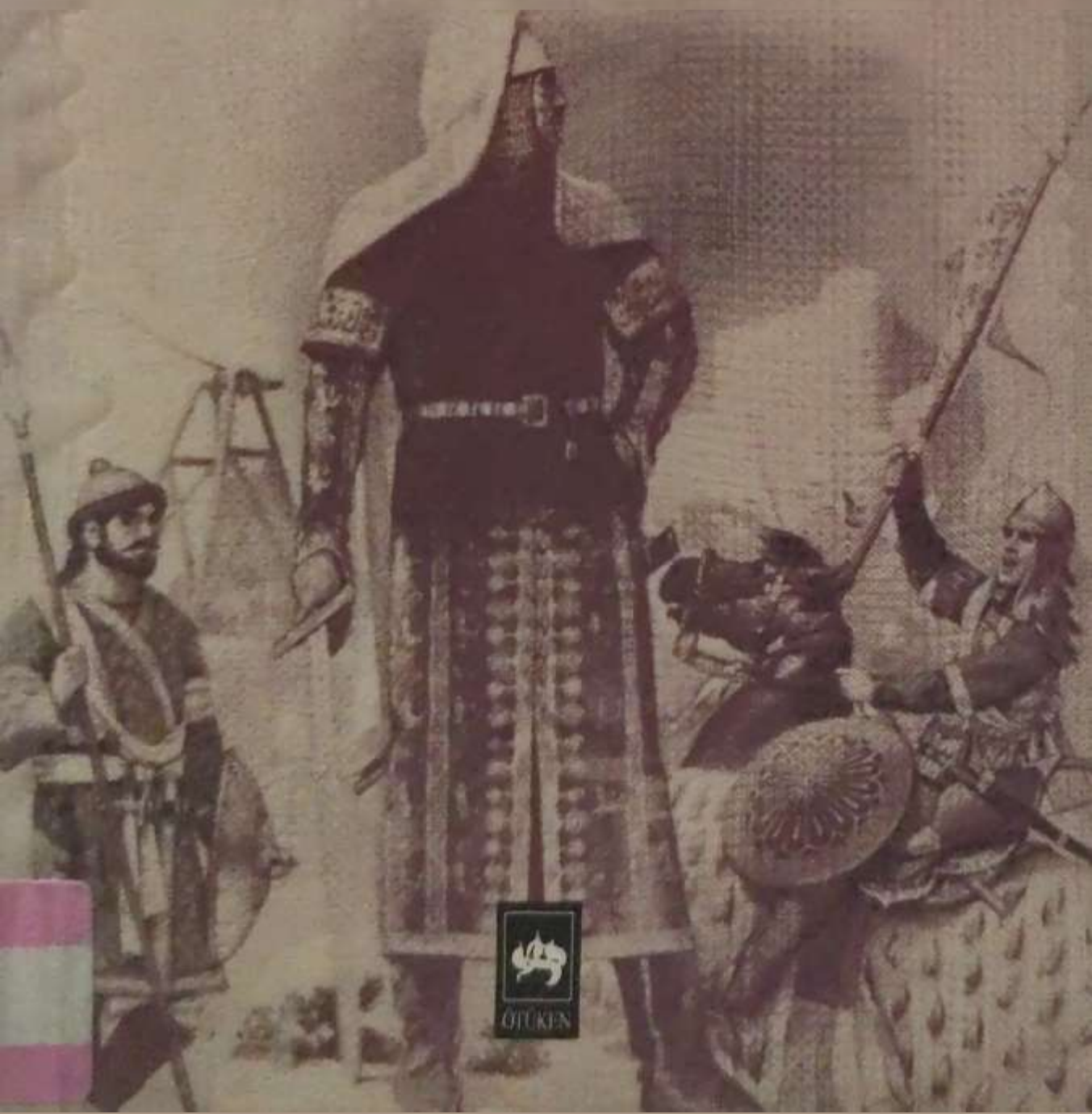
SELAHADDİN EYYUBÎ VE ARSLAN YÜREKLİ RICHARD

(3.Haçlı Seferinin Filistin Safhasının Romanı)

Walter Scott

ÖTÜKEN

SELAHADDİN EYYUBÎ
VE
ARSLAN YÜREKLİ RİCHARD

(3. Haçlı Seferinin Filistin Safhasının Romanı)

Walter Scott

Türkçesi:
M. Halid

Yayına Hazırlayan:
E.Kılınç

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 923
EDEBİ ESERLER: 388

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI
16267

ISBN 978-975-437-887-0

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12
Ankara irtibat bürosu:
Yüksel Caddesi 32/4 Kızılay - Ankara
Tel: (0312) 431 96 49
İnternet: www.otuken.com.tr
E-posta: otuken@otuken.com.tr

Kapak Tasarımı: GNG Tanıtım
Dizgi - Tertip: Ötüken
Kapak Baskısı: Yeditepe Ofset
Baskı: Yaylacık Matbaası (0212)6125860
Maltepe mah. Litros yolu Fatih Sanayi Sitesi No: 12/197-203
Topkapı-Zeytinburnu
Cilt: Yedigün Mücellithanesi
İstanbul-Mart 2012

Walter Scott'un bu eserini
Mehmed Halid
Selahaddin Eyyubî ve Arslan Yürekli Richard
adıyla tercüme edip önce
Sabah gazetesinde tefrika,
1328 [1910] yılında kitap halinde neşretmiş,
E. Kılınç da bugünkü nesil için yayına hazırlamıştır.

Sunuş

Ünlü İngiliz yazarlarından Walter Scott'un eserinden tercüme edilmiş bulunan bu tarihî hikâyedeki olayların geçtiği yer Filistin topraklarıdır ve ele alınmış olan olaylar Haçlı Muharebelerinin üçüncü seferiyle ilgilidir. Hikâyenin başlıca kahramanı, Hicretin 567 (Miladî 1171) yılında Mısır'da kurulmuş olan Eyyubî Devleti'nin kurucusu Selahaddin Eyyubî, diğer mühim bir şahsı da bahsedilen üçüncü seferin organizatörlerinden İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard' dır.

Haçlı Muharebelerinin en meşhuru olarak kabul edilen bu üçüncü seferdeki Haçlı saldırılarına karşı gerçekleştirdiği ulvî gazalarında ne kendisinin, ne de kılıcının yüzü dönmemişti Selahaddin Eyyubî'nin. O düşmanlarını perişan ettikten ve Taberiyye savaşında oldukça parlak bir şekilde onların üstesinden geldikten sonra, Kudüs-i Şerîf'i Haçlılardan geri almış, Kudüs Kralı Lui'yi kumandanlarıyla beraber esir etmiş, bu suretle mutaassıplar gürûhunun adını da, nişanını da yok etmişti. Bununla beraber adalet ve bağışlamanın gereklerini hiçbir zaman elden bırakmayarak cömert yaradılışlı ulu bir hükümdar olduğunu da ispat etmiştir.

Bu cengâver hamaset, adalet, kararlılık ve basîret, merhametlilik ve şefkat gibi yüksek niteliklerin hepsini kişiliğinde toplamıştı. Onun devrinde batılıların İslâm ülkelerinde gördükleri ümran ve medeniyet eserleri Avrupalıların

medenîleşme yoluna girmelerine sebep olmuştur. Bu yüzden onun ahlâkî yüksekliğinin hayranı Avrupalılar, Selahaddin'in adını cesaret ile özdeşleştirerek daima saygıyla anarlar.

Walter Scott'un romanında Selahaddin'in rakibi olarak gösterilen İngiltere Kralı I. Richard'a gelince; "Arslan Yürekli" lakabı verilmiş olan bu adam daha gençliğinde kuvvet ve cesareti, özellikle haşarılığıyla şöhret bulmuştu. Hükümdarlık tahtına oturunca Fransa Kralı Philippe Auguste ve Almanya İmparatoru Friedrich Barbarossa ile ittifak yaparak üçüncü bir Haçlı Seferi düzenlemiş ve deniz yoluyla Şam'a gelerek Akkâ'yı zaptetmişti. Fakat, müttefik krallar daha ileri gitmeye cesaret edemediklerinden ve Fransa Kralı askerinin geri kalanını alıp ülkesine döndüğünden ve bir aralık İngilizler Almanların bayraklarını yırttıkları için bunların da geri dönmelerinden dolayı, Filistin topraklarında yalnız Richard kalmış ve Selahaddin Eyyubî ile bir mütareke imzalamaya mecbur olduktan sonra nihayet Kudüs'ten vazgeçerek, o da ülkesine dönmüştür.

"Arslan Yürekli Richard" denilen bu gaddar hükümdar, Haçlıların bu üçüncü seferi esnasında o kadar zulüm ve şiddet, o derece kibir ve böbürlenme göstermiştir ki, müttefikleri bile kendisine kırılmışlar ve adını nefretle anmışlardı.

İşte Walter Scott, Selahaddin Eyyubî'nin yüce kişilik özellikleri ve ahlâkî yükseklikleriyle Richard'ın yaptığı zalimlikleri ve fıtratındaki kötülüğü karşılaştırmıştır. Böylece tarihî bilgelik açısından bir ibret dersi olsun diye bu eseri yazmıştır ki, İslam hükümetlerinin tarihî geleneklerinin daima insanî faziletlere ve medenî güzelliklere uygun bulunduğunu ispat ettiğinden dolayı bizim için memnuniyet verici, yazarı için övgüyü gerektirici olsa gerektir.

Söze son vermeden evvel şurasını da arz edelim ki, Walter Scott tarihî hakikatleri asla bozmaksızın hikâyesinin zemînine itibarî (kurgusal), hayalî bazı detaylar eklemiş

veya gerçek kişilere bazı roller vermiştir ki, bir roman yazarının hak ve yetkisi çerçevesinde olan bu kabil sanatkârane kurgulamaların hikâye zemînini bir derece daha süsleyeceği ve okuyucuların merakını bir kat daha çekeceği şüphesizdir.

Biz sözümüzü bitirdik. Şimdi de romancıyı dinleyelim.

M.H.

BİRİNCİ BÖLÜM

Çölde Bir Cenk

Birüşşam'ın kızgın güneşi ufukta henüz en yüksek noktaya varmamıştı ki Filistin toprağında Haçlı ordusuna katılmak üzere kuzeydeki uzak vatanını bırakıp gelmiş olan bir şövalye[1] atlı olarak Ürdün Nehrinin döküldüğü Lut Denizi civarındaki kum çöllerinde dolaşmaktaydı.

Bu cengâver gezgin, günün birinci kısmında uçurumlardan, kayalardan pek zahmetle geçmişti. Sonra bu dar boğazlardan çıkarak geniş bir sahraya girdi. Öyle ki vaktiyle orada bir takım lanetlenmiş beldeler İlahî gazaba uğrayıp Allah tarafından gökten indirilen bir ateşle yakılmış ve tahrip edilmişti.[2]

Bir zamanlar bereketli ırmakların suladığı kadîm Sodom şehrine ait bu latîf ve verimli vadiyi korkunç bir çöle dönüştürerek bugün görüldüğü gibi ebediyen çorak, kurak kalmağa mahkûm etmiş olan o müthiş olayı aklına getirdiğinde, çöl gezgini yorgunluğunu, susuzluğunu, yolun tehlikelerini tümüyle unuttu.

Suyunun rengi de türü de diğer bütün göllerinkinden oldukça farklı olan Lut Denizi gibi karanlık, korku dolu bir su kitlesinin manzarası şövalyeye dehşet veriyordu.

---

[1] Ortaçağda din uğruna savaşmak üzere oluşturulmuş aristokrat sınıfına mensup adam.

[2] Lut kavminin yani Sodomluların yok edilmesi olayına işaret ediyor.

Titrek elleriyle istavroz çıkarmaya başladı: Eskiden bu mümbit vadide ihtişamla yükselen nice mamurelerin şimdi şu naif dalgaların altında gömülü bulunduğunu hatırından geçirdi. Yine hatırladı ki gökten düşen yıldırımlar yahut yeraltından çıkan ateşler sanki yok olmağa mahkûm bu mamurelerin defnedileceği kabri hazırlamıştı; işte onlar şimdi Lut Denizi'nin derinliklerinde gömülü duruyordu! O Lut Denizi ki, kasvetli suları kendi mecrasından başka bir yere akmaya layık değilmiş gibi, Okyanus'a bile haracını vermez!

Bütün memleket ve civarı – Benî İsrail zamanında olduğu gibi- kükürtten, tuzdan ibarettir ve tarıma uygun değildir. Yeşillik namına bir ot filizi bile bitme imkânı bulmaz. Gölün suyuna "Ölü"[3] adı verilmiş olduğu gibi, ülkenin toprağı da öyle nitelendirilmeli idi. Çünkü bu toprakta bitkiye benzer hiçbir şey yetişmiyor, hatta havasında kuş bile uçmuyordu: Gökyüzünün bu kanatlı sakinleri tamamen dağılmıştı! İhtimal ki, güneşin yakıcı tesiriyle gölün yüzeyinden buharlaşan kükürt ve zift kokusundan kaçmışlardı!

Güneş dayanılmaz hararetteki ışınlarını bu harabeler tablosu üzerine yayıyor, çölün akar kumunu atının ayaklarıyla aheste aheste çiğnemekte olan yalnız gezgin hariç, canlı namına hiçbir mahlûk sıcağın şiddetine karşı meydana çıkamıyordu. Süvarinin kıyafetiyle atının takımları gezip tozduğu memlekete asla uygun düşmüyordu. Sırtında uzun kollu bir zırh gömlekle ellerinde zırhlı iki eldivenin ve arkasındaki cevşenin[4] ağırlığı kâfi değilmiş gibi, boynuna üçgen şeklinde bir kalkan asmış ve siperlikli çelik miğferi boynunun etrafına bağlı bir kukuleta ile

---

[3] Gerçekten Avrupa dillerinde Lut Denizi'ne "Ölü Deniz" denilir.

[4] Madenî örme zırh.

örtülü bulunduğundan, sırtındaki cevşenle yüzünü örten sivri başlık arasındaki boşluk bu şekilde kapatılmıştı.

Vücudunun yukarı kısımları gibi belden aşağı kısmı da eğilip bükülmesi kolay olacak surette halkalı bir örme zırhla kapalı bulunduğundan, bacakları ve kalçası tamamıyla korunmuş ve eldivenlerine benzer bir çift kundura zırhı da ayaklarını koruma altına almıştı. İki yüzü keskin ve sapı bir haç teşkil eden enli ve uzun bir kılıç kuşanmış, bir tarafına dehşet verici bir hançer asmıştı. Şövalye başka silahlara tercih ettiği sivri uçlu uzun mızrağını eğerek yan tarafına bağlamış ve sapını özengiye dayamıştı. Bu suretle atın her hareketinde mızrak süvarinin arkasında bir taraftan diğer tarafa sallanıyor ve yukarı ucundaki üçgen şekilli şövalye bayrağı ya hafifçe esen rüzgâra uyarak dalgalanıyor yahut mızrağın sapı üzerine düşüyordu. Bu ağır donanıma dizlere kadar inen nakışlı, fakat köhneleşmiş ve rengi solmuş bir çuha harmanîyi de ekleyecek olursak, şövalyenin kıyafetini tamamıyla tarif etmiş oluruz. Bu zırhlı gezgin bu çuha harmanîyi özel bir düşünceden dolayı omuzuna atmıştı: Hakikaten güneşin yakıcı ışınlarının doğrudan doğruya zırh giysi üzerine tesir etmesine ancak bu harmanî engel oluyordu. Yoksa sıcaktan zırhlar ateş kesilir, şövalye için dayanılmaz bir hale gelirdi. Harmanînin muhtelif yerlerinde şövalyelik arması mevcuttu. Arma her ne kadar silinmişse de yere uzanmış şekilde resmedilmiş bir parstan müteşekkil bulunduğu ve bu hayvanın resmi altında:

"Uyuyorum, uyandırmayın"[5]

Sözlerinin yazılı olduğu fark ediliyordu. Şövalyenin kalkanı üzerine de aynı arma işlenmişti. Lakin çarpışa

---

[5] Bizde *"Uyur yılanın kuyruğuna basma!"* diye söylenen darbımeselin muadilidir.

çarpışa arma tamamen silinmişti. Yuvarlak ve dehşet verici miğferinin tepesinde sorgucu yoktu.

Kuzeyli Hıristiyanlar bu derece ağır ve taşıması zor zırh giysinin koruması altında, savaşacakları arazi ve iklimin tabii durumuna karşı da meydan okumak istemişlerse de, bunun verdiği zararları ve vahim neticelerini sonradan görmüşlerdir.

Atın takımları da süvarinin teçhizatı ve kuşandığı silahlar kadar ağır ve rahatsız ediciydi. Hayvana zırh levhalarıyla örtülmüş iri bir eyer vurulmuş ve bu eyer önden zırhlı bir göğüslüğe tutturulduğu gibi, arkadan da sağlam bir demir örtü atın sağrısını ve böğürlerini muhafaza altına almıştı. Eyer kaşının bir tarafına çelikten yapılmış müthiş bir topuz, diğer yanına yine öyle bir balta asılmıştı. Atın dizginleri zincirdendi ve bir alın zırhı da hayvanın başını örtüp muhafaza ediyordu. Hayvanın gözleri ve burun delikleri için açık yerler bırakılmış olan bu alın zırhının ortasında görülen boynuz gibi sivri ve kısa bir uç, hayvanın alnından ileri fırlamış ve bu suretle şövalyenin atı, antik çağ kavimlerinin 'alnında tek boynuzla' tasvir ettikleri gergedandan bir örnek olmuştu.

Bu dehşet verici silahlar ve zırh takımlarının ağırlığı gerçi tahammül edilecek gibi değildi, lakin ne şövalye, ne de atı bundan şikâyetçi idi: Uzun bir antrenman neticesinde hem binen hem de binilen bu ağır yükü taşımakta alışkanlık peyda etmişlerdi. Batıdan Filistin topraklarına doğru saldırıya geçmiş olan Haçlıların birçoğu bu sıcak iklim ile uyum sağlayamadan telef olmaktaydı. Pek çokları için de Birüşşam'ın havası zararlı değil faydalı olmuştu. Hikâyemizin cereyan ettiği sırada Lut Denizi'nin sahillerinde dolaşan şövalye de bu zümredendi.

Tabiat ana bu savaşçının beden uzuvlarına öylesine bir kuvvet bahşetmişti ki, sırtındaki zırhtan giysiyi – sanki örümcek ağı ipliğinden dokunmuş gibi- büyük bir

kolaylık ve rahatlıkla taşıyordu. Şövalyenin mizaç ve bünyesi de pek kuvvetli, sıhhat ve âfiyeti mükemmel olduğundan iklim değişikliklerine, seferin meşakkatlerine ve her türlü mahrumiyete kolaylıkla mukavemet edebiliyordu. Huy ve meşrebine gelince, bunun da sağlamlık derecesi, bedenî yapısına uygundu. Eksik bir yön varsa, o da Filistin'de savaşmakta olduğu iki seneden beri -zaten pek az olan- nakdî birikiminin tükenmiş olmasıydı. Bütün Haçlılar, malî güçlerinde görülen eksikliği Filistin'in yerli halkını haraca kesmek suretiyle telafi etmek alışkanlığında oldukları halde, şövalye bu gibi vasıtalara başvurmadığından, paralar pek çabuk suyunu çekmişti. Hakikaten bu adam Haçlı hücumları esnasında yerli halkın mal ve canlarına tecavüz olunmayacağını vaad ederek, diğer Hıristiyanlar gibi zavallı Şam sakinlerini soymak veyahut kurtuluş fidyesi karşılığında önemlice bir savaş esirinin keselerini boşaltmak suretiyle servet edinmek kötü yoluna yeltenmemişti.

Şövalyenin malî kudreti azaldıkça, beraberinde getirmiş olduğu savaşçılar da dağılmaya başlamıştı. Gerçekten silahtar sıfatıyla hizmetine aldığı bir savaşçı her türlü sefalet ve mahrumiyetlere katlanarak şövalyeyi terk etmemişse de, o sırada bu silahtar ağır bir hastalığa tutulduğundan zorunlu olarak efendisini takibe imkân bulamamış ve gördüğümüz gibi Suriye çöllerinde şövalye yalnız başına gezip dolaşmak durumunda kalmıştı. Lakin bu Haçlı savaşçısı taşıdığı kılıcı en güvenilir bir muhafız ve fanatikçe bağlı en sevimli bir arkadaş olarak telakki etmeye alışmış bulunduğundan, maiyetindeki savaşçıların birer birer dağılması, gözüne o kadar önemli bir şeymiş gibi görünmüyordu.

Bununla beraber insanlar yeme içme, bedenini dinlendirme gibi ihtiyaçlardan ve zarurî maddelerden vazgeçemeyeceği için bizim çöl gezgini savaşçı da -bünyesinin

çelik gibi güçlü, huy ve meşrebinin sabır ve metanetle yüklü- olmasına rağmen, beşer olması sebebiyle bunlara ihtiyaç duymak zaruretinden kurtulamamıştı. Bundan dolayı Lut Denizi'ni sağında bırakarak bir müddet ilerledikten sonra uzakta iki-üç hurma ağacı görünce çok sevinmişti. Çünkü bu hurma ağaçları orada berrak sulu bir kaynağın, belki de latîf bir pınar çeşmesinin varlığını bildirdiğinden, hem hararetini yatıştıracak, hem de bir müddet dinlenebilecekti. Şiddetli sıcaklarda, çölün kızgın kumları üzerinde mesafeleri kat etmekten doğan yorgunluğa sahibinde görülen sabır ve tevekkülle tahammül etmiş olan at bile, sanki berrak suyun kokusunu uzaktan almış, kaynaktan içerek hararetini gidereceğini hissetmiş gibi bir hareketle başını yukarı kaldırmaya, burun deliklerini şişirmeye, adımlarını sıklaştırmaya başlamıştı. Ne fayda ki, şövalye ile beygirinin bu kadar heveslendikleri pınar çeşmesine erişmekten, ümit ettikleri istirahate kavuşmaktan önce daha bir takım zorluk ve tehlikelere maruz kalmaları mukadder imiş.

Hakikaten yalnız-yolcu henüz uzakça olan hurma ağaçlarına dikkat ve hasretle göz attığı sıradaydı ki bu ağaçların arasında bir şeyin kımıldamakta olduğunu gözlemledi. Bir aralık bu cisim, kısmen hareketlerini örten hurma ağaçlarından ayrıldı. Büyük bir süratle şövalyeye doğru ilerlemeye başladı. Yaklaştıkça şekli daha iyi fark ediliyordu. Sonunda bunun ata binmiş bir cengâver olduğunu gördü ve daha çok yaklaşınca, gerek sarık ve uzun mızrağından, gerek yeşil kaftanından bunun Arap yiğitlerinden biri olduğunu anladı.

Bu cengâver cins bir ata binmiş, kendisine doğru dörtnala koşup gelmekte olduğu halde Haçlı savaşçısı bu atlı cengâverin bir kartal kanadı üzerinde uçar gibi olağanüstü bir süratle gelişine önem vermemek istiyor, ister dost, ister düşman sıfatıyla gelsin, kendisi bakımından

telaşlanmayı gerektirmeyeceğini samimi bir böbürlenmeyle düşünüyordu. Hatta Haç'ın adanmış bir merdi, Hıristiyanlığın cesur bir ferdi olduğunu hesap ederek bu göz kamaştıran şimşeğin bir düşman şeklinde tecelli etmesini daha çok istiyordu. Bununla beraber her hale karşı bir hazırlık olmak üzere mızrağını bağlı bulunduğu eyerden çözdü. Sağ eline aldı. Sivri ucunu biraz yukarı kaldırarak sol eliyle dizginleri tuttu. Atını mahmuzlayarak vuruşmaya hazır bir savunma pozisyonu aldı.

Karşıdan gelen atlı ise Arap usulünce beygirini dörtnala koşturarak mesafeleri uçuyordu. Şu kadar var ki, bu mâhir süvari atını mahmuz zoruyla koşturmadığı gibi dizgin vasıtasıyla da sevk ve idare etmiyordu. Bunun bindiği Arap atı, üzerindekini mahmuz yardımına başvurmak mecburiyetinde bulundurmayacak derecede cins bir hayvandı. Usta biniciye gelince: Adaleleri o kadar güçlü, bedenî azaları o kadar çevikti ki, hayvanın karnı neredeyse yere dokunarak koştuğu esnada, icabına göre sağa sola bükülüp eğiliyor ve atını yönlendirmede büyük bir binici ustalığı gösteriyordu. Atlının bu ustalık ve süratine şövalye büyük bir şaşkınlık ve hayretle bakıyor, kendini şiddetli bir ürküntü ve dehşet kaplıyor, bedenî azaları titriyordu.

Usta süvari, gergedan derisi kaplanmış, gümüş kakma ve nakışlarla süslenmiş olan değirmi ve hafif bir kalkanı güçlü koluna almış olduğu halde geliyor, şövalyenin taşıdığı ağır mızrağa karşı tutarak, düşmanın hamlelerini def etmek istiyormuş gibi bu narin savunma aletini Arap âdetince sağa, sola, öne doğru hareket ettiriyordu. Bu Arap kahramanı, nispeten pek ince olan mızrağını rakibinin yaptığı gibi bekleme halinde bulundurmuyordu. Sağ eliyle sapının ortasından tutmuş olduğu halde havada hareket ettiriyor ve sürekli başının üstünde çevirip sallıyordu. Kendisi nasıl müthiş bir süratle rakibinin

üzerine geliyorsa, zırha bürünmüş rakibinin de onun gibi hayvanını dörtnala koşturarak karşı çıkacağını zannediyordu. Halbuki ehl-i Salip savaşçısı, sanki atını beyhude hareketlerle yormamak ve bulunduğu noktada rakibinin hücumuna karşı koymak düşüncesiyle hareketsiz bir savunma vaziyeti almıştı. Şövalye giymiş olduğu zırhın ağırlık ve mukavemetine, bindiği atın kuvvetine o derece güveniyordu ki, bu mukavemet ve ağırlığa süratli bir hareketten doğacak başka bir gücün eklenmesini adeta abes görmüş ve bundan dolayı hasmın hücumunu bekleyerek bulunduğu yerde heykel gibi durmuştu. Arap mücahidi umduğunun tersi olan bu durumu görünce Haçlı savunucunun maksadını anlamakta gecikmemiş ve şövalyeye karşı mızrak boyu yaklaşınca taklidi değil tasviri bile kabil olmayan oldukça kıvrak bir hareket ve bir süvari ustalığıyla atını hemen sola çevirerek düşmanın etrafında dönmeye başlamıştı.

Şövalye yerini değiştirmeden bulunduğu noktada sağa, sola, öne, arkaya dönüyor ve bu suretle cephesini daima Arap savaşçıya karşı bulundurmaya gayret ediyordu.

Savaş meydanının usta süvarisi, hasmını gafil avlayarak sağdan veya soldan yahut arkadan şiddetli bir hücum göstermek istiyordu. Lakin şövalyenin daima dikkatli bulunması ve ne taraftan saldırsa cephesini hemen o tarafa çevirmesi üzerine, yüz adım kadar geri çekilerek başka bir şekilde meydan okumayı duruma daha uygun görmüştü. Hızlı uçan bir şahinin balıkçıl kuşu üzerine atılmasına benzer kıvrak bir hareketle Arap cengâveri ikinci bir hücum daha gösterdi. Lakin hasmı yine ustaca bir savunma pozisyonu almış olduğundan kargı kargıya, mızrak mızrağa, kılıç kılıca gelemediler. Aslan yaradılışlı mücahit üçüncü bir hücum daha gösterdiği sıradaydı ki, Haçlı şövalyesi bir müddetten beri yapılmış olan saldırı-

lar ve hareketler üzerine artık hasmının tahammül gücünün kesilmiş olacağı zannına kapılarak hemen eyerin kaşında asılı bulunan dehşetli savaş topuzunu kavradı ve olağanüstü bir kol kuvvetiyle emîrin (çünkü karşısındaki hasmın Arap emîrlerinden biri olduğu halinden ve şanından anlaşılıyordu) başına doğru fırlattı. Yiğitliği açıkça belli olan cengâver, düşmanın nasıl bir tedbirle kendisini tehdide giriştiğini anlayınca hemen kalkanını başına tutarak siper aldı ve bu suretle topuz darbesini savuşturmaya muvaffak oldu. Haçlı savaşçının yakından cenk etmek istemediğini anlayan ve Haçlı muharebelerinde Hıristiyanların daima kullandıkları bu dehşetli topuzun etki alanının dışında bulunmayı akla ve tedbire daha muvafık gören Arap mücahidi, cenk meydanından epeyce geriye çekildi. Kargısını kuma sapladı. Sonra sırtında taşıdığı okun himmetine başvurdu.

Cesur görünüşlü emîr ok atmakta da pek mâhirdi. Yayı, oku hazırladı. Kendisine çekidüzen verdikten sonra atına bindi. Hasmının etrafında tekrar dönmeye başladı. İki üç defa dönüş yaptı. Fakat bu defaki dönüş dairesi evvelkilerden daha genişti. Bundan dolayı düşmanın o noktaya kadar topuzunu fırlatmasına ihtimal yoktu.

Cengin aldığı bu durumu ve şiddeti sanki hissetmiş gibi mücahidin altındaki cins Arap atı bir taraftan dehşetli surette kişnemekte, bir yandan da köpükler saçmaktaydı. Üstündeki cengâver ise Arap yiğitlerine mahsus korku verici bir seda ile: "Hamle et ya Nasranî!" diye nara atıp şövalyenin etrafında durmadan dönerek meydan okuyordu. Bir aralık: "Ya Hak!" nidasıyla yayı çekti. Hedefe isabetinden emin olarak oku attı. Okçu mücahit, beş altı defa bu hareketi tekrarladı. Lakin şövalyenin giyinmiş olduğu kalın zırh okun tesirine karşı kendisini her defasında korumuştu. Fakat Arap kahramanı yedinci oku atar atmaz düşmanın beygir üzerinden yere yuvar-

landığını gördüğünden, atını hemen o tarafa sürdü. Mağlup hasmının göğsü üzerine oturmak ve bu suretle ya "aman" dedirmek yahut bütün bütün işini bitirmek istiyordu.

Lakin mağlup ve yaralı zannettiği düşmanın durumunu kontrol maksadıyla yanına yaklaştığı zaman, şövalyenin birdenbire doğrulup kuşağından yakalamak, beline sarılmak istediğini görünce hayrette kaldı. Hakikaten bedenî yapısı itibariyle savaşçı bir kahramandan ziyade güçlü adaleli bir pehlivan denmeğe layık olan Avrupalı, hasmını gafil avlayarak yanına kadar getirmek ve boğaz boğaza cenk etmek için böyle bir hileye başvurmuştu. Fakat cesur emîr, şövalyenin kımıldanmasına bile meydan vermedi. Arslan gibi sıçrayıp göğsü üzerine oturdu. Kılıcıyla işini bitirmek üzere iken mağlup düşmanın:

- Aman, ey yüce soylu Arap canıma kıyma!

Diye yalvarmağa başlaması üzerine:

- Korkma ey Nasranî! İslam'da aman dileyene kılıç çekilmez! Seni ölümden azad ettim!

Diyerek Haçlı savaşçının göğsü üzerinden kalktı ve akıcı bir Frenkçe ile:

- Zaten Müslüman savunucularla Haçlı saldırganlar arasında bugün bir mütareke yapılmıştır. Müslüman mücahitler için ahdi bozmak mümkün değildir ve düşünülemez. Bu, senin ebediyete kadar hayatını güvenli kılar. Ben sana hücum kasdıyla değil, memleketin yabancısı olduğun için çölde susuzluktan telef olabileceğini düşünerek ve mütarekeye itimat ederek şu hurma ağaçlarının dibindeki pınarı haber vermek üzere atımı dörtnala koşturarak yanına geliyordum. Lakin sen mızrağını, topuzunu hazırlayarak cenk ister bir tavır aldın. Ben de sana böyle bir ibret dersi vermeye mecbur kaldım.

Sözlerini ekleyerek adeta özür dilercesine büyüklükler içinde büyüklük gösterdi.

Dikkat edilmelidir ki, Haçlı mutaassıp yığınları hikâyenin geçtiği tarihte uzun süre Filistin'de kalmış oldukları halde Arap dilinden ancak beş-on kelime öğrenebilmişlerdi. Halbuki Müslüman kavimler Haçlı olaylarından pek çok evvel "Bir kavmin dilini bilen onun tuzak ve hilesinden güvende olur." hikmetli sözüyle aydınlatılmış olduğundan Hilal'i savunanlar bu aydınlanmaya uygun davranarak Haçlılar arasında kullanılan karışık bir tür Frenk dilini meramlarını anlatacak kadar öğrenmişlerdi. Müslümanlarla Hıristiyanlar arasında da hep bu dil konuşulurdu. Şövalye, cengâver süvarinin yüce gönüllülüğüne, ahlakî yüksekliğine hayran olduktan ve gerekli şükran ve minneti ifade ettikten sonra dedi ki:

- Mademki Müslümanlarla Hıristiyanlar arasında düşmanlık terk edilmiştir, ikimiz arasında da sürekli olacak bir barış olmasını arzu ederim. Fakat hiçbir vakit bana zararınız dokunmayacağını nasıl garanti edersiniz?

- Eğer sana bir zararım dokunma ihtimali olsaydı seni kılıcımın altına aldığım sırada işini bitirirdim. Bunu yapmak için yiğitlere mahsus "Aman dileyene kılıç çekilmez!" sözünü kendime ilke edinmiş olmaktan başka hiçbir engel yoktu. Lakin ben senin canını şu şekilde bağışladıktan sonra, şayet eline bir fırsat düşecek olursa, sen benim canıma kasdetmeyeceğini ne şekilde garanti edersin? Gerçi hıyanet ile kahramanlığın bir arada olması enderse de, sırf taassubun yönlendirmesiyle İslam ülkelerini istila etmiş olan Haçlı yığınlarından şimdiye kadar gördüğümüz, işittiğimiz gaddarca ve haince hareketler bu konuda bizi şüpheye düşürmektedir.

Haçlı savaşçısı bu sözlere karşı susturucu bir cevap bulamadı. Yüce gönüllü rakibi hakkında şüpheye düştüğünden dolayı utandı ve nadim oldu. Pek az devam eden mütefekkirce bir sükûttan sonra dedi ki:

- Ey ikramı bol olan emîr! Bu ruh bedende durdukça size karşı iyi niyetten, minnettarlıktan başka bir hal ve harekette bulunmayacağımı kılıcımın kabzasını teşkil eden şu haç kısmı ile temin ederim.

- O halde şimdi kalkın da hurma ağaçlarının altındaki pınar başına gidelim. Hem hararetimizi giderelim, hem de istirahat edelim. Hayvanlarımız da su içsin, dinlensin.

Şövalye, Arap emîrinin bu teklifini büyük bir minnet ve nezaketle kabul etti. Az önce birbirinin can düşmanı olan iki savaşçı, memnun bakışlarında hiçbir kin ve düşmanlık eseri görülmediği, hal ve hareketlerinde güvensizlik belirtisi olmadığı halde, at başı beraber âheste bir tempoyla latif vahaya doğru kararlı bir şekilde gittiler.

İKİNCİ BÖLÜM

Hurma Ağaçları Altında Bir Pınar

SAVAŞ ve tehlike zamanlarını daima bir barış ve asayiş devresi takip eder. Hele derebeylik zamanını kapsayan eski yüzyılların örf ve âdeti gereğince savaş musibeti insanlığın başlıca ve en şerefli bir meşgalesi olduğundan, barış ve asayiş nimetinden nadiren beslenmiş, güvenlik ve huzurdan pek az istifade etmiş olan savaşçılar için düşmanlıklara ara verildiği zamanlar en latif, en tatlı günlerden sayılırdı. Barış ve barışıklık günleri ne kadar çabuk sona ererse mütareke müddetinin güzelliği ve hoşluğu da o kadar çok hissedilirdi.

Bir gün önce kılıç kılıca, boğaz boğaza cenk edilen, bir gün sonra yine öyle olması pek muhtemel bulunan bir düşman aleyhinde kesintisiz bir husumetin sürdürülmesi yiğitlik şanına layık görülmezdi. Hakarette bulunmak, rezil etmek, namus lekelemek gibi bir şahsî husumet konusu kışkırtmadıkça savaşçılar, karşılıklı katılımlarla oluşturulan sohbet ve işret meclislerinde barışçıl ilişkilerin hızlı akışından, kavgayla dolu hayatlarının fırsat verdiği derecede istifade ederlerdi. Din ve mezhep farklılığı, daha doğrusunu söylemek gerekirse Haçlı güruhunun mutaassıpça gayretleri Filistin toprağında Müslümanlarla

Hıristiyanların hınç ve kinini bir kat daha şiddetlendirmişti. Böyle olduğu halde, gerek Hilal'i savunanlar, gerek Haç'ın savunucuları insaniyetli savaşçıların şanından ve tabii niteliklerinden olan insancıl bir duygunun önünde her türlü düşmanca hisleri ve nefsanî öfkeleri bir yana bırakırlar, mütareke zamanlarını dostça geçirirlerdi. Batılılar, Arapların yüksek ahlakını İspanya'da pek çok vesilelerle tecrübe ettikleri gibi, şimdi de bütün Avrupalılar Birüşşam'da, hem de gaddarca tecavüz ettikleri bir İslam diyarında, bütün Müslüman kavimlerin bu insanca duygularla dolu olduklarının en şanlı, en şerefli delillerini ve örneklerini büyük bir hayretle görmüşlerdir. Müslümanların hiçbir vakit yemininde yalancı çıkmak istememesi, ahdi bozmanın en büyük namussuzluklardan sayılması daha yüce bir dine mensup oldukları iddiasıyla övünenlerin yüzlerini kızartmış olsa gerektir! Hilalin müdafileri – ister millî, ister şahsî olsun- akdettikleri mütareke hükümlerine tamamıyla riayet ederlerdi.

Savaşın şiddetini hafifleten bu yüksek ahlaktan tam anlamıyla nasibini almış olan Arap atlısı ve yanındaki Haçlı şövalyesi, hurma ağaçları pınarına doğru dizginlerini yönelttikleri esnada bir müddet her ikisi de derin düşüncelere dalmış gibi görünüyorlardı. Bindikleri atlara gelince, bu hayvanlar bile düşmanlığın kenara bırakıldığı zamandan sahipleri kadar faydalandıklarını hal diliyle anlatıyorlardı. Bununla beraber yiğit emîrin bindiği Arap atı vuruşma sırasında bir takım şiddetli ve seri hareketler yapmaya mecbur olmuşsa da yine şövalyenin altındaki Norman atı derecesinde yorgunluk hissetmiyordu. Bu hayvanın bütün bedenî azaları henüz ter içindeydi. Halbuki, Arap atının teri pek çabuk kurumuş, dizginler ile sırtındaki örtünün ötesine berisine saçılmış olan köpüklerden gayrı cins atın üzerinde terden eser kalmamıştı. Zırhlı Hıristiyan'ın büründüğü kisvenin ağırlığı zaten

tahammülü aşıyordu. Beygirin sırtındaki zırhların ağırlığı da buna eklenince biçare hayvan akar kumlar üzerinde pek güçlükle yürüyor, yürüdükçe ayakları dizlerine kadar kuma battığından yorgunluğu bir kat daha artıyordu. Arap süvari ise yöneldikleri yol üzerinde, Arap atının kanatlanmış uçuyormuş gibi çabuk ve çalâk gidişiyle atını sağa, sola oynatarak şövalyeye refakat ediyordu. Beygirinin çektiği zahmet ve müşkülatın farkına varan Haçlı savaşçısı bir aralık attan indi. Hayvanı yedeğine aldı. Lakin şimdi de kendisi kuma batıyor, zırh ayakkabıları görünmez oluyordu. Bir müddet bu şekilde yol aldılar, nihayet varmak istedikleri hurma ağaçlarının serin gölgesi altına ulaştılar. Bu gönül ferahlatıcı yeri latif bir pınar çeşmesi süslemekte ve bundan çıkan berrak ve leziz su kim bilir nice yanık seyyahlara taze hayat bahşetmekteydi.

Sefer vaktinde barış nimeti –isterse bir an sürsün- bir cengâver için ne kadar tatlı ise çorak, sıcak bir çölün ortasındaki çimenzarın manzarası da bir yolcu için o kadar sevimlidir. Hakikaten başka yerlerde olsa ihtimal ki buraya pek de rağbet edilmez ve ilgi çekmez. Hele bu gibi güzel yerleri çok olan memleketlerde belki de hiç ehemmiyet verilmez. Fakat ucu bucağı olmayan cehennem gibi bir çölde, gölge ve serinlik namına bu noktadan başka hiçbir yer bulunmaz, susuzluğu gidermek için hiçbir kaynağa rastlanmazsa, bu pınar başı ile etrafındaki yeşilliğe cennet bahçesi dense yeridir. Pınarbaşı başlangıçta çölün ortasında bir kaynaktan ibaretmiş. Ne zaman ki Birüşşam bir İslam mamuresi olmuş, hayırseverlerden biri bu kaynağı da imar eylemiş... Kaynağın zamanla toprak içinde kaybolmasına veyahut en hafif bir rüzgârın etkisiyle bütün çölü kaplayan toz bulutlarının altında kalıp kullanılmaz hale gelmesine imkân vermemek üzere, o hayır sahibi kaynağın etrafına sağlam bir duvar,

üzerine de Arap mimarîsi tarzında renkli bir kubbe yaptırarak latif bir pınar çeşmesi oluşturmuş. Kaynağın fazla suyu hurma ağaçlarının altına akıtılmak suretiyle bunların büyümesi sağlanmış ve suladığı alan üzerinde zümrüt gibi bir çimenzar ortaya çıkmasına hizmet etmiş.

İki yolcu işte böyle bir yerde durdular. Her biri alıştıkları şekilde kendi atıyla meşgul olarak hayvanlarının eyerini, dizginlerini, gemini çıkardılar. Kendileri çeşmeden akan berrak su ile hararetlerini yatıştırmazdan evvel yalakta atlarını sulamaya himmet ettiler. Hayvanların kalp bağından ve böyle yeşillik ve sulak bir yeri terk edip kaçmayacaklarından emin oldukları için atları başıboş bıraktılar. Bundan sonra çimenliğe oturdular. Her biri yolluk nevalesini çıkardı. Lakin pek sade olan bu yemekle iştahlarını yatıştırmaya koyulmazdan evvel gerek emîr, gerek şövalye büyük bir merakla birbirlerini bakışlarıyla incelemeğe başladılar. Bu da pek tabii bir ruhî durumdu. Biraz evvel vuku bulan vuruşmada kahraman emîrin göstermiş olduğu cengâverce ustalık ve âlicenapça hareket Haçlı savaşçının olağanüstü şaşkınlığına sebep olduğu gibi, Hilal müdafii de teke tek karşısına çıkmaya cür'et etmiş olan bu şövalyenin cüsse ve kuvvetini yakından incelemek istiyordu.

İki savaşçının boyları, simaları, cüsseleri arasında büyük bir tezat vardı. Her ikisi de mensup olduğu kavmin birer numunesi idi: Frenk, eski Got kavmi modelinde yaratılmış dev cüsseli, kuvvetli bünyeli bir adamdı. Miğferini çıkardığı zaman kestane sarısı renginde kıvırcık saçlarla çevrili bir baş göründü. Devamlı surette havaya maruz bulunmayan ve iri mavi gözlerinin, sarı saçlarının rengi ile daha fazla uyum sağlamış olan bedeninin diğer azalarının renginden anlaşıldığı kadarıyla, bu Avrupalı'nın yüzünü güneş yakmış, cildinin tabii renginden daha koyulaşarak çehresi esmerleşmişti. Üst dudağını iri

bir bıyık örtmekteydi. Norman âdeti üzere çenesi özel bir itina ile tıraş edilmişti. Kısacası çekme burunlu, büyükçe ağızlı, beyaz dişli, küçük başlı, iri vücutlu, uzun boylu, otuz çağlarında bir adamdı. Konuşma tarzına, tavır ve hareketine bakılırsa emre uymaktan ziyade emir vermeğe, kumanda etmeğe alışık olduğu anlaşılıyordu.

Doğulu mücahidin beden yapısı batılı savaşçının cüssesi ile dikkat çekici bir tezat teşkil ediyordu. Ortadan biraz uzun olan emîrin boyu dev endamlı şövalyeninkinden en az üç inç[6] daha kısa ve bununla beraber gayet dengeli idi. Beden yapısı ile mütenasip ve şahsı ile uyum içinde olan kol ve ellerinin çarpışma sırasında görülen kuvvet ve şiddete yatkın olamayacağı, ilk anda akla gelebilirdi. Fakat, dikkatle gözlenince, bünyesinin et ve yağdan müteşekkil kaba ve ağır bir vücuttan ibaret olmadığı da belli oluyordu. Kemik ve sinirden oluşmuş beden azalarının ve adalelerinin hafifliği savaşın gerektirdiği işlere ve zorluklara direnmek açısından Arap cengâverinin Frenk savaşçıya kat kat üstün bulunduğunu, şövalyenin uzun boylu ve iri vücutlu olmasının kuvvet bakımından bir üstünlük teşkil edeceği farz edilse bile, bedenî ağırlık gibi büyük bir mahzurun bu kuvveti hükümsüz bırakacağını ve şövalyenin hiçbir vakit Arap mücahidi derecesinde hızlı ve kıvrak bir savaşçı sayılamayacağını itiraf etmek lazım gelir.

Hilal savaşçısının latif yüzü mensup olduğu Doğu kabilesi halkının sevimli simasına hakkıyla benziyor ve Avrupa'da bizim Ortaçağ kahvehane şairlerinin cahilce ve mübalağalı bir şekilde destanlarla her birini bir gulyabani şeklinde tarif ettikleri İslam mücahitlerinin korkunç çehresine hiç uymuyordu. Doğu güneşinin hararetinin şiddetinden ziyadesiyle esmerleşmiş olan yüzünün hatla-

---

[6] 1 inç 2.54 cm.dir. (E.K.)

ri gayet muntazamdı. Özel bir ihtimam mahsulü olduğu görülen uzun bir sakal bu bahadırca simayı süslüyor, çekme bir burunla cevval iki siyah göz de ona ayrıca bir farklılık kazandırıyordu. Dişleri ise beyazlıkta fildişine benzetilebilirdi. Velhasıl o sırada dev cüsse, güçlü bünye sahibi rakibinin yanı başında çimenler üzerine uzanmış o Arap bahadırının şahsı ve bünyesi, taşıdığı kabzası Şam işiyle süslü dar, hafif ve fakat gayet keskin namlulu kılıcı ile Avrupalı şövalyenin taşıdığı kadîm Gotik tarzındaki dehşet verici uzun ve ağır kılıç arasında görülen de aynı tezadı oluşturuyordu. Emîr de hasmı gibi otuz çağlarında bir bahadırdı. Yemyeşil çimenler üzerinde istirahat ettikleri müddetçe her iki cengâver birbirleriyle rekabet edercesine nezaket göstermekten ve zarif davranışlarda bulunmaktan geri kalmıyorlardı.

Bir müddet dinlendikten sonra yemek yemek hatırlarına geldi. Fakat Arap mücahidinin gıdası daha sade idi. Açlığını gidermek için "Bismillah" diyerek yemeye başladığı, bir parça ekmekle bir avuç hurma Arap cengâverine yetmişti.

Haçlı savaşçısı ise Hıristiyan usulünce bir istavroz çıkardı. Bundan sonra beraberinde getirmiş olduğu domuz eti ile tıka basa karnını doyurmaya koyuldu. Yemek sırasında İslam mücahidi kaynağın berrak suyundan içiyor, Hıristiyan savaşçı ise çotrasında[7] taşıdığı şarabı yuvarlıyordu.

İki savaş erbabının beslenme şekli arasındaki farklılık, bunların kalplerinde yerleşmiş olan hor görme duygusunu bir kat daha şiddetlendirecek hallerdendi.

Şövalyenin büyük bir iştahla yiyip içmekte bulunduğu iki nevalenin biri insan cinsi için müthiş bir hastalığın oluşmasına yol açabildiğinden; diğeri ise akıl ve şuuru

---

[7] Çotra: Ağaçtan yapılmış su kabı, matara.(E.K.)

kaybettiren bir kötülükler anası olduğundan dolayı, İslam dinince her ikisi de yasaklanmış şeylerdendi. Bundan ötürü dinen bundan yasaklı olmayan Haçlı savaşçısı şarabı içtikçe, tabiatıyla Hilal mücahidinin kin ve öfke dolu bakışlarını da üzerine çekiyordu. Lakin biraz evvel kavmî husumetini fiilî belirtileriyle ortaya koymuştu. Hal böyleyken, canını bağışlayarak affettiği ve şimdi kendisinin koruması altında saydığı bir Hıristiyan cengâverinin, mezhebinin izin verdiği şeylerden bu şekilde istifade etmesi üzerine, hakkında engelleyici bir davranışta bulunmayı yüce şanına layık görememiş ve şövalyenin hareketine göz yummuştu. Bununla beraber kendisi lezzetli yiyeceğini bitirdikten pek sonra dahi hâlâ yemek içmekle meşgul bulunan şövalyenin bu iğrenç iştihasını bir müddet sükûnetle incelemekten kendini alamadı ve sonunda hiddetli bir tavırla dedi ki:

- Ey Haçlı savaşçısı! Senin nasıl midesine düşkün bir cengâver olduğunu görüyorum! Lakin insaf et! İnsanca cenk edecek bir kimseye böyle köpekçe bir iştiha yakışır mı? Özellikle yediğin, içtiğin murdar şeylerle insan olan beslenir mi? Musevîlerin bile domuz eti yemediklerini bilmiyor musun?

Vuruşmayı bıraktıklarından beri kendisinden daima gönül alıcı davranışlar görmekte olduğu Arap mücahidinin böyle ansızın azarlaması ve hakaret etmesi üzerine hayrette kalan Haçlı savaşçısı bir an mücahidin yüzüne baktı. Cesur emîrin gözlerinde müthiş bir nefret ateşi ve tiksinti belirmişti. Durum ve konumunun tehlike altında bulunduğu apaçık olmasına rağmen Hıristiyanlık gayreti her türlü düşünceye üstün gelmiş olmalıdır ki korkusuzca şu cevabı verdi:

- Ey Arap mücahidi! Bu hakaret ve aşağılamaya sırf domuz eti yemek mi sebep? Yine de bilmiş ol ki, Tev-

rat'ın kadîm hükümlerine uyan Musevîlere yasaklanan domuz etinin yenmesine İsevîlerde dinen izin verilmiştir!

- Ey câhil Nasranî! Yüce İslam dini de onu haram saymıştır.

- Senin dinin haram saymışsa bana ne? Ben domuz etini de yerim, şarabı da içerim!

Bu sözleri söylerken Haçlı savaşçı şarap çotrasını tekrar ağzına götürmüştü.

Dindar emîrin gözlerinde parlayan öfke ateşi bir kat daha şiddet kazandı. Mutaassıpça gayreti ağır basmış olan şu cüretkâr Nasranî'nin üzerine sallamak niyetiyle elini kılıcına götürdü. Lakin ahdi bozmak, düşkünü ezmek olacağını düşünerek niyetinden yine aynı anda vazgeçti. Haçlı savaşçısını münakaşa ile susturmak yolunu tutarak dedi ki:

- Ey Nasranî! İçine düştüğün karanlık ve cahillik sana acımayı gerektirmeseydi ve senin için mazeret oluşturmuş olmasaydı şu görülen davranışın beni gazaba getirebilirdi. Ama, bunu da gafilliğine ve cahilliğine bağışladım. Fakat İslam dini tarafından da haram kılınmış olan ve haram kılınışındaki hikmet apaçık bulunan şarabın ne yaman bir "kötülükler anası" olduğunu bilmiyor musun ki, onu iştahla ve özel bir iştiyakla karşımda içip duruyorsun? Şarabı bir kere de atına ver bakalım içecek mi? At değil, köpek bile içmez! Köpeğin veya başka hiçbir hayvanın tenezzül etmediği bir müskiri (sarhoşluk veren şeyi) içerek kendini dört ayaklılar derekesinden de aşağıya düşürmekte olduğuna aklın ermiyor mu?

- Ey mümin! Şarap içmekle ben Nasranî dinince bahşedilmiş bir hakkı uygulamış oluyorum. Dinî hükümler bizi bu konuda serbest bırakmış ve hiçbir kayıt altına almamıştır. İçmek ve kullanmakta hürüz!

- Ey Nasranî! Meğer senin uyanık gözlerin âmâ dilencilerin gözlerinden daha körmüş ya! İnsanlığın felaketine

hizmet eden kötülüklerin işlenmesinde hür olmakla bu kadar öğündüğün halde, insanlığın mutluluğuna hizmet eden güzelliklerin uygulanmasında müthiş bir esaret kaydıyla bağlı bulunduğunu görmüyor musun?

- Ne demek istiyorsun ey mücahit?

- Ne demek istediğimi açıklamam için evvela sana şunu soracağım: Hıristiyanlar arasında bir kadını nikâhlamaktan maksat nedir?

- Meşru bir şekilde zürriyet peyda etmektir.

- Yani nesillerin çoğalmasına hizmet etmektir.

- Evet.

- Şu halde izdivacın en mühim bir sosyal görev oluşturduğu ve insanlığın mutluluğuna hizmet ettiği inkâr götürmez bir hakikat olduğu açıktır.

- Evet öyledir.

- Pekâlâ! Siz Hıristiyanlar diyaneten hürüz diyerek insanlığın felâketine hizmet eden kötülüklerin işlenmesine bu derece düşkünlük gösterdiğiniz halde, insanların mutluluğuna hizmet eden iyi şeylerin kabulünde niçin bu kadar kendinizi kısıtlayıp cimri davranıyorsunuz? Yani istediğiniz kadar şarap içebildiğiniz, arzu ettiğiniz kadar domuz eti yiyebildiğiniz halde, niçin bir kadından fazlasını izdivacınız altına alamıyorsunuz? O kadın sağlıklı ve afiyette olsa da yahut hasta veya kısır olsa da, evinize sevinç veya sıkıntı getirse de kabule mecbur oluyorsunuz. İnsan için bundan daha müthiş bir esaret bağı mı tasavvur edilebilir? Dinen yasak şeylerden uzak durma, dinin yapılmasını emrettiği şeyleri bildirmekle yükümlü bir Müslüman ise şarap içmek, domuz eti yemek gibi iğrenç ve tiksinti verici şeylerden yasaklı olduğu halde, dinin yüce hükümleri dairesinde kabul edilen çok kadınla evlenmek gibi makbul ve övülesi bir şeyden istifade hususunda tamamıyla hür bulunuyor. Sizin kullanmakta hür olduğunuz kötü şeylerle bizim meşru şekilde fayda-

lanmakta hür olduğumuz iyi şeyler, zannederim ki her türlü kıyaslama ve muhakemenin üstündedir. Buna dair daha bir takım güzel ve yüce hakikatler vardır ki, burada açıklaması pek uzun olur. Eğer inatçının teki değilsen, seni uyarmak için söylediğim sözler de yeterlidir.

- Bende bir kanaat oluşmadı ey mücahit!

- Ne hususta?

- İçkinin kötülüklerin anası, domuz etinin hastalıkların doğmasına sebep olduğu kabul edilse bile, eşler arasında olması istenen uyumlulukla bağdaştırılması mümkün olamayacağına inandığım çok kadınla evlenme meselesine bir türlü akıl erdiremiyorum.

- Ey cahil dik kafa! Ben sana dinin yüce hükümleri çerçevesinde yapılan çok kadınla evlenmenin sağladığı güzellikleri bir nebze açıkladığım sırada, her müslümanın böyle bir dinî mecburiyeti olduğunu söylemedim ki... Müslüman kişi bu dinî müsaadeden bazı durumlarda ve bir takım şartlar dâhilinde istifade edebilir... Senin yok olacağına inandığın uyumluluk ise, tamamıyla ve tam anlamıyla sürüp gittikten başka, neslin üremesi gibi sosyal bir görev de tamamıyla ve hakkıyla yerine getirilmiş olur.

- Ey emîr! İzin verirsen ufak bir benzetme ile sana cevap vereceğim.

- Adabı içerisinde akıp giden tartışmaya izin vermemek şöyle dursun, tam aksine pek haz duyarım. Yalnız safsatayı sevmem. Söyle bakalım.

- Parmağında murassa bir mühür görüyorum. Bu gayet kıymetli bir şey olsa gerektir.

-Evet. Basra'da, Bağdat'ta bir eşi daha yoktur. Lakin konuşmanın seyri ile bu kıymetli mühür arasında ne münasebet var?

- Büyük bir münasebet var: Şu topuzu al. Parmağındaki mührü süslemiş olan pırlantayı yirmi parça et. Baka-

lım bu parçalar başlangıçtaki gibi tek parça halindeki pırlanta kadar kıymet taşıyor olacak mı? Hepsini toplamış olsak acaba asıl kıymetinin onda birine eşdeğer olabilecek mi?

- Çocukça bir söz! Bu parçaların kıymetinin yekpare elmas bedelinin onda birine değil, yüzde birine bile eşdeğer olamayacağı apaçıktır.

- Pekâlâ! İşte biz Nasara kısmının zevce olarak alabileceği yegâne kadın, mührün kıymetli tek taşına ve siz Müslümanların evlenebileceğiniz birden çok kadınlar ise o tek pırlantanın kıymetten düşmüş olan parçalarına benzer.

- Ne kadar cahilce bir kıyaslama! Biz Müslümanlar kutsal şeriat hükümleri dairesinde birden çok kadınla evlenebilmekle onlardan her birisinin kadir ve kıymetini eksiltmiş olmuyoruz ki. Senin öne sürdüğün ve benim de takdir ettiğim benzetme açısından, birden çok olan eşlerimizin her biri yine bir pırlantadır, her biri yine saygıdeğer bir mahfazada korunmaktadır. Bu hükümden çıkarılır ki, Nasara kısmı dinen böyle bir pırlantanın ancak bir tanesine malik olabildiği ve ondan fazlasına nail olmaktan mahrum kaldığı halde, İslam'la kurtulmuş olanlar zümresi –yüce hükümler açısından, eğer gücü yetiyorsa- o pırlantanın birkaç tanesine sahip olabilmekte hür bulunacaktır. Lakin şövalye! Şimdi de ben sana bir şey soracağım.

- Sor!

- Bizim daima saygı ve itibarla muhafaza altında bulundurduğumuz elmas-pare veya elmas-pareler ki, her biri bir ismet madeninin tertemiz sinesinden çıkmıştır. Özleri ve izleri bakımından gerçekten büyük bir kıymet taşırlar. Acaba sizin dosta ve düşmana karşı açık-saçık bulundurduğunuz elmas-parenin de böyle bir değeri var mıdır?

Emîrin bu sözlerinde gizlenmiş olan ima ve anlamı tam manasıyla kavrayamayan Haçlı şövalyesi şöyle cevap vermeye yeltendi:

- Ey emîr! Sen bir cengâverin muhabbetine layık hiçbir kadın görmemiş gibi konuşuyorsun. Biz şövalyelerin, Allah'tan sonra perestiş ettiğimiz ve ayaklarının tozuna sevgilerimizi arz ettiğimiz Avrupa kadınlarını görmüş olsaydın emin ol ki böyle söylemez ve kadınlarınızı bu derece övmezdin. Bizce kadınların duygusal parıltıları daima cengâverlerin kılıçlarının cilasıdır. Onların her sözü bizim için bir kanun, her arzusu hemen yerine getirilmeye hazır bir emirdir! Fitili yanmayan bir kandilin ışığı olamayacağı gibi, muhabbetine layık gördüğü bir kadını kendine metres edinmeyen ve kalbi onun aşkının ateşiyle kavrulmayan bir şövalye de savaş alanında mümkün değil parlak muzafferiyetler gösteremez!

Haçlı cengâverinin bu hafifmeşrepçe sözleri ve şövalyelerin şehvet düşkünlerine mahsus alışkanlıkları mücahit emîrin hayret ve nefretine sebep olmuştu. Dedi ki:

- Haçlı güruhunun kadın düşkünlüğünü ben de işitmiştim. İlk anda inanmak istemedim. Çünkü bize göre harb meydanı bir gaza ve şehitlik alanıdır. Fakat size göre bir alçaklıklar alanı da olabilirmiş! Buna diyeceğim yok! Boş bir mezarın[8] araştırılması için bunca yolculuğun güçlük ve mihnetlerini çekerek buraya kadar gelişiniz nasıl bir çılgınlık ise, şu tutku ve alışkanlığınız da öyle bir divaneliktir. Ancak savaş alanınızı maskeli baloya çeviren, emir ve arzularının yerine getirilmesi için Haçlı reislerini alet eden ve âdeta iradelerinin pençesinde bir oyuncak haline getiren şu yadigârları yani Avrupalı o güzel kadınları kendi gözümle bir kere de ben görüp yakından incelemek isterdim.

---

[8] Kudüs'te Kamame Kilisesi denilen Hz. İsa'nın kabrinden kinayedir.

- Ey mücahit! Kamame Kilisesi'nin ziyareti için yola çıkmış olmasaydım, mal ve can güvenliğine kefil olarak seni, yiğit bir savaşçının kadir ve kıymetini herkesten fazla takdir edebilen, İngiltere Kralı Richard'ın ordugâhına götürmek külfetini seçerdim. Ben her ne kadar fakirleşmiş, maiyeti dağılmış bir şövalye isem de yine senin ve senin gibi başkalarının hayatı hakkında gereken hüsnükabulü sağlayacak kadar itibara sahip bir cengâverim. İngiltere Kralı'nın ordugâhında en güzel İngiliz ve Fransız kadınlarını görebilirsin. Bunların güzellik ve tazelikleri gözleri kamaştıracak derecede iç gıcıklayıcıdır.

- Kamame Kilisesi ziyaretini sonraya bırakacak olursan, iyi niyetli olduğuna inandığım davetine icabet ederim. Amma sana şurasını da samimi olarak hatırlatırım ki, elinde izin verildiğini belirten bir yol tezkeresi, bir buyrultu bulunmadıkça Kudüs-i Şerîfe kadar seyahat etmek senin için tehlikeden salim değildir.

Haçlı şövalyesi cebinden bir tirşe[9] çıkardı, Arap mücahidine göstererek dedi ki:

- İşte tezkere. Bizzat Selahaddin tarafından imza edilmiş ve özel mührüyle mühürlenmiştir.

Eyyubî devletinin ulu kurucusunun el yazısını ve özel mührünü tanımakta gecikmeyen Arap cengâveri hemen tirşeyi şövalyenin elinden aldı ve öptükten sonra yine iade ederek dedi ki:

- Ey Haçlı savaşçısı! Bu yüce fermanı vuruşmanın başlangıcında göstermediğinden dolayı büyük bir günah işlemiş oldun. Çünkü ikimizden birinin kanı boş yere heder olma ihtimali vardı. Halbuki bu hatt-ı şerifi evvelce göstermiş olsaydın bu ihtimal kalmazdı.

---

[9] Yazı yazmak için dabbağlanıp hazır edilmiş deri ki, dilimizde "tirşe", Avrupa dillerinde "parşömen" adı verilir.

- Eğer çok sayıda Arap mücahitlerine karşı koymak durumunda olsaydım Selahaddin'in fermanını o zaman gösterirdim. Ama sen yalnız başına bir cengâver olarak karşıma çıktığın için bu fermanın himayesi altına sığınmak suretiyle hayatımı korumayı şövalyelik şanına yakıştıramadım, haç fedakârı sıfatıyla namusuma yediremedim.

- Sizde kahramanlık, fedaîlik böyle midir? Siz karşınızda yalnız bir hasım görürseniz karşı koymaya koşar, birkaç cengâver bulursanız aman dersiniz öyle mi?

Şövalye utançtan kızarmaktan başka bir karşılık veremedi, söyleyecek bir söz bulamadı. Yiğit mücahit konuşmasına devam etti:

- Gerçekten karşında yalnız bir cengâver buldun ama çatışmada karşı koyamadın, mağlup oldun.

- Doğru söylüyorsun ey mücahit! Lakin Arap yiğitleri arasında sana benzeyen pek az bulunur. Senin gibi şahinler ise hep bir yere toplanarak sürü teşkil etmezler; etseler bile yalnız buldukları avın üzerine hep birden hücum etmezler.

- Pek doğru söylüyorsun ey Nasranî! İslam yiğitleri düşkünleri ezmeyi bahadırlık şanına layık görmezler. Düşmanlarına layık oldukları kadar merhamet ve şefkatle muamele etmek isterler. Hatta bu merhamet duygusuyla senin canını da ben bağışladım. Ama mükâfatını da gördüm.

- Ne mükâfatı gördün?

- Ağır bir cezadan kurtuldum ki, vuruşma sırasında göstermiş olduğum af ve bağışlamanın bir mükâfatı sayılır.

- Nasıl bir ceza?

- Sen Selahaddin Eyyubî hazretlerinin el yazısı ile yazılmış bir aman-nameyi taşıdığın halde bana göstermedin. Bundan dolayı durumun ne olduğu bence meçhul

idi. Biraz evvel yapılan vuruşmada sen mağlup vaziyette toprağa düştüğün zaman verilen amana rağmen ben senin başını kesmiş olsaydım, meydana gelen olayın gerçek yönünü bilemeyeceği tabii olan o yüce padişah nezdinde benim halim nice olurdu? "Şövalyenin sana göstereceğinde asla şüphe olmayan fermanıma sen ne cesaretle itaatte bulunmadın?" derse, ben ne cevap verebilirdim ve bilgim olmaksızın yapılmış olan halisane hareketin gerektirdiği cezadan nasıl kurtulurdum?

- Selahaddin'in emir ve nüfûzunun bu derece etkili olduğunu büyük bir memnuniyetle öğreniyorum. Çünkü bir takım Urban'ın çöllerde yol kesiciliğe cesaret edip yolcuların, özellikle Haçlı yolcularının mal ve canlarına kastettikleri delilleriyle rivayet ediliyor.

- Söylenenler doğrudur. Lakin seni yeminle temin ederim ki, taşımış olduğun padişah fermanını gösterince hiç kimse tarafından kılına halel gelmez. Şayet Urban eşkıyası kurtuluş fidyesine tamah ederek serkeşliğe cüret edecek olurlarsa, ben derhal beş yüz atlı ile peşlerine düşer ve seni salimen kurtardıktan sonra eşkıyayı da bire kadar kırar, köylerini yakar, ocaklarını söndürürüm.

- İnşallah buna mahal kalmaz ey emîr. Bununla beraber ezelde kaderde ne yazılmışsa o olur. Siz yalnız bana geceyi geçirmek üzere bir menzile yetişmek için takip etmem gereken yolu tarif edin.

- Arzu edersen pederimin çadırında geçirebilirsin.

- Teşekkür ederim saygıdeğer mücahit! Yalnız bu geceyi "Teodorik De En Gedi" adını taşıyan bir azîz ile beraber geçirmek, sabaha kadar ibadet ve tövbe istiğfar etmek üzere yola çıkmıştım. Niyetim yine öyledir. Pederinizin çadırında kalamam.

- Azîz dedikleri bu adam şimdiki halde nerede oturuyor?

- Çöllerde.

- Şu halde oraya kadar seni bizzat ben götürüvereyim. Yine istenen sağlanmış olur. Yani Urban eşkıyasının saldırısından korunmuş olursun.

- Refakatiniz bence büyük bir şereftir. Ancak korkarım ki bu azîz adamın güvenliği ve istirahati daha sonra bozulmasın.

- O ne demek? Çölde bir inzivagâhta kendi dininee ibadetle meşgul olan azîz bir adamın güvenlik ve huzurunu kim bozabilirmiş?

- Müslümanlar! Biz Avrupa'da iken haber alıyorduk ki, Müslümanlar bu gibi rahiplerin üzerine musallat olmakta, kanlarını dökmekte imişler. Hatta zırh, giysi, sivri mızrak, keskin kılıçla ta Avrupa'dan Filistin'e gelişimiz Kudüs-i Şerif'te oturan Hıristiyan münzevî ve rahiplerinin korunması ve Hz. İsa'nın mezarı bulunan Kamame Kilisesi yolunun açılması maksadından dolayıdır.

- Hata ediyorsun ey Nasranî! Bu yalan bilgiyi size ulaştıran Suriyeli ve Kostantiniyeli din kardeşleriniz hem Müslümanlara iftira atmışlar, hem de sizi kandırıp perişan etmişlerdir. Kudüs-i Şerif'te kendi din ve âyinleri üzerine ibadetle meşgul bulunan rahipler her zaman Müslümanların kendilerine sahip çıkmalarından ve himaye etmelerinden dolayı güven içinde yaşamışlardır. Hatta bunlar arasında ruhanî kisvesine bürünmüş ve maksadı bir kavmi diğeri aleyhinde ayaklandırmak için fesat çıkarmaktan ibaret olduğu tahkikatla sabit olanlar görüldüğü halde, bu fesatçıların bile kanı akıtılmayıp asayiş ve güvenliğin korunması için uygulanması gereken tedbirlerin alınmasıyla yetinilmiştir. Acaba siz Hıristiyanlar bir aralık Kudüs'ü zapt ettiğiniz sırada böyle mi hareket ettiniz? Yoksa nice günahsızların, nice kadın ve çocukların kanlarını dökerek atlarınızı karınlarına kadar çıkan bu mazlumların kanı içinde mi gezdirdiniz? Elbette öyle yaptınız değil mi?

Şövalyenin utançtan kızaran yüzünün aldığı şekli tarif etmek mümkün değildir. Mücahit emîr sohbetin bu kanlı seyrini zarif bir şekilde burada keserek sözüne şöyle devam etti:

- Kendi halinde ibadetle meşgul olan ve hiçbir şekilde fesat çıkarmak için insanları kandıracak faaliyetlerde bulunmayan Hıristiyan ruhanîlerinin tamamı bizden sahiplenme, lütuf ve mürüvvet görmektedirler. Şimdi sizin ziyaretine gitmek istediğiniz münzevî de böyle kendi halinde bir adamdır. Bu yüzden benden göreceği muamele hürmet ve riayetten, insanlık ve iyilikten başka bir şey olamayacağını garanti ediyorum. Münzevînin bazı acayip halleri ve garip tavırları görülmekteyse de bu hareketleri meczupluğuna verilir. Duyduğuma göre bu dünyadan geçmiş adam bir mağarada ikamet etmeyi seçmiştir. Sen yalnız başına mağaranın bulunduğu yeri bulamazsın. Herhalde bir rehbere ihtiyacın vardır. İstersen bu hizmetini de yerine getireyim. Sohbetin başında yeri geldiği için açılmış olan dinî konuları artık erbabına bırakarak, yolda hem arkadaşlık ederiz, hem de cengâverlikten, okçuluktan, kılıçtan, kalkandan bahsederiz. Olmaz mı?

- Pek münasip olur ey emîr!

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Dünyadan Geçmiş

İki cengâver pek sade ve fakat birbirine pek aykırı olan lazıklarını yedikleri ve biraz dinlendikleri pınar başını terk ederek yola koyulmaya hazırlandılar. Biraz evvel savaş atlarının sırtından çıkardıkları örtü ve sair takımları tekrar yerine koymak ve düzenlemek için birbirlerine karşılıklı yardımda bulunuyorlardı. Her ikisinin de –o devirde cengâverlerin önemli görevlerinden birini oluşturan- bu işlere pek alışkın oldukları görülüyordu. Sahiplerinin zorda ve tehlikede yoldaşı olan iki sadık at ise, yeni tehlikelere doğru yöneltileceklerini hissetmekle beraber sırtlarına takımlar konulduğu, yeşil çimen ile beslenmekten men edilen ağızlarına gemler vurulduğu esnada, kesintisiz olarak kişnemekte ve bu suretle sahiplerine olan bağlılık ve sevgilerini göstermekteydiler. Hele mücahidin Arap atı, bu bağlılık ve muhabbeti belirtmek için akıllara hayret verecek hal ve hareketlerde bulunuyordu. Çünkü Doğulu savaşçı kabileler gayet cins olduğu asla şüphe götürmeyen atlarını çadırlarına alırlar, olağanüstü bir özenle bakarlar, bu esnada aile bireyleri de ata hizmet ederler. Böyle bir ihtimamla bakılıp eğitilen Arap atının sahibine nasıl bir muhabbet ve sadakat hissiyle bağlandığını daha fazla açıklamaya lüzum görmüyoruz. Hilal mücahidi ile Haç savaşçısı birbirine yardım ederek hayvanla-

rını hazırladıkları sırada, biri öteki yol arkadaşının teçhizat ve silah donanımını, hayvanının takımlarını inceleyen bir nazarlarla bakmakta, hatırına gelen düşünceleri dile getirmekteydiler.

Haçlı şövalyesi atına binmeden evvel müptelası bulunduğu şarap çotrasına yine el attı. Çeşmeden akıp giden hoş içimli suya ise ancak elini ıslatacak kadar bir iltifat gösterdi! Sonra hiç sıkılmadan emîre sordu:

- Bir minnettarlık hatırası olmak üzere bu güzel pınarın ne isimle anıldığını bilmek isterdim. Lütfen söyler misiniz?

- Bunun arapça ismi "Çöl Elması" anlamına gelir.

- Gerçekten bu isme layık kıymetli bir pınar başı. Doğduğum diyarda binlerce kaynak vardır. Lakin bence o kaynakların hiç biri su "hazine"si olarak adlandırılmayı hak eden ve hoş içimli suyunu çölün susuzluktan yanmışlarına cömertçe ikram eden şu tek pınar kadar bir minnettarlık hatırası bırakmayacaktır.

- Doğrudur ey Nasranî! Çölden gelip geçen insanlar, hayvanlar hep bu çeşmenin suyuyla hararetlerini giderirler. Çünkü Lut Denizi'nin suyunu ne insan, ne de hayvan içebilir. Oraya dökülen Ürdün Nehri'nin suyu da içilecek gibi değildir. Meğerki bu dehşet verici çölden pek uzak bir yerdeki kaynağından içilmiş ola...

Mücahit ile şövalye atlarına bindiler. Kum deryası nitelemesine layık olan çölün içeri taraflarına doğru yöneldiler. Öğle sıcağının şiddeti geçmiş, serince bir meltem çıkarak güneşin hararetini biraz azaltmıştı. Bununla beraber meltemin kaldırdığı kum bulutları şövalyeyi oldukça rahatsız ediyordu. Arap mücahidi alışmış olduğu bu sıcağa, bu kum bulutlarına hiç ehemmiyet vermediği halde, zaten zırh giysinin ağırlığı altında ezilmekte olan Haçlı savaşçısı güçlükle tahammül edebiliyordu. Bir müddet bu şekilde yol alındıktan sonra şövalye nefes

alamayacak bir dereceye gelmiş olmalı ki, başındaki zırh miğferi çıkardı. Eyerin kaşına astı. Şekil benzerliğinden dolayı o tarihte Haçlılar arasında "havan" adı verilen bir yol takkesini giydi. Atlı mücahit kılavuzluk görevini yerine getirmekte, gittikçe yaklaştıkları dağ silsilesinin oluşturduğu uzaktaki kayaların şekil ve manzarasını özel bir itinayla incelemekteydi. Bu halde, bir müddet daha konuşmadan yol aldılar.

Tehlikeli kaya döküntüleriyle dolu bir boğazdan geçen bir geminin kılavuzu gözünü dört açarak geminin önüne doğru nasıl bir dikkatle bakar, tehlike olup olmadığını araştırırsa, Arap mücahidi de pek az devam eden bir müddet zarfında ilerisini öylece bakışlarıyla kontrolden geçiriyordu. Lakin yarım fersah daha kat ettikten sonra, yoldan emin olduğunu gösterir müsterihane bir tavır aldı. Arkadaşı ile daha lâubalice sohbete koyulmak istediğini ima eder bir hareketle şövalyeye dedi ki:

- Siz pınar başının adını merak edip öğrendiniz. Acaba ben de refakat ettiğim kahramanın ismini sorabilir miyim? Zannederim ki, namınızın şöhreti bütün Avrupa'da ve hatta Filistin çöllerinde bile afakı tutmuş olsa gerektir!

Yenileni övmek yenenin şerefini ve mertliğini artırma anlamını taşıdığını bilmeyecek kadar irfandan mahrum olmayan Haçlı şövalyesinin yüzü kızardı. Birden "himayesine girdiği" Hilal cengâverinin bu sorusunu da o anlamda yorumlayarak dedi ki:

- Gerçi ismim henüz hatırlanmayı ve zikredilmeyi hak edememiştir. Ama bilmiş olun, Haçlılar arasında bana "Leopard[10] Şövalyesi Sör Kenneth" derler. Vatanımda ise

---

[10] Leopar, pars dediğimiz yırtıcı hayvanın ismi olup şövalyenin armasında bu yırtıcı hayvanın resminin nakşedilmiş olduğunu daha önce belirtmiştik.

daha başka isimlerle anarlar. Ama bu lakaplar Doğulu bir cengâverin hoşuna gidecek isimlerden değildir. Ey mücahit! Şimdi siz de bana izin verin de refakati şerefiyle müşerref olduğum şanlı bahadırın hangi Arap kabilesinden çıkıp da mertlik meydanında şimşek gibi çaktığını ve hangi cömertlik süsü isimle dünyada ün yaptığını sorayım.

- Sör Kenneth! Evvela hakkımda gösterdiğiniz tevecüh dolu duygulardan dolayı size teşekkürlerimi sunarım. Bununla beraber mensup bulunduğum nesilden Arap yiğitleri gibi kahramanlar yetiştiğini, hepsinin de mayalarının hamiyet kanıyla yoğrulmuş olduğunu da eklemeye lüzum görmüyorum. Benim ismim Şir-kûh, aslım Kürt'tür.

- İşittiğime göre Mısır Sultanı Selahaddin Hazretlerinin mertlik damarlarında kaynayan hamiyet kanı da yine o bereketli kaynaktan çıkmıştır.

- Cenab-ı Hakka bin hamd-ü şükürler olsun ki, dağlarımızın temiz toprağına sinesinden nice arslanlar çıkaracak kadar ilahî bereketini cömertçe bağışlamıştır! Şimdi Mısır'a, Suriye'ye sultan olan Selahaddin hazretleri de işte bu arslanların biri, bu kahramanların en ileri geleni ve bugün otuz milyon olan İslam kahramanlarının yiğit emîridir. Ey Haçlı gayretkeşi! Peyderpey dağıldıklarını söylediğin savaşçılar kaç kişiydi?

- Hususî maiyetimi oluşturanların sayısının pek sınırlı olacağı tabiidir. Sizinle cenk etmek üzere getirdiğim Haçlıları soruyorsanız o başka.

- Evet onu soruyorum; Haçlı hücumlarına katılmak üzere Avrupa'dan kaç kişi getirmiştin?

- Dostlarımın, akrabalarımın yardımları da eklenmiş olduğu halde elli beş kadar savaşçı ancak kaydedebildim ve onların sorumluluklarını üzerime alarak buraya geldim. Ama daha sonra bir takımı benim bayrağı terk etti.

Bir takımı da savaş esnasında telef oldu. Bazıları da hastalıktan öldü. Bu arada silahtarlık hizmetinde kullandığım sadık bir cengâver her türlü mihnetlere, her nevi mahrumiyetlere katlanarak yanımda kaldıysa da bugün o savaşçı da döşek mahkûmudur. Hatta şu ziyareti onun ömrüne dua etmek için yapıyorum.

- Ey Nasranî! Bilmiş ol ki şu omuzumda taşıdığım ok kılıfının (sadak) içinde her biri bir kartalın tüyleri ile donatılmış beş adet yelekli ok[11] vardır. Bu okların birini benim çadırlara doğru atacak olursam derhal bin mücahit atlarına biner. İkinci oku atarsam, bu miktara eşit cengâver hemen yola çıkar. Kısacası beş okta beş bin atlı emrime hazır bulunur. Eğer yayımı gönderirsem tam on bin bahadır bu geniş çölde yeri göğü sarsar. Halbuki ben yine İslam mücahitlerinin en aciz kumandanlarından biriyim. Durum böyle iken, sen şu geniş İslam kıt'asını zapt etmek için elli dönek adam ile ta Avrupa'dan buraya kadar ne cesaretle geldin ey aptal herif!

- Ey mücahit! Haçlı muharebelerini düzenleyen mutaassıp güruhun ileri gelenleri bizi öyle nutuklarla teşvik ettiler, öyle sözlerle ikna ettiler ki, şimdi size karşı bunlardan bir tek kelime söylemeyi edep dışı sayarım, daha doğrusu o kelimeyi söylemeye korkarım!

- Zararı yok, söyle. Sen bir nakledicisin, anlatıcısın. Sizi ne diyerek kandırıp bu kötü yola saptırırlardı?

- "Filistin'de size karşı savunma yapacak olanlar zannetmeyin ki ciddi savaşçılardır. Bunlar bir takım eşek arısı sürüleridir ki toplandıkları taze kovanlarını zırh eldivenlerinizle ezivermekten başka bir zahmet çekmenize lüzum bile kalmayacaktır!" gibi hafife alıcı ve horlayıcı sözlerle bizi kandırırlardı.

---

[11] Böyle tüy ile donatılmış olan oka okçuluk terminolojisinde "yelekli ok" denir.

Şirkûh, Sör Kenneth'in şu sözlerinden o derece gazaba geldi ki, bir müddetten beri iki cengâver arasında oluşmuş olan anlaşma atmosferini bozacak bir davranışta bulunmasına ve elini kılıcının kabzasına götürmüş olmasına bakılırsa, belki de Haç savaşçısının canını cehenneme göndermesine ramak kalmıştı. Fakat yine insafı elden bırakmadı. Düşündü ki, Haçlı seferi tertipçilerinin ne gibi sözlerle kendilerini aldatmış olduklarının bildirilmesini şövalyeye az evvel kendisi emretmişti. Bundan dolayı söyleneni aktaran sıfatıyla söylediği bu hezeyanlardan Sör Kenneth'in azarlanmaması, onun hayatına bir zarar gelmemesi hakkaniyetin temel gereklerindendir. Gazabını yendi, elini kılıçtan çekti. Sakinleşerek konuşmaya devam edip dedi ki:

- Haçlı seferlerinin tertipçileri İslam arslanlarını eşek arısı sürülerine benzetmek gibi bir küstahlıkta, bir küçümseyişte bulunmak suretiyle kendilerinin eşek oğlu eşek bir takım ahmaklardan, rezillerden mürekkep bulunduklarını ispat etmişlerdir. Zarar yok. Siz karşınızda bulacağınız savaşçıları arı olarak hayal edin de onlar size her birinin birer arslan olduğunu göstersinler.

Şuna şaşarım: Haçlı hücumlarını tertipleyenler böyle akılsız, değersiz bir takım krallardan, prenslerden müteşekkil iken ve böyle budalaların, az çok sende gördüğüm yiğitlik, adamlık derecesini bile takdirden aciz olacakları aşikâr bulunduğu halde, sen beni hangi fikre dayanarak ve ne cesaretle İngiltere Kralı Richard'ın ordugâhına götüreceksin? Ve o esnada hayatımı koruyacağına kefil olup hakkımda hüsnükabul gösterilmesini garanti edeceğini nasıl söyleyebiliyorsun? Hıristiyan beyleri senin meziyetini takdir edebilecek adamlar mıdır ki, bu derece itimat ediyorsun?

- Ey emîr! Özünüz gibi sözünüzün de doğru olduğunu tasdik ederim. Lakin Avrupa'ca şövalye sıfatına dâhil

olan aristokrat savaşçıların bir hak ve selahiyetleri, bir takım âdetleri vardır ki sizin tarafınızdan tabii ki bilinmez. İzin verirseniz açıklık getireyim.

- Söyle.

- Şövalyelik ünvanının ve mümtaz niteliğinin içine giren soyluların çocuklarından birinin kanı –hükûmet işleri ve krallığın güç ve kudretini artırmakla ilgili hususlar hariç- her şövalyeye, prensler ve hatta krallarla eşit kabul edilmek hakkını bahşeder. Farz edelim İngiltere Kralı Richard bir şövalyenin şanına, namusuna halel getirecek muamelelerde bulunacak olursa, o soylu savaşçı –velev ki benim kadar fakir olsun- şövalyelik kanunları gereğince kralı düelloya davet edebilir. Kral da bu daveti reddetmemeye mecburdur.

- Pekâlâ! Şövalye ünvanının bahşettiği bu hak ve selahiyete dayanarak her soylu savaşçı kralların, prenslerin karıları veya metresleri huzuruna girebilmek, onların işret ettiği meclislerde bulunmak selahiyetini de taşırlar mı?

- Şüphe mi var? En fakir bir şövalye bile gönlünü, kılıcını, savaşlarda kazandığı şan ve şerefi, taparcasına hislerine uyarak en güzel, en kibar kadınlara takdim edebilmekle övünür. Bu âdet, Avrupalılarca muaşeret adabının rağbet gören ve övülen hükümlerindendir!... Hele savaş zamanında bir şövalye mutlaka öyle bir kadın sever!...

- Demek ki sen de seviyorsun?

- Elbette.

- Kimin nesini?

- İşte onu söyleyemem. Bizce aşk kalbin derinliklerinde saklanan kıymetli bir hazinedir. Bir şövalye ise kalbindeki bu hazineyi kime vermiş olduğunu söyleyecek kadar tedbirsizlik etmez. Sen yalnız "Şövalye de Leopard"ın güzel, kibar bir kadın sevmekte olduğunu öğrenmekle

yetin. Eğer aşk hikâyeleri, cengâverlik menkıbeleri dinlemeyi seversen Haçlı ordugâhına gel. Orada kulaklarını, belki de kollarını meşgul edecek şey bulursun!

Haçlı savaşçısının şu "Belki de kollarını meşgul edecek şey bulursun." sözlerindeki insanın içine kurt düşüren uzak manaları mı, yoksa yakın manaları mı kasdettiğini kat'i surette kestiremeyen Hilal mücahidi, en kuvvetli ihtimalin yakın manası olması sebebiyle hemen özengilerinin üzerinde dimdik kalktı. Havada kargısını sallayarak:

- Haçlı ordugâhında benim kollarımı meşgul edecek bir cengâver bulunacağını asla sanmam!

Diye gürleyerek atını sağa, sola döndürmeğe başladı. Sör Kenneth ne yapacağını şaşırmıştı. Bir aralık:

- Haçlı ordugâhında, bilhassa mütareke zamanında cengâverlerin kollarını güzel kadınlar meşgul eder. Benim de maksadım size bunu anlatmaktı.

Diyerek utanç verici maksadını anlatmaktan hayâ duymamışsa da, bu açıklamadan memnun olacağını sandığı Şirkûh'un:

- Bir mücahit böyle utanç verici şeyleri kabul etmez!

Cevabıyla karşılık verdiğini görünce, kusurundan af dilemeğe mecbur oldu ve mücahidin öfkesini yatıştırmak, belki de teveccühünü kazanmak için şu sözleri ekledi:

- Ey emîr! Kargı kullanmakta sizin kadar mahir bir cengâver daha görmedim. Gerçi bizim ordugâhta tıpkı sizin gibi Doğu usûlünde cirit oynayan bir takım İspanyollar varsa da sizin gösterdiğiniz sürat ve ustalığa kıyaslanınca onlar pek acemi kalırlar.

- Vay, Haçlı ordusunda İspanyalı Frenkler de mi var?

- Evet. Bir hayli İspanyol vardır.

- Vay nankörler vay! İspanya'da Arap hükümdarları hükümran ve bütün İspanyollar adalet ve ihsana nail

olmuşlarken, bu hazelenin buraya kadar gelmeye ne ihtiyaçları vardı? Doğu usûlünde kargı kullanmasını, cirit oynamasını Araplardan öğrenmişlerse de, hiçbir vakit öğretmenleri kadar ustalık ortaya koyamazlar.

- Ordugâhta Kral Richard çoğu zaman bunlara cirit oynatır, gösterdikleri sürat ve maharete hayran kalır ve "Bunların narin kargılarına ben şu dehşet verici topuzumla karşı koyamam" diyerek takdirini dile getirir.

- Kral Richard da topuz taşır mı?

- Evet taşır. Hem de öyle büyük, öyle ağır bir topuz ki benimki ona nispetle tüy gibi hafiftir. Richard'ın ordugâhına giderseniz bizzat görürsünüz.

- Bu kraldan "Adada oturan bir dev" diye bahsedilmektedir. Sen de onun tebaasından mısın?

- Kral Richard'ın hüküm sürdüğü adada doğmuş, onun açtığı bayrağın altında buraya gelmişsem de tebaasından değilim.

- O ne demek? Harabelik bir adada iki kralınız mı var?

- Evet iki kralımız var demektir.

- Sen İngiltere'nin neresinde dünyaya geldin?

- Ben İskoçyalıyım. İngiltere'nin kuzeyi ile güneyini oluşturan iki uçlarında oturan ahali birbirinin can düşmanı denecek kadar zıttırlar. Aralarında çekişme hatta savaş bile eksik olmaz.

- Öyleyse Kral Richard'ın bayrağı altında sefer hizmetinde bulunmaya nasıl razı oldun?

- İskoçyalılarla Büyük Britanya ahalisi her ne kadar birbirinden nefret etse de Haç namına açılan bir bayrağın altına davet edilince hepsi de bu kin ve nefreti unutmuşlar, Sayda'nın zaptı için Haçlılara katılmışlardır.

- İyi halt etmişler! Sör Kenneth! Sırf Hıristiyanlık gayretinin yönlendirmesiyle İslam ülkelerini istila etmiş olan mutaassıplar güruhuna katılacağına, keşke Kral Richard'a başka bir şekilde sadakatini göstermiş olsaydın

belki hakkında daha hayırlı olurdu. Emin ol ki, istikrarsızlık ve karmaşadan hali olmadığını yine kendin söylediğin bir memleketin buraya sevk edebileceği bir avuç Haçlının, sayıları Allah'ın yüce takdiriyle yüz binlere varan İslam mücahitleri karşısında mağlup olup aşağılanacakları şüphesizdir.

- Ben Kral Richard'a başka ne şekilde sadakat gösterebilirdim?

- Mesela onun tabiiyeti altına girmek ve ne kadar nüfus üzerinde etkili oluyorsan onları Richard'ın hükûmetine ısındırmak suretiyle sadakatini ve hizmetini gösterebilirdin.

- Allah korusun! Eğer Kral Richard Haçlı seferine katılmak için açtığı bayrağı kendisinin İskoçya hükümdarı dahi olduğunun tasdikiyle ilişkilendirmiş olsaydı, hiçbir İskoçyalının o bayrak altına girmeyeceği muhakkaktı.

Sör Kenneth'in İskoçyalı bir İngiliz olduğu halde Kral Richard'dan bu kadar nefret etmesinin sebeplerini anlamak için bir müddet tefekküre dalmış olan Şirkûh ile yol arkadaşı çölde mesafeleri kat ettikçe, uzaktan görülen dağlık, taşlık yerlere yaklaştıkça mevkiin manzarası değişiyor, korkunç bir takım yerler görülüyordu. Nihayet iki cengâver yüksek kayalardan, derin uçurumlardan oluşmuş bir dağ silsilesine yaklaştılar. Mukaddes Kitaplarda bahsedilen mağaralar, inler, ormanlar hep bu dağ silsilesinin içindeydi. Şirkûh bu korkulu yerlerde bir takım vahşi yırtıcılar bulunduğunu ve bu hayvanlardan daha yırtıcı Urban eşkıyasının hep oralara sığınmış olduğunu hikâye ettikçe Haçlı savaşçısı ardı ardına istavroz çıkarıyor, kendisini Hilal savaşçısının korumasına ve himayesine bırakıyordu. Bu esnada vakit akşama ermiş, iki yolcu yüksek kayalardan, kuru ağaçlardan müteşekkil korku verici bir ormana girmişlerdi. Birdenbire Haçlı atlısının gözüne heyula gibi bir şey ilişti. İlk anda bunu bir hayal

zannederek Şirkûh'a haber vermeyi yiğitlik şanına yakıştıramamıştı. Bir müddet etrafa korku dolu bakışlarla göz gezdirerek yola devam etti. Lakin gölge gibi gördüğü cisim yaklaştıkça bunun uzun boylu, gayet nahif bir adam olduğunu ve kayadan kayaya, çalıdan çalıya sıçrayarak olağanüstü bir çeviklikle kendilerini takip etmekte bulunduğunu gördü. Titremeğe başladı. Kuru bir iskelete benzeyen bu uzun boylu adamın tabiatüstü vahşiyane görüntüsü, Haçlı savaşçısına şekil ve simalarını kadîm Roma mabetlerinde görmüş olduğu eski Romalıların tabiat ilâhını ve orman perilerini hatırlattığından, bütün uzuvları gittikçe daha çok titriyordu. Bu yüzden Hilal kahramanının yanına sokuldukça sokuluyor, alnından da buram buram ter akıyordu. Dağ ifriti gibi iğrenç kıyafetli adamın kâh kayaların, çalıların arkasında gizlenerek, kâh arazinin doğal durumundan faydalanıp alaca karanlıkta şeytan gibi koşarak iki atlıyı sürekli izlediğini Şirkûh'a bildirmenin zorunluluğunu hissetmiş olduğu bir anda idi ki, garip kıyafetinin vahşiliği yetmezmiş gibi, sırtına bir de keçi derisi geçirmiş olan korkunç şahıs bir kayanın arkasından birdenbire çıktı. Ve iki atlının takip etmekte oldukları dar yolun orta yerine atladı. Şövalyenin bindiği Norman atı ürkerek kendini geri fırlatmış ve Haçlı savaşçısının kayalar üzerine düşüp parça parça olmasına ramak kalmıştı. Şirkûh'un bindiği Arap atı ise hiç ürkmemiş, gözlerini parlatarak, kulaklarını dikerek şaha kalkıp acayip düşmanın üzerine dehşetle atılmıştı. Vahşi görünüşlü düşman çılgınca bir hareketle Arap süvarisinin bindiği atın dizginlerine sarılmak istemişti. Yiğit cengâver hemen hançerini çekip:

- Bırak mel'un!

Diye haykırarak saldırganın parmaklarını doğrayacağı esnada, bu acayip kıyafetli herifin kim olduğunu tanıdı. Artık hançeri kullanmaya gerek görmeksizin:

- Bırak ey meczup!

Emrini tekrarlayarak saldırganı savdı.

Bu ana kadar birkaç adım geride kalmış olan şövalye sanki mücahidin imdadına yetişmeyi refakatçilik şartından sayıyormuş gibi bir acelecilikle, Şirkûh'un yanına geldiği zaman acayip kıyafetli adam da patikanın bir kenarına çekilmiş, durmaksızın istavroz çıkarmaktaydı. Şövalye mücahide sordu:

- Bu kılıksız herif kim? İns midir, cin midir nedir?

- Kim olacak?! Azîz diye ziyaretine bin can ile koşup geldiğin yadigâr!

- Çok şey!...

- Evet! Hıristiyan "târik-i dünya"larından bir örnek!

- Siz kendisini tanır mısınız?

- Evvelce Kudüs'te görmüştüm. Bunun kendi halinde bir münzevî olduğunu ve böyle bir meczubun kimseye zararı dokunmayıp dininin gereklerini yerine getirmekle uğraştığını, diğer bir takım ruhanîlerde görüldüğü gibi bunun İslam aleyhinde hiçbir şekilde fesat çıkarmaya cüret edemeyeceğini pek çok dindaşları garanti etmiş olduğundan, sizce kutsal sayılan buradaki mağaraların birini mabet edinmesine hükûmetçe izin verilmişti. Kim olduğumuzu tanımadan yolumuza çıkarak saldırıda bulunmasının meczupluktan mı, yoksa seyyahları soymak gibi bir eşkıyalık maksadından mı ileri geldiğini veyahut İslam aleyhinde galeyana gelmiş bir husumet duygusundan mı kaynaklandığını şimdilik net olarak belirleyemem.

- Benim o kadar meth-ü senasını işiterek ziyaretine koştuğum târik-i dünya Teodorik bu ise, emin olun ki yapmış olduğu hareket meczupluktan başka bir şey değildir. Bilirsiniz ya, meczup ile mecnun arasında büyük bir fark yoktur.

- Teodorik dediğin yadigârın bu olduğuna inanmıyorsan, sen kendisine sor.

Şirkûh sözünü henüz bitirmişti ki, iki atlı arasında geçen konuşmayı işitmiş olan târik-i dünya şövalyenin sormasına hacet bırakmadan cevap verdi:

- Bu dağların, bu mağaraların, bu yerlerin bekçisi ve Haç'ın fedaîsi Teodorik De En Gedi, bana derler.

Haçlı şövalyesinin azîz dediği kılıksız herif bu sözleri söylemekle beraber, kıyafetinin altından ucu demir topuzlu bir cop çıkarmıştı. Tiksindirici bir sesle anlaşılmaz bir takım şeyler mırıldandığı halde, topuzu başının üstünde her tarafa birkaç defa çevirdikten sonra, yanındaki taşın üzerine indirmiş ve bu suretle kuvvetini denediği taşı bin parça etmişti.

Sör Kenneth münzevînin vahşice hareketine şaşkın gözlerle bakıyor, acayip mırıltılarını hayretle dinliyordu. Şirkûh dedi ki:

- Gördün mü senin azîz'i Sör Kenneth? Eteğinin altından öyle müthiş bir sopa çıkardı ki, bir mızraktan, bir hançerden daha tesirlidir.

- Mecnun efendim, mecnun! Aklı başında bir adam olsa böyle yapar mı?

Bu esnada "Dünyadan Geçmiş"in yüksek ve fakat vahşice bir sesle nağmeler çıkarmaya başlaması üzerine Sör Kenneth'in söyledikleri işitilmez olmuştu. Vahşi münzevî bu acayip nağmelerle kulakları tırmalıyordu:

- Ben ışık saçan bir çöl kandiliyim, düşmanların başına belayım. Arslan ile pars bana arkadaş olacaklar, uzletgâhıma gelip bana sığınacaklar. Keçi yavrusu da onların yırtıcı pençelerinden korkmayacak!

Bu sözlerden sonra dünyasını terk etmiş çılgın koşmaya başladı. Yine taştan taşa sıçrayarak ileri doğru yürüdü. Acayip tavırlı münzevî bu sırada o kadar kıvraklık gösteriyordu ki, bu durumu bir jimnastik okulunda ol-

saydı kendisi için şeref sebebi sayılabilirdi. Halbuki bir ruhânî sıfatıyla şanına hiç yakışmıyordu. İskoçyalı şövalye hayrette kaldı. Böyle mecnun sıfatlı bir herifin ziyaretine koşup geldiği için Şirkûh'a karşı mahcup oldu. Hıristiyan'ın bu utancını hisseden Hilal savaşçısı kalben memnun oluyordu. Buna rağmen şimdiye kadar kendi halinde dinî âyinlerle meşgul, zararsız bir münzevî olarak telakki edilen budalanın dehşetli bir cop taşımakta olması ve hezeyandan ibaret nağmelerinde İslam aleyhinde kin ve düşmanlık duygularını hissettirmemesi nazar-ı dikkatini çekmiş; işin içyüzünü anlamak istemişti. Şövalyeye dedi ki:

- Galiba herif bizi inzivagâhına davet etmek istiyor; haydi gidelim. Zaten geceyi geçirmek için burada ondan münasip bir yer de yok. Kalkanınızın üzerindeki armanın gösterdiği gibi, siz pençeli bir pars; ismimden anlaşılacağı üzere ben de kahraman bir arslanım.[12] Sırtında taşıdığı deriyi ima ederek kendisine keçi yavrusu lakabını veren bir budalanın nesinden korkacağız? Yalnız, inzivaya çekildiği yere kadar takip edebilmek için herifi gözden kaybetmeyelim. Kumlu çölde bir hecin devesi nasıl süratle yol alıyorsa, gayet çevik olduğu görülen acayip yiğit de kayalardan, uçurumlardan müteşekkil bir dağlık arazide öyle bir süratle sıçrayıp gidiyor.

Gerçekten geniş çölün her tarafını, yalçın dağlık alanın ger geçidini tamamıyla bilen münzevînin arasıra durarak eliyle iki atlının ilerlemesini işaret etmesine rağmen, dar patikalarda atlı olarak kendisini adım adım takip etmek pek müşkül ve adeta imkânsızdı. Herifin bünyesi olağanüstü faaliyet gösterecek kadar kuvvetli iken, buna şuur bozukluğu gibi bir gerekçe de eklenince, sürati ve göz önündeki hareketi iki atlıyı daha çok hayre-

---

[12] Şir-kûh: Dağ arslanı emektir. (E.K.)

te düşürüyordu. Öyle ki, bir Arap atına binmiş ve giysisi, silahları nispeten hafif olan mücahit bile dar yollarda, uçurumlarda tehlikeden azade değildi. Gayet ağır bir zırh giysi ve yine öyle silahlar taşıyan Haçlı savaşçısı ise muhakkak büyük güçlüklere maruz bulunuyordu. Alnından buram buram terler akmakta olduğu halde alaca karanlıkta atını ileri sürmeye mecbur kaldıkça, savaş meydanının tehlikelerini bu yolun hatarlarına bin kere tercih ediyordu. Nihayet, gazap saçan rehberin bir mağara girişinde durduğunu, büyük bir meşale yakarak yol göstermeye davrandığını gözlemleyince şövalye memnun oldu, geniş bir nefes aldı.

İki atlı meşalenin aydınlığına doğru ilerlediler. Mağaranın önünde durdular. Şirkûh hemen attan indi, tereddüt etmeden mağaraya girdi. Şövalye birdenbire cesaret edememişti. Arap kahramanının cesaret göstermesi üzerine daha fazla tereddüt etmeyi şövalye şanına yediremedi, Hilal savaşçısını taklide mecbur oldu.

Dinlenmelerine yarayacak şekilde latif bir mesken olamayacağı açık bulunan mağaranın içi, iki kısma ayrılmıştı. Birinci kısım: "Dünyadan Geçmiş"in mabet edindiği yer olup kamıştan yapılmış haçla kaba taşlardan yapılmış bir kürsü bu kısmın donanımını meydana getiriyordu. Mağaranın sonunda bulunan ve kaba tahtadan bir kapı ile ayrılmış olan ikinci kısım ise, Dünyadan Geçmiş'in güya yatak odasını oluşturuyordu. Şirkûh atını mağaranın birinci kısmı dâhiline çekti. Bir taşa bağladı. Gece için takımlarını çıkarmaya koyuldu.

Şövalyeye gelince; haç, kürsü ve ruhanî gibi şeylerle donatılmış böyle bir yere at bağlamayı birden hürmete aykırı saymışsa da, başka çare olmadığını ve özellikle azîz saydığı Dünyadan Geçmiş tarafından hiçbir şekilde engellemede bulunulmadığını görünce, o da Müslüman atlısı gibi hareket etmeye mecbur kaldı. Dünyadan Geç-

miş ise misafirlerine yemek hazırlamak ve sair şekilde ağırlama teşebbüslerinde bulunuyordu. Yatak odasından iki ağaç iskemle, yine öyle bir masa getirdi. İnzivagâhında hazırda ne varsa masanın üzerine koyduktan sonra el işaretiyle ziyaretçileri yemeğe davet etti. Şövalyenin bu sessiz davete icabet ettiği ve yemeğe giriştiği; Şirkûh'un ise geri durarak ayakta hurma yemekle kanaat eylediğini izaha gerek yoktur.

Dünyadan Geçmiş'in, biraz evvel mağara dışında iki atlıya rastladığı zaman gösterdiği çılgınca tavırlarla, şimdi ortaya koyduğu misafirperverce hareket arasındaki büyük tezat, Şirkûh'tan ziyade Haçlı şövalyesinin nazar-ı dikkat ve hayretini çekmişti. Çünkü Hıristiyan dünyasında adı özel bir saygıyla anılan ve aydın fikirli, akıllı bir Haç hizmetkârı sayılan bu târik-i dünya'nın, gösterdiği hal ve hareketle işitilmiş olan dillerde dolaşan şöhreti asla bağdaşmıyordu. Sör Kenneth ziyaretine koşup geldiği münzevîyi her ilimden haberli bir allâme sanmıştı. Halbuki şimdi karşısına çıkan, acayip kıyafetli bir mecnundu!..

Bütün Avrupa'da ve hele Haçlılar arasında Teodorik De En Gedi büyük teveccüh ve muhabbete mazhar olmuştu. Hele papaların Kudüs muhabiri sıfatıyla yazdığı yazılar, mezhep meselelerine karar vermekle yükümlü bulunan Papalık makamının ruhanî meclislerinde özel bir önemle okunmakta ve karşılanmakta idi. Haçlılık gayreti güdenlerin en mutaassıplarından olan bu Teodorik De En Gedi, Kudüs'ün ziyaretine gelen Latin ziyaretçiler hakkında Müslümanların güya revâ gördükleri kötülükleri ve çirkin muameleleri öyle bir yanıklıkla tasvir edip yazmıştır ki, birinci Haçlı seferinin kışkırtıcısı olan Piyer Lermit'in Klermon Ruhanî Meclisi karşısındaki şiddetli konuşmaları bile onun mektupları kadar etkili olamamıştı. Hıristiyanlık dünyasında bu derece hürmet

ve şöhret kazanmış olan bir adamın tavırlarında ancak Hint fakirlerine has çılgınca halleri görünce, Haçlıların en ileri gelen reisi tarafından görevlendirildiği bazı özel konuların bu târik-i dünyaya tebliğinden ve emanet edilmesinden evvel pek çok düşünmeye lüzum hissetmişti.

Sör Kenneth'in, kendi halinde bir târik-i dünyayı ziyaret perdesi altına bürünerek yaptığı bu zorlu seyahat gayet mühim bir hizmetin gizlice yerine getirilmesi maksadı ile yapılmıştı. Fakat o gece Teodorik De En Gedi'nin inziva yerinde karşılaştığı durum, "Dünyadan Geçmiş"e tereddüt etmeksizin sırrını emanet edebilmesine kuvvetli bir engel teşkil etmişti. Akıl ve uyanıklıkla nitelenen bir Haç hizmetkârıyla karşılaşacağı zannıyla gelmiş olduğu bir yerde, tavırları acayip bir münzevîye rastlaması üzerine, kişiyi belirlemekte yanılmış olmak ihtimalinden dolayı diplomatça bir dille, Dünyadan Geçmiş'in kimliğine dair Şirkûh'tan bazı açıklamalar yapmasını istemişti.

Emîrin verebildiği bilgiler Haçlı şövalyesini memnun edecek nitelikte değildi. Gerek Şirkûh'un, gerek diğer Müslüman emîrlerin anlamaya çalıştıklarına göre, Teodorik De En Gedi daha önce Kudüs'e gelmiş Hıristiyan ziyaretçilerden kendi halinde bir adam olup çoğunlukla astronomiyle uğraşıyordu. Yıldız ilmindeki mahareti, Kudüs'te görülen zararsız hal ve hareketi sebebiyle, bütün Arapların ve Türklerin[13] teveccüh ve muhabbetini kazanmış, ona daima yapacağı işler için izin verilmişti. Bir aralık kendi dininee ibadet ve taatle vaktini geçirmek

---

[13] Şam (Suriye) Selçuklularından Tâcü'd-devle'nin oğlu Melik Rıdvan zamanında Birinci Haçlı hücumlarına karşı cihat eden Türk gazilerinin evlad ve torunlarıyla, daha sonraları İznik önlerinde bu aç ve sefil güruhun çoğunu kılıçtan geçirmiş olan yine Selçuklulardan İkinci Kılıç Arslan'ın yiğit gazilerinin Suriye taraflarında kalanlarıdır.

üzere bir inziva yerine çekilmek dileğinde bulunduğundan, ricası yerine getirilmiş ve Kudüs'ten bu mağaraya gelmiştir. Selahaddin Eyyubî münzevînin hiçbir şekilde rahatsız edilmemesi için özel emir çıkarmış olduğu gibi, arasıra inzivaya çekildiği yerde ziyaretine gelmek suretiyle, himayesini ve sahiplenmeyi bir kat daha pekiştirmiştir. Mağaraya çekildikten sonra Teodorik'in gösterdiği davranışlar, şuuru yerinde bir adamın haline benzemediği için Müslümanlar arasında "meczup" diye şöhret bulmuş ve o zamandan beri bu mağarada, kendi âleminde vakit geçirir olmuştur.

Sör Kenneth'in duyduklarına gelince: Teodorik De En Gedi önceleri Haçlı muharebelerinde pek çok yararlık göstermiş kahraman bir Haçlı fedaîsi olduğu gibi, İslam aleyhinde papalarla yaptığı yazışmalarda da olgunluğunu ve kıvrak zekâlılığını ispat etmiş, tedbirli ve akıllı bir kimseydi.

Gerçekten mağaraya girmezden evvel kayadan kayaya, çalıdan çalıya sıçramak, geçişi zor yerlerden koşarak geçmek gibi halleri, kendisinin bünyece kuvvetli bir adam olduğunu göstermekte ve dev gibi bir boy ile sinirden ibaret adaleleri de bunu ispatlamaktaysa da, bu tavır ve davranışlar olgun ve kıvrak zekâlı bir kahramandan beklenmeyeceği gibi, şuuru yerinde bir adamın bile kârı değildi. Meğerki bütün bu tavırları sahte ola! Herhalde Haçlı savaşçının münzevî hakkındaki itimadı oldukça sınırlı kalmış ve Şirkûh'a gösterdiği misafirperverce davranışı abartması, bilhassa emîri arasıra başka bir isimle anması Sör Kenneth'in şüphe ve tereddüdünü artırdıkça artırmıştı. Bununla beraber Dünyadan Geçmiş'i daha yakından incelemek, kendisine verilmiş olan mühim görevin Teodorik'e bildirilmesi için gayet uyanık olmak ve dikkatli hareket etmek yolunu seçme gereğini duymuştu.

Şirkûh'a dedi ki:

- Ey emîr! Ben bu Dünyadan Geçmiş'in tavrını pek acayip görüyorum. Bu adam meczup değil, adeta çılgın. Her ikimizin de ihtiyatlı olmamız gerekir. Baksanıza, her hareketi çılgınca olduktan başka sizi arasıra başka bir isimle de anıyor.

Şirkûh gülümseyerek:

- Siz ona bakmayın şövalye, dedi. Ben babamın çadırında ikamet ettiğim zaman adımı "Yıldırım" diye çağırırlar, savaşta ve İslam mücahitleri arasında "Şirkûh" derler. Aslında bu ismi bana celadetli kılıcım kazandırmıştır...

Tam bu sırada Dünyadan Geçmiş bazı şeyler hazırlamak için biraz evvel çekilmiş olduğu yatak odasından döndüğü için Şirkûh konuşmaya devam edemedi:

- İşte kendisi de geliyor, zannederim bizi yatmaya davet edecektir; susalım.

Diye yavaşça ilave etmekle yetindi.

Hakikaten kollarını göğüs üzerinde çaprazvari kavuşturmuş olduğu halde, münzevî, misafirlerinin yanına döndü. Ayakta durarak ilk defa olmak üzere söze başlayıp emîr ile Sör Kenneth'i uykuya davet etti. Mağaranın derin bir köşesinde hazırlamış olduğu kuru ottan ibaret iki yatağı gösterdikten sonra çekilip gitti.

Cengin, yolculuğun yorgunluğu üzerine gerek Hilal savaşçısı gerek Haçlı muharibi istirahata fazlasıyla muhtaç idiler. Hatta şövalye bastıran uykuya pek güçlükle direnebiliyordu. Dünyadan Geçmiş'in davetini cana minnet bildiler, göstermiş olduğu köşeye çekilip soyunduktan sonra ayrı ayrı yataklarına girdiler. Uykuya varmazdan evvel Arap mücahidi dudakları arasından bir dua okuyor, Haçlı savaşçısı da yatağının içinde istavroz çıkarıyordu. Nihayet her iki cengâver tatlı bir uykuya daldılar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Mabette

SÖR Kenneth ne kadar sürdüğünü bilemediği uykuya dalışından sonra dehşetli bir kâbus görmeye başlamıştı. Uykusunda göğsünü kuvvetli bir el sıkıştırıyor, can alıcı bir rakiple uğraşıyordu. Bir aralık telaşla uyandı. Uyku sersemliği ile:

- Kimdir o?

Diye bağırarak gözlerini açtı. Karşısında Dünyadan Geçmiş'in vahşet nümunesi simasını görünce hayrette kaldı. Münzevî bir eliyle ufak bir mum tutmakta, diğer eliyle Sör Kenneth'in göğsünü yavaşça itip kakmakta olduğu halde yatağın başucunda ayakta duruyordu.

Dünyadan Geçmiş parmağını dudağına götürerek korkudan gözleri dışarı fırlamış olan şövalyeyi:

- Sus!

Diye sessizliğe davet ettiğinden, Sör Kenneth bütün bütün şaşırmış ve:

- Ne var? Ne istiyorsun?

Diye sormuştu.

Dünyadan Geçmiş misafire güven vermek için oldukça yumuşak bir tavır alarak dedi ki:

- Korkma! Sus! Sana bazı şeyler söyleyeceğim, ama şu Müslüman duymamalıdır.

Dünyadan Geçmiş bu sözleri güzel bir Fransızca ile söylemiş ve Haçlıların eskiden beri kullandıkları karışık frenk lehçesini bir yana bırakmıştı. Sözüne devam etti:

- Kalk! Harmanîni giy, hiçbir şey söyleme. Sessiz adımlarla arkam sıra gel.

Sör Kenneth kalktı. Kılıcını aldı.

Dünyadan Geçmiş:

- Kılıca lüzum yok. Seni öyle bir yere götüreceğim ki orada kazanacağın manevî kuvvet ve kuşanmış olacağın ruhanî silahlar seni böyle cismanî şeylerden kurtaracaktır. Bilmiş ol ki ruhanî silahlara nispetle senin bu kılıcın narin bir kamış kadar tesirsiz kalır.

Şövalye kılıcını yatağın yanı başına bıraktı. Üzerinden hiçbir zaman eksik etmediği hançeriyle, Dünyadan Geçmiş'in esrarengiz davetine icabet etti.

Hayal mi, rüya mı, hakikat mi olduğunu henüz tamamıyla anlayamadığı bir heyula gibi önüne düşmüş olan Dünyadan Geçmiş'i takibe başladı. Derin bir uykuya dalmış olan emîri uyandırmamak için mağara sakini Hıristiyan'ın uyarısı üzerine yavaş adımlarla yürüyor, iki Haçlı hizmetkârı bu suretle mağaranın içeri taraflarına doğru gidiyorlardı. Dünyadan Geçmiş'in yatak odası olarak kullandığı kasvetli bölümü geçtiler. Büyük bir kayanın ortasında açılmış ve fakat kaba bir tahta kapı ile perdelenmiş olan bir kovuktan içeri girdiler. Mağaranın iç kısımlarından üçüncüsünü oluşturan bu bölümde birinci bölüm gibi yine bir haç ve kürsü vardı. Haçın karşısında gece ve gündüz bir kandil yanıyordu. Kürsünün üzerine Kudas[14] âyini dualarının yazılı olduğu açık bir kitap konmuştu. Yerde de demir ve kayış püsküllü müthiş bir kırbaç duruyordu. Hıristiyan tövbekârların nefislerine

---

[14] Hz. İsa'nın havarileriyle yediği son yemeği anmak üzere, bir kap içine şarap ve ekmek koyarak yaptıkları kutsama töreni.

eziyet vermek için kendilerini dövdükleri bu kırbacın püsküllleri üzerinde henüz kaybolmamış kızıl kan lekeleri görülüyordu. Kırbacın bu hali Dünyadan Geçmiş'in ne kadar şiddetli bir tövbe ve istiğfarla vakitlerini geçirmiş olduğunu ispat etmekteydi.

Sör Kenneth bu dehşet verici hal karşısında ürpermekten kendini alamıyordu. Burada Teodorik diz çöktü. Yanında yerini almasını işaretle şövalyeye bildirdi. Sonra Katolik Kilisesi âyininee duaya ve yavaş bir sesle bir takım manzumeler teganni etmeye başladı. Bunları nağmeli bir şekilde mırıldandıkça Dünyadan Geçmiş'in sesi gözyaşlarına, hıçkırıklara karışıyordu. Münzevînin bu halini gören İskoçyalı şövalyenin fikri büsbütün değişti. Daha önce bu Dünyadan Geçmiş'i budala herifin teki olarak değerlendirmişken, şimdi Hıristiyan azizleri sırasında sayacak kadar ona kalben bağlanıyordu. Her ikisi birden ayağa kalktıkları zaman Haçlı savaşçısı Dünyadan Geçmiş'in karşısında, onun tilmizi gibi hürmetkârca bir tavır sergiledi. Dünyadan Geçmiş ise birkaç dakika sessiz kaldı. Sonra Haçlı savaşçısına mabedin en uzak bir köşesini göstererek dedi ki:

- Şu köşedeki dolabı görüyor musun oğlum? İçinde siyah bir örtü vardır. Al da bana getir.

Şövalye gösterilen yere gitti. Duvarın içine oyulmuş, sazdan yapılmış bir kapı ile örtülmüş olan bir dolapta münzevînin istediği örtüyü buldu. Aydınlığın yanına getirdiği sırada örtünün birçok yerinden yırtılmış, bir sıvı ile az çok ıslanmış olduğu nazar-ı dikkatine ilişti. Münzevî örtüyü görünce büyük bir yürek çarpıntısına kapıldı ve heyecanlandı. Şövalyeye tek harf söyleyecek gücü kalmamıştı. Bir an devam eden bu kalp çarpıntısını geniş bir nefes alarak mümkün mertebe yatıştırmaya muvaffak olduktan sonra, misafirine dedi ki:

- Oğlum! Şimdi sen dünyanın en kıymetli hazinesini göreceksin! Ne yazık ki benim gözlerim ona hasretle bakmaya layık olmadığı için, ben yüzümü bu siyah örtü ile örteceğim. Benim o paha biçilmez hazineyi görmeye değil, muhafaza edildiği bu mabede girmeye bile hak kazanmışlığım yoktur! Lakin ne yapayım ki, kendisinden nefret ettiğim bir düşmanın gözü önünden kaçmak için çöllere atıldım, hatta böyle kayaların içine sokularak gizlenmeye mecbur oldum. Ne fayda ki düşman burada da peşimi bırakmıyor!

Sözü buraya gelince Dünyadan Geçmiş bir müddetçik daha durakladı. Sonra daha sert bir sesle sordu:

- Sen bana İngiltere Kralı Richard'ın selamını getiriyorsun değil mi?

- Hıristiyan hükümdarların meclisinden geliyorum. Lakin İngiltere Kralı'nın sağlığı bozulduğu için haşmetli ekselansları beni bir takım emirleriyle şereflendirmişlerdir.

- Parolanız var mı? Beni ne şekilde inandıracaksınız?

Sör Kenneth tereddüt etti. Dünyadan Geçmiş'in baştaki çılgınca tavırları birdenbire hatırına gelmiş, tekrar şüpheye düşmüştü. Lakin sonradan gözlemlediği hareketlerine bakarak kendisine her yönüyle güvenebileceğini düşündü ve şöyle dedi:

- Parola soruyorsunuz öyle mi?

- Evet, başka türlü olamaz.

- İşte parolam: *"Krallar dilencinin birinden sadaka istemişlerdir!..."*

- Doğru parola budur. Şimdi sizi iyice tanıdım. Ama her şeyden tamamıyla emin olmak için Hilal savaşçısının ne âlemde olduğunu bilmek lazım gelir. Bu adam ister düşman, ister dost sıfatıyla size refakat etmiş olsun, her durumda sırlarımızı bilmemesi işimizin en mühim taraflarındandır.

Bunun üzerine Dünyadan Geçmiş zeytinyağı lambasını aldı. Şövalye ile birlikte evvelce terk etmiş oldukları odaya döndüler. Şirkûh ot yatağın üzerine serilmiş, derin bir uykuya dalmıştı. Münzevî:

- Uyuyor... Uyandırmaya gelmez. Yavaş yürüyün.

Diye Sör Kenneth'e yavaşça ihtarda bulundu.

Hakikaten emîrin ot minder üzerindeki hal ve vaziyeti derin bir uykuya dalmış olduğunu gösteriyordu. Yüzünü duvara dönmüş olduğu halde yan yatmış, kolunun biriyle yüzünü kısmen örtmüştü. Lakin alnı tamamıyla açıktı.

Şirkûh'un hiçbir şeyden haberdar olamayacağına böylece kanaat hâsıl ettikten sonra, mağara sakini kendisini yavaşça takip etmesini misafirine işaretle bildirdi ve mabedin diğer kısmındaki kürsüye doğru yürüdü. Oraya vardığında kürsünün arka tarafına geçti. Bir yaya bastı, mağaranın duvarı içinde oyulmuş olan gizli bir demir kapı açıldı. Dünyadan Geçmiş, bu demir kapıyı tamamıyla açmazdan evvel rezelerin üzerine biraz zeytinyağı dökmek gibi bir ihtiyatı da elden bırakmamıştı. Kapı açılınca kayanın içinde yapılmış küçük bir merdiven göründü. Dünyadan Geçmiş mahzun bir tavırla Sör Kenneth'e döndü:

- Şu örtüyü al. Gözlerimi sımsıkı bağla. Çünkü şimdi göreceğin paha biçilmez hazineye bakmak için bana izin yoktur. Bakacak olursam hem büyük bir günah işlemiş olurum, hem de şiddetli bir cezaya maruz kalırım.

Deminden beri cereyan eden garip durumlardan bir şey anlamayan, fakat buna rağmen tereddüt göstermeye cesaret edemeyen şövalye, hiç cevap vermeden münzevînin gözlerini bağladı. Bu acayip adam mağaranın her köşe ve bucağını, en gizli yerlerini tamamıyla bildiği ve oralarda yürümeye ayakları alışmış olduğu için, lamba ışığının yardımı olmaksızın dar merdivenin basamaklarını serbestçe çıkıyordu. Bu esnada da kendisi karanlıkta

gittiği halde lambayı tutarak İskoçyalı şövalye için yolu aydınlatmaktaydı. Bunlar merdiveni çıktıktan sonra eğri büğrü şekilli bir mahzene vardılar. Mahzenin bir köşesinde bu taş merdiven son bulduğu gibi diğer ucunda tıpkı birincisi gibi başka bir taş merdiven vardı ki, oradan mağaranın daha yukarısına çıkılıyordu. Üçüncü zaviyeyi teşkil eden kayanın içinde eski Gotik tarzında bir kapı daha görülüyordu. Bir takım sütun sıraları nakşedilmiş ve oyulmuş olan bu kapının üzerinde heykeltıraşlık sanatının en bayağı eserlerinden sayılabilecek gayet kaba süslemeler yapılmıştı. Bu büyük kapının ortasında kendisinden daha küçük, pencere tarzında ikinci bir demir kapı daha vardı. Dünyadan Geçmiş bu çifte demir kapıyla ayrılmış bulunan yere doğru yürümüştü. Kapının önüne gelince bedenî organları dehşetli surette titremeye başladı. Kendisini izlemeyi sürdüren şövalyeye döndü:

- Kunduralarını çıkar. Ayak basacağın toprak pek mübarek bir yerdir. Hatırından dünya alakalarını da def et. Çünkü dünya hatıralarıyla bu mahalle girmek en büyük bir günahtır.

Hayretten hayrete düşen Haçlı şövalyesi itiraz etmeden ayakkabılarını çıkardı. Tam bir tevekkülle Dünyadan Geçmiş'in emrini bekledi. Mağaralı münzevî üç defa küçük demir kapıya vurmasını şövalyeye emretti. Sör Kenneth o şekilde hareket edince kapı derhal kendi kendine açıldı. Kapının böyle kendiliğinden açılmasına ihtimal verilmese bile, Sör Kenneth kimseyi görememişti. Kapı açılınca şövalyenin gözlerine öyle parlak bir ışık seli, burnuna öyle keskin bir koku hücum etmişti ki, birdenbire neye uğradığını şaşırdı. İki üç adım geri çekildi ve bu kaya mağaranın karanlık derinliklerinden birdenbire böyle ışık saçan bir yere geçmekten doğan göz kamaşmasına kendini alıştırmak için bir iki dakika şaşkın ve hayrette kaldı.

Haçlı şövalyesi bu ışıklı daireye girdiğinde hayretten kamaşmış olan gözleri, bu keskin ışığın, en kıymetli güzel kokulu yağlarla aydınlatılmış ve antik Gotik tarzında küçük bir kilisenin kubbesine gümüş zincirlerle asılmış bir takım gümüş kandillerden yayıldığını gördü. Bu mabede girmeden evvel gözlerine çarpmış olan mimarî ve heykeltıraşlık eserlerinin hepsi gayet kaba şeyler olduğu halde, küçük kilisenin inşaat ve tezyinatının, bunun tam aksine, en mahir sanatkârların ustalık mahsulleri olduğu Sör Kenneth'in dikkatini çekmişti.

Renkli kubbenin her tarafına altı adet müzeyyen mermer sütunlar dikilmişti. Diğer süslemeler o zamanın en gönül okşayıcı mimarî eserlerindendi. Mermer sütunların inşa edilmiş olduğu sırayı takiben, mabedin iki tarafında duvarın sathına oyulmuş altışar adet müzeyyen hücreler bulunuyor ve bunlara On İki Havarî'nin resimlerinin işlenmiş olduğu görülüyordu. Küçük kilisenin nihayetinde, doğu tarafına isabet eden kısmında bulunan mahallin sırma işlemeli perde ile örtülmüş olduğuna bakılırsa, orada kutsal armağan olarak bazı tasvirler ve dinî eşyanın muhafaza edildiği ve bu süslü mabedin sırf onların şerefine yapılmış olduğu anlaşılmaktaydı. Bu zan ve inanca dayanarak Haçlı şövalyesi bahsi geçen yere doğru ilerledi ve önüne çıkan mermer basamakların üzerinde saygıyla diz çökerek dinî vecibeye derhal uyum gösterdi. Bu esnada kendisini bu küçük kiliseye kadar getirmiş olan Dünyadan Geçmiş'i meraklı gözlerle araştırdıysa da etrafında kimseyi göremedi. İbadetini bitirdikten sonra, aradığı adamın mabet kapısı önünde büzülüp oturmuş olduğunu ve eşikten içeri ayak basmaya cesaret edemediğini gözlemleyince şaşkınlığını belirtmekten kendini alamadı. Dünyadan Geçmiş'in tavır ve hareketi bir takım teessürlerin ağır yükü altında ezilmiş, nedamet ve inzi-

vadan başka derdine çare bulamamış kederli bir adamın haline benziyordu.

Sör Kenneth nadim olmuş münzevînin yanına yaklaştı. Kendisiyle konuşmak için geldiğini hisseden Dünyadan Geçmiş, gözleriyle beraber başını da örtmüş olan siyah örtünün altından boğuk bir sesle dedi ki:

- Gitme, gitme! Burada dur. Mademki bu latif levhaları görmek için sana müsaade vardır, sonuna kadar temaşa et. Çünkü hayali besleyen manzaraların en güzelini asıl şimdiden sonra göreceksin.

Acayip adam sözünü bitirir bitirmez mabedin kapısı önünden çekildi ve kapıyı birdenbire kapayarak Sör Kenneth'i kilisenin içinde bıraktı. Mabedin içi pek fazla aydınlık ise de kayaların içinde inşa edilmiş olan böyle bir yerde –isterse ibadethane olsun- yalnız başına kalınca Haçlı şövalyesi ürkmüştü. Bereket versin hançeri yanında idi. Sonunun neye varacağını bilemediği bu hale karşı bir ihtiyat olmak üzere elini belindeki hançere götürdüğü halde, Sör Kenneth olayların gidişatını bekleyerek tenha kilisenin içinde bir aşağı bir yukarı gezinmeye koyuldu. Tan yerinin ağardığını ilan eden horoz sesleri işitilmeye başlamıştı. Gece ile gündüzün kesiştikleri bu anda idi ki, sesinin ne taraftan geldiğini fark edemediği bir çıngırağın çınladığını duydu. Zamanın ve mekânın dehşetine eklenen bu çıngırak sesi Haçlı savaşçısının büsbütün ürkmesine sebep olmuştu. Kendisini cesur bir cengâver saydığı halde, birdenbire ortaya çıkan bu işaretin sonunda ne çıkacağını uzaktan görmek üzere, korkusundan acayip mabedin en karanlık bir köşesine can attı ve hançerine sarıldı. Aradan üç beş dakika geçmemişti ki uzaktan uzağa şövalyenin kulağına ahenkli bir takım kadın sesleri gelmeye başladı. Soluk soluğa bir müddet dinledi. Dikkat etti ki sesler devamlı olarak uzakta kalmıyor, gittikçe mabede yaklaşıyor. Bir de ne görsün: Mabedin öte tara-

fında –biraz evvel kendisinin girmiş olduğu gizli kapı gibi- başka bir kapı açıldı. Birtakım manzumeler teganni eden kadın sesleri artık mabedin içinde çınlamaya başladı. Sesler kubbeye aksettikçe şövalye bir yukarıya, büsbütün yaklaştıkça bir de kapıya bakıyordu. Kalbinin çarpıntısından ve heyecandan nefes nefese, soluk almakta bile güçlük çeken Sör Kenneth şu hayal gibi hallerin sonucunu büyük bir endişe ve merakla bekliyordu. İşte tam bu sırada gayet güzel dört yeni yetme genç ilk olarak çift çift kapıdan içeri girdiler. Kolları, gerdanları, bacakları çıplak olan bu güzel oğlanlar kar gibi birer beyaz gömlek giymişlerdi. Birinci çifti teşkil eden iki oğlan ellerindeki buhurdanlıkları sallayarak etrafa rayihalar saçıyor, ikinci çift de yerlere çiçekler saçıyordu.

Bunları takiben kilise hanendelerini oluşturan muganniyeler boy gösterdiler. Sayıları on ikiyi bulan kadın muganniyelerin altısının -omuzlarında taşıdıkları siyah kumaş parçalarına ve yüzlerine örttükleri siyah örtülere bakılırsa- "Mont Carmel" ruhanî tarikatına mensup rahibelerden oldukları ve diğer altısının peçeleri beyaz tülden oluştuğuna göre bunların da rahibe şakirdi genç muganniyelerden veyahut rahibeler manastırına girmiş olmayıp sırf kilisede ilahî söylemek için geçici olarak hanendeler arasına dâhil olmuş heveskâr genç kızlardan ibaret olduğu anlaşılıyordu. Birinci kısım muganniyelerin ellerinde Hz. Meryem'in namına çekilen yüz ellilik büyük tespihler, ikinci kısım muganniyelerde ise tespih yerine beyaz ve kırmızı gül goncalarından yapılmış diziler vardı.

Bu muganniyeler alayla kilisenin içini devre başladılar. Bu esnada Sör Kenneth'in yanından o kadar yakın geçtiler ki rubalarının temas etmesine ramak kalmıştı. Halbuki güya kilisenin içinde kendilerinden başka kimse yokmuş gibi şövalyeyi görmemezlikten geldiler. Yahut hakikaten dikkat etmediler.

Sör Kenneth bu kadınların mabette âyin yapmak için bulunduklarını anladı. Ama Filistin topraklarının her tarafında ve bizzat Kudüs'te bütün Hıristiyanlar tam bir hürriyet ve güven içinde dinî ayinlerini yapmakta oldukları halde, Dünyadan Geçmiş'in inziva yeri olarak seçmiş olduğu bir mabette bu muganniyelerin neden böyle gizlice ibadet etmekte olduklarına bir türlü akıl erdiremiyordu. Bundan başka, muganniyelerin ayin yaparken görülen hal ve hareketleri, giyiniş tarzları, teganni şekilleri şövalyenin muhayyilesi üzerinde büyük bir tesir uyandırmış olduğundan, zavallı adam kendini rüya âleminde veya hayaller içinde zannediyor, muganniyeleri peri kızlarına benzetiyordu.

Sör Kenneth büzülmüş olduğu perişan düşüncelerle durum muhakemesine çalıştığı bir sırada, mabedin içinde ikinci bir defa devreden muganniyeler alayı tekrar yanından geçti. Lakin bu defa beyaz tülle örtünmüş genç kızlardan birinin elindeki diziden kopardığı bir gül goncası tam olarak şövalyenin ayağı üzerine düşmüştü. Yahut tesadüfen öyle olmuştu!... Ayağına dokunan gonca sanki bir mızrak ucu imiş gibi, şövalye birdenbire ürktü, titremeye başladı. Çünkü insanın aklı fikri son derece heyecan içinde bulunduğu zaman aniden zuhur eden bir hadise kendisini şaşırtır, korku ve telaşa düşürür. Bununla beraber telaşını pek çabuk yendi. Ayağına düşen şeyin bir gül goncası olduğunu anlamakta gecikmedi!

Buna rağmen muganniyeler alayı üçüncü defa yanından geçtiği sırada Sör Kenneth'in bakışları ve düşüncesi gül goncasını yere düşüren genç muganniyeye yönelikti. Genç kızın elbisesi, edası, tegannisi, yürüyüşü, hatta biçimli endamı diğer muganniyelere tamamıyla benzediğinden, hiçbir özel işaret belirtisiyle bunu ötekilerinden ayırmak ve belli etmek mümkün değildi. Buna rağmen genç muganniye yanından geçtiği sırada Sör Kenneth'in

kalp darbeleri olağanüstü bir şiddet kazanmış, gönlü hemen onun cezbesine kapılmıştı. Öyle ki ikinci safın sağında bulunan genç muganniye şövalyenin nazarında yalnız mabetteki mevcut kızlardan değil, bütün Havva kızlarından daha dilber idi!

Ortaçağda şövalyelik kanunlarının içerdiği teşvik edici şeylerden ve hatta uyguladığı baskılardan dolayı her şövalyenin düşkünlük gösterdiği âşıklık ihtirasları ki –her safhası bir roman için en güzel bir zemin oluşturur- yine öyle bir mahiyet taşıyan o zamanın zühd ve takvasıyla kıyaslanabilirdi ve aynı ayarda idi...

Bunun yanında, kendisini kalbinin en derin köşesinden parmaklarının ucuna kadar titreten şiddetli bir aşkın pençesinde zebun olan Haçlı savaşçısı, bir dereceye kadar ruhanî bir içeriği de bulunan dayanılmaz bir hararetle, genç muganniyeden ikinci bir işaret ve iltifat daha bekliyordu. Muganniyeler alayı mabetteki devirlerini bitireli henüz pek az bir zaman geçmiş olduğu halde Sör Kenneth'e geçen zaman pek uzun geliyordu.

Nihayet vurgun yemiş bakışlarla dikkatli bir şekilde takip ettiği genç muganniye tekrar şövalyenin bulunduğu yere döndü. Henüz tamamıyla yanına gelmeden evvel dikkat etti ki, bu örtülü yüz ile diğer peçeli kızların çehreleri arasında görünürde belirgin bir fark ve alamet yoktu. Fakat hanendeler kafilesi üçüncü defa şövalyenin diz çökerek beklemekte bulunduğu noktaya gelince, ait olduğu nazik vücudun gelişmişlik derecesini bir anda gösteren pamuk gibi küçük bir el yaz gecesinin dalgalı bulutları arasından görünen ay ışığı gibi genç muganniyenin gönül okşayan yüzünden beline kadar inen beyaz tülün altından çıkarak lętafetini ortaya koydu. Bu esnada şövalyenin ayakları üzerine tekrar bir gül goncası düştü.

Çekici muganniyenin bu defaki hareketini tesadüf saymak ihtimali yoktu. Hele bu küçük elin evvelce âşıka-

ne bir bûse kondurmaya muvaffak olduğu beyaz ele tamamıyla benzer olması tesadüf kabilinden bir şey sayılamazdı. Başka bir delil daha aranılacak olursa, muganniyenin parmağındaki kıymetli yakut yüzük gösterilebilirdi. Hakikaten bundan evvel gönlünü alanın nazik parmağında yer bulmak şerefine nail olduğunu gördüğü bir lâl yüzük şimdi muganniyenin parmağında bulunuyordu. Bu da mı tesadüf?... Siyah örtünün altında talihli yavru ile nazar-ı dikkatine ilişmiş olan ve teline bin altın zincir feda edeceği şüphesiz bulunan dağınık saçlarının arasından gözlemlediği pırlanta küpelere ne diyelim?.. Bunun üzerine Haçlı cengâverinin hiç şüphesi kalmadı ki, peçeli muganniye öteden beri zülfünün esiri olduğu dilberden başkası değildir. Lakin en önde gelen Haçlı kumandanlarından bir krala mensup olmakla imtiyazlı oluşunun ve bundan dolayı Haçlıların ordugâhındaki prensesler arasında olağanüstü muhterem ve seçkin biri olan sevdiğinin, böyle çöllerde, mağaralar içindeki bir mabette ne işi var? Ve beraberindeki diğer muganniyeler kim?

Hayır, hayır!... Sör Kenneth bir türlü gözlerine inanamayacak, hakikat zannettiği, mabette gördüğü bütün bu şeyler mutlaka rüya olacak!...

İşte Şövalye de Leopard'ın aklını fikrini bu gibi düşünceler işgal etmeye başladığı sırada, muganniyeler devamlı ilahîler okudukları halde, biraz evvel geldikleri gizli kapıdan yine alayla çıkıp gittiler ve bir anda gözden kaybolarak biçare âşıkı tenha mabedin içinde yalnız bıraktılar. Bununla beraber sevdiği nazenin, bile bile kafilenin gerisinde kalmış, dar kapıdan öte tarafa geçmeden önce Sör Kenneth'in bulunduğu tarafa doğru başıyla ufak bir işaret etmişti. Zavallı şövalye sevgilisinin salınışını, tül örtüsünün dalgalanışını arzulu bakışlarla uzaktan takip ediyordu. Nihayet hepsi gözden kayboldu. Demir kapı kendi kendine kapandı.

Ayrılığın başladığı şu anda Sör Kenneth'in gönlünü nasıl müthiş bir yeis ve keder kaplamış ise, dışa vuran hislerini de öyle bir karanlık istila etmişti. Hakikaten muganniyelerin sonuncusu çıkar çıkmaz gizli kapının kapanmasıyla beraber sesler birdenbire kesilmiş olduğu gibi, mabedi aydınlatan mumlar da sönmüş, böylece şövalye hem yalnız, hem de karanlıkta kalmıştı. Ama Sör Kenneth için karanlığın, yalnızlığın, içinde bulunduğu esrarengiz durum ve konumun ne önemi vardı? Hiç!... Sevda vurgunu yemiş bu cengâver artık sevgilisinden başka bir şey düşünmüyor, gönlü hep onun hayaliyle meşgul bulunuyordu.

Bu anda muganniyenin bir muhabbet nişanı olmak üzere biraz evvel yere atmış olduğu gül goncaları hatırına geldi. Hemen yere kapandı. Karanlıkta emekleyerek goncaları aramaya girişti. Elleri sevgilisinin attığı goncaları arıyor, dudakları ise ayaklarının bastığı soğuk taşları öpüyordu! Velhasıl çılgıncasına bir sevdanın sürüklemesiyle aklına gelen divaneliklerin hepsini yapıyordu.

Gerçi şiddetli bir aşkın bu gibi tutkunluk göstergesi belirtileri her çağda sevdalıların ortaya koyduğu psikolojik hallerden ise de, şövalye devrindeki âşıklığın bundan başka üzüntü veren bir özelliği daha vardı ki, şövalye onu kabule mecburdu: Bir kız veya kadını seven şövalye, sevgilisine kavuşma talebinde bulunabilmek şöyle dursun, hatta kendisini gözüyle bile takip edemezdi. Bir şövalyenin sevgilisi adeta kendisinin mabudesi olduğundan, istediği zaman âşıkına yüzünü gösterir, istediği zaman onun yüzüne bakmazdı. Şövalye de uzaktan taparcasına bir tutkunlukla yetinmeye mecbur olurdu. Sevgili, mutlu bir anda hasretini çekene görünen ve fakat derhal yine nazlanma perdesi arkasında kendisini gizleyen parlak bir Zühre yıldızı olarak kabul edilir; biçare âşık ise uzaktan

güneşe tapan Mecûsîler gibi karşıdan yârin yüzünü görmeyi bekler dururdu!

Bir şövalyenin sevgilisi, onu lütufkâr halleriyle mutlu edebildiği gibi, isterse zalimce davranışlarıyla da üzüntüye boğardı. Bununla beraber âşık harp meydanında kanı bahasına kazanabileceği parlak başarılarla sevgilisinin ünlü şaşaasını bir kat daha artırmaya ve uğrunda her şekilde sadık kılıcını kanıtlamaya mecburdu. Kısaca, -eğer tabir caizse- koca bir kahraman yiğit fettan bir kadının elinde esirdi! Kadın emreder, şövalye de başım gözüm üstüne der idi.

İşte Haçlı seferleri döneminde Avrupa'ca şövalyelik kanunları ve şövalyelerin onsuz olunmaz niteliklerinden olan âşıklık usûl ve kuralları bu merkezdeydi. Ama bizim Sör Kenneth'in sevdayla ilgili ihtirasları bazı özel hallerin eklenmesiyle abartılı bir dereceye varmıştı. Sevgilisinin şaşaalı güzelliğini uzaktan seyrederek çoğunlukla gözleri ışıldamakta ise de, hoş edalı sedasını şimdiye kadar hiç duymamıştı. Çünkü gönül verdiği dilber öyle ihtişamlı bir ortam içinde yaşıyordu ki, Sör Kenneth'in taşımış olduğu unvan kendisinin bu ortama yaklaşmasına müsait olsa bile, o ortama tam anlamıyla girip karışmaya izin vermiyordu. Kendisi nihayet bir şövalyeden, hem de fakir bir şövalyeden başka bir şey değildi. Sevgilisi ise kraliyet hanedanına mensup seçkin bir prensesti. Bundan ötürü Sör Kenneth o çevrenin özellikleri dairesine girebilecek kadar ayrıcalığa sahip değildi. Hatta yürürlükteki usûl ve kurallar gereğince bu şerefe erişmekten mahrumdu. Gerçi bu şövalye cesaret, kuvvet gibi o çağda yegâne askerî meziyetleri oluşturan nitelikleri tamamıyla taşıyan bir cengâver olarak büyük bir itibar ve şöhret kazanmış ise de, sevgilisini yine uzaktan seyretmekle yetinmeye mecbur buluyordu. Lakin dünyada hiçbir kadın tasavvur edilebilir mi ki, yaşadığı çevre ne kadar muhteşem olursa

olsun, arzu kuşu ne kadar yüksek uçarsa uçsun, kendisi hakkında Sör Kenneth derecesinde tutkunluk gösteren biçare bir âşıkın bu fedakârca duygularına karşı kalbinde onun için hiçbir meyil ve muhabbet olmasın? Bu mümkün değildir. Mutlaka gönlü onu çekecek, mutlaka onu sevecektir. Kalpten kalbe yol vardır diyenler kalbin gizliliklerini pek güzel kavramışlardır.

İşte bizim Sör Kenneth'in sevgilisi de merkezî cazibeye tutulmuş bir cisim gibi daima etrafında dönüp dolaşmakta olan bu fakir şövalyeye bir cirit oyunu esnasında dikkatlice bir göz atmış ve o zamandan beri savaşlarda bu cengâverin gösterdiği bahadırlığın hikâyelerini, ortaya koyduğu tesirli yiğitliğin medh-ü senasını hazla dinlemeye başlamıştı. Hatta birçok prensler, kontlar, baronlar onun azıcık hoşça bakmasını bin cana bedel bildikleri halde, bunların hiçbirine rağbet yüzü göstermemiş, ihtimal ki nasıl olduğunu kendi de fark edemediği halde sevgi dolu bakışları bir anda fakir şövalyenin üzerine düşüvermişti.

Sör Kenneth'in sevgilisi bu kahraman âşıkının üzerine muhabbet dolu bakışlarını her çevirişinde, onun fedakârlığına daha çok inanıyordu. İskoçyalı şövalye ile kurmak istediği sevda bağının yol açacağı tutkunlukların, bulunduğu ortama göre tehlikelerden salim olamayacağını biliyordu. Ancak şövalyenin hal ve hareketi sevdalanmaya yönelik eğilimini mümkün olduğu kadar saklı tutabileceği güvenini verdiğinden, uzaktan uzağa kalbindeki hislerin gösterilmesinde mahzur göremiyordu.

Âşık ile maşukanın henüz pek yeni olan gönül akışları hakkında okuyucularımıza bıkkınlık verecek derecede detaylar vermeye girmişsek de, bunlar arasındaki ilişkiler hikâyemizin başlıca zeminini oluşturacağından, bilinmesi kesinlikle gereklidir. Bundan dolayı bu hususta sözü biraz uzatmış olsak da mazur sayılacağımızı ümit ederiz.

Bundan böyle "Edith" adıyla tanıyacağımız bu genç kız ileride İngiltere kraliyet tacına varis olabilecek hak ve yetkiye sahip hükümdarlık hanedanı üyelerinden olduğundan, Sör Kenneth gibi nispeten pespaye bir şövalye ile gönül eğlendirmesi, kötü sonuçlar doğurabilecek hallerdendi. Bununla beraber iki genç – velev ki uzaktan uzağa olsun- âşıklık vadisinde koştukça, bunların eğilim ve muhabbetleri şiddetli bir aşk şeklinde tecelli etmeye başlamıştı. Hatta bazen öyle zaman olurdu ki, kadınlık hislerine mağlup bulunan Matmazel Edith, kraliyet hanedanına mensup olduğu için şimdiye kadar uymak zorunda bulunduğu her türlü ihtiyatı unutarak ve bu yoldaki hiyerarşi protokolünü adeta bir zulüm sayarak, sevdiğinden ve sevildiğinden emin olduğu şövalyenin kendisine âşık olduğunu ilan etmekten çekinmesine adeta canı sıkılıyordu. Ama biraz sonra aklî muhakemesi ağır basınca, âşıkının çekinmesini, korkaklığını haklı buluyordu. Sör Kenneth dünyada tek at, yek mızrak bir şövalye olduğu halde âşıklık duygularının açıkça gösterilmesinde bu derece ihtiyata ne lüzum var mı dediniz? Gerçekten Haçlı ordusundaki prenslerin, kontların, baronların, şövalyelerin âşıklık konusunda ulu orta gidişatlarına bakılırsa, Sör Kenneth'in bu derece ihtiyatlı davranması ilk anda abes görülebilirdi. Fakat şövalyenin âşıkane ihtirasları derinlemesine incelenecek olursa, kendisi yüzünden sevgilisine bir zarar gelmesi şöyle dursun, ağır bir söz işitmesine bile razı olmayacağı ve onun iffetli eteğine leke sürülmektense kendisinin bu sevda uğrunda mahvolmayı tercih edeceği kolaylıkla anlaşılırdı. Öte yandan Edith'in de duyguları pek saygıdeğerdi. Farz edelim her türlü düşünceyi, her türlü tedbiri bir yana bırakarak Sör Kenneth'i sevdiğini ailesine ve diğer soylulara karşı övünerek söylemekten çekinmese, Haçlı hücumlarının yol açtığı şu herc-ü-merc zamanında kıskançlık saikasıyla

sevdiği kahramanın hayatına kastedilmesinin işten bile olmadığını düşünüyor, ona göre nefsini zorluyordu. Özetle, böyle bir takım halisane düşünceler iki genci tedbirli olmaya davet ediyor ve onlar da öyle veya böyle bu mecburiyete katlanıyorlardı.

İşte Sör Kenneth, asla ümit etmediği ve beklemediği halde Dünyadan Geçmiş'in mağarasında sevgilisine bu sırada rastlamış, Edith ise gizli aşkının ispatı olmak üzere sevdiğinin ayağı altına asil elinde taşıdığı gül goncalarını bırakıvermişti.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Esrarlı Durumun Sonu

SÖR KENNETH'i, mabet içinde ve arzu dolu gözlerinin önünden hayal gibi bir anda geçiveren sevgilisinin arkasında kaybolup gittiği kapıya hayretle bakarken bırakmıştık. Bulunduğu yerde karanlık gecenin tenhalığında bir saatten fazla kalmıştı. Bu esnada kendi güvenliği, canının tasası gibi düşünceler hatırına bile gelmemişti. O, sürekli olarak yârin hayaliyle meşguldü.

Lakin tam bu sırada mabedin içinde doğancıların kullandıkları keskin sesli düdüğün sedasına benzer acı bir ıslık sesi dehşet verici bir şekilde çınladı. Şövalye hemen kendini topladı, elini belindeki hançere götürdü.

Garip şey! Bulunduğu yer ibadet etmeye mahsus güvenilir bir yer olduğu halde böyle ıslık sedalarının duyulması asla münasebet almıyordu. Bu hal, şövalyenin dikkatli ve tedbirli olması için uyarıcı olmuştu. Belinden hançeri çekti. Karanlıkta bir savunma vaziyeti aldı. Aradan üç beş saniye geçmemişti ki ıslık sesini tahta çatırdısı, makara gıcırtısı gibi bir gürültü takip etti ve aşağıdan doğru gelen bir ışık huzmesi orada bir mahzen kapağının açılmış olduğunu gösterdi. Bir dakika sonra iskelete benzer kuru bir kol kısmen çıplak, kısmen kırmızı bir kumaş parçası ile örtülü bulunduğu halde açılan kapak-

tan yukarı zuhur etti. Kuru kolun ucuna bitişik bulunan uzun parmaklı bir iskelet elin, tuttuğu mumu mümkün olduğu kadar yukarıya kaldırmakta olduğu görülüyordu. Nihayet bu kuru kol ile iskelet elin ait olduğu korkunç bir çehre kademe kademe mabedin sathına kadar çıktı. Bu sırada şövalyenin korkulu bakışlarına ilişmiş olan iskelet-şahsın boyu, siması; korkunç ve çirkin bir cücenin boy ve simasının aynı idi. Boyuna nispetle cücenin dehşet verici bir başı vardı ki, üç tane tavus tüyü ile acayip bir şekilde örtülü idi. Bu çirkin vücutlu şahsın sırtındaki kırmızı renkli ipek gömleğin sırmaları ve diğer süsleri taşıdığı mumun ışığında parladıkça cücenin iğrenç çirkinliği göze daha fazla çarpıyordu. Garabet üstüne garabet olmak üzere, cücenin beline sarmış olduğu beyaz ipek kuşağa dehşetli bir hançer sokulmuştu ki, kabzasını süsleyen yakutlar, zümrütler, elmas parçaları ile kınının üzerindeki altın işlemeler bu acayip şahsın servet ve sâmân sahibi bir cüce olduğunu ispat ediyordu. Kollarında, bileklerinde görülen murassa bilezikler ise cücenin kimliğini belirlemek için insanı hayrette bırakıyordu. En garibi de, elmaslı bir hançerle silahlanmış, yine öyle iki bilezikle bezenmiş bulunan bu zengin cüce elinde adi bir süpürge tutmaktaydı.

Açılan mahzen kapağından yukarıya çıkar çıkmaz ayakta durdu ve güya şekil ve kıyafetini aydınlıkta tamamıyla göstermek istiyormuş gibi elindeki mumu yüzüne tuttu. Sonra aheste aheste her tarafına gezdirdi. Cücenin korkunç suratı, biçimsiz kalıp kıyafeti artık epeyce fark ediliyordu.

Sör Kenneth bu çirkin şeyi büyük bir şaşkınlık ve nefretle seyrettiği sırada, halk inancına göre yeraltında oturduklarına inanılan cinleri, devleri, şeytanları hatırına getiriyordu. Bu iğrenç simaya baktıkça şövalyenin tüyleri ürperiyordu. Fakat korkudan değil, en kavi yürekli bir

adamın bile böyle tabiatüstü acayip bir mahlûk görünce birdenbire kalbine bir ürkeklik geleceği şüphesizdir. Şövalye de gece karanlığında mabedin ortasında açılan bir delikten böyle acayibin acayibi bir şeyin çıktığını görünce tabiatıyla ürkmüştü.

Cüce tekrar bir ıslık çaldı. Mahzen kapağından kendi gibi biçimsiz bir şeklin daha belirdiği görüldü. Bu ikinci acayip mahlûk çirkinlikte birinci ile rekabet edecek derecede ve belki ondan da çirkin ve iğrenç bir şeydi. Bu nazlım da tıpkı birincisi gibi kademe kademe arz-ı endam ediyordu. Delikten yukarı ilk önce bir kol çıktı. Lakin bu defa çıkan kadit-pare (=iskelet parçası) bir kadın kolu idi! Aman, cücenin eşi geliyor!... Besbelli karısı... Sör Kenneth'in kalp çarpıntısı ve heyecanını tarif mümkün değil... Kalbi tık tık vuruyor, durumun sonucunu sabırsızlıkla bekliyor. Baktı ki bu kuru kolun ucundaki iskelet-el de bir mum tutmakta. Yavaş yavaş yükseldi. Yerden mantar gibi bir kafa çıktıktan sonra bir de surat peyda oldu! Çirkin mi çirkin!... Sör Kenneth görmeyeyim diye yüzünü öte tarafa çevirmek istiyordu. Lakin merak bırakıyor mu? Gözleri delikte... Nihayet nazeninim bütün bütün meydana çıktı... Boy mu boy!... Civan mı civan!... Boy altı parmak, surat yusyuvarlak!... Ya elbise?... Bu da erkek cüceninki gibi tepeden tırnağa kadar kıpkırmızı. Kumaş da ipek... Şu kadar var ki, ruba geniş olduğu için palyaçoların giysilerine dönmüştü! Şaşkın bakışlara güya bir mal arz edecekmiş gibi bu kadın cüce de ilkönce yüzüne, sonra aheste aheste bütün endamına mumu tuttu! Bir yüz, bir endam ki değme gitsin!... Bununla beraber büyük bir zekâ sahibi oldukları hissedilen bu iki cücenin siyah kirpikleri altındaki gözler yılan gözü gibi ateşli ve oldukça cevvaldi. Öyle ki bu parlaklık simalarının, endamlarının çirkinliği ile bir bakıma karşıtlık oluşturuyordu.

Ruhsuz bir heykel gibi yerinde mıhlanıp kalmış olan Sör Kenneth şaşkın bakışlarla kendilerine bakmakta olduğu sırada, bizim iki cüce de yan yana gelmişler, hizmetçi gibi mabedin içini süpürmekle uğraşıyorlardı. Lakin bunlar mermerleri yalnız birer elleriyle ağır ağır süpürüyorlar, bu esnada acayip kıyafetleriyle uyum içinde bir takım garip tavır ve hareketlerle vakit geçirdikleri için yaptıkları iş pek çabuk bitmiyordu. Mabedin içini süpüre süpüre Sör Kenneth'in yanına yaklaştıkları esnada hemen sağ ellerindeki süpürgeleri bıraktılar. Şövalyenin karşısına dikilerek sol ellerinde bulunan mumları yüzlerine tuttular. Şövalye iki cücenin çehrelerini, kalıp ve kıyafetlerini artık tamamıyla görüyordu. Bunlar kendilerini gösterdikten sonra mumlarını Sör Kenneth'in yüzüne doğru tutarak onun da kim ve nasıl bir adam olduğunu görmek istemişlerdi. Bu şekilde şövalyeyi iyi bir incelemeden geçirdiler. Sonra yüz yüze döndüler. Birbirine bakarak dehşetli bir kahkaha kopardılar.

Bu esnada çıkardıkları ses o kadar kötü, o derece korkunçtu ki Haçlı şövalyesi kendilerinin kim ve nasıl mahlûk olduklarını kekeleyerek güç halle sorabildi.

Erkekler sınıfına mensup gibi görünen biçimsiz mahlûk, gündüzleri işitilen seslere değil de geceleri duyulan karga sesine daha çok benzeyen çirkin bir sesle cevap verdi:

- Bana Cüce Nektabanus derler.

- Ya bu kim?

- O da eşim Genovera.

- Eh, Allah bağışlasın. İyi iş doğrusu! Siz burada ne yaparsınız?

- Hizmetçilik!...

Kadın cüce hemen atıldı:

- Hayır hayır!... Yalan söylüyor... Biz hizmetkâr değiliz...

- Her ne iseniz doğrusunu söyleyin Allah aşkına!

Yine erkek cüce söze başladı:

- Kudüs Kralı Guy de Lusignan'ı Müslümanlar yuvasından çıkardığı zaman, onun kanatları altına sığınmış olan bedbaht prensleriz!...

Tam bu sırada şövalyenin girmiş olduğu kapının tarafından doğru gelen bir ses:

- Susun maskaralar! Göreviniz bitti. Burada daha ne duruyorsunuz? Haydi defolun!...

Diye şiddetli bir emir vermiş olduğundan, iki cüce anlaşılmaz bir dille hemen birbirlerine yavaşça bazı şeyler söylediler ve ellerindeki mumları söndürerek şövalyeyi karanlıkta bıraktıktan sonra savuşup gittiler. Bunların ayak sesleri kesilince karanlıklar içinde derin bir sessizlik ortalığa hâkim oldu.

Sör Kenneth bu iki acayip yaratığın gitmesi üzerine genişçe bir nefes aldı. Cücelerin diline, kıyafetlerine, tavır ve hareketlerine bakılırsa Ortaçağda âdet olduğu şekilde bunların bir kral sarayında veya büyük bir prens maiyetinde eğlence için bulundurulan maskaralardan, komiklerden olduklarını anlamakta gecikmedi. İskoçyalı şövalye, içinde bulunduğu çağın âdet ve törelerine tamamıyla vakıftı. Bundan dolayı tabiat ananın sefalet meydanına atmış olduğu bu insan döküntülerinin maskaralıklarıyla eğlenmenin yolunu pekâlâ bilirdi. Lakin bu iki insan ucûbesi, kendisi hayatının sermayesi olan sevgilisinin zevkli hayaliyle meşgulken, gelip de tatlı rüyasından onu ayırmışlardı. Bu yüzden canı çok sıkılmış, şimdi bu maskaraların defolup gitmesinden dolayı da memnun olmuştu.

İki cücenin ortadan kayboluşundan henüz birkaç dakika geçmişti ki mabedin büyük kapısı yavaşça açıldı. Eşiğin üzerinde duran bir fenerden mabedin içine hafif ve oynak bir ışık aksetti. Mabet kapısının önünde ve

fakat dışarı tarafında heyula gibi bir şey şövalyenin gözüne ilişti. Sör Kenneth bu yoğun gölgenin yanına yaklaşınca Dünyadan Geçmiş'in orada büzülüp oturmakta olduğunu gördü.

Şövalye daha mabede henüz girdiği sırada bu tövbekâr münzevî o düşkün vaziyeti almıştı. İskoçyalı savaşçının kilise içinde geçirmiş olduğu uzunca zaman zarfında Dünyadan Geçmiş'in hep o durumu muhafaza ettiği anlaşılıyordu.

Şövalyenin yaklaştığını işitince dedi ki:

- Her şey oldu, bitti. Benim gibi en günahkâr bir adamdan sizin gibi en bahtiyar bir yaratılmışa varıncaya kadar insanoğlu namına artık bu mabette kimse kalmayacaktır. Şu feneri alın ve aşağıya kadar elimden tutarak beni izleyin. Çünkü bu muazzez yerden dışarıya çıkmadıkça ben gözlerimdeki bağı çözemem.

Sör Kenneth Dünyadan Geçmiş'in ikazı üzerine feneri aldı. Herifin acayip hallerine henüz akıl erdirememiş olduğu halde elinden tutarak öne düştü. Bu iki ziyaretçi bir müddet evvel mabede geldikleri sırada kendi isteğiyle şövalyeye gözlerini bağlatmış olan Dünyadan Geçmiş rehberlik görevini yerine getirmişken, dönüşte o hizmetten acizlenmesi zaten kuşkuda bulunan şövalyenin büsbütün şüphelenmesine yol açtı.

Mağaranın gizli kapılarını, gizli merdivenlerini, gizli yollarını bulamayacağını zannederek acaba kendisini tuzağa mı düşürecekti?... Hayret üstüne hayret!...

Bununla beraber Sör Kenneth fenerin yardımıyla gelmiş olduğu kapıları, merdivenleri, yolları tamamıyla keşfetmiş, Dünyadan Geçmiş'i mağaranın birinci kısmını teşkil eden hücreye kadar ulaştırabilmişti. Dünyadan Geçmiş bu odaya geldiklerini hissedince:

- Mahkûm hapishaneye geri getirildi. Hâkim-i Mutlak tarafından layık görülecek cezanın uygulanmasını bekleyerek orada kalacaktır.

Gibi, muamma tarzında bir takım sözlerden sonra, gözlerindeki bağı çözdü. Evvelce İskoçyalı marifetiyle çıkartmış olduğu gizli yerine tekrar koydu. Sonra şövalyeye dedi ki:

- Haydi gidin oğlum!... Dinlenmeye pek çok ihtiyacınız vardır. Hemen uyumanıza bakın. Beni hiç düşünmeyin. Ben ne uyuyabilirim, ne de uyumalıyım!...

Dünyadan Geçmiş'in bu gibi sözlerine, vaziyet ve tavırlarına alışmış olan şövalye hiçbir söz söylemeden kendileri için yatak odası olarak ayrılmış olan mağaranın nihayetindeki hücreye çekildi. Bununla beraber arkasına bakmaktan kendini alamadı. Bir de ne görsün? Henüz iki üç adım geride bıraktığı odada Dünyadan Geçmiş, sırtındaki keçi postunu çıkarmış, oda kapısını kapatmaya girişmezden evvel demir püsküllü müthiş kamçı ile arkasını, omuzlarını döğmeye başlamasın mı?...

Dünyadan Geçmiş'in nefsine bu derecelere kadar zulmetmesi kendisi gibi mutaassıp bir Hıristiyan olan İskoçyalı şövalyenin tüylerini ürpertmişti. Lakin önlemek için elinden bir şey gelemeyeceğini düşünerek yatak odasına girdi. Birkaç saat evvel orada bıraktığı yol arkadaşı Şirkûh'un hâlâ ot yatakta uyumakta olduğunu gördü. Kendisi de bastıran uykuya tahammül edemediğinden hemen yatağına girdi. Derin bir uykuya daldı.

Sör Kenneth, uyku ve istirahatten uzak kaldığı zaman Şirkûh'a güya hissettirmeksizin Dünyadan Geçmiş'i boş bir odaya çekti. Haçlıların durumlarına ve menfaatlerine dair uzun müddet müzakerelerde bulundu. Müzakereler sonucunda kendisinin kırk sekiz saat daha mağarada ikametini uzatması kararlaştırılmıştı.

Şirkûh'un yanına döndüğü ve onu uyanmış bulduğu sırada, bu ikametini uzatma mecburiyetini, iki gün kadar daha ziyarete devam perdesi altında, Şirkûh'a özür dileyerek söylemişti.

Kendi halinde, zararsız bir adam diye Hıristiyan ileri gelenlerinin şahadetleri ve garanti vermeleri üzerine Selahaddin Eyyubî'nin özel izniyle bu mağarada güya inzivaya çekilmiş olan Dünyadan Geçmiş'in gösterdiği tavır ve hareketleri zaten pek beğenmemişti. Buna rağmen, şövalyeye de bu şüphesinden bir şey hissettirmemeyi duruma uygun gören zeki emîr, Sör Kenneth'in belirttiği mazereti hiçbir açıklama beklemeye lüzum görmeden kabul etti. Asla kötü bir zan eseri göstermeden vedalaştı ve iki Haçlı gayretkeşini mağarada bırakarak döndü.

ALTINCI BÖLÜM

Richard'ın Çadırı

ŞİMDİ hikâyemizin geçtiği alan değişecek ve Ürdün Nehri'nin aktığı dağlık çölden, Akkâ taraflarında yerleşmiş olan İngiltere Kralı Richard'ın ordugâhına geçilecektir. Bu ordugâhta sanki zafer kazanmışçasına hareketlerle Kudüs üzerine yürümek ham hayalini besleyen Arslan Yürekli Kral'ın kuzey ülkelerinden getirmiş olduğu ordu bulunuyordu.

Kral Richard'ın Akkâ taraflarında ne şekilde ordugâh kurduğunun ve o sırada genel olarak Haçlı ordularının ne halde bulunduğunun bilinmesi, hikâyemizin esası bakımından gerekli olduğundan, Haçlı seferlerinin biraz öncesine doğru yüzeysel bir bakış atacağız.

Miladî tarihin on birinci ve on ikinci asrında Suriye Şam Selçuklularından Melik Rıdvan'a, bunun güney kısmı ile Kudüs-i Şerif Mısır'da hüküm süren Fatımî Devleti'ne tâbi idi. Fatımîler, Haçlılar tarafından çok baskı görmeleri üzerine Musul hükümdarı Sultan Nureddin Atabek Zengî'den yardım istemişlerdi. Bu hükümdar, başkumandanı olan Şirkûh'u kardeşinin oğlu Selahaddin Eyyubî ile Mısır'a gönderdi. Bu iki yiğit cengâverin planı ve emri ile hareket eden Müslüman savunma güçleri Haçlıları hezimete uğrattılar. Selahaddin daha sonra Mısır hükümetini ele geçirerek Eyyubî Devleti'ni kurdu ve Şam'ı da idaresi-

ne aldı. Bu esnada sürekli olarak düşmanlarıyla muzafferane uğraşıyor ve Haçlılara göz açtırmıyordu.

İnsan gücü haricinde olan bunca sefer zorlukları ve beden yorgunlukları etkisiyle bu cengâver hasta düştüğünden, dört sene müddetle bir mütareke yapılmıştı. Fakat mütarekenin daha ilk senesinde Haçlılar anlaşmayı bozduklarından Selahaddin hastalığını, ızdırabını bir yana bırakarak arslanca bir harbe girişti. Büyük savaşlar sonunda Taberiyye Gölü'nün etrafındaki önemli mevkiler Müslümanların eline geçti ve ünlü Taberiyye muharebesinde Kudüs Kralı Lui, kumandanlarıyla beraber esir düştü.

Bu büyük zafer üzerine Akkâ, Sayda, Beyrut zapt edilmiş ve Kudüs Haçlılardan geri alınmıştı.

Miladî tarihin 1187 yılında kazanmış olduğu bu zafer, Haçlı kışkırtıcı ve organizatörlerinin ele başısı olan Papa'ya aksedince üzüntüsünden olduğu yerde ölüp kalmıştı.

III. Clement adıyla yerine geçmiş olan Papa, bundan ibret almak şöyle dursun bilakis daha büyük bir taassup ve din gayretiyle bütün Avrupa halklarını savaşa teşvik ve davet etti. Bunun üzerine Avrupa'nın üç kuvvetli hükümdarı yani Almanya İmparatoru Friedrich Barbarossa, Fransa Kralı Philippe Auguste, İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard[15] üç büyük ordu düzenleyip hazırladılar.

Friedrich Barbarossa Macaristan ve Kostantıniyye yoluyla karadan ve Philippe ile Richard denizden hareket ettiler.

---

[15] Bu kralın Fransızca isim ve lakabı "Richard Coeur de Lion" olduğuna bakarak bazı kimseler harfiyen tercüme gayretiyle "Arslan Yürek Richard", bazıları da "Arslan Yüreği Richard" diye tercüme etmişlerse de, bu tercümeler dilimizin akışına uygun olmadığı gibi aslına da uygun değildir. Çünkü aslında "au" nispet edatı değer bildirir. Yani "Richard au Coeur-de-Lion" anlamındadır ki "Arslan Yürekli Richard" demek olduğu açıktır. Fransız dilinde Elliptique tabirler nadir değildir. (Mütercim)

İlk önce yola çıkan Friedrich, Anadolu'da Selçuklu Devleti hükümdarı II. Kılıç Arslan ile savaşmak zorunda kalmış, Kılıç Arslan da bu Haçlıların büyük bir kısmını kılıçtan geçirmişti. Friedrich kılıç artıklarıyla Suriye hududuna gelmişse de kendisi Antakya tarafında bulunan Karasu (Göksu?) Nehri'ni geçerken boğuldu. Ve ordusunun geri kalanları oğlu Leopold kumandasında Suriye'ye girdi.

Deniz yoluyla gelmekte olan Fransa ve İngiltere kralları kışı Sicilya adasında geçirdikten sonra bahar mevsiminde ordularını Filistin'e taşıyarak Alman ordusundan kalanlarla birleştiler ve böylece sayıları bir milyona yaklaşmış olan Haçlılar Akkâ kalesini kuşattılar. Bu sırada Selahaddin'in gösterdiği bahadırlıklar, fedakârlıklar ve aldığı tedbirler, yaptığı planlar düşmanlarını hayrette bırakmıştı. Sonunda Müslümanlar mühimmatsızlıktan dolayı Akkâ kalesini Haçlılara teslim etmişlerse de krallar daha ileri gitmeye cesaret edememiş, Richard da Kudüs'ün zaptından ümidini kesip, şanının yüceliğini isteyerek veya istemeyerek onaylamaya mecbur olduğu Selahaddin Eyyubî ile bir mütareke yapmıştır.

İşte İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard bu Haçlı savaşları esnasında Akkâ taraflarında bir ordugâh kurmuştur ki, hikâyemizin geçtiği yeri de şimdi bu ordugâh teşkil edecektir.

İngiltere ve Fransa krallarının kumandası altında Şam bölgesi sahillerine çıkan bir milyona yakın Haçlı askerlerinin Akkâ'yı kuşattıklarında, Müslüman savunucuların sırf mühimmat yokluğundan dolayı âciz kalıp sonunda kaleyi teslime mecbur olduklarını gören krallar, Kudüs'ü de Müslümanların ellerinden kapabilecekleri ümidine düşmüşlerdi. Bu yüzden Hıristiyan dünyasına karşı pek büyük bir başarı saydıkları Kudüs'ün zaptı gibi bir şerefi birbirlerinden kıskanmaya başlamışlardı.

Emel kuşu pek yükseklerde kanat çırpan ve Kudüs'ün zaptı şerefini ancak kendisine yakıştıran Arslan Yürekli Richard, yaradılış olarak kendini beğenmiş ve kibirli bir hükümdar olduğundan, aynı maksadın peşinden gitmek için bu sefere katılmış olan öteki kral ve prensleri rütbece kendi akranı olarak kabullense bile bahadırlıkta, askerî meziyetler bakımından bunları kendinin altında görüyor, her vesileyle hepsini adeta tahkire kadar varıyordu. Hele Fransa Kralı Philippe'i hiç çekemiyor ve hafife alıyordu.

Haçlı önderleri böyle ihtilaflar ve çekişmelerle uğraşırlarken Selahaddin Eyyubî bütün mücahitlerini toplayarak Akkâ ve civarındaki Haçlı ordularını mahvetmenin çarelerini düşünmüş, herkesçe kabul edilen zekâ ve kavrayışı ile gereğini yapmaya girişmiştir.

Bu savaş ustasının bu sırada kurduğu düzenler, giriştiği teşebbüsler Haçlılar arasında duyuluyordu. Bunlar, kibirli Richard'dan başka bütün kralları, prensleri, şövalyeleri düşündürmeye başlamıştı. Yalnız İngiltere Kralı bunlara önem vermek istemiyordu. Ama Selahaddin Eyyubî tarafından Haçlıların etrafında dehşetli bir kuşatma hattı oluşturuluyordu. Bu esnada girişilen muharebelerde Haçlı askerleri büyük bozgunlara uğruyorlardı. Bunun üzerine, her gün yüzlerce, daha sonraları binlerce Haçlı askeri ordugâhtan firara başlamıştı ve hatta bu hal fertlerden orduya sirayet ederek üzücü bir savaşa devam etmektense bütün orduca memleketlerine dönmenin daha tercih edilebilir olduğu çoğunluk tarafından kabul görür olmuştu. Bundan başka iklimin tesirleri Haçlılar arasında veba, humma gibi bir takım öldürücü hastalıklara yol açmış olduğundan, her gün büyük çapta ölümler oluyor, safları gittikçe zayıflıyordu.

Düşman arasına giren en küçük bir nifak ve ihtilaftan büyük büyük muvaffakıyetler çıkaran koca Selahaddin

Haçlılar üzerine gökten inmiş bir bela, ilahî bir kahır saydığı bu müthiş hastalıkların oluşturduğu büyük fırsatı öldürür mü?...

Haçlılar kırıldıkça, safları seyreldikçe bu yiğit cengâver bir taraftan bulaşıcı hastalığın Müslümanlar tarafına sıçramaması için imkân dairesinde tedbirler almakta, diğer yandan muhasara hattını kuvvetlendirmekte ve şiddetini artırmaktaydı. Başarılı da oluyordu.

Durumun sonucunun vahametini hisseden Haçlı güruhu gerek hastalıktan, gerek Müslüman mücahitlerin kılıçlarından korktukları, ne yapacaklarını şaşırdıkları için kralları, prensleri, şövalyeleri de dâhil, kendilerini gece gündüz içkiye vurmuşlar, şaşkın sarhoşlar olmuşlardı.

Şam sahillerinin dayanılmaz sıcaklarına içkinin verdiği sarhoşluk da eklenince, her biri ne yapacağını bilmez birer mecnuna dönmüş; hastalık ise alkolün sebep olduğu dermansızlığı, fenalığı sıçramak istediği alanı genişletmek için en müsait bir zemin kabul ederek, Haçlılardan her gün binlercesini ölümün pençesine teslim etmekteydi. Hatta yiğitliğine, cengâverliğine güvendiği kadar bünyesinin kuvvetine de itimat eden Arslan Yürekli Richard bile iklim değişikliklerine ve belki de Haçlıların karşı karşıya bulunduğu elem verici durumların ürpertici tesirlerine karşı duramayarak dehşetli bir "gizli sıtma"ya tutulmuştu. Öyle ki, yaradılışından gelen cesareti beden gücüne üstün olmakla ünlü olan bu kral, sonraları harpten bezmiş ve vücudu günden güne zayıfladığı için beygire binemeyecek hale gelmişti. Ata binmeye ve attan inmeye güç yetirmek şöyle dursun, Haçlıların zaman zaman toplandıkları meşveret meclislerinde bile bulunamamaktaydı.

Haçlı ordugâhının durumları bu merkezde iken Selahaddin'in düzenlemiş olduğu hafif süvari alayları düşmanın etrafını, bütün sahraları bulut gibi kaplamıştı. En

sonunda İslam mücahitlerinin öncüleri arslanlar gibi saldırıya geçtiğinden üzgün Haçlı askerleri karşı koymaya mecbur olmuşlarsa da, yapılan çarpışmalarda Haçlı kumandanlarının ileri gelenlerinden birçoğu telef olmuş, daha sonraları Haçlıların geliş-gidiş ve haberleşme yolları da kesilmişti. Selahaddin kuşatma çemberini günden güne daraltmaktaydı. Haçlılar yiyecek içecek tedarikinden âciz bir hale gelmişlerdi. Yiyecek bir lokma ekmeği, içecek bir yudum suyu canları, kanları pahasına satın alıyorlardı. Fakat onu da bulamıyorlardı.

Bu esnada Fransa Kralı Philippe'in uygun bulması üzerine Haçlı ordugâhında büyük bir harp meclisi oluşturuldu. Uzun uzadıya müzakerelerden sonra Akkâ kalesinin teslimi şartıyla otuz günlük bir mütareke imzalanması için Selahaddin'e bir istirham-name gönderilmesine karar verildi. Haçlıların mütareke hükümlerine ne derece riayet ettiklerini bu cengâver denememiş değildi. İkinci Haçlı seferi esnasında kendisi seferin güçlüklerinden dolayı ümitsiz derecede hasta düştüğü zaman imzalanmış olan dört senelik mütarekenin daha ilk senesinde, bunların mütarekeyi bozduklarını henüz unutmamıştı. Ama kendisi hasta iken yapılan bir teklifi kabul etmiş olduğu halde, şimdi en kuvvetli rakibi bulunan Arslan Yürekli Richard'ın hastalığı sırasında Haçlılar tarafından öne sürülen teklifin reddini alicenaplık şanına layık görmediği için, bu istirhamı kabul etti.

Karşılıklı düşmanlığın terkedilmesi istirhamına karar vermiş olan harp meclisinde Richard'ın bulunmadığını ve bundan dolayı alınan karardan belki de haberi olmadığını bilmiş olsaydı, Selahaddin, muhtemelen şu otuz günlük mütarekeyi kabul etmezdi. Ama bu savaşçı, burnu büyük kralın bunu bildiği zannındaydı ve en azından ona bir ahlak dersi ve ibret olmak üzere mütarekeyi imzalamıştı.

Halbuki Haçlı Meclisi, İngiltere Kralı'nın kibir ve aza-

metinin farkındaydı. Onun böyle bir karara muhalefet etmesinin galip ihtimal olduğu da düşünülüyordu. Bu yüzden, zaten bütün orduların emir ve kumandasının kendisine ait olmaması gereken bu krala bilgi vererek, daha sonra kan dökülmesine yol açacak uygunsuz bir karara sebep olmaktansa, ona malumat verilmemesini maslahata daha muvafık görmüştü. Richard, mütarekenin yapılmasından sonra işi haber aldı. Lakin bu kindar hükümdarın ahlakî faziletlerden ne kadar nasipsiz olduğuna bakın ki, o, mütarekeyi Haçlı ordularını kaplayan üzüntü ve bezginliğe, yüz gösteren mağlubiyete bağlamayı azametine yediremiyor ve beyhude kan dökülmemek için husumetin terk edildiğini asla kabul etmiyordu. Buna rağmen yine de mütareke yapılmasından kalben pek memnundu. Çünkü o hâlâ Kudüs'ün zaptı şerefini kendisine hasretmek gibi bir ham hayalle kendinden geçiyor, hastalıktan kalktığı zaman bu başarısını kazanabilmek ümidiyle rakipleri bulunan diğer kral ve prenslerin mütareke yüzünden – velev ki otuz gün için olsun- bu şerefe nail olamayacaklarının muhakkak olduğunu düşünerek seviniyordu.

Kıskançlığın, gafletin bu kadarı ancak kibir ve gurur neş'esiyle başı dönmüş olan bencil kral Richard'a has olsa gerektir!

Bununla beraber Richard'ın diğer kral ve prensleri affetmediği bir şey varsa, o da hastalığının günden güne kötüleştiği haber alınınca, Haçlı ordugâhında herkesi bir durgunluğun kaplamaya başlaması idi. Kralın tedavisi ve diğer hizmetleri ile uğraşan has bendeleri ve bazı kumandanları Haçlı ordusunun durumuna dair kendisine detaylı bir şekilde malumat vermekten kaçınıyorlardı. Ama Richard onları sıkıştırıyor ve zorla yaptırdığı açıklamalardan anlıyordu ki, hastalığı ağırlaştıkça ordunun üzüntüsü ve bezginliği büsbütün artıyor ve Haçlıların artık hiçbir başarı ümitleri kalmadığı görülüyordu.

Kısacası, yapılan mütareke esnasında ordunun güçlendirilmesi yoluna gidilmesine ve bununla beraber asıl maksat olan Kudüs üzerine yürümek için askerin moral olarak hazırlanmasına yoğunlaşmak gerekiyordu. Halbuki çarpışmalar tekrar başladığında Haçlı askerleri, taarruza geçmek üzere değil de güçlü düşmanın hücumlarını savuşturmaya hazırlanıyorlardı. Bu maksatla mütareke zamanında bütün gayret ve çabaların ordugâh etrafında tabiye ve şarampol denilen kazıklı setler yapılmasında, hendekler kazılmasında harcanıyordu. İşte bunlar, yatağa bağlı kralı pek fazla kızdırmıştır. Richard Haçlı ordusu hakkında bu yolda raporlar aldıkça, avını hapsedildiği demir kafesin parmaklıkları arasından görerek üzerine atlamak imkânını bulamayan bir arslan gibi hiddetlenip homurdanmakta, durmadan ağzından köpükler saçmaktaydı.[16]

Yaratılış olarak gayet haşin, her hali cinnete benzeyen Richard bu suretle hemen her an gazaba geldikçe hastalığı bir kat daha artıyor, için için kendini yiyip mahvediyordu. Kral hasta döşeğinde bağırıp çağırdıkça, hiddetinden ayaklarını yere vurdukça etrafında bulunanların her biri bir köşeye kaçıyor, hiç kimse bir söz söylemeye cesaret edemiyordu. Hatta tedavi ettikleri hastaların bir an evvel şifa bulabilmesi için tabiplerin bunlara faydalı bazı uyarılarda bulunmaya, bu suretle hastalara ümit vermeye ve onları etkilemeye hak ve selahiyetleri varken, Richard'ın tedavisiyle uğraşan tabipler huzurunda ağızlarını açamıyorlar, hastalığı için gazap ve öfkelenmenin pek

---

[16] Mütercim der ki: Bu kral "Arslan Yürekli Richard" lakabıyla adlandırılmasına rağmen, kendisinin arslandan çok her hali yırtıcı bir kaplana benzediğinden, kitabın yazarı Walter Scott burada Richard'ı arslana değil, o yırtıcı hayvana benzetmeliydi. O zaman isim ile isim verilen arasında pek hoş bir tezat sanatı yapılmış olurdu.

zararlı olduğunu söyleyemiyorlardı! Kralın nezdinde aşırı sadakatiyle ünlü bir baron vardı ki, velinimetinin iyiliği için hiçbir fedakârlıktan çekinmezdi. Muhtemelen huy ve meşrepleri arasındaki benzerlikten dolayı yalnız bu adam "Arslan"ın kişiliği ile gazabı arasına girmeye cesaret edebiliyordu. Bu sadık baron, halinin sakinliği, ciddiyeti, metaneti sayesinde bu gazaplı hasta üzerinde bir dereceye kadar etkili olabiliyordu. Sör Thomas De Multon adını taşıyan bu baron, efendisi kralın hayatını, şan ve şerefini, kendisi hakkındaki iltifat ve teveccühüne tercih edecek derecede fedakâr bir sadakat timsali kişi olduğundan dolayı uygun gördüğü ikazlardan asla çekinmezdi. Efendisinin iyiliğine hizmet edecek olan her şeyi açıktan açığa söylerdi. Ama bu suretle Richard'ın gazabını çekecekmiş, teveccühünü kaybedecekmiş; Sör Thomas oralarını hatırına bile getirmezdi. Göstermiş olduğu sadakatten dolayı kralın canı sıkılmış olsa dahi bir an sonra hiddeti geçer, sadık lord hakkında bol bol iltifatta bulunurdu.

Sör Thomas İngiltere'nin kuzeybatısında bulunan Gum-İreland toprakları dâhilinde Seeland lordu olup Normandiyalılar tarafından Lord De Voix adıyla anılırdı.

Ortaçağda asilzadelere verilen unvan ve lakaplar bu çağda olduğu gibi değiştirilmez değildi. Mesela: Bir kontu, bir lordu mensup olduğu bir memleket halkı hangi lakap ve ünvanla hatırlarsa, onları diğer bir memleket ahalisi mesela başkent sakinleri aynı lakap ve ünvanla adlandırmak zorunda değillerdi. Bundan dolayı sadakat damarlarında en temel olarak Saksonya kanı dolaşan Sör Thomas'yı vatan sevgisi, dil sevgisi yönlendirmesiyle Saksonyalılar "Thomas De Gilles" ad ve ünvanıyla anıyorlardı.

Lord De Voix, Büyük Britanya ile İskoçya memleketleri arasında yapılan kavim savaşlarının hepsine katılmış, gösterdiği yararlıklarla askerî meziyetlerini ve kişisel kıymetini ispat etmiştir.

Kendisi esasında kaba bir askerdi. Pek az konuşurdu. Tavır ve davranışları zarafet ve nezaketten yoksundu. Yaradılışı, terbiyeliliği bu şekilde olan kimseler krallar nezdinde, saraylarda pek de teveccühe mazhar olmazlar ve güzel kabul görmezlerse de müstesna olarak Sör Thomas İngiltere Kralı Richard'ın nezdinde, hem de hırçın, hiddetli bir hükümdarın nezdinde her nasılsa olağanüstü teveccühe nail olmuştu.

Richard'ın kalbinin gizli köşelerini pek kolaylıkla kavradıkları iddiasında bulunan akıllı kişilerden bazıları Lord De Voix'nun durumuna ve görünen tavırlarına rağmen gayet entrikacı ve hırslı bir adam olduğuna inanıyorlardı. Kral Richard'ın kendine has cür'et ve cesaretini ve düşünmeden yaptığı hareketleri taklit etmek suretiyle Sör Thomas'nın bir takım sahte tavırlar sergilediğini, bu dalavereci yollarla kralın teveccühünü çekmeğe muvaffak olduğunu ve şu sırada gizlice bazı harisane emeller peşine düştüğünü iddia ediyorlardı. Bununla beraber Lord De Voix'nun ister böyle harisane bir maksadı olsun ister olmasın, krallık maiyetinde bulunan kişilerden ve diğer prens ve şövalyelerden hiç biri Sör Thomas'nın kral nezdinde bugün bulunduğu hal ve konuma haset değil, gıpta bile etmiyorlardı. Çünkü, hem tehlikeli hükümdarın kavurucu bir ateş kadar etkili olan kahredici nazar ve gazabını çekmek ihtimali gibi müthiş bir mahzur vardı, hem de hastalığının bulaşıcı bir hastalık olması bu hususta kuvvetli bir engel oluşturuyordu. Yalnız Haçlı ordularında ve bilhassa İngiliz ordusunda bulunan askerler Lord De Voix'nun düzenbaz bir adam olmasına ihtimal vermiyorlardı. Galiba bunlara o şekilde inandırılmıştı.

Haçlı askerlerinin kuvvetle inanıp güvendiklerine göre Lord De Voix, mesela silah arkadaşlarından hasta bir adama her türlü fikir ve menfaatten arınmış olarak nasıl

ihtimam gösterir ve ona nasıl bakarsa, krala da aynı cömertçe özeni göstermekte, bir an evvel şifaya kavuşmasına yarayacak şeylerin yapılmasına çabalamaktaydı. Yine inanılıyordu ki, bu sadıkane hizmetlerinden dolayı da hiçbir menfaatperestçe fikir beslememektedir. Çünkü Hıristiyan dünyasınca en mukaddes bir maksat için, yani din uğruna muharebe eden Haçlıların büyük küçük her ferdi daima canını feda etmeye hazır birer bahadır imiş; bunlar her gün aynı tehlikeye, her an ölüme maruz bulunuyorlarmış; bu yüzden, böyle bir zamanda Lord De Voix'nun Filistin topraklarında bir krallık elde etmek gibi harisane bir emel beslemesine asla ihtimal verilemez imiş!...

Her ne hal ise biz gelelim asıl sadede:

Suriye topraklarını kızgın bir fırın gibi ateşler içinde bırakan sıcak bir günde ve güneşin batmaya doğru meylettiği bir sıradaydı ki, tutulduğu hummanın nöbetiyle vücudu ateş kesilmiş olan Kral Richard ızdırap yatağı üzerine serpilmişti. Dehşetli bir fırtınanın başlayacağına yakın parlak güneşin son ışıkları bulutları nasıl aydınlatırsa, tıpkı onun gibi, cevval mavi gözlerinin parıl parıl parlamakta olduğu perişan kumral saçlarının kıvırcıkları arasından fark edilmekteydi. Yüz hatları, simasının rengi vücudunu yiyip bitirmekte olan hastalığın günden güne ilerlemekte olduğunu ispat ediyordu.

Uzun zamandan beri tıraş edilmeyip ihmalkârca bırakılmış olan sakalı korkunç bir şekilde çenesini örtmüştü. Nöbetin tesiri şiddetiyle hasta yatak içinde bir yandan diğer yana atılıyor, yorganı kâh üzerine çekip kâh ayaklarıyla bir tarafa itiyordu.

Richard'ın tam böyle en şiddetli bir humma nöbetine tutulduğu sırada, en sadık bende saydığı Lord De Thomas De Voix dahi yatağın başı ucunda hizmete amade duruyordu. Lordun çehresi, tavırları ile hasta kralın hali

büyük bir tezat oluşturuyordu. Lordun çehresi kıpkırmızı, vücudu iri, kralın yüzü sapsarı, endamı nahifti. Boyu uzun, göğsü geniş olan Sör Thomas bedenî yorgunluklar ve iklim değişikliklerine mukavemet edebilecek kadar bünyesi kuvvetli bir adamdı. Bedenine bitişik durup dizlerine kadar inen uzun setresini üç geceden beri sırtından çıkarmamış ve bu müddet zarfında, aralıklarla, ancak birkaç saat uyumaya vakit bulabilmişti.

Diğer hizmetkârların ellerinden ne ilaç, ne de içki kabul etmeyen bu müstebit, bu vesveseli kralın kullanacağı ilaçları tertip ve takdim etmek için zorunlu olarak öteye beriye koşması bir yana bırakılırsa, Sör Thomas hiçbir vakit hasta efendisinin başı ucundan ayrılmıyor, hizmetine ve emrine amade bulunuyordu.

Bu şahısların bulundukları yer seferin vaktine ve Richard'ın huy ve meşrebine tamamıyla uygun olarak, ihtişamdan yoksun ve ancak cengâverlere layık bir manzaraya sahipti:

Büyük bir çadırın altında birçok savunma ve saldırı silahları öteye beriye konulmuş yahut çadırın direklerine asılmıştı. Bu silahlardan bazılarının şekilleri pek acayip olup yeni icatlardan olduğu anlaşılıyordu. Avda telef edilmiş olan bir takım hayvanların postları yere serilmiş ve yüksek boylu üç beyaz tazı yine orman misafirlerinin postlarından oluşturulmuş bir yığının üzerinde istirahate çekilmişlerdi. Bu tazıların burunlarında görülen pençe ve tırnak yaraları, şimdi üzerinde dinlenmekte oldukları ganimet mallarının ait bulunduğu vahşi yırtıcıların avlanmasına dehşetli bir surette katılmış olduklarını ispat ediyordu. Bunların ara sıra manidar bir tarzda açılan ve Richard'ın yatağına yönelen gözleri ise, alışık olmadıkları, fakat şimdi zorunlu olarak katlandıkları bir ataletten dolayı şaşırmakta ve adeta yorulmakta olduklarını ima ediyordu.

Çadırın altında buraya kadar gördüğümüz şeyler bir avcının, bir savaşçının araç gereçlerinden başka bir şey değildi. Boz renkli karyolanın yanı başında bulunan küçük bir masanın üzerine göz attığımızda, gözümüze ilişen murassa bir altın tac ile sırma işlemeli erguvanî bir kadife tac, çadır içinde yatak esiri olan kişinin cenkçi, avcı olmakla beraber yüce makama sahip muhteşem bir hükümdar olduğunu da anlatıyordu. Yine bu küçük masanın üzerinde bulunan üçgen şeklinde gayet süslü bir kalkanla kısa saplı ürkütücü bir savaş baltası, sanki kraliyet tacını savunmaya hazırmış gibi duruyorlardı. Kalkanın üzerine Richard'ın arması olan üç arslan resmi işlenmişti ve demin bahsi geçen murassa tac ile kırmızı kadifeden yapılmış süslü tac, İngiltere Devletinin özel işareti olarak orada bulunuyordu.

Kraliyet çadırının başka bir kısmında Richard'ın özel maiyeti erkânından iki üç subay bulunuyordu. Bunlar kralın sağlık durumunu ve şayet ölecek olursa kendilerini bekleyen geleceği büyük bir endişe ile düşünüyorlardı. Richard'ın öleceği korkusu kapı nöbetçilerine kadar geçmiş olduğundan, bunlar büyük bir yeis ve kederle bir aşağı bir yukarı gezinmekte yahut kapının önünde cansız heykel gibi durup düşünmekteydiler. Yukarıda belirttiğimiz gibi, Kral Richard dehşetli humma nöbetini uzun bir sükût içinde geçirerek biraz kendisini topladıktan sonra başucunca beklemekte olan Lord De Voix'ya dedi ki:

- Ordudan iyi bir haber var mı Sör Thomas? Zannetmem. İşittiklerime göre şövalyelerin hepsi karı olmuş, karılar da rahibeliğe düşmüş!... Teessüf olunur! Demek ki Avrupa şövalyelerinin en kahramanlarını içinde bulundurmakla övündüğümüz Haçlı ordularında askeri cesaretlendirecek bir kişi kalmamış, hepsi korkak, hepsi alçak olmuş!... Yahut sefahate, içkiye dalmış!... Yuh olsun onlara!...

Hastalığının vahameti, kendisinin asabiyeti son dereceye gelmiş olan Richard'ın büsbütün üzüntüye kapılmaması için Sör Thomas gerçek vaziyeti şimdilik saklamak istiyordu. Bundan dolayı önceden düşünülerek hazırlanmış bir söz olmak üzere cevaben dedi ki:

- Şövalyelerimiz hakkında haşmetli zatınızın bu derece kötü düşünmesine mahal yoktur. Gerçekten kendilerinden beklenildiği gibi bir yararlık, bir fedakârlık göstermiyorlar. Ancak bunun sebebi savaşçıların korkaklığı, iyş ve işrete düşkünlükleri değildir.

Kral hiddetle:

- Ya nedir?

- Selahaddin ile yapılmış olan mütarekedir. Çatışmalara ara verildiği müddetçe Haçlı komutanları ne fedakârlık, ne cengâverlik gösterebilirler? Ancak anlaşmayı bozarlarsa!.. Kadınlara gelince, biliyorsunuz ki, bendeniz onların sohbet toplantılarına rağbet etmem. Sırtımdaki deri giysiyi, elimdeki demir silahı onların kadifelerine, altın takılarına değişmem! Yalnız şurasını arz edeyim ki, kraliçe hazretleri ile Prenses Edith hazretleri güzelliklerinin parıltısı Haçlılar arasında diğer benzerleri gibi dolaşan kibar kadınlar arasından on kadarını seçerek Dünyadan Geçmiş Teodorik De En Gedi'nin inziva yerine gitmişlerdir.

- Ben sana demedim mi? Kadınlarımız rahibeliğe dökülmüşlerdir!

- Hayır majesteleri! Kraliçe ile prenses hazretleri rahibelik yoluna girmek hevesiyle gitmemişlerdir!

- O halde târik-i dünya manastırında ne işleri var?

- Haşmetli zatlarının bir an evvel afiyetinin iadesi için dua etmek üzere gitmişlerdir!

Richard hastalığının yol açtığı bir hiddet ve asabiyetle bağırarak:

- Müslümanların Haçlılar aleyhinde en fazla kin ve düşmanlıklarını biledikleri böyle bir zamanda kraliçe ile Prenses Edith Müslümanlar elinde bulunan Kudüs taraflarına ne cesaretle gitmişlerdir? Niçin hayatlarını tehlikeye sokmuşlardır?

- Merak buyurmayın majesteleri! Selahaddin Eyyubî, her kim olursa olsun kendi halinde bulundukça, işi gücü ve dinî âyiniyle meşgul oldukça hiç kimsenin ne malına, ne canına zarar gelmeyeceğini garanti ve ilan etmiştir. Bu hükümdarın sözünde ne kadar sadık olduğu ise, şimdiye kadar pek çok benzer durumlarla ispatlanmıştır. Bundan dolayı kraliçe ve prenses hazretleri için asla endişeye mahal yoktur.

- Doğru, doğru Sör Thomas! Selahaddin alicenap bir zattır. Hakkında kötü bir zan beslemek insafsızlık olur!

Efendisinin dilinden şimdiye kadar böyle hakşinasça bir söz işitmemiş olan Sör Thomas, kralın gönülden inanmış olduğu zannında bulunmuş ve hayretle karışık içten bir memnuniyetle yüzüne bakmıştı. Ama tam bu sırada Richard'ın omuza kadar çıplak bulunan sağ kolunu yorganın altından çıkardığını ve pek güçlükle yatak içinde doğrulup sanki elinde bir kılıç veya bir balta olup da Selahaddin'in başına indiriyormuş gibi bir hal ve hareketle dişlerini gıcırdatarak:

- Huzurumda Selahaddin gibi bir düşmanı ne cesaretle medh-ü sena edersin?

Diye sultan hakkındaki öfke dolu duygularını ortaya dökmeye başladığını görünce, evvelki sözlerinin istihzadan ibaret olduğunu anladı ve korkusundan yatağın bir kenarına çekildi.

Richard ise sanki intikam kılıcını kullanıyormuş gibi durmadan boş elini hareket ettirerek intikam alırcasına sözlerine devam ediyordu:

- Selahaddin ha!... Elbette ben ondan öcümü alacağım! O bizim niyetimize engel oldu. Haçlıları bütün Avrupa'ya karşı mahcup bıraktı. Lakin bakalım teke tek cenk edince yine öyle yararlık gösterebilecek mi? Ordu orduya harp etmek marifet değil! Eğer Selahaddin hakikaten cengâver bir kahraman ise, benimle karşı karşıya gelsin! Allah'ın izniyle şu hastalıktan kalktığım zaman iki ordunun arasında ve bütün Haçlılarla Hilal savaşçılarının gözleri önünde Selahaddin ile karşı karşıya, boğaz boğaza, gırtlak gırtlağa gelir ve her iki taraf ordusunun şahitlikleriyle ona haddini bildiririm!

Richard bu intikam isteyici, azamet gösterici sözlerine devamla gönlünü rahatlatmak istediği bir andaydı ki, uzaktan boru sesleri işitilmeye başlayınca:

- Bu boru sesleri de ne Thomas?!

Diye telaşa kapılarak sordu.

- Fransa Kralı Philippe Auguste'ün maiyetindeki askerin borusu olsa gerektir majesteleri!

- Senin kulağın fark etmiyor Thomas! Boru sesleri ne kadar tiz, işitmiyor musun? Haçlı ordularında bu seste boru var mı? Hiç şüphe yok ki, Türkler, Müslümanlar ordugâha kadar gelmişlerdir!... Dur!.. Dinle!.. Müslümanların savaş nağmelerini işitiyorum!

Bu esnada Richard telaşla yatağından dışarı fırlamak istemişti. Kont De Voix kralı bu hareketten men etmek için yalnız kendisinin gücü yetmediğinden dışardaki çadırda bulunan mabeyincileri, yaverleri çağırmaya mecbur oldu. İmdada yetişen beş on kişinin yardımlarının eklenmesiyle Richard yatağına yatırıldı. Bundan dolayı öylesine hiddetlenmişti ki, hasta haliyle dişlerini gıcırdatarak, yumruklarını sıkarak Sör Thomas'ya öfkeli bir bakış atarken şunları söyledi:

- Ah hain, ah alçak herif! Beni düşmana karşı gitmekten men ediyorsun, öyle mi?... İnşallah azıcık kuvvetim

yerine gelirse şu masa üzerindeki savaş baltasıyla ilk önce senin beynini patlatacağım!

- Majesteleri! Velinimetim! İnşallah siz sağlığınıza kavuşun da baltanızla başı kesilecek, benim gibi bir bendeniz olsun! Cengâver hükümdarımız o zaman baltasını, celadetli kılıcını düşmanların başında da denemeye muktedir bir hale gelmiş olacağından, benimle beraber bütün Haçlılar buna duacıdır.

Richard hırçın, hiddetli bir kral olmakla beraber hakkında yapılan övgülerden, dualardan da fazlasıyla memnunluk duyardı. Bundan dolayı Sör Thomas'nın bu dalkavukluğu yelkenlerini birdenbire suya indirdi. Elini sadık kölesine doğrultarak dedi ki:

- Kralının, velinimetinin bu kadarcık hiddetini affet Thomas'cığım! En sadık bendem sensin! Humma nöbetimin şiddetli etkisiyle ne yaptığımı, ne söylediğimi asla bilmiyorum, mazur gör!... Ama boru sesleri büsbütün yaklaştı!... Git bak! Bunların kim olduklarını gör!... Bana da çabuk haber getir!

Kont De Voix, Richard'ın emrini yerine getirmek için çadırdan dışarı fırladı. Rastladığı mabeyincilere, yaverlere kralı gözetmelerini, yataktan kalkmasına meydan vermemelerini kesin bir şekilde emretti. Şayet dikkat etmezlerse şiddetle sorumlu tutulacaklarını da ayrıca söyledi. Zavallı mabeyinciler ve yaverler bu zorlu görevi nasıl yerine getireceklerini zaten düşünmektelerken Sör Thomas'nın sert ihtarları kendilerini büsbütün şaşırttı. Çünkü bu biçareler en fazla Richard'ın gazabından, sonra da has bendesi olan Kont De Voix'nun hiddetinden, şiddetinden korkarlardı.

YEDİNCİ BÖLÜM

Mağripli Tabip

İSKOÇYALILAR, doğrudan doğruya Kral Richard'ın tabiiyeti altında bulunan Haçlı askerleri gibi aslen Anglo-Sakson nesline mensup ve aynı dili konuşuyorlardı. Ve yine birçok İskoçyalı Büyük Britanya denilen güney kısımda pek çok arazi ve emlak sahibi idi. Bunlardan dolayı Haçlı seferleri için İngiltere'de asker kaydedildiğinde bunlar da tabiatıyla bu ülkenin hükümdarı Arslan Yürekli Richard'ın bayrağı altında Filistin'e gelmişlerdi.

İskoçyalılarla güney İngiltere halkı arasında öteden beri mevcut olan kavmî düşmanlıklardan dolayı Kral Richard'ın hükümranlığı zamanında da iki millet arasında muharebeler eksik değildiyse de, I. Edward'ın devrindeki kanlı ve intikamcı kavgalar yapılmıyordu. Richard'ın açık olan tabii husumetine rağmen, ister zorunluluktan kaynaklansın ister bazı düşüncelerden dolayı olsun İskoçyalılar hakkında gösterdiği uzlaşmacı ve insanca davranışlar savaşın şiddetini oldukça hafifletmişti. Hatta iki millet kız alıp vermeye kadar birbirine ısınmıştı. Kral Richard o tarihte İskoçya hükümdarı bulunan Alexander'ın tebaasıyla kendi tebaası arasında tam bir eşitlik ilan etmiş ve Haçlı orduları için asker yazılması iki millet arasında imzalanmış olan anlaşma zamanına rastlamıştı. Bu yüzden bütün Hıristiyanlığı kaplayan böyle bir din

savaşı uğrunda, İskoçyalılar ile Büyük Britanya halkını oluşturan İngilizler, her türlü karşılıklı kavmî nefreti unutarak Haçlı seferlerine katılmışlar ve İskoçyalılar Kral Richard'ın kumandası altındaki orduda hizmet ettirilmeleri için hiçbir mahzur görmemişlerdi.

Fakat Haçlı orduları Filistin topraklarında peydarpey bozgunlara uğrayıp duruyordu. Öte yandan, başkumandanlığı üzerine almak isteyen ve Hıristiyanlar arasında cesareti ve savaş ustalığı sebebiyle parmakla gösterilen Arslan Yürekli Richard da yatağa esir bulunuyordu. Bunlardan dolayı, Haçlı ordularını oluşturan çeşitli milletlerin şefleri ve askerleri büyük bir nifaka düşmüşlerdi. Bu esnada İskoçyalılarla Büyük Britanya ahalisinin eski yaraları da olanca dehşetiyle tazelenmişti.

İskoçyalılar ile İngilizler büyüklenmede, kıskançlıkta birbirlerinden geri kalmıyorlardı. Özellikle İskoçyalılar en fakir, en zayıf millet olduğundan her şeyi kendileri için hakaret sebebi kabul ederler, pek çabuk gönül koyarlardı. Bundan dolayı bu iki Britanya milleti mütareke zamanında hep kadîm husumet ve rekabetleriyle uğraşmakta, İslam mücahitleriyle tekrar savaşabilmek için ordularının elden geçirilmesi gerektiğini hatırlarına bile getirmemekteydiler. Eski Roma başbuğları gibi İskoçyalılar her şeyde üstünlük iddiasında bulundukları gibi, asıl İngilizler de bunlar hakkında eşitlikçi davranış gösterilmesini kendileri için büyük bir alçalış ve adeta düşüklük sayıyorlardı. Haçlı ordularının henüz mağlubiyet yüzü görmeden birbiriyle kardeş gibi geçinen bu iki milletinin fertlerinden al da kumandanlarına ve en büyük başbuğlarına kadar hepsi, bozgun zamanında birbirini suçlamaya, hakarete ve rezil etmeye kalkışarak eski kin ve düşmanlıklarını karşılıklı olarak yenilemişler, belki bir kat daha şiddetlendirmişlerdi.

Bu üzüntü verici nifak daha sonraları Haçlıları oluşturan milletlerin hepsine sıçramıştı. Bu yüzden, Fransızlarla İngilizler, Almanlarla İtalyanlar, hatta Danimarkalılarla İsveçliler bile hep birbirlerine düşmüşler, kendi başlarını kurtarma çaresi aramaya başlamışlardı.

Kral Richard'ın maiyetinde Filistin'e gelen İngiliz kibarları arasında bilhassa Kont De Voix, diğer adıyla Lord Thomas İskoçyalılar aleyhindeki düşmanca hisleriyle ünlenmişti. Biri İngiltere adasının kuzeyinde, diğeri güneyinde yerleşmiş olan bu iki millet arasında çıkan kavim savaşlarının hepsinde Kont De Voix bulunmuş, İskoçyalılar aleyhinde her türlü fenalıkları reva görmüştü. Bu düşmanca duygularının fiilî izlerini Filistin'de de göstermeye kalben çok fazla istekliyse de Kral Richard'a aşırı derecede sadık oluşu buna engel olmakta, küçük büyük hiçbir İskoçyalı ile münasebette bulunmamak suretiyle nefret duygularını saklayabilmekteydi. Büyük velinimeti saydığı Kral Richard'ın huzuruna Haçlı şeflerinden hiç kimsenin çıkmasını hoş görmeyen Lord Thomas'ın, bir İskoçyalının bu şerefe nail olmasını artık ne kadar kıskanacağını açıklamaya ihtiyaç yoktur. Şayet Kral Richard İskoçya senyörlerinden birisine az buçuk teveccüh eseri gösterecek olsa, Lord Thomas o senyör aleyhinde türlü iftiralar uydurmak suretiyle, efendisinin teveccühünü ortadan kaldırmaya muvaffak olur ve belki de İskoçyalı aleyhinde kralın gazabını çekebilirdi. Kısacası Richard'ın bu has kulu İskoçyalılardan o kadar nefret ederdi ki, sokakta yahut ordugâhta bir İskoçyalı görmüş olsa hemen yüzünü öte tarafa döner, ne kadar büyük senyörlerden olursa olsun ne selam verir, ne de aşinalık ederdi.

De Voix'nun bu halini, İskoçyalılar aleyhinde beslediği husumetin şiddet derecesini bilmek, aşağıdaki hikâyemizin anlaşılması için elzem olduğundan bu detayları vermeğe mecbur olduk. Gelelim konumuza:

Çadırında yatağa esir bulunan Arslan Yürekli Richard, uzaktan bir takım boru sesleri işitmesi üzerine, tilki gibi kulak kabartarak bunun ne olduğunu araştırıp hemen kendisine arz etmesini Lord Thomas'ya emretmişti. Richard'ın has kulu, kraliyet çadırından birkaç adım uzaklaşır uzaklaşmaz, efendisinin kulağının mızıka sesiyle kendisinin kulağından daha fazla ünsiyet peyda etmiş olduğunu ispat edecek surette bir takım hallere rastladı ve Richard'ın çalgıcılık sanatında da mahir bir cengâver olduğunu anladı!.. Hakikaten derinden derine çadıra kadar aksetmiş olan çalgı sesleri, kralın anladığı gibi, İslam askerleri tarafından çalınan borularla tabıllar ve o devirde mücahitler ordusunda kullanılan daha başka müzik aletlerinin ufukları saran kulak okşayıcı sedasından başka bir şey değildi. İki tarafında Haçlı çadırları dikilmiş olduğu halde Kral Richard'ın dairesine giden geniş bir caddenin ucunda bir takım işsiz güçsüz Haçlı askerleri mızıka sesi gelen mahallin etrafında ve ordugâhın adeta merkezinde toplanmışlardı. Bu muhtelif milletlerden oluşan Haçlı askerlerinin başlarındaki muhtelif şekillerdeki miğferlerin üstlerinden ise, Müslüman mücahitlerin beyaz sarıkları ile uzun kargılarının heybetli bir şekilde ortaya çıktığını fark edince, hatta birkaç hecin devesinin de şöyle bir kenara çekilmiş olduğunu görünce, İngiliz lordunun aklı başından gitti.

Ortaçağda müzakereci görevlilerle benzerlerinin ordugâh hududu dışında beklemeye mecbur olmaları yürürlükteki âdet gereğindendi. Ama, böyle umulana ve beklenene aykırı olarak, bir miktar İslam askerinin Haçlı ordusunun merkezine kadar girmiş bulunması şaşılacak şeydi. Durumu böyle karşılayan ve hoşnutsuz gözlerle bakınan Sör Thomas, bunun sebebini ve işin hakikatini anlamak için Haçlı şeflerinden bir kimseyi görebilmek ümidiyle etrafına göz gezdirdi. Tam bu sırada uzaktan bir

şahsın kendisine doğru ilerlediği gözüne ilişti. Henüz uzak mesafeden, bu adamın vakur tavırlı yürüyüşünü görünce, ya İskoçya ya İspanya senyörlerinden biri olduğuna hükmetmişti. Yakına geldiği zaman "Evet! Aldanmamışım! İskoçyalı bir senyör!" diye kendi kendine mırıldanmaya başladı. O adam iyice yaklaşınca kim olduğunu da tanımıştı: "Şövalye De Leopard lakabıyla anılan Sör Kenneth! İskoçyalılar her türlü cengâverlik özelliklerinden mahrum iseler de savaş meydanında bu adamın oldukça yararlık gösterdiğini bizzat görmüştüm! Bununla beraber yine sevmem!.." diye nefret ve husumetini göstermekten bir türlü kendini alamadı.

Problemi çözebilmek için oralarda uygun bir kimse araştırdı. Çünkü, sırf İskoçyalı şövalye ile velev ki bir an için olsun sohbet etmemek ve münasebette bulunmamak düşüncesiyle Sör Kenneth'i görmezlikten gelecekti. Lakin İskoçyalı şövalye doğruca Sör Thomas'nın yanına yaklaşarak hürmetkârca bir selam verip dedi ki:

- Lord hazretleri! Yüce zatlarına bazı maruzatta bulunmakla görevliyim.

- Bana mı? Söyleyin bakalım! Lakin çabuk söyleyin!.. Zira oturmaya, dinlemeye vaktim yok!.. Kral hazretlerinin bir emrini yerine getirmek için buraya geldim. Çabucak yine döneceğim...

- Benim arz edeceklerim de Kral Richard'a dairdir... Hatta kralla yakından ilgili olduğunu sanıyorum.

- O ne demek? Söyleyin bakayım?

- Ben kralın şifa bulması için gerekenle yanınıza geliyorum.

Sör Thomas, İskoçyalı şövalyeyi güvensizlik belirtisi bir tavırla yukarıdan aşağıya bir süzdü. Sonra şu cevabı verdi:

- Eğer yanılmıyorsam sizin tababetle hiçbir alakanız yoktur. Öyle değil mi şövalye?

- Hayır yoktur. Ben cengâverlikten başka bir şey bilmem!

- O halde kral hazretlerinin şifa bulacağı şeyler değil de ganimet malı olarak bir hazine getirmeniz daha münasip olurdu!

Kont De Voix'nun bu alaylı cevabı şövalyenin oldukça canını sıkmıştı. Kendisine yine aynı tarzda bir mukabelede bulunmayı arzu etmişse de bildirilme sorumluluğunu üzerine aldığı mühim bir konunun nefsanî garezlere feda edilmesine gönlü razı olmadığından, soğukkanlılığını muhafaza ederek dedi ki:

- Richard'ın sağlığı, şan ve şevketi Hıristiyan dünyası için paha biçilmez bir hazine değil midir? Krala işte öyle bir hazine getiriyorum lord cenapları! Fakat rica ederim; kralı görüp göremeyeceğimi bana söyleyin!...

- Tebliğiyle görevlendirildiğiniz husus hakkında yeterli açıklama yapmadıkça kral hazretlerini göremeyeceğiniz açıktır! Hasta bir kralın odası, İskoçya'daki bir otel odası gibi her isteyene açılmaz şövalye!

- Lord cenapları! Görüyorsunuz ki tıpkı sizin gibi ben de bir haç taşıyorum ve Haçlı kumandanlarından sayılıyorum. Ama arz edeceğim konunun öneminden dolayı nefsanî garezlerimizi bir yana bırakarak her türlü muamelenize katlanacağım!...

- Pekâlâ pekâla! Lafı uzatmayın! Bildireceğiniz şey ne ise onu açıkça söyleyin...

- Benimle beraber buraya bir müslüman tabip geldi... Kral Richard'ın tedavisini üzerine almak istiyor ve birkaç günde tamamıyla iyileşeceğini söylüyor...

Sör Thomas hayretle bir adım geri çekildi. Sonra bağırırcasına bir sesle sordu:

- Müslüman bir tabip mi dediniz?

- Evet, Arap bir tabip.

- Bu Müslüman tabibin deva yerine zehir getirmemiş olduğuna kim garanti verecek?

- Kendi hayatı; teminat olarak gösterdiği başı, lord cenapları!

- Öyle laf mı olur şövalye?... Ben öyle haydutlar, öyle eşkıyalar gördüm ki, canice maksatlarını yerine getirdikten sonra hayatlarına asla önem vermeksizin sanki cellatla dans etmeye gidiyorlarmış gibi büyük bir şevk ve sevinçle darağacına koşuyorlardı! Bu Müslüman tabibin de öyle fedaî bir haydut olmadığı nereden belli?

- Böyle bir şey asla olmayacak lord cenapları!

- Niçin? Yoksa Müslümanların kalp temizliğinden o kadar emin misiniz şövalye?

- Evet lord cenapları! Tamamıyla emin olduğum gibi, birlikte getirdiğim tabibi Selahaddin'in özel olarak göndermiş olduğunu da söylersem, her türlü kötü düşünceyi, her türlü vesveseyi bir yana bırakmanız lazım gelir! Selahaddin'in lütuf ve keremi ve sair ahlakî yücelikleri herkesçe teslim edilmiştir. Özel olarak göndermiş olduğu bu usta tabip, bu yüksek karakterli cengâverin o derece teveccühünü kazanmıştır ki, şanının yüksekliğini göstermek için yanına lüzumu kadar asker de koymuştur. Bundan başka Selahaddin hazretleri Kral Richard'a özel olarak deve yükleriyle lezzetli meyveler, nefis şuruplar sunmuş ve hediye etmiştir. Ayrıca, Selahaddin hazretleri, Kral Richard'a özel bir mektup yazmış ve Mağripli tabip vasıtasıyla göndermiştir. Bu dostça yazılmış mektuplarında sultan hazretleri, celadetli kılıçları ellerinde, yüz bin İslam bahadırı süvari maiyetlerinde bulunduğu halde Kral Richard'ı ziyaret niyetinde olduklarını ifade ederek, kendilerini kabul edebilmek için hastalığının tedavisi hususunda her türlü itimat ve teveccühlerine mazhar olan hâzık bir tabibi gönderdiğini bildirmekte ve kralın bir an evvel sağlığına kavuşması halisane temennisinde

bulunmaktadır. Yüce zatınız kralın gizli meclisi erkânından olduğunuza göre, allâme hekimin kral nezdine kabulü ve hediyelerin alınıp tesellüm edilmesi için gereken işlemlerin hemen yapılmasını rica ederim.

- Hepsi âlâ! Lakin farz edelim gaddar bir el Selahaddin'in en güçlü düşmanının vücudunu ortadan kaldırmak gibi büyük bir cinayeti işlemekle lekelendiği takdirde, bu ünlü Hilal savunucusunun namusu üzerine verdiği sözden dolayı biz kimi sorumlu tutabileceğiz? Bundan dolayı bize karşı kim ona kefil olacak?

- Bundan dolayı hiç merak etmeyin lord cenapları! Ben namusum, servetim, hayatım pahasına o sözünün eri cengâverin sorumluluğunu alırım ve kendisine kefil olurum!

- Acayip!...

- Evet Sör Thomas!.. Her yönden Selahaddin'e kefil olurum!

- Lakin şövalye! Sizin bu işe nasıl ve ne şekilde parmak sokmuş olduğunuzu sorabilir miyim?

- Hayır! Hiçbir zaman da soramazsınız... Fakat mademki merak buyrulmuş, siz sormadan ben söyleyivereyim: Teodorik adındaki azizin ziyareti için, onun uzlete çekilmiş olduğu mabede gitmiştim. Asıl maksadım sadece ziyaretten ibaret değildi. Haçlılar namına kendisine bazı şeyler tebliğ etmekle de görevliydim.

- Teodorik'e tebliğ etmiş olduğunuz o bazı şeyler ile münzevinin verdiği cevabı ben de öğrenemez miyim Sör Kenneth?

- İşte yalnız bu olamaz lord hazretleri!

Sör Thomas düzgün bir tavırla:

- Siz benim, Kral Richard hazretlerinin gizli meclisi üyelerinden olduğumu bilmiyor musunuz? Pekâlâ bilirsiniz! Hatta demincek kendiniz söylemiştiniz! Şu halde

tebligatınızı ve almış olduğunuz cevabı benden nasıl saklayabiliyorsunuz?

- Ben her ne kadar Kral Richard'ın bayrağı altında buraya gelmişsem de İngiliz hükûmetine tâbi değilim. Beni özel bir görevle Dünyadan Geçmiş'e gönderen Kral Richard değildir... Beni, Haçlı ordularının büyük kumandanları olan krallarla, Haçlı önderlerinden olan prenslerin ve daha başka yüksek zatların oluşturdukları Genel Meclis görevlendirmiş ve göndermiştir. Bundan dolayı görevimi de ancak o yüce meclise arz ve beyan edebilirim.

- Öyle mi Sör Kenneth!...

Kont De Voix bunları söylerken derin bir göğüs geçirmişti. Bir an düşündü. Sonra öfkelenmiş görünerek dedi ki:

- Ey kralların, prenslerin ulağı Sör Kenneth! Siz de şurasını muhakkak olarak bilin ki, Kont De Voix'nun muvafakati sağlanmadıkça hiçbir tabip Kral Richard'ın yatağına yaklaşamayacaktır! Şayet benim malumatım olmadan buna cüret edecek bir kimse bulunursa, o anda kendisini ölümcül bir tehlikeye atmış olacaktır.

- Hiçbir tabip hasta kralın huzuruna çıkamayacaksa bana ne?.. Benim maksadım Richard'ın bir an evvel sağlığına kavuşarak Selahaddin'in ziyaretini kabul edebilecek bir halde bulunmasını sağlamaktan ibarettir... Yoksa ister kabul etsin, ister etmesin; bence fark etmez!

Sör Kenneth'in böyle rahat ve garez emaresi göstermeden düşüncesini söylemesi İngiliz lordu üzerinde oldukça etkili oldu. Bundan dolayı o ana kadar sergilemediği bir samimiyetle dedi ki:

- Sözlerinize her bakımdan itimadım vardır Sör Kenneth... Bununla beraber problemin aşikâr olan olağanüstü önemine binaen, fikrinizi soruşturmak istediğim konuyu vicdanî muhakemenizde enine boyuna ölçüp biçtik-

ten sonra gereken cevabı vermenizi de ricadan kendimi men edemem.

- Buyurun lord cenapları! Ben özü sözü doğru bir adamım... Sorgulayacağınız konu hakkındaki fikir ve değerlendirmelerim ne ise, açıkça söylemek için bence hiçbir engel düşünülemez!..

Sör Thomas daha ziyade samimi bir tavır alarak konuşmasına devam etti:

- Azizim Sör Kenneth! Şu tabip konusunda kalbinizin, vicdanınızın pek müsterih bulunduğu, bundan dolayı sizce hiçbir şekilde vesveseye mahal olmadığı kabul edilse bile, insan zehirleme sanatı aşçılık sanatı kadar yaygınlaşmış bir memlekette, kim ve nasıl biri olduğu meçhul bir Mağripliyi tabip adı altında kral hazretlerinin nezdine çıkarmak; onun hazinelere, hatta bütün dünyaya ve dünyalılara bedel bedenî sağlık ve afiyetlerini böyle içyüzü ve gerçek kimliği layıkıyla bilinemeyen bir kimsenin eline teslim etmek, uygulayacağı tedaviye güvenmek, vereceği ilaçların velinimetim tarafından kullanılmasına kayıtsız bir nazarla bakmak, uzak görüşlülük ve sadakatle bağdaşabilir mi? Ne dersiniz şövalye cenapları?

- Size cevap olarak yalnız bir şey arz edeceğim lord cenapları.

- Nedir, söyleyin.

- Silahtarlık göreviyle maiyetimde gelmiş olan bir kahraman, Ehl-i Salib'in medar-ı iftiharı sayılan Kral Richard'ın tutulduğu aynı hastalığın pençesinde acz içinde inliyordu. Bu becerikli tabip tarafından tedavisine himmet edileli iki saat olmadığı halde, kendisinde olağanüstü bir iyilik gözlenmiş, hasta tatlı bir uykuya dalmıştır. Kral Richard'ın tedavisinde daha başarılı olacağı kuvvetle ümit edilir. Öte yandan bu tabip, lütuf ve keremi, âdilliği ve iyiliği herkesçe bilinen Selahaddin tarafından özel olarak gönderilmiş olduğundan, niyet ve maksadın-

dan şüphelenmeye ve art düşünce aramaya hiçbir mahal yoktur. Tedavi işinde ne derece başarılı olacağı konusuna gelince, Kral Richard bu sayede şifa bulursa kendisinin büyük bir mükâfata, aksi takdirde en ağır cezaya müstahak görüleceğinin tabii ve muhakkak olması, sanırım ki bizim için güçlü bir kefalet ve yeterli bir garantidir.

İngiliz lordu, henüz şüphesi giderilmeyen ve bununla beraber ikna olmaya başladığını da inkâr edemeyen bir adam tavrıyla, gözlerini önüne eğmiş, dinlemekteydi. İskoçyalı sözünü bitirince Sör Thomas başını kaldırarak:

- Şu sizin hasta olan silahtarı görebilir miyim?

Sorusunu sorunca Sör Kenneth biraz tereddüde düştü. Hatta yüzü bile kızardı. Buna rağmen lorda şu cevabı verdi:

- Memnuniyetle Sör Thomas! Ama şurasını önceden belirteyim ki, İskoçyalı asilzadelerin, şövalyelerin sofraları, yatakları, meskenleri İngiliz'inkiler gibi ziynet ve ihtişamdan yoksundur. Hele fakirin kulübesi pek sefil haldedir!

Sör Thomas, kendisi İskoçyalılara ne kadar düşmanca hisler beslerse beslesin, Sör Kenneth gibi bir Haçlı cengâverinin vakarını, haysiyetini korumak gereğini duydu. Şövalye, elbette şu fukaralık ve sefaletini dost ve düşmanın gözünden saklamak isteyecekti. Bu açık iken, sırf kendi teklifi sonucunda, bu fakirlik ve sefaletini aleniyete dökmek mecburiyetinde kalışını düşünmemek bir hamiyetsizlik, bir insafsızlık olacaktı. İşte Sör Thomas, bunu her nasılsa kendine yakıştıramamıştı. Bu yüzden şövalyenin gönlünü almak üzere şöyle mukabele etti:

- Kutsal Kudüs'ün zaptına yürürken dünya ziynet ve ihtişamına rağbet gösteren o Haçlı askerine yuh olsun! Bugün bizim şu Filistin topraklarında geçirmekte olduğumuz hayat ne kadar sefilce olursa olsun, bizden evvel bu toprağa ayak basmış olan ve şimdi mezarları altın

kandillerle aydınlanmış, yeşil defnelerle süslenmiş bulunan haç kurbanlarının çektiği zahmetlere, dayanılmaz yorgunluklara, türlü sefalet ve mahrumiyetlere nispetle, yine de hiç hükmündedir!

Şimdiye kadar bu derece kanaatkârca bir konuşma yapmamış olan Sör Thomas'nın bu sözleri, onun gerçek fikirlerini yansıtmıyordu. Bu kurnaz lord, huyu gereği bu defa da içindekinin zıttını söylemişti. Kendisi esasen nüfuz alanını genişletmeye çalışan ve midesini düşünen bir ikbal tutkunu iken şimdi filozofluk perdesi altından Sör Kenneth'e hikmet dersi vermesi ikiyüzlülükten başka bir şey değildi.

Bunlar, Sör Kenneth'in ordugâhta kendine mesken edindiği yere pek az zamanda vardılar. Hakikaten burası, tam da Sör Thomas'nın fikir ve inancına göreydi! Haçlıların memnuniyetle ve şikâyet etmeksizin katlanmaları gereken her türlü mahrumiyete, düşkünlüğe ve sefalete örnek bir miskinlik kulübesi idi.

Ordugâh kurmak ve sınırlarını belirlemek için Haçlıların kabul ettikleri kural gereğince ancak otuz çadır alabilecek kadar bir yer Sör Kenneth ile maiyetindeki Haçlı savaşçıları için ayrılmıştı. Halbuki İskoçyalı şövalye sırf bir gösteriş, bir övünç olmak üzere, bildirdiği miktarda asker getirememiş olduğundan, buranın bir kısmı boş kalmıştı. Diğer kısmına ise aceleyle ağaç dal ve yapraklarından birtakım kulübeler yapılmıştı. Bir müddet sonra bunlarda ikamet eden Haçlı askerleri birer birer kaçmış olduklarından büyük bir kısmı yıkılıp harab olmuştu. Bu Haçlı müfrezesinin başbuğunun ikametine tahsis edilen orta yerdeki kulübe, bir mızrağın ucuna asılmış kırlangıç kuyruğu biçiminde uzun bir flama ile diğerlerinden ayrılıp seçiliyordu. Kulübenin yanında şövalyeler maiyetinde bulunması gereken özel hizmetli-

lerden kimse olmadığı gibi, kapının önünde bir nöbetçi asker bile yoktu.

İskoçyalı şövalye etrafına hazin hazin ve üzgün bir şekilde baktı. Fakat derhal bu keder verici duygularını bastırarak kulübeye girdi. Peşi sıra gelmesini de İngiliz lorduna işaret etti. Sör Thomas her şeyden evvel kulübenin içini araştırıcı bakışlarla denetledi. Gördüğü sefil duruma üzüldü. Bununla beraber şişman vücudunun güçlükle sığabildiği böyle bir yere girmeyi kibrine yedirememiş olmalıdır ki, hemen kaşlarını çatarak başını önüne eğdi.

Kulübenin içinde iki yatak vardı. Biri kuru ottan ibaret olup üzerine ceylan derisi örtülmüştü. Yatağın yanında bulunan zırh, kalkan, balta gibi harp alet ve edevatına, başı ucunda dikili olan gümüş haça bakılırsa bunun, şövalyenin yatağı olduğu hemen anlaşılıyordu. Diğerinde Sör Kenneth'in bahsettiği hasta yatıyordu. Yaşı ömrünün ortasını geçmiş olan silahtarın, bünyesi kuvvetli bir adam olduğu görülüyordu.

Kulübenin dışarı kısmında ve fakat şövalyenin görebileceği bir yerde mavi külahlı, uzun setreli bir genç hizmetçi mangalın önünde diz çökmüş olduğu halde sac üzerinde İskoçyalıların en çok sevdikleri ve bugün dahi sevmekte oldukları bir gıda olan arpa unundan pasta pişirmekle meşgul bulunuyordu. Kulübenin bir direğine yarım gövde karaca eti asılmıştı.

Kral Richard'ın yattığı karyolanın yanı başında gördüğümüz tazılardan daha cins, daha güzel bir tazının sanki pişen pastalara nezaret ediyormuş gibi mangalın karşısında ön ayaklarıyla dikelmiş, arka ayaklarıyla oturmuş haldeki duruşu, karaca etinin ne şekilde kulübeye gelmiş olduğunu kolaylıkla anlatmak için en iyi bir delil idi.

Yatağın yanı başında yine deriden ibaret bir yastığın üzerine Sör Kenneth'in bahsettiği Müslüman hekim – şark âdeti üzere- bağdaş kurup oturmuştu. Çadırın içi

layıkıyla aydınlık olmadığından hekimin kalıp ve kıyafeti tamamıyla fark edilemiyordu. Yalnız siyah sakalının göğsüne kadar indiği, başında kuzu derisi bir Tatar kalpağı bulunduğu, sırtında koyu renkli bir kaftan taşıdığı, gözlerinin gayet parlak ve cevval olduğu karanlıkta güç halle göze ilişiyordu.

Bir müddet devam eden sessizlik ve suskunluk sırasında, derin bir uykuya dalmış gibi görünen hastanın kuvvetli ve düzenli bir şekilde nefes alışından başka bir şey işitilmedi.

Bundan sonra Sör Kenneth sessizliği bozarak İngiliz lorduna hitaben:

- Hastayı tedavi eden bu genç tabibin bizi inandırdığına göre, altı geceden beri zavallının gözüne uyku girmemiş.

Sör Thomas elini muhabbetle İskoçyalı şövalyeye uzatarak ve şövalyenin elini sanki daha fazla bir saflık ve içtenlikle sıkarak, ikiyüzlülükten ibaret olan şu sözleri söyledi:

- Azizim Sör Kenneth! Şu sefaletli haliniz böyle devam edemez. Buna bir çare bulmak lazım. Hastanız iyi yiyip içmediği gibi iyi de bakılmıyor.

Sör Thomas şu son sözleri söylerken sırf bir cemile olmak üzere sesini yükseltmişti. Bundan hastanın uykusu bozuldu. Rüya görüyormuş gibi şöyle mırıldanmaya başladı:

- Velinimetim Sör Kenneth! Bizim nehirlerin, derelerin şu tatlı suları, Filistin toprağının deniz suyuna benzeyen acı, tuzlu sularıyla kıyaslanabilir mi?

İskoçyalı şövalye İngiliz lorduna yavaş sesle:

- Vatanını sayıklıyor!

Deyince, Müslüman hekim hastanın başı ucundaki yerinden hemen fırladı. Nabzını muayene için usta elinde tutmakta olduğu hastanın kolunu usullacık yatağın kena-

rına bıraktı. Ve iki Haçlı cengâverinin yanına gitti, onlara gayet yavaş bir sesle şöyle dedi:

- Susun! Verdiğim ilacın etkisini bozuyorsunuz... Hasta şimdi uyanacak olursa ya ölür, ya cinnet getirir! Kendini akşama kadar rahat bırakmak lazımdır... Sonra gelin. Göreceksiniz ki, sağlığına halel gelmeksizin sizinle bir müddet sohbet edebilecek kadar iyileşmiş olacaktır. Ama şimdilik hastayı kendi haline bırakmak lazımdır.

Doğuluların bir darbımeseli vardır: "Hastanın odası hekimin ülkesidir!"[17] derler. Şimdi müslüman tabibin de tamamıyla bu darbımeselin hükmüne uygun hareket ettiğini gören iki Haçlı şövalyesi, aldıkları emir üzerine hemen hastanın yanından çekildiler, kulübenin kapısında durdular.

Sör Kenneth İngiliz lordunun veda etmesini bekler gibi duruyor, Sör Thomas ise zihninde gitmesini geciktirecek bir şeyle meşgul gibi görünüyordu. Tam bu esnada Sör Kenneth'in güzel tazısı sahibinin yanına yaklaşmış, bir takım tavır ve hareketlerle köpekçe yaltaklanmaya başlamıştı. İskoçyalı şövalye tazının güzelliğini överek bazı sözler söylediği sırada, bu köpeğin her bakımdan Kral Richard'ın tazılarından üstün olduğunu öne sürmesi üzerine İngiliz lordu hiddetlendi. Hemen kaşlarını çatarak dedi ki:

- Sör Kenneth! Bizim gibi adamların majesteleri kral hazretleri gibi bir kişi ile rekabet edercesine gururlanarak söz söylemeleri kulluk töresine uygun değildir. Tazınızı Richard hazretlerinin köpekleriyle kıyaslamaya kalkış-

---

[17] Mütercim der ki: Dilimizde böyle bir darbımesel olduğunu bu aciz hatırlamıyor. Lakin mutlaka Arapçası vardır. Olmasaydı Walter Scott böyle güzel bir sözü İslam'a bedavaya mal etmezdi. Fakirin tercümesi yazarın "La chambre du malade est le royaume du médecin" diye yazmış olduğu cümlenin aktarılmasından ibarettir.

mak ve özellikle onlara üstün olduklarını iddia etmek kadar hak tanımazlık düşünemem. O bir yana, "Kont" rütbesini taşımayan bir adamın Kral Richard hazretlerinin özel izinlerini almadıkça bu ordugâhta av köpeği beslemesinin yasak olduğunu bilmiyor musunuz? Halbuki size böyle bir kraliyet izninin bol keseden verilmiş olduğunu bilmiyorum. Çünkü kral hazretleri bu izni ihsan buyurmuş olsaydı her halde benim malumatım bulunurdu. Hatırınız kalmasın ama bu sözleri Richard hazretlerinin mirahorları olduğum için görev icabı söylüyorum.

Deminden beri İskoçyalı şövalyeye samimi ve gönül alıcı muamelelerde bulunan ikiyüzlü lordun böyle birdenbire hiddet göstererek hakaret dolu ihtarlarda bulunmasından dolayı şövalyenin fazlasıyla canı sıkıldı. Her tehlikeyi göze alarak Kral Richard'ın has kuluna cevap olmak üzere kaba bir tavırla dedi ki:

- Bu ana kadar İngiltere bayrağı altında hizmet etmişsem de, o memleketin orman kanununa tabi olmak gibi bir zilleti kabul ettiğimi asla hatırlamıyorum. Richard'ın önderliğinde "Silah başına!" borusu çalındığı zaman herkesten evvel özengiye ben ayak atarım. Boru "Hücum!" emrini verirse mızrağımı kapınca yine herkesten evvel ben koşarım. Bir Haçlı savaşçısı olduğum için bu benim için en kutsal bir görevdir. Ama sefer haricinde dinlenme zamanını istediğim gibi harcamak ve kullanmak hususunda kendimi her halde hür sayarım. Kral Richard hangi hak ve yetkiyle benim özel hayatım üzerinde emir ve baskı uygulayabilecektir? Burasını bir türlü anlayamıyorum. Zaten kendisinin tebaasından da değilim.

- Velev ki öyle olsun azizim Sör Kenneth! Size samimiyetle hatırlatır ve tekrar ederim ki, Kral Richard hazretlerinin emirlerine aykırı olarak hareket etmek sizin

için sorumluluk gerektirir. Akıbeti de tasavvur edemeyeceğiniz derecede vahim olur.

- Ne olursa olsun lord cenapları. Lakin şurasını arz edeyim ki, Arslan Yürekli Richard hazretlerinin bu konudaki meşhur bir kıssada bahsedilen arslan gibi gaddarca hareket edeceğini zannetmek istemem! Malum ya! Arslan ile bir kurt ve bir tilki ava gitmişler, bir karaca avlamışlar. Karacayı üç pay etmek gerekirken arslan "Ben bütün hayvanların kralıyım" diye payın üçünü de kendine mal etmiş, tilki ile kurdu mahrum bırakmış... Şimdi ümit etmem ki Arslan Yürekli Richard hazretleri de ordugâhlarında bir lokma ekmek tedarikinden âciz bir halde bırakılmış olan benim gibi fakir, muhtaç bir haç hizmetkârını bir parça av etinden mahrum edecek kadar gaddarlık, insafsızlık gösterecek derekeye düşmüş olsunlar...

- Oralarına pek aklım ermez! Ben size işin hakikatini söyledim. Yasak olan bir şeyde ısrar ederek kral hazretlerini gazaplandırmak yerinde bir davranış değildir. Richard ava ve avlanmaya meraklı bir hükümdardır. Kendisinden başka hiç kimsenin kafasına göre avcılık etmesine müsamaha ile bakamayacağını bilirim. Bundan dolayı devletlû zatlarıyla rekabet edercesine avcılık gibi bir eğlenceye kendinizi kaptırmak hususunda bu kadar ısrar etmemenizi, samimiyetle yine tekrar ederim.

- Lord hazretleri, ya ben arz edemiyorum, ya siz anlamak istemiyorsunuz. Ben, arasıra avcılık etmek mecburiyetinde isem, bu mecburiyeti Kral Richard ile rekabet iddiası gibi bir maksada yormak insafa uygun olamaz. Richard'ın ordugâhındaki İskoçyalılar hayatlarını korumak için tedarik edilmesi gereken zorunlu ihtiyaçların hepsinden mahrum bulunuyorlar. Özet olarak, ben, İskoçyalı bir şövalye olduğum halde avlanmazsam açlıktan telef olup gitmem muhakkaktır. Kral Richard ancak İn-

giltere'de uygulanması gereken kanunî bir yasağı Filistin topraklarında da uygulamaya kalkışırsa, bizim halimiz nice olur? İzin verirseniz ben de size şunu arz edeyim: İngiltere'de "York" ve "Northingham" kontlukları ahalisinin bu orman nizamnamesi aleyhinde ayaklandıklarını ve Robin Hood adında yiğit bir okçunun kumandası altında isyan ettiklerini bu defa oradan gelen İngiliz ziyaretçilerden haber almaktayız. Bundan dolayı Kral Richard'ın böyle şiddetli bir kanunun hükümlerini, hükmünün geçerli olmadığı yabancı bir diyarda olanca kuvvetiyle uygulatmaya çalışacağına, bunu kendi ülkesinde bile hafifletmek suretiyle mevcut ayaklanmanın önünü almaya uğraşması daha ileri görüşlü bir hareket olurdu.

Sör Thomas, İskoçyalı fakir bir şövalyeden bu derece cüretkârca, bu kadar küstahça sözler işiteceğine asla ihtimal vermemişti. Bu istikamette bir konuşmanın sürdürülmesinin, İskoçyalı şövalyeden ziyade kendisi hakkında vahim bir neticeyle sonuçlanabileceği ihtimaline karşı Sör Kenneth'e hiddetle karşılık vermektense, yelkenleri suya indirip barışmayı kendine has diplomatlık mesleğine daha muvafık bulmuş, lakaytça bir tavırla omuzlarını kaldırarak konuyu şöyle kapattı:

- Oraları bizim nemize gerek! İngiltere'deki divaneler isyan etmişse elbette layık oldukları cezayı görürler. Biz şimdi kendi işimize bakalım. Av için gerekli izni kral hazretlerinden ben alırım, emin olun.

Sör Kenneth, hiddetle söylediği sözlerde ne kadar haklı olsa da İngiliz lordu tarafından son derece gazap ve öfke ile karşılık göreceğini zannederken, bu beklentisinin tersine lordun birden yelkenleri suya indirdiğini görünce, o da hiddetini bastırdı. Tekrar uyumlu tavrını takındı. Av için izin alınması hakkındaki sözünden dolayı Sör Thomas'ya teşekkür etmeyi de zarafet gereği ihmal etmedi.

İki şövalye böylece görünürde anlaşma sağladıktan sonra diplomat lord tekrar asıl maksada döndü.

- Azizim şövalye! Kral hazretleri çadırlarında beklemektedir. İzninizle şimdilik veda edeceğim. Müslüman tabip hakkındaki tahkikat ve gözlemlerimi krala arz ettikten sonra yine çadırınıza dönerek tabibi tekrar göreceğim. İsterseniz kral hazretlerinin mutfağından size en nefis yemeklerden göndereyim.

- Teşekkür ederim lord cenapları. Bizim tazının avladığı karaca on beş gün için bize yeter. Kral Richard'ın mutfağından özel olarak yemek göndermeye hacet yoktur.

- Şu halde Selahaddin tarafından Kral Richard'a hitaben yazılmış olan mektubu tabipten alarak bana vermenizi rica ederim. Hazır Richard'ın çadırına gitmekteyken bu mektubu da kendisine takdim edeyim.

Bunun üzerine iki Haçlı başbuğu –velev ki görünüşte olsun- karşılaşmalarının başlangıcında gösterdikleri samimiyetten daha ileri bir içtenlikle vedalaşarak birbirlerinden ayrıldılar.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Deneme

SÖR Thomas Kral Richard'ın tedavisi için Selahaddin tarafından özel olarak gönderilmiş olan tabip hakkındaki tahkikatını ve tedavi hususunda bu tabipten hiçbir şekilde şüphe ve vesveseye mahal olamayacağına dair Sör Kenneth tarafından verilen garantiyi Kral Richard'a etraflıca anlatmıştı. Richard İskoçyalı şövalyenin sadakatine ne dereceye kadar güvenmenin caiz olabileceğini has kulundan sorunca, kalbinde birikmiş olan eski kin ve düşmanlık tekrar alevlenen İngiliz lordu, rekabet ve nefret hislerinin yönlendirmesiyle, şövalyenin kral nezdinde teveccühe mazhar olabilmesi ihtimaline imkân bırakmayacak şekilde entrikacı bir dil kullandı. Buna rağmen velinimetini tedavi ederek sağlığına kavuşmasına hizmet etmesi umulan müslüman tabibinin daha işin başında def edilmesi sonucuna yol açmamak için, İskoçyalı şövalyenin sadakatini de inkâr etmedi. Yalnız, ordugâhta bulundurduğu tazı meselesini uzatarak şövalyeyi avcılık merakından dolayı kralın gözünden düşürebilmek yönünde çaba gösterdi. Kral Richard, tazı meselesini uzun uzadıya dinledi. Fakat, İskoçyalı şövalyenin verdiği garantiye, kendisinin bir an evvel şifa bulmasının bütün Haçlı ordusunun isteği olduğuna dair ileri sürdüğü iyi niyete rağmen, ona güvenmenin caiz olup olmayacağını

kesinlikle kestirememişti. Bu kararsızlıkla has bendesine dedi ki:

- Thomas, şu tazı bahsini çok uzattın. Artık o sayfayı kapat da konunun ruhu olan Müslüman tabibinin görevi hakkında bana detaylardan söz et. İskoçyalı şövalye bu hekime çölde rastlamış demedin mi?

- Hayır efendim, kulunuz öyle bir maruzatta bulunmadım. Haşmetli zatınız hastalığın dalgınlığı ile öyle anlamışsınız.

- Mesele nasılmış anlat bakayım. Sör Kenneth ne vesileyle bu Müslüman hekimle karşılaşmış?

- İskoçyalı şövalye Filistin'de tanınmış olduğu gibi ünü ve şöhreti bütün Hıristiyan âlemine de aksetmiş olan Teodorik adında bir târik-i dünyanın yanına özel bir görevle gönderilmiş.

Kral Richard Dünyadan Geçmiş'in adını işitir işitmez hemen yatağında doğruldu. Hastalığına filan bakmayarak boğazını yırtarcasına bir sesle haykırdı:

- Hay Allah cezasını versin! Sör Kenneth'i bu Dünyadan Geçmiş'in yanına kim gönderdi? Ve ne maksatla göndermiş? Kraliçe devletlû zatımızın sağlığına kavuşması için dua etmek üzere Teodorik'in inzivagâhı olan mabette bulunduğu bir sırada İskoçyalı şövalyeyi oraya, hem de özel bir görevle göndermeye kim cesaret etmiş?

- Şövalyenin ifadesine göre Haçlı Genel Meclisi göndermiş.

- Ne maksatla göndermiş?

- Sör Kenneth buna dair açıklama yapmak istemiyor. Bununla beraber kulunuzun tahminine göre kraliçe hazretlerinin mabette bulunduğu ordugâhça bilinmiyor olsa gerektir. Hele bendenizin hiç haberim yoktu. Kraliçe hazretlerinin ordugâha yayılmış olan bulaşıcı hastalıktan korunmaları maksadıyla hiç kimse ile görüştürülmemelerini emretmiş olduğunuz günden beri, kendilerini tabia-

tıyla gören olmamıştır. Bu durumda Genel Meclisi teşkil eden krallarla prenslerin ve diğer şeflerin bu ziyaret durumundan haberdar olmamaları en büyük ihtimaldir.

- İşin o tarafını sonra araştırıp derinleştiririz Sör Thomas. Demek ki bu İskoçyalı şövalye özel görevle gittiği sırada Müslüman hekime târik-i dünyanın inzivagâhında rastlamış, öyle mi?

- Hayır devletlûm! Sör Kenneth bu mabet civarında bir İslam emîrine tesadüf etmiş. Cengâverlerin âdeti olduğu üzere, bu iki kahraman önce birbirinin bahadırlığını denemişler. Sonra dost olmuşlar. İkisi birlikte Teodorik'in mağarasına gitmişler.

- Hekime orada mı rast gelmişler?

- Hayır efendimiz. Arap emîri haşmetli zatınızın rahatsızlığını haber almış. Selahaddin'in özel tabibinin işinin gayet ustası olduğundan bahsederek, bu tabibin gönderilmesi için sultandan izin alabileceğini vaad etmiş. Hakikaten İskoçyalı şövalye mabette bir iki gün bekledikten sonra hekim de oraya gelmiş. Sonra tabiple birlikte ordugâha doğru yola çıkmışlar. Müslüman hekimin maiyetinde kimi yaya, kimi atlı birçok asker ve hizmetkâr bulunduğu gibi, tabılzenler, boruzenler, zilzenler var. Kafile yürüdükçe bunların sedası etrafı çınlatmaktadır. Tabip Selahaddin'in itimat-namesini ve majesteleri için bir de özel mektubu taşımaktadır.

- Bu mektuplar tercüman Yakov tarafından incelendi mi?

- Evet efendimiz!... Buraya gelirken tercümana gösterdim. Selahaddin'in özel mektubunu İngilizceye tercüme etti.

- Ne diyor?

- Tercümesini arz edeyim efendimiz.

- Ver bakayım.

Richard, Sör Thomas'nın takdim ettiği kâğıdı aldı. Şöyle bir göz gezdirdikten sonra:

- Oku!

Diye iade etti.

Sör Thomas özel mektubun tercümesini okumaya başladı:

"Biz ki Allahın yardımı, Peygamberin ruhaniyeti ile Mısır sultanı, Şam hakanı, insanların sığınağı, kudretli Selahaddin'iz. İngiliz ülkesi kralı Richard'a selamdan sonra söyler ve iletiriz ki: Hastalık pençesinin yakanı tutmuş, kurtuluşunun ilahî yardımdan mahrum bir takım Nasranî ve Musevî tabiplerin cahilce tedavilerine kalmış olduğunu haber aldık. Hastalığını görmek ve tedavisine başlamak üzere, bazı uygun hediyelerle beraber hususî tabibimizi senin katına gönderdik. Kendisi, nebatatın (botanik), madeniyatın (mineraloji) en âlâsını bilir. Güneşin, ayın, yıldızların seyir ve hareketlerinden anlar. Ve eceli gelmemiş olan her hastaya Yüce Allah'ın izniyle tedavi çaresi bulur allâme bir hekimdir. Tabibimize itimat etmeni, derin bilgisinden istifade etmeni samimiyetle tavsiye ederim. Eğer vaden yetmemiş ise Azrail'in pençesinden kurtulabilirsin. Biz bunu can-u gönülden temenni ederiz. Zira reva mıdır ki, Frengistan milletleri arasında parmakla gösterilen mağrur bir kral, yatağa esir halde ölüm meleğinin pençesinde güçsüz kalsın ve mahvolsun!

Yiğitlik meydanına davete amade iken Arslan Yürekli Richard'ın tilki gibi yuvada hayatını terk etmesi kendi şanına yakışmayacağı gibi, başındaki altın tacın celadetli kılıçlarımıza nasip olması en samimi emelimiz olan bir düşmanın bu şekilde vefatı da bizce arzu edilmez. Bundan dolayı artık beyhude kan dökülmesine son vermek üzere ya kesin bir anlaşma imza edilmesi veyahut yiğitlik meydanında teke tek varlık göstererek hamasetli kılıcımıza cevap verilmesi için bir an evvel şifa bulmanız temennisiyle..."

Özel mektubun okunması buraya gelince artık Richard tahammül edemedi. Haykırırcasına bir seda ile Sör Thomas'nın sesini keserek dedi ki:

- Kâfi kâfi! Daha fazlasını okuma. Mademki Selahaddin azamet gösterir mektubuyla bana meydan okuyor, ben de ona mukabele etmek üzere bir an evvel şifa bulmak için kendimi göndermiş olduğu hususî tabibinin eline tedavi etmesi için teslim edeceğim. İnşallah şifa bulursam savaş meydanında, Hilal ve Salip orduları karşı karşıya geldiğinde Selahaddin'in başını kahredici pençemle ezmezsem bana da Arslan Yürekli Richard demesinler. Haydi Thomas! Çabuk git! O Müslüman hekimi al getir.

Richard'ın bu öfkesini ve Müslüman tabibin getirilmesi için gösterdiği aceleciliğini humma nöbetinin şiddetine yoran Sör Thomas, kralı hazımlılık ve ihtiyat dairesine döndürebilmek ümidiyle şu cevabı verdi:

- Kulunuza kalırsa, hekimin getirilmesi hususunda bu kadar aceleci davranmasanız iyi olur. Majestelerinin malumudur ki, hekim şimdiki halde Sör Kenneth'in silahtarını tedaviyle meşgul bulunuyor. Her şeyden evvel verdiği ilaçların etkilerini beklememiz lazım gelir. Çünkü bu konuda gafilane hareket ederek bütün Hıristiyanlığı, onun dayandığı ve sığındığı cömert bir vücuttan Allah göstermesin ilelebet mahrum edecek ve ayıracak olursam köpek gibi ölmeye müstahak bir hain olmuş olurum.

- Thomas! Ölüm korkusu karşısında senin hiçbir zaman bu kadar müterediddit olduğunu görmemiştim!

- Majesteleri! Eğer tehlikeye uğrayan sizin kıymetli hayatınız değil de kendi hayatım olsaydı, kulunuzu şimdi de müterediddit görmezdiniz.

- Öyleyse hemen git, ne derece etkili olduğunu bizzat incele. Bu ilaç ya tedavi edici olmalı yahut beni öldürmeli! Zira dışarıdan davul ve boru sesleri gelmekte, atlar

kişneyerek ayaklarını yere vurmakta iken ben sarı hayvan hastalığına tutulmuş can çekişen bir öküz gibi burada kapalı durmaktan usandım.

Efendisinin bir Müslüman hekim marifetiyle tedavisi belki dinî açıdan bir mahzura yol açar düşüncesiyle, buna vicdanı bir türlü razı olmayan Sör Thomas, bu hususta ki vesvesesini bir rahibe açarak görüşünü almak istediğinden acilen kralın nezdinden çıktı.

Sur Başpiskoposunun Kral Richard'ın fazlasıyla tevecüh ve muhabbetine mazhar olduğunu bildiği için, Sör Thomas, içindeki sırrı önce ona açık etti. Başpiskopos özel bir dikkatle dinliyordu. Vesveseye mahal olmadığını ima eder şekilde gülümseyerek dedi ki:

- Tabip denilen adam hangi millete mensup olursa olsun Hıristiyanlarca onun hizmetinden istifade edilmesi dinen caizdir. Tabipler, kullandıkları tedavi edicilere benzerler. Bu tedavi edici şeyler en kıymetsiz, en horlanan maddelerden çıkarılmış ve hazırlanmış olsa da kullanılması yine faydadan hali değildir. Hıristiyan topluluğu ihtiyaç duyduğunda diğer din mensuplarının hizmetlerinden faydalanmak gerekir. Zaten diğer din mensuplarının yaradılış sebeplerinden biri de kendilerinin Hıristiyanlara faydaları dokunması için olsa gerektir!... Hatta bu dinî hikmetten dolayıdır ki, biz düşmandan aldığımız savaş esirlerini kölelerimiz sayarız. Onları satın alınmış esir gibi kullanırız. Yalnız şimdi değil, daha Hıristiyanlığın ilk çıkışında, puta tapanlar İsevîlik dinini kabul etmezden evvel, Hıristiyanlar onları köle makamında kullanmışlar, hizmetlerinden faydalanmayı caiz görmüşlerdir! İsa'nın doğumunun ilk asrında en büyük Hıristiyan azizlerden Saint-Paulus İskenderiye gemisiyle İtalya'ya geçtiği sırada gemi tayfalarının hepsi putperestti. Halbuki gemi tehlikeye düşüp bunların hizmetine şiddetle ihtiyaç duyulunca Saint-Paulus yanında bulunan Hıristi-

yanlara hitaben: "Bu putperestler gemide bulunmadıkça sizin için kurtuluşa çare yoktur" demiş ve bu münkirlerin vücudundan istifadeye cevaz vermişti. Ne hacet! Bugün Haçlı ordularında bulunan tabiplerin büyük bir kısmı Musevî'dir. Bunların hizmetinden istifade etmiyor muyuz? Hiç kimse acaba dinen caiz mi, değil mi diye vesvese ediyor mu? Hayır! Şu halde Musevî tabip yerine Müslüman hekim de kullanılabilir. Bunda hiçbir mahzur, hiçbir çekince yoktur.

Rahip bu değerlendirmelerini öne sürdüğü esnada Latince bazı hikmetli sözler de söylüyordu. Başpiskoposun bildirdiği görüşler üzerine Sör Thomas'ın kalbindeki vesvese ortadan kalktı. Hele papazın Latince söylediği hikmetli sözler, o dilden bir kelime bile anlamayan İngiliz lordu tarafından vicdanen büsbütün kanaat getirmesine yol açmıştı.

Başpiskopos yaptığı değerlendirmeyi güzel bir üslupla ve ikna edici sözlerle sürdürmüş olduğu halde, Müslüman tabibin Kral Richard'ı tedavi bahanesiyle gelmiş olması ve teklif edilen hizmetin bir kötü niyete müsait bulunması ihtimalini aklına getirince, bu konuda pek çabuk bir sonuca varamamış, bir karar verememişti. Sör Thomas tabibin getirdiği güven mektubunu gösterdiğinden, ruhanî reis bunu tekrar tekrar okudu. Aslı ile tercümeyi inceden inceye karşılaştırdı. Sonra dedi ki:

- Selahaddin'in imzasını taşıyan bu güven mektubu Kral Richard hazretlerinin dimağını tatlandırmak için özel surette hazırlanmış tatlı bir yemeğe benziyor! Doğrusunu isterseniz ben bu İslam tabibinden pek fazla şüpheye düşmekten kendimi alamıyorum. Malum ya! Müslümanlar insan zehirleme tekniğinde gayet ustadırlar. Bunlar öldürücü zehiri öyle bir şekilde hazırlayabilirler ki, içen adam üzerinde öldürücü etkisini göstermezden önce günler, haftalar geçer. Bu müddet zarfında câni de

kaçar!... Müslümanlar, bu din düşmanları her türlü kumaşa, deriye bile zehiri emdirmek usulünü bilirler. Yani en çabuk tesir eden bir zehirin zerrelerini kumaş veya derinin yahut bunlara benzer başka bir cismin içine karıştırarak, bu vasıta ile de insanı zehirlemeyi bilirler!... Hay Allah cezasını versin!... Ben de bunu bildiğim halde güven mektubu mudur nedir, şu kâğıdı nasıl oldu da yüzüme bu kadar yakın tutmak gibi büyük bir gaflette bulundum? Her ne ise lord cenapları! Siz hemen bu güven mektubunu alın da götürmenize bakın.

Bu esnada başpiskopos itimatnameyi kolunun boyunca yüzünden uzak tutarak Sör Thomas'ya verdi. Daha sonra yine sözüne devam etti:

- Müslüman tabibin tedavisi altında bulunan hasta silahtarın çadırına gidersek fena olmaz. Tabip namıyla gelmiş olan hekimin hakikaten bir tabip mi yoksa sahte bir mutatabbip (=tabiplik taslayan) mi olduğunu anlarız. Gerçekten söylendiği gibi iyi niyet sahiplerinden bir hazık tabip ise Richard hazretlerini büyük bir güvenle tedavi etmesinin münasip olup olmayacağına bir karar veririz. Fakat lord cenapları! Şuracıkta beni bir dakika bekleyin. Gideyim buhurdanlığı alıp geleyim. Çünkü humma denilen hastalık bulaşıcıdır. Sizin için de sirke içinde ıslatılmış kuru biberiye kullanmanızı tavsiye ederim. Tıbba biraz benim de vukufum vardır.

- Teşekkür ederim piskopos cenapları! Eğer bende hummaya yatkınlık olsaydı, uzun müddetten beri yatağının başı ucunda bulunmakta olduğum kral hazretlerinin tutulmuş olduğu humma hastalığı bulaşırdı.

Sur Başpiskoposu mahcubiyetinden pancar gibi kızardı. Çünkü kral dehşetli bir humma hastalığından yatağa esir olduğu günden beri bu rahip Richard'ın ziyaretini biraz ihmal edip hep ertelemişti. Sör Thomas'nın öne düşüp yürümesini rica etti.

Sör Kenneth ile silahtarının oturdukları sefil kulübenin kapısı önüne geldikleri zaman başpiskopos İngiliz lorduna dedi ki:

- Şu kulübenin haline bakın bir kere lord cenapları! Ne mundar, ne berbat! Emin olun ki İskoçyalı denilen bu tabiatsız, bu merhametsiz adamlar hizmetkârlarına, bizim köpeklerimize baktığımız kadar bir ihtimamla bakmazlar. Sefer vaktinde yararlığının medh-ü senası ayyuka çıkarılan ve mütareke zamanında pek çok önemli hizmette bulunabileceği iddia edilen İskoçyalı şövalyenin bu kulübe içinde hasta yatan silah arkadaşı eminim ki İngiltere'de bir köpekten daha fena bir halde yatağa bağlanmış bulunmaktadır! İskoçyalılar hakkında benim düşüncem budur. Bilmem siz ne dersiniz?

- Hasta hizmetkârını kulübesine kabul etmiş olması bir İskoçyalıdan beklenilen en büyük mürüvvettir derim!

Bu sözlerle cevap verdikten sonra Sör Thomas kulübeye girdi. Piskopos da onu takip etti. Hastanın yanına giderken papazın çehresi sarı balmumuna dönmüştü. Hastalığın bulaşmasından o derece korkuyordu! Lakin Müslüman hekimin tedavi şeklini, tavır ve hareketini bizzat gözlemek ve değerlendirmek zorunda bulunduğunu hatırlayınca sahte bir cesur tavrı takınarak ve büyüklük taslayarak kapıdan içeri girdi. Bu haliyle hem hastalığın bulaşmasından korkmadığını göstermek hem de Selahaddin'in özel tabibine karşı kendisinin büyük görülmeye ve saygı gösterilmeye değer bir ruhanî reis olduğunu anlatmak istiyordu. Gerçekten başpiskoposun ihtiyarlıkta bile gençliğin parlaklığını muhafaza etmiş gibi görünen saçı, sakalı, en pahalı cinsinden kürk kaplı ruhban kisvesinin süslemeleri kişiliğini pek önemli, pek heybetli gösteriyordu. Parmaklarındaki kıymetli yüzükler ve sıcaktan dolayı o sırada başından çıkarıp omuzları arkasına bırakmış olduğu kukuletayı süsleyen altın düğ-

meler Haçlı şeflerinden bir şövalyenin servetinden daha fazlaydı. Beyaz sakalı göğsüne kadar inmiş olduğu halde tam bir azametle ihtişam saçan adımlar attıkça, beraberindeki iki rahip çırağından biri doğu âdetine göre başının üzerinde hurma yaprağından yapılma süslü bir şemsiye tutarak sun'î bir gölge yapmakta, diğeri başpiskoposun önü sıra geri geri yürüyerek tavus tüyünden yapılmış bir yelpaze sallamak suretiyle ruhanî reisin serinlemesine ihtimam göstermekte idiler.

Sur Piskoposu bu debdebe ile kulübeye girdiği zaman İskoçyalı şövalye orada değildi. Müslüman hekim ise bir hasır üzerine bağdaş kurmuş olduğu halde önceki gibi hastanın başı ucunda bulunuyordu. Hasta derin bir istirahat uykusuna dalmış gibi görünüyor, Mağripli tabip de nabızlarını muayene ile meşgul oluyordu. Azamet satan rahip ümit ettiği hüsnükabulü, hürmeti ve olağanüstü riayeti bekliyormuş gibi iki üç dakika Müslüman hekimin önünde ayak üzeri durdu. Mağripli tabip başpiskoposa hızlı ve kayıtsızca bir bakış fırlatmaktan başka bir hal ve harekette bulunmadı. Sonunda başpiskopos kendi düşüncesine göre bir selam vermiş olduğundan, Müslüman tabip de "Akıbetin hayır ola papaz efendi!" diye selama karşılık verdi.

Tabibin kayıtsızca davranmasından dolayı oldukça canı sıkılmış olan Sur Başpiskoposu kaşlarını çatarak yüksek sesle sordu:

- Hey bana bak! Sen hekim misin? Sanatına dair seninle biraz konuşmak isterim.

Mağripli tabip sert bir çehre ile:

- Ne bağırıyorsun be! Yavaş söyle! Eğer hekimin ne demek olduğundan azıcık haberin varsa, hasta odasında bu kadar bağırılmayacağını ve hekimlerin uzun uzadıya gevezelik edemeyeceklerini bilmiş olman lazım gelir.

Tam bu sırada kulübenin diğer kısmında tazının gayet

yavaş bir sesle homurdanmakta olduğu derinden derine çadıra aksetmişti. Tabip parmağıyla orasını göstererek devam etti:

- İşitiyor musun? Hiç olmazsa köpekten ibret al! Kulübenin uzak bir köşesine çekilmiş de yavaşça havlıyor! Hastanın yanında havlanmayacağını hayvanken biliyor! Bu sana bir derstir! Bana söyleyeceğin bir şey varsa çadırın dışarısına gel söyle!

Kibirli papazla İngiliz lordunun süslü kıyafetlerine, sırık gibi boylarına nispetle Müslüman tabibin elbisesi sade, boyu orta derecede olduğu halde alnında öyle bir manevi ışıltı parlıyor, vücut kadrosunda öyle bir heybetlilik hissediliyordu ki, Sur Piskoposu, gördüğü mukabeleden dolayı gücenik bir yüz göstermeye cesaret edememişti. Rahip çadır dışına çıktığı zaman Mağripli tabiple tekrar konuşmaya başladığında nasıl bir tavır ve hareket-te bulunması gerekeceğini belirlemek için hekimin hal ve şanını sessizce birkaç dakika inceledi, tepeden tırnağa iyice süzdü. Mağriplinin sarığı altından bir saç teli görünmüyor, lakin siyah sakalı göğsüne kadar iniyordu. Alnında asla buruşukluk eseri yoktu. Kara gözleri oynak ışıklar gibi zekâ parıltıları saçıyordu. Tabibin simasının bu kadar genç, vücut kadrosunun bu derece heybetli görünmesinden dolayı hayrette kalan papaz, konuşmaya bir zemin olmak üzere Arap hekimin kaç yaşında olduğunu sordu; şu cevabı aldı:

- Cahillerin yaşı senelerin adedi sayılarak hesap edilir. Bilginlerin yaşı ise olgunluk mertebeleri, tahsil dereceleri ile bilinir. Fakirin yaşı yüzü geçkin olsa gerektir!

İslam tabibinin şu son sözlerini işiten câhil İngiliz lordu az kaldı dilini yutacaktı. Hekimin maksadı kendisinin olgunluk mertebesini, yani yüz çeşit ilim ve fenden anladığını ima etmek olduğu apaçık iken, bunu Sör Thomas kavrayamamış; böyle siyah sakallı, parlak simalı

bir adamın yüz yaşını geçmiş olmasına ihtimal veremediği için alık alık piskoposun yüzüne bakıp kalmıştı.

Allâme hekimin sözlerinde saklı bulunan manayı bir dereceye kadar iyi anlayabilmiş olan Sur Başpiskoposu "Aman sus!.. Rezil olacağız!.." anlamında işaret edip gizlice başını sallayarak onun soran şaşkın bakışlarına cevap verdi. Bununla beraber hemen kendini toplamış olan Lord Thomas, kendisine bir kudretli tavrı vererek, böbürlenerek hekime hitaben dedi ki:

- Senin maharetli bir tabip olduğun iddia ediliyor. Ama bu ustalığını ve malumatını bize karşı ne ile ispat edeceksin?

- Ey Nasranî! Ne dostu, ne de düşmanı hakkında şimdiye kadar hiçbir şekilde yalanı ve yanlışı kabul etmemiş olan Selahaddin hazretlerinin yüce mektuplarından daha büyük ispat mı istiyorsun?

- Ustalığını gözümün önünde fiilen ispat etmedikten sonra, velinimetim Richard hazretlerinin tedavisini senin eline teslim etmek şöyle dursun, hatta çadırına bile yaklaşmaya izin vermeyeceğimi kesinlikle bilmelisin.

- Bir tabibin işindeki ustalığı tedavisi altına aldığı hastanın şifa bulmasıyla tahakkuk etmez mi? Uzun uzadıya ne söylenip duruyorsun? Dünden beri tedavi etmekte olduğum şu silahtarın haline bakman yeterlidir. Dehşetli bir mızrağa karşı kadife ceket bir savaşçıyı ne derece koruyabilirse Hıristiyan tabiplerinin tıp ilmindeki kıt bilgileri de sizi korumak için ancak o kadar şifa verici olabilir. Bunun böyle olduğu fiilî belirtileriyle sabittir. Görmüyor musunuz, bir takım bulaşıcı hastalıklar Haçlıların büyük bir kısmını kırıp geçirmektedir. Mesela, bu sıralarda şiddetli bir hummaya tutulan bu zavallı adamın da hayatından ümit kesilmek gerekiyordu. Tedavisini üzerime aldığım şu birkaç saatten beri Allah'ın izniyle şifa bulmaya başladı. Beyhude sorularla beni uğraştırmayın, tedavi işine

rahatça devam edeyim. Siz de karşıdan seyirci olun. Bakın hastanın hali daha ne kadar iyileşecek.

Bunun üzerine üçü birlikte hastanın yanına döndüler. Sör Thomas ile Sur Piskoposu büyük bir sükûtla Müslüman hekimin ne yapacağına dikkatli bir şekilde bakıyorlardı. Mağripli tabip koynundan çıkardığı gümüş kutunun içinden ufak bir sünger çıkardı. Süngerin güzel kokulu bir sıvı içinde ıslatılmış olduğu, yaydığı kokudan anlaşılıyordu. Tabip bu süngeri derin uykuda bulunan hastanın burnuna yaklaştırır yaklaştırmaz hasta aksırmaya, sonra uyanarak etrafına hayretle bakınmaya başladı. Meraklı bakışlarının hazır bulunanlar arasında birini aramakta olduğu hissediliyordu. Araştırdığı kimseyi bulamayınca:

- Bizim efendi nerede?

Diye Sör Kenneth'i sordu.

Lord De Voix:

- Bizi tanıyabildin mi İskoçyalı?

Diye sordu.

Hasta duyulur duyulmaz zayıf bir sesle:

- Tanıdım lord hazretleri!

- Nasılsın, iyi misin?

- Uzun müddet uyumuşum. Birçok rüyalar gördüm. Yanınızdaki ruhanî önder kimdir?

- Sur Başpiskoposu'dur.

- Şayet bir daha uyur da uyanamayacak olursam âhirete günahkâr olarak gitmemek için piskopos cenapları bir kudas âyini yapsalar olmaz mı?

İngiliz lordunun cevap vermesine mahal bırakmadan başpiskopos "Hay hay!" diyerek bir istavroz çıkardı. Hastanın istediği âyini yapmaya başladı. Ama âyini uzaktan yapıyor, hastanın yatağına yaklaşmaya cesaret edemiyordu.

Üç Hıristiyan arasında cereyan eden bu hadise esna-

sında Müslüman tabibin kalbinden geçen fikir ve düşünceleri tabiatıyla bilemesek de, papazın âyin yaptığı sırada Mağripli tabibin arka tarafa yüzünü dönmüş olduğuna bakılırsa, oda içinde bulunmak istemediği anlaşılıyordu. Bununla beraber hastayı da terk etmiyordu. Âyinden sonra tekrar yüzünü hazır bulunanlara dönerek dedi ki:

- Humma gibi şiddetli bir hastalığa tutulan bir adamın ateş nöbetleri içinde yanacağı, hezeyan türünden bir takım sözlerle sayıklayacağı herkesin bildiği bir şeydir. Lakin işte siz görüyorsunuz ki, hafızası tamamıyla yerindedir ve aklı başındadır. Nabız atışları da oldukça muntazamdır. İsterseniz bizzat muayene edin.

Başpiskopos böyle bir denemede bulunmayı kesinlikle reddetti. Sör Thomas daha fazla cesaret gösterip hastanın nabzını muayene etti:

- Evet, evet; nabızlar muntazam atıyor. Hummanın şiddeti geçmiş, hasta iyi olmaya yüz tutmuş. Tabibin işinin ehli olduğu anlaşıldı. Artık kendisini kral hazretlerinin nezdine götürelim. Ne dersiniz piskopos cenapları?

Diyerek ruhban reisinin düşüncelerini sordu.

Başpiskopos cevap vermeden evvel Mağripli tabip söze karıştı:

- Bu hastanın tedavisi bitmeden diğerinin yanına gidemem. Hastaya şifa verici iksirin ikinci kısmını verdikten ve tesir derecesini inceledikten sonra gidebilirim.

Müslüman hekim cebinden gümüş bir kupa çıkardı. Yanında hazır bulunan bir çotradaki sudan bir miktar kupaya döktü. Sonra kuşağı arasından kılabdan[18] ve ipek örmeli ufak bir kese çıkardı. Bunun içinde ne olduğunu kimse göremiyordu. Keseyi bardağın içine koydu. Beş dakika bu halde bıraktı. Bu esnada hekimin her hal ve

---

[18] Pirinç, bakır gibi metallerden çekilerek altın ve gümüşle yaldızlanmış saç teli gibi ince metal ipliklere "kılabdan" denir. (E.K.)

hareketini özel bir dikkatle inceleyen İngiliz lordu ve başpiskopos gümüş kupa içindeki suda hafif bir mayalanma ve kabarma oluştuğunu şaşkınlıkla gördüler. Lakin bu mayalanma durumu ancak bir an devam etti. Sonra yine kayboldu. Hekim hastaya dedi ki:

- Bunu için. Uyuyun. Tamamıyla sıhhat ve afiyetinize kavuşmuş halde uyanacaksınız.

Sur Piskoposu ortaya atıldı:

- Sen böyle âdi bir ilaç kullanarak mı Kral Richard hazretlerinin tedavisini üstleniyorsun?

- Görüyorsun ki şu fakir adamı ben tedavi ettim. Allah'ın izniyle şifa buldu. Kralı niçin tedavi edemeyecekmişim? Yoksa Frengistan krallarının yaratıldığı çamur başka mıdır?

İslam hekiminin bu sözlerine karşılık vermekten âciz bulunduğunu ispatlar surette yutkunup durmakta olan başpiskopos alnından akan terleri silerken, Sör Thomas kestirme bir cevap verdi:

- Bu hekim şimdi bizimle beraber kralın huzuruna gelsin. Richard hazretlerinin sağlığına kavuşacaklarını kuvvetle ümit ettirecek surette ustalığını ispat etmiştir.

Bunlar, kraliyet çadırına gitmek üzere kulübeyi tam terk edecekleri sırada, hasta, güçsüzlüğünün müsaade ettiği derecede sesini yükselterek dedi ki:

- Piskopos cenapları, lord hazretleri ve insaniyetli tabip! Eğer benim uyumamı, sağlığıma tamamıyla kavuşmamı hepiniz arzu ederseniz, efendimin ne olduğunu, nerede bulunduğunu merhamet edip bana bildiriniz...

Başpiskopos:

- Özel görevle uzakça bir yere gitti. Zannederim birkaç gün orada kalacaktır.

Sör Thomas:

- Zavallı hastayı aldatmakta ne mana var? Doğrusunu

söyleyelim. -Hastaya dönerek- Dostum! Efendin ordugâha dönmüştür. Şimdi gelir, görürsün.

Hasta ellerini kaldırarak Cenab-ı Hakka hamd etti. Ama içtiği iksirin tesiriyle ağır basan uykuya direnmek kabil olmadığından hemen o anda tatlı bir uykuya daldı.

Bu sırada başpiskopos Sör Thomas'nın yanına yaklaşarak dedi ki:

- Hasta haline benden daha çok vakıfsınız lord hazretleri! Duruma uygun düşen bir yalan hastayı üzecek doğru bir sözden daha iyidir.

- Ne demek istiyorsunuz piskopos cenapları? Böyle on kişinin hayatını kurtarmaya yarayacağını bilsem yine yalanı kullanmam! Hele böyle fakir, sefil bir İskoçyalının hayatı için hiç yalan söyleyemem!

Başpiskopos büyük endişesini belirtir bir tavır ve hareketle cevap verdi:

- Bu silahtarın efendisi ordugâha döndü demiyor muydunuz?

- Evet, öyle dedim. Ne olmuş?

- Bunun efendisi denilen adam Şövalye De Leopard değil midir?

- Evet, odur ve hakikaten ordugâha da dönmüştür. Birkaç saat evvel kendisiyle görüştüm, hatta bu hazık tabibi getiren de odur.

- Aman lord hazretleri! Herifin döndüğünden keşke beni daha evvel haberdar etmiş olsaydınız...

- Neden bu kadar telaş ediyorsunuz? Yoksa şövalyenin dönmesiyle Müslüman hekimin tedavisi ve kral hazretlerinin sağlığına kavuşması arasında bir münasebet, birbirini ilgilendiren bir durum mu var?

Sur Piskoposu şiddetle ellerini oğuşturmaya ve ayaklarını yere vurmaya, son derece telaş göstermeye başladı. Sonra lorda cevap verdi:

- Birbirini ilgilendiren bir durum mu var ne demek? Var ya! Fakat söyleyin lord cenapları, bu adamın şimdi nereye gitmiş olma ihtimali var? Allah yardımcımız olsun! Maazallah ya bir hata yapılmış olduysa? Aman Yarabbi!...

Sör Thomas hayretteydi:

- Canım bu kadar telaşa sebep ne? Durun bakalım. Şövalyenin dışarıda genç bir kölesi[19] var. Çağıralım. Muhtemelen efendisinin nereye gittiğini bilir. Haber alırız...

İki Haçlı şefi, köleyi çağırdılar. Efendisinin nerede olduğunu sordular. Köle bunların pek zor anlayabildiği bir dille, kendilerinin gelişinden bir müddet önce, bir yaverin gelip Sör Kenneth'i aldığını ve doğruca Kral Richard'ın çadırına götürdüğünü anlattı. Sur Piskoposu'nun endişesi bir kat daha arttı. Siması bir anda renkten renge girdi. Karşısında cahil lord yerine dikkatli bir adam olsaydı telaşı, endişesi peyderpey arttıkça başpiskoposun artık bunu hissettirmemek üzere soluğunu zorla tuttuğunu ve soğukkanlılığını korumaya çalıştığını anlayabilirdi. Ama Sör Thomas'nın görgüsü ve anlayışı bu derecenin pek aşağısındaydı. Başpiskopos daha fazla duramadı. İngiliz lordu ile vedalaşarak hemen dışarıya fırladı. Sör Thomas ise kayıtsız, fakat şaşırmış bir tavırla arkasından bakakaldı ve gayrı ihtiyari dudakları arasından şu sözler döküldü:

- Budala herif!...

Daha sonra Müslüman tabibi alarak kral çadırına doğru yöneldi.

---

[19] Avrupa'ca Ortaçağda arazi sahiplerinin mülkü hükmünde olup çiftliklerle beraber alınıp satılan çiftçi köleler yahut demirbaş köle ki Fransızca "serf" denir; Şövalye De Lepoard'ın ve öteki adıyla Sör Kenneth'in memleketinden Filistin'e getirmiş olduğu delikanlı da işte böyle İskoçyalı demirbaş bir köle idi. (Mütercim)

DOKUZUNCU BÖLÜM

Sorgulama

Kral Richard'ın has kulu Sör Thomas fettanlık, zekâ kıvraklığı gibi niteliklerden mahrum kaba bir adamdı. İngiliz lordunun idrak noksanlığını şimdiye kadar birçok vesilelerle okuyucularımıza arz etmiştik. Zaten bu kusurunu kendi de bilmiyor değildi. Savaş alanı hariç hiçbir konuda liyakat ve dirayetine güvenemiyordu. Dikkat isteyen bir meselede başka bir adamın fikrini derinleştirmeye çalıştığını gördüğü zaman, kendince de kabullenilmiş olan aczi sebebiyle Sör Thomas "Ben o kadar kafa yoramam!" diye mırıldanarak kayıtsız kalırdı. Fakat uğrunda her fedakârlığı yapmaktan çekinmeyecek derecede sadık bendesi olduğu Richard'ın tedavisini Müslüman bir tabibin eline bırakmak gibi bir problemin özündeki büyük mahzuru düşünüyor, Selahaddin'in bu insanca davranışının işi başka bir gizli maksada götürüp götürmeyeceğini anlamak için boşuna kafa yormaktan kendini bir türlü alamıyordu. Hele Sur Piskoposu'nun gösterdiği telaş ve endişeye hiçbir mana veremiyor, o konudaki vesvesesi gittikçe artıyordu. Piskoposun, Müslüman hekimin silahtarı tedavi ettiği sırada gösterdiği beceriklilikten memnun gibi dururken, birdenbire fikir değiştirircesine endişe eder görünmesinin sebebi neydi? Kralın sağlığına kavuşabilmesi ihtimalini düşünerek üzülü müyordu? Yoksa

hekimin ustalığını ispat etmesi üzerine, Kral Richard'ın tedavisi işinin kendisine kolaylıkla bırakılacağını düşünerek memnuniyetini mi gösteriyordu? Bu papaz, Şövalye De Leopard'ın orduya dönmesinden dolayı niçin son derece telaşa düşmüştü? Kaba İngiliz lordu Mağripli tabibi kralın huzuruna götürmek için yola çıktığı zaman, işte böyle bir takım ince meselelerle zihnini meşgul ediyor, dalgın adımlarla yürüyor, fakat halline çalıştığı hiçbir şeye karar veremiyordu.

Bununla beraber bu muhakemeleri neticesinde işin bir tarafı Sör Thomas'nın aklına pek yattı: Haçlı ordularını oluşturan müttefikler, yani diğer krallarla prensler arasında efendisi Richard aleyhinde gizlice bir fesat tezgâhlanmış olmasının ve bu gizli cemiyete başpiskoposla Müslüman hekim ve Şövalye De Leopard'ın dâhil olmasının pek muhtemel olduğuna, zihnen adeta karar verdi. Öyle ya! Mağripli tabibin silahtarı tedavi ettiği sırada gösterdiği becerikliliğin savaş hilesi kabilinden bir şeytanlık olmadığı nereden belli?... Şövalyenin adamını iyi niyetle tedavi eder de bu oyunla velinimetinin tedavisini üzerine aldıktan sonra kralı zehirler!... Selahaddin tarafından özel surette ve insaniyet perdesi altında görevli olarak gönderilmiş bir Müslümandan böyle bir hal ve hareket, beklenmeyecek bir iş midir? Şövalye ise İskoçyalı olduğu için güneyde oturan İngilizlerin can düşmanı. Böyle bir suikastı cana minnet bilir!... Sur Piskoposu'na gelince, bu adam da hain bir İtalyan olabilir!... Hatta şövalyenin özel görevle gitmiş olduğu yerden ordugâha pek çabuk dönmesi, gizli görevinde başarılı olamadığını ve gittiği yerde yüz bulamadığını ispatlar hallerden olduğundan dolayıdır ki başpiskopos bunu kendisinden haber alınca büyük bir telaşa düşmüştür. Papazın, İtalyalı ruhban şefinin bu hal ve hareketine başka ne anlam verilebilir?

İşte Sör Thomas zayıf dimağında bu yolda muhakemeler yürüterek kral çadırına yöneldiği sırada, ordugâhta ve kralın nezdinde bu teorilere uymayan başka bir takım olaylar cereyan etmişti. Şöyle ki:

Müslüman hekimin silahtarı tedavi ederken bizzat bulunup gözlemlediklerini kendisine arz etmek emrini kraldan aldıktan sonra, Şövalye De Leopard'ın kulübesine gelmiş olan Sör Thomas'nın dönüşü bir müddet gecikmişti. Yaradılış itibarıyla çok aceleci olan Richard'ın bu haline humma nöbeti de eklenince kralın sabrı tükenmiş, fazlasıyla gazaba gelerek, yanında saygı ile hizmet sunan mabeyincileri, yaverleri, subayları zangır zangır titretmekteydi. Bu sırada her hale karşı kral çadırında bulunan rahip dua kitabına, Richard'ın oldukça sevdiği bir kilise hanendesi de organonuna el atmışsa da, kralın gazap ve öfkesini yatıştırmak kabil olamıyordu. Sonunda, güneşin batmasına iki saat kalıncaya kadar Sör Thomas dönemeyince, kralın maiyeti erkânından birinin arz etmesi ve uygun bulunması üzerine, Richard, biraz evvel köleden dinlemiş olduğumuz gibi, Şövalye De Leopard'ın huzuruna getirilmesi için bir özel yaver göndermiş, şövalye de derhal kralın huzuruna koşmuştu. Richard'ın takıldığı nokta, Müslüman tabibinin tedavi şekli hakkında malumat almaktan ziyade, Sör Kenneth'in bu Arap hekimine ne vesileyle rastlamış olduğu, ordudan kimin emriyle ayrıldığı ve kendine verilen özel görevin neden ibaret bulunduğunu araştırmaktı.

İskoçyalı şövalye Richard'ın çadırına girdi ve hükümdar karşısına çıkmaya alışmış bir adam tavrıyla kral karşısında emre hazır vaziyette bekledi. Kral, emre amade bulunan şövalyeyi şahsen bile layıkıyla tanımıyordu. Bundan dolayı verilen izinle şövalye hasta hükümdarın karyolasına yaklaşıp saygı protokolünü yerine getirmek için diz çökerken, Richard kendisini özel bir itinayla in-

celemiş ve Sör Kenneth aldığı hürmetkâr vaziyetten kalkarak birkaç adım geri çekildiği sırada, durmasını işaretle emrederek, şu şekilde konuşmaya başlamıştı:

- Senin isminin Kenneth De Leopard olduğunu biliyorum. Sen şövalye rütbe ve ünvanını kimden aldın?

- İskoçya Kralı "Arslan Coluim" hazretlerinin haşmetli ellerinden aldım efendim.

- Acayip!... İskoçya Kralı bir asilzadeyi şövalye yapacak kadar cengâverlik meziyetlerini taşıyan bir adam mı imiş?! Bir cengâvere şövalyelik şan ve şerefini bahş edebilecek hükümdar yiğitlik ve cesaretiyle cengâverlerin en önde gideni olmalıdır!... Arslan Coluim dediğin kralda herhangi bir şekilde arslanca bir meziyet var mıdır? Her ne hal ise... İskoçya şövalyeliğini bahşetmek için iltifat elinin dokunduğu omuzun bu şerefe nail olmaya layık bir cengâverin omuzu olduğunu Haçlı muharebelerimiz esnasında bir dereceye kadar biz de anladık! Senin gözlemlenmiş olan yararlığını devletlû makamımıza arz etmişlerdir. Ben de memnun olmuştum... Hatta savaş sırasında ortaya koyduğun yiğitliğin mükâfatı olarak, hakkında en büyük bir lütuf olmak üzere bazı halinden dolayı afla muamele edeceğim, cezalandırmak cihetine gitmeyeceğim.

Sör Kenneth Richard'ın nezdine getirilişinin sebebini bilmediği için içten içe biraz telaşlanıyordu. Şimdi kralın dilinden bu sözleri işitince endişesi büsbütün arttı. Bununla beraber korku denilen şey hatırından bile geçmiyordu. Yalnız, getirilmesinin sebeplerini ve bu sözlere yol açan halin ne olduğunu anlamak istiyordu. Kendisinden kralın hoşnutsuzluğunu ve hakkında cezayı gerektiren nasıl bir hareket zuhur etmişti ki kral bu sözleri söylemeye mecbur olmuştu? İskoçyalı için "Arslan Coluim" demişse bunu kendi uydurmamıştı; kralın lakabı böyleydi. Dolayısıyla Richard her ne kadar öfkelense de bu

lakaplandırma cezayı gerektirecek bir şey değildi. Şövalyenin hatırına o anda başka bir cihet geldi. Kraliyet hanedanına mensup bir kızı, Prenses Edith'i seviyordu. Prenses de hislerine karşılık verdiğini göstermekten çekinmiyordu. Acaba Kral Richard bunu haber aldı da kendisini ondan dolayı mı cezaya müstahak sayıyordu?...

Bu düşünceler şimşek hızıyla şövalyenin zihninden geçti. Lakin heyecanı öyle bir raddeye varmıştı ki, Richard'ın karşısında ağzını açamıyor, çehresi renkten renge giriyordu. Hele kalbinin derinliklerine kadar her sırrını bilmek asıl talebiymiş gibi, Arslan Yürekli kralın gözlerinin sürekli olarak kendi üzerine dikilmiş bulunduğunu görünce büsbütün şaşırmıştı. Richard hasta haliyle bile şövalyenin kalbindeki ızdırabı anlamakta gecikmedi. Çünkü karşısında bulunan bir mazlumun halini, endişesini anlamaya cebbar hükümdarın gazap saçan gözleri nice senelerden beri alışmış, kendisi bu konuda tecrübe sahibi büyük bir hoca olmuştu!

Nihayet şövalyenin o kadar üzüldüğünü, o kadar korku çektiğini yeterli görerek dedi ki:

- Şövalye! Galiba seni neden dolayı cezaya müstahak gördüğümü anlayamadın!

Sör Kenneth ezildi, büzüldü:

- Hayır efendim, anlayamadım!

Bunu kekeleyerek güç halle söyleyebilmişti.

- Ben sana anlatayım da gör!

Şövalyenin kalbi saat rakkası gibi tık tık ediyordu.

- Sen cesur bir adamsın! Lakin bu cesaretini bazen küstahlık derecesine vardırıyorsun!

Sör Kenneth "Eyvah! Prenses Edith'in aşkı bahsini açacak!" diye buram buram terliyordu. Richard ise ufacık bir tebessümle beraber dedi ki:

- İngiliz bayrağı altında toplanmış olan Haçlı ordusunda bizden başka hiç kimsenin ava gitmek, çadırında

tazı bulundurmak hak ve selahiyetine malik olamayacağını ve bunun kesinlikle yasaklandığını emir-namemizle bildirdiğimiz halde, sen ne cesaretle bu irademize aykırı hareket edebiliyorsun? Benim nazarımda bundan büyük küstahlık ve itaatsızlık olmaz. Haçlı ordularında askerî itaate şiddetle uyulması lazım gelen bir sırada, senin gibi bir şövalye ordunun en büyük komutanı olan bir kralın emir-namesine karşı ne cesaretle itaatsızlık gösterebilirmiş? Bu açıdan senin idamını emretsem hakkım vardır! Ama, evvelce de dediğim gibi bu cürümünü, savaşta göstermiş olduğun yiğitliğe bağışladım.

Zalimce tehdidin başka bir çeşidi olan bu azarlayıcı hitap üzerine zavallı şövalyenin ne hale gelmiş olacağını okuyucular kolaylıkla anlayabilirler. Bununla beraber bizatihi konunun önemsiz olması ve kralın ufak bir tebessümle hitaba başladığını hatırlaması üzerine, bu acı sözleri gaddarca söylenmiş bir latife olarak yorumlamış ve böylelikle yüreğine biraz su serpilmişti. Gerçekten kralın maksadı da şövalyeyi son derecede korkutarak gönül eğlendirmekten başka bir şey değildi. Sör Kenneth hele biraz geniş nefes alabildi. İçinin dağılmışlığı ortadan kalkınca dedi ki:

- Haşmetlû zatınızın, av hususunda İskoçyalı asilzadeler için ihsanlarının engellenmesi konusunda emir buyurmamaları gerekir. Çünkü biz vatanımızdan çok uzak yabancı bir diyarda bulunduğumuz gibi, paramız, birikimimiz de masraflarımıza yeterli durumda değildir. Siz bizi her yönden itibara mazhar, servet ve zenginlik sahibi İngiliz asilzadelerine kıyas buyurmayın. Bundan başka yegâne gıdamızı teşkil eden arpa unu çöreklerine arada sırada karaca ve benzeri av hayvanları eti de eklenecek olursa beden gücümüz artar ve Müslüman mücahitleri de bunun tesirlerini pek acı surette hisseder!

- O halde Thomas'ya irade edeyim de İskoçyalı cengâverlerimizin av ile meşgul olmalarına engel olmasın! Lakin şimdi şu av konusunu kapayalım da asıl maksada gelelim. Doğru söyle şövalye! Sen Kızıldeniz çöllerine, Teodorik'in inzivagâhına kimin emriyle ve ne görevle gittin!?

- Ehl-i Salip erkân ve şeflerinden oluşmuş bulunan Genel Meclis'in emir ve kararıyla gittim.

- Ben o müttefikler topluluğunun en büyük mensubu olduğum halde, görüşümüz alınmaksızın, hatta malumat bile verilmeksizin hangi haddini bilmez seni görevli olarak göndermeye cüret etti?

- Bütün meclis heyetinin tamamı gönderdi.

- Niçin ve ne maksatla gönderdi?

- O tarafı bendenize ait değildir efendim. Kulunuz gerçi haşmetli zatlarının bayrağı altında hizmette bulunmakla övünçlüysem de esasen Hıristiyanlık hukukunun korunması ve Kamame Kilisesi'ndeki İsa kabrinin Müslümanlardan kurtarılması için teşkil edilmiş olan Haçlı ordularının sadık bir neferi, bir askeriyim. Bu yüzden, bu orduları sevk ve idare eden kralların, prenslerin ve diğer Haçlı erkânının emirlerine tereddütsüz bağlı kalmaya mecburum. Gerçekten Haçlıların en büyük erkânından olan siz kralımız gibi görüş ve irade sahibi seçkin bir cengâverin, bir an evvel başından def edilmesini büyük bir samimiyetle temenni ettiğim sağlık bozukluğundan dolayı krallar ve yöneticiler meclisinde şimdilik hazır bulunamamalarının, bütün Hıristiyan âlemi için üzüntü sebebi olduğu açıktır. Lakin arz ettiğim gibi, Haçlı ordularının, kumandası meşru olarak hak ve yetkileri dâhilinde bulunan diğer büyük liderlerin heyetçe verdikleri bir emre itaat etmeye de mecbur olduğum inkâr edilemez. Bu konuda gösterilecek en küçük tereddüdün Haçlı ordularınca nasıl kötü bir örnek oluşturacağını arz ve izaha lüzum göremem.

- İyi söylüyorsun şövalye! Bu konuda seni kötüleyip kınayamam. Şimdiki halde beni atıl bırakan ve yatağa esir eden şu hastalıktan Allah'ın lütfu ile kurtulduğum zaman kimlerle hesaplaşacağımı ben pekâlâ bilirim! Sen aldığın emre itaat ettiğinden dolayı iyi etmişsin şövalye! Sen şimdilik görevinden maksadın ne olduğunu bana söyle.

- Orasını bendenizi görevlendirenlerden soruşturmanız lazım gelir. Kulunuz açıklama yapamam. Özür dilerim...

- Safsataya lüzum yok şövalye! Benimle şaka olmaz! Düşün de ona göre hareket et!

Bu tehdit üzerine İskoçyalı şövalyenin tepesi attı. Kanı beynine sıçradı. Her türlü düşünceyi bir yana bırakarak konuştu:

- Kral hazretleri! Ben haç uğrunda çoktan canımı feda etmişim! Böyle tehditlerin üzerimde hiçbir tesiri olamaz! Bu âciz bendeleri artık ebedî ve uhrevî saadete ömrümü hasrettim. Fani ömre ehemmiyet bile vermemekteyim. Hakkımda ne fenalık yapabilirseniz şimdiden tezi yok uygulayın...

- Aferin şövalye! Pek cesur bir cengâver imişsin! Ben bu meşrepte olan adamları severim. Hastalıklı halim sebebiyle seni gücendirdim. Gerçekten sen de biraz inatçı isen de, İskoçyalıların sadakatlerinden eminim... Haklarında benden önceki İngiltere krallarının reva gördükleri cebir ve şiddet muamelelerine tevessül etmedim; silah kuvvetiyle nail olamayacakları lütuf ve zenginlikleri kan dökülmeksizin bahşettim.

- Evet efendim. Bu lütfunuzun minnettarı bulunan İskoçyalılar da İngiltere hududunda kaldırılan isyan bayrağı altında değil de sizin bayrağınız altında toplanıp Haçlı ordusuna katılmak suretiyle teşekkür görevlerini yerine getirdiler. Gerçi ordunuzda bunların miktarı şimdi pek az

ise de, bu hal onların savaş meydanında İngilizlerden daha fazla yararlık, fedakârlık göstermiş olduklarını ispat eder.

- Doğrudur şövalye! Ama rica ederim sen de şurasını insafla düşün: Haçlı ordularının büyük lideri olduğum halde diğer kral ve prenslerin yaptıkları müzakereler ve aldıkları kararlardan haberdar olmam gerekmiyor mu? Bunu niçin benden gizliyorsun?

Konuşmanın başında fazlasıyla hiddetlenmiş görünen Kral Richard'ın daha sonra kusurundan dönercesine diplomatlığa dökülmesi üzerine, o tarzda karşılık vermeyi uygun bir tedbir sayan şövalye dedi ki:

- Mademki bu kadar merak buyuruyorsunuz, ben de gerçek durumu arz edeceğim. Gerçekten diğer krallardan biri olsaydı, bu sırrın açıklanmasına bendenizce imkân yoktu. Lakin yüce zatınızın emellerinin, Haçlı ordularının şan ve şerefinin korunması cihetine yoğunlaşmış olduğunu bildiğim için, emirlerinizi yerine getireceğim.

- Teşekkür ederim şövalye! Söyle bakayım, sana emanet edilen özel görev ne idi?

- Dünyadan Geçmiş Teodorik her nasılsa Selahaddin'in güven ve teveccühünü kazanmış olduğundan, bu derviş aracılığıyla...

Richard yine hiddetlendi. Şövalyenin sözünü keserek dedi ki:

- Bu derviş aracılığıyla Selahaddin'den dilekte bulunmak öyle mi?

- Evet efendim...

- Neyin dileği? Şüphesiz ki mütarekenin sürdürülmesi dileği... Öyle değil mi?

- Hayır efendim... Geçici bir mütarekeden ise daimî bir barış anlaşması yapılması dileği...

- Ya Haçlı ordularının şan ve şerefi ne olacak?!

- Muhafaza edilecek.

- Ne şekilde muhafaza edilecek?

- Filistin topraklarını barış yoluyla boşaltmak suretiyle muhafaza edilecek...

- Bu ne rezalet?!

- Rezaletin büyüğü savaş yoluyla boşaltmaya mecbur olduğumuz zaman görülür...

- Ah şövalye! Genel Meclis'in karar vermiş olduğu böyle namussuzca bir teklifi tebliğ etmek görevini hamiyetine nasıl sığdırdın? Böyle bir görevi nasıl kabul ettin?

- Memnuniyetle kabul ettim... Çünkü arz ettiğim gibi, şu mütareke zamanında barış yapmaya muvaffak olursak ve böylelikle ordularımızı geri alırsak namusumuzu bir dereceye kadar korumuş oluruz... Ya -Allah esirgesin- büsbütün bozguna uğrayıp mağlup ve perişan olarak çekilmek mecburiyeti doğarsa ne yapacağız?

- Canım, Haçlı ordularını doğru dürüst sevk ve idare edecek kimse yok mu?

- Nerede efendim? Hepimizin ümidi majestelerinde idi. Ordularımızı zafere götürecek büyük bir kumandan varsa, onun da Kral Richard hazretleri olduğu, bütün Haçlılar tarafından kabul görmüş bir hakikattir. Ama ne fayda; bugün o büyük kumandan da yatağa esir durumdadır! Bu sebeple şu tutulduğumuz fırtınadan ne kurtarabilirsek kârdır! Yoksa enkaz bile kalmayacak! Kısacası her durumda, Haçlı orduları tarafından telafisi mümkün olmayan bir bozgun ve çöküş muhakkaktır. Barış imzalamaktan başka kurtuluş ümidi kalmamıştır.

- Anlaşma şartları neler?

- O detaylar kulunuzca malum değildir efendim. Bendenize mühürlü bir zarf verdiler. Bunu Teodorik'e teslim edeceksin dediler...

- Peki! Dünyadan Geçmiş denilen bu Teodorik nasıl adamdır? Meczup mudur? Deli midir? Hain midir? Aziz midir, nedir? Sen ne anladın?

- Kulunuzun anlayışına göre Teodorik kendini sahte olarak meczup gibi gösteriyor ve bu şekilde Müslümanların nazar-ı dikkatini çekmemek istiyor. Her halde mecnun olmadığı bendenizce muhakkaktır.

- Pekâlâ! Herifin böyle pişman olmuş bir günahkâr gibi hareket etmesine ne anlam verirsin? Müslümanlara karşı meczup gibi görünmek başka, inzivagâhında kendi kendine tövbe ve nedametle vakit geçirmek yine başkadır. Herifin böyle davranmasına ne lüzum var?

- İşin o yönü bendenizi de düşündürdü. Lakin tövbe ve nedametinde oldukça samimî davrandığını gözlemledim. Sanırım bu herif vaktiyle büyük bir cinayet işlemiş de şimdi pişmanlık duyuyor; Allah'tan affını temenni ediyor.

- Haçlı muharebeleri hakkında ne düşünüyor? Kendisi için nasıl bir yol haritası belirlemiş?

- Dervişi bu konuda pek üzgün gördüm. Haçlılar için kurtuluş ümidi olmadığını düşünüyor. Özellikle zat-ı haşmetânelerinin yatalak hasta olduğunu haber aldığı günden beri büsbütün meyus olmuştur.

- Desene krallar, prensler, kumandanlar gibi ruhanîler, papazlar da üzgün!

- Evet efendim. Hepsi üzgünler! Herkes keder içinde... Hiç kimse kurtuluş ümidi beslemiyor!

- Vah başımıza gelenler vah! Meğerki sağlığıma kavuşmak bana nasip ola...

- Fakat majesteleri! Sıhhat ve âfiyetiniz için İslam ordularından daha müthiş bir düşman olan şu konuşma zeminini artık değiştirelim...

Hakikaten hummanın nöbetine eklenen maddî ve manevi sancıların tesiriyle bu sırada Richard'ın yüzü ateş gibi kızarmış, gözleri dışarı fırlamıştı. Bununla beraber sanki cengâverlik gayretini, kalp sağlamlığını ortaya ko-

yarcasına dişlerini gıcırdatıyor, yumruklarını sıkıyordu. Bu halde görüşmeyi sürdürdü:

- Yağcılığın bu derecesini sevmem şövalye! Elimden kurtulamazsın! Hepsini etraflıca anlatacaksın! Teodorik'in inzivagâhında saygıdeğer zevcemiz kraliçe hazretlerini gördün mü?

Görüşmenin kadınlara kaymış olduğunu görünce Şövalye De Leopard birdenbire şaşırmıştı. Çünkü Dünyadan Geçmiş'in mabedini ziyaret ettiği sırada kilise içinde görmüş olduğu muganniyeler alayı derhal hatırına geldi. Kral çehresini daha da sertleştirerek tekrar sordu:

- Ne susuyorsun, cevap versene! Mabette muhterem zevcemi gördün mü diyorum? İngiltere Kraliçesi Berengaria hazretleri, refakatlerinde nedimeleri bulunduğu halde, mabedin ziyaretine gitmişti; o sırada kraliçeyi gördün mü?

- Haşmetlûm! Huzurunuzda gerçeğe aykırı bir şey söyleyemem. Târik-i dünya, kulunuzu yer altında bir mabede götürmüştü. Orada bir sürü muganniyeye tesadüf ettim. Lakin yüzlerini göremiyordum. Hepsinin yüzlerinde örtü vardı. Yalnız seslerini işitiyordum. İngiltere Kraliçesi hazretlerinin onların arasında bulunup bulunmadıklarını bilemem.

- O kadınların hiçbirini tanımıyor muydun?

Sör Kenneth sessiz kaldı.

- Söylesene şövalye! Sana soruyorum. O kadınların hiç birini tanımıyor muydun? Doğru söyle!

Şövalye kekelemeye başladı:

- İçlerinden birini tanır gibi oldum.

Kral Richard kaşlarını çatarak daha sert bir çehre ile:

- Tanır gibi oldun değil; tanıdın! Ben hepsinden haberdarım! Ama bilmiş ol ki armana işlenmiş olan pars ne kadar yırtıcı bir hayvan olursa olsun arslanın pençesine düşünce fare kadar hükmü olamaz! Haddini bil, yoksa

kahredici pençemle seni parça parça ederim! Dinle şövalye! Mehtaba âşık olmak aslında bir budalalık sayılabilir. Ama Ay'a kavuşabilmek hülyasıyla yüksek bir kulenin tepesinden kendini fırlatmak adeta bir cinnet alametidir ve sonunun ölüm olacağı şüphesizdir!

Tam bu sırada kral çadırının dışında bir gürültü, bir ses peyda olmuştu. Richard derhal kendini topladı. Eski tavrını alarak Sör Kenneth'e dedi ki:

- Dersini aldın ya! Bu kadar yeterlidir. Şimdi haydi git. Thomas'yı bul. Arap hekimle beraber süratle buraya gönder. Fransız, Avusturyalı kalleşlerini Filistin topraklarından atmak için kılıcımla Selahaddin'e yardım edeceğimi söyleyeceğim. Sözümü tutmazsam bana da Arslan Yürekli Richard demesinler!

Şövalye De Leopard kralın yanından çekildi. Biraz sonra mabeyinci girdi. Genel Meclis tarafından gönderilen bir temsilciler grubunun beklemekte olduğunu arz etti. Kral:

- Hele dünyada henüz bir Richard olduğunu hatırlayabilmişler! Bu temsilciler kimlermiş?

- Tapınak Şövalyeleri'nin[20] reisi ile Marki De Montserrat'dan ibarettir.

- Fransa Kralı dostumuz hasta odasını sevmiyor. Halbuki eğer Philippe yatağa düşmüş olsaydı herkesten evvel başı ucunda Richard'ı bulacaktı. Gueselin! Şu yatağı düzelt! Yorgan yastık karma karışık. Dalgalı denize benziyor. Şuradan aynayı alıver. Saçımı sakalımı tara. Baksana insan saç ve sakalından ziyade arslan yelesine dönmüş! Gerçi lakabımız arslan ise de saçımız, sakalımız da hayvan perçemi değil ya! Biraz su getir.

---

[20] Ortaçağda, şövalyelerin özel bir sınıfıdır. 1118 yılında kurulmuş, daha sonraki zamanlarda lağvedilmiştir.

Mabeyinci Gueselin kraldan bu emirleri aldıkça süratle hizmet etmekle beraber korkusundan tir tir titriyordu. Ama Richard'ın yıkanmak üzere soğuk su istediğini görünce şöyle bir tereddüt belirtmeye cüret etti:

- Aman majesteleri! Hekimler soğuk suyun tehlikeli olduğunu söylüyorlardı.

- Hekimlerin Allah cezasını versin! Şimdiye kadar beni iyi edemedikten sonra kendilerinin ne hükmü olabilir ki, sözlerine kulak asılsın! Bizim orduda bulunan tabiplerin hepsi de cahil herifler. Bir daha beni boş yere taciz etmesinler. Sen suyu getir.

Richard yüzünü, gözünü soğuk suyla yıkadıktan sonra mabeyinciye şu emri verdi:

- Temsilciler heyetini çağır! "Richard hastalığın pençesinde o derece kötü durumda ki, kimliğini bile unutmuş!" diyemeyecekleri şekilde işte kendime çekidüzen verdim.

Templier sınıfına mensup Haçlılar, rahip kıyafetinde bir takım savaşçılar oldukları ve Kamame Kilisesi'nin kurtarılması için din namına yemin etmiş gayretkeşlerden bulundukları halde, Filistin topraklarında görülen bazı hareketlerine bakarak öteki Haçlı grubu bunları dinsizlik ve sihirbazlıkla itham ediyorlardı. Templier tarikatının başkanı olan rahip uzun boylu, zayıf bedenli menfaatperest bir savaşçıydı ve bu tarikatı Kudüs'te kurmuştu. Ama, onu genişletebilmek için Selahaddin ile gizlice anlaştıklarına, Haç'tan çok Hilal'e hizmet ettiklerine kuvvetle inanılıyor ve adeta bu dinsizlerin hain olduklarına hükmediliyordu. Templier güruhunun reisi beyaz rubalı bir rahipti ve elinde daima bir asa taşırdı. Sihirbaz değneği sayılan bu asadan dolayı öteki Haçlılar arasında birçok hikâyeler ve garip rivayetler söyleniyordu. Temsilcileri oluşturan iki kişiden diğerine, yani Conrade De Montserrat'ya gelince, bu adamın dış görünüşü berabe-

rindeki rahip savaşçının acayip kıyafetiyle kıyaslanamayacak derecede zarif ve göz alıcıydı. Muharebe meydanlarında lüzumundan fazla cesaret gösterdiği halde müzakere meclisinde daima çekingenliği ve düşünceli davranmayı kendine rehber edinirdi. Öte yandan bu adam, renkli kişiliği ve menfaat hırsı ile tanınmış olup, onun, Haçlı müttefikleri kadrosunun zararına olarak Selahaddin ile işbirliği yaptığı ve gizlice müzakerelere giriştiği sanılıyordu.

Bu temsilciler heyeti Kral Richard'ın huzuruna girince, protokolün gerektirdiği sıradan selam ve saygıyı yerine getirdikten sonra, Marki De Montserrat ziyaretlerinin sebebini açıklamak maksadıyla dedi ki:

- Haçlı Meclisini oluşturan kral ve prensler hazeratı haşmetlu müttefikleri Kral Richard hazretlerinin hatırlarını sormak için bu âcizlerini göndermişlerdir.

- Evet, meclisteki kral ve prenslerin sıhhat ve âfiyetimize ne derece ehemmiyet verdikleri malumumuz olduğu gibi, şimdiye kadar hatırımızı sormaya lüzum görmemeleri de, beyhude bir endişe ve telaş sebebiyle hastalığımızın tehlikeli şekilde kötüleşebileceği korkusundan ileri geldiği de meçhulümüz değildir!

Kralın verdiği bu kinayeli cevap üzerine markinin düzgün ifadesi kesintiye uğramış ve adeta nutku tutulmuştu. Onun yerine Templier Şövalyesi olan rahip mevki ve makama münasip bir tavır almaya gayret ederek açıktan açığa dedi ki:

- Kral hazretleri! Haçlı Genel Meclisi Müslüman tabibin görevlendirilmesinden şüphe etmekte, bu konuda inceden inceye tahkikat yapmaktadır. Bundan ötürü tahkikatın sonuçlanmasına kadar güya Selahaddin tarafından gönderildiği söylenen bu tabibin tedaviye girişmesine izin verilmemesi ricasının tebliği için, meclis bizi özel olarak majesteleri nezdine göndermiştir.

- Pekâlâ! Siz şu yandaki daireye çekilin. Haşmetli yandaşlarımızın hayırhahça uyarılarının nezdimizde ne kadar önem taşıdığını şimdi anlarsınız.

İki temsilci derhal kral huzurundan çıktılar. Yandaki daireye çekildiler. Aradan beş dakika geçmemişti ki, Müslüman hekim, beraberinde Lord Thomas ile Sör Kenneth olduğu halde kral çadırına geldi. Çadır muhafızlarına gereken emirlerin verilmesi için olmalıdır ki, Lord Thomas bir müddetçik geride kaldı.

Mağripli tabip ilkönce kraliyet çadırının dışında bulunan daireye alındı. Marki De Montserrat ile Templier reisi de orada bulunuyorlardı. Müslüman tabip vakurca bir selam verdi. Templier Şövalyesi soğukça reddettiği halde, zarafeti hasebiyle marki hürmetkârca selama karşılık verdi.

Sör Kenneth dışarıda kalan Lord Thomas gelmedikçe kralın huzuruna girmek istemediği için, bunlar bir müddet bulundukları dairede beklediler. Bu sırada Templier reisi olan rahip sert bir çehreyle Mağripli tabibe hitaben dedi ki:

- Ey Müslüman! Haçlı ordularının büyük kumandanı olan bir Hıristiyan hükümdarı üzerinde tıp ilminin tatbikatını elin titremeden uygulayabilecek misin?!

- Ey Nasranî! Bu nasıl söz, nasıl muhakeme?! Bilmiş ol ki, cihanı yaradanın kuluyuz. Kral olsun, Nasranî olsun bir tabip nazarında bunun hiçbir farkı yoktur. Ben fakir, hakir saydığınız silahtarı elim titremeden, zihnim şaşırmadan nasıl tedavi etmişsem, yaratılmışlardan üstün bir şey saydığınız kralı da yine öyle tedavi edeceğimden emin olabilirsin!

- Sen de şurasını kesin olarak bilmelisin ki, Hıristiyanlık âleminin parlak güneşi olan Kral Richard hazretlerinin paha biçilmez hayatları şayet senin elinde tedavi görürken kararacak olursa, senin el ve ayaklarını da dört

ata bağlayıp bu hayvanların her birini birer zıt istikamete doğru kamçılayarak vücudunu parça parça ederiz.

- Hay Allah'tan korkmaz herif hay! Vay cahil Nasranî vay! Bilmiş ol ki, insanın ömrü ne kadar ise ne bir an uzar, ne bir an azalır. Tabibin hizmeti görünen sebeplere vesile olmaktan ibarettir. Eğer kralınızın vadesi yetmemiş ise şifaya kavuşur, eceli gelmiş ise hekim ona ne çare bulur?

- Hıristiyanlar da bu dinî hikmete inanırlar. Lakin tedavi sırasında şayet bir hıyanetin görülecek olursa?!

- Bu da cahilce bir söz! Şurasını da bilmiş ol ki, İslam dini ilahî binayı yıkmayı değil, insan gücü dâhilinde yapmayı emreder!

Templier reisi rahibin dinî nefret sebebiyle konuşmayı bu raddeye getirmiş olduğunu gören Marki De Montserrat, konuşmayı uygun bir konu etrafına çekmek için söze karıştı:

- Maksat hüsnüniyetinizden, hazakatinizden şüphe değildir. Bununla beraber Kral Richard gibi büyük bir zatın tedavisini kendi bildiğince üzerine almak gibi büyük bir sorumluluktan kurtulmak için, ilk önce müttefik topluluğumuzun büyük meclisine müracaatla onun belirleyeceği hazık tabiplerle istişare etmiş olsanız ve tedavi usulünüzü onlara izah etseniz hakkınızda daha hayırlı olur.

- İyi söylüyorsunuz! Lakin efendim olan kerem sahibi Selahaddin hazretlerinden aldığım emir gereğince Kral Richard'ın tedavisi işinin yalnız bana bırakılması lazım gelir. Bu işi yaparken kullanacağım tedavi edicilerin neden ibaret olduğunu kimseye söyleyemeyeceğim gibi, görevli olduğum hizmetle benim arama Hıristiyan veya Musevî hiçbir tabibin girmesini de kabul edemem. Kısacası aldığım emir ve talimat gereğince işime kimse müdahale edemeyecektir. Şurasını da hatırlatırım ki, kralını-

zın tedavisi için bir an evvel harekete geçmek lazımdır. Vakit geçtikçe kurtuluş ümidi de azalır.

Richard'ın has kulu Lord Thomas Mağripli tabibin şu son sözlerini işitince büyük bir telaşa düştü:

- Aman vakit geçmesin!

Diyerek hazır bulunanlarla vedalaşıp Müslüman tabibi kralın yanına götürmek teşebbüsünde bulunmuşsa da Marki De Montserrat İngiliz lordundan başka kimsenin anlayamayacağı Norman Fransızcasıyla dedi ki:

- Ne yapıyorsunuz lord hazretleri? Haçlı Yüksek Meclisi bu Müslüman hekimin görevlendiriliş şeklinden ve hüsnüniyetinden şüphe etmektedir. Velinimetiniz Kral Richard hazretlerinin pek kıymetli olan sıhhat ve âfiyetlerini böyle bir müslüman tabibin tedavisi eline bırakmaktaki tehlikeyi bildirmek için bizi özel olarak o Yüksek Meclis göndermiştir.

- Ben uzun uzadıya nutuk çekmesini bilmem! Dinlemek de istemem! Gözümle gördüğüm bir şeye, kulağımla işittiğim sözden daha fazla güvenirim. Bu Müslüman tabibin becerikliliği bence denenmiş ve kabul edilmiştir. Velinimetim Kral Richard hazretlerinin tedavisinde tamamıyla muvaffak olacağına tam bir güvenim vardır. İyi niyetine gelince; bundan şüphe etmeye mahal göremiyorum. Vaktimiz kıymetlidir. Kral hazretlerinin bir an evvel tedavisi işine girişmeliyiz. Bu konuda azıcık gecikilmesi büyük bir cinayet demek olur. Bundan dolayı tabibi şimdi Richard hazretlerinin nezdine götürmek üzere size veda etmeye mecburum.

- Ama tabibin tedaviye başladığı sırada hazır bulunmamızı bizzat kral hazretleri emretmişti.

Bu sırada Lord Thomas mabeyincinin kulağına bir şey fısıldadı. Muhtemelen kralın temsilciler heyetine böyle bir emir verip vermediğini sormuş olmalıydı. Mabeyinciden cevap aldıktan sonra dedi ki:

- Marki cenapları! Eğer sabır ve sükût edebilirseniz bizimle beraber kral hazretlerinin nezdine girmekte serbestsiniz. Ama gerek sözlü olarak, gerek fiilen bu usta tabibin görev yapmasını engelleyecek olursanız, bilmiş olun ki rütbenize, görevinizin niteliğine bakmam, Richard hazretlerinin çadırından sizi derhal dışarı atarım! Çünkü velinimetimin âfiyetine kavuşması benim için cihana değil, cana bedeldir! Hekimin becerikliliği, hüsnüniyeti konusuna gelince, bundan o derece eminim ki, farz edelim kral hazretleri kabul etmeyecek olsa dahi isteyerek ve zorla kabul ettirmeye çalışacağım. –Tabibe dönerek:- Haydi hekim, önüme düş. Kral hazretlerinin huzuruna gideceğiz.

Lord Thomas şu son sözleri bütün hazır bulunanların anladığı Frenk diliyle söylemiş olduğundan Mağripli tabip derhal öne düştü. İhtiyar lordun kaba davranışı Templier reisinin canını sıkmıştı. Suratını astı. Markinin yüzüne baktı: "Önemi yok. Aldırma!" anlamında bir göz işareti üzerine, susmaya mecbur oldu. Lord ile Müslüman tabibi takibe başladı. Marki de yürüdü. Sör Kenneth'in gelmesi veya çadırda kalması için Lord Thomas bir şey söylememişse de bu durumda o da kafileye katıldı. Hepsi birlikte, tabibin gelişini sabırsızlıkla bekleyen Kral Richard'ın huzuruna girdiler. Sör Kenneth rütbe ve kimliğinin öneminin ikinci derecede kaldığını bildiği için kral çadırında, aşağıda bahsi geçen olay esnasında, diğer şahıslardan ayrı olarak şöyle bir kenarda durdu.

Hasta kral temsilciler heyetini ve Müslüman hekimi görünce bağırırcasına dedi ki:

- Oh, oh! Ne güzel alay! Saygıdeğer müttefiklerimizin hatırımızı sormak için lütfen göndermiş oldukları murahhaslarla Selahaddin dostumuzun hususî tabibi! Hoş geldiniz, safa geldiniz! Lakin odada biri daha var... Hummadan gözlerim zayıflamış. İyice göremiyorum. Haa, gör-

düm. Bizim İskoçyalı şövalye imiş... Hani şu merdivensiz göklere çıkmak isteyen[21] şövalye! Sen de hoş geldin, safa geldin! Seyir bu ya! Canı isteyen gelebilir! Haydi bakalım hekim-başı. İşe başla!

Mağripli tabip kralın nabzını eline aldı. Uzun müddet muayene etti. Bu esnada hazır bulunanlar büyük bir merak ve endişe ile işin sonucunu bekliyorlardı. Nabızların muayenesinden sonra hekim –daha önce de görmüş olduğumuz gibi- koynundan çıkardığı gümüş kupaya berrak bir su doldurdu. Yine evvelki ipek keseyi bu suyun içine batırdı. Kese içindeki ilaç suda iyice eridikten sonra gümüş kupayı hasta krala takdim etti. Richard'ın benzi renkten renge giriyordu. Mağripli tabibin sunduğu kadehi geri iterek dedi ki:

- Biraz bekle! Sen benim nabızlarımı muayene ettin. Şimdi ben de senin nabızlarını muayene edeceğim. Hekimlikten o kadarcık ben de anlarım!

Müslüman tabip tereddütsüz elini krala verdi. Mağriplinin esmer ve uzun parmakları Richard'ın dehşetli eli içinde bir müddet gömülü kaldı. Sonra hasta kral konuştu:

- Nabzının darbeleri bir çocuk nabzı kadar sakin ve muntazam. Bir kralı zehirleyecek olan adamın nabzı böyle muntazam atmaz, bu kadar sakin olmaz. Thomas! Ben kendimi bu Müslüman hekimin becerikli ellerine teslim ediyorum. İster öleyim, ister iyi olayım. Bu tabibi mükemmel bir ağırlama ve ikramla geldiği yere göndereceksin... Şahsî güvenliği için seni özel olarak görevlendiriyorum. Eğer ölürsem, tabibin hüsnüniyetinden asla şüphem olmaksızın hayatı terk ettiğimi Selahaddin'e bildirirsin. Ömrüm vefa eder de şifaya kavuşursam Selahad-

---

[21] Kralın bu sözü, Sör Kenneth'in Prenses Edith'i sevmeye cüret etmek gibi bir haddini b,ilmezlikte bulunmuş olmasından kinayedir.

din'e karşı gereken teşekkürü, mektubunda teklif ettiği şekilde yerine getiririm!...

Bunun üzerine Richard yatağı içinde doğruldu. Gümüş kupayı eline aldı. Marki ile Templier reisine hitaben:

- Muhterem müttefiklerim kral ve prenslere söyleyin, ruhum için bir kupa Kıbrıs şarabı içerek sevinçlerini ilan etsinler!

Diye kinayeli bir söz söyledikten sonra şunları ilave etti:

- Kudüs-i Şerif'in kapısına ilk mızrak veya kılıcı vuracak olan Haçlı savaşçısının şanını yüceltmek ve bu din muharebesinden kaçacak olan korkakların bed namlarının ilanı için içiyorum!

Ve kupayı dikti. İlacın hepsini bir yudumda içtikten sonra kupayı Mağripli tabibe geri vererek evvelce hazır edilmiş olan yastığa yorgun bir halde düştü.

Bunun üzerine Müslüman hekim hazır bulunanların çadırdan çıkmalarını işaretle hatırlatmış olduğundan, Lord Thomas'dan başka herkes kral çadırını terk etti. Hastanın yanında yalnız tabip ile Richard'ın has kulu kaldı.

ONUNCU BÖLÜM

Perdenin Kalkışı

MARKİ De Montserrat ile Templier Haçlılarının şefi olan papaz krallık dairesinin kapısı önünde durmuşlardı. Richard'ın uykusu bozulmasın diye çadırın yanına hiç kimsenin yaklaşmasına imkân bırakmamak üzere okçu ve teberdarlardan (balta taşıyan savaşçılar) müteşekkil bir askerî birlik konulmuştu. Çadırın etrafını muhafaza eden bu askerlerin siması cenaze alayında bulunuyorlarmış gibi pek hüzünlüydü. Bunlar o kadar ihtiyatla adım atıyorlardı ki, her biri tepeden tırnağa kadar silahlı oldukları halde ne bir kalkan sesi, ne de bir kılıç şakırtısı işitiliyordu. Marki ile Templierlerin şefi sözünü ettiğimiz askerlerin yanlarından geçtikleri sırada, saygı duruşuyla hepsi de silahlarını yavaşça aşağıya eğdiler, tam bir sessizlikle selamlama resmini yerine getirdiler.

Bu iki Haçlı şefi, Kral Richard'ın hassa askerlerinden bir hayli uzaklaştıktan sonra, Templierlerin reisi, markiye dedi ki:

- Bu adalı köpekler arasında bir değişiklik var. Âdetlerini değiştirmişler. Evvelce Richard'ın çadırı önünde görülen şamatalar, gürültülü oyunlar neydi, şimdiki sessizlik ne? O zaman bu İngiliz askerleri top oynamaktan, gülüşmekten, şarkı okumaktan, sarhoş olmaktan, bağırıp çağırmaktan başka bir şey yapmıyorlardı.

- Evet, bu çoban köpekleri gayet sadık cinstendir. Sahipleri olan Kral Richard ise bunların eğlencelerine bizzat katılmak ve keyfi isteyince bu oyunlarda askerlerinden daha cesur görünmek suretiyle kendini onlara sevdirmiştir.

- Evet, bu kralın huyu daima cesaretiyle birlikte tanınmıştır. Korkunun, sonunu hesaplamanın ne olduğunu bilmiyor! Dikkat etmediniz mi? Hekimin verdiği bir kupa ilacı içerken dua ve ibadetle meşgul olacağına, bize karşı bir takım kinayeli sözlerle meydan okuyordu!

- Ah azizim! Eğer Selahaddin özü sözü doğru, âlicenap, kerem sahibi bir kimse olmasaydı Richard'ın içtiği kupa, son içkisi olabilirdi. Ama ne çare ki, kralın bu büyük düşmanı bu işlere tenezzül etmekten çok uzak yüksek karakterli bir hükümdardır.

Bu sırada iki Haçlı şefi Richard'ın çadırından uzakta kendilerini bekleyen atlarıyla, bunlara nezaret eden at uşağı vs. gibi parlak giysili hizmetçi ve maiyet halkının yanına varmışlardı.

Marki Conrade De Montserrat, atları ve maiyet mensuplarını geri yollayıp, akşam serinliğinden istifadeyle kendilerine ayrılmış olan karargâha yürüyerek dönmeyi teklif etti. Templier şefi de memnuniyetle kabul etti. Çadır çokluğundan dolayı bezden yapılmış bir şehir manzarasını gösteren ordugâhın en tenha yerlerinden gidilmesi ve aralarında geçen konuşmayı kimsenin işitmemesi her iki tarafça kabullenilmiş ve istenilmiş gibi, bunlar çadırlarla dış istihkâmların arasındaki geniş talimhane meydanını izleyerek yola koyuldular. Gerçekten buralarda onları nöbetçilerden başkasının ne görmesine, ne de konuştuklarını duymasına imkân yoktu.

İki şef bir müddet askerî noktalardan, savaş tedariklerinden bahsettiler. Lakin bu konuda söz etmeye ikisinin de önem vermediği, bunda kendilerini alakadar eden bir

menfaatin olmadığı, konuşma sırasında kelimelerin ağızlarından dökülüşünden ve ikisinin de sık sık esnemesinden anlaşılabilirdi. Nihayet söz o kadar tavsadı ki, ikisi birden sustular. Bir müddet devam eden bu suskunluk esnasında iki şef ağır ağır yol alıyorlardı. Sonunda Marki De Montserrat ansızın bir karar almış gibi birdenbire durdu. Templier şefinin yüzüne baktı. Markinin bu bakışı pek anlamlıydı. Maksadını açıktan açığa izah için dedi ki:

- Arkadaş! Düşüncenize, menfaatinize uygun gelirse şimdiye kadar hakikatin yüzünü örten perdeyi kaldırın da sizinle halisane konuşalım.

Templier şefi olan rahip ufak bir tebessümle şu cevabı verdi:

- Hakikatin yüzünü örten perdeyi yalnız bende aramamalı. Zannederim ki, şimdiye kadar siz de o örtü altında benimle fikir alışverişinde bulunuyorsunuz.

Marki De Montserrat yüzünü örten bir perde varmışçasına, bir el hareketiyle yüzünden perdeyi kaldırıp atar gibi yaptı ve:

- Evet, doğru söylüyorsun azizim! Ama işte ben şu dakikadan itibaren o örtüyü yüzümden kaldırdım. Bundan sonra samimi konuşalım. Fikrimizi, maksadımızı doğru olarak açıklayalım... Sırrımızı açalım.

- Öyle yapalım azizim marki.

- O halde şimdi bana şurasını açıklayın: Papazlardan seçilip oluşturulmuş olan Templier Şövalyeleri özel grubunun menfaatleri bakımından düşünülünce, şu üçüncü Haçlı seferinden siz ne iyilik beklersiniz, ne ümit edersiniz?

- Oo, marki cenapları! Galiba siz, hakikati örten kendi örtünüzü kaldırmaktansa benim fikir ve emellerimi örten perdeyi kaldırtmak ve bu suretle sırlarımı öğrenmek istiyorsunuz. Bununla beraber size cevap olarak çöl derviş-

lerinin birinden dinlemiş olduğum kıssayı anlatacağım: "Bir çiftçi Cenab-ı Hak'tan yağmur yağmasını niyaz etmiş. Duası Tanrı katında kabul olunmayınca şikâyete başlamış. Halbuki kuraklıktan şikâyet etmeye gerek yokmuş. Allah'ın kudretinden, Fırat dehşetli surette taşmış. Hırslı çiftçinin tarlalarını baştanbaşa su basmış. O sırada olanca malıyla beraber kendi de sele kapılıp gitmiş." Şimdi bu kıssadan alınacak hisse, hırs ve tamah sahiplerinin Allah tarafından layık oldukları cezayı bulacağı hakikatini çıkarmaktan ibarettir.

- Pek doğrudur rahip şövalye! İnşallah bu tamahkâr kralların, bu hırslı prenslerin gemilerini de Okyanus yutar! Hepsi de üzüntü içinde memleketlerine defolup giderler! Yıkılmış olan Latin Krallığı'nın enkazından geriye Filistin topraklarında kalmış olan bizim gibi küçük Hıristiyan senyörleri de biraz nefes alırlar. Kendi kendimize kalınca ya galibin kahrını çekeriz yahut şanımıza layık şartlarla Selahaddin'in himayesine sığınırız. Ama kralların görülen ahit bozucu yahut büyüklük taslayıcı hal ve hareketleri Selahaddin'i fazlasıyla gazaplandıracağından, bunlar defolup gittikten sonra, bizi Haçlıların kılıç artıkları sayarak, artık Suriye topraklarında emlak ve arazilerimizi muhafaza etmeye, ikametimizi uzatmaya müsaade etmez. Özellikle Latin Kumandanlığı gibi bir askerî topluluğun varlığını sürdürmesine muvafakat etmemesinin de kuvvetle muhtemel olduğunu gizleyemem.

- Evet, lakin ya kılıç artıkları direnişte başarılı olup da Sayda surlarına tekrar Haçlı bayrağı dikmeye muvaffak olursa?

- Farz-ı muhal öyle sayalım. Bundan sizin Templier Şövalyeleri yahut Conrade De Montserrat ne kazanacaktır?

- Belki Conrade için büyük bir fayda sağlayabilir! Mesela Marki Conrade De Montserrat Kudüs Kralı Conrade De Montserrat olabilir!

- Kral!... Güzel bir sıfat! Lakin manadan yoksun! Birinci Haçlı seferini düzenlemiş olan Godefroy de Bouillon Birinci Kudüs Kralı olduğu zaman dikenden yapılmış bir tac edindiğinden dolayı pek isabetli davranmıştır. Bu konuda yerden göğe kadar hakkı varmış. Azizim rahip! Sana doğrusunu söyleyeyim mi? Ben nasıl bir hükûmet şeklini severim bilir misin? Mutlak ve bağımsız bir hükûmeti. Mutlak bir hükûmet ise kralla tebaasından oluşmalıdır: Bir çoban ile koyunları gibi. Yoksa hükümranlık havzasında derebeyi, toprak sahibi prens, tımarcı, sipahi gibi bir takım dikenler peyda olursa hükûmet çarkı istenilen şekilde döndürülemez. Devletin önemli ve önemsiz işleri karmakarışık olur. Bundan dolayı bence Kudüs hükûmeti dâhilinde emlak ve araziye malik bulunan ve derebeyi sıfatını taşıyan bir takım kibirli baronlara baş eğerek Kudüs Krallığını kabul etmektense, âcizane markilik asasını elimde tutarak istediğim gibi kullanabilmek, kat-be-kat tercih edilir. Bir kral, hükümranlık sürdüğü alan dâhilinde serbest yürüyebilmelidir. Yoksa kararlı ayakları önüne şurada bir derebeyi engeli, ötede bir baronluk imtiyazı çıkmamalı, bazen bir diken, bazen bir çalı, kâh bir hendek onu tökezlemeye mecbur etmemelidir. Bununla beraber Guy de Lusignan Kudüs Krallığı için hak iddia ettiğinden, Kral Richard sağlığına kavuştuğu takdirde Lusignan'ı bana tercih edeceği muhakkaktır.

- Kâfi azizim marki! Fikrini anladım. Samimiyetine tamamıyla kanaat getirdim... Sen Kudüs Krallığı'nın İslamların elinden geri alınmasını cidden istemiyorsun. Bu fikirde olan başka birçok Haçlılar daha vardır. Fakat fikirlerini senin gibi açıktan açığa söylemeye cesaret ede-

mezler. Bunlar da Kudüs Krallığı'nın geri alınmasıyla kraliyet makamına büyük prenslerden birinin oturtulduğunu görmektense, bu krallığın enkazından bir parçasını ele geçirerek ona hâkim olmayı ve onu tasarruf etmeyi bin kere tercih ederler. Ama bunu söyleyemeyip Haçlı savaşlarının üzücü şekilde, bozgunla sonuçlanmasına kalpten dua ederler ve dört gözle onu beklerler. Bu fikirde olan adamlar kimlere benzer bilir misin? Okyanusta bulunan bazı adaların barbar ahalisine benzer. Bu barbar adalılar açıktan bir geminin fırtınaya tutulmuş olduğunu sahilden gözlemledikleri zaman, geminin kurtarılmasına koşacakları yerde, kazaya uğramasını beklerler. Gemi parçalanıp da enkazı sahile düşünce yağma ederler. Tıpkı onlar gibi siz de mahvolan Kudüs Latin Krallığı'nın enkazından bir parça elde etmeyi, bu hükûmetin tekrar canlandırılmasına tercih ediyorsunuz, değil mi?!

- Elbette! Lakin mahremane söylediğim bu maksadı kimseye hissettirmezsin herhalde; temiz niyetli olman bunu ümit etmem için yeterlidir, değil mi?

- Yalnız niyet mi ya? Templier Şövalyeleri'nin Filistin topraklarındaki yayılma alanlarını genişletmeleri de senin temenni ettiğin maksadın gerçekleşmesine bağlıdır. Bundan dolayı bence bu sırları açığa vurmak değil, azıcık bile hissettirmek ihtimali yoktur.

- Şu halde her ikimizin menfaati bizi birbirimize söz olarak bağımlı kılmaktadır. Hakikaten! Bu krallar - mesela- Kudüs'ü tekrar zapt ederek, seçtikleri Avrupalı bir prensi hükûmet sandalına oturtmuş olsalar, acaba bugün her ikimizin şimdiki bağımsızlık durumunu öylece bırakırlar mı sanırsın? Hayır! Ne senin Templier Şövalyelerin kalır, ne de benim markiliğim devam edebilir.

- Bizim Templier Şövalyeliği sınıfını öyle kolay mahvedemezler.

- Azizim şövalye! Bu sözünüz bence bir övünmeden ibaret olabilir. Krallar üstünlük elde ederlerse, bu müttefikler kadrosunun askerlerine karşı sizin bir avuç Templier Şövalyeleri'nin ne hükmü olur?! Azizim rahip! Kesinlikle bilmiş olun ki, galip gelindiği takdirde kralların benimseyecekleri politika, takip edecekleri hatt-ı hareket her şeyden evvel Templier grubunun yok edilmesini hedef alacaktır. Reisliğini yaptığınız Templier Şövalyeleri rahiplerden oluştuğu için Papa hazretlerince himaye ediliyor ve sahipleniliyorsa da, Papa'nın bu konudaki çabası ve torpili, kralları maksatlarını uygulamaktan men edemez.

- Doğrudur azizim marki! Lakin müttefik devletler, ordularını yanlarına alarak memleketlerine döndükleri ve Filistin'i tamamıyla Selahaddin'in hükümranlığına bıraktıkları takdirde bizim için ne gibi bir fayda doğacaktır?

- Pek çok fayda doğacaktır. Hem de sağlam bir temel üzerine dayandırılmış faydalar sağlanacaktır.

- Ne şekilde? Açıklayın bakayım.

- Haçlı askerleri arasında benim kumanda ettiğim mızraklı süvari ile sizin maiyetinizi teşkil eden Haçlıların bir dereceye kadar yararlık gösterdikleri ve muntazam bir kadro oluşturdukları Selahaddin gibi uzak görüşlü bir adamın nazar-ı dikkatinden kaçmadığına eminim. Bugün Mısır'da, İran'da Selahaddin'in savaş meşguliyetlerinden büsbütün uzak duramayacağı da biliniyor. Şu halde, üstelik bizi kendisine minnettar ederek, maiyetimizi teşkil eden Haçlı askerlerini kendi orduları arasına dâhil edip gerek Mısır'da, gerek İran'da kullanabilir. Selahaddin bu derece ileri görüşlü ve parlak zekâlı bir adamdır. Bizi minnettar etmenin, askerimizi emir ve kumandası altında kullanmanın ise, her iki şövalye grubunun önderliğini yapan kişilere, yani sana ve bana Filistin topraklarında geniş eyaletler vermekle sağlanabileceğini Selahaddin pekâlâ bilir.

- İyi söylüyorsun marki! Ama, mademki yine bir hükümdarın emri altında bulunacağız ve ona bağlı kalacağız, bir İslam hükümdarından ise bir Hıristiyan krala sadakatle hizmet etmek daha iyi değil mi?

- Politikanın ne demek olduğunu bilmez gibi konuşuyorsunuz şövalye! Krallar bizim mızraklarımız sayesinde üstünlük sağladıktan sonra, başarılarının devamı için her ikimizin idaresi altında bulunan Haçlıları da doğrudan doğruya kendi kumandaları altına almak isteyeceklerdir. Bunun için de her şeyden evvel ikimizi mahvetmeye yürüyecekleri apaçıktır. Burasını demincek de izah etmiştim. Halbuki Selahaddin'e tâbi ve onun emri altına girecek olursak, bizim için daima kurtuluş ümidi vardır.

- Ne gibi?

- Selahaddin'e tabiiyetimiz geçici bir esaret demektir. Bu esaret, bu bağımlılık Selahaddin'in hayatıyla sınırlıdır. Selahaddin ölünce bu tabiiyetin mutlak bir istiklale dönüşüvermesi pek kolay olur.

- Nasıl yani?

- Selahaddin'in öldüğünü farz edelim. Asya'da devletlerin adeta mantar gibi bir gecede teşekkül ediverdiğini de düşünelim. Bizim için de böyle kısa müddet zarfında birer krallık kurabilmek ümidi yok mudur? Şimdiki halde bizi her türlü önemden düşük tutan ve talih güneşimizi karartan müttefik devletlerin kralları, bu büyük belaya, kahra ve bozguna uğramış olarak ülkelerine döndükten ve Selahaddin de öldükten sonra, rekabet alanında artık hiçbir engel kalmayacağından, Avrupa'dan pek kolaylıkla yüz binlerce serseri getirtir, şimdiki maiyetimizi bunlarla takviye ederek hemen Filistin topraklarında bağımsızlığımızı ilan eder, hükûmetimizi kurarız. Düşüncem nasıl?

Pek güzel konuşuyorsun marki! Her sözünüz kalbimde kabul görüyor. Bununla beraber son derece uyanıklık

ve ihtiyatla hareket etmemiz gerekir. Çünkü Fransa Kralı Philippe hem akıllı hem de cesur bir adamdır.

- Doğrudur. Hatta kuvvetle ümit ederim ki, bir aralık dinî gayretinin yönlendirmesiyle katıldığı şu Haçlı muharebelerinin sonucunun müttefik devletler için büyük bir bozgundan başka bir şey olamayacağını düşünerek, herkesten evvel Philippe ordusunu alıp ülkesine dönecektir... Bir de tabiî düşmanı olan İngiltere Kralı Richard'ın Avrupa'daki hal ve mevkiini asla çekemez. Richard'ın kazandığı şan ve şevkete esaslı bir darbe indirmek en büyük emelidir. Bundan dolayı askerî kuvvetlerini Filistin topraklarında kullanmaktansa, Fransa'ya daha yakın bir rekabet alanında kullanmak ister ve Haçlı muharebelerinde boş yere kırdırmak istemez. Benim hissettiğime göre, bu Fransa Kralı, İngiltere aleyhinde bir takım hırs ve emeller beslemektedir. Bundan dolayı askerî namusu muhafaza etmek şartıyla bir bahane bulur bulmaz hemen Filistin'den ayrılacaktır.

- Ya Almanyalı dükü ne yapalım? Acaba o ne düşünüyordur?

- Philippe'i, uzak görüşlü politikası hangi yöne yönlendirecekse, bu Almanyalı dükün hodbinliği (egoistliği), ahmaklığı da kendisini o neticeye ulaştıracaktır. Herkesin dilinde, hatta maiyetindeki muganni ve kahvehane şairlerinin bile dilinde Richard'ın medh-ü senasının dolaşmakta olduğunu gördükçe, bunu kendisi için adeta bir hakaret saymakta, İngiltere Kralını kıskanmaktadır. Bu Almanyalı prens hem Richard'dan korkuyor, hem de gizlice ona lanet okuyor! Bu yüzden, İngiltere Kralı'nın başına bir felaket gelecek olursa, Almanyalı dük herkesten fazla içten bir memnuniyet duyacaktır. Bunun hali şu av köpeklerinin haline benzer: Köpekler kafilesinin birincisi olan zağarın kurdun pençesi altına düştüğünü gördükleri zaman, diğer köpekler imdadına koşacakları yer-

de ona arkasından saldırırlar. Bunları açıklamaktan maksadım, Haçlı müttefik kadrosunun bir an önce, müttefik olmalarının bedeli olarak; kralların, prenslerin ve onlarla beraber ordularının hezimete uğrayarak ve üzüntü içinde buradan defolup gitmelerini kalpten gelen bir samimiyetle temenni ettiğimi sana ispatlamaktan ibarettir. Yoksa, işin kendi kendine yine o sonuca varacağı bence muhakkaktır. Hatta, sen de bilirsin, gözlerinle gördün ki, bu azametli krallar, bu bencil prensler imkân dairesinde namuslarını muhafaza ederek defolup gidebilmek üzere, Selahaddin ile barış görüşmelerinin yapılması için can atmaktadırlar.

- Orasını ben de kabul ederim. Bunların son toplantılarındaki müzakerelerin hep barış yapılması isteği etrafında olduğunu görememek için insanın mutlaka kör olması gerekir. Lakin azizim marki! Örtünü biraz daha kaldır da anlaşmaya esas alınmak üzere kararlaştırılmış olan barış şartlarının Selahaddin'e arz ve teklifi gibi nazik ve mühim bir görevin Şövalye De Leopard denilen İskoçyalı şövalyeye emanet edilmesini ne maksatla Genel Meclis'e özel surette ve büyük bir ehemmiyetle teklif etmiş olduğunu, bana da anlat bakayım.

- Özel ince bir düşünceden, hususî bir maksattan dolayı Sör Kenneth'in gönderilmesi teklifinde bulundum: İlk önce; Sör Kenneth'in İngiltereli olması Selahaddin'in arzusuna uygun düşüyordu. Çünkü Selahaddin İngiltere Kralı Richard'ın ordusunda istihdam edilen Haçlı erkânından birisiyle görüşmek istiyordu. Sör Kenneth'i o nitelikte kabul edeceği şüphesizdi. Öte yandan, bu adam İskoçyalı olduğundan ve galiba kralla şövalye arasında mevcut bir konu sebebiyle olağanüstü bir kin ve düşmanlık bulunmasından dolayı, kendisine verilmiş olan görevi yerine getirip ordugâha döndüğünde Kral Richard'la hiçbir şekilde münasebeti olamayacağını düşündüm. Hem

zaten yatağa bağlı bulunan kralı göremeyeceği de çok yüksek bir ihtimaldi. İşte bunun için İskoçyalı şövalyenin görevlendirilmesi teklifinde bulundum. İyi yapmamış mıyım?

- Ooo! İşte gayet ince ve dikkatli bir politika! Bununla beraber, garanti ederim ki Richard, senin gibi İtalyalı mahir bir diplomatın kurmuş olduğu bu tuzağa da düşmeyecektir! Düşmüş olsa bile, bu tuzak onu zapt edemez; daha sağlam, daha kuvvetli bir tuzak ister. Görmüyor musun, büyük özenle bilhassa seçmiş olduğun Sör Kenneth bile özel görevden dönüşünde bir Müslüman tabip getirdi ki, arslan yürekli, boğa boyunlu İngiliz'in sağlığına kavuşmasına ve sonuçta yine Haçlı muharebelerine katılmasına hizmet edecektir. Richard yatağından kalkarak tekrar savaş alanına atıldığı zaman krallardan, prenslerden, şövalyelerden hangisi geride kalacaktır? Gerçekten bunlar Richard'dan ise şeytanın bayrağı altında bulunmayı tercih ederler. Fakat, İngiltere Kralı muharebeye koştuğunda, kendilerinin geride kalmalarının pek büyük bir namussuzluk olacağını düşünerek, arlarına boğulup Richard'ı izlemeye mecbur olacaklarına hiç şüphe yoktur.

- Müsterih olun şövalye. Bunun önüne geçebiliriz.

- Nasıl geçeceksin?

- Müslüman tabibin tedavisiyle Richard sağlığına kavuşmadan evvel, Fransız Kralı ve Almanyalı prensle Richard'ın aralarını bozmak ve işi münasebetlerin kesilmesine kadar vardırmak imkânı mevcuttur. Bunların arasına öyle bir nifak tohumu ekilir ki semeresi pek çabuk görülür. O kadar çabuk ki, Richard hastalıktan kalkınca yalnız kendi ordusunu kumandası altında bulabilir, böylelikle bütün Haçlı ordularının başkumandanlığından ister istemez düşmüş olur. Zaten tamamıyla bir ve beraber olmayan kendi ordusuyla bir iş göremeyeceğini ise söylemeye ihtiyaç yoktur.

- Doğru söylüyorsun azizim Montserrat! İtiraf ederim ki sen gayet usta bir okçusun. Ama atacağın ok hedeflenen bu menzile varamaz. Çünkü elindeki yay o kadar gergin değildir!

Bu esnada Templier şövalyesi birdenbire sessizleşti. Şüpheli bakışlarla etrafını araştırmaya başladı. Meydanda kimse olmadığını ve söyleyeceği sözü markiden başka birinin işitebilmesi ihtimalinin bulunmadığını görüp güven tazeledikten sonra, İtalyalı şövalyenin elini avucuna aldı. Yüzüne bakarak kuvvetle sıktı. Daha sonra yavaş bir sesle şunları sözlerine ekledi:

- Conrade! Sen "Richard yatağından kalkarak" demiştin; bence buna hiç ihtimal kalmasa daha iyi olur! Anlıyorsun ya!

İtalyalı marki birdenbire ürktü; titremeye başladı:

- Nasıl? Bu sözü Haçlı ordularının büyük kumandanı, İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard hakkında mı sarf ettin? Kulağıma inanamayacağım geliyor! Bu ne cüret!?

Marki De Montserrat bir taraftan kekeleyerek bu sözleri söylüyor, bir taraftan da benzi kül gibi olduğu halde dizleri titriyordu. Templier Şövalyeleri'nin reisi hemen kaşlarını çattı. Dudakları üzerinde hakaret belirten bir tebessüm belirdi. Bu halde dedi ki:

- Marki! Biliyor musun şu anda neye benzedin? Krallar meclisini sevk ve idare etmek, devletlerin talihini kudretli pençesine almak isteyen usta, diplomat bir Haçlı cengâverliğinden çıktın da ufacık bir kıssada hikâye edilen sihirbazın acemi yamağına döndün. Kıssayı sana anlatayım: Acemi bir sihirbaz yamağı varmış. Bir gün ustasının sihir kitabı eline geçmiş. Bu kitabı açmış. Açtığı sayfada karşısına şeytanları davet bölümü denk gelmiş. Okumaya başlamış. Böylelikle farkına varmadan davet ettiği şeytan meydana çıkınca, acemiliği sebebiyle o kadar korkmuş, o derecede ürkmüş ki, sihir kitabını elin-

den atarak suda ıslanmış tazı gibi tir tir titremeye başlamış... Şimdi sen de tıpkı o acemi sihirbaz yamağına benzedin. Asla düşünmediğin halde şeytanı görmüş gibi karşımda titreyip korktun!

Bu azarlayıcı hitap Marki De Conrade'ın arına gitti. Yüzü kızardı. Olanca kuvvetini toplayarak cevap verdi:

- Senden korkmadım. Ama gösterdiğin yolun dehşetinden titremekten de kendimi alamadım. Zalim Richard hakkında böyle bir sözü kim ağzına almaya cesaret edebilir? Düşündükçe tüylerim ürperiyor! Bununla beraber benim düşünüp teklif ettiğim tedbirden daha güvenilir bir çare bulunamazsa, senin öne sürdüğün şu son tedbire girişiriz. Fakat o durumda bütün Avrupa, bütün Hıristiyanlık dünyası bize lanet okuyacaktır. Ruhanî tahtı üzerinde azametle oturan Papa'dan tut da kilise kapılarında avuç açan kör, miskin dilencilere varıncaya kadar bütün Hıristiyanlar bize beddua edecektir.

- Zalimi yaradan sevmezken mazlumun nasıl seveceğine aklım ermez! Şayet Richard'ı seven gayretten yoksun bazı menfaatperestlerle onların kandırdıkları bir takım eblehler varsa, bence onların da herhangi bir hükmü olamaz. Yine de, mademki sen teklifimi bu şekilde değerlendiriyorsun, en etkili olacak bir çareye girişmekten korkuyorsun, öyleyse o yolda yürümeyi bir yana bırakalım, sanki aramızda hiçbir şey geçmemiş, hiçbir konuşma yapılmamış; hepsi hayalden ibaretmiş deyip tatlı bir rüyadan uyandığımızı farz ederek, bu konudaki tasavvurdan da, teşebbüsten de vazgeçeriz.

- Hayır! Niçin hepsi hayalden ibaretmiş diyeceğiz? Niçin tasavvurumuzdan vazgeçeceğiz? Tasavvurumuz yine bakidir!

Templier Şövalyeleri'nin lideri gülümsedi. Beşuş bir çehreyle dedi ki:

- Seni gidi köftehor seni! Hem başımıza dukalık, belki de krallık tacı giydirecek olan bir tasavvurdan vazgeçmek istemiyorsun, hem de bu tasavvurumuzu uygulayacağımız vasıtalara el atmaktan, eylemlere girişmekten korkuyorsun, öyle mi?

- Korkmuyorum a canım! Lakin daha şimdilik o son çareye başvurmaya da lüzum göremiyorum... Sen benim sözümü dinle şövalye! İlk olarak Avusturya ile İngiltere'nin ittifakını bozalım. Aralarına dehşetli bir nifak düşürelim. Sonra curamızı çalmaya başlayalım. Olmaz mı?

- İngiltere ile Avusturya arasına bu nifak tohumunu kim ekecek?

- Orasını bana bırak. Ben o işi üzerime alıyorum.

Bu kavil ve karar üzerine iki Haçlı önderi ayrıldılar. Marki De Montserrat –gözlerini aheste adımlarla uzaklaşmakta olan Templier şövalyesinin yürüdükçe dalgalanan pelerinine dikmiş olduğu halde- bulunduğu noktada kaldı. Rahip şövalye de Doğu akşamlarının pek çabuk çöken karanlıkları içine dalıp gitti. İtalyalı marki ikbal hırslısı bir diplomat olmakla beraber emellerinin gerçekleşmesi için Templier Şövalyeleri'nin reisi gibi gaddar değildi. Yaradılış itibarıyla zevkine mecbur ve nefsanî şehvetlerine düşkün bir adam olup hiç kimseye fenalık etmek istemezdi. Haçlı ordularında bu şekilde ün kazandığı için bir dereceye kadar kendini sevdirmiş ve saygıya mazhar olmuştu. Gözleri henüz Templier şövalyesinin dalgalanarak uzaklaşan mantosuna dikilmiş olduğu halde, kendi kendine konuştu:

- Hakikat işte bu! Bilmeyerek şeytanı davet etmişim! Hem de öyle dehşetli bir şeytanı davet etmişim ki, şahsen intikamını almak için Richard'ı hemen yokluk diyarına göndermek istiyor! Tasavvurumuz başarıyla sonuçlandığı takdirde, benim prenslik veya krallık tacına ka-

vuşma ihtimalim var; Templierlerin reisi için ise böyle bir ihtimal mevcut değil. Sadece Templier grubunun devam ettirilmesi ve geliştirilmesi umulabilir. Yani ben kendi menfaatim için çalıştığım, o ise başkalarının menfaatleri uğrunda çalıştığı halde, bu adam, bir an evvel başarı sağlamak emeliyle, işi Richard'ı zehirlemeye kadar vardırıyor! Hem de acele ediyor! Mutaassıp, dindar görünen bir rahibin böyle müthiş bir teşebbüste bulunacağını dünyada kim ümit eder? Gerçi benim maksadım da çılgınca bir hareketten ibaret bulunan şu Haçlı cemaatini dağıtmaktan başka bir şey değilse de, bu cüretkâr papazın telkine cesaret ettiği dehşet verici vasıtalar hiçbir vakit hatır ve hayalimden geçmemişti. Bununla beraber başarı sağlamak için en emin çarenin de papazın gösterdiği yol olduğu inkâr edilemez.

Marki De Montserrat bu düşüncelerle kendi kendine konuşurken "Kamame Kilisesini unutmayın!" diye yakın bir mesafeden kulağına gelen ses üzerine, kendiyle yaptığı bu sohbeti derhal kesti.

Bu nida karakoldan karakola tekrar ediliyordu. Haçlı ordusunun silaha sarılarak elde etmek istediği maksadı daima hatırda bulundurmak için, ordugâhta ara sıra devriye gezen karakolların esas görevlerinden biri de bu sloganı tekrarlamaktı. Bu âdeti bilen İtalyalı marki, başka bir zamanda olsaydı karakolların bu hatırlatmasına hiçbir önem vermezdi. Lakin nöbetçilerin sesi kalben tasarlamakta olduğu müthiş cinayetle o kadar ilgiliydi ki, marki yapılmış olan ihtarı hâtiften gelen bir ses gibi telakki ederek titremeye, Templier'in reisiyle birlikte tasavvur ettikleri bu cinayet güya ifşa edilmiş de kendisini arıyorlarmış gibi büyük bir endişeyle etrafına bakınmaya başladı. Tam bu sırada akşam serinliğiyle hafifçe dalgalanan İngiliz flaması markinin dikkatine ilişti. Flama ordugâhın ortasında bulunan bir tepeciğe dikilmişti. İhtimal ki bu

toprak yığını eskiden İbranî büyüklerinden birinin makberi idi. Ama şimdi ismi unutulmuş olduğu gibi, İngiliz bayrağı da bu tepenin zirvesinden diğer kralların flamalarına hâkim bulunduğu için, Haçlı ordularınca bundan vakar payı çıkarılarak buraya Mont Saint-George yani Güven Dağı adı verilmişti.

Marki De Montserrat gibi şiddet kokan hayallerle meşgul bir adamın zihninde bir anlık hızlı bir bakış bile pek çok düşünceler doğurabilir. Conrade İngiliz flamasını görünce öteden beri içini kemirmekte, dimağını yormakta olan tereddüdü artık kovdu. Zihninde bir şeye kesinlikle karar vermiş ve planını yapmış bir adam gibi seri adımlarla doğruca karargâhına yöneldi. Bir kralın hizmetkâr ve maiyetinden hiç de aşağı kalmayan maiyetini çadırdan kovduktan sonra:

- Şiddet araçlarına başvurmaktan önce yumuşak tedbirlere girişmek her durumda akıl ve hikmete daha uygundur. Yarın Avusturya arşidükünün ziyafetinde davetli olarak hazır bulunacağım. Maksadın sağlanması için Templier liderinin korkunç tavsiyesini takip etmeye ve uygulamaya mecbur kalmadan önce, başka bir çare bulunup bulunmadığını anlarız...

Diye kendi kendine söylenerek yatağına girdi.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Sağlığa Kavuşma

HİKÂYEMİZİN geçtiği Üçüncü Haçlı Seferi esnasında İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard ile Fransa Kralı Philippe'in ve Avusturya Arşidükü Leopold'un[22] Filistin'de bulunan müttefik devletleri teşkil ettikleri ve bunlardan İngiltere Kralı'nın bütün Haçlı ordularının başkumandanlığını uhdesine almış olduğu bilinmektedir. Avusturya Arşidükü, o tarihte "Karasu" [Göksu] Nehrini geçerken boğularak ölen Almanya İmparatoru Friedrich Barbarossa'un yerine imparatorluk tahtına oturan Heinrich'in akrabasından olduğu için Almanya imparatorluk hanedanı tarafından kendisine "Dük" unvanı verilmiş olduğundan, Almanya Dükü namıyla da anılırdı. Friedrich Barbarossa'un vefatı üzerine Alman Haçlı ordusunun bakiyesi Leopold kumandasında Antakya'dan Şam'a gelmiş ve kumandanlık bu suretle üstünde kalmış-

---

[22] Bazı tarih kitaplarımızda bu Arşidük Leopold Üçüncü Haçlı seferi esnasında Antakya Karasu (Mersin, Göksu ırmağı olacaktır. E.K.) nehrini geçerken boğulmuş olan Almanya İmparatoru Friedrich Barbarossa'un oğlu diye kaydedilmişse de doğru değildir. Boğularak ölen Friedrich'in oğlu ve halefi Heinrich olup Leopold bunun akrabasındandı. Almanya hükümdarlık hanedanı tarafından kendisine "Dük" ünvanı verilmiş ve Tuna Nehri'nin suladığı en güzel eyaletlerin idaresini de Leopold üzerine almıştı. (M.H.)

tı. Halbuki Arşidük Leopold İngiltere ve Fransa kralları-nın doğuştan getirdikleri kavrayış ve cengâverlik mezi-yetlerinden hiç birine sahip değildi. İşlerin yürütülme-sindeki yetersizliği apaçık olan bu prensin, huyu ve meş-rebi de gayet yumuşak olduğundan, Haçlı olayları zoruyla kıyafet değiştirerek ve maiyetinde kimse de olmadan Avrupa'da Leopold'un idaresindeki eyaletlerinden geçer-ken, Arslan Yürekli Richard'ı kısa bir müddet tutuklayıp hapsetmeye cesaret etmiş olması şaşılacak şeydir. Deb-debe ve gösterişi olağanüstü, maiyeti mensupları adeta krallarınkinden fazla olduğu halde büyük bir ihtişam ve şaşaa ile Haçlı müttefik kadrosuna dâhil olduğunda, bu Almanyalı prens, İngiltere Kralı Richard'ın teveccüh ve muhabbetini kazanmaya çalışmıştı. Bu hususta gösterdi-ği yakınlaşma çabasına Arslan Yürekli Richard tarafından nazikçe karşılık verilmesi İngiliz Kralı'nın kendi menfaati icabından iken, sırf Richard'ın kendini beğenmişliği ve azameti buna engel olmuştu. Arslan Yürekli Kral, Alman prensinde –kendi tabiriyle- ada tavşanı kadar bahadırlık kudreti ve sağlamlık belirtisi göremeyince, kendisinden iltifat ve teveccühünü esirgemeye başlamıştı. Hele arşi-dükün oburluğunu, özellikle şarap kullanışında görülen aşırılığını pek çok ayıplıyor, Alman prensinin bu düşkün-lüğünü kimliğiyle, durumuyla ve mevkiiyle asla bağdaştı-ramıyordu.

İngiltere Kralı'nın bu hareketini kendi yaşayış tarzına müdahale manasında yorumlayan Leopold ise, bu düş-künlüğünü, zevk ve sefasını günden güne artırıyor, Ric-hard ile inatlaşıyordu. Bu hallere sonraları bir takım şah-sî sebepler de eklenmiş olduğundan Kral Richard Alman prensi aleyhindeki hissiyatını nefret derecesine vardırmış ve bunu saklamaya lüzum bile görmemişti. İş bu kerteye gelince, Leopold, Richard'a büyük bir kin ve düşmanlık bağlamış, intikam almak için fırsat gözetmeye başlamıştı.

Arslan Yürekli Richard'ın baskıcı tabiatına öteden beri hoş bir nazarla bakmayan Fransa Kralı Philippe ise, bunu fırsat bilerek Alman prensi ile İngiltere Kralı arasındaki nifak ateşini gizli entrikalarıyla sürekli körüklüyordu. O çağın en usta diplomatlarından sayılan Philippe, kendisine vergi veren bir İngiliz'in bu derece baskısını çekemiyordu. Bu yüzden, taraftarlarını güçlendirmek ve Richard'ın grubunu ise zayıf düşürmek emeli güdüyordu. Ve bu müstebit kralın her nasılsa pençesi altına aldığı ezici kuvvete direnebilmek üzere, kendisinin altında bulunan prenslerin birleşmelerinden ve birlikte hareket etmeleri lüzumundan dem vurmaya başlamıştı. Hatta bu isteğinin gerçekleşmesi için özenle paçaları sıvamıştı.

İşte Haçlı birliğini meydana getiren kadroyu birleştiren bağı büsbütün kesmek; hiç olmazsa ittifakın temelini sarsmak maksadıyla Conrade De Montserrat'nın eteği belinde işe hazırlandığı sırada durumlar bu merkezde idi.

Arşidük Leopold'ü ziyaret için Conrade De Montserrat öğle vaktini seçmişti. Ziyaret vesilesi Alman prensinin kullandığı Macar veya Ren şaraplarıyla Kıbrıs'tan kendisine gelip takdim etmek şerefiyle övünç duyduğu şarabın mukayesesi gibi bir bahaneden ibaretti. Böyle bir nezakete karşı teşekkür ifadesi olarak arşidük kendisini yemeğe alıkoydu. Ziyafetin her bakımdan mükemmel ve hatta kralların ziyafetlerinden daha parlak olması için arşidük hiçbir şeyi ihmal etmemişti. Bununla beraber İtalyalı diplomat sofra düzenini ve hazırlananları zarafet ve kibarlık adabına uygun olmaktan ziyade mide düşkünlüğüne yakıştırmış ve pek kaba bulmuştu.

Almanlar, Roma İmparatorluğunu itaat altına almış olan atalarının barbarca âdet ve ahlakından pek çoğunu aynen muhafaza etmişlerdir. Alman soyluları ve bunların şövalyeleri zarafet, kibarlık hususunda Fransız ve İngiliz şövalyelerinin inceliklerine erişememişlerdir. Bu iki mil-

let bireyleri nazarında medeniyetin gelişme noktası olan zarafet adabına ve sosyal terbiyeye Almanlar gereği kadar önem vermezler. Bundan dolayı İtalyalı marki Avusturyalı arşidükün sofrasında bulunduğu sırada, ziyafetin kral-lara layık bir mükemmellikte olmasına gayret edildiğini görmesine rağmen, kulağına akseden bir takım ses ve gürültülerin kendini taciz etmesinden de rahatsız olmuştu.

Avusturya senyörlerinin acayip kıyafetleri de markinin şaşkın bakışlarını çekmekteydi. Bunların uzun sakalları, rengârenk kısa ceketleri, elbiselerinin sırma işlemeleri, cicili biçili ayakkabıları Batı Avrupa'nın modasıyla asla uyuşmuyordu.

Her çağda bir takım hizmetkârların ziyafet salonuna doldukları, sohbete karışacak kadar laubalilik gösterdikleri, efendilerinden aldıkları sofra artıklarını davetlilerin arkasında yer alarak yiyecek derecede terbiyesizliklerden çekinmedikleri görülmüştü. Salonlarda cüceler, oğlanlar, maskaralar, dalkavuklar, saz şairleri o kadar çok ve bunların sesleri, gürültüleri o derece bunaltıcıydı ki, zarafet adabına, nizam ve intizama daha fazla uyulan başka bir ziyafette olsaydı, buna tahammül ihtimal dışında bulunurdu.

Bunlara istedikleri kadar şarap verilmiş olduğundan, bu insanı neşelendiren mayi, tabiatıyla tesirlerini gösterdiğinden bu iğrenç güruhun şevk ve şetaretleri bıkkınlık derecesini de geçerek adeta rezalete varmaktaydı.

Hükümdar sıfatını taşıyan bir prensin çadırından ziyade bir Alman meyhanesine yakışan bu şamatalar arasında arşidükün hizmetine ve protokole öylesine özen gösteriliyordu ki, bu hususta Leopold'un krallardan aşağı kalmamak istediği kolaylıkla anlaşılmaktaydı. Sofrada kendisine hizmet edenler hep soylulardan seçilmiş gençler olduğu gibi, enfes yemekler değiştikçe yine bunlar diz çöküp saygılayarak yemekleri sunuyorlardı. Leopold'un

yemeği gümüş tabağa konuluyor, şarabı altın kupa ile takdim ediliyordu. Sırtındaki dukalık elbisesi kakım kürk ile süslü olduğu gibi, murassa tacının kıymeti de krallara mahsus taçların değerinden aşağı değildi. Kadife kundura giymiş olduğu halde uzunluğu iki kademe yaklaşan dehşetli ayaklarını som gümüşten yapılmış bir iskemle üzerine koyuyordu. Mavi gözlü, beyaz ve pembe çehreli, kumral saçlı, orta yaşlı, güçlü bünyeli bir adam olan arşidükün huy ve meşrebindeki hafifliğini, hoppalığını daha iyi tarif edebilmek için şu durum yeterli olur: Sofrada sağ tarafına almak suretiyle Marki De Montserrat'ya özel bir saygı göstermek istediği halde, sağ omuzunun arkasında saygı duruşunda dikilen kendi ozanına, Doğuluların tabiriyle kendi "oğlanlarına"; saygıdeğer misafirinden daha fazla yüz veriyordu.

Arşidükün ozanı dizlerine kadar inen siyah kadifeden uzun bir setre giymiş ve gülünç görünüşlü giysisinin üzerine yer yer muhtelif türden bir takım altın sikkeler dikmişti ki, eğlendirdiği, övdüğü prenslerin verdikleri bahşişleri, ihsanları bu şekilde herkese göstermek istiyordu. Arşidükün şiir okuyucusu elinde her daim küçük bir baston taşıyordu. Bu bastona bir takım halkalar vasıtasıyla gümüş sikkeler asılmış olduğundan ve bu komik şahıs ne zaman mevki ve makama uygun bir nükte söyleyecek veya latife yapacak olsa bastonunu hareket ettirerek söze başladığından, gümüş paraların sesi duyulunca hazır bulunanlar hemen susarlar, ozanın söyleyeceklerini beklerlerdi. Gayet zeki olan bu tufeyli, bu hafif meşrep prensin yalnız şairi olmayıp gerektiğinde hatt-ı hareketinin belirlenmesi için adeta ona özel danışmanlık ve hocalığı yapardı. Bu sebeple arşidükün sempatisini kazanmak isteyenler ilk önce bu tufeyliyi memnun edip muhabbetini kazanmak zorunda idiler. Kısacası şiir-okuyucu, Leopold'un hem eğlencesi, hem de has nedimi idi.

Tufeylinin sarf ettiği yüksek seviyeli güzel sözlerin veya felsefî hikmetlerin veyahut şairane kasidelerin zihinlerde kötü bir yana çekilmesi ihtimalinden dolayı arşidük, "Hauf-nahr"ını yani soytarı veya maskarasını da sol omuzunun arkasına oturtmuştu. "Johannas Schwanger" adını taşıyan bu maskara, başındaki külahın üzerine dikilmiş çıngırakları salladıkça ozanın bastonunda asılı gümüş akçelerin çıkardığı kulak tırmalayıcı seslere rahmet okutacak derecede rahatsız edici bir şamata hâsıl ediyordu.

Bu iki komik şahıs nöbetleşe hüner gösterdikçe Prens Leopold bir taraftan kahkaha ile gülmekte, bir yandan da Alman şiir ve latifelerinin İtalyalı muhterem misafiri üzerinde uyandırdığı etkiyi anlamak için Marki De Montserrat'nın yüzünü gözden geçirmekteydi. Şiir okuyan tufeyli ile soytarıdan hangisinin daha ziyade meclise renk kattığını belirlemek zor bir işti. Çünkü hangisi söze başlasa arşidük gülmekten katılıyor, davetliler de ona uyarak zoraki sırıtıyorlardı! Söz sırası için iki dalkavuk bazen kapışırlarsa da çoğunlukla birbirlerine yardımcı oluyorlardı. Öyle ki, şiir okuyanın sarf ettiği ibret verici sözler, komik maskaranın söylediği yaveler içine karışıp gidiyordu!

Marki De Montserrat'nın samimi duyguları ne merkezde olursa olsun, bu zarif diplomat her halde memnun bir yüz gösteriyor, arşidük ile beraber gülmeye gayret ediyordu. Öte yandan gerek şiir okuyanın, gerek maskaranın sözlerinde fikir ve meramının açıklanması için uygun bir zemin bulunup bulunamayacağına da dikkat ediyordu. Böyle bir fırsat düşünce Marki De Montserrat gibi becerikli bir diplomatın bundan istifade edeceği açıktı.

Leopold'un maskarası Kral Richard'ı dile dolayarak alaya almakta gecikmediği gibi, şiir okuyan da Alman prensinin övgüsüne dair manzumeler okumaya başladı.

Bu sırada üç hanende bir taraftan cengâverlik havaları ile şarkı söyleyerek, diğer yandan organonlarıyla neşe saçarak yarış alanına atılmışlarsa da, şiir okuyanın övgüsü Leopold'ü daha çok memnun ettiğinden, bir işaret emri üzerine maskara da, hanendeler de susmaya mecbur olmuşlardı. Bunların kulak tırmalayıcı sesleri kesilince, ozanın sesi duyulmaya başladı. Bunun almanca okuduğu şiir mealen şöyle tercüme edilebilir:

"Hepsinin yiğit pazularında birer kanlı haç bulunan askerlerimizi Kudüs'te sevk ve idareye muktedir bir kumandan varsa, onun da cengâverlerin önderi Leopold hazretleri olduğunu yalnız dostları değil, düşmanları bile itiraf etmektedir."

Şiir okuyucu şiirin burasına gelince arşidük bir işaretle sükûtu emretti. Geniş bir altın kâse ağzına kadar dolu olduğu halde meclisi dolaşmaya başladı. Hazır bulunanlar büyük bir şevk ve şakraklıkla hem bade içiyor, hem de 'Cenab-ı Hak Arşidük Leopold'un ömrünü artırsın' demek olan "Hoch lebe der Herzog Leopold!" nidasıyla ziyafet sahibini alkışlıyorlardı.

İkinci bir beyit ilkini takip etti:

"Cermanyalıların bayrağı kralların flamaları üstünde azametle dalgalanmalıdır! Zira kartalın kanatları Cermanyalıların şevket ve kudretini en yüce yere yükseltir!"

Leopold şimdi de tercümana işaretle bir emir verdi. Şiir okuyan derhal sustu. Meydanı tercümana bıraktı. Davetlilerin Alman dilini bilmediklerini Leopold biliyordu. Okunan şiirin manası herkesçe anlaşılsın diye tercümana emir vermişti. Tercüman şiirin açıklamasına girişerek dedi ki:

"Kartal, velinimetimiz Arşidük Leopold hazretlerinin bayrağını süsleyen şan ve şevket alametidir. Dünyada güneşe en fazla yaklaşan bir mahlûk varsa o da kartaldır. Kartal o derece yük-

seklere kanat çırpar ki, kudretin en yükseğine ancak o yükselebilir. Onun için Cermanyalılar bu kuşu özel işaret edinmişlerdir."

Tercüman, şiirin anlamını yorumlayarak şu son sözleri söylediği sırada entrikacı Marki De Montserrat Cermanyalılar ile İngilizler arasına nifak tohumu saçmak için fırsat bu fırsattır deyip şöyle bir itirazda bulundu:

- Mademki kartal o derece yükseğe uçuyor, bugün arslan niçin onun üstünde şan ve şevketle yücelik göstermektedir?

Arşidük Leopold'un öfkeli yüzü kızardı. Gözlerini şiir okuyucuya dikti. Leopold'un ne demek istediğini anlamakta gecikmeyen tufeyli şair Marki De Montserrat'ya cevaben dedi ki:

- Affedersiniz marki cenapları! Arslanın kanatları olmadığı için hiçbir zaman kartaldan daha üstün şan ve şevketle yücelik gösterisinde bulunamaz!

- Ben Saint Markt'ın arslanından bahsetmiyorum ki, bu itiraz yerinde olabilsin?

- Saint Markt'ın arslanı dediğiniz arma Venediklilerin bayrağıdır. Yarı tüccar, yarı savaşçı geçinen ve bundan dolayı hem suda hem karada yaşayan hayvanlar sınıfından sayılan bu milletin ne önemi olabilir ki ondan söz etmiş olasınız?

Marki De Montserrat nifak ateşini bir kat daha körüklemek için korkusuzca şiir okuyucunun sözünü kesti ve dedi ki:

- Evet, ben de onu bildiğim için Venedik bayrağından bahsetmek istemedim. Maksadım İngilizlerin üç arslanıdır. Rivayete göre eskiden bu üç arslan pars denilen yırtıcı hayvan suretinde imiş. Lakin şimdi kuşlar, balıklar da dâhil, bütün hayvanların kralı olan arslan şekline dönüştürülmüş ve bundan dolayı yükseklerde kanat çırpar dediğiniz kartalın da üstünde bir konum kazanmıştır.

Kimin haddine ki bu arslanla rekabet iddiasında bulunabilsin?!

Şarabın etkisiyle kanı beynine vurmuş olan Leopold daha ziyade sabredemedi. Bizzat lafa karışarak sert bir çehre ile dedi ki:

- Bu sözleri ciddi olarak mı söylüyorsunuz senyör marki?

- Şüphe mi var arşidük hazretleri?

- Haçlı muharebeleri için kendi istekleriyle İngiltere Kralı Richard'a katılmış olan bağımsız hükümdarları Richard'ın emrine tabi prensler mi sayıyorsunuz da böyle konuşuyorsunuz?

- Haçlı ordugâhında gördüğüm hallere göre muhakeme ederek söylüyorum prens hazretleri. İngiltere Kralı Richard güya bütün Hıristiyan ordularının mutlak âmiri ve büyük kumandanı imiş gibi, İngiliz bayrağının öteki bütün bayraklara hâkim olurcasına ordugâhın merkezinde azametle dalgalanmakta olduğu nazar-ı dikkatinize ilişmiyor mu efendim?

- Şüphesiz! Ama bu duruma sizin nasıl sabır ve tahammül etmekte olduğunuz da hatırımdan çıkmıyor!

- Aman arşidük hazretleri! Fransa Kralı Philippe, Avusturya Prensi Leopold hazretleri gibi muhterem zevatın kabullenmekte oldukları bir horlanmaya, bendeniz gibi aciz bir Marki De Montserrat tahammül etmez de ne yapabilir? Sizin kabullendiğiniz böyle bir alçalma, bu âciz için hiçbir vakit alçalma sebebi değildir. Siz bu sıkıntı verici aşağılanmayı tahammülle sırtlandıktan sonra artık bizim için ne kalır? Bizim gibi acizlerin elinden sabır ve sükûndan başka ne gelir?

Fettan İtalyalı kin ve düşmanlık ateşini istediği gibi yakıp alevlendirmişti. Leopold öfkeli bir vaziyette yumruğunu masanın üzerine vurdu. Gözlerinden ateş fışkırmakta olduğu halde bağırırcasına bir sesle haykırdı:

- Fransa Kralı Philippe ile görüştüğümde bu hali kendisine açmıştım. İngiltere Kralı Richard'ın büyüklenen tavırlarının tahammülü aştığını söylemiştim. Bu adalı gaddarın bu tarzdaki davranışlarına karşı, hem kendi haysiyetimizi korumanın, hem de bizim altımızda bulunan prenslerin, şövalyelerin himayesine koşmanın bizim için en öncelikli görevlerden olduğunu da eklemiştim. Halbuki Kral Philippe, İngiltere Kralı'nın Fransa'ya vergi verir tâbi bir hükûmet olduğunu ve Fransa'nın uyruğu bulunduğunu düşünerek, bu tabiiyet ve uyrukluk münasebetini böyle sıradan işler için bozmak istemediğinden, Richard ile açıktan açığa zıtlaşmayı akıllıca bir politika saymıyordu.

- Fransa Kralı Philippe'in gayet tedbirli, hazımlı, ihtiyata riayet eden bir hükümdar olduğunu herkes biliyor; Richard'ın gösterdiği büyüklenmeye karşı sessiz kalmasını ileri görüşlü bir politika yürüttüğü fikrine bağlayarak hiç kimse kendisini takip etmiyor. Ama ekselanslarının politikası bu merkezde olmasa gerektir. Almanya ile İngiltere arasında politika bakımından bağımlılık, uyrukluk gibi siyasi bir ilişki yoktur. O halde neden dolayı bu İngiliz Kralı'nın tahakkümü altında bulunmayı kabul ettiğinize bir türlü akıl erdiremiyorum.

Leopold büsbütün hiddetlendi. Eli ayağı zangır zangır titriyordu. Bağırarak dedi ki:

- Ben mi Kral Richard'ın tahakkümü altında bulunuyor muşum? Bunu asla kabul etmem marki! Ben Avusturyalı bir arşidük olmakla beraber, aynı zamanda Almanya İmparatorluk hanedanının da akrabası olayım; ve bununla beraber Roma Devleti'nin önemli üyelerinden biri olayım da, bir adanın yarısına hâkim olan ve adeta Fransa'ya tabi bulunan Kral Richard gibi bir Normandiyalının emri altında yaşayayım?! Asla marki! Bütün Haçlı

ordugâhı öğrenecek ki, Avusturyalı Arşidük Leopold rekabet meydanında Kral Richard'a göz açtırmayacaktır.

Leopold bu sırada yumruğuyla tekrar masanın üzerine vurdu ve davetliler arasında bulunan Almanyalılara hitaben sözüne devam etti:

- Ne duruyorsunuz? Kalkın! Ne kadar Alman prens ve şövalyeleri varsa hepiniz beni takip edin! Alman kartalını elbette İngiliz arslanının üstünde, kudret semalarının en yükseğine çıkarmak gerekir! İngiliz bayrağı ne kadar yüksekte azametle dalgalanıyorsa Almanya bayrağını da ondan daha yüksek bir yere dikmek için hepiniz arkam sıra gelin!

Bunun üzerine Arşidük Leopold ayağa kalktı. Davetlilerin alkışları arasında ziyafet çadırından dışarı çıktı. Kapının önünde dikili bulunan bayrağı aldı.

Bu esnada Marki De Montserrat Avusturyalı prensin hiddetini yatıştırmak istiyormuş gibi yapmacık bir hareketle dedi ki:

- Bu kadar acelecilik göstermeyin arşidük hazretleri! Böyle vakitsiz bir saatte ordugâh içinde karışıklık çıkması, kabul edilmiş olan ileri görüşlü vizyonunuzla bağdaştırılamaz ve ona uygun düşmez. Haçlı orduları arasında asla umulmadık bir zamanda karışıklık çıkarmaktansa, Richard'ın tahakkümüme bir müddetçik daha katlanmak tercih edilmelidir.

- Bir müddetçik değil bir saat, bir dakika sabredemem!

Leopold bu cevabı verir vermez, bayrağı kapıp ilerlemeye başladı. Has bendeleri, hizmetçi ve maiyet halkı kendisini takibe koşuştular. Alman prensi seri adımlarla İngiliz bayrağının dikilmiş olduğu tepeye doğru yürüyordu. Tepeye varınca, Richard'ın bayrağını yerinden söküp atmak istiyormuş gibi bir tavırla sancak direğini kavradı. Leopold'u takip ederek gelmiş olan maiyeti mensupla-

rından maskara Johannas Schwanger bu hali görünce hemen prensin ayaklarına kapanıp yalvarmaya başladı:

- Aman velinimetim! Ne yapıyorsunuz? Arslanın dişlerinin ne kadar keskin olduğunu hiç düşünmüyor musunuz? Bu İngiliz bayrağını söküp atacak olursanız Arslan Yürekli Richard'ın intikam alıcı dişlerinden nasıl kurtulacağınızı düşünmüyor musunuz?

Almanyalı prens İngiliz bayrağını yırtıp atmakta tereddüt geçirdi. Bununla beraber bayrağın asılmış olduğu direği elinden bırakmak istemiyordu. Bu haldeyken, gazaplı bir çehre ile maskarasına döndü:

- Arslanların keskin dişleri varsa kartalların da yırtıcı pençeleri olduğunu bilmiyor musun? Richard beni intikam alıcı dişleriyle paralamak istermiş! Ben de onu kahredici pençemle unutulmayacak şekilde yaralayabilirim! Sen ne telaş edip duruyorsun? Hiç korkma Johannas!

Bu esnada şiir okuyucu söze karıştı. Maskaranın lafı çeviremeyip efendisini bir kat daha hiddetlendirdiğini görünce, Leopold'un gazabını yatıştırmak için dedi ki:

- Arslanın dişleri ne kadar keskin olursa olsun kudretin zirvelerine kanat çırpan kartala hiçbir vakit zarar veremez! Arslan ormanlardaki hayvanların padişahı ise, kartal da havadaki kuşların padişahıdır! İngiliz adası Almanya ülkesinden ne kadar uzak ise, bu iki padişahın hükümran oldukları alan da birbirinden o kadar uzaktır! Bu yüzden tabii halde birbirine zarar veremeyeceği aşikâr olan iki rakipten birinin bayrağını –kesinlikle hiçbir mecburiyet yokken- tahkir ederek, diğer rakibin zarar vermesini davet etmek asla akıl ve hikmete uygun olamaz. Velinimetim! Bununla beraber mademki Alman bayrağının İngiliz flamasının tahakkümü altında zebun halde dalgalanması majestelerince havsalaya sığdırılamıyor, onun da barışçı yollarla bir çaresi bulunabilir.

Leopold öfkeli halde:

- Nasıl bulunabilir?

- İngiliz flamasının yanı başına Alman bayrağını da dikmek suretiyle! Kartal ile arslan yan yana gelince artık hiçbir çekişmeye mahal kalmaz.

Hikmetli konuşan ozanın bu sözleri Leopold'un hiddetini bir dereceye kadar yatıştırmıştı. Alman prensi İngiliz bayrağının direğini bıraktı. Marki De Montserrat'yı aramak üzere arkasına döndü. Fakat İtalyalı marki saçtığı nifak tohumunun ilk semeresi olmak üzere bu kadar büyük bir hadisenin çıktığını görünce, kalabalığın arasından yavaşça çekilmiş ve bu esnada tarafsız bazı kişilere Almanyalı prensin İngiliz bayrağı aleyhindeki küçük düşürücü muamelesinin teessüf edilecek durumlardan olduğunu söylemek gibi, diplomatik entrikanın en ince nokta ve nüktelerini de unutmamıştı. Arşidük Leopold'un böyle büyüklük taslamaktan maksadı, şu hal ve hareketini herkesten evvel Marki De Montserrat'ya göstermekten ibaretti. İtalyalı entrikacıyı meydanda bulamayınca yüksek sesle hazır bulunanlara hitap etti:

- Kral Richard'ın bayrağını parça parça edip ayağımın altında çiğneyecektim! Lakin Haçlı orduları arasında nifak başlatmış olmamak için bu fikirden vazgeçtim. Yalnız, Alman bayrağını İngiliz bayrağının yanına dikmekle yetindim. Gerçi ulu atalarım olan imparatorların bayrağını Kont Anguix sülalesinden bir kralın flaması yanına dikmek benim için bir tenezzül ise de, dediğim gibi, sırf Hıristiyan orduları arasında nifak çıkmasına meydan vermemek üzere bu kadarcıkla yetindim. Şimdi Kont Anguix torunu ile imparatorlar neslinden gelen bir prens, eşit konuma gelmiş oluyor.

Arşidük Leopold bunları söyler söylemez Alman bayrağını İngiliz bayrağının yanına dikti. Sonra bir fıçı şarap getirilmesini emretti. Bayrağın dikilme merasiminde hazır bulunan zatların hepsi Leopold'un şerefine kadeh kal-

dırmaya başladılar. Bunlar bir taraftan sevinçlerini haykırmakta, diğer yandan da mızıka sesleri şevket ve şanla yükselmekteydi.

Bu neşe ve sevincin yol açtığı şamatalar tabiatıyla Haçlı ordusuna aksetmekteydi. Orduda, muhtelif milletlerin karargâhlarında bulunan askerler Saint George tepesinden doğru gelen bu gürültülerin ne olabileceğini anlamak için kulak kabartmışlardı. Hele Richard'ın ordugâhı büsbütün telaşa düşmüştü. Genel olarak ordugâhta şen şakrak bir şamata var ama, neden kaynaklandığı malum değil... Sakın İslam savaşçıları ordugâhı aniden basmış olmasın! İngiliz generalleri olaydan kralı haberdar etmeye cesaret edemiyorlardı. Her biri bir tarafa koşuyor, mızıka seslerini heyecanla işitiyordu. Hasta kralın çadırında bulunan bendeleri ise, dışarıda cereyan eden olaydan habersiz, Richard'ın burnuna sünger koklatmakla meşgul idiler. Çünkü Mağripli tabip uyguladığı mucizeli sanatının kurallarına uyarak, kralı uyandırma zamanının geldiğini bildirmişti. Lord Thomas'ya bunu haber verdikten sonra Richard'ın kuvvetli bünye sahibi bir adam olmasından dolayı şifa verici ilaçlarının ikinci defa kullanılmasına lüzum kalmadığını da müjdelemişti. Müslüman hekimin bu müjdesini teyid etmek istiyormuş gibi İngiliz Kralı hemen gözünü açtı. Yatağının içinde doğruldu. Gözlerini oğuşturmaya başladı. Bundan sonra kasalarda mevcut nakdin miktarını Lord Thomas'dan sordu. Lord, sandık mevcudunu tabiatıyla tamamı tamamına arz edemedi.

Kral dedi ki:

- Beis yok! Az olsun, çok olsun, kasalarda ne miktar para varsa hepsini bu hazık tabibe vereceksin. Bununla beraber şayet nakit mevcudu bin Bizans altınından noksan ise, o miktara tamamlamak için lüzumu kadar mücevherat ilave edersin.

Kral Richard'ın verdiği bu emirleri işiten Müslüman tabip hemen söze karışarak dedi ki:

- Ey melik! Cenab-ı Hakkın ilahî bir armağanı olan şerefli bir ilimi ben satamam! Zengin, fakir, genç, ihtiyar her kim olursa olsun Allah rızası için tedavi ederim. Şurasını da biliniz ki, şayet bu tedavi mukabilinde para denilen hasis şeyi kabul edecek olursam ilacımın şifa verici etkileri derhal ortadan kalkar. Bundan başka, Selahaddin hazretlerinin göndermiş olduğu özel tabibi, kimin tarafından olursa olsun tedavi ücreti kabul edecek derekeye düşemez!

Lord Thomas hayrette kaldı:

- Garip şey! Avuç dolusu altını reddediyor! Hekimin sözleri yüz yaşındayım demesinden daha çok hayretimi çekti.

Böyle kendi kendine söylenmekteyken kral tekrar konuşmaya başladı:

- Thomas! Mağripli tabibin sözleri bizim şövalyeler için büyük bir fazilet dersi teşkil edecek derecede alicenapça ve bilgece! Bence kendisine teşekkürden başka diyecek bir söz kalmadı...

Müslüman hekim, kralın bu iltifatına nazikçe karşılık verdikten sonra, yine Richard'ın hastalığına sözü getirerek dedi ki:

- Ey Melik Riyç![23] Fakir hakkındaki medh-ü senaları bırakarak tekrar yatağa yatmalarını rica ederim. Gerçi şifa verici ilacı ikinci defa kullanmaya lüzum görmüyorsam da bedenî kuvvetiniz henüz tamamıyla yerine gelmemiş olduğundan, onu şimdiden bir yana bırakacak olursanız

---

[23] Richard adının İngilizce telaffuzu 'Riçar' olup İngiltere Kralı ordugâhında tabiatıyla İngilizce telaffuz edildiği gibi anıldığından Müslüman arasında *Riyç* denmesi, Riçar isminin tahrif edilmesinden ve hafifletilmesinden ileri gelmiş olduğu anlaşılmaktadır. (M.H.)

hastalığın nüksetmesi pek muhtemeldir. Buna mahal kalmamak üzere tekrar yatıp bir müddet daha dinlenmelerini tavsiyeye lüzum görmekteyim.

- Ey hekim! İhtarını elbette güzellikle karşılayacağım. Bununla beraber inanın ki nice günlerden beri vücudumu mahveden humma ateşinden eser kalmamıştır. Hatta diyebilirim ki, vücudumu en usta, en yiğit bir cengâverin mızrağına karşı siper etmeye bence artık hiçbir engel kalmamıştır. Ama susun!... Kulağıma uzaktan uzağa bir takım gürültüler, bir takım mızıka sesleri geliyor. Hem de ordugâhta! Çok şey... Ordugâhta böyle şamata, böyle çalgı ne demek? Koş Thomas! Çabuk araştır! Ne olduğunu hemen bana bildir!

Richard'ın has kulu hemen dışarı fırladı. Bir dakikalık kayboluştan sonra dönerek kral huzuruna şunu arz etti:

- Araştırdım majesteleri! Arşidük Leopold kadeh arkadaşlarını başına toplamış, ordugâhta ziyafet veriyormuş...

- Sarhoş herif! Bu rezaletleri bütün Hıristiyan âleminin gözü önünde yapacağına kendi çadırında yapsa olmaz mı? –Bu sırada tam kral çadırına girmekte olan Marki De Montserrat'ya hitaben:- Ne dersiniz marki? Doğru değil mi? Ordugâhın ta merkezinde böyle ayyaşlık etmek ayıp değil midir? Alman prensinin rezaleti doğrusu ya artık ayyuka çıktı!

- Öncelikle haşmetli zatlarının bu derece sağlığına kavuşmuş olmalarından dolayı Cenab-ı Hakka hamd ve şükür eder, ikinci olarak kulunuzun da şimdi arşidükün ziyafetinden gelmekte olduğumu arz eylerim.

- Nasıl! Siz de o Alman tulumunun ziyafetinde mi bulundunuz? Bu kadar gürültüye, patırtıya sebep ne imiş acaba? Arşidüke ne olmuş ki böyle şamatalı ziyafetlerle hem herkesi taciz ediyor, hem de bütün orduya karşı rezalet ilan ediyor? Böyle meclislerde bulunmaya sizin de

can attığınızı bilirim. Eğlenceyi pek seversiniz... Hal bu merkezde iken niçin ziyafetin sonuna kadar arşidükün meclisinde bulunmadınız? Yoksa rezalet bütün bütün açığa mı vurdu? Acaba mecliste bir hadise mi ortaya çıktı?

Bu sırada Richard'ın arkasında ayakta hizmete amade duran Lord Thomas, ordugâhta cereyan eden halleri zinhar krala söylememek için gözüyle kaşıyla İtalyalı markiye işaretler ediyordu. Lakin Marki De Conrade yapılan ihtarı anlamamış yahut anlamak istememişti. Bundan dolayı Thomas'nın işaretlerine önem vermeyerek krala cevaben dedi ki:

- Evet efendimiz! Rezalet ayyuka çıkıyor, şarap fıçısının biri boşalıp diğeri geliyordu. Bununla beraber arşidükün hal ve hareketine önem veren yoktu. Çünkü ne yaptığını bilmiyordu. Bir aralık işi büsbütün azıttı. Dehşetli bir latifeye kalkıştı. Bendeniz o hali görünce işin içine karışmış olmamak, davetlilerin arasında bulunmamak için hemen ziyafet mahallini terk ettim.

- Çok şey!... Alman prensi nasıl bir işe kalkışmıştı ki hazır bulunmamak üzere hemen meclisi terke mecburiyet gördünüz?

- Kral hazretleri! Orasını ne siz sorun, ne de kulunuz söyleyeyim!

- Söyle, söyle! Leopold ne yapıyordu?

- Saint George dağının zirvesinde heybetle dalgalanan İngiliz bayrağını oradan kaldırıp yerine kendi bayrağını dikmek istiyordu!

Arslan Yürekli Richard ölüleri bile dehşetle titretecek korkunç bir sesle haykırdı:

- Ne dedin, ne dedin?!

Hiddetinden zangır zangır titremeye başlayınca Marki De Montserrat:

- Aman majesteleri! Alman prensi gibi bir divanenin, bir sarhoşun cüret etmiş olduğu çılgınca bir hareketten dolayı bu derece hiddet buyurmayın!

Richard hemen yataktan dışarı atladı. Akıllara hayret verecek bir çabuklukla giyinmeye başladı. Bir yandan acele acele giyiniyor, bir yandan da:

- Susun! Hiç kimse bir söz söylemesin! Kimse bana karışmasın! Emrediyorum! Hepiniz susun! Sen de sus hekim!

Diye etrafındakilere dehşet saçıyordu.

Nihayet titreye titreye giyinebildi. Çadırın direklerinden birinde asılı bulunan kılıcını koparırcasına bir kuvvet ve şiddetle çekti, aldı. Başka bir silaha lüzum görmeksizin, kimseyi çağırmaksızın yıldırım süratiyle çadırdan dışarı fırladı. Ellerini hayret eden bir tavırla semaya kaldırmış olan entrikacı Marki De Montserrat kralın has kulu ile konuşmaya girişmek istiyormuş gibi bazı hareketlerde bulunmuşsa da Sör Thomas buna hiç önem vermeden büyük bir telaşla markinin yanından geçti. Yaverlerden birini çağırarak şu emri verdi:

- Lord Salisbury'nin karargâhına koşun. Kuş olup uçun! Adamlarını derhal toplasın, arkam sıra hemen Saint George tepesine gelsin. Kral hazretlerinin humma nöbetinin kanından çıkarak beynine vurmuş olduğunu söyleyin.

Lord Thomas'nın bu kadar telaş ederek söylediği sözleri ancak işitebilmiş, ne demek istediğini belki de hiç anlayamamış olan yaver ile kral çadırında bulunan öteki hizmetliler en yakın çadırlara koştular. Olanları anlattılar. Bunun üzerine İngiliz askerleri arasında büyük bir telaş başladı. Herkes endişeye düştü. Lakin sebebini kimse bilmiyordu. Velvele arasında uykudan uyanan kişiler bu telaşın sebebini birbirlerinden soruyorlardı. Hiç kimse doğru dürüst bir cevap veremeyince, Richard'ın ordu-

gâhında türlü türlü rivayetler dolaşmaya başladı. Bazıları Müslüman askerlerin Haçlı ordugâhını birdenbire basmış olduklarını, bazıları da Kral Richard'a suikast yapıldığını, bir takımları ise bir gece evvel kralın hummadan ölmüş olduğunu, birçok kimseler de Almanyalı prens tarafından kralın öldürüldüğünü söylüyorlardı.

Ordugâhta birdenbire çıkan bu kargaşanın aslını askerler bilmediği gibi, subaylar, hatta senyörler bile haber alamamışlardı. Kumandanlar, subaylar büyük bir aceleyle askerleri silahlandırıyor, silah başına davet ediyordu. Asker o kadar karışmış, o derece heyecana kapılmıştı ki Haçlı ordularında büyük bir felaketle sonuçlanabilecek olan intizamsızlık, itaatsizlik gibi üzücü durumların zuhuruna meydan vermemek için bütün senyörler ve kumandanlar büyük gayret gösteriyorlardı. İngiliz borazancıları uzun süreli, kulak tırmalayıcı boru sesleri ile askeri ok, mızrak, topuz, çomak gibi ordugâhta her ne türlü silah varsa hemen kapıp harekete hazır bulunmalarını ihtar ediyordu.

İngiliz boruzenlerinin bu telaşı, silah başına borusu İngiliz karargâhından başka bütün Haçlı ordularına da aksetmiş olduğundan, muhtelif milletlerin Haçlı askerleri de hemen silaha sarılmışlar, sebebini, aslını bilmeksizin ordu merkezinde toplanmaya başlamışlardı.

Lord Thomas'nın daveti üzerine, maiyetinde silahlanmış birkaç askerle acele acele ordugâhın merkezinden geçerken, Lord Salisbury, bütün askerlerin savaş düzeninde hazır beklemesini ve ihtiyaç duyulduğunda Kral Richard hazretlerinin imdadına yetişmek için ileriye hareket etmelerini; ama ordugâhta büyük bir kargaşa çıkmasına meydan vermemek üzere telaş edilmemesini; nizamın ve askerî disiplinin şiddetle korunması lüzumunu emretmişti.

Bu esnada yarım yamalak giyinmiş, yalın kılıcı eline almış olan Kral Richard, yolu üzerindeki askerlerin, subayların, senyörlerin alkışlarına yahut şamatalarına hiç aldırmadan Saint George tepesine doğru koşuyor, has bendesi Thomas ile diğer üç mabeyinci aceleyle kralın peşinden gidiyorlardı. Haçlı orduları arasında pek az İskoçyalı mevcut olmakla beraber bunların da ayrıca bir karargâhı vardı. Lakin İngiliz ordugâhından uzakça bir mesafede bulunduğu için İskoçyalıların bütün ordulara sıçramış olan telaştan, karışıklıktan henüz haberleri yoktu. Kral Richard'ın bizzat kılıç çekerek ileri doğru koştuğunu İskoçyalı askerler, kumandanları olan Şövalye De Leopard'a, diğer adıyla Sör Kenneth'e haber verdiklerinde, İskoçyalı cengâver büyük bir tehlikenin yüz gösterdiğini anlayarak, hemen kılıcını, kalkanını kapmış, Kral Richard'ın ardı sıra koşmakta olan Sör Thomas'ya katılmıştı. Sör Kenneth'in sorarcasına bakışlarına iki sözle cevap veren Sör Thomas, durmadan Richard'ı takip etmekte olduğundan, macerayı layıkıyla bilmediği halde İskoçyalı şövalye de onunla beraber koşmaya mecbur olmuştu.

Nihayet Richard Saint George tepesinin eteklerine ulaştı. Bu küçük dağın zirvesini oluşturan düzlük yerde Almanyalı prensin maiyeti ile o gün özel olarak davet etmiş olduğu başka birçok adamlar vardı; sırtın yamaçları da birçok Almanlar, Macarlar, daha bir takım seyirciler tarafından işgal edilmişti. O sırada Saint George tepesi "İğne atsan yere düşmez" sözüne tamamen uyar derecede kalabalıktı. Almanyalılar o gün yapılan merasimi yani tepede dikili duran İngiliz bayrağının yanına Alman bayrağı dikilmesini Cermenler için büyük bir şan ve şeref sayarak, Arşidük Leopold'un düzenlediği ziyafetin olağanüstü parlak olmasını istiyorlar, bir takım nümayişler

yaparak, manzumeler okuyarak törenin bir derece daha renklenmesine ve abartılmasına çalışıyorlardı.

Seyircilere gelince; muhtelif milletlerden oluşan bu temaşacıların büyük kısmı İngilizlerden nefret ettikleri için o gün kendiliğinden Saint George tepesine koşmuşlar, bu acayip tablonun sonucunu sabırsızlıkla beklemeye başlamışlardı. Richard, bütün yelkenlerini açmış olduğu halde bir o yana bir bu yana çarpan dalgalar arasında ilerleyip giden ve dalgaların şiddetine asla kulak asmayan korkunç bir gemi gibi bu seyirci kitlesini yararak zirveye doğru tırmanıyor, Lord Thomas ile İskoçyalı şövalye de nefes nefese kralı takibe çalışıyorlardı.

Tepenin zirvesinde ufak bir meydan vardı. İngiliz bayrağı öteden beri orada dikili olduğu gibi, şimdi yanına bir de Alman bayrağı çekilmiş, arşidükün taraftarlarıyla dostları etrafına dizilmişler, Alman bayrağının şan ve şerefini artırmak için kadeh kaldırıyorlardı. Leopold davetlilerin oluşturduğu dairenin ortasında gururla yer almış ve hak etmediği alkışlara bir baş işaretiyle karşılık veriyor, elindeki altın kupa ile kafa çekiyordu. İşte tam bu sıradaydı ki, Kral Richard tepeye ulaşmış, maiyetinde iki kişiden başka kimse bulunmadığı halde adeta bir ordu kadar korku ve dehşet vererek, öfkeli bir atılışla Almanların oluşturmuş oldukları halkayı yarmış, ortalarına girmişti. Elini Alman bayrağına yönelterek bir zelzeleden evvel işitilen gürültüye benzer müthiş bir sesle haykırdı:

- Bu paçavrayı İngiltere bayrağının yanına dikmek gibi küstahça bir cürette bulunan kimmiş bakayım!?

Arşidük Leopold bu aşağılayıcı soruya karşılık vermeyecek kadar cesaretten mahrum değildi. Lakin Richard'ın baskın verircesine birdenbire ortaya çıkması, kralın hal ve hareketinde görülen öfkeden dolayı tepe üzerinde bulunan halk arasına büyük bir korku ve ürküntü düşmüş olması üzerine, Almanyalı prens birden şaşırmış, hayret-

te kalmıştı. Bununla beraber İngiltere Kralı yere göğe meydan okurcasına gazaplı bir tavırla soruyu iki defa daha tekrar etmiş olduğundan, arşidük kendini topladı ve cevap verdi:

- Ben diktim!

Richard:

- Öyleyse bak, İngiltere Kralı Alman bayrağını ne yapacak!

Bunu söylemesiyle beraber arşidükün dikmiş olduğu bayrağı yerinden söktü. Mızrağı parça parça ettikten sonra Alman bayrağını da yere atarak ayağı altında çiğnemeye başladı. Sonra hazır bulunanlara hitaben:

- İşte ben Alman bayrağını ayağımın altına alarak çiğniyorum... Cermen şövalyelerinden bu hal ve hareketimi kınamaya cüret edecek bir babayiğit varsa meydana çıksın!

Demek suretiyle bu aşağılayıcı sözleri de ekledi. Bir müddet herkes sustu. Sonra arşidükün maiyetini teşkil eden şövalyelerden beşi onu birden: "Ben! Ben!" diye bağırarak İngiltere Kralı'na karşılık verdiler. Hatta bizzat arşidük de bu seslere katılmıştı. Bu esnada Macaristan sınır muhafızlarından Kont Wallenroth adında iri cüsseli bir şövalye:

- Ne duruyoruz arkadaşlar? Richard denilen bu herif millî namusumuzu, bayrağımızı ayak altına alarak hakaret ediyor! İntikam alalım!

Diye meydana çıktı. Kılıcını çekerek İngiltere Kralı'nın üzerine hamle yaptı. Alman şövalyesinin hamle ettiği bu kılıç darbesi o kadar şiddetli idi ki, İskoçyalı Sör Kenneth kalkanını siper ederek savuşturmuş olmasaydı azametli Richard'ın cansız yere serileceğinde hiç şüphe yoktu. Hasmının intikam kılıcından böylelikle kurtulunca İngiltere Kralı an-be-an artan ve yayılmakta olan heye-

canlı gürültüler arasında herkesin işitebileceği şekilde yüksek sesle:

- Kolunda haç işareti taşıyan bir kimseye karşı kılıç sallamayacağıma yeminli olmasaydım kılıcımla şimdi senin canını alırdım! Ama yaşa, yaşa da İngiltere Kralı Richard'ı ömrün oldukça unutma!

Demesiyle beraber dehşetli bir pehlivan gibi iri cüsseli Macar şövalyesini belinden kaptı. Bu iri kütleyi sanki bir savaş makinesi marifetiyle atılmış taş gülle gibi, bu tabloyu seyreden temaşacıların oluşturdukları dairenin dışına, hatta tepedeki düzlük meydanın öte tarafına öyle bir şiddetle fırlatıp attı ki, Kont Wallenroth baygın bir halde yokuş aşağı yuvarlanmaya başladı. Böyle yuvarlanıp gitmekte iken bir engele çarpan Macarlı şövalyenin kolu kırıldı. Kendi de ölü gibi orada kaldı.

İngiltere Kralı Richard ne yaman bir kuvvet ve kudret sahibi olduğunu dost ve düşmanları nazarında şu suretle ispatlayınca, Alman prensi Leopold ile taraftarları, böyle kötü şekilde başlamış olan kavganın tekrarlanmasını ve sürdürülmesini münasip görmemişlerdi. Kavga alanından uzak olan Alman şövalyeleri "Bu ada köpeğini parça parça etmeli!" diye bağrışarak kılıçlarını sallamaya başlamışlarsa da, daha yakındaki öteki Alman şövalyeleri – ihtimal ki korku ve ürekkliklerini barışçıllık perdesi altında gizleyerek- "Hayır! Hayır! Barışalım! Haçlılar arasında kavga olmaz! Kilise ve mukaddes babamız Papa hazretleri Haçlılar arasında güzel bir uyum ve kardeşliği emretmektedir!" bahanesiyle çekişmeye son vermek istemişlerdi.

Saldırganların birbirine zıt olan bağrışmalarının Almanya şövalyelerinin kararsızlığını açığa çıkardığı şu sırada, Richard –Alman bayrağını ayakları altında çiğnediği halde- meydana atılacak bir rakip arıyormuş gibi etrafına kıvılcım saçan bakışlar fırlatıyordu. Alman senyör ve

şövalyeleri ise Arslan Yürekli Kral'ın tehditkâr pençesinden kaçıyorlarmış gibi korkakça davranışlarla er meydanından uzak duruyorlardı. Lord Thomas ile İskoçyalı şövalye bir an kralın yanından çekilmemişlerdi. Gerçi bu iki cengâverin kılıçları kınından çıkmamışsa da, Richard'ın zatını, kanlarının son damlasına kadar savunacakları, almış oldukları kahramanca durumdan belli oluyordu.

Lord Salisbury de maiyeti ile beraber tepeye ulaşmıştı. Bir yandan bunlar harbeleriyle mızraklarını havada sallarlarken, bir yandan lordun okçuları da oklarını hazırlamışlardı.

Tam bu anda, maiyetinde iki üç şövalye olduğu halde Fransa Kralı Philippe de tepeye geldi. Maksadı bu karışıklığın, bu gürültünün sebebini anlamaktı. Yatalak hasta zannettiği Kral Richard'ın -ikisinin de müttefiki olan- Alman prensinin bayrağını ayağı altında çiğnemekte ve Leopold'a meydan okumakta olduğunu görünce hayrette kaldı. Kral Richard'a gelince; ne bir hükümdar şanına, ne de herhangi bir Haçlı ferdine yakışmayacak bir hal ve harekette bulunduğundan dolayı Fransa Kralı'na karşı oldukça mahcup oldu. Gerçekten Philippe'in şahsını sevmez idiyse de akıl ve kavrayışının meftunu idi. Böyle akıllı bir kralın kendisini saçı sakalına karışık, pejmürde kıyafetle çılgın gibi gazaba gelmiş bir halde görmesinden dolayı fevkalade sıkılmış, utanmıştı. Buna rağmen Philippe'in tepeye gelişini görür görmez, güya rastlantı gereği bir hareketmiş gibi ayağını derhal Alman bayrağının üzerinden çekti. Biraz evvel gazap ateşiyle tutuşan aşağılayıcı bakışlarına sahte bir sükûn vermek istedi.

Leopold'a gelince: Richard'ın aşağılamasına ve rezil etmesine karşı sükûttan başka bir şey yapamadığından dolayı oldukça üzgün bulunan bu Alman prensi de Fransa Kralı'nı görünce kendisine biraz metanet vermek,

soğukkanlılığını koruyarak gerçek üzüntüsünü gizlemek gayretine düşmüştü.

Hükümdarlara layık övülecek niteliklerin hepsini kişiliğinde toplamış olduğundan dolayı "Auguste" yani "Şanlı", "Kerem Sahibi" vasfıyla anılan Fransa Kralı Philippe Haçlıların "Ulisseus"i yani akıl hocası ve öğütçüsü sayılmaya layık ise de, cüret ve cesareti sebebiyle İngiltere Kralı Richard da "Akhilleus"i yani kahramanı ünvanına müstahaktı. Philippe öğüt vermekte adeta olgun bir mürşit, hal ve hareketlerinde azim sahibi akıllı bir hükümdardı. Devletinin menfaatlerine uygun olan tedbir ve teşebbüsleri derhal kavrar, büyük bir çabukluk ve tutarlılıkla takip ederdi. Tavır ve davranış tarzı gayet vakurane olduğu gibi, şahsî yiğitliği de herkes tarafından teslim edilirdi. Hatta Philippe'e kalırsa, Avrupa devletlerinin Haçlı seferleri gibi çılgınca bir harekete kalkışmamaları lazım gelirdi. Fakat zamanın düşünce ve kavrayışı bulaşıcı hastalık gibi bütün Avrupa'ya sarmış olduğundan ve üçüncü Haçlı seferine Fransa'nın da katılması kilise ile beraber bütün Fransız soylularınca da arzu edilmesinden dolayı Haçlılara kerhen katılmıştı. Kısacası, başka bir durum ve konumda olsa, daha medenî bir çağda bulunsaydı Philippe'in ileri görüşlü yaradılışı Richard'ın savaşçı meşrebine kat kat üstün gelirdi. Ne fayda ki, delicesine bir teşebbüsten ibaret olan Haçlı seferleri esnasında asla önem verilmeyen, hatta hafife alınan ve aşağılanan bir şey varsa, o da akl-ı selimdi. Şövalye güruhunun övündükleri çılgınca cesarete zerre miktarı bir hazım ve ihtiyat eklenecek olsa, bunu tavsiye eden selim akıl sahipleri hemen korkaklık ve belki de Haç'a karşı hıyanetle suçlanırlardı. İşte bu yönden, Haçlılar nazarında Fransa Kralı Philippe'nin meziyeti azametli rakibinin liyakatiyle kıyaslanınca, ufak bir kandilin yaydığı ışık büyük ve fakat lüzumsuz bir meşalenin alevine oranla ne kadar hafif

kalırsa ve göze ne derece önemsiz gelirse, o kadar değersiz sayılır, o derece ehemmiyetsiz görünürdü. Haçlıların nazarında, halkın düşüncesinde bu kadar önemsiz sayıldığından dolayı Fransa Kralı tabiatıyla eseflenip üzüntü duyuyordu. Rakibi İngiltere Kralı'nın öfkeli meşrebinin Haçlılara büyük zararlar verebileceğini, körü körüne hareket eden Haçlı güruhuna ispat edebilmek için kendi menfaatlarıyla da bağdaşabilecek münasip fırsatlar araştırmaktan bir an geri kalmıyordu. Hazım ve ihtiyatın, temkinlilik ve ölçülü davranmanın her vakit aceleciliğe, cüret ve öfkeliliğe üstünlük etmesi gerekeceğini göstermek için şu bayrak hadisesi Philippe nazarında en münasip bir fırsattı. Bunu elden kaçırmak istemediğinden tepeye varır varmaz şaşırmış bir tavır alarak dedi ki:

- Teessüf ettim doğrusu! Yeminli Haç kardeşleri arasında böyle bir çekişme çıkması kadar yakışıksız, manasız bir hal ve hareket düşünülemez! Karşımda gördüğüm kavgacıların majesteleri İngiltere Kralı Richard hazretleriyle fehametlu Arşidük Leopold hazretleri olduğuna inanamayacağım geliyor! Nasıl mümkün olur ki, din uğruna savaşmak üzere gelmiş olan Haçlı ordularının dayancı, Hıristiyanlık dininin direği bulunan krallar, prensler asıl mukaddes maksadı bir yana bırakarak böyle birbiriyle...

Richard Fransa Kralı'nın bu kınayıcı hitap şekline daha fazla tahammül edemedi. Hele "Haçlı ordularının dayancı, Hıristiyanlık dininin direği" diyerek kendisini Leopold ile eşit bir derecede saymasını hiç çekemedi. Hemen Fransa Kralı'nın sözünü keserek bağırdı:

- Yeter Philippe! Ben böyle ayıplayıcı sözleri çekemem! Haçlı seferinin reisi, dinin direği dediğin bu herif büyük bir edepsizlikte bulundu. Ben de layık olduğu cezayı verdim. İş bundan ibaret! Bir köpeğe üç beş tekme vurulmasından dolayı bu kadar velveleye ne lüzum var?

Alman prensi pancar gibi kızardı. Ne yapacağını şaşırmıştı. Nihayet biraz kendini toplayabildi. Philippe'ye dönerek dedi ki:

- Fransa Kralı! Siz de şahit olun! Richard denilen bu İngiltere Kralı Alman bayrağını yerinden söktü. Bayrağı yırttıktan sonra ayakları altına alarak çiğnedi. Bu hakaretten dolayı sizin ve diğer bütün prenslerin kabul görmüş olan hakkaniyetinize müracaat ediyorum.

Richard, hiddetini henüz tamamıyla bastıramamış olduğu halde yüksek sesle şu cevabı verdi:

- Evet! Öyle yaptım! Çünkü bu arşidük kendi bayrağını, benim bayrağımın yanı başına dikmek cüretinde bulunmuştur!

Fransa Kralı'nın gelmesi ve araya girmesiyle bir dereceye kadar cesaretlenmiş olan Leopold şöyle karşılık verdi:

- Taşıdığım rütbe ve unvan bana da, senin hükümdarlık hukukuna eşit haklar bahşetmektedir!

- Adamsan iddia ettiğin bu eşitliği bizzat korumayı dene bakalım! Dünyada en iğrenç, en murdar bir şeyde kullanmaktan başka hiçbir işe yaramayan şu sırmalı paçavrayı parça parça ederek ayaklarımın altında nasıl çiğnemişsem, alimallah seni de öyle yaparım! Anladın mı herif?!

Dostça bir aracıya şu anda pek fazla lüzum görüyormuş gibi bir tavır alan Fransa Kralı Philippe, Alman prensinin karşılık vermesine meydan vermeksizin Richard'a hitaben dedi ki:

- Lütfen biraz sabredin kral hazretleri! Alman prensinin bu hususta hata etmiş olduğunu kendisine ispat edeceğim. –Leopold'a bakarak:- Arşidük hazretleri! Haçlı ordularında her birimizin bağımsız birer kumandan, birer âmir olduğumuzu Richard hazretleri de inkâr edemezler. Eğer siz, ordugâhta İngiliz bayrağının en yüksek

bir noktaya dikilmesine müsaade edişimize Richard'ın altında bulunduğumuzu kabul etmek anlamı verirseniz, bundan büyük bir mantıksızlık düşünülemez. Bunun öyle farz edilemeyeceğini ispatlamak için size Fransız bayrağını gösterebilirim. İngiltere Kralı Richard biraderimiz karada malik olduğu sömürgeleri için Fransızların bu şanlı bayrağına tabi sayılmakta iken, şu anda Fransız bayrağı İngiliz bayrağının altında dalgalanmaktadır. Biz Richard hazretlerine aslında niçin bu kadarcık bir öncelik hakkı verdik bilir misiniz? İzah ediyorum: Haçlı ordularını oluşturanlar kimlerdir? Küçük, büyük hep yeminli haç kardeşleri değil mi? İster bu sıfatla, ister askerî ziyaret namıyla olsun, bizler her türlü debdebe, şaşaa ve dünyevi çekicilikleri bir yana bırakarak birliğimizin kılıcına Kudüs'teki Kamame Kilisesi'ne kadar yol açmaya mecburuz ve görevliyiz! İngiltere Kralı Richard biraderimizin yararlılık ve yiğitliği ise öteden beri dillere destan olup Haçlı muharebeleri sırasında savaşçılık meziyetlerinden istifade edilmek üzere kendisine bu kadarcık bir üstünlük ve öncelik hakkı verilmesi, gerek bence, gerek diğer bütün prenslerce uygun bulunmuş ve işte bu suretle İngiliz bayrağı bütün bayrakların üstünde olarak, yüksek bir yere dikilmiştir. Eğer Haçlı seferlerinin cereyan ettiği şu mahalden ve mevcut durumdan başka bir zaman ve mekânda olsaydı, İngiliz arslanının böyle bir konumu işgal etmesine hiçbir vakit izin verilmezdi. Bundan dolayı, kuvvetle ümit ederim ki, durumu ve konumu meşru şekle göre düşünülürse, Almanya bayrağını İngiliz bayrağının yanına diktiğinizden dolayı Richard hazretlerine karşı hemen özür beyan edersiniz. O zaman İngiltere Kralı biraderimiz de Alman bayrağını aşağıladıklarından dolayı size karşı elbette bir tarziye verirler. Olay da bu suretle kapanmış olur.

Bayrak meselesinin sonunda kavgaya yol açtığını gö-

rünce, arşidükün maiyetindeki şiir okuyucu ile soytarı uzağa kaçmışlardı. Onların kılıçla, mızrakla işleri yoktu! Lakin Fransa Kralı'nın gelmesi üzerine, dünyada yegâne sermayeleri olan çene kavaflığının geri döndüğünü görünce tekrar arşidükün yanına sokuldular.

Alman prensinin hem eğlencesi, hem de akıl hocası olan tufeyli şiir okuyucu söz sırasının kendisine gelmiş olduğunu bildirmek üzere elindeki bildik değneği salladı. Kimin huzurunda bulunduğunu unutacak derecede bir sevinçle bağırarak:

- Bu barışma şeklini hemen kabul edelim. Ben ömrüm boyunca bu kadar akıllıca öğüt veren bir kimseye rastlamadığım gibi kendim de böyle güzel bir söz söyleyemedim!

Sözleriyle Philippe'in siyasi nutkunu takdir etmişti. Bunun üzerine arşidükün soytarısı: "Böyle takdir edilecek bir meziyet ve söz inceliği yalnız sana mı mahsustur? Ben de bunu yapabilirim." gibi hasetçe bir tavırla meydana atıldı. Arkadaşının bir kral huzurunda böyle bağırarak söz söylemesini, hatta efendisinden evvel hüküm vermesini kulluk terbiyesine uygun bulmadığını göstermek ve şiir okuyucunun terbiyesizliğini yüzüne vurmak niyetiyle bir takım yavelere başladı:

- Haşmetlû Fransa Kralı hazretlerinin verdikleri nasihatler kabule şayan görülebilir. Lakin senin böyle bağırarak konuşman ve özellikle kral hazretlerinin tavsiye buyurmakta oldukları anlaşma şeklini velinimetimiz arşidük hazretlerinden evvel kabul edivermen terbiyeye, kulluk töresine asla yakışmaz! Sen aklını başına alıp da susmana bak. Yoksa iyi bir kırbaç yersin!

Zeminin ve zamanın maskaralık götürür yeri olmadığını bilen arşidük, memnuniyetsizliğini gösterir bir işaretle soytarıya susmasını emrettikten sonra, Fransa Kralı'na cevaben dedi ki:

- Tavsiye ettiğiniz tesviye şeklinden dolayı teşekkür ederim. Lakin ben meseleyi Haçlı Genel Meclisi'ne bildirmek ve meclisçe verilecek karara uyarak işi bir sonuca bağlamak istiyorum.

Philippe Haçlıların menfaatine pek aykırı gördüğü şu hadisenin bir an evvel kapatılması güya kendisince çok istenen bir şeymiş gibi halisane bir tavırla arşidükün arzusunu derhal tasvip etti.

Arslan Yürekli Richard'a gelince: Eski durumunu koruyarak Fransa Kralı'nın düzgün konuşmasını sonuna kadar kayıtsız bir tavırla dinledi. Philippe diplomatça dizdiği sözleri sona erdirdikten, Arşidük Leopold da hadiseyi Haçlı Genel Meclisi'ne arz etmek niyetinde bulunduğunu bildirdikten sonra, İngiltere Kralı azametli ve mütehakkim bir tavırla Philippe'e hitap etti:

- Konuşmanızı işittikçe beni uyku basıyor! Can sıkıntısından sinirlerim kalkıyor! Galiba şu uğursuz sıtma beni henüz terk etmemiş! Fransalı birader! Sana doğrusunu söyleyeyim mi? Siz kendi kendinize gelin güvey oluyorsunuz, ama bakalım ben kabul edecek miyim? Philippe! Sen beni pekâlâ tanırsın. Çok lakırdı sevmediğimi de bilirsin. Şimdi sana kesinlikle söylüyorum ki, ben, İngiltere'nin namusuna, şan ve şerefine ilişkili bulunan bir işi hiçbir vakit ne bir meclisin, ne bir kralın, ne de Papa'nın görüşüne havale edemem! İşte benim bayrağım şurada dikili! Onun üç misli uzunluğu nisbetinde bir mesafede hangi bayrağı, hatta demincek büyük azametle bahsetmiş olduğun Fransa bayrağını dahi görecek olursam, emin ol ki o bayrağı şu ayaklarımın altında çiğnemekte bulunduğum Alman bayrağı gibi parça parça eder, çiğner, ezerim! Ve şimdiye kadar savaş alanında zaaf eserinden başka bir şey göstermeye muvaffak olamayan beş kral veya prensten hangisinin bayrağını tahkir etmişsem –tarziye makamında- o kral veya prense; ve hatta

beşinin birden bayraklarını ayağımın altına almış isem, hepsine birden meydan okurum! Anlaşıldı mı Philippe!

Fransa Kralı dehşetli surette kaşlarını çattı. Richard'ın kibirli bir tavırla sarf ettiği sözler kendisini fazlasıyla gazaba getirmişti. Bunu sezmekte gecikmeyen arşidükün soytarısı hemen meydana atılarak dedi ki:

- Bu sözleri ben söylemiş olsaydım, ancak bir soytarıya layık delice sözler denirdi... Hakikaten de öyledir! Aklı başında olan bir adam bu kadar saçma söz söylemez! Bununla beraber Haçlı ordularında Richard'a karşılık verecek daha azgın bir deli bulunabilir!

Şimdi de şiir okuyucu meydana atıldı:

- Kim bulunabilir?

- İşte Fransa Kralı Philippe hazretleri! Yahut velinimetimiz arşidük cenapları! Bu iki yüce soylu cengâverin Richard'ın meydan okumasına karşı mukabeleden âciz bulunduklarını mı sanıyorsun? Asla!...

İki zevzek dalkavuk bu şekilde lafazanlık ederlerken, aynı anda Fransa Kralı Philippe Arslan Yürekli Richard'ın aşağılayıcı sözlerine karşı soğukkanlılığını tamamıyla muhafaza ediyor, zihninde uygun bir cevap hazırlıyordu. Kısa bir müddet devam eden bu derin düşüncelerden sonra Richard'a dedi ki:

- Ben buraya ettiğimiz yemine, üzerimize almış olduğumuz din muharebesine aykırı olarak, yeniden bir takım cedelleşmeler çıkarmak için gelmedim. İki kardeş birbirinden nasıl ayrılırlarsa, ben de şimdi İngiltereli biraderimden öylece ayrılıp gideceğim. İngiltere arslanı ile Fransa zambağı[24] arasında bir çeşit rekabet hissi, kin ve düşmanlık varsa onun böyle birbirimize meydan okumakla değil, ortak düşman olan İslam askerleri saflarına

---

[24] "Lis dö Frans" diye isimlendirilen ve Fransa zambağı anlamında olan arma, Fransızların eski armasını teşkil ederdi.

en fazla sokularak kapatılması gerekir! Eğer Arslan Yürekli Richard gerçekten bu niteliğe layık ise arslanca yiğitliğini benim gibi yeminli bir biraderi üzerinde değil, dehşetli bir düşmanı üzerinde denemelidir! Ben öyle yapacağım! Eğer sen de adam isen benimle o yolda rekabet et! Adiyö Richard! İşte ben gidiyorum! Düşman safları karşısında rekabetini bekliyorum!

İngiltere Kralı manidar bir surette elini uzattı:

- Ben de bu pazarlığı kabul ettim! İnşallah yakın zamanda düşman karşısında davamızı kapatırız!

Böyle söyleyerek güya Philippe ile vedalaştı. Fransa Kralı rekabet meydanını tamamen terk etmezden önce arşidüke dedi ki:

- Prens hazretleri! İngiltereli Richard biraderimizle nasıl bir sözleşmeye girişmiş olduğunuzu gördünüz. Böyle samimi bir anlaşma ve söz kesmeye soylu kişiliklerinin de katılmasını arzu ederim. Bundan dolayı gelin İngiltere Kralı hazretleri ile barışın. Kozumuzu birbirimiz aleyhinde değil, ortak düşman aleyhinde daha sonra paylaşırız!

Arşidük gazaplı fakat şu bayrak hadisesini kolaylıkla kapatmak istediğini gösterir bir çehre ile Richard'ın yanına yaklaştı. Lakin İngiltere Kralı'nın önemsemez bir şekilde verdiği:

- Benim ahmaklar ve onların budalalıklarıyla uğraşmaya vaktim yok!

Cevabıyla soğuk ve aşağılayıcı bir davranış göstermesi üzerine, Alman prensi aşağılıkça hareketinden dolayı pişman oldu. Richard aleyhindeki öfkesi bir kat daha artarak ve hiç cevap vermeden hemen arkasını dönerek, İngiltere Kralı'nın yanından çekildi. Richard arşidükün pek fazla incinmiş ve aşağılanmış olarak çekilip gittiğini görünce kendi kendine dedi ki:

- Şu Almanda bir tür küstahça cüret var! Herifin bu cüreti –ateş böceği gibi- gündüzün görünmez de gece

parlar! Bundan dolayı İngiltere'nin namusu demek olan şu bayrağı karanlıkta yalnız ve savunmasız bırakmaya gelmez. Gerçekten gündüzün arslanın koruyucu bakışları yeterli ise de gece vakti bayrağı muhafaza etmek lazımdır. -Has kuluna hitaben:- Thomas! Buraya gel! Bu bayrağın muhafazasını sana emanet ediyorum! İngiltere'nin namusu üzerine aralıksız nezaret edeceksin!

- Ferman efendimizindir! Lakin kulunuzca majesterinin selameti daha kıymetli ve muazzezdir! İngiltere'nin selamet ve saadeti Richard hazretlerinin hayatıyla kaimdir! Bundan dolayı her şeyden evvel efendimizi tekrar çadırlarına götürmeliyim. Bir an vakit kaybetmeye gelmez. Çok yoruldunuz. Biraz istirahat buyurun.

Richard gülümseyerek:

- Thomas! Sen iyi bir hasta bekçiliği edeceksin! Ama biraz sert ve inatçısın!

Diye latife yollu bir cevap verdikten sonra has kulunun yanında ayakta emre hazır bekleyen Sör Kenneth'e hitaben dedi ki:

- Kahraman İskoçyalı! Sana bir mükâfat vadetmiştim. Borcumdur. Bu borcumu şerefli bir şekilde yerine getirmek isterim. İşte İngiltere bayrağı şurada yükseklerde dalgalanmaktadır. Bunun korunması gibi şerefli bir hizmeti sana vereceğim. Göreyim seni. Bayrağı layık olduğu şekilde muhafaza et! Sakın bayrağın yanından üç mızrak boyundan fazla uzaklaşma! Şayet bayrağı aşağılamaya cüret eden olursa kanının son damlasına kadar onu savun... Bir anda üç kişiden fazla düşmanın hücumuna uğrayacak olursan hemen imdat borusunu çal... Nasıl, yapabilir misin?

- Onurla! Emin olunuz ki başımı veririm, bayrağınızı vermem. Müsaade buyurulursa çadıra kadar giderek bütün silahlarımı alıp geleyim.

- Peki! Koşarak git, koşarak gel!

Fransa Kralı Philippe incinmiş, Alman prensi Leopold da uygun zaman geldiğinde intikam almak üzere son derece gazaplanmış olduğu halde, Richard'ın yanından çekilmişlerdi. Bayrak hadisesi üzerine Saint George tepesine koşmuş olan kimseler de daha sonra tepeyi terk edip herkes yerli yerine çekilmiş olduğundan, İngiliz bayrağının dikili olduğu yer eskisi gibi tenha kaldı.

Bayrak hadisesini ordugâhta herkes kendi fikir ve inancına göre yorumluyordu. Bu çekişmeye ilk Almanların sebebiyet verdiğini söyleyerek İngilizler onları suçladıkları gibi, Almanlar da İngilizleri kabahatli sayıyorlardı. Öteki milletlere gelince; bunların hepsi de şu müessif olaya İngiltere Kralı'nın kibir ve azametinin sebep olduğunu söylüyorlar ve Richard'ı kabahatli buluyorlardı.

Durumlar böyle akıp giderken, İtalyalı entrikacı Marki De Montserrat sırdaşı olan Templier Şövalyeleri'nin reisine dedi ki:

- Gördün mü azizim rahip! Ustaca araçlar cebir ve şiddet kullanılmasından daha fazla başarı sağlayabiliyormuş! Öyle değil mi? Kralların hükümdarlık asalarıyla cengâverlerin mızraklarından müteşekkil olan ittifak dizisi ve kaynaşmanın birleştirici ipini gevşetiverince, hepsi de darmadağınık oldu. Deste bozuldu. Yakında hem asaların, hem de mızrakların tamamıyla yere düşeceklerini, birbirinden ayrılacaklarını da göreceksin!

- İnşallah azizim marki! Ama bilmiş ol ki, bunların oluşturdukları birlik dizisinin ipini gevşetmek yeterli değildir. Ben arzu ederdim ki, şu Almanlar arasından bir kahraman çıkıp birlik ipini, gevşetmek değil, büsbütün kessin, demeti birdenbire dağıtıversin! Çözülmüş bir düğüm, tekrar bağlanılabilir. Parça parça kesilen bir ip ise böyle yapılamaz! Bununla beraber kurduğun planın böylesine bir başarı sağlaması da memnuniyet vericidir!

On İkinci Bölüm

Bir Kadının İğfali

Şövalyelik zamanında tehlikeli bir mevki yahut korkulu bir iş askerî cesaret açısından kralların, prenslerin bahşedebileceği en büyük mükâfat olarak kabul edilir, bu mükâfata mazhar olan şövalye de ona layık olduğunu ispatlamak için her an hayatını feda etmeye hazır bulunurdu. Mesela kral, maiyetindeki şövalyelerin birine yalçın kayalardan müteşekkil bir uçurumdan yukarı çıkmasını emrederse, bu tehlikeli işin diğerlerine tercihan kendisine verilmiş olmasından dolayı övünç duyan şövalye derhal kayalara tırmanmaya başlardı. Uçurumun yukarısına çıkabilmek için şövalyenin tırmandığı her kaya daha tehlikeli bir noktaya doğru atılmış bir adım demek olduğu halde şövalye bunu canına minnet bilir, bu tehlikeli işi başa çıkarmak üzere o tehlikeli noktaya tırmanırdı. Tıpkı bu şövalyeninki gibi, gayet tehlikeli bir iş olan İngiliz bayrağının muhafazası ve savunulması işinin, Kral Richard tarafından kendisine verilmiş olmasını İskoçyalı şövalye de övünmeye değer zor ve daha doğrusu tehlikeli bir görev olarak memnuniyetle kabul etmişti. Bilindiği üzere Sör Kenneth İskoçyalı bir cengâver olması yüzünden yalnız İngiltere Kralı'nı değil, hatta bütün Büyük Britanyalıları sevmediği halde, İngiltere bayrağının korunmasını sırf şövalyeliğin kahramanlık töresi gereği

kabul etmişti. Bundan dolayı Richard'a duyduğu nefrete rağmen, kralın bayrağını kahramanlık namusunu korumak üzere, kanının son damlası dökülünceye kadar savunacağında asla şüphe yoktu.

Latif ve mehtaplı bir gece: Ay saf, parlak ışığıyla gökyüzünün en tepesinde ışıldıyor; cihanı ışıldatan bir mehtap! İskoçyalı Sör Kenneth baştan ayağa silahlanmış olarak Saint George tepesindeki tenha yerinde büyük bir dikkat ve övünçle duruyor. Arslan Yürekli Richard'ın şiddetli azarıyla kırdığı binlerce kişi tarafından İngiliz bayrağına yapılması muhtemel herhangi bir hakarete karşı, bayrağı savunmak üzere her an hazır bulunuyor.

Bazen bayrağın etrafında nöbetçi neferi gibi bir aşağı bir yukarı gezindiğinde İskoçyalı cengâverin kafası bir takım tatlı hayallerle de uğraşıyordu. Kral Richard tarafından yiğitliğine havale edilen bu muhafızlık görevi aslında övünmeye değer bir görevdi. Bununla beraber, sevdalı cengâverin sevgilisinin hayali de gözlerinin önünde olanca latifliğiyle görününce, bu konudaki gayreti ve askerî cesareti bir kat daha artıyordu. Şövalyenin gönül vermiş olduğu prensesin kraliyet hanedanına mensup bulunması cengâverin atıldığı bu muhabbet vadisinde büyük bir engel teşkil etmekte, bu durum kendisi için şimdiye kadar üzüntü ve bezginliğe yol açmaktaydı. Ama bu defa Kral Richard tarafından gösterilen teveccüh üzerine bu engelin ortadan kalkacağını; büsbütün kalkmasa bile sevgilisi Prenses Edith ile arasındaki mesafenin her halde pek fazla kısalacağını Sör Kenneth kuvvetle ümit ediyordu. Öyle ya! Kral Richard'ın bu derece teveccühüne mazhar olan bir cengâver artık serseri bir şövalye sayılamayacağı için –birbirinin dengi olmamakla beraber– prensesi görebilmek için pek çok fırsat ve vesileler bulunabileceği açıktı. Şövalyenin istikbali böyle parlak olacağı gibi, şayet bayrağı koruduğu sırada kralın düşmanları

tarafından öldürülecek olursa -pek şanlı ve kahramanca olmasına azimli ve kararlı olduğu- böyle bir ölümün, Arslan Yürekli Richard tarafından intikamının alınacağı şüphesizdi. Böyle bir durumda, bu ölümün, İngiltere Kraliyet Hanedanına mensup prenseslerin ve bütün güzel kadınların büyük teessüflerine yol açacağı ve belki de bunlara pek çok gözyaşları döktüreceği aşikârdı. Kısacası İskoçyalı şövalye için ya gayet parlak bir istikbal yahut gayet şanlı bir ölüm mukadderdi.

İşte Sör Kenneth, bir taraftan böyle hayallerle meşgul olmakta, bir taraftan da muhafızlık görevini yerine getirmekte iken, ay da bazen saf ışıklarıyla ufukları nura boğmakta, bazen bulutların perdesi altında saklanmaya çekilerek etrafa karanlık çökmekteydi. Dağın tepesinden ordugâha doğru bakılınca birbiri ardınca uzayıp giden çadır veya kulübe dizileri kâh aydınlıkta, kâh karanlıkta kalarak, içinde insan oturmayan bir şehrin sokakları gibi sakin ve sessiz görünmekteydi. Sancak direğinin dibinde, Sör Kenneth'in yegâne bekçilik arkadaşı olan iri tazısı ayaklarını uzatmış olduğu halde yatmakta, gerek uzakta gerek yakında ufacık bir pıtırdı, bir hareket olsa derhal efendisine haber vermek üzere sürekli kulak kabartmakta idi. Bu cins tazı, bu hisli hayvan nöbetten maksadın ne olduğunu anlıyormuş gibi arada sırada sırmalı bayrağın geniş kırmalarına bakıyor ve ordugâhın uzak sınırlarında ve tabiyelerinde bulunan nöbetçilerin seslerini uzaktan işittikçe vazifesini büyük bir dikkatle yapmakta olduğunu bildirmek istiyormuş gibi peşpeşe havlayarak karşılık veriyordu. Aşağı, yukarı gezinen efendisi yanından geçtikçe başını önüne eğerek kuyruğunu sallamaya başlar, Sör Kenneth bayrağın önünde durarak gözlerini semaya dikip, mızrağına dayanmış halde bir takım sevda-perest hayallere daldığı sırada ise, uzun burnunu efendisinin zırhlı eldivenle kaplı elinin içine sokarak okşamasını

istirham eder, bu suretle biçare âşıkın tatlı hayallerini bilmeden kesintiye uğratırdı.

Bir aralık sadık tazı tiz ve müthiş bir şekilde havlayarak kıyameti koparmaya başlamış ve en koyu karanlıklar içine atılmak üzere hazırlanmıştı. Bununla beraber hemen saldırıya geçmeyip efendisinin emir ve arzusunu beklemişti. Tazının hal ve telaşından karanlıkta bir şeyin hareket ettiğini ve kendisine doğru yaklaştığını anlayan İskoçyalı şövalye ürkütücü sedasıyla:

- Kimdir o?

Diye sordu. Boğuk, kaba bir ses dedi ki:

- Merlin ve Mencis'in[25] başı için şu dört ayaklı şeytanınızı bağlayın, yoksa yanınıza yaklaşamam.

- Sen kimsin ki yanıma yaklaşmak istiyorsun?

Bu esnada Sör Kenneth karanlıkta bir cismin hareket ettiğini görmüş, fakat bunun ne olduğunu anlayamamıştı. Bundan dolayı sorunun cevabını beklemeksizin hemen şu sözleri ekledi:

- Bilmiş ol ki bir daha hareket edecek olursan seni hemen yere sererim!

- Ya tazını bağla yahut okla gebertirim.

- Okunu bırak da mehtaba karşı meydana çık, kendini göster. Yoksa işte ben mızrağı alıyorum.

Sör Kenneth bunu söylerken uzun kargısını ortasından tutmuş, bakışlarını karanlıkta kımıldar gibi hissedilen cismin üzerine dikerek kargıyı atmak niyetindeymiş gibi sallamaya başlamıştı. Haçlı savaşlarında lüzumuna göre mızrak bazen böyle düşman üzerine atılmak suretiyle de kullanılırdı. Lakin yapılan ihtar üzerine biçimsiz, cılız bir kimsenin –sahneye giren aktör gibi- karanlıktan ay aydınlığına çıktığını görünce, İskoçyalı şövalye niye-

---

[25] Merlin ve Mencis şövalyelik romanlarında büyük roller oynamış olan iki büyü perisinin ismidir.

tinden dolayı mahcup olmuş, hemen kargısını yere bırakmıştı. Çünkü gerek biçimsizliğine, gerek acayip kıyafetine bakarak bu komik şahsın evvelce En Gedi mabedinde gördüğü cüceden başkası olmadığını tanımakta gecikmemişti. O harika gecede rastlamış olduğu hayal gibi şeylerin hepsi bu sırada şövalyenin hatırına gelmiş olduğundan tazıya işaret etti. Bu emrin ne demek olduğunu anlayan hassas tazı da hemen bayrağın yanına dönerek sancak direğinin dibine kıvrıldı, yattı.

İnsanla ilgili eksikliklerin özeti demek olan cüce artık dehşetli bir düşmandan korku kalmadığını görünce soluk soluğa yokuşu tırmanmaya başladı. Bacaklarının kısalığı yüzünden zavallı cüce yokuşu çıkarken pek çok zahmet çekiyordu. Sonunda bin müşkülatla tepeye ulaşınca mini mini okunu sol eline aldı. Cücenin bu müthiş silahı, o çağda küçük kuşlar üzerine atarak nişan talimi yapmak üzere çocuklara verilen oklara benzer oyuncak türünden bir şeydi. Sol elinde bu ok bulunduğu halde cüce adeta "Al öp!" dercesine kibirli bir tavırla sağ elini İskoçyalı şövalyeye uzattı. Ama elini öpen olmadığını görünce bizim cüce fazlasıyla hiddetlenmiş, büyüklük taslayan bir ateş parçası kesilmişti. Maymuna benzeyen suratını astı. Fare sesinden farkı olmayan sedasına bir ustalık vermek maksadıyla sesini zorlayarak kızgın kızgın dedi ki:

- Asker! Nektabanus'un taşıdığı rütbe ve mevki gereğince kendisine gösterilmesi lazım gelen bir hürmeti sen ne cesaretle göstermekten geri duruyorsun? Benim kim ve nasıl bir adam olduğumu En Gedi mabedinde görmedin mi? Yoksa az zaman zarfında Nektabanus'u unuttun mu?

Sör Kenneth acayip şekilli şahsın öfkesini yatıştırmak için dedi ki:

- Ah civan Nektabanus! Seni bir kere gördükten sonra unutmak kabil mi? Lakin affedersin... Görüyorsun ki

nöbet beklemekteyim. Nöbetçi bir asker sıfatıyla -isterse senin kadar büyük bir zat için olsun- mevkiimi terk etmek, silahımı elimden bırakmak mümkün değildir! Bununla beraber bir nöbetçi neferin yapabileceği kadar hürmet sunmakta kusur etmediğimi de bilmeli ve ona göre beni mazur saymalısın!

Cüce hiddetini bastırarak dedi ki:

- Zararı yok, zararı yok! Yeterli! Kabahatini affedeceğim. Ama şu şartla sen de beni gönderenlerin huzurunda bulunmak üzere hemen arkam sıra geleceksin!

- İşte bu emrinizin yerine getirilmesi bence mümkün değildir, Nektabanus hazretleri!

- Niçin mümkün değil?

- Sabaha kadar bu bayrağın yanından ayrılmamak üzere emir aldım da onun için mümkün değildir. Bundan dolayı beni bu hususta mazur görmenizi rica ederim.

Sör Kenneth bu sözleri söylerken bayrağın yanında tekrar bir aşağı bir yukarı gezinmeye başlamış, konuşmayı kesmek istemişti. Ama cücenin verdiği rahatsızlıktan böyle kolaylıkla kurtulamadı. Bir aralık cüce İskoçyalı şövalyenin önüne dikilerek dedi ki:

- Dinle şövalye! Bana itaat etmek senin sorumluluğunun bir gereğidir! Eğer sözüme kulak asmayacak olursan, her durumda bağlı kalmaya mecbur bulunduğun bir ferman sahibesi, bir güzellik ve zerafet malikesi namına emrin yerine getirilmesini ben emredeceğim!

Cücenin bu hal ve hareketi üzerine şaşırıp kalmış olan Sör Kenneth'in varsayım olarak bir şey hatırına gelmişse de buna asla ihtimal veremediğinden zihninden derhal reddetmişti. Cücenin ferman sahibesi, güzellik ve zerafet malikesi dediği kadın sakın sevgilisi Prenses Edith olmasın? Ama prensesin bu makule bir adam aracılığıyla böyle bir emir göndermiş olmasına nasıl ihtimal verilebilir? Edith tarafından böyle bir emir çıkarılması

mümkün değildir ve düşünülemez. Bununla beraber işin hakikatini anlamak maksadıyla rahat bir tavır alarak cüceye sordu:

- Kuzum Nektabanus! Doğru söyle! Ferman sahibesi, güzellik ve zerafet malikesi dediğin prenses sakın seninle beraber mabette gördüğüm peri-peyker olmasın?

Sör Kenneth'in "peri-peyker" vasfına layık gördüğü prensesten maksadının sevgilisi Edith olduğu açık iken, bunlar arasındaki âşıkane ilişkiden habersiz bulunan cüce Nektabanus bu sözlerin kendi gibi güzellik bahçesinin râna bir goncası olan sevgili zevcesi hakkında sarf edilmiş olduğunu sandı. Bu yüzden, şövalyeyi hem azarlamak, hem de hafife almak üzere bağırır gibi dedi ki:

- O kadar ileri gitme bakalım kendini beğenmiş şövalye! Hayat ortağım, kalbimin hazinesi, güzellikte akranım olan bir peri-peyker, zanneder misin ki senin gibilere tenezzül eder?

Sör Kenneth hayretle:

- Maksadınızı anlayamadım. Hayat arkadaşınızı Allah size bağışlasın. Kim sizin muhterem zevcenizden bahs..

- Sus sus!... Çok konuşma! Uzun lafın kısası: Şimdi sana bir nişan göstereceğim. Bu nişana bakarak sana kimin emir göndermiş olduğunu anladıktan sonra, bu emri yerine getirip getirmeyeceğine dair bana kesin bir cevap ver.

Bu sözlerinin sonunda cüce Nektabanus İskoçyalı şövalyeye kıymetli bir yakut yüzük takdim etti. Sör Kenneth bu yüzüğün her zaman Prenses Edith'in parmağını süsleyen yakut yüzük olduğunu tanımakta gecikmedi. Eğer şüphesi olsaydı yüzüğe bağlı bulunan açık pembe bir şerit şövalyenin şüphe ve tereddüdünü yok etmeye yeterliydi. Çünkü muhtelif renkler arasından prenses açık pembeyi özel işareti olarak seçmiş ve hatta kendi de

sevgilisinin izinden giderek şövalye flamasını bu renge boyamıştı.

Yüzüğün Prenses Edith'e ait olduğu bu suretle belli olunca sevgilisinin cüce aracılığıyla böyle bir nişan ve emir göndermiş olmasından dolayı Sör Kenneth hayrette kaldı. Cüce Nektabanus, sonunda üstünlük sağlamış olduğunu hissedince, iri ve biçimsiz başını sallayarak bir kahkaha kopardı. Sonra dedi ki:

- Şimdi de emrimi reddedecek misin şövalye cenapları? Haddin varsa reddet bakayım! Ben öyle bir ferman sahibesi tarafından geliyorum ki, haiz olduğum mezuniyetten dolayı yalnız sana değil bütün İngiliz şövalyelerine emredebilirim.

Cücenin "ferman sahibesi" sözlerini diline dolamışçasına sürekli tekrarlaması şövalyenin şüphesini tamamıyla ortadan kaldırmaya engel olan hallerdendi. Bundan dolayı kabaca bir çehreyle cüceye dedi ki:

- Zevzekliğin, maskaralığın sırası değil! Bu yüzüğü bana kimin tarafından getirdiğini söyle. Seni gönderen her kim ise ve hakikaten ne maksatla göndermişse, hemen bana bildir. Yoksa...

Cüce şımarık bir tavırla şövalyenin sözünü kesti. Tehditkârca sorusuna cevap verdi:

- Uzun uzadıya sorup durma! O kadar açıklamaya lüzum yok! Bir ferman sahibesinin, bir güzellik ve zerafet malikesinin emirlerini benim gibi muhterem bir zat aracılığıyla almak şerefi senin için yeterli değilmiş gibi ne sorup duruyorsun? Hem taşıdığım görev sebebiyle ben senin gibi bir şövalye ile uzun uzadıya müzakere edemem! Belki emredebilirim! Yüzüğü gördün ya... Çok konuşma! Onu gönderen ferman sahibesinin yanına gitmek üzere şimdiden tezi yok önüme düş! Bu konuda yapılacak bir dakikalık gecikme o ferman sahibesine borçlu olduğun itaate karşı büyük bir cinayet demektir. İşte ben

söyleyebileceğimin hepsini söyledim... Alt tarafını artık sen düşün!

- Nektabanus! Öyle söylüyorsun ama benim şu anda nerede ve nasıl bir konumda bulunduğumu, bu gece ne kadar mühim bir askerî görevin yerine getirilmesiyle mükellef olduğumu acaba prenses hazretleri bilmiyor mu? Bu işte hayatımın... Hayatımın önemi yok... Namusumun tehlikede bulunduğundan acaba haberdar mıdır? Zannetmem... Bu bayrağın sabaha kadar muhafazasının benim namusuma emanet edilmiş bulunduğunu prenses hazretleri bilmiş olsaydı, yüce katlarına koşmak üzere bayrağın muhafazası işini terk etmek gibi bir emri senin aracılığınla bana göndermezlerdi. Eminim ki, ya bu işte bir yanlışlık var veyahut prenses hazretleri şaka yapıyorlar... İkinci şık akla daha yatkın gelir... Çünkü prenses cenapları bu iş için bile bile seni seçmişlerdir!

Bu küçültücü sözlerden canı sıkılmış olan cüce omuzlarını kaldırarak:

- Benim ne umurumda? Sen istediğin gibi düşün... Nasıl zannedersen öyle inan! Ferman sahibesine karşı hıyanet veya itaatin cezası sana aittir! İşte ben gidiyorum. Allaha ısmarladık!

- Dur, dur! Rica ederim. Bir an bekle! Yalnız şu bir tek soruma cevap ver. Seni gönderen ferman sahibesi buraya yakın bir yerde midir?

- Orası nene lazım? Fedakâr bir şövalye –kat edeceği mesafeye göre ücret alan hakir bir posta tatarı gibi- fersahları, milleri hesap eder mi? Bununla beraber şunu bilmiş ol ki, bu yüzüğü sana gönderen ferman sahibesi, güzellik ve zerafet malikesi olan prenses hazretleri buradan şu omuzumdaki okun menzili kadar uzak bir mesafede değildir...

Cücenin verdiği bu bilgi üzerine büsbütün hayrette kalmış olan Sör Kenneth şu işte bir yalan ve düzmecelik

olmadığına tamamıyla güvenmek üzere yüzüğü tekrar kontrol etti. Sevgilisi Prenses Edith'in parmağına taktığı yakut yüzük olduğuna tam bir güven hâsıl ettikten sonra cüceye sordu:

- Prenses hazretlerinin yüce huzurlarında belli ve geçici bir müddet için mi bulunacağım?

- Belli müddet için mi? Bu nasıl söz? Müddet, zaman, vakit denilen şey gece çan sedası, gündüz yükseklik tahtası vasıtasıyla tayin olunur. Ferman sahibesi bir prensesin huzuruna çıkma şerefine nail olacak bir şövalyenin vakit ve zamanı ise, ancak o ferman sahibesi hakkında geçmiş hizmetleriyle belirlenebilir. Senin arz edeceğin hizmet ferman sahibesi nezdinde beğenilecek olursa, uzun müddet kalırsın; buna muvaffak olamadığın takdirde ona göre muamele görürsün.

Cücenin bilmece kabilinden olan bu belirsiz sözleri İskoçyalı şövalyeyi büsbütün endişe ve meraka düşürmüş, bundan dolayı biçare âşık nasıl bir yol takip edeceğini şaşırmıştı. Bir süre devam eden sıkıntı verici bir düşünceden sonra dedi ki:

- Kuzum Nektabanus, doğru söyle! Prenses hazretleri kendi namlarına benden büyük bir fedakârlık yapmamı mı emredecekler? Bu durumda o fedakârlığın yapılması birkaç saat, yani sabah oluncaya kadar tehir edilemez mi?

- Hayır! Derhal ve süratle yüce huzurlarında olacaksınız... Eğer prenses hazretlerinin emirlerine tamamıyla itaatli isen on kum tanesi akacak kadar vakit geçirmeğe gelmez. Bu hususta hala tam bir güven sağlayamadıysan, ferman sahibesi hazretlerinin bizzat söylemiş olduğu sözleri sana ayniyle tekrar edivereyim...

Sör Kenneth son derece telaşla:

- Prenses hazretleri ne demişti?

- Şövalyenin ayağına gül goncaları atmış olan elin

şimdi başına da şan ve şeref alameti olan defne dalları takabileceğini kendisine söyle, demişti.

Dünyadan Geçmiş Teodorik'in inzivagâhı olan mabette rastladığı zaman Prenses Edith'in hakikaten gül goncaları serperek kendisine olağanüstü bir sevgi ve iltifat eseri göstermiş olduğunu, her ne kadar solmuş, kurumuşsa da bu gül goncalarını el'an zırh elbisesinin altında kalbinin tam üstünde sakladığını hatırlayan Sör Kenneth'in artık hiçbir şüphesi kalmamış; kendisini davet eden güzellik ve zerafet sahibesinin sevgilisi Prenses Edith'ten başkası olamayacağına tamamıyla inanmıştı. Düşündü. Durum muhakemesi yaptı. Sevgilisinin teveccühünü çekmek ve bir kat daha memnun olmasını sağlamak için bundan uygun bir fırsat olamayacağına karar verdi.

Bu sırada yüzüğün iadesi yahut hemen kendisini takip etmesi için ısrar etmek suretiyle Nektabanus tacizlerini bir kat daha artırmaktaydı. Sör Kenneth:

- Dur! Rica ederim, bir süre daha dur!

Diyerek cücenin dönüşünü bir an geciktirmeyi başardıktan sonra kendi kendine konuşmaya başladı:

- Haçlı hizmetlerine vücudumu adamışsam Kral Richard'a kul, köle olmadım ya! Diğer şövalyeler ne ise benim de onlardan hiç farkım yoktur. Ben neden dolayı bu kral için canımı feda edecekmişim? Buna ne mecburiyetim var? Hiç! Ben mızrak ve kılıcı ancak Haçın ve bir de sevgilimin uğrunda kullanmak üzere buraya geldim.

İskoçyalı şövalye böyle söylenirken cüce:

- Yüzük! Yüzük! Ya yüzüğü iade etmeli yahut benimle beraber gelmeli!...

Diye ısrarda devam ediyordu. Sör Kenneth ise:

- Rica ederim, bir dakika daha bekle, zihnimi karıştırıyorsun!

İhtarından sonra yine söylenmeye devam etti:

- Farz edelim İslam mücahitleri savunma hatlarımıza hücum etmiş olsa, ben sırf Kral Richard'ın abartılı gururu kırılmasın diye esiri gibi burada kalıp bayrağını mı muhafaza edeceğim? Yoksa Haçlı savunması için harp safına mı atılacağım? Bence her şeyden evvel Haçın, ikinci olarak da sevgilimin uğrunda can feda etmek lazım gelir! Başka bir şey tanımam... Bununla beraber İngiliz bayrağının savunması için bütün gece burada kalacağımı ve gerektiğinde son damlasına kadar kanımı uğrunda dökeceğimi namusum üzerine yeminle Richard'a vaad etmiş olduğumu da bir türlü unutamıyorum... -Cüceye hitaben:- Kuzum Nektabanus! Doğru söyle. Beni götüreceğin yer buraya uzak mıdır?

- Tii şu aşağıdaki süslü çadıra götüreceğim. Lakin çabuk gitmeliyiz. Sabah oluyor. Bir kralın fidyesine eşdeğer kıymeti olan ve çadır direğinin tepesini süsleyen altın top sabahın patlamasıyla beraber parlamaya başlayacaktır...

Yaptığı hareketin sonuçlarının pek vahim olabileceğini düşündüğü halde Sör Kenneth üzüntülü bir tavırla gözlerini yumdu ve adeta sırf kendini teselli için konuştu:

- Gideceğimiz yerden pek çabuk dönebilirim. Mademki cüce beni şu aşağıdaki çadırlardan birine götürecekmiş, yokluğum sırasında şayet bayrağın yanına bir kimse yaklaşacak olursa tazının havlamasını işitirim, derhal prensesin ayaklarına kapanarak tepeye dönmek üzere izin alırım.

Kendini teselli için yaptığı bu hasbihalin ardından İskoçyalı şövalye "Rosewal buraya!" diye köpeğini çağırdı. Sırtındaki mantoyu çıkardı, bayrağın yanına attıktan sonra: "Bunu bekleyeceksin. Kimsenin yaklaşmasına izin vermeyeceksin!" emrini verdi.

Hassas tazı bu emri tamamen anlamışçasına şövalyenin yüzüne bakarak efendisine güven verdikten sonra

bayrak direğinin dibine geldi. Kulaklarını dikmiş, başını kaldırmış olduğu halde bekçi gibi mantonun yanı başına oturdu. Bunun üzerine şövalye tekrar cüceye dönüp konuşmaya devam etti:

- Nektabanus! Burası yönünden artık işimiz kalmadı. Şimdi getirmiş olduğun emirlerin uygulanmasına girişeceğiz. Haydi çabuk ol bakalım! İşte ben gidiyorum...

- Ooo! Ben o kadar aceleye gelemem! Sen doğrudan doğruya benim vermiş olduğum emirlerin uygulanması için nasıl acelecilik etmemişsen, ben de şimdi senin uzun bacaklarını takip için öylece acelecilik etmeyeceğim... Senin yürüyüş ve hareketin adamcasına yürümek değil, çöldeki devekuşu gibi sıçramak! Ben seni adım adım nasıl takip edeyim?

Bunları söylerken cüce adımlarını büsbütün ağırlaştırmış, salyangoz gibi yürümeye başlamıştı. Halbuki Sör Kenneth bir an evvel prensesi görüp hemen tepeye dönmek için can atıyordu. Ama cüce bir türlü adamakıllı yürüyemiyor ki! Gittikçe nazı, ağırdan almayı artırıyor, zaten bir karıştan daha az açılan adımlarını seyrekleştiriyordu. Cücenin bu inadı doğrudan doğruya vermiş olduğu emirlere uyulmamış olmasından kaynaklanan bir intikam fikrinden kaynaklanıyordu. Bunu Sör Kenneth pekâlâ biliyordu. Nektabanus'un bu inadını yenebilmek için iki çare vardı: Cüceyi ya para ile kandırmak yahut yağ çekerek ve dalkavuklukla kızgınlığını yatıştırmak. Halbuki İskoçyalı şövalyede bir saray cücesinin tamahını çekecek kadar para olmadığı gibi, uzun uzadıya dalkavukluk etmeye de vakti müsait değildi. Cüceyi yolda bırakıp kendi ilerlemiş olsa nereye, hangi çadıra gideceğini bilmiyordu. Zavallı şövalye ne yapacağını şaşırmış, zorunlu olarak Nektabanus'un adımlarına uymuş haldeyken, habis "Oh, yoruldum!" deyip de yokuşun başına oturuvermesin mi? İnsanı çıldırtacak, öyle ya! Şövalye hemen

çadıra kadar koşup derhal tepeye dönmek istiyor, cüce ise yorulmuşluk bahanesiyle bayrak muhafızının bu isteğine engel oluyor!

Sör Kenneth daha fazla sabredemedi. Dehşetli elleriyle cüceyi yerden kapıp kucağına aldı. Nektabanus yalvarıyor, çırpınıyor, ama Sör Kenneth ona hiç aldırmadan koşarcasına yokuştan aşağı iniyordu. Beş dakika geçmeden Sör Kenneth acayip yüküyle beraber tepenin eteklerine erişti. Çadırların bulunduğu yere doğru yürümeye başladı. Yakına gelince Nektabanus'un evvelce yaptığı tarife göre, tepesinde bir altın top bulunan süslü çadırı fark etmiş olduğundan ona doğru yürüdü. Çadırın yanına yaklaşınca eklentileriyle beraber ayrıca özel bir daire oluşturan bu süslü çadırı, neferlerinin hepsi de yere oturmuş haldeki bir askerî birliğin korumakta olduğunu gördü. Sör Kenneth bu askerleri daha uzaktan görebilirdi. Lakin Saint George tepesiyle süslü çadır arasındaki diğer çadırlar bunu engellemişti. Askerî birliğin yanına bu kadar yaklaşmışken, gerek taşıdığı silahların zırh elbiseye temasından hâsıl olan şakırtının, gerek ayak seslerinin askerlerin dikkatini çekmemiş olması şövalyenin hayretine gitmişti.

Yürüyüş ve hareketinde şimdi daha ihtiyatlı olması gerekeceğini düşündü. Kendisi için bir mutluluk veya felaket rehberi olup olmadığını henüz belirleyemediği cüceyi, hem rahat nefes alması, hem de bundan sonra yapılması gereken şeyi bildirmesi için yere bıraktı.

Nektabanus birden korkmuş ve pek çok hiddetlenmişti. Lakin yırtıcı bir kartalın pençeleri arasına düşmüş olan bir baykuş gibi, cüce de böyle gece vakti dev cüsseli bir şövalyenin kudretli eline geçmiş olduğunu hissedince, susmayı tercihten başka bir çare bulamamıştı. Çadırların yakınına gelince kartalın pençesinden kurtulmuşsa da bağırıp çağırmanın zamanı olmadığını bilen cüce hiç-

bir şikâyete cüret edemeden, rehberlik görevini yerine getirmeye mecbur olmuştu. Bundan dolayı iki santimlik boyundan uzun olmayan kadife kunduralı ayakları toprağa basar basmaz şövalyeyi süslü çadırın karşı tarafına doğru yönlendirmek üzere, öteki çadırların arkasından büyük bir sessizlikle geçirmeye başladı. Böylelikle her ikisi de ya pek fazla ihmalci olan yahut askerî görevlerini tam anlamıyla kavramaktan ve yerine getirmekten aciz olduklarını ispat edecek surette ağır bir uykuya dalmış bulunan karakolların dikkatlerini çekmeksizin, altın toplu süslü çadırın önüne ulaştılar.

Cüce rehber bir an vakit kaybetmeden çadırın eteklerini kaldırdı, bu suretle açılan aralığın altından hemen içeri girmesini Sör Kenneth'e işaretle emretti. İskoçyalı şövalye birdenbire girmeyip tereddüt etmişti. Davet sevgilisi prenses tarafından yapıldığına göre, kraliyet sarayına mensup bir takım saygıdeğer kadınların ikametgâhı olması gereken bir yere böyle gizlice girmeyi, hem bir meskenin dokunulmazlığı, hem de böyle saygıdeğer kadınların namus ve iffeti bakımından asla kendisine yakıştıramıyordu. Ama cücenin rehberliğinde kendini çadıra davet etmiş olan Prenses Edith'in işi etraflıca düşünerek bu şekli uygun bulmuş ve ona göre planlamış olacağı gibi bir değerlendirmenin verdiği cesaretle, hemen eğildi, yavaşça çadırın aralığından içeri girdi. Bu sırada cücenin verdiği şu emri işitti:

- Ben seni çağırıncaya kadar burada dur!

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Süslü Çadır

SÖR KENNETH birkaç dakika tenhada ve karanlıkta kaldı. İskoçyalı şövalye bu suretle beyhude vakit kaybettikçe, korunmasına yemin etmiş olduğu bayrağın yanından kayboluşunun da tabiatıyla o nispette uzayacağını düşünerek, Saint George tepesini bu kadar kolayca terk etmiş olmasından dolayı pişmanlık duymaya başlamıştı. Bununla beraber kendisini özel olarak davet eden sevgilisi Prenses Edith'i görmeden dönmek de hatır ve hayalinden geçmiyordu. Askerî itaat kanunlarını çiğnemişken, hiç değilse kendini kutsal görevinin dışına çıkarmış olan sevgilisinin bahşettiği tatlı ümitlerin, "başarı" alanında sağlanabilmiş olmasını beklemeyi uygun görmüştü.

Ama el'an bulunduğu durum ve konum oldukça ızdırap vericiydi. Nasıl bir yere, nasıl bir çadırın içine girmiş olduğunu görebilmek için aydınlık namına meydanda hiçbir şey yoktu. Sevgilisi Prenses Edith daima kraliçe ile birlikte bulunduğundan, davet edildiği süslü çadırın kraliçeye ayrılmış bir daire olduğunda asla şüphe edilemezdi.

Böyle gece vakti kraliçe hazretlerinin ikametgâhına gizlice girdiği şayet meydana çıkacak olursa bu hal ve hareketin ne gibi tehlikeli şüpheleri davet edebileceğini

düşündükçe, Sör Kenneth kimse görmeden çadırı terk ederek hemen tepeye dönmek istiyordu. Lakin tam bu elemli düşüncelere dalmış olduğu sıradaydı ki yavaşça konuşmakta olan bir takım kadın sesleri kulağına geldi. Bu kadınlar süslü çadırların eklentilerinden olan ve ona bitişik bulunan diğer bir çadırda gülerek konuşuyorlardı. Kadınların konuştuklarının kelimesi kelimesine işitildiğine bakılırsa, bunların bulundukları çadır ile süslü çadır arasında yelken bezinden yapılmış bir perdeden başka hiçbir engelleyici şeyin olmadığı hissediliyordu. Bitişik çadırda mumlar yakılmış olduğundan şövalyenin bulunduğu yerle öteki çadırı ayıran yarı şeffaf bezin üzerine akseden gölgelere nazaran, birkaç kadının oturmuş olduğunu yahut çadır içinde gezindiklerini Sör Kenneth anlamakta gecikmedi. Bu kadınlar arasında bir konuşma cereyan ediyordu. Başkalarının konuştuklarını dinlemek terbiyeye aykırı olduğu açıktı. Ama şövalyenin bulunduğu durum ve konum bu kadarcık bir terbiyesizliği mazur saydıracak kadar zordu. Ayrıca dinlediği konuşma da kendisini doğrudan ilgilendiren hususlara dairdi. Bundan dolayı Sör Kenneth kadınları dinlemeye başladı. Bez bir perdenin arkasındaki kadınlar hem konuşuyorlar, hem de arada sırada gülüşüyorlardı. Bunlardan biri:

- Prenses gelsin! Çabuk gelsin! -diye emir verdikten sonra: - Aferin Nektabanus! Senin dirayetine emanet edilen görevi pek güzel yerine getirdin. Memnun oldum.

Sözleriyle cüceyi taltif ediyordu. Nektabanus ince sesiyle buna karşı bazı ifadelerde bulunmuşsa da pek yavaş söylediğinden, Sör Kenneth cücenin ne dediğini anlayamamıştı. Başka bir kadın sesi cücenin sözlerini takip etti. Bu ses şöyle diyordu:

- Kraliçe hazretleri! Artık şu serseri şövalyenin küstahlığı bilinen sınırları aşıyor. Bu terbiyesiz herif o derece şımarmış, o kadar yüz bulmuş ki, haşmetli sarayların-

daki prenseslerin, nedimelerin hepsi güya onun bahadırlığına tutkun ve meftun imiş! Eğer uygun bulunursa ve Nektabanus bendeleri de imparatoriçesini kıskanmazsa, şu küstah herifi başımızdan def etmek üzere muhterem cücemizin güzel zevcesini görevlendirelim. Nektabanus'un imparatoriçesi ne yapacağını bilir!

Bu esnada kraliçe ile nedimeleri arasında bir kahkaha koptu... Sonra İngiltere Kraliçesi Berengaria dedi ki:

- İyi söyledin Callist! Kocanın marifetiyle buraya getirilmiş olan şövalyeyi karının zarafetiyle def etmek kadar hem eğlenceli, hem de manalı bir şey olamaz! Herifi Genovera vasıtasıyla kovduralım!

İşittiği bu aşağılayıcı, tahkir edici sözler İskoçyalı şövalyenin kalbine neşter gibi işlemekteydi. Geldiğine geleceğine bin kere nadim oldu. Cücenin karısı marifetiyle kovulmaktansa her türlü tehlikeyi göze alarak hemen çadırdan savuşmak tercih edilirdi. Lakin kraliçe bu cümleleri bitirir bitirmez hemen ardından aşağıdaki kelimeleri eklemiş olduğundan Sör Kenneth düşüncesinden vazgeçip tekrar dinlemeye başladı. Kraliçe nedimesine diyordu ki:

- Hayır hayır Callist! Şövalyeyi def etmeden evvel Prenses Edith'in o kadar övdüğü cengâverin askerî görevini ne şekilde yaptığını bizzat görmesi bence olağanüstü olur. Hatta onun içindir ki demincek kendisini buraya çağırtmıştım... Gelsin de methettiği kahramanı görsün! Prenses için bundan büyük bir ibret dersi olamaz. Kendisine böyle bir ders vermekse elzemdir. Çünkü hissediyorum ki bu İskoçyalı serserinin muhabbeti selim aklın kabul edemeyeceği bir derecede Edith'in kalbinde yer bulmaktadır.

Prenses Edith'in tedbirli, akıllı bir kız olduğuna dair nedime yavaş sesle bazı şeyler söyledi. Lakin Sör Kenneth tamamıyla işitemiyordu. Kraliçenin sesi, kendisinin

hiddetlenmiş olduğunu belirtircesine yüksek perdeden nedimeye karşılık verdi:

- Tedbirli, akıllı bir kız mı dedin? Hay budala Callist hay! Edith tedbirli değil kibirli bir prensestir. Akıllı uslu bir kızmış gibi hareket etmesi, İngiltere kraliyet sarayında kendisinden başka ağırbaşlı bir prenses olmadığını göstermek ve hepimizi hafifmeşreplikle zımnen suçladıktan sonra sarayda sivrilmek iddiasından kaynaklanmaktadır. Dikkat etmiyor musun Callist? Biz ne zaman azıcık neşelensek, biraz eğlenmek istesek Prenses Edith nazikçe, fakat manidar bir surette hatamızı, kabahatımızı derhal yüzümüze vurur. Halbuki kendisi daima saman altından su yürütür! Prensesin bu şekilde hareket ettiğini, pek büyük kabahatları olduğunu yüzüne vurmak ve inkâra asla mahal kalmamak üzere şimdi ben de şu fırsatı kaçırmayacağım.

Tam bu esnada kraliçenin bulunduğu çadıra başka bir kadının girdiğini Sör Kenneth bez perdenin üzerine yansıyan gölgeden anladı. Kraliçenin biraz evvel "Prenses gelsin! Edith'i çağırın!" diye bir emir vermesinden, sevgilisinin henüz bir şeyden haberdar olmadığını düşünen Sör Kenneth şimdiye kadar dinlediği konuşmalardan kendisinin kraliçe tarafından bir iftira tuzağına düşürülmüş bulunduğunu da anlamıştı. Kraliçe Berengaria ile nedimesi arasında geçen küçültücü sözlerden fazlasıyla canı sıkılmış olduğundan, İskoçyalı şövalye her türlü tehlikeyi göze alarak çadırı hemen terk etmek istemişti. Fakat, bez perdeye yansıyan gölgenin Prenses Edith'e ait olması ihtimalinden dolayı, sır içinde sırlar barındıran şu işin sonunu bilmek ve dinlediklerinin varacağı garip tabloyu gözleriyle görebilmek istedi. Bu yüzden, şimdi de tam aksine, çadırda kalarak kraliçenin bulunduğu tarafa bakmak için bir delik, bir yırtık arıyordu. Sör Kenneth'in

gözleri böyle bir yarık aramakla meşgulken zihninden de şunlar geçiyordu:

"Kraliçe Berengaria'in Prenses Edith'ten intikam almak sevdasıyla namuslu şöhretimi ve yiğitliğimi, hatta hayatımı tehlikeye koymak pahasına beni böyle bir iğfal tuzağına düşürmüş olduğu, cereyan eden durumlardan çıkarılabilir. Bununla beraber kraliçenin niyet ve maksadını tamamıyla anlamalıyım; bitişik çadırda geçecek konuşmayı işitip ortaya çıkacak tabloyu görmek için de bulunduğum şu durumdan mümkün mertebe faydalanmalıyım. Buna yerden göğe kadar hakkım var... Daha sonra kraliçe işin farkına varacak olsa bile şikâyete hakkı yoktur..."

İskoçyalı şövalye çadırda bu durumdayken öte yanda Prenses Edith'in kraliçe tarafından verilecek emri beklediği, gözle görülemeyen tablonun hareketsizliğinden ve sessizliğinden anlaşılıyordu. Hakikaten Berengaria'in dairesinde durum şöyleydi: Kraliçenin emrini alır almaz nezdine koşan Prenses Edith, Kraliçe Berengaria'in ne diyeceğini bekliyordu. O bu durumdayken, Berengaria gerek kendinin, gerek nedimesinin içkinin verdiği neşeyi bastıramayacakları ve sarhoşluğa hükmedemeyecekleri ihtimalinden dolayı, Edith ile yapacakları görüşmeyi mümkün olduğu kadar geciktirmeye bir vesile oluştursun diye, nedimesiyle fısıldaşarak durmadan gülüyor, prensesi de karşısında bekletiyordu. Lakin Edith daha fazla sabredemedi, kraliçeye hitaben dedi ki:

- Saat uyku zamanının girdiğini bildiriyor; halbuki zat-ı haşmetanelerini pek neşeli görüyorum. O kadar neşeli ki, vakit gece yarısını geçmişken siz henüz dost meclisinizi terk etmek istemiyorsunuz. Hatta devletlû emirlerinizi aldığım sırada yatmak üzereydim; lakin iradelerini telaki edince hemen buraya koştum...

- Merak etmeyin prenses! Sizi uzun müddet alıkoymayacağım... Uyumak için bol bol vakit bulabilirsiniz. Lakin tutuşmuş olduğumuz bahsi ve buna karşılık ortaya koyduğunuz kıymetli yüzüğü kaybetmiş olduğunuzu üzülerek haber verecek olursam, korkarım ki gözlerinize asla uyku girmeyecektir.

- Af buyurunuz kraliçe hazretleri! Lakin şaka mı yapıyorsunuz yoksa ciddi mi söylüyorsunuz? Zât-ı haşmetaneleri her ne kadar öyle farz etmek istiyorlarsa da, cariyeniz bahis mukabilinde hiçbir vakit yüzüğümü ortaya koymadım. Böyle bir şeyden haberim bile yok!

- İlahî prenses! Sizinle birlikte En Gedi Mabedini ziyaret etmiş olduğumuz halde henüz kandırıcı iblis yakanızı bırakmıyor! Şeytanca oyunlardan bir türlü kendinizi koparamıyorsunuz! Şövalye De Leopard mı diyorsunuz, yoksa başka bir adla mı yad ediyorsunuz; her ne ise, o serseri herif muhafaza ve müdafaası için görevlendirildiği mevkii her ne sebeple olursa olsun terk ederse yakut yüzüğünüzü kaybetmek ve terk etmediği takdirde murassa altın bileziğimi kazanmak üzere benimle bahse tutuşmuş olduğunuzu inkâr edebilir misiniz?

- Haşmetli zatınızın sözlerini tekzip etmek haddim değildir! Lakin böyle bir mesele hakkında bahis tutuşmak cariyeniz gibi bir genç kıza yakışmayacağını söyleyerek mazeret sunduğum sırada, yakut yüzüğü parmağımdan çekip aldığınızı şu nedimeler de görmüşlerdi. Şimdi onların şahitliklerine başvurmaktan başka bir şey diyemem.

Kraliçenin nedimelerinden biri hemen meydana atıldı:

- Evet, ama Şövalye De Leopard'ın zatî kıymetine ve cengâverlik özelliklerine olağanüstü bir itimat göstermiş olduğunuz da inkâr edilemez!

- Diyelim ki öyledir. Lakin sırf kraliçe hazretlerine karşı bir cemile sunmak maksadıyla aleyhimde dedikodu

yapmak için bu bir sebep oluşturabilir mi? Şövalyenin bahadırlığını görenler kendisinden nasıl bahsediyorlarsa ben de o zeminde söz söyledim. Yoksa kendini asla destekleyip savunmadım. Şövalyeyi kötülemekte ve yermekte senin için nasıl hiçbir menfaat yoksa, tutmak ve sahiplenmekte de benim için hiçbir maksat ve menfaat düşünülemez.

Üçüncü bir ses şu sözleri ekledi:

- Prenses Edith cenaplarının mabette şövalyenin ayaklarına gül goncaları serpecek kadar iltifat göstermiş olduğunu zât-ı haşmetanelerine haber verdiğimizden dolayı prenses gerek cariyelerine gerek Callist'e pek fazla gücenmiştir.

Edith hürmetkârca bir serzeniş olmak üzere kraliçeye hitaben dedi ki:

- Zât-ı haşmetanelerinin beni buraya davet etmekten maksatları nedimelerinin böyle istihza edici sözlerini dinlemek için ise bu kadarı yeterlidir. Müsaade buyurun da gideyim...

Kraliçe nedimesine hitaben:

- Sus Fluorine! Senin her sözünü, her hal ve hareketini görmezden gelişimizden dolayı bu kadar şımarma. Seninle İngiltere Kralı hazretlerinin akrabasından olan Prenses Edith arasında büyük bir mesafe vardır. Sen hiçbir vakit prensesin akranı olamazsın. Bu yüzden söyleyeceğin sözü ona göre tart da sonra söyle!

Kraliçenin nedimesi Fluorine pek mahcup olmuş gibi bir tavır aldı. Nedimeyi susturduktan sonra kraliçe gülümseyen bir çehre ile kocasının akrabasından bulunan prensese dedi ki:

- Sevgili Edith! İşte Fluorine'e haddini bildirdim. Ama gözyaşlarıyla geçmiş olan bunca günlerden sonra bizim gibi zavallı kadınların bir müddetçik zevk ve sefa ile neşelenmelerini de sizin çok görmemeniz gerekir.

. - Kraliçe hazretleri! Çok görmek değil, bilakis daima zevk ve sefa ile vakitlerinizi geçirmenizi arzu ederim. Cariyenize gelince dünyada benim için zevk ve safa ancak..

Kraliçe prensesin sözünü kesti:

- Anladım, anladım! Dünyada sizin için zevk ü sefa ancak İskoçyalı genç şövalyenin dost meclisinde hazır bulunmakla hâsıl olabilir. Öyle değil mi Edith? Ben o yönü bildiğim için elbette şövalyeyi özel olarak buraya davet ettim. Fena mı yaptım? Hem siz memnun olursunuz, hem de ben bahsi kazanırım.

- Şövalyeyi buraya mı davet ettiniz?

- Evet; lakin işin doğrusunu söyleyeyim mi? Şövalyeyi buraya getirmesi için gönderdiğim Nektabanus olanca ustalığını ve şeytanlığını göstermiş olduğu halde Sör Kenneth'i bir türlü ikna edememiş. Bereket versin ki en sonra sizin adınıza davet etmek gibi bir oyunu düşünebilmiş de başarmış! Yoksa şövalyenin Saint George tepesindeki mevkiini terk etmek ihtimali yokmuş.

- Ciddi mi söylüyorsunuz kraliçe hazretleri? Şövalye buraya geldi mi?

- Elbette!

- Ama bu durum ve hareket ne sizin namusunuz, ne de kocanızın akrabasından olan benim gibi genç bir kızın iffetiyle bağdaştırılabilir! Bu yüzden işin bir şakadan ibaret olduğu ve şövalyenin buraya davet edilip getirtilmediği cariyelerince kuvvetle umulmaktadır... Rica ederim, ciddi söyleyin!

Kraliçe bir kahkaha kopardı. Sonra dedi ki:

- Edith! İskoçyalı şövalyenin buraya geldiğinden dolayı memnunluk duyduğunuzu saklamaya gerek yok! Eğer tutuştuğumuz bahis üzerine yakut yüzüğü kaybettiğiniz için üzülüyorsanız, yüzüğü size iade edebilirim. Bence istenilen şey her vakit iffet ve ismetten dem vurarak İngiltere Kraliçesini zımnen hafifmeşreplikle itham gayre-

tinde bulunan bir prensesin kendinin de aşk derdine tutulmuş –ve eğer tabir doğru ise meşrep hafifliğine gömülmüş- olduğunu ispattan ibaretti. Bu da tamamıyla tespit edildi ve sağlandı. Yani prensesin riyakâr çehresini örten sahte iffet örtüsü parçalandı! Edith'in de bir genç şövalyeyi sevmekte olduğu meydana çıktı ve bu suretle İngiltere Kraliçesi akıllı, tedbirli geçinen bir prensese üstünlük sağlamış oldu.

Kraliçenin intikam almak maksadıyla söylediği bu acı sözler üzerine çok öfkelenen Prenses Edith, daha fazla sabredemedi:

- Üstünlük mü dediniz? Hâşâ! Üstünlük, muzafferiyet İngiltere Kraliçesi'nin içki coşkusu yaşadığı bir sırada muhterem kocasının akrabasından olan bir prensesin azametli eteklerini lekedar etmek hevesine düştüğünü haber aldıkları zaman Müslümanlar tarafında görülecektir. Aradaki nifaktan ancak onlar istifade edecektir!

- Darılmayın prenses! Bu kadar sözün, bu derece öfkenin hep o bahsi geçen yüzüğü kaybetmiş olmanızdan ileri geldiği bence muhakkak! Ama demin de söylediğim gibi, biz o konudaki hakkımızdan vazgeçerek yüzüğü size iade edeceğiz. Telaş buyurmayın Edith! Şövalyeyi buraya getiren bir sizin adınız, bir de yakut yüzüktü. Biz balığı tuttuktan sonra oltanın iğnesine o kadar önem vermeyiz... Şövalye oltaya geldi, tutuldu. Yüzük yine sizin olsun!

Prenses Edith kraliçenin huzurunda olduğunu ve ona hitap ettiğini unutarak sert bir çehre ile şu cevabı verdi:

- Berengaria! Yüzüğün maddî kıymetinin bence hiçbir önem taşımadığını siz de bilirsiniz. Keşke ben bir kile dolusu yakut kaybetmiş olsaydım da Sör Kenneth gibi bir kahraman namusunu, belki de hayatını tehlikeye koyacak olan böyle alçakçasına bir tuzağa düşmüş olmasaydı!

- İlahî prenses! Serseri bir şövalye için mi bu kadar

korkup titriyorsunuz? Müsterih olun! İçkinin coşkusunu yaşadığımız bir sırada, övdüğünüz kişi olan şövalyenin hayatını tehlikeye koyduğumuzu zannediyorsanız da pek çok aldanıyorsunuz ve bizim kral nezdinde haiz olduğumuz kuvvet ve kudreti takdir edemiyorsunuz! Edith! Sen o kadar kendini beğenmiş kibirli bir kızsın ki, senden başka hiçbir kadının erkekler üzerinde baskı kuramayacağını sanıyorsun! Ne büyük hata! Ne yanlış düşünce!... Benim Kral Richard nezdinde o derece iktidarım, o derece nüfuzum vardır ki, gönül verdiğin genç şövalye İngiltere bayrağının dikili bulunduğu Saint George tepesini ve dolayısıyla bayrağın muhafazası işini terk etmek gibi bir itaatsizlikte bulunduğundan dolayı idame mahkûm olsa dahi, yine krala affettirebilirim!

Kraliçe Berengaria'in şu son sözleri üzerine Prenses Edith bir anda her türlü öfke duygularını unuttu ve müsterih bir tavırla hemen kraliçenin ayaklarına kapanarak dedi ki:

- Aman devletlûm! Allah aşkına krala bir şey söylemeyin! Sör Kenneth'in mevkiini terk ederek buraya gelmiş olduğunu sakın Richard duymasın! Kralın ne yaradılışta bir adam olduğunu tamamıyla bilmezsiniz. Çünkü siz Richard'ın zevcesi olalı daha pek az zaman geçti. Yaradılışını ve meşrebini henüz yeterince tecrübe edemediniz. İskoçyalı şövalyenin her ne sebeple olursa olsun bayrağın muhafazası gibi bir askerî görevi kötüye kullanmış olduğunu haber alacak olursa hiçbir şekilde affetmeyeceği bence bilinmektedir. Kral Richard dünyada en büyük bir kabahate tolerans gösterebilir, lakin askerî itaat konusunda en küçük bir kayıtsızlığı, bir hatayı mümkün değil affetmez! Eğer deminden beri söylediğiniz sözler doğru ve gerçekse, o zavallı günahsız şövalyenin hemen Saint George tepesine dönmesi için izin vermenizi, işte ayaklarınıza kapanarak istirham ediyorum.

Eğer şövalyenin görevi başına döndüğünü görürsem ve bundan emin olursam, öyle genç bir kahramanı mahremiyet daireniz demek olan buraya davet etmiş olmak gibi bir ayıp ve zilleti kendi üzerime alır, sizi böyle bir lekeden ve sorumluluktan kurtarırım.

- Kalkın, kalkın prenses! Ayaklarıma kapanmaya hacet yok. Emin olun ki iş arzu ettiğinizden daha iyi bir şekilde düzeltilecektir. Ama teessüf ettim!... Eğer İskoçyalı şövalyeyi bu derece sevmiş olduğunuzu bilseydim böyle bir latife ile eğlenmeye vicdanım razı olmazdı! Müsterih ol Edith. Karşımda ellerini oğuşturup durma. Krala bir şey söylemem. Şayet başka bir şekilde haberdar olursa, dostunuz, hayır yanlış söyledim; dostunuz olduğunu inkâr ediyorsunuz; tanıdığınız genç şövalyeyi Richard nezdinde her şekilde savunup himaye ederim. Hatta şimdi Nektabanus'a emir vereceğim. Şövalyeyi derhal mevkiine iade etsin. Zannederim ki genç kahraman şu yakın çadırların birinde gizlidir.

Kraliçenin çadırında bulunan dalkavuk cüce hemen meydana atılarak Berengaria'a dedi ki:

- Ne buyurdunuz kraliçe hazretleri? Şövalye yakın çadırların birinde gizlidir mi dediniz? Af buyurun ama zat-ı haşmetaneleri aldanıyor. İskoçyalı şövalye o kadar uzakta değil, şu bez perdenin arkasındaki çadırdadır. Emriniz tamamıyla yerini bulsun diye o kadar yakına getirdim...

Şimdi de kraliçe telaşa düştü. Şövalyenin bu kadar yakın bir yerde olduğundan dolayı endişe etti. Gazaplı bir tavırla cüceye dedi ki:

- İyi halt etmişsin köpek! Şövalyeyi getir de burnumuzun dibine sok diye sana kim emir verdi? Herifi niçin yanımızdaki çadıra kadar getirdin? Sözlerimizi işitsin diye öyle mi? Hay divane herif hay! Defol karşımdan! Çık dışarı!

Kraliçeye bir cemile göstereyim derken baltayı taşa

vurduğundan haberi olmayan cüce titreyerek çadırdan çıktı. Kraliçe telaşlı bir tavırla prensese yavaşça dedi ki:

- Şimdi ne yapacağız Edith'ciğim? Şövalye şu yanımızdaki çadırda gizli imiş... Böyle gece vakti genç bir kahramanın kraliçenin çadırında gizli bulunduğu işitilecek olursa halimiz neye varır?... Aman Edith!... Çabuk söyle! Ne yapalım?...

- Bana kalırsa yapılacak bir şey var...

- Nedir?

- Şövalyeyi görmek, insaniyet ve merhametine sığınmak! Başka çare yok. Tuzağa düşürdük diye sevindiğiniz genç şövalye çadırınızdan çıkmayacak olursa ve sizi de böyle gecelik giysilerle yarı çıplak bir halde bulursa, artık hadisenin ne demek olacağını ve sonucunun neye varacağını düşünmeli!

Prenses Edith bunları söylerken aynı anda iki çadır arasındaki kapıyı örten perdeyi de aceleyle açtı. Kraliçe Berengaria:

- Allah aşkına durun! Perdeyi açmayın! Benim çadırımda gece vakti şövalyeyi görecek olurlarsa ve beni de böyle çıplak gibi bir halde bulurlarsa namusum iki paralık olur... Richard beni öldürür!

Diye yalvarmaya başlamışsa da perde açılmış, şövalye meydana çıkmıştı.

Kraliçenin gecelik giysileriyle çadıra geldiğini söylemiştik. Filistin sıcağının en fazla hükmünü sürdürdüğü bir zamana tesadüf eden bu gecede gerek Berengaria, gerek nedimeleri tülden gecelikler giymişlerdi. Bu kıyafet aslında kraliçenin şanına yakışmadığı gibi, bir erkeğin karşısında ise büsbütün ayıp karşılanırdı. Hatta iş namus konusu bile yapılabilirdi. Bu yüzden perde açılır açılmaz Berengaria bir çığlık koparark çadırın diğer kapısından kaçmıştı.

Prenses Edith'e gelince, bu genç kızın kıyafeti de di-

ğer kadınlar gibi açık saçık ve saçları perişan bir durumdaysa da, perdeyi açmazdan önce omuzuna geniş bir şal atmak suretiyle bir dereceye kadar örtünebilmiş ve gerdanıyla göğsünü şalın bir ucuyla kapatmıştı.

Prenses Edith, İskoçyalı cengâverin böyle tehlikeli bir iftira tuzağına düşmesinin sırf kendine olan sevgisinden ileri geldiğini ve kendi namına aldatılmış olduğunu anlamıştı. Öte yandan şövalyenin bu hareketinin Kral Richard'ı oldukça fazla gazaba getireceğini ve hatta Sör Kenneth'in namus ve hayatını tehlikeye koyabileceğini de biliyordu. Bu yüzden perdeyi açınca hemen şövalyenin yanına koştu ve büyük bir telaşla:

- Aman şövalye! Hemen Saint George tepesindeki mevkiinize dönün. Hiç vakit kaybetmeye gelmez. Benim adımı vererek sizi müthiş bir iftira tuzağına düşürmüşler. Ama hepsini anlatmaya vakit yok. Şimdi buradan çıkın, bayrağın yanına gidin... Bana da bir şey sormayın...

Dedi.

Sör Kenneth sevgilisinin dağınık saçlarını omuzlarına dökmüş, göğsünü ancak bir şal ile örtebilmiş olduğu halde sırf namus ve hayatının korunması için bu derece gayret gösterdiğini görünce işin gerçeğini anlamıştı. Hemen prensesin karşısında diz çöktü, gözlerini yere dikerek yarı çıplak bir kıyafetteki genç kızın örtünmesini bir dereceye kadar tamir ettikten sonra şunları söyledi:

- Macerayı tamamıyla öğrendim. Kraliçe Berengaria sizin adınızı vererek ve yakut yüzüğü göndererek beni dehşetli bir tuzağa düşürmüş. Ben de gafil bulunarak aldandım... Korunması bana emanet edilmiş olan İngiltere bayrağını terk ettiğimden dolayı Kral Richard'ın en ağır bir ceza tertip edeceğini bilirim. Hakkı da vardır... Yalnız sizden bir şey istirham edeceğim. Sonra namusumun eteğine sürdüğüm bu lekeyi yine kendi kanımla temizlemek için İslam ordusunun içine atılıvereceğim;

bir anda yere serileceğim muhakkaktır; bu suretle layığımı bulmuş olacağım açık bir şeydir.

- Hayır şövalye! Öyle yapmayacaksınız! Burada bir dakika durmayın. Hemen Saint George tepesine dönün. Daha ümit vardır... Benden isteyeceğiniz şey ne ise derhal söyleyin. Vakit kaybetmeye gelmez. Çabuk olun...

- Sizden istirham edeceğim şey soylu kişiliğinizin benim gibi bir şövalyeyi yüce huzurlarına davet etmiş olmasına ihtimal vermek gibi bir kendini beğenmişlikte bulunduğum için affınızı talep etmekten ibarettir.

- Zararı yok, zararı yok. Affettim! Siz bir an durmayın! Şimdi bayrağın yanına dönün. Şu tehlikeli tuzağa aslında benim için düşmüş olduğunuzu hiçbir vakit unutmayacağım. Ama şimdiki halde bir dakika, bir an kaybetmeyin. Uzun uzadıya açıklama yapmaya vakit yok!

Bu sırada Sör Kenneth sürekli çırpınıp acele etmekte olan genç sevgilisine:

- İlk olarak şu yüzüğü alın prenses hazretleri!

Diyerek, cüceden almış olduğu yakut yüzüğü iade etmek istemişse de Prenses Edith:

- Hayır almam. Yüzüğü hatıra olarak saklayın; fakat dediğim gibi şimdi buradan çıkıp tepeye gidin.

Sör Kenneth sevgilisinin emrine uymak için derhal kalktı. Yerlere kadar reverans yaparak şükran görevini yerine getirdikten sonra prensesin huzurundan çekildi. Bu sırada sevgilisi Edith elindeki mumu söndürerek çadırdan dışarı çıktığından İskoçyalı şövalye hem zihnen, hem de cismen karanlık içinde kalmıştı.

Sör Kenneth evvelce çadıra girdiği yeri tahmin ederek oraya doğru yürümeye başladıysa da karanlık buna engel olmaktaydı. Hemen hançerini belinden çıkardı. Çadırı yardı. Aralıktan dışarı kaydı. Sevgilisinin emir ve tavsiyesi doğrultusunda bir an evvel Saint George tepesine dönmek için acele etmesi gerekiyorsa da çadırların ipleri

serbestçe yürümesine engel oluyordu. Nöbetçilerin de dikkatini çekmemesi lazımdı. Bunun için evvelce cücenin sokağa saptığı caddeye çıkıncaya kadar kraliçenin muhafızlarına görünmemeli idi. Hem de ihtiyatla hareket etmesi ve ayakları çadır iplerine dolaşarak veyahut taşıdığı silahların gürültüsüyle nöbetçileri uyandırmak gibi bir hadiseye sebebiyet vermemesi gerekiyordu. Bu yüzden ağır ağır yol almaya mecbur kalmıştı.

İskoçyalı şövalye karanlıkta şaşkın şaşkın yürümekte ve perişan zihninde durumun vahametini muhakemeye çalışmaktayken Saint George tepesinden doğru tazının dehşetli surette bir av'ava (havlama) koparmaya başladığını işittiğinden, olanca kuvvetini toplamış ve bulunduğu noktada durarak köpeğin havlamasına kulak vermişti. Tazı önce telaşlı bir havlama kopardığı halde, sonra acı bir ses çıkarmış olduğundan Sör Kenneth köpeğin bir düşman tarafından yaralandığını anlamıştı. Sıradan durumlarda ve hatta önemlice bir yara almış olduğu takdirde bile tazının bu kadar acı bir feryat koparmayacağını bilen İskoçyalı şövalye, sadık köpeğin müthiş surette yaralandığını ve ölmek üzere olduğunu hissetmişti. Bundan dolayı Saint George tepesine bir an evvel varmak niyetiyle çadırların ipleri üzerinden atlayarak koşmaya başladı. Bu esnada karşısına bir kimse veya bir engel çıkacak olursa hemen vücudunu ortadan kaldırmak için hançerini eline aldı. Sör Kenneth o derecede acele ediyordu, çadırlar arasından o kadar çabuk geçiyordu ki, bir dakikaya varmadan düz yola çıktı. Tepenin doğrultusunu tuttu. Üç beş dakika bu şekilde yol aldıktan sonra yokuşu tırmanmaya başladı. Soluk soluğa zirveye ulaştığı zaman ay da bulutların arasından çıkmış, her tarafı aydınlatmıştı. Bir de ne görsün! İngiliz bayrağı yerinden kaldırılmış, bayrağın çekildiği mızrak parça parça edilerek yere atılmış, sadık tazısı da bunun yanı başında yaralı ve can çekişir bir halde yatmıştı.

On Dördüncü Bölüm

İngiliz Bayrağı Kaldırılmış!

Sör Kenneth korunması ve savunulmasıyla görevli olduğu İngiliz bayrağını yerinde göremeyince o anda bu hakarete cüret edenleri Saint George tepesinde araştırmaktan başka bir şey yapamadı. Zavallı şövalye o derece şaşırmış, o kadar sersemlemişti ki tepenin üzerinde bir aşağı, bir yukarı koşturduğu sırada yaralı tazısına "Bunu yapanlar nereye kaçtılar?" diye sorarak hayvandan medet bekliyordu. Tepenin her tarafını aradı. Lakin cüret edenleri yahut onların izlerini bile keşfetmeye muvaffak olamadı.

Şövalyenin ikinci derecedeki telaşı öldürücü surette yaralı olduğunu gözlemlediği tazısının muayenesinde yoğunlaştı. Cins köpeklerin sadakat derecesini denememiş olanlar şövalyenin bu hareketine muhtemelen hayret ederler. Ama Sör Kenneth bu konuda pek çok tecrübe görmüş bir adamdı. Tazının sırf kendi tarafından verilen bir emrin tam anlamıyla uygulanması için canını feda etmiş olduğunu da biliyordu. Bu yüzden yanına gider gitmez yaralı hayvanı okşamaya başladı. Sadık tazı efendisinin bu okşamalarına karşı kendi acı ve ızdıraplarını unutarak, kuyruğunu sallamak ve şövalyenin elini yalamak gibi hareketleriyle sadakatini bir kat daha ispatlamaya çalışmaktaydı. İskoçyalı şövalye tazıyı bu şekilde

okşarken köpeğin yarası içinde bir tahta parçası kalmış olduğu nazar-ı dikkatini çekti. Bir mızrak veyahut bir ok parçası olan bu tahtayı çekip çıkarmak istediği sırada tazının sızlanışı ve tavırları gerçekten pek hüzün vericiydi. Zavallı hayvan ızdırabının sebebi olan tahta parçasını çıkarmaya girişmesinden dolayı bir taraftan efendisinin ellerini yalamaya gayret ediyor, bir yandan da bayrağı hakkıyla muhafaza edememiş olmasından dolayı oldukça üzgünmüş gibi hal diliyle şövalyeden af talep ediyordu!

Köpeğin bu hali zaten pek fazla üzüntülü olan Sör Kenneth'in elem ve kederlerini bir kat daha artırmıştı. Öyle ya! Bayrağın muhafazasına güç yetiremediği için Kral Richard'ın ve hatta bütün İngiliz ordusunun düşmanca bakışlarını çekmek ve yaptığı hareketin cezasını görmek yetmiyormuş gibi, bir de kendi hatası yüzünden zavallı tazının öldüğüne şahit olmak şövalyeyi pek fazla etkileyecek hallerdendi. Sör Kenneth gözyaşlarını tutamadı. Hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

Tam bu esnada yakından gelen bir ses kendini uyardı. Hemen toplandı. Kulak verdi. Ses diyordu ki:

- Endişe etme şövalye! Dünyada felaket ve bahtsızlık olgunlaşmayı artıran yağmura benzer! İlk ve son yağmurların soğuğu insanlar ve hayvanlar için ne kadar etkili olsa, ne derece elem verici sayılsa da yine baharın bereketi o yağmurlardan doğar! Çiçekler, meyveler hep o yağmurların feyzinin çocuklarıdır.

Sör Kenneth yarı şairane, yarı filozofça olan bu sözlerin geldiği tarafa döndü. Mağripli tabibin kendisinden birkaç adım mesafeye kadar sokulup bir kayanın dibine oturmuş olduğunu görünce hayrette kaldı. Yaralı tazının başı ucunda adeta bir kadın gibi kederlerinin mağlubu olduğundan utandı ve hemen gözyaşlarını silerek tazısıyla uğraşmaya başladı.

Müslüman hekim, Haçlı cengâverinin bu utancını görmemişçesine kayıtsız bir tavırla muamma gibi sözlerine devam etti:

- Korkma! Bir askerin eliyle açılmış bir yara bir tabibin becerikli ellerinde onarılabilir! Gerek senin intikam sinende açılan manevi yarayı gerek tazının yarasını, ne kadar öldürücü olursa olsun ben tedavi edebilirim.

- Ey bilgin hekim! Benim aldığım yara manen pek öldürücü ve müstesna bir yaradır! Zannetmem ki, senin hazıklığın buna deva olabilsin! Tazıya gelince, Müslüman bir hekimin böyle hakir bir hayvanı tedaviye tenezzül edeceğine asla ihtimal veremem!

- Ey budala Hıristiyan! Emin ol ki benim nazarımda kralın Richard ile tazının tedavisi arasında hiçbir fark yoktur. Gerçekten bir kral, insan yaradılmış olduğu için en şerefli yaratık ise de, köpek denilen hayvanı da Allah yaratmıştır. Konuşan hayvanı tedavi ettiğim gibi, konuşamayan hayvanı da tedavi edebilirim. Bence hiçbir mahzur yoktur. Senin oralara aklın ermez. Bırak da şu yaralı tazıyı muayene edeyim; hem de senin derdin ne ise anlayayım...

Sör Kenneth sükûtla Mağripli tabibin sözlerine muvafakatini ima etti.

Arap hekim şövalyenin yanına geldi. Tazının yarasını muayene etti. Sonra çantasından çıkardığı bir cımbız ile hayvanın yarasındaki mızrak parçasını çekti aldı. Akan kanı durdurmak için tazının yarasını sarmak gibi dikkatleri de ihmal etmedi. Zavallı tazı tabibin hayırhah maksadını tamamıyla hissediyormuş bütün bu operasyonun acı ve ızdırabına tahammül ediyordu. Mağripli tabip mızrak parçasını çıkardıktan ve yarayı güzelce sardıktan sonra şövalyeye dedi ki:

- Bu hayvanın yarası iyi olur. Ama kendi çadırıma götürüp bakmak lazımdır. İzin verirsen ve tazıya acırsan bırak da çadıra götüreyim.

- Götürün hekim cenapları! Eğer tazı iyileşirse sizin olsun. Pek cins hayvandır. Siz benim silahtarı da tedavi ettiniz. Ücret olarak nakden bir şey takdim etmeye malî gücüm müsait değil... Bana gelince, artık benim ne olacağımı Allah'tan başka kimse bilemez!

Mağripli tabip hiç cevap vermedi. Ellerini birbirine vurdu. Sör Kenneth hayretle bakıyordu. Hekimin bu işareti üzerine derhal iki zenci köle koştu. Müslüman tabip Arapça bazı emirler verdi. İki köle Doğu usûl ve âdetine göre "Sem'ena ve et'ena!" diyerek tazıyı yakalayınca hekimin çadırına doğru yöneldiler. İki köle uzaklaşırken Sör Kenneth tekrar gözyaşları dökmekten ve Mağripli tabibe karşı bu suretle üzüntüsünü açık etmekten kendini men edemedi. Dedi ki:

- Ey merhametli tabip! Keşke ben tazı olsaydım da şu halde olmasaydım!

- Anlıyorum şövalye! Senin büyük bir derdin var ama ben henüz bilmiyorum! Derdini söylemeyen derman bulamaz derler. Derdini bana söyle ki çaresini bulabileyim...

- Ah Müslüman! Çadırına gönderdiğin şu tazı yok mu; işte o hayvan bile görevi uğrunda canını feda etmiş olduğu halde, ben insan iken mukaddes bir görevi yerine getiremeyerek zelil ve bednam oldum! Yüreğime onulmaz bir yara açtım! Öyle bir yara ki senin herkesçe bilinen hazakatin bile yarama çare bulamaz!

- Derdin ne ise söyle! Belki devasını bilirim. Dedim ya! Derdini söylemeyen dermanını bulamaz...

- O halde dinle: Kral Richard bu tepe üzerinde dikili bulunan İngiliz bayrağının muhafaza ve müdafaasına beni görevlendirmişti. Ben de namusum üzerine söz

vererek bu askerî görevi kabul etmiştim. Halbuki dün akşam her nasılsa buradan ayrıldım. Aldandım... Ah, ne büyük hata! Şimdi yani sabaha karşı döndüğümde bayrağın kaldırılmış ve onu taşıyan direğin parça parça edilmiş olduğunu gördüm...

- Şövalye! Sen mutlaka bir kadının tuzağına düşmüş olsan gerektir. İslam mücahitleri ya gazi, ya şehit olmak niyetiyle savaş meydanına atılırlar. Haçlı savaşçıları ise buraya getirmiş oldukları bir takım kadınların uğruna canlarını feda ediyorlar! Ne ahmaklık! Ne rezalet! Senin de böyle bir derdin olduğu bence şimdiye kadar Haçlılar arasında görülmüş olan bin türlü tecrübe ve gözlemlerden anlaşılmaktadır. İşin içinde mutlaka bir kadın parmağı olduğunu anlıyorum. Doğrusunu sen bana söyle!

- Evet, öyle ey hekim! Gerçekten bir kadının iftira tuzağına düştüm. Lakin iş işten geçti. Şimdi sence bir çaresi varsa onu söyle!

- Bir bilge hekim her derde çare bulabilir. Dinle: İnsan toprağın bir köşesine dikilmiş olan ağaç kategorisinden bir mahlûk değildir. Ağaç dikildiği yerde gelişip büyür. Lakin insan zorunlu olarak başka bir yere de göç eder. Hatta senin mensup olduğun din bile "Zulüm gördüğün yerde durma!" demiyor mu?

- Evet. Öyle diyor. Ama bununla benim bulunduğum durum arasında ne münasebet var?

- Büyük bir münasebet var. İlkönce sana şunu soracağım: Şiddetli fırtınaya tutulmuş olan bir geminin kaptanı rüzgâr yüzünden denize hükmünü geçiremediği zaman gemiyi selamet sahiline ulaştırmak için ne yapar? Yakın, güvenli bir liman aramaz mı?

- Evet.

- İşte o kaptan gibi şimdi kendine güvenli bir yer araştırmalısın.

- Öyle güvenli bir yeri nerede bulayım?

- İşte derdinin dermanı demek olan öyle bir yeri sana aciz tabip bulacaktır.

- Ne demek istediğini tamamıyla anlayamıyorum. Maksadını izah et.

- Hay senin iz'anına turp sıkayım! Ne demek istediğimi hâlâ anlamadın mı?

- Hayır.

- Zalim Richard'ın gaddarlığından kurtulmak için âdil Selahaddin'in kanatları altına sığın. Ne duruyorsun? Bir dakika, bir an kaybetme! Haçlı bayrağının hakarete uğramasından dolayı hayatın tehlikede ise Hilal'in bayrağı seni kurtarır!

- Evet. Bana yöneltilen mahcupluğu, namussuzluğu İslam ordugâhına sığınmak suretiyle örtebilirim. Lakin bundan dolayı Selahaddin bana sarık sarmayı teklif edecek olursa, dünyada bunu kabul edemem.

- Hezeyan ediyorsun herif! Selahaddin hiç kimseyi din ve mezhep değiştirmeye mecbur etmez. Ancak, rabbanî hidayet yetişmiş, vicdanî kanaat sağlamış olup da kendi isteğiyle İslam'ı kabul edersе, o başka... Gözünü aç! Hidayetin nurunu gör! İstersen karanlık içinde kal! Orasının bence önemi yok. Ben senin hayatını kurtarmak istiyorum. Emin ol ki, Selahaddin hazretleri sana zorla dinini, mezhebini değiştirtmez. Sapıklık sana, yüksek kanatları altına sığınanlara himaye göstermek de ona has olsun!

Mağripli tabibin bu sözleri Hristiyanlık gayretine dokunmuş olan İskoçyalı şövalye bağırırcasına dedi ki:

- Bence Hilal'in himayesi altına sığınmaktansa bu akşam gerçekleşmesi kuvvetle muhtemel bulunan cezayı Haçlı ordusunda çekmek daha iyidir!

- Canın cehenneme! Ama düşün: Ne kadar budalaca hareket ettiğine kafa yor! Ben sana ne teklif ediyorum?

Selahaddin hazretlerine iltica et. Hem hayatını kurtar, hem de dininde kal diyorum. Öyle değil mi?

- Evet.

- O halde ne tereddüt ediyorsun?

- Konuştuklarını, ikazlarını Selahaddin'in kabul edip etmeyeceğini bilmiyorum.

- O konuda sana kesinlikle garanti veririm. Velinimetim, benim azametli efendim Selahaddin hazretlerinin adalet ve ihsanı ve bu fakir hakkındaki devletlû teveccühleri o kadar büyüktür ki, kendisine sunduklarımı tenezzülen kabul buyuracaklarından, hatta seni münasip şekilde taltif edip sevindireceklerinden hiç şüphem yok. Beni dinle şövalye! Çılgınca bir hareketten ibaret olduğu halde, vermiş olduğunuz adlandırmaya göre Haçlı Savaşları denilen dehşetli girişim, bir fırtınaya tutulmuş, arması, kaburgası dağılmak üzere bulunan iri bir gemi gibidir. Kaptan veya kaptanları geminin tahliyesinden ümitlerini kesmişlerdir. Burasını sen de inkâr edemezsin. Hatta Haçlı ordularının kumandanları olan kralların, prenslerin istirham ettikleri mütareke şartlarını Selahaddin hazretlerine sunmak için sen görevlendirilmiştin. Öyle değil mi?

- Evet.

- Lakin eminim ki bu görevini; çarpışmaların karşılıklı olarak bırakılması şartlarını sen de tamamıyla bilmiyordun.

- Sezgin çok doğru bay hekim! Mütareke şartlarını sunmaya ve teklif etmeye memur edildiğim zaman bunun içeriğinin ne olduğunu bilmediğim gibi, şimdi de bilmek istemem... Bilmek değil, görev edindim. Gecenin çöküşünden evvel darağacına çekileceği ve namussuz bir cesetten başka dünyada hiçbir ad bırakmayacağı muhakkak olan benim gibi bir adam artık öyle şeyleri düşünür mü?

- İşte ben de böyle bir faciaya mahal kalmaması için söylüyorum ya! Şövalye! Bilmiş ol ki her taraftan Selahaddin hazretlerinin dostluğu istirham edilmektedir... Krallar, prensler kendisine yalvarıyorlar... Barış yapması için teklifler sunuyorlar... Ama başka bir durum ve konumda bulunsaydı insaniyet, medeniyet, merhamet namına güzellikle karşılanacağı aşikâr olan vaki teklifleri kabul etmekte sultan hazretleri tereddüt buyuruyorlar... Çünkü mesele Hilal'in şan ve yüceliğiyle, İslam'ın menfaatleriyle ilişkilidir. Hatta Haçlı önderlerinden bazıları kendisine özel surette ve kendi adlarına bir takım teklifler sunmuşlar ve kumandaları altında bulunan askerî güçleri İngiltere Kralı Richard'ın ordusundan ayırmışlardır. Bundan başka, kuvvetlerini İslam mücahitlerine yardım için kullanacaklarına da garanti vermişlerdir. Fakat, Selahaddin hazretleri şahsî menfaat şaibesiyle gölgelenmiş olan böyle tekliflerin kabulünü kendileri için alçalma saydıklarından, bunları dinlemek bile istememişlerdir. Cengâver sultan, ya bir rakipleri olan İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard ile doğrudan doğruya yüce şanlarına layık bir şekilde barış anlaşması yapmak yahut bu arslan pençeli kralla er meydanında teke tek vuruşmak suretiyle boş yere kan dökülmesine kahramanca son vermek azmindedir. Selahaddin hazretleri, Haçlı büyük kumandanı olarak kabul edilen ve kişisel yiğitliğiyle pek fazla öğünen rakibi Arslan Yürekli Richard'a karşı o kadar alicenaplıklar izhar buyuracaklar, o derece büyüklük göstereceklerdir ki, barış şartları doğrudan doğruya Kral Richard tarafından yüce katlarına sunulduğu takdirde, bütün Avrupa kılıçlarının cebir ve şiddet kullanmakla sağlayamayacakları müsaadekâr şartları o güçlü düşmanından esirgemeyeceklerdir. Hatta Hıristiyan ziyaretçilerin Kudüs-i Şerif'i ziyaretlerine bile izin vereceklerdir... Şövalye! Şurasını bir sır olarak sana söyleyeyim ki, onun yüce katına sunu-

lan barış teklifleri arasında, Kral Richard'ın akrabasından Prenses Edith adında güzel bir kızın izdivacı altına verilmesi de bulunmaktadır. O gazinin bu teklifi kabule meyilli bulunduğunu da sana sır olarak ve namusuna emanet ederek söylüyorum.[26]

Müslüman hekimin sözlerini baştan beri kayıtsızca dinlemekte olan kederli şövalye, tabibin şu sözünü yani sevgili Prenses Edith'in izdivacı meselesini işitince, bulunduğu tehlikeli konumu, ihtimal ki birkaç saate kadar idam edileceğini falan unutarak zangır zangır titremeye başladı. Bununla beraber, hayat ve namusunun tehlikeye düşmüş olmasının, genç prensesi sevdiği için İngiltere Kraliçesi'nin kıskançlığından ileri geldiğini, cereyan eden durumlar ispat etmekteydi; yine de sırf sevgilisinin saadetiyle ilgili olan şu izdivaç konusunun esasını ve hakikatini anlamak üzere, heyecanını saklamaya çalışarak Mağripli tabibe sordu:

- Ben buna bir türlü inanmak istemiyorum. Haçlı liderlerinden hangisi barış yapılması için bir Hıristiyan prensesin bir İslam savaşçısıyla evlenmesine razı olur ki?

- Şövalye! Dünyada ben senin kadar kör, cahil bir adama daha tesadüf etmem! İspanya'da hüküm süren İslam devletine mensup yani Endülüs Emevî devletini teşkil eden İslam hükümdarlık hanedanı üyelerinden birçoğunun Hıristiyan ileri gelenlerinin kızlarını izdivaçları altına aldıklarını ve bundan dolayı İslam'la Hıristiyan

---

[26] Birden karşılaşılınca garip görünen bu teklif, hakikaten vuku bulmuştur. Yahut bazı Avrupalı tarihçilerin iddiasına göre Selahaddin tarafından öne sürülmüştür. Başka bazı tarihçiler ise Kral Richard'ın akrabasından Prenses Edith adında bir kızın varlığını inkâr ederek, İngiltere Kralı'nın hemşiresi ve Napoli Kralı'nın annesi olan dul kraliçenin Selahaddin hazretlerinin biraderine zevce olarak teklif edildiğini veyahut onun tarafından talep edildiğini bildirmektedirler. (Mütercim)

arasında hiçbir fenalık ortaya çıkmadığını görmüyor musun? Eğer Selahaddin hazretleri de Kral Richard'ın akrabası olan prenses Edith'i izdivacına almaya gerçekten rağbet buyururlarsa, prenses mensup olduğu dini ve mezhebi muhafaza edebilir. İslam şeriatı buna müsaittir ve hiçbir engel yoktur.

Mağripli tabibin bu sözlerini işittikçe Prenses Edith'in âşıkı nasıl karşılık vereceğini şaşırıyor, yüzü bir anda renkten renge giriyordu. Tabip sözünü bitirince Sör Kenneth hiddetten titreyerek, bağırarak dedi ki:

- Sen ne söylüyorsun Müslüman! Kral Richard gibi bir hükümdarın, akrabasından olan fazilet sahibesi, yüksek yaradılışlı bir prensesin kendini bir Müslümana zevce etmesine rıza göstereceğini hangi akılla zan ve tahmin ediyorsun? Hekim! Bilmiş ol ki Haçlı şövalyelerinin en âdisi bile kızı için bu şaşaalı alçaklığı kabule tenezzül etmez!

- Câhil Nasranî! Sen hem halt, hem de hata ediyorsun... Böyle bir izdivaca şövalyelerin en âdisinin bile razı olmayacağını söylüyorsun ama, Fransa Kralı Philippe ile Hanry de Champagne'nin ve Richard'ın müttefikleri olan diğer birçok prenslerin, kontların fikirleri hiç de öyleye benzemiyor: Bunlar Prenses Edith'i Selahaddin hazretlerine zevce olarak vermeyi, bu suretle sağlanacak kan bağı sayesinde Haçlılar için çöküş sebebi olan savaşları sona erdirmenin yerinde olacağını düşünüyorlar. Hatta bu hususta kendilerinin de çalışmaktan geri kalmayacaklarını garanti etmişlerdir. Tabii bunlardan senin haberin bile yoktur! Hatta Sur Episkoposunun, başarıyla sonuçlanacağından emin bulunduğu şu işin -müttefikler adına- Kral Richard'a tebliğini üzerine almış olduğuna da tabiatıyla vakıf değilsin. Sanırım ki, Haçlı liderlerinden yalnız birkaç kişinin bu plandan haberi olmasa gerektir. Mesela Marki De Montserrat ile Templier Şövalyeleri'nin reisi

henüz hiçbir malumat alamamışlardır... İhtimal ki, böyle bir planın onlara bildirilmesi krallar ve prenslerce uygun görülmemiştir. Çünkü bu iki adam ilerleme ve yükselmelerini Kral Richard'ın ölmesi ve Haçlı ordularının tamamen bozguna uğramasıyla garanti altına almaya çalışıyorlarmış... Her ne hal ise, oraları uzun uzadıya açıklanmaya ve detaylandırılmaya muhtaçtır. Şimdiki halde sen hiç durma, kalk. Ata bin. Kaçış yolunu tut. Selahaddin hazretlerine sunman için sana bir ariza vereyim. Bu tavsiye üzerine sultan hazretlerinin teveccühüne mazhar olacağını şimdiden müjdeleyip sana garanti verebilirim. Muhtemeldir Selahaddin izdivaç hakkında Hıristiyanlarca geçerli olan âdetlere dair senden bazı şeyler sorabilir. Gereken bilgileri verir ve Prenses Edith'in terbiyesini, güzellik ve zarafetini, ahlakî faziletlerini medh-ü sena ederek teklif edilen izdivacın gerçekleşmesini kolaylaştırmaya gayret edersin... Bu yolda söyleyeceklerin ve hizmetlerin onun nezdinde beğenilecek olursa seni ihya eder, altına boğar. Selahaddin hazretleri cömert, lütufkâr, yüce şanlı bir sultandır. Prenses Edith'le izdivacı kesinlik kazanacak olursa, daha sonra Kral Richard'dan senin affını da isteyip sağlayabilecekleri şüphesizdir. Şu halde sen hem hayatını kurtaracaksın, hem de servet ve mutluluğa nail olacaksın. Bundan dolayı hiç düşünme, tereddüt etme, hemen atına atla, yola revan ol.

- Hekim! Sen insaniyetli bir adamsın. Silahtarımın tedavisine himmet ettiğin gibi İngiltere Kralı Richard'ın hayatını da kurtardın. İşte bu himmet ve hizmetin içindir ki deminden beri söylediğin sözleri dinliyorum. Bu sözler başka bir Müslümanın ağzından çıkmış olsaydı bilmiş ol ki şu hançerle hemen dilini keserdim.

- Ondan evvel o senin bileklerini koparırdı! Her ne ise, demek ki İslam ordusuna iltica etmemeye kesin karar verdin. Ama iyi düşün... Sen burada kalacak olursan

idam edileceğin muhakkaktır. Bundan kurtulmanın çaresi varken ona girişmemek kendini öldürmek demektir. Kendini öldürmekse İslam dinine göre asla caiz olmadığı gibi, zannederim Hıristiyanlık da bunu yasaklar.

- Evet öyledir. Ama işlemiş olduğumuz caniliklerin layık oldukları cezadan kaçmak da Hıristiyan dinine göre yasaklanmıştır. Bundan dolayı beni rahat bırak da günahlarımdan tövbe ve istiğfar ederek ölümü bekleyeyim!

- Neme gerek! Ne yaparsan yap! İnadında ısrar et. Kuyuya düşmesi mukadder olanların basiret gözlerini bağlamak için kuyunun ağzını sis kaplarmış! Ne halin varsa gör!

Mağripli tabip aheste aheste çekildi. Bununla beraber üzüntüyle canını feda etmeye karar vermiş olan şövalyenin daha sonra pişmanlık duyarak kendini çağırıp çağırmayacağını görmek için arada sırada başını çeviriyordu. Sonunda Müslüman hekim tepeden indi. Haçlı çadırlarının yanına erişti. Biraz daha yürüdü ve ayın son ışıklarını ortadan silen fecrin zayıf ışıkları arasında, sarığı tepedeki şövalyenin gözünden tamamen kayboldu.

Mağripli tabibin sözleri İskoçyalı şövalye üzerinde istenen etkiyi göstermemişse de hayatını sürdürmesi için bir sebep oluşturdu. Gerçekten İngiltere bayrağını muhafaza edememesini büyük bir namussuzluk sayan iğrenç bir yaftayı hayat boyu taşımaktansa, hayatı terk etmeyi önceden daha münasip gördüğü halde, Müslüman hekimin konuşmaları üzerine hatırına bin türlü şey gelmiş ve hayatta kalmaya kendisince lüzum görmüştü.

İskoçyalı şövalye önce Dünyadan Geçmiş ile arasında geçenleri hatırladı. O zaman, Şirkuh ile Dünyadan Geçmiş'in gizli müttefik olduklarını ve bazı konular hakkında aynı görüşte olduklarını hissetmişti. Şimdi bu hissiyatı birdenbire hatırına geldi. Artık, Dünyadan Geçmiş ile Şirkuh arasında söz birliği edilmiş olduğundan ve bir

maksadın gerçekleşmesi için elbirliğiyle çalıştıklarından hiç şüphesi kalmamıştı. Yumruklarını sıkarak, dişlerini gıcırdatarak kendi kendine söylendi:

- Ah ak saçlı müzevir! Bana ne diyordun, Şirkuh'a kim bilir ne dedin?! Alçak hain! Öyle sanıyorum ki Prenses Edith'i bir bahane ile mabede getirterek Selahaddin'e veyahut onun vekili olan Şirkuh'a gösterdin. Maksat prensesin güzellik ve zarafetinin, Selahaddin'in kabulüne mazhar olabilecek bir derecede olduğunu kendisine veya vekiline göstermekten ibaretti, değil mi? Eğer bir daha elime geçecek olursan seni parça parça edeceğime yemin ettim. Bir Hıristiyan kralının akrabası olan prensesi Selahaddin'e zevce etmek gibi bir planın kolaylaştırılması için aracılık ettiğinden dolayı sana ne ceza kesilse azdır. Ama ne fayda ki, ömrüm buna yetmeyecek! Hayatımın son dakikaları geldi. Bununla beraber meseleyi başka şekilde halledeceğim. Beş on dakikalık ömrüm var! Ondan faydalanmak benim için sorumluluk gereğidir.

İskoçyalı şövalye bir an durdu. Miğferini başından çıkardı. Uzağa attı. Sonra seri adımlarla Kral Richard'ın çadırına doğru yürüdü.

On Beşinci Bölüm

Mahkûm

İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard Saint George tepesinde dikili bulunan bayrağın muhafazasını Sör Kenneth'e verdiği gece çadırına çekilmiş ve bayrak hadisesi üzerine Haçlı ordusu arasına düşen telaş ve endişenin verdiği yorgunluktan sonra dinlenmek istemişti. Bu orduya karşı Alman prensine hakaret edip onu aşağılamasının kendisi için büyük bir başarı olduğunu düşünüyordu. Hatta bu cesurca ve intikam arayıcı hareketinin Haçlı liderlerinden rakibi bulunan bazı krallara ve birçok prenslere de uyarıcı bir ders oluşturacağını düşünerek memnun oluyordu.

Almanyalı prensi istediği gibi aşağıladıktan sonra İngiltere Kralı'nın bir takım ihtiyat tedbirlerine girişmesi gerekir ve ondan başka hangi kral olsa böyle hareket edeceği şüphe götürmezken, Arslan Yürekli Richard kibir ve gururuna pek fazla kapılmış olduğundan, İngiliz askerinin bir kısmını bile silah altında bulundurmaya lüzum görmemişti. Askeri silahlandırmak gibi ihtiyatkârca bir tedbir alınması şöyle dursun, rutin olarak kendini muhafaza ile görevli hassa askerlerinin miktarını bile artırmamıştı. Tam aksine, askeri çadırlarına göndermiş; hem sağlığına kavuştuğundan, hem de Saint George tepesindeki İngiltere bayrağının korunmasını İskoçyalı Şövalye

gibi bir kahramana emanet ettiğinden kaynaklanan hoşnutluğundan ötürü, bütün İngiliz askerlerine şarap dağıtılmasını emretmişti. Bunlar o kadar şarap içmişler, o derece sarhoş olmuşlardı ki, Baron De Vouix, Kont De Salisbury gibi senyörlerin hizmet ve nezaretleri olmasaydı sarhoş askerlerin orduda büyük bir rezalet çıkaracakları, belki de kargaşaya sebebiyet verecekleri aşikârdı.

Mağripli tabibe gelince: Bu adam görevini yerine getirmek için daima kralın yanında bulunuyor, sağlık durumunu inceliyordu. Richard'ın karşılaştığı heyecandan dolayı Müslüman hekim o gece iki defa ilaç tedavisine başvurmuştu. Gece yarısından üç saat sonra kralın istirahat uykusuna daldığını görünce, kendisiyle maiyeti için ayrılmış olan çadıra çekilmek üzere kral çadırını terk etti. Yolda Sör Kenneth'in çadırına uğramak, tedavi ettiği silahtarın sağlık durumunu görmek istedi. İskoçyalı şövalyenin kral tarafından nasıl mühim bir hizmete tayin edildiğini haber alması üzerine olmalıdır ki, Mağripli tabip hemen Saint George tepesine koşmuş ve Sör Kenneth'i orada bulmuştu. Önceki bölümde burada neler olduğunu ve aralarında geçen konuşmaları hikâye etmiştik.

Sabahın patlamasıyla beraber silahlı bir adamın kral çadırına yaklaşmakta olduğu işitilmişti. Efendisinin karyolası yanında hafif bir uykuya dalarak yatmakta ve bekçi köpek gibi kulakları daima kirişte olan Kont Thomas, hemen yatağından fırlayıp "Kimdir o?" deyinceye kadar, İskoçyalı şövalyeden başka kimse olmayan silahlı adam Kral Richard'ın çadırına girdi. Sör Thomas sert bir çehre ile ve fakat velinimetinin uykusunu bozmamak üzere yavaş sesle dedi ki:

- Böyle sabah vakti silahlı olarak kral hazretlerinin çadırına girmek cüretine ve cesaretine sebep nedir şövalye?

Sör Thomas bu sözleri ne kadar yavaş söylemişse de Kral Richard hemen uyanarak yüksek sesle dedi ki:

- İlişme Thomas! İskoçyalı şövalye bir asker sıfatıyla bu gece beklemiş olduğu nöbet hakkında başkumandanına malumat vermek için geliyor. Bu gibi hallerde bir başkumandanın, bir generalin çadırı daima açıktır.

Arslan Yürekli Richard bu emri verir vermez yatağında doğruldu. Dirseğine dayanmış olduğu halde kıvılcımlar saçan gözlerini Sör Kenneth'e dikti ve az önceki sözlerine şunları ekledi:

- Söyle İskoçyalı kahraman! Herhalde olağanüstü bir dikkatle koruduğun mevki ile ilgili bilgi sunmak için geliyorsundur. İngiltere bayrağının korunması ve savunulması gibi askerî bir görevi şöhretine uygun bir şekilde yerine getirmiş olacağından asla şüphem yok. Söyle bakayım; kulağım sende!

- Ne söyleyeyim, nasıl arz edeyim ekselansları? Hakkımda göstermiş olduğunuz teveccühe layık olduğumu ispat edemedim!

- Ne demek istiyorsun şövalye?

- Şunu arz etmek istiyorum ekselansları ki, kulunuzun korunmasına ve savunulmasına emanet ettiğiniz İngiltere bayrağı bu gece yerinden kaldırılmış, meydandan kaybolmuştur.

Buna bir türlü ihtimal vermek istemeyen Kral Richard kinaye ve alay yoluyla bağırarak dedi ki:

- O halde bunu huzurumuza arz etmek için mi henüz yaşıyorsun? Haydi haydi! Ben senin arz ettiklerine bir türlü inanamayacağım! Hiçbir tarafta yara, hatta yüzünde bere izi bile yok. Şu anda İngiltere bayrağı Saint George tepesinde dalgalanmaktadır; öyle değil mi? Doğru söyle, bir kralla şaka yapılmaz! Ama yine de şayet yalan söyledinse bu hatanı affettim!

- Aman ekselansları! Hükümdarlık huzurunuzda yalan söylemek kulunuzun haddi mi? Kulunuz değil, hiçbir kimse ekselanslarının karşısında yalan söyleyemez. Gerçek durum arz ettiğim gibidir...

Bu esnada Kral Richard'ın gösterdiği gazabı tasvir ve tasavvur mümkün değildir. Zavallı Sör Kenneth gözlerinde öfkenin ateşi parlayan, dudaklarının kenarından köpükler saçılan ve bu sırada hakikaten kükremiş yırtıcı bir arslana benzemiş olan Arslan Yürekli Richard'ın karşısında tavşan gibi büzülüp kalmış, bütün senyörler ne yapacaklarını şaşırmıştı.

Kral bir müddet bağırıp çağırdıktan, böylece hiddet ve öfkesini mümkün olduğu kadar bastırdıktan sonra, has bendesine hitaben dedi ki:

- Thomas! Bu herif deli olmuş! Söylediğini bilmiyor. Ben İngiliz bayrağının yerinden kaldırılmış olmasına bir türlü ihtimal veremem. Bizzat tepeye kadar git! Yahut başka birini gönder; tahkik etsin; neticesini hemen...

Bu sırada Sör Henry Neuville soluk soluğa kral çadırına geldiğinden Richard sözünü kesmiş ve senyörün böyle aceleyle geliş sebebini telaşlı bir bakışla sormuş olduğundan Henry Neuville dedi ki:

- Ekselansları! Bu gece İngiltere bayrağının yerinden kaldırılmış olduğunu yüksek bilgilerine arz etmek için koştum. Bayrağın muhafazasıyla görevli olan İskoçyalı şövalyenin cansiperane bir savunmadan sonra düşmanın sayı çokluğundan dolayı telef olduğu ve cesedinin parça parça edildiği pek muhtemeldir. Çünkü bayrak direğinin kırılıp yere atılmış olduğu mahalde uzun bir kan izi vardı.

Sör Kenneth'in kral huzurunda olduğunu şimdiye kadar telaşından fark edememiş olan Sör Henry Neuville İskoçyalı şövalyeyi çadırda görünce gözlerini ona dikerek:

- Vay canına, şövalye burada imiş! Ben ise bayrağın müdafaası uğrunda canını feda etmiş olması ihtimalini arz ediyordum...

Diye şaşırıp kaldı. Kral Richard hemen ayağa fırladı. Daima karyolasının yanında bulundurduğu harp baltasını kaptı:

- Senin gibi bir haini öldürmeyeyim de kimi öldüreyim alçak!

Diyerek Sör Kenneth'in üzerine yürüdü. Başına vurmaya hazırlanmak için baltayı arkaya doğru omuzlarından yukarı kaldırdı. Şövalye zaten vicdanındaki muhakemede kendini ölüme mahkûm etmişti. Fakat geçen konuşmalar, hele Sör Henry Neuville'in ileri sürdüğü itimatkârca sözler kendisine Richard'ın gazabından, baltasından daha fazla tesir etmişti. Bundan dolayı İngiltere Kralı saldırdığı sırada, benzi solmuş, fakat mermer bir heykel gibi kımıldamadan, başı açık halde ayakta durarak gözlerini yere dikmiş olan İskoçyalı şövalye ölümü karşılıyormuş gibi dudakları arasından bir takım dualar okumaktaydı.

Richard ise bir balta vuracak kadar yaklaştı. Bu esnada hal ve hareketini görüp ürkmemek kabil değildi. Bünyesi kuvvetli, göğsü geniş bir pehlivana benzeyen İngiltere Kralı'nın giymiş olduğu keten gömlek öfkeli hareketi esnasında açılmıştı. Bu yüzden sağ kolu, omuzu ve göğsünün bir kısmı meydana çıkmış ve Saksonyalı seleflerinden birinin lakabı olan "Demir göğüslü" nitelemesine tamamıyla layık olduğunu ispatlamıştı. Harp baltasını tam şövalyenin başına indireceği sırada Richard birdenbire durdu. Sör Henry Neuville'e dönerek:

- Neuville! Bayrağın dikili olduğu yerde kan lekeleri gördüğünü söylüyordun. Demek ki bu şövalye bayrağımızın düşmanı olan alçakların birini veya bir kaçını öldürmüş... -Sör Kenneth'e hitaben:- Öyle değil mi şöval-

ye? İngiliz bayrağını aşağılamak isteyen düşmanlara karşı cansiperane müdafaada bulundun, birini veya bir kaçını yere serdin. Kan lekeleri bunu ispat ediyor. Ölülerin cesetlerini arkadaşları alıp götürmüş olacaklardır. Öyle mi? Söyle! Sen evvelce yiğit, bahadır bir şövalye idin. Savaş alanında büyük yararlıklar göstermiş olduğun bence malumdur. Bayrağımızı savunduğun sırada düşmanımız olan köpeklerin birkaç tanesini gebertmiş olduğunu söyle. Alt tarafını ben affedeceğim. Haçlı ordugâhından def ol git! Var, başka bir yerde geber! Canın cehenneme!.

- Haşmetli huzurlarında yalan söyleyemeyeceğimi arz etmiştim. Olayın doğrusunu anlatmaktan başka bir şey yapamam!

- Ben de onu emrediyorum! Ama senin de hiçbir müdafaada bulunmaksızın, bayrağımızı tahkir etmek isteyenlerin bir ikisini telef etmeksizin mevkiini terk etmiş olacağına bir türlü ihtimal veremiyorum. Gerçek durumu söyle!..

- Arz edeyim efendim: Sör Henry Neuville kulunuzun görmüş olduğu kan lekesi insan kanı değildir.

- Ya nedir?

- Sahibinin terk ettiği bir mevkii, bir bayrağı savunma uğrunda helak olan bir tazının kanıdır.

Richard gazapla:

- Vay! Demek ki sen bayrağımızın müdafaası için görevli olduğun yeri gerçekten terk ettin öyle mi?

- Evet ekselansları! Hatta bu uğurda bir tazı, bir köpek kadar sadakat eseri gösteremedim.

İskoçyalı şövalyenin bu sözleri üzerine İngiltere Kralı ayaklarını yere vurarak tepinmeye, bağırmaya başladı. Taşıdığı baltayı tekrar kaldırarak Sör Kenneth'in kafasına indirmek istedi. Ama bu esnada Sör Thomas, efendisi ile intikam almak istediği şövalyenin arasına girdi ve baltayı vurmaktan kralı engelleyerek dedi ki:

- Merhamet buyurun ekselansları! Bu herifin kanının burada dökülmesi münasip olmadığı gibi devletlû yüce ellerinin böyle bir alçağın kanıyla boyanması da haç namına arzu edilir hallerden değildir. İngiltere bayrağının muhafazasını bir İskoçyalıya emanet etmek mahzursuz bir davranış değildi. Haşmetli müsaadelerinize gururlanarak doğrusunu söylemek lazım gelirse bunun pek büyük bir hata olacağını daha evvel yüce katlarına arz etmiştim. Öteden beri iddia ettiğim gibi tekrar arz edeyim ki, İskoçyalılar sadakat perdesi arkasına gizlenmiş bir takım hainlerden ibarettir. Kendilerine itimat asla caiz değildir.

- Doğru söylüyorsun Thomas! Yerden göğe kadar hakkın varmış. Ben ahmaklık etmişim. Hiç olmazsa İskoçya Kralı denilen William'ın, bu kurnaz tilkinin şu Haçlı seferinde beni ne kadar aldatmış olduğunu, ne kadar yalan söylediğini hatırlamalı ve düşünmeliydim.

Sör Kenneth İskoçya Kralı'nın adının geçtiğini ve ona yalancılık isnat edildiğini işitince sabredemedi. Hemen söze karışarak dedi ki:

- Affedersiniz Richard hazretleri! İskoçya Kralı hiçbir vakit yalan söylemez ve kimseyi aldatmaz. Haçlı seferine katılmak üzere askerî kuvvet göndermemesi engelleyici bir takım sebeplerden ileri gelmiştir. Yoksa...

Richard İskoçyalı şövalyenin sözünü keserek sert bir çehreyle karşılık verdi:

- Sus alçak! Kral, hükümdar adını ağzına almak senin haddin değildir! İskoçya Kralı'nın ismini de pisleme!

Richard'ın gösterdiği gazap ve öfkeye bakarak baltayı hemen şövalyenin başına indireceği kuruntusuyla Sör Thomas tekrar araya girdi. Bu sefer kralın ayaklarına kapanarak:

- Hiddet buyurmayın devletlûm! Alçağın layık olan cezasını usul ve nizamı dairesinde belirleyip uygularız.

Diyerek efendisini adam öldürmek gibi büyük bir canilikten kurtarmakla beraber, has kulunun arz ettiği hususu hal ve maslahata uygun ve belki de pek haklı görmüş olmalı ki, bir anda aklını başına toplayarak Sör Thomas'ya hitap etti:

- Garip şey Thomas! Herifin tavır ve hareketine bakılırsa kendisinin ya bir cin, ya bir hain olduğu anlaşılıyor. Bununla beraber sanki sadık göğsüne kendi elimle iftihar nişanı takıyormuşum gibi baltayı kafasına indireceğim sırada büyük bir tevekkülle intikam alıcı vuruşumu bekliyor. Hiçbir korku eseri göstermiyor. Azıcık korkmuş olsa, gözünü kırpsa hemen baltayı indireceğim... Ne korku, ne mukavemet görmediğim bir adamı öldürmek benim şanımdan değildir.

Renkli mizacı, acayip meşrebi bilinen İngiltere Kralı'nın bu sözleri üzerine hazır bulunanlar arasında bir müddet sessizlik oldu. Sonra İskoçyalı şövalye sessizliği bozdu:

- Ekselansları!

Fakat Richard hemen şövalyenin sözünü keserek dedi ki:

- Sus! Huzurumda söz söylemek haddin değildir! Söyleyeceğin bir şey varsa o da Cenab-ı Haktan af ve mağfiret istemekten ibaret olması gerekir. Bundan dolayı bana değil, Allah'a yalvarmalısın! Ben seni hiçbir türlü affedemem. Çünkü yaptığın hata veya hıyanet sonucunda İngiltere'nin şan ve şerefi aşağılanarak ayakaltı edilmiştir! Bizzat kardeşim olsan, yegâne biraderim bulunsan bence cinayetini affetmek ihtimali yoktur!

Sör Kenneth üzgün fakat vakur bir tavırla Kral Richard'a şöyle karşılık verdi:

- Maksadım, sonuçta benim gibi Yaradan'ın âciz bir yaratığı olan insanoğullarından birinin affını istemek değildir! Kul kulu affedemez! Tanrıya karşı günahımı itiraf

ederek tövbekâr olmak için lazım gelen zamanı esirgeyip esirgememek de majestelerinin keyfine bağlıdır. Bu dinî âyinin yapılmasına ister izin verin, ister vermeyin! Eğer izin vermezseniz kuvvetle ümit ederim ki her şeyi affedebilen Tanrı benim günahlarımı af buyurur. Ama, ister şu anda beni öldürün, ister birkaç saat daha hayat yükünü taşımama izin verin; her halde majestelerinin yüksek katına arz etmek istediğim bazı hususları tenezzül edip dinlemenizi ricadan kendimi alıkoyamayacağım. Majesteleri bir Hıristiyan kralı, Haçlı ordularının başlıca bir kumandanı olduğu için arz etmek istediğim hususların krallıkları nezdinde olağanüstü bir önemle karşılanacağını da garanti edebilirim.

İngiltere bayrağı hakkında bazı itiraflarda bulunacağı zannıyla Richard:

- Söyle!

Diyerek, şövalyenin içini dökmesine müsaade ettiğinden, Sör Kenneth dedi ki:

- Arz eyleyeceğim şey doğrudan doğruya İngiltere Kraliyet tahtına ait bulunduğundan majestelerinden başka hiçbir kimsenin işitmemesi gerekir.

Bunun üzerine Kral Richard Sör Thomas ile Sör Henry Neuville'e:

- Dışarı çıkın!

Emrini verdi. Neuville hemen kralın emrini yerine getirmeye girişmişse de Richard'ın has bendesi Sör Thomas efendisini İskoçyalı şövalye ile yalnız bırakmayı uygun görmemişti. Bundan dolayı kralın emrine cevaben dedi ki:

- Majesteleri! Kulunuzun hizmetlerinin ve maruzatının krallık katınızda daima olumlu karşılandığını görmekle övünürüm. Majestelerinin bu teveccüh ve güvenlerine mağruren şimdi de kulunuzu bu şereften mahrum buyurmamalarını istirham ederim.

- Ne demek istiyorsun Thomas?

- Şunu arz ve istirham etmek istedim ki bizzat majestelerinin böyle İskoçyalı bir hain ile yalnız kalması, baş başa müzakere etmesi asla uygun değildir. Müsaade buyrulursa...

Richard hiddetle has kulunun sözünü kesti. Ayaklarını yere vurarak dedi ki:

- Vay Thomas! Sen ne cesaretle bizim kişisel güvenliğimizden dolayı endişe ediyorsun? Cesur pazumuzun böyle bir İskoçyalı haine karşı koymaktan âciz olacağını ne cesaretle zan ve tahmin ediyorsun?

- Majesteleri! Kaşlarınızı çatsanız, hiddetlenseniz, ayaklarınızı vursanız değil de beni şuracıkta kıtır kıtır kesseniz hastalıktan henüz kalkmış olan ve yarı çıplak bir halde bulunan efendimi baştan ayağa silahlı, dinç, genç bir cengâverle yalnız bırakamam...

Sör Kenneth:

- İster bırak, ister bırakma. Orası bana vazife değil! Ben ölüm vaktinin girmesinden korkarak zaman kazanmak için bahane aramıyorum. Senin yanında da söyleyebilirim. Sadakatin bilinmektedir!

Sör Kenneth'in "Sadakatin bilinmektedir!" şeklindeki son sözlerini krala karşı kendisinin sadakat ve bağlılığını kinaye yoluyla şüpheli göstermek istediğini zanneden Sör Thomas'nın oldukça canı sıkılmıştı. İntikam alırcasına bir hitapla dedi ki:

- Sözü uzatma şövalye! Yarım saat vaktin kaldı. Kral hazretlerine ne arz edeceksen onu söyle.

- Peki söyleyeyim: İngiltere Kralı hazretleri bilmiş olun ki, bir çok hainler etrafınızı almışlardır. Gizli ve açık...

Kral Richard şövalyenin sözünü kesti. Kaşlarını çatarak dedi ki:

- Evet! Birçok hainlerin etrafımı almış olduklarını ben de tasdik ederim. Hatta birinci hain sensin! Örneğini gösterdin! Bayrağımı tahkir ettirdin! İngiltere'nin namusu ayakaltı oldu. Bundan büyük hıyanet, bundan büyük alçaklık mı düşünülebilir.

- Affedersiniz kral hazretleri! Benden kaynaklanan bir hata İngiltere'nin namusunu tahmin ettiğiniz derecede lekelemez. Ama maiyetinizdeki hainlerden öyle bir hal ve hareket vuku bulacak ki, yüz İngiliz bayrağının kaybedilmesi bu hıyanete nispetle hiç hükmünde kalacaktır.

Richard tekrar ayaklarını yere vurmaya başladı. İskoçyalı şövalyenin bu sözlerle ne demek istediğini anlayamadığı için bağırarak dedi ki:

-.Maksadın nedir herif? Açık ve çabuk söyle!

Sör Kenneth bir an tereddüt etti. Sonra kekeleyerek:

- Pren... Pren...

Gibi yarım yamalak birkaç kelime söylemeye çalıştı. Richard gazapla yine bağırdı:

- Prenses demek istediğin anlaşılıyor ama, hangi prensesten bahsedeceksin?

İskoçyalı şövalye yine titrek bir sesle:

- Prenses Edith'ten bahsedeceğim!

Kral Richard birdenbire ayağa kalktı. Cani saydığı şövalye üzerine gözlerini dikerek dedi ki:

- Edith adını niçin ağzına alıyorsun herif? Biz bayraktan, İngiltere'nin namusunun lekelendiğinden bahsediyoruz. Prensesin bu müessif hadise ile ne münasebeti olabilir?

- Arz edeyim kral hazretleri: Bütün Hıristiyanlık dünyası için kınanacak ve namussuzca bir barış anlaşması satın almak üzere, bir takım hainler Prenses Edith hazretlerinin dest-i izdivacını Selahaddin'e sunmak gibi alçakça bir teşebbüse cüret etmişlerdir. İngiltere'nin şan

ve şerefini gölgelemek maksadıyla planlanan bu tutumdan daha büyük bir hıyanet olabilir mi?

Kral Richard'ın karakterinin pek acayip olduğunu söylemiştik. Kendisine arz edilenleri bazen hakiki içeriğine göre ölçüp biçer, bazen de arz eden adamın kişisel önemine bakarak değerlendirirdi. İskoçyalı şövalye gibi bir hainin bildirdiği şeyleri de, hakikat olarak değil, kendisini gazaplandırmak maksadıyla uydurulmuş hain bir fitnecinin yalanı olarak yorumlamıştı. Bu yüzden, Sör Kenneth'in açıklamaları kral üzerinde ümit ettiğinin tam tersine bir etki meydana getirmişti. Hatta Arslan Yürekli Richard, haberdar edildiği bu girişimden dolayı memnuniyet göstereceği yerde büsbütün hiddetlendi. Bağırarak dedi ki:

- Sus herif! Sen ne cüretli bir hainmişsin! İngiltere bayrağını aşağılattığın yetmiyormuş gibi bir de İngiliz Kralı'nın akrabası olan bir prensesin adını ağzına alıyorsun! Krallık hanedanına mensup bir Hıristiyan prensesinin yüce adını ağzına almak senin haddin değildir! Arzu dolu gözlerini ne kadar yükseklere diktiğin, emelinin kuşunu pek yükseklerde uçurduğunu bence malum değil midir sanıyorsun? Akrabamızdan olan Prenses Edith'i sevdiğini bize ihbar etmişlerdi. Ama ben bu kadar cüretkâr olacağına ihtimal verememiştim. Lakin şimdi söylediklerin prenses hakkındaki niyetlerini, duygularını tamamıyla ispat etti. Edith'i kıskanmak gibi bir cürette bulunduğun nezdimizde malum oldu... Halbuki yiğitliğine, sadakatine güvenerek bayrağımızın muhafazasını sana bırakmışken yalancı şöhretini nasıl meydana koymuşsan, şimdi de yalan söylediğine, riyakârlık ettiğine şüphem yoktur! Bizzat ikrar ederek pisliğe bulaştırdığın diline akrabamızdan bir prensesin adını nasıl dolayabiliyorsun? Prenses Edith bir Müslüman veya bir Hıristiyan ile evlenirse sana ne? Gündüz cin, gece hain oldukları

bence sabit krallara, prenslere, şövalyelere karşı ben de Selahaddin'in atıfetine, mürüvvetine, namusuna sığınmak üzere Prenses Edith'i kendisine nikâhlayacak olsam, buna karşı engellemede bulunmak, söz söylemek senin ne haddine? Sen namusun ne demek olduğunu ne bilirsin ki?

Hiddetli, gaddar bir kralla konuşmakta olduğunu da artık önemsemediğini sezdirir bir tavır almış olan şövalye, büyük bir cüretle dedi ki:

- Birkaç saatlik, belki de birkaç dakikalık ömrü kalmış olan benim gibi bir adamın böyle şeyleri kendine görev edinmemesi gerekir. Ama yine de, beni şu anda en dehşetli bir işkence ile öldüreceğini bilsem, Prenses Edith'in izdivacını –isterse şanı yüce bir sultan olsun- bir Müslümana sunmanın ve teklif etmenin senin şanına yakışmayacağını, vicdanını lekeleyeceğini söylemekten kendimi alıkoyamam! Prensesin Selahaddin'le evlenmesi şöyle dursun, hatta böyle bir şeyi düşünmek bile büyük bir alçaklık, büyük bir cinayettir! Anlaşıldı mı İngiltere Kralı?!

Richard tekrar savaş baltasını eline aldı. Hem de öyle bir hiddet ve şiddetle aldı ki, bu sırada asabî bazusunun adaleleri bir meşe ağacının dalından sarkan bir sarmaşığın köklerine benziyordu. Bağırarak, tepinerek dedi ki:

- Sus be herif! Edith'in adını anma diyorum sana! Senin gibi bir korkak, Kral Richard'ın akrabalığıyla seçkin bulunan bir prensesin adını anmaya layık değildir! Edith'i düşünme; unut!

- Edith adını anmamak, hayalini unutmak, öyle mi? Benim için buna imkân yok! Richard! Sana son ümidimi teşkil eden haç üzerine yemin ederek söylerim ki, dilimden çıkacak son kelam "Edith" adı olacak. Akıl ve fikrimi işgal eden son düşünce prensesin hayali olacaktır! Balta elinde! Hiç durma! Vur! O kadar meşhur olan kuvvet ve

kudretini şu savunmasız başın üzerinde dene! Bakalım beni ondan men edebilecek misin?

Suçlunun gösterdiği bu cüretkârca metanet üzerine Kral Richard –nasıl olduğunu kendi de anlayamadığı halde- baltayı hemen şövalyenin başına indirivermek gibi bir kararın uygulanmasında tereddüde düşmüştü. Has kuluna hitaben:

- Thomas! Bu herif beni çıldırtacak!

Demekle yetinmişti.

Tam Sör Thomas cevap vermeye hazırlanmaktayken dışarıda bazı hareketler işitildi. Kraliçenin kral çadırına gelişi Sör Henry Neuville tarafından Richard'a arz edilmiş olduğundan kral bağırarak dedi ki:

- Neuville! Sakın kraliçeyi buraya getirme! Dışarıda alıkoy! Beni şu halde görmesin! Bu tablo bir kadının göreceği manzaralardan değildir. Yuf olsun bana ki, bir alçak hain için bu derece heyecan yapmışım! Thomas! Al şu herifi götür! Gözüm görmesin! –Sesini yavaşlatarak- Çadırın arka kapısından götür! Kraliçe farkına varmasın. Hain sefili münasip bir yere hapsettir. Şiddetli bir muhafaza altında bulundursunlar. Sorumlu sensin. Hayatından seni sorumlu sayacağım. Sen de ona göre hareket et. Gereken emirleri ver... Dinle Thomas! Hainin pek az ömrü kalmıştır. Son ruhanî âyinin icrası için bir papaz getirt. Alçağın hem cismi, hem de ruhunu ebediyen mahkûm etmek istemem. Dur Thomas! Gitme. Beni dinle. Hainin şövalyelik rütbesi kaldırılmayacaktır. Bu rütbeye mahsus olan kılıç hamayılı göğsünde, diğer işaretleri tamamıyla üzerinde bulunduğu halde darağacına çekilecektir. Çünkü hıyanet olayı cehennem zulmeti gibi karanlık olmakla beraber kendisi İblis kadar cesur bir şövalyedir.

Richard'ın baltasına karşı başını teslim edecek kadar ölümü arzulayan ve hiç mukavemet göstermeyen bir

mahpusun akıtılacak kanıyla elini kirletmek bir krala yakışır hallerden olmadığı için, Richard'ın bu yola dönmesinden memnun olan Sör Thomas, İskoçyalı şövalyeyi kral çadırının arka tarafındaki gizli kapıdan çıkardı. Silahları alınıp el ve ayaklarına zincir vurulmak üzere hususî bir çadıra götürüldü. Mahpusun muhafazasına memur olan subaylar gereken tedbirlerin alınmasıyla uğraştıkları sırada, Richard'ın has kulu da Sör Kenneth'in halini güya üzüntülü ve etkilenmiş bir halde, seyrediyordu. Bunlar gereken tedbirleri tamamladıktan sonra Sör Thomas törendeymiş gibi resmî bir tavır alarak bedbaht İskoçyalıya hitaben dedi ki:

- Şövalye! Velinimetim Kral Richard hazretleri rütbeniz kaldırılmaksızın, burun, kol ve diğer organlarınız birer birer kesilmek gibi işkenceler reva görülmeksizin, kol ve omuzlarınıza kızgın demirle damga vurma cezası uygulanmaksızın, darağacına çekilerek na'şınız teşhir edilmeksizin idamınızı arzu buyurmakta olduklarından, hakkınızda bunların hiçbiri yapılmayacak, yalnız celladın kılıcı başınızı bedeninizden ayıracaktır!

Beklemediği bir inayet ve mürüvvete nail olan adamın memnuniyetini belirten davranışa benzer bir vaziyet alan şövalye, uysalca bir tavır ve yavaş bir sesle dedi ki:

- Teşekkür ederim! Kral Richard lütuf buyurmuşlar. Bu suretle hayatımın tarihçesini lekeleyen kısım ailemce meçhul kalmış olur! Oh! Babacığım! Babacığım!

Bedbaht şövalyenin dudakları arasından istemeyerek dökülüvermiş olan şu son sözlerden güya pek etkilenmiş gibi görünen Sör Thomas, tebliğlerine devam etmeden evvel elinin tersi ile alnının terlerini siler gibi bir hareket yapı. Sonra şunları ekledi:

- Yine kral hazretlerinin lütufları cümlesinden olmak üzere, bir ruhanî reis tarafından hakkınızda son ruhanî âyinin yapılmasına izin verilecektir. Bundan dolayı bura-

ya gelirken yolda rastladığım Carmel tarikatına mensup bir papazı getirterek, günah çıkarabilirsiniz! Kendini kabul için münasip olan vaktin bildirilmesini papaz dışarıda beklemektedir.

- Kral Richard lütuf ve mürüvvetlerini bu hususta da esirgememişler! Bundan dolayı da ayrıca teşekkür ederim! Papaza gelince şimdiden tezi yok kendisini kabule hazırım. Bundan münasip vakit olmaz! Çünkü artık ben hayatla vedalaştım. İki yolcu, yollarının ayrılması lazım gelen yere vardıklarında birbirine nasıl veda ederlerse, biz de hayat ile o şekilde vedalaştık! Birbirimizden ebediyen ayrılıyoruz! Papaz hiç durmasın, gelsin!

- Pekâlâ! Zaten büyük üzüntüyle ben de size bunu tavsiye edecektim. Çünkü tebligatımın sonu olmak üzere şurasını da hatırlatmaya mecburum ki, Kral Richard hazretleri hiç vakit kaybetmeden ölüme hazır bulunmanızı arzu buyurmaktadırlar!

- İlahî mukadderat, krallığın maksatları; her ne ise hemen yerini bulsun! Richard'ın vermiş olduğu bu idam hükmüne karşı tarafımdan hiçbir şekilde şikâyet vuku bulmayacağı gibi, hükmün uygulanmasında en kısa bir uzatma süresi de istenmeyecektir. Siz hemen işinize bakın! Ben ölüme hazırım!

Sör Thomas mahpusun çadırını terk etmeye hazırlanıyordu. Hatta kalktı. Yavaş yavaş yürümeye başladı. Ama çadırın kapısına gelince başını çevirdi. İskoçyalı şövalyeye baktı. Mahkûm artık dünya alakalarını bertaraf ederek tövbe ve istiğfarla meşgul gibi görünüyordu. Sör Thomas'nın merhamet hisleri olur olmaz durumlardan etkilenmezdi. Velinimeti gibi bu İngiliz de katı yürekli bir adamdı. Lakin bu sefer ne sebeptense merhamet duyguları yaradılışına ve gaddarca karakterine üstün gelmişti. Çadırın kapısına vardığı halde tekrar mahpusun yatmakta bulunduğu saz demetinin yanına döndü. Şövalye-

nin zincirlenmiş olan ellerinden birini avucuna alarak mülayimce, şefkatlice bir tavır ve sesle dedi ki:

- Sör Kenneth! Sen henüz pek gençsin. Baban var. Ben de evlat sahibiyim. Küçük Ralph'ciğim hatırıma geldikçe yüreğim sızlıyor. Bir gün o da senin gibi bir delikanlı olacaktır. Hatta şu bayrak hadisesi vuku bulmadan önce senin hal ve hareketine bakarak oğlumun da senin gibi bir kahraman, senin gibi bir cengâver olması için Tanrı'ya yalvarıp niyazda bulunuyordum.

Ölümü bekleyen bir kimsenin böyle bir takım boş şeyleri dinlemek istemeyeceği tabii olduğundan, İskoçyalı şövalye Sör Thomas'nın sözünü keserek dedi ki:

- Şimdi böyle medh-ü senalara lüzum yok! Maksadınız neyse doğrudan doğruya onu söyleyin.

- Maksadım kral nezdinde senin için şefaatte bulunmaktan ibarettir. Lakin ondan evvel işin hakikatini bilmem gerekir.

- Hakikat ha; İngiliz bayrağını muhafaza edemediğimden dolayı kral tarafından idama mahkûm olmamdan ibarettir.

- Orasını biliyorum. Ama İngiliz bayrağını nasıl olup da muhafaza ve müdafaa edemediğini bir türlü anlayamıyorum. Korkaklık desem, savaş alanında o kadar bahadırlık göstermiş bir adamdan bu derece korkaklık etmesi beklenemez. Hıyanetine yorsam, hain bir kimsenin bu kadar sükûn ve metanetle ölüme hazırlanamayacağı açıktır. Velhasıl bu işte bir sır var ama, sır vermek istemiyorsun. Lakin gençliğine yazık olacak. Benim sezdiğime göre seni mutlaka bir oyunla mevkiinden ayırmışlardır. Böyle bir oyunu planlayan veya organize edenler kadın olmasa veyahut kadın namına hareket etmese, senin bu tuzağa düşebileceğine ihtimal verilemez. Bu işte mutlaka bir kadın parmağı olduğu anlaşılıyor... Utanma. Çekinme. Doğrusunu söyle. Gençlikte bu gibi haller hepimizin

başından geçmiştir. Kalbinde gizlediklerini papaza açıklayıp itiraf edeceğine, bana söyle. Belki bir kurtuluş çaresi bulunabilir. İlk öfkesi geçtikten sonra Richard hazretlerinin yaradılışından gelen merhamet ve şefkat duyguları pek çabuk geri döner. Bana söyleyeceğin bir sır varsa hemen söyle!

Bedbaht şövalye yüzünü Sör Thomas'dan çevirdi ve:

- Hayır!

Cevabını verdi.

Yaptığı ihtarların, ikna etemeye yönelik sözlerinin şövalye üzerinde hiçbir etkisi olmadığını görünce, Sör Thomas kalktı. Çadırdan dışarı çıktı. Kollarını göğsü üzerinde çaprazvari kavuşturmuş durumda tam bir azametle dönen İngiliz lordu, İskoçyalı bir şövalyenin idamı gibi önemsiz bir hadise için bu derece uğraştığından, bu kadar vakit kaybetmiş olduğundan dolayı kendi kendini kınadı ve ayıpladı.

Bununla beraber "Şu teresler Cumberland'da İngilizlerin düşmanı olsalar bile Filistin topraklarında kendilerine kardeş nazarıyla bakılması gerekir!" diye mırıldanarak, güya İskoçyalılara sahip çıkarak himaye etmekten de geri durmak istemiyordu.

ON ALTINCI BÖLÜM

Şefaat

NAVARRA Kralı Sanche'nin kızı, İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard'ın zevcesi olan Kraliçe Berengaria o çağın güzel kadınlarından sayılırdı. Henüz yirmi iki çağında iken İngiltere Kraliçesi olmuştu. Gerek güzellik ve zarafetinden, gerek yücelerden yüce mevkiinden pek fazla gururlanıyordu. Hatta bu gençliğinden dolayı olmalıdır ki, kraliyet sarayında Berengaria çocuk gibi titizlik, hoppalık etmekten bir an boş kalmazdı. Aklına geleni yapar, her merakını uygulamaya koyardı. Bu kadarcık hoppalığın, bu kadarcık keyfin kendisi gibi uçarı bir gelinin hak ve yetkisi dairesinde bulunduğunu iddia ederdi. Bununla beraber karakteri pek yumuşaktı. Hele –kendisi için bir hak ve liyakat sandığı- taparcasına cemileleri, medh-ü senaları bol bol gösteren dalkavukları pek sever, elinden gelse ihya etmek isterdi. Lakin bu yoldaki yaltaklanmalar, arzusuna göre hareket etmesi için gösterilen müsaadeler sürüp gittikçe, her müstebit gibi Kraliçe Berengaria de bunları kötüye kullanmaya başlamış, naz ve istiğnasını artırarak kraliyet sarayında nüfuz ve baskısını günden güne genişletmeye çalışmıştı. Kısacası o derece hoppa, o kadar titiz olmuştu ki, bazı defa her arzusunun, her merakının uygulanmasıyla da kanaat edemeyip sinirleri kalkar, hastalığından dem vurarak yatağa

düşerdi. Kuruntu ve hayalden ibaret olan bu hastalığa yeni bir isim bulabilmek için saray tabipleri boş yere kafa yordukları sırada kraliçenin nedimeleri, cariyeleri de Berengaria'i eğlendirmek, hastaya yorgunluk hissettirmemek üzere yeni oyunlar, yeni kıssalar, tuhaf hikâyeler, komik olaylar uydurmaya gayret ederlerdi. Kraliçeyi eğlendirmek, sinirini yerine getirmek için zavallı nedimeler birbirine girdiklerinde, bunları görenler hal ve mevkilerine asla gıpta etmezlerdi. Güzel hastanın eğlenmesi, sıkılmaması için nedimelerin başvurdukları araçların başlıcası kraliçenin karşısında soytarılık etmek, birbirlerini aldatarak komik bir duruma düşürmek gibi hallerden ibaretti. Kraliçe Berengaria bunun gibi eğlencelerin kendi şanına layık olup olmadığını düşünmeye lüzum görmeksizin nedimelerin soytarılıklarına, çirkin kıyafetlerine, komik hallerine bakarak güler, eğlenir ve bunların başka bir türlüsünü uydurmaları için teşviklerde bulunurdu. Ama nedimeler, cariyeler ve diğer matmazeller sıkılacaklarmış, zahmet çekeceklermiş; oraları Berengaria'in umurunda bile değildi. Ona eğlenmek, gülmek lazımdı.

Kocasının kendisine olan muhabbetinden ve tutkunluğundan emin, unvan ve mevkiine mağrur olduğu için hoppa kraliçe, bu gibi güldürücü felaketlerin yol açabileceği fenalıkları tamir etme gücüne sahip olduğunu zannederdi. Bu yüzden de pençesinin sebep olduğu elem ve ızdırabı bilmeyen dişi bir arslan gibi divanelikler yapar, gönlünün eğlenmesi için her türlü acıları nedimelerine çektirirdi.

Kraliçe Berengaria zevcesini çıldırasıya severdi. Ama Richard'ın hırçın yaradılışından, vakar ve azametinden de pek fazla korkardı. Zekâ ve irfan bakımından kocasının aşağısında bulunduğu için Kral Richard'ın çoğunlukla Prenses Edith ile görüşmesini ve karşısına genç prensesi almasını kendisiyle karşılıklı görüşmeye tercih etmesini

Kraliçe Berengaria, havsalasına bir türlü sığdıramıyor, Prenses Edith'i oldukça kıskanıyordu. Onun düşünce ve anlayışına göre, yüksek duygular bakımından genç prensesin üstün oluşu genç kraliçenin yalnız hasedini değil, kin ve düşmanlığını da çeken hallerdendi. Bununla beraber –yukarıda da arz ettiğimiz gibi- Kraliçe Berengaria bencil fakat yaradılış olarak ahlaklı, alicenap bir kadın olduğu için Edith aleyhindeki duygularını şahsî husumet derecesine vardırmamış, kin ve düşmanlık ateşi galeyana gelmemişti. Ama bu gibi hallerde etkili bir nazara sahip olan kraliçenin maiyetindeki nedimeler, musahibeler Berengaria'i hem eğlendirmek, hem de Edith aleyhindeki haset duygularından kaynaklanan intikam arzusuna bir zemin hazırlamak istemişlerdi. Hatta, prensesin zararına olarak keşfettikleri bir latifeyi uygulamayı genç kraliçenin kuruntudan ibaret olan hastalığı için özel bir deva saymışlar, bu suretle Berengaria'i bir kat daha memnun etmeye çalışmışlardı. Bundan dolayı, yeni keşiflerinin planlanması ve uygulanması yolunda nedimeler, musahibeler bir müddetten beri kafa yoruyorlardı.

Prenses Edith yetim bir kız olmasaydı bu kadınlar, planladıkları latife için, acı komedi için belki onu hedef seçmeyeceklerdi. Gerçi Richard kraliyet hanedanına mensup prenseslerin haiz olabildikleri imtiyazların hiç birini bu genç prensesten esirgememişti. Esasen Edith kraliyet sarayında özel bir konumda bulunuyordu. Buna rağmen onun Kral Richard ile yakınlık derecesinin neden ibaret olduğunu tam manasıyla hiç kimse bilmiyor, sorup anlamaya da cesaret edemiyordu. Bu yüzden, hasta kraliçeyi eğlendirmek, keyfini yapmak için Prenses Edith'i hedef seçerek latife etmekte nedimeler hiçbir mahzur olduğunu düşünmüyorlar, asla çekinmiyorlardı. Edith kralın validesi meşhur Kraliçe Éléonore de Guyenne ile birlikte İngiltere'den gelmiş ve evlenme töreninin yapıl-

ması pek yakın bulunan Berengaria'nın maiyetinde cariyelik vazifesini yapmak üzere Kral Richard'a Messina'da katılmıştı. Berengaria'ın nedimeleri, musahibeleri işin bu yönünü bildikleri için prenses hakkında laubalice hareket etmekten korkmuyorlardı.

Bununla beraber Kral Richard, genç prensese özel bir saygı göstermekten bir an geri kalmadığı gibi Kraliçe Berengaria da -yukarıda beyan ettiğimiz ufak bir kıskançlığa rağmen- Edith için daima yumuşak davranışlarda bulunmaya mecburiyet hissederdi.

Kraliçenin dairesi açısından durumlar bu merkezde gelişmekteyken, İskoçyalı şövalyenin Prenses Edith'e tutkusu nedime ve musahibelerin gözlerinden kaçmamıştı. Flaması için şövalyenin seçtiği renk, arması için kabul ettiği özel işaret ve savaş alanında gösterdiği olağanüstü bahadırlıklar kraliçenin nedimeleri tarafından özel bir itina ile incelenmekte ve bunlara bin türlü anlamlar verilerek Prenses Edith ile arada sırada latife bile edilmekteydi. Bir aralık kraliçenin nedimeleriyle birlikte En Gedi mabedini ziyaret edeceği rivayeti çıktı. Bilindiği gibi Kraliçe Berengaria kocasının bir an evvel sağlığına kavuşması için dua etmek maksadıyla Sur Piskoposu'nun tavsiyesi üzerine bu mabedi ziyarete karar vermişti. Prenses Edith dâhil olduğu halde İngiltere Kraliçesi'nin maiyeti kadınlarıyla birlikte Dünyadan Geçmiş Teodorik'in inzivagâhı olan mabedi ziyaret etmesinde Sur Piskoposu'nun siyasi bir maksadı bulunduğundan, bu ziyareti pek desteklemiş ve Kraliçe Berengaria'ı ikna etmeyi başarmıştı.

İşte mabedin ziyareti esnasındaydı ki kraliçenin nedimelerinden biri Prenses Edith ile Sör Kenneth'in gizlice vuku bulan karşılıklı âşıklıklarını hissetmiş ve hatta prensesin âşıkına gül goncaları sunduğunu görmüş oldu-

ğundan, bu durumu hemen Kraliçe Berengaria'a bildirmeye koşturmuştu.

Berengaria bu haberden pek memnun oldu. Çünkü kuruntudan ibaret olan hastalığının, can sıkıntısının giderilmesi için eline yeni, tesirli bir ilaç geçmişti! Be sebeple, İngiltere Kraliçesi yaptığı ziyaretten hastalığının ilacıyla beraber dönüyor, hadiseyi düşündükçe hem gülüyor, hem de bir an evvel bundan faydalanmak istiyordu. Kurnaz nedimeler kraliçenin bu hissiyatını anlamakta gecikmediler. Hem Prenses Edith'le eğlenmeyi, hem de âşık olan şövalye için komik bir muziplik yapmayı düşündüler. Hiç de latif olmayan, bu dehşetli şakayı, cüce Nektabanus marifetiyle uygulamaya koydurmak üzere aralarında plan yaptılar. Bu suretle, kraliçe hazretlerini eğlendirmek maksadı güden ve divanece hareketten başka bir şey olmayan bu kararlarını –ki biz detaylarını biliyoruz- uygulamaya da koymuşlardı.

*

Cüce Nektabanus aracılığıyla sevgilisinin adı kullanılarak kandırılan ve Saint George tepesinden kraliçenin çadırına kadar gelmiş olan İskoçyalı şövalye, tepeye dönmek üzere çadırı terk ettikten sonra, kraliçe ile nedime ve musahibeleri tekrar toplandılar. Berengaria'ı eğlendirmek için Prenses Edith ile âşıkını eğlenceye almaya başladılar. Edith bunları azarladıkça Kraliçe Berengaria, prensesi, faziletlilik tasladığını dile dolayarak bir kat daha alaya alıp hafifsiyordu. En sonunda Prenses Edith bu hallere, bu hafife almalara tahammül edememiş, hem bu alaylardan kurtulmak, hem de İskoçyalı şövalyenin Saint George tepesine zamanında varıp varmadığından kaynaklanan endişesini düşman gözünden gizlemek üzere dairesine çekilmeye mecbur olmuştu. Ama bu konuda araştırma yapmakla görevlendirdiği maiyetindeki kadınlardan

biri, ertesi gün yanına gelerek İngiliz bayrağının yerinden kaldırılmış olduğunu ve Sör Kenneth'in meydanda görülmediği haberini getirmişti. Bunun üzerine Prenses Edith hemen kraliçenin çadırına koşmuş, tehlikeli şakanın vahim sonuçlarını engellemek için kocası nezdinde tavassutta bulunmak üzere hızla ve acilen kral çadırına gitmesi istirhamında bulunmuştu.

İşin akıbetinden kraliçe dahi korkmuş olduğu için, divaneliğin bütün kabahatini tabiatıyla nedime ve musahibeleri üzerine attı ve bir takım makul olmayan tevillerle prensesin endişe ve ızdırabını yatıştırmaya çalıştı. Lakin Edith'in bir türlü rahatlayamadığını görünce gönlünü almaya başladı:

- Edith! Şövalyeye hiçbir zarar gelmediğinden eminim. Hiç merak etme! Sör Kenneth gece uyuyamadığı için ihtimal ki şimdi uyumaya gitmiştir. Farz edelim buraya geldiğini kralın haber almış olmasından korkarak bayrağı alıp firar etmiş olsa bile, hadisenin bir parça ipekli kumaşın kaybıyla bir serserinin firarından ibaret kalacağı şüphesizdir... Bunun ise hiçbir önemi yok! Şayet Sör Kenneth az bir müddet için hapsedilmişse, kral nezdinde tavassut edip affını sağlayacağımı kesinlikle vaad ederim... Yalnız, Richard'ın ilk hiddet ve öfkesinin geçmesi için biraz sabretmek ve sessiz kalmak lazımdır...

Esası şakadan, eğlenceden ibaret olan böyle bir olaydan dolayı şövalyeye hiçbir zarar gelmeyeceğine dair gerek kendisini, gerek Prenses Edith'i avutmak üzere kraliçe böyle bir takım akıllıca olmayan şeyler öne sürüp duruyordu. Edith ise bunları kabul etmeyip çürütmek için Berengaria'ın söz tufanı önüne set çekmeye çalışmakta iken, nedimelerin biri soluk soluğa tam bir endişe ile kraliçenin huzuruna girdi. Prenses Edith kalp sağlamlığına sahip bir kız olmasaydı nedimenin halinde görülen

bu endişe ve telaş üzerine mutlaka bayılır, yere düşerdi. Nedime hemen kraliçeye hitaben dedi ki:

- Aman efendimiz! Sözle vakit geçirilecek sıra değildir. Eğer henüz hayatta ise bir zavallı adamın hayatını kurtarmaya bakın. Koşun. Ne yapacaksanız yapın!

Kraliçe ile prenses birbirinin yüzüne bakakaldılar. Berengaria şaşırmış, Edith'in benzi kül gibi olmuştu. Bu haberi getiren nedime Leydi Callist haberlerine devam etti:

- Şaşırmayın! Hemen kral hazretlerinin yanına koşun. Haber aldığıma göre Sör Kenneth'i kralın huzuruna götürmüşler. Hayatının kurtulmasından büsbütün ümit kesilemez.

Nedime bu sırada hüngür hüngür ağlamaktan, yağmur gibi gözyaşı dökmekten kendini men edemedi. Çünkü Leydi Callist de şövalyenin hayatını kurtarmayı Prenses Edith kadar istiyordu. Hıçkıra hıçkıra şu sözleri de ilave etti:

- Hakikaten henüz ümit varsa da bu hususta derhal girişimde bulunulmazsa biçare şövalye masum olduğu halde bizim narımıza yanacaktır!

Kraliçe Berengaria fazlasıyla etkilendiği ve endişelendiği halde bağırırcasına:

- Eğer şövalye şu beladan kurtulacak olursa Kamame Kilisesi'ne bir altın şamdan, En Gedi mabedine Hıristiyan azizlerinin yadigârlarının mahfazasına mahsus bir gümüş sandık, Aziz Thomas için yüz altın kıymetinde bir örtü bağışladım...

Diye biraz vakit geçirmesi üzerine, Prenses Edith sabredemeyerek dedi ki:

- Kalkın madam, kalkın! Yalnız azizlerin ruhlarından yardım dilenmek yetmez. Girişim de lazım!

Nedime:

- Evet kraliçe hazretleri! Prenses Edith'in hakkı var. Kalkın, hemen kral hazretlerinin nezdine giderek şu biçare şövalyenin hayatını kurtarmanın çaresine bakın.

Bu esnada Kraliçe Berengaria zangır zangır titreyerek yerinden kalkmaya çalıştığı halde, onun kadar heyecanlı olan nedime, hizmetli, musahibe gibi kadınların hiç biri kraliçenin kalkması için gereken hizmet ve yardımı yerine getiremiyorlardı. Benzi limon gibi sararmış, fakat görünüşte metanetini ve sükûnetini muhafaza etmekte olan Prenses Edith koşarak kraliçenin kalkmasına yardım etti. Hatta, Berengaria'ı kendi eliyle giydirmek, tuvaletini yapmak gibi hizmetlerini de tamamlamaya çalıştı. Nedimeler, hizmetliler, cariyeler alık alık bakıyorlar, hepsinin birlikte yaptıkları bu hizmetleri prensesin yalnız başına yerine getirmekte oluşuna hayret ediyorlardı.

Böyle olağanüstü hallerde bile protokole uymaktan kendini alamayan kraliçe maiyetini oluşturan hizmetlilere azarlayıcı bir hitapla:

- Garip şey madamlar! Siz dururken bu hizmetlerin yapılması prensese mi düşer? Siz buna mahal bırakmalı mısınız? Bakın Edith! Nedimeler, hizmetçiler bu sabah hiçbir hizmet yapmaya muktedir değiller. Bana kalırsa Sur Piskoposunu buraya getirerek kral nezdinde aracı olmayı ve şefaat işini, ona havale etmek daha iyi!

Edith haykırarak:

- Hayır hayır! Bizzat siz gideceksiniz madam! Bu faciaya siz sebebiyet vermiş olduğunuz gibi çaresini bulmak da size düşer.

- Giderim, giderim. Merak etmeyin Edith! Lakin eğer Richard'ı gazaba gelmiş bir halde görürsem hiçbir şey söylemem... Zira beni de öldürür!

Berengaria'ın huyunu daha iyi bilen nedime Leydi Callist söze karışarak dedi ki:

- Teşrif buyurun kraliçe hazretleri! Devletlû zatınız gibi nazik edalı bir dilberi azarının pençesiyle incitecek bir arslan düşünülemez! Arslan ne kadar kızgın olsa da sizi görünce gevşemeye başlayacağı şüphesizdir! Özellikle Arslan Yürekli Richard hazretleri hiç direnemezler! Kral hazretlerinin nezdinde her arzunuzun bir emir gibi telakki edildiğini hepimiz bilir ve bununla övünç duyarız!

- Sen öyle mi sanıyorsun Callist! Bilmiyorsun. Buna rağmen gideceğim. Ama Callist bana yeşiller giydirdin. Richard bu renkten hazzetmez ki. Çabuk bunu değiştir. Mavi rubamı getirsinler. Kurtuluş fidyesi olarak Kıbrıs Kralı'ndan alınan kıymetli eşyalar arasındaki yakut taşlı kordonu da bulsunlar. Zannederim ki demir kasanın içinde yahut başka bir yerdedir.

Bir an gecikmesi günahsız bir adamın hayatını yok etmek demek olan böyle önemli, bu kadar acele isteyen bir zamanda Kraliçe Berengaria'ın hâlâ tuvaletiyle uğraşmasını havsalasına sığdıramayan Prenses Edith büyük bir öfke ve güceniklikle dedi ki:

- Felaketine sebep olduğunuz bir adamın hayatı tehlikedeyken, rubanızın süsüyle bu kadar vakit geçirmeye vicdanınızın nasıl katlandığına bir türlü akıl erdiremiyorum madam! Buna insan havsalası tahammül edemez! Siz burada kalın. Ben gider kralı bulurum. Gerçek durumu anlatırım. Sonra; yiğit, sadık bir kahramanı, görevini yapmasına engel olacak şekilde kandırmak için, İngiltere kraliyet hanedanına mensup genç bir prensesin adının kullanıldığını, bu suretle, o kahramanın hayatının tehlikeye sokulduğunu, hatta İngiltere'nin hayat ve şöhretinin Haçlı ordusunun zararına olarak ayakaltı edildiğini, bu yüzden o kahramanı cezalandırmanın reva olup olmayacağını kendisinden sorarım.

Prenses Edith'in sonunda patlayan bu hiddet ve kızgınlığını Kraliçe Berengaria büyük bir hayret ve şaşkınlık-

la dinledi. Bu sırada Prenses Edith çadırdan çıkmak üzere ayağa kalmış olduğundan Kraliçe Berengaria zayıf bir sesle:

- Bırakmayın, bırakmayın!

Diye haykırmıştı. Leydi Callist, prensesin kolunu tutarak gitmesini önledi ve dedi ki:

- Gitmeyin prenses cenapları! Sabredin! - Berengaria'a hitaben:- Kraliçe hazretleri, istirham ederim. Bir dakika kaybetmeden hemen kral hazretlerinin nezdine azimet buyurun! Eğer Prenses Edith yalnız gidecek olursa gerçek durumu anlayacağı açık olan kralın öfkesinin tasavvur sınırlarını çok aşacağını, gazabını yatıştırmak için bir adamın hayatının yetmeyeceğini ve daha bazı kimselerin de kanının dökületeceğini söylemeye hacet yok...

Mecburen uysallaşmaya lüzum duyan kraliçenin büyük bir istekle:

- Gidiyorum, gidiyorum!

Diye karşılık vermesi üzerine, Prenses Edith sabırsızlığıyla beraber kraliçenin hazır olmasını bekledi.

Kraliçe ile maiyeti o anda gitmeye hazır oldular. Berengaria acele olarak geniş bir mantoya büründü. Ve açık saçık kıyafetini bu suretle kapattı. Sonra Prenses Edith ile nedimeleri, musahibeleri ile birkaç yaver ve silahlı asker maiyetinde bulunduğu halde, korkunç kocasının çadırına doğru yürüdü.

On Yedinci Bölüm

Berengaria Kral Çadırında

Kraliçe Berengaria kocası Richard'ın çadırı önüne ulaştığı zaman dışarıda nöbetçi mabeyincilerle yaverler özel bir saygı göstermekle beraber kraliçenin daha ileri gitmesine muhalefet ettiler. Hatta Berengaria, girmesini önlemek için emir vermekte olan kralın sesini bile işitmişti. Şefaatkârca araçların hepsine girişse bile başarı sağlamayı imkân dâhilinde görmüyormuş gibi bir tavır alan İngiltere Kraliçesi Berengaria Prenses Edith'e hitaben dedi ki:

- Görüyorsunuz ya prenses! Kral beni kabul etmek istemiyor. Zaten böyle olacağını biliyordum.

Bu esnada Berengaria ile Edith Kral Richard'ın içeride bir şahsa bazı emirler verdiğini işittiler. Richard diyordu ki:

- Git! Hizmetini çabuk yerine getir! Eğer bir vuruşta canını cehenneme gönderebilirsen on altın bahşiş var! Dinle! Yüzünün, yanaklarının sararıp sararmadığına dikkat edeceksin. Azıcık bir seğirme, ufacık bir etkilenme görüp görmediğine dair bana malumat vereceksin! Cesur, yiğit adamların ölümü ne şekilde karşılayacaklarını öğrenmek isterim. Anlıyor musun?

- Baltamın başına inmekte olduğunu görüp de titrememiş, benzi solmamış bir mahkûma henüz tesadüf ede-

medim. Eğer bu adam korkmaz, gözlerini yummaz, etkilenme göstermezse bir harikadır. Kulunuz da böyle bir mahkûmu ilk defa olarak görmüş olacağım.

Bu sözleri işiten Prenses Edith artık sabredemedi ve sessizliğini bozarak hemen kraliçenin kolunu çekti:

- Berengaria! Eğer siz girmezseniz ben gireceğim!

Ve hemen ardından mabeyinciye seslendi:

- Mösyö! Kraliçe Berengaria Kral Richard'ı görmek istiyor. Karısı, kocasıyla görüşmek istiyor!

Mabeyinci elinde taşımakta olduğu resmî asayı yere doğru indirerek dedi ki:

- Prenses! Her kim olursa olsun kral hazretlerinin çadırına girmesi için izin veremeyeceğimi üzülerek bildiririm. Çünkü bu anda Richard hazretleri hayat ve mematla ilgili önemli bir işle meşgul bulunuyorlar...

Edith telaşa kapılmışçasına:

- Tamam, işte biz de hayat ve mematla ilgili olan bu iş için kral hazretlerini görmek istiyoruz ya! -Kraliçeye hitaben:- Madam! Ben size yol açacağım! Buyurun girin!

Prenses Edith bu sözleri söyler söylemez bir eliyle mabeyinciyi öteye itmiş, diğer eliyle kral çadırının perdesini tutmuştu.

Prensesin bu kabalık ve şiddetine karşı müsaadekârca hareket etmeye mecbur kalan mabeyinci:

- Prenses hazretlerinin emirlerine daha fazla karşı koyamam!

Diyerek geri çekilmiş olduğundan Kraliçe Berengaria kocası Richard'ın çadırına girmekten başka bir çare göremedi.

Müstebit kral karyolası üzerine boylu boyunca uzanmış, kendisinden biraz uzakta duran abus çehreli bir herife yukarıda işittiğimiz emirleri veriyordu. Uğursuz sanatının ne olduğunu, bu aşağılık şahsın kalıp ve kıyafeti gösteriyordu. Sırtına giymiş olduğu kırmızı bir bez

ceket omuzlarını ancak örtüyor, kollarını dirseklerinin üst tarafına kadar çıplak bırakıyordu.

Bu vahşi görünüşlü adam, namlusunun uzunluğu dört buçuk kademden fazla olan bir kılıca dayanmaktaydı. Namlu ile denge sağlamak için yirmi inç olan kabzanın üzerine çepeçevre kurşun kaplanmıştı. Kılıç, Richard'ın emrini beklemek üzere ayakta duran korkunç kıyafetli adamın boyunu aşıyordu.

Kral Richard bu herifle konuştuğu sırada yüzü kapıya dönük olduğu halde karyolanın üzerine boylu boyunca uzanmış, başını dirseğine dayamıştı. Kraliçe ile beraber diğer kadınların birden çadıra girdiklerini görünce Richard memnun olmadığını belirtir bir hal ve hareketle hemen karyolanın öteki tarafına atılmış ve bu suretle arkasını kadınlara dönmüştü. Bu sırada Richard yorganı da üzerine çektiğinden kraliçe ile Prenses Edith'in bakışlarına karşı büsbütün perdelenmişti.

İngiltere Kralı'nın yorganı, lakabıyla uyumlu olarak dehşetli iki arslan postundan yapılmıştı. Gerek kendisinin seçimiyle olsun, gerek mabeyincilerin cemile ve yağcılıklarından ibaret olsun Richard'ın örtündüğü bu acayip yorgan özel olarak Venedik'te yaptırılmış ve arslan postları büyük bir özenle tabaklanıp hazırlandığından, elle dokunulduğu zaman ala geyiğin postundan daha yumuşak bir hale getirilmişti.

Güzelliğini, gençliğini, şuhluğunu bir dereceye kadar tasvir etmiş olduğumuz Kraliçe Berengaria kocası üzerinde baskı kurabilmek, istediğini yaptırmak için hangi vasıtalara başvurması gerekeceğini biliyordu. Zaten bunu hangi kadın bilmez ki Berengaria da bilmesin? Kocasının intikam vasıtası olan gözyaşartıcı herifin üzerine tarifsiz bir nefret ve lanetleyici bir bakış fırlattıktan sonra, Richard'ın yatmakta olduğu karyolanın yanına koştu. Hemen şuh bir tavırla diz çökerek sırtındaki mantoyu

yere attı ve latif endamı, gümüş teni, beyaz omuzları üzerine gelişigüzel dökülmüş olan dağınık saçlarını kocasının tutkulu bakışlarına sundu.

Berengaria, Hıristiyan dünyasının dayanağı, Haçlılar indinde yükselen kılıcın yegâne kahramanı olan kocasının bu kolunu bütün bütün kendisine çekti. Mini mini elleri içinde okşadıktan sonra öpüp başına koydu.

Yüzü daima karyolanın diğer tarafına dönük olduğu halde Richard:

- Bu yağcılığın, bu yalvarırcasına işvenin sebebi nedir, Berengaria?! Acaba buna ne anlam vermek lazım?

- İlk olarak şu menfur herifi buradan def edin ekselansları! Manzarası beni öldürüyor.

- Dışarı çık, suratsız herif! Orada hâlâ sırık gibi ne dikilip duruyorsun? Defol git!

- Mahkûmun başı hakkında majestelerinden son emirlerini bekliyorum.

Richard hiddetle:

- Dışarı çık diyorum sana, köpek! Sen insan değilsin, Hıristiyan celladısın!

İngiltere Kralı'nın iki dakika evvel verdiği emirlerle şu davranışı arasında görülen tezada ne anlam vereceğini şaşırmış olan bu ağlatıcı şahıs, titreyerek kral çadırını terk etti. Geri geri yürüdüğü sırada İngiltere Kraliçesi'ne hınç ve öfkeyle karışık kızgın nazarlar fırlatmaya cesaret etmişse de, ne Berengaria, ne de henüz yüzü karyolanın diğer tarafına dönük olan Kral Richard bunun farkına varamamıştı. Henüz belirtmediğimiz halde, kerem sahibi okuyucuların sezmiş olacakları gibi, İskoçyalı şövalyenin başını kesmekle görevli amansız bir cellattan başka biri olmayan ağlatıcı kişi defolup gittikten sonra Richard, dilek zemini üzerinde hâlâ saygıyla diz çökmüş durumda olan güzel karısına doğru dönerek:

- Bizden dileğin nedir bakalım?

Hitabıyla Berengaria'ya maksadını sordu.

Bu sırada kraliçe hem Richard'ın eli üzerine nazik dudaklarıyla buseler konduruyor, hem de o güzel gözlerinden akan yaşlarla gazaplı haldeki kocasının merhametini uyandırmaya çalışıyordu.

İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard karısını çok fazla sever, her arzusunu yerine getirmek isterdi. Berengaria'ın güzellik ve zarafetine, cilve ve edasına tercih ettiği bir şey varsa o da ülkesinin kudret ve şanı idi. İngiltere'nin namusuyla, azametiyle ilgili olmayan hususların hepsinde karısının isteklerini derhal yerine getirecek kadar tutkunluk eseri gösterirdi. Berengaria'ın bu seferki yalvarması, dileği; özellikle saygıdeğer elini öperek ağlamakta oluşu Richard'ı fazlasıyla etkilemişti. Yüzünü beri tarafa döndü. Çoğunlukla korkutucu ışıklar saçan mavi gözlerinden bu defa tatlı bir mana okunuyor, gazaplı siması gülüyordu. Kraliçenin nazik başını elleri içine aldı. Dehşetli parmaklarıyla karısının perişan saçlarını okşamaya başladı. Bu sırada İngiliz kahramanının kuvvetli bünyesi ile çıplak kolu, omuzları ve karyolasının üstünde bulunan arslan postu yorgan Berengaria'ın zarif endamı, nazik bedeni ile acayip bir tezat oluşturuyordu. Karı ile kocanın bu halini bir yazarın kaleminden ziyade usta bir ressamın fırçası tasvir edebilir. Herkül ile Dejanir'in yarıştıklarını resmetmek için bu tablodan daha münasip bir model düşünülemezdi. Richard Herkül, Berengaria bu kuvvet tanrısının zevcesi Dejanir'di.

Richard karısının gönülleri ferahlatan yüzünden, gümüş göğüslerinden bir an öptükten sonra sordu:

- Berengaria, elmasım! Alışılmışın dışında böyle sabah sabah nezdimize gelmekten maksadın neyse söyle.

Kocasının mizacının renkliliğini; şimdi "Elmasım!" diye iltifat eden lisanının biraz sonra "Yıkıl git!" diyecek

bir kabiliyette olduğunu bilen kraliçe, kalbindekini arz etmeye henüz cesaret edemiyordu.

- Af!... Af!... Ekselansları!...

Sözlerini kekeleyerek ancak söyleyebildi.

- Af, af! Ama kimi af? Neden af!

- İlkönce majestelerinin huzuruna böyle cüretkârca bir aceleyle girdiğimden dolayı cariyeleri hakkında af...

Kraliçe durakladı. Asıl maksat ve dileğini Richard'a arz edemiyordu.

- O nasıl söz Berengaria? Aceleyle huzurumuza girdiğinden dolayı af dilemen mi gerekir? Bu neye benzedi bilir misin Berengaria?

- Ferman buyurun haşmetlüm!

- Bedbaht bir adamın kapalı bulunduğu yüksek bir mahbesi aydınlatan parlak güneşin özür beyan etmesine benzedi. Güneş için bu gerekiyorsa, güzelliğinin göz alıcılığıyla karanlık çadırımızı ışığa boğan sevgili zevcemizin de af talep etmesi uygun olur...

- İltifatınızla cariyenizi ihya buyurdunuz haşmetlim!

- Berengaria, seni ne kadar sevdiğimi bilirsin. Seni çadırımıza girmekten men edişimiz başka bir maksada dayanıyor değildir: Öyle bir mesele ile uğraşıyordum, öyle bir uğursuz şahısla konuşmak mecburiyetinde bulunuyordum ki, senin ne konuştuğumuz sözlerden bir kelime işitmen, ne de o ağlatıcı şahsın yüzünü görmen hiçbir vakit münasip olamazdı. Bundan başka, son zamanlarda humma hastalığının hükmünü yürüttüğü bir çadıra girerek kıymettar sağlığını tehlikeye koymana da gönlüm razı olmuyordu.

- Efendimiz sağlığına kavuştuktan sonra cariyenizin tehlikede olup olmadığının hiçbir önemi yoktur. Ekselanslarını tam sağlık ve âfiyette bulmakla iftihar ederim!

Kocasıyla karşılıklı olarak böyle sözler ettikçe kraliçe memnun oluyordu. Çünkü bu gönül okşayıcı kelimeler

kendi hakkında Richard'ın muhabbetini bir kat daha pekiştirmesi bir yana, kralın ayağı toprağına sunmaya bir türlü cesaret edemediği hususu bir müddet daha geciktirmesi için pek güzel bir fırsat oluşturuyordu.

Koca ile karısı arasında Richard'ın sağlığından, karısını sevdiğinden bir müddetçik daha bahsedildikten sonra Berengaria kalbindekini arz etmek için en uygun fırsatın geldiğini tahmin etmişti. Bundan faydalanarak dedi ki:

- Haşmetlim! Bir zavallının yüce affa mazhar olmasını, hayatını kurtarmasını istirham etmek üzere böyle bir vakitte ekselanslarının canını sıkmaya cüret ettim... Cariyelerinin hatırı için bu biçarenin hayatını bağışlayacağınızı kuvvetle ümit eder ve bunun için ayaklarınızı öperim.

- Devam et Berengaria! Maksadını doğru söyle!

Kraliçe titremeye başladı:

- Şu İskoçyalı şövalye için istirham etmek isterim haşmetlim.

Richard gazap içinde:

- O herife dair huzurda söz söylemeyin madam! Onun hükmü verilmiş, idama mahkûm olmuştur!

- Aman haşmetlim! Sevgili zevcim! Kaybolan, bir bayraktan ibarettir. Bunun ne hükmü olabilir? Manen hükmü büyüktür. Bunu demek istemiyorum. Lakin İngiltere Kralı Richard hazretlerinin alicenaplığı daha büyüktür. Ekselansları affeder, şu bayrak olayı da biter. Günahsız bir şövalye de hayatını kurtarmış olur... Kaybolan bayrağa bedel olmak üzere Berengaria cariyeleri de kendi elinin ürünü olarak en güzel bir bayrak işler. Haşmetlimin ayağı tozuna takdim eder... Hatta şunu da arz edeyim ki, kraliçe cariyeniz ne kadar incisi varsa hepsini bu bayrağın süslenmesi için harcar ve kullanır. Bundan başka majestelerinin bu hususta gösterecekleri merhametli karakterden ve mürüvvetli seciyeden dolayı cariyelerinin gözle-

rinden dökülecek minnettarlık yaşları da bu inci tanelerinin her birine refakat eder!...

Kral Richard olağanüstü hiddetlendi. Karısının sözünü keserek, konuştu:

- Berengaria! Sen ne dediğini bilmiyorsun! İngiltere'nin şan ve şevketine yapılan tecavüzü, hakareti Doğu'nun bütün incileri onaramaz! Richard'ın namusuna sürülen lekeyi bütün kadınların gözyaşı temizleyemez. Haydi gidin madam! Konumunuzun neresi olduğunu daha iyi bilmeye gayret edin! Burası bir kadının geleceği çadır değildir. Kral Richard'ın ikametgâhıdır. Yerinize gidin! Hem kendi istirahatinize bakın, hem de beni rahat bırakın! Şu anda ben öyle bir takım görevlerin yerine getirilmesiyle meşgulüm ki, kadınlık özellikleriniz hasebiyle siz ona hiçbir zaman katılamazsınız. Gidin madam, gidin! Dileğinizin nezdimizde kabul edilmesine imkân yoktur!

Kocasının öfkeyle söylediği bu sözler üzerine Kraliçe Berengaria, beraberinde bulunan Prenses Edith'in kulağına şunları söyledi:

- Duydun ya Edith! Herifin ismini duydukça Richard kızıyor. Bir kat daha gazaba geliyor. Ne yapacağımı ben de şaşırdım.

Prenses Edith kraliçenin sözlerine kulak asmıyordu. Hemen Richard'ın karyolasına doğru koşarak dedi ki:

- Richard! Sanıyor musun ki ben buraya merhamet dilenmek için geldim? Hayır! Adaletin gereğinin uygulanmasını talep için geldim! Bir kralın, bir hükümdarın işiten kulağı adaletsizlikten, zulümden, zorbalıktan yapılan şikâyetleri dinlemeye mecburdur. Bir kralın, bir hükümdarın duyan kulağı her zamanda, her yer ve mekânda, her durumda adaletin feryadına, yardım bekleyenlerin avazesine karşı açık bulunmalı ve bu feryatları işitmelidir! Sen İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard sıfatıyla benim gibi

âciz bir kadının medet uman sedasını işitmeyecek misin Richard?!

Gazap ve öfkesine, mizacının renkliliğine sınır olmadığını belirttiğimiz Richard, âciz olduğu düşünülen bir prensesin bu sözlerine karşı ne cevap vereceğini şaşırmıştı. Karyolanın içinde nasıl hareket edeceğini, ne yöne döneceğini bilmeyen Richard, prensese cevap vermek üzere yatağın içinde doğruldu. Göğsünü, bağrını örten gömleği yırttı. Sonra dedi ki:

- Bu kız daima âdilane ve bir hükümdara layık surette söz söyler! Bu meziyetini tasdik ederim! Yaptığı istirhamı gerek benim şanıma, gerek onun şanına layık ise derhal kabul edeceğimi de vadederim!

Prenses Edith'in güzelliği kraliçeninkine nispetle onun kadar şehvetli değildi. Lakin akıl ve irfan bakımından, Berengaria'ın yüz güzelliğine her halde üstündü. Özellikle âşıkı İskoçyalı şövalyenin çarpıldığı cezadan kaynaklanan sabırsızlığı, yüzünün rengine bir latiflik bahşetmiş, tavır ve hareketine bir vakar yüklemişti. Richard bir müddet susmaya mecbur oldu. Edith sözüne şöyle devam etti:

- Richard! Kanını dökmek üzere bulunduğunuz kahraman şövalyenin Hıristiyanlık için ne kadar fedakârlıklar yapmış olduğunu inkâr edemezsiniz. Zavallı adam bir tuzağa düşürülmek suretiyle görevini yerine getirmekte kusur etmiştir. Bu tuzağa nasıl düşürülmüş olduğunu sorarsanız ne ben söylemek isterim, ne de siz işitin!

Richard telaşlı ve hiddetli olarak:

- Nasıl tuzak? Şövalye hangi tuzağa düşürülmüş?

- Benim adım ve namusum üzerine kurulan bir tuzağa düşürülmüş...

- Anlayamadım Edith: Senin adın ve namusun nasıl bir tezvir tuzağı için alet edinilmiştir?

- İngiliz bayrağının muhafazasına görevlendirdiğiniz şövalyenin bir an için o mevkii terk etmesi için cariyelerinin adı ve namusu öne sürülmüş ve zavallı kahraman bu isme aldanarak Saint George tepesini bırakıp gelmiştir. İnsaf edin! Merhamet buyurun! Haçlılar arasında hangi şövalye vardır ki İngiltere Kralı'nın akrabasından bulunmakla gurur duyan benim gibi bir prensesin emrini alsın da buna aykırı harekete cüret edebilsin?!

Richard öfkesini yatıştırmaya çalışarak ve dudaklarını ısırarak sordu:

- Sen o şövalyeyi gördün mü Edith?

- Evet gördüm haşmetlim. Ama nereden ve ne münasebetle gördüğümü arz etmeme lüzum yoktur.

- O ne demek?

- Ne demek olursa olsun. Cariyeniz buraya ne kendisini savunmak, ne de başkalarını suçlamak için gelmemiştir.

- Anladım. Lakin İskoçyalı şövalyeyi nerede gördüğünü mutlaka öğrenmek isterim. Söyle, yoksa...

- Söyleyeyim mi?

- Evet, söyle!

- Muhterem zevceniz kraliçe hazretlerinin çadırında gördüm.

Richard tepinmeye, haykırmaya başladı. Sonra dişlerini gıcırdatarak sordu:

- Ne halt ettin, ne halt ettin? Şövalyeyi saygıdeğer zevcemizin çadırında gördüm mü dedin? Bu ne cüret Edith? Demek sen sevdiğin şövalyeyi kraliçenin çadırına getirecek kadar cesaret almışsın, öyle mi? Bir de utanmadan o herifin affını istirham için çadırımıza kadar geliyorsun! Namussuz, alçak! Ben de seni ömrünün sonuna kadar bir manastıra kapatayım da layık olduğun cezayı gör!

- O kadar hiddet buyurmayın kral hazretleri! Affedersiniz ama ne, söylediğimi, ne söylediğinizi bilmiyorsunuz!

Richard'ın dudaklarından köpükler saçılmaya başladı. Divane gibi bağırıyordu. Dedi ki:

- Ne söyledin; ne söyledim? Tekrar et!

- Şövalyeyi, zevcenizin çadırında gördüm diyorum. İşte kraliçe burada! Sorun. Haşmetlim! Bilmiş olun ki sizin namusunuz şimdiye kadar nasıl lekelenmemişse, cariyeniz Edith'in namusu, iffeti de lekelenmemiştir! Berengaria hazretleri aksini iddia ederlerse söylesinler! Bununla beraber evvelce de arz etmiş olduğum gibi, cariyeniz buraya ne kendisini savunmak, ne de başkalarını suçlamak için gelmemiştir.

Kral haykırdı:

- Ya ne için geldin?

- Günahsız bir adam için merhametinizi istirhama geldim.

- Merhamet dediğin ne oluyor?

- Ne mi oluyor? Daha büyük bir mahkeme huzurunda istemeye mecbur olduğunuz zaman anlarsınız Richard!

Richard çıldırmışçasına bir öfke ile:

- Daha büyük mahkeme hangisi kadın?! Söyle! Çabuk söyle!

Edith her şeyi, hatta ölümü göze alarak:

- Hakkın divanı! Âlemlerin Rabbinin huzuru! Sen o yüce mahkemeyi düşünmüyor musun? İhtimal ki sen o âdil mahkemenin huzurunda daha büyük hatalardan, daha çirkin fiillerden dolayı sorumlu olacaksın! Düşün! Düşün! Richard, kendine o kadar mağrur olma! Senden büyük Allah var!

Richard kaşlarını çatarak:

- Bitti mi prenses hazretleri? Doğrusu pek düzgün sözlü imişsiniz! Bu kadar nutukçu, bu derece bilge oldu-

ğunuzu bilmiyordum! Lakin düşünün, aklınızı kullanın, İngiltere kraliyet hanedanına mensup bir prenses olduğunuz, yani akrabamdan bulunduğunuz halde serseri bir herifin, alçak bir şövalyenin iki para etmeyen hayatını kurtarmak için kendi namusunuzu ayakaltı ediyorsunuz. O hain şövalyeyi sevdiğinizi huzurumuzda söylemekten hayâ etmiyorsunuz!

- Sevdim, sevmedim; orası bana ait. Bununla beraber sevdim demiyorum. Günahsız bir adamın hayatını cellat elinden kurtarmak istiyorum!

- Öyle mi prenses? Şimdi ben de emredeceğim. Gönül vermiş olduğun herifin başını bana getirecekler. Âşıkının, o alçak hainin kellesini kopartıracağım. Hapishanenin kapısı önüne koydurarak bütün Haçlılara teşhir etmezsem bana da Arslan Yürekli Richard demesinler!

- Arslan yürekli bir krala layık olan muamele bu mudur? Böyle zalime arslan yürekli denmez, canavar denir!

Richard hemen karyoladan fırladı. Ayaklarıyla tepinmeye, vahşi hayvanlar gibi böğürmeye başladı. Edith karşısında duruyor, kralın takındığı gazaplı tavırdan korkmuyordu. Richard yumruklarını sıkarak, dişlerini gıcırdatarak dedi ki:

- Söyle! Şimdi o hain herifin kellesini getirteyim mi?

Edith vakurca:

- Allah'tan korkmadıktan, halktan utanmadıktan sonra her şeyi yapabilirsiniz! Sör Kenneth'in başını şimdi getirtmiş, kıyamete kadar gözümün önünde tutmuş olsanız bile, o kahramanın bir zalim tarafından günahsız olarak telef edilmiş olduğunu ilan etmekten ve yaymaktan beni engelleyemezsiniz! Sör Kenneth'i benim âşıkım olarak itham etmek istediniz ve bunu benim yüzüme karşı söylediniz... Evet, ben de şimdi ikrar ediyorum ki, İskoçyalı şövalyeye gönül vermiştim; dünyayı ve ahireti onun uğrunda fedaya hazırdım. Onun gibi alicenap, sö-

zünde sadık, muhabbetinde sürekli bir kahraman bulamayacağımdan eminim! Hatta bu defa canını feda etmesinin de, benim adımı ve beraberinde başka bir kadının ismini ele vermemek için olduğunu tasdik ederim...

Edith'in kulağına doğru eğilerek kraliçe yavaş sesle dedi ki:

- Aman prenses, o kadar söylemeyin. Biraz da kendinize acıyın... Kralı büsbütün gazaba getiriyorsunuz...

- Gazaplanmasın! Benim umurumda mı? Lekesiz bir kızın kükremiş arslandan korkusu olamaz! Bu namuslu şövalye üzerinde meramını uygulamaya koysun! Uğurumda ölen, ölümü aşağılayan bir kahraman bu yokluk âlemine veda ettikten sonra, ben de mezarı üstünde kıyamete kadar ağlamaktan çekinmem! Şövalye hayatta bulunduğu müddetçe kendisi için zevce olmak, hayat arkadaşı ünvanını gururla taşımak bence mümkün olamazdı. Çünkü dengim değildi. Aramızda pek çok mesafe vardı. Ama ölüm, şövalyenin hayatıyla beraber bu farkı da ortadan kaldırır. Eşit oluruz. Ruh bedenden çıkınca âciz bir kulla prens arasında hiçbir fark kalmaz! Ben de o zaman bir mevtanın nişanlısı olmuş olurum!

Prenses Edith bu sözleri kraliçeye hitaben söylemekte idiyse de hiddetten ne kendini, ne de sesini zapt edemediği için Kral Richard hepsini duymuş, gazaplı bir tavır alarak cevap vermeye hazırlanmıştı. İşte tam bu esnadaydı ki, Carmel tarikatına mensup bir papaz aceleyle kral çadırına girerek Richard'ın ayaklarına kapandı:

- Aman haşmetlim! İdam cezasının tehir edilmesi için emir vermenizi istirham maksadıyla koşarak geldim...

Diyerek ve bu istirhamına bütün Hıristiyan azizlerinin isimlerini ekleyerek yalvarmaya başladı.

Richard papazın bu hal ve hareketine karşı bağırmaya başladı:

- Bu ne rezalet Allah aşkına! Yoksa beni şaşırtmak için hepiniz elbirliği mi ettiniz? Adım başında kararımın önüne bir takım divaneler, kadınlar, papazlar çıkıyor! Halbuki o hain herifin bundan sonra yaşayabilmesinin mümkün olamayacağını, bir dakika, bir an yaşamaması lazım geleceğini kimse düşünmüyor!

- Merhamet haşmetlim! Ayağınızın tozuna yüzümü, gözümü sürerek vuku bulacak istirhamımın sonuçlanmasına kadar idam cezasının ertelenmesini Lord Thomas kulunuzdan rica ettim.

- O herif de senin istirhamını kabul edecek kadar cüret gösterdi mi?

Papaz korkudan kendini şaşırmış, dudakları arasından yarım yamalak bir takım kelimeler dökülüyordu.

Richard azarlamaya devam etti:

- O hain İskoçyalı için bu derecede şefaate neden dolayı mecbur oluyorsun? Söyle! Söyle diyorum papaz! Çabuk söyle!

- Haşmetlim! İskoçyalı şövalyenin başına gelen felâket sır içinde sırlar bulunan cinsten bir beladır.

Kral acelecilikle:

- Ne belası imiş papaz? Söyle! Nerden anladın? Ne şekilde öğrendin?

- Mahkûm için son dinî âyini yaptığım sırada öğrendim.

- Bela neymiş?

- Şövalye günahlarını görev gereği bana karşı ikrar ettiği sırada başına gelen felaketin hakikatinin neden ibaret olduğunu da tabiatıyla itiraf etti.

- Ne dedi?

- Orasını söyleyemem! Bir papaz, bir ruhanî bulunmaklığım hasebiyle bu sırrın ikimiz arasında saklı kalması dinin hükümleri gereklerinden bulunduğunu ekselanslarına arz ve izaha lüzum görmem. Bir mahkûmun, bir

günahkârın işlediği kötülükleri bir papaz açıklayamayacağı gibi, siz de o hususta ısrar edemezsiniz. Çünkü Hıristiyanlık dininin en büyük hâmisi bulunan bir kral dinin hükümlerine aykırı hareket edemez... Bundan dolayı İskoçyalı şövalyenin günahsız olarak idam edileceğini bilmekle yetinmenizi, kendisini haksız yere uygulanmak üzere bulunan cezadan af buyurmanızı işte tekrar ayaklarınıza kapanarak istirham ederim... Yalnız şu yönü büyük bir önemle arz ve temin ederim ki, öğrenmiş olduğum bu sırrın açıklanması bence kabil olsaydı, İskoçyalı şövalyeyi bu müthiş cezadan derhal af buyuracağınızda asla şüphe yoktu.

- Kilise kanununa uyup uymadığımı şimdi taşımakta olduğum arma ile haç işareti pekâlâ ispat eder. Senden nasihat dersi almaya ihtiyacım yok! Şövalyenin ikrarından işitmiş olduğun sırrı tarafımıza arz ve ihbar edersen biz de nasıl bir yol izlemenin uygun olacağını o zaman düşünürüz. Yoksa İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard bir rahibin mahmuz darbeleriyle karanlıklar içinde yürüyecek kadar kör bir hayvan değildir. Anlaşıldı mı papaz?

Rahip başındaki kukuletayı arkaya atarak ve sırtındaki papaz harmanisini açarak altında bulunan keçi derisinden yapılma derviş libasını Richard'a gösterdi. Papazın bu acayip libası ile beraber nahif siması da görünmüştü. Gerek iklim şartları, gerek bir dervişin seçmiş olduğu bedenî riyazet etkisiyle papazın çehresi, kalıp ve kıyafeti öyle bir hal almıştı ki, görenler korkar, yüzünü bir insandan çok bir iskelet çehresi zannederdi.

Richard'ın kaba muamelesine karşı bir mukabele olmak üzere korkusuzca dedi ki:

- Kral hazretleri! Günahlarımın affı emeliyle ben yirmi seneden beri bu nefs-i emmareye eza etmekte, En Gedi mağarasında uzleti seçerek riyazete devam etmekteyim. Dünya ile alakalardan el etek çekmiş olan benim gibi bir

dünyadan geçmişin yalan uydurarak ruhunu tehlikeye koyacağını umar mısınız? Veya dünyada Kudüs mabedinin tekrar inşa ve ihyasından başka bir emeli olmadığına en mukaddes yeminlerle ahdeden bir kimsenin, günah çıkarma kürsüsünün sırlarını açık edebileceğini sanır mısınız? Yalanlar uydurmak vicdanımı üzüntüye boğacağı gibi, günah çıkarmak üzere üzerimize almış olduğumuz ruhanî görevlere ait sırların ifşası da ruhuma azap verir...

Richard sert bir çehre ile:

- Demek ki namı ve şöhreti dillerde destan olan, uzlete çekilerek bütün Hıristiyan âlemini hayrette bırakan Dünyadan Geçmiş sensin! Öyle ise ben de sana karşı itiraf edeyim ki, kalıp ve kıyafetin, her hal ve hareketin çöllerde dolaştıkları söylenen cin ve şeytanlara benziyor! Ama bilmiş ol ki, Richard öyle şeytanlardan, cinlerden korkacak adam değildir! Şimdi anlaşılıyor ki, biz tutulduğumuz hastalıktan dolayı yatağa esir bulunduğumuz sırada, müttefikimiz olduklarını övünçle söyleyen Hıristiyan kral ve prensleri –en başta görüş ve fikirlerine başvurulması gereken- biz Richard'a asla önem vermeksizin, adımızı bile hatırlamaya tenezzül etmeksizin Selahaddin ile barış görüşmelerine başlamak üzere deminden beri hakkında şefaat etmekte olduğun İskoçyalı şövalyeyi göndermişlerdir. Senin şimdiki istirhamın, bu şefaatin de kim bilir nasıl bir şeytanlık, nasıl bir hıyanet temeline dayanmaktadır? Amma İngiltere Kralı Richard, bir Carmelist papazın belindeki zünnardan oluşturduğu ilmiğe boynunu geçirecek kadar gafil değildir! İskoçyalı şövalye dediğiniz, Selahaddin ile müzakere kapısını açmakla görevlendirmiş olduğunuz alçak, hain herife gelince: Şimdiden tezi yok, boynunu vurduracağım! Çünkü öyle bir hain için, senin gibi bir başka hain, şefaatçi olarak nezdimize gelmeye cesaret etmiştir! Anladın mı papaz!

Richard'ın bu sözlerine, bu muamelesine karşı rahibin şaşıracağı, kekelemekten başka bir şey söylemeye güç yetiremeyeceği sanılırken, müthiş bir volkan gibi ateşli sözleri patlayan öfkeli hükümdarı -başını önüne eğik halde- dinleyen Carmelist papazı başını kaldırıp büyük bir coşkuyla dedi ki:

- Allah günahını affetsin kral! Sen şimdi öyle bir zulüm, öyle bir günah işliyorsun ki, bir gün bundan dolayı pişmanlık duyacağın şüphesizdir. Lakin o zamanki pişmanlığın, o zaman edeceğin tövbe ve istiğfarın pek faydasız olacağını sana şimdiden haber veririm. Şeytanlar senin basiret gözünü bağlamış! Ama gel bu fakirin sözünü dinle de günahsız bir adamın kanını beyhude dökme! Henüz vakit var!

Richard tepinerek, bağırarak:

- Çık huzurumdan herif!

Nidasıyla papazı kovmaya yeltenmesinden sonra kraliçe ve prensese ve aynı zamanda tekrar rahibe hitaben haykırdı:

- Madamlar, ve sen de papaz! Hepiniz gidin! Çadırdan dışarı çıkın! Yoksa alimallah öyle bir emir veririm ki...

Bu esnada kral çadırına giren yeni bir ses duyuldu:

- Yemin etme! Yemin etme!

Richard yüzünü sesin geldiği tarafa çevirmiş ve bu suretle lafın arkasını kesmişti. İngiltere Kralı çadıra giren yeni ziyaretçiyi görünce memnun oldu. Öfkenin ateşi üstüne su serpilmişçesine hiddeti birdenbire geçti. Ziyaretçiyi iltifatlarla kabul ederek dedi ki:

-Oo! İşte bizim Müslüman hekim! Gel bakalım azizim gel! Seni buralara hangi rüzgâr attı? Epeydir gördüğüm yoktu. Ne var ne yok, söyle bakalım hekim?

- Tarafınıza önemli ve âcil bir hususun tebliği için geliyorum. Hemen konuşalım. Durmaya vaktim yoktur.

- İlk önce kraliçenin mütebessim simasına bak hekim! Kocasını muhakkak bir ölümden kurtarmış olduğunuzdan dolayı tarafınıza ne kadar minnettar ve müteşekkirdir...

- Teşekküre hacet yok! Ben sanatımı, insanlık görevini yerine getirdim. Cenab-ı Hak da şifasını ihsan buyurdu. Kraliçenin Cenab-ı Hakka hamd-ü sena etmesi lazım gelir. Lakin kendisi şu sırada pek açık saçık olduğu, örtülü bulunmadığı için bakamam. Gözlerime haramdır!

Richard dedi ki:

- Haydi git Berengaria. Siz de gidin Edith. Özellikle verdiğiniz sıkıntıları bir daha tekrar etmeyin! İdam cezasının öğleye kadar tehirine izin verdim. Gidin müsterih olun sevgili Berengaria'ım.

Bu sırada kral Prenses Edith'e öyle manidar, öyle müthiş bir bakış attı ki akrabasından olan genç kız o kadar cesur olmasına rağmen korkudan titredi. Sonra Richard şu sözleri de ekledi:

- Eğer aklınız varsa huzurumdan çekilin Edith!

Kadınlar çekildiler. Daha doğrusu teşrifat usûlünü, ihtiram merasimini unutarak, şahinin takibatından kurtulduktan sonra tekrar birleşen yabani bir kuş sürüsü gibi aceleyle kral çadırından kaçtılar ve şövalye için acıyıp gözyaşı dökmek üzere kraliçenin çadırına döndüler. Berengaria ile nedimeleri ah-ü zar ettikleri sırada Edith bu gibi sıradan şeylerle üzüntü ve ızdırabını belli etmeye tenezzül etmiyor, fakat keder ve elemleri, kalbinin zaafı şiddetli sinir oynamasıyla dışa vuran kraliçenin yanında, şikâyet etmeden, onun tedavisine uğraşıyor, böylece metanet ve alicenaplık gösteriyordu.

Kraliçe nezdindeki nedimelerden Fluorine, Edith'in gösterdiği bu büyüklüğü, bu sağlamlığı takdire muvaffak olamadığı, prensesin bu halini kayıtsızlığına verdiği için arkadaşı Callist'i bir kenara çekerek yavaşça dedi ki:

- Sevgili Callist! Biz aldanmışız! Prenses Edith'in İskoçyalı şövalyeyi ciddi olarak sevmediği; şövalye idam olunacağı için kral nezdinde epeyce telaşlanmışsa da, endişesinin kendisi için ölmek üzere bulunan yabancı bir kimseye gösterilmesi tabii olan kuru bir telaştan ibaret olduğu, deminden beri gözlemlediğimiz kayıtsız tavırlarından anlaşılıyor. Bir şövalyeyi, bir kahramanı cidden seven bir kadın bu derece kayıtsız bulunabilir mi? Kraliçe yağmur gibi gözyaşları dökmekte olduğu, siniri dehşetli şekilde oynadığı halde, Edith hiç oralı değil, kraliçenin tedavisiyle uğraşıyor. Bu nasıl iş?

Arkadaşından daha tecrübeli, daha zeki olan Callist dedi ki:

- Sus Fluorine! Sen bilmezsin. Prenses Edith öyle vakur bir aileye mensuptur ki, bunlar karşılaştıkları elem ve kederleri dışa vurarak dostu üzüp düşmanı memnun etmektense, bunu tahammülle sineye çekerek sabır ve metanet göstermeyi tercih ederler! Başkasının ızdırapları yanında kendi dertlerini unutarak ötekinin elemlerini yatıştırmaya, gönlünü almaya girişmek gibi gönül büyüklüğünde bulunurlar. Prensesin hanedan üyeleri arasında öyle kahramanlar çıkmıştır ki, savaş meydanında yaralı olarak yatmakta bulunduğu halde kendi yarasının acı ve ızdırabını unutarak, yanı başında inlemekte bulunan başka bir yaralı arkadaşının yarasını sarmaya girişmek gibi büyüklükler göstermişlerdir. Ah Fluorine! Sırf kraliçeyi eğlendirmek, güldürmek için Edith gibi yüce gönüllü bir prensesin zarara uğraması ve İskoçyalı şövalye gibi namuslu bir kahramanın hayatı pahasına yaptığımız korkunç şakadan dolayı ne kadar pişman olduğumu tarif edemem! Keşke sahip olduğum mücevherlerin hepsini verseydim de bu uğursuz şakaya teşebbüs etmeseydim!

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

Af ve Salıverilme

PARLAK güneşin önünde kara bulutlar müthiş bir süratle ardı ardına dizildiği zaman gölgenin ışıktan bir daireyi takip etmesi gibi Kraliçe Berengaria ile Prenses Edith'in peşi sıra Kral Richard'ın çadırından çıkmış olan kara örtülü rahip, birkaç adım ilerledikten sonra tekrar kral çadırına dönmüştü. Dünyadan Geçmiş, büyüklenen bir tavırla elini krala doğru uzatıp adeta tehditkâr bir vaziyet alarak Richard'a dedi ki:

- Ey kötü davranışlı kral! Bilmiş ol ki bir Müslümanın öğüt ve ihtarlarına kulak vererek kilisenin nasihat ve emirlerini reddedenler, hiçbir vakit kurtuluşa eremezler! Kral Richard! Ayaklarımın tozunu henüz senin ordugâhın dışında silkmiyorum! İntikam kılıcım henüz başının üstüne düşmemişse de onun bir kıla bağlı olduğunu, bir saç teliyle asılı bulunduğunu; senin gibi kibirli bir kralla maceramızın daha pek çok su götüreceğini içtenlikle hatırlatır ve o zamanın gelmesini dört gözle beklerim!

Richard gibi cebbar, gazaplı bir hükümdarın karşısında bu kadar cüretkârca söz söyleyen Dünyadan Geçmiş'in bu hal ve hareketini divaneliğine mi, yoksa körü körüne bir taassuba mı yorması gerekeceğini tayinden aciz olduğu halde, birdenbire şaşırıp kalmıştı. İngiltere Kralı:

- Pekiyi! Öyle olsun kibirli papaz! Görüşürüz!

Diye karşılık vermekten başka bir şey yapamadı. Dünyadan Geçmiş ise bütün hiddetiyle Richard'ın çadırından çıktı gitti.

Mağripli tabip bu acayip tabloya karşıdan seyirci oluyordu. Papaz gittikten sonra Richard Müslüman hekime dedi ki:

- Gördün mü rahibin küstahlığını? Herif keçi derisine bürünmüş bir miskin olduğu halde hilat-ı fâhire[27] ile huzurumuza çıkan prenslerden daha azametli!

- Gördüm. Ama bunun gibi divanelerin sözlerine önem verilmemek gerekir. Çılgın, sözlerinden ve yaptıklarından sorumlu değildir. Hatta demincek fakiri ima ederek söylediği çılgınca sözlerine ben de asla önem vermedim. Yoksa ne şekilde karşılık vereceğimi bilirdim.

- Doğru söylüyorsun ey hekim! Ama şimdi o mecnunun bahsini bir yana bırakalım da işimize bakalım. Asla ummadığım bir zamanda gerçekleşen ve bence memnuniyet verici olan şu ziyaretten maksadınız nedir azizim hekim? Arzunuz ne ise derhal yerine geleceğini söylemeye hacet görmem. Siz söyleyin, ben emredeyim!

Richard'ın bu iltifatı, minnettarlıktan kaynaklanan bu saygısı üzerine Mağripli tabip gerekli teşekkürü ifadan sonra, dedi ki:

- Kral hazretleri! Müsaadenizle size bir şey arz ve ihtar edeceğim.

- Kulağım sizde seçkin hekim!

- O halde dinleyin: Son olarak tutulmuş olduğunuz öldürücü bir humma hastalığından sizi kurtaran, evvela Allahın inayeti ikinci olarak...

Richard tabibin sözünü keserek:

- İkinci olarak sizin hazakatiniz.

---

[27] Hükümdarlar tarafından bazı kimseleri taltif etmek için giydirilen kıymetli, süslü övünç kaftanı. (E.K)

- Hâşâ! İkincisi erenlerin himmeti! Fakir arada bir vasıtayım. Ben Cenab-ı Hallak-ı Kerim'in kavimlerine ilahî armağanı olan hayat denilen nimetin sürdürülebilmesi için dua eder, erenlerin vermiş olduğu nefes sayesinde bir tılsım vasıtasıyla hastaları tedavi ederim. Hatta sizin hayatınızı da ancak bu sayede kurtarmaya muvaffak oldum. Tedaviye muhtaç bulunan hükümdar ve dilenci, dervişçe anlayışımıza göre hep eşittir. Mesleğimiz, maksadımız ilahî binayı yıkmak değil, zahirî sebeplerine başvurarak onu ayakta tutmaktan ibarettir. Durum böyle olduğu ve sağlığınıza kavuşmanıza ancak bu maksatla hizmet edildiği halde işitiyorum ki siz...

Richard Mağripli tabibin tekrar sözünü kesti. Dedi ki:

- Anladım, anladım. Hayatımın bedeli olarak benim de başka bir kimsenin hayatını bağışlamamı isteyeceksin değil mi? Meğer sen de bizim yadigârlar ile işbirliği halindeymişsin ey hekim!

- Bana göre onların ne ittifakının, ne nifakının hiçbir önemi olamaz. Yalnız fakire söylediklerine bakılırsa siz günahsız bir adamın öldürülmesi için ferman vermişsiniz. Biz ise böyle yapın diye erenlerin himmetini istemedik. Sağlığınıza kavuşur kavuşmaz bu şekilde haksız yere nefisleri katletmeye cüret edeceğinizi bilseydik...

- Sus! Sus!

Diye üçüncü defa Mağripli tabibin sözünü kesti. Hiddetle yatağından kalkarak çadırın içinde bir aşağı, bir yukarı gezinmeye başladı. İngiltere Kralı bu sırada bir takım şeyler mırıldanıyor, Müslüman hekim ise işin sonunu bekleyerek karşıdan bakıyordu. Richard kendi kendine şöyle söyleniyordu:

"Hekim daha çadırdan içeri ayak atar atmaz maksadını sezdim. Bu Müslümanın da o hain İskoçyalı için şefaat etmek üzere geldiğini hissettim. Lakin garip şey! Ben İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard olduğum, binlerce

kişinin vücudunu ortadan kaldırmak için emirler verdiğim, hatta kırk elli kişiyi de bizzat öldürdüğüm halde haklı olarak idama mahkûm etmiş olduğum İskoçyalı bir köpeğin gebertilmesi için bu kadar engellere, bu kadar hailelere rastlıyorum. Hain herifi öldürtmeye bir türlü muvaffak olamıyorum. Bu ne kalp zayıflığı Richard? Arslan yürekli bir krala bu hal yakışır mı? Özellikle bayrak hadisesinden başka alçak herifin zevcemizin çadırına, mahremiyet dairesine girmeye kadar cüret etmiş olduğu da daha sonra tahakkuk etmektedir! Durumlar bu merkezde iken hain İskoçyalı için şefaatçi olmak üzere birbirinin ardınca gelip gidenlerin had ve hesabı yok! Karı, akraba, Dünyadan Geçmiş, hekim birbirini takip ediyorlar. Biri cevaptan aciz kalınca diğeri saldırıya girişiyor! Hıristiyanların verdiği sıkıntı yetmiyormuş gibi şimdi de başımıza bir Müslüman dikildi! Gel de pirincin taşını ayıkla bakalım! Bu işe benim aklım ermedi!"

Kral Richard bu suretle söylenip gezindikçe, özellikle hava durumu gibi bir anda değişen mizacının renkliliği buna eklenince soğukkanlılığı geri gelmiş ve Sör Kenneth gibi âciz, önemsiz bir adam için bu kadar üzüldüğüne kendi de hayret ederek bir kahkaha koparmıştı.

Bir müddettir Richard'ın kendi kendine mırıldandığını, çadırın içinde bir aşağı, bir yukarı gezindiğini karşıdan seyrettiğini bildiğimiz hekim, zaten kralın kahkahasından ve bu sırada açık ettiği neşeden faydalanarak dedi ki:

- Ey kral! Böyle latif kahkahaların içe rahatlık verdiği dudaklardan, günahsız bir adamın katline ferman vermek gibi elem verici sözler çıkamaz! Ve çıkmamalıdır! Bundan dolayı fakirin ricasını kabul ederek o zavallının hayatını kendisine bağışlayabileceğinizi kuvvetle ümit ederim...

- Hekim! Seni severim. Minnettarın olduğumu itiraf ederim. Haçlı ordusunda İslam'dan ne kadar savaş esiri varsa hepsinin affını ve salıverilmesini iste! Şimdi yerine getirilmesi için emir vereyim. İlla şu İskoçyalı hain için nezdimde şefaat etme! O alçak bizce idama mahkûmdur. Cezasını da çekecektir! Özellikle Haçlı ordusu liderlerinden sayılan bir herifin hayatının kurtulması sana hiçbir menfaat sağlamasa gerektir. Tam aksine Selahaddin'in orduları aleyhinde ileride az çok ve önemli önemsiz zararlar vermesi de gerekebilir.

- Hepimiz ölüme mahkûmuz! Lakin Yüce Yaratıcı azamet ve ilahî kudretiyle beraber kulları hakkında ilahî adaletini bu derece kahredici şekilde uygulamadığı halde, sen âciz bir kul iken, senin gibi başka bir kulun hayat ipini zulüm makasıyla kesmeye nasıl cesaret ediyorsun Richard? Hayatı terk etmenin, kullar için önünde veya sonunda verilmesi lazım gelen bir vergi olduğunu ben de tasdiklerim. Ama o vergi bu derece zulüm ve cebirle alınamaz.

Mağripli tabibin bu bilgece sözlerine karşı Richard cevap vermekten âciz kaldı. Bir müddet düşündükten sonra dedi ki:

- Ben senden hikmet dersi almak istemiyorum. İskoçyalı şövalye gibi bir haini hangi sebeplerden dolayı bu derece desteklediğini öğrenmeyi arzu ediyorum.

- Kral hazretleri! Siz yatağa düştüğünüz ve benim gibi âciz bir kulun tedavisine muhtaç bulunduğunuz zaman ne diyordunuz, şimdi dilinizi nasıl kullanıyorsunuz?

Richard kaşlarını çattı:

- Ne diyordum hekim?

- Sen beni bu durumdan kurtar, ben de adalet ve merhameti kendim için bir yol gösterici edineceğim diyordunuz. Ne çabuk unuttunuz? Oraları bence pek fazla önem de taşımıyor. Lakin şurasını bilmiş ol ki, sen de

dahil olduğun halde birçok insanın hayatı senin bu günahsız adamı affetmen ve salıvermenle kaimdir.

- Anlayamadım hekim? Sözlerini açıkla! Fakat rica ederim beni safsataya boğma!

- Safsatayı kabul etmem ve Müslüman bir tabip sıfatıyla dünyada hiç kimseye bunu yakıştırmam. Ama şurasını bilmiş ol ki, senin hayatını kurtarmaya hizmet etmiş olan ilaçlar Hıristiyan tabiplerinin tasavvur edeceği gibi sıradan ilaçlardan ibaret değildir.

- Orasını ben de kabul ederim. Bununla beraber neden ibaret olduğunu da bilmek isterim.

- O halde dinle: Yüce efendim şanlı hükümdar Selahaddin hazretlerinin emri üzerine seni tedavi için kullandığım ilaçlar sadece tıbbî tedavi edicilerden oluşmuş değildir. Bu bir tılsımdır ki, bazı yıldızların yakınlaşmasıyla yükselen bir saatte hastanın üzerinde uygulanır. Evvelce de söylemiş olduğum gibi bu tılsımın güzel etkileri görülmek üzere erenler kuvvetiyle ben bir kadeh suyun içerisine önemsiz bazı tedavi edici maddeler koyarım ve sonra suya nefes ederim. Yükselme vaktinin girişinde bu okunmuş suyu hastaya veririm. Allah'ın izniyle şifasını bulur.

- Ne söylüyorsun hekim? Benim hastalığımı def eden ilaç gerçekten böyle okunmuş bir sudan mı ibaretti? Ben maneviyata bu derece inanmam!

- Sağlığına kavuştun ya! İster inan ister inanma! Ama bu iyileştiricinin etkisinin sürmesi için bir şart vardır. Onu yapmazsan hastalığın nüksetmek şöyle dursun, derhal Azrail'in pençesi yakana yapışır.

Richard korktu. Sağlığına kavuştuktan sonra yakasını Azrail'in pençesine vermek ihtimali kendisini büsbütün ürküttü. Dedi ki:

- Ey bilge hekim! O şart neyse şimdi söyle. Tamamıyla ona uygun hareket edeceğime garanti veririm.

- Tabii! Azrail pençesi bu!

- Ondan bahsetme, tılsımın şartını söyle.

- Tılsımın bir takım yıldızların ay ile yakınlaşmasından hâsıl olduğunu bir nebze söylemiştim. Bir ay zarfında ben on iki kimsenin hayatını kurtaramazsam tılsım bozulur ve bu sayede kurtarmış olduğum adam öldükten başka, benim hayatım da tehlikede kalır. Ben ise bunu haliyle kabul edemem. Çünkü Müslüman bir tabip olmam hasebiyle tedavi ettiğim bir Hıristiyan için ölmek istemediğim gibi, henüz pek de gencim.

Richard şaşırdı. Buram buram terlemeye başladı. Bir müddet düşündükten sonra dedi ki:

- Tılsımın etkisini göstermesi için bir ay zarfında sen on iki kişinin hayatını kurtarmaya mı mecbursun?

- Evet.

- Haçlı ordusunda hastalık kıtlığı mı var? Günde beş yüz asker ölüyor. Gel onları kurtar. Tılsımın şartı fazlasıyla yerine getirilmiş olur. Günde beş yüz kişiden yarısını öldür, yarısını kurtar, istenen şey sağlanmış olur. Yalnız benden o İskoçyalı şövalyenin hayatını kurtarmayı isteme.

- Tılsımın hayat kurtarma şartlarından maksadı senin anladığın gibi değildir. Nerede günahsız bir adamın zulme uğrayarak cezaya çarptırıldığını görürsem, onun hayatını kurtarmak için çalışmaya mecburum. Düşün Richard! Sen binlerce insanın hayatını bir dakikada alabilirsin. Ama bir adama hayat vermek senin kudretli elinde midir? Ne haddine! Bundan dolayı, vermesi kudretli elinde olmayan hayat gibi en büyük bir nimeti biçare, mazlum bir adamdan çekip almak gibi bir zulümden, bir cinayetten kaçınmayı sana samimiyetle ihtar ederim. Sen ne kadar mağrur bir kral olursan ol, bir adamın başını kestirebilirsin fakat onun ağrıyan bir dişini iyi edemezsin.

Mağripli tabip bilgece irşatlarına devam ettikçe ve kralın karşısında daha vakurane bir tavır aldıkça, hiddetten ne yapacağını şaşıran Richard dedi ki:

- Huzurumuzda böyle laflar söylemen ne büyük küstahlık hekim? Sen buraya tabip sıfatıyla mı geldin, yoksa Kral Richard'ın vicdanının hâkimi, fiillerinin danışmanı mısın?

- Vicdanın da, fiillerin de senin olsun. Ben sana tılsımın şartlarını söylüyorum. Sen bu masum şövalyeyi idam ettirecek olursan senin hayatın da, benimki de tehlikede kalıyor. Maksadım bu! Bununla beraber şayet Sör Kenneth haksız yere idam edilecek olursa, bütün Avrupa ve Asya hükümdarları, bütün Müslüman ve Hıristiyanların sana lanet okuyacaklarını da ilaveten hatırlatırım.

İngiltere Kralı'nın ne derece gazaba geldiğini belirtmeye gerek yoktur. Dudakları arasından köpükler saçılmakta, gözlerinden öfke ateşleri fışkırmakta olduğu halde tepinerek dedi ki:

- Sus be herif! Huzurumda böyle sözler söylemeye nasıl cesaret ediyorsun? Yoksa canından bıktın mı?

- Haddin ise vur! Beni göndermek suretiyle mürüvvetini gösteren Selahaddin bak o zaman ne yapar! Ne sen kalırsın, ne ordun! İhtimal ki ona da hacet kalmaz; Mağripli tabibin elleri elma toplamıyor!

Kral Richard şimdiye kadar bu derece cüretkârca sözlere muhatap olmamıştı. Fakat, sağlığının devamının tılsımın etkileri şartıyla irtibatına aklı yatmış, bunun da af ve salıverme muamelesine bağlı olduğuna kuvvetle inanmıştı. Bu yüzden, Mağripli tabibin hal ve tavırlarına karşı yelkenleri suya indirmeye mecbur kaldı. Yine de hiddetini henüz yatıştıramadığından, bağırarak dedi ki:

- Hekim! Ben senin için pek büyük bir mükâfat düşünüyordum. Mademki sen İskoçyalı hainin hayatını kurtarmayı bu mükâfata bedel kabul ediyorsun, ben de onu

sana bağışladım. Al götür. Tarafımızdan verilecek bir emir üzerine hapishane görevlisi o alçağı sana teslim edecektir.

İngiltere Kralı bu sözlerinin ardından eline bir kalem kâğıt aldı. İki üç satır yazı yazdıktan sonra kâğıdı Mağripli tabibe verdi:

- Al bu emrimizi! Onu bir esir gibi kullanabilirsin! Nasıl arzu edersen öyle yap! Yalnız şuna dikkat et ki, Sör Kenneth denilen alçak herif hayatı boyunca İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard'ın gözüne görünmesin! Çünkü bu hain, İngiliz bayrağını aşağılattırdıktan başka, namusumuzu iffetli eline teslim etmiş olduğumuz yarım akıllı bir kadının mahremiyet dairesine girecek kadar cüret de göstermiştir.

Mağripli tabip İngiltere Kralı'nın gösterdiği bu teslimiyet üzerine önceki hürmetkâr tavrını alarak dedi ki:

- Pekâlâ! Ben şimdi o mazlumu alır, İslam mücahitleri ordugâhına götürürüm. Bundan sonra ne siz onun yüzünü görürsünüz, ne o sizin.

- Ey hekim! İskoçyalı şövalyenin hayatını bu defa sana bağışladım. Ama farz edelim, kellesini adaletin kılıcına teslim edeceğimiz başka bir hain, başka bir cani için yine böyle şefaat edecek olursan, tarafımızdan kabul edilmesi ihtimali olmadığını da bil...

Mağripli tabip konuşmayı daha fazla uzatmaya lüzum görmedi. Gerekli teşekkürü bildirdikten sonra kral çadırından çekildi gitti.

Müslüman hekim böyle büyük bir başarıya nail olarak memnun bir halde gittikten sonra, çadırında yalnız kalan Richard tekrar bir aşağı, bir yukarı gezinmeye başladı. Kral hem geziniyor, hem de kendi kendine mırıldanıyordu:

- Garip şey... Selahaddin tarafından gönderilen bu tabibin –dış görünüşte hiç münasebeti olmayan- İskoçyalı

bir şövalyenin hayatını kurtarmak için bu derece inatçılık göstermesinin ne manası olduğunu bir türlü anlayamadım. İşin içyüzü başka türlü, ama ben henüz bilgi edinemiyorum. Bununla beraber, varsın bir kahraman intikamımızın pençesinden; hayır, hayır adaletin kılıcından başını kurtarmış, bizi kurtaran hekim ve dolayısıyla Selahaddin de memnun olmuş olsun! Bununla beraber şövalyenin içindeki sırları da takip etmekten bir an boş kalmayacağım! Şimdi gelelim bizim Alman'a... Hey Thomas! Buraya gel!

Kral çadırının dışında efendisinin emirlerini bekler durumdaki Lord De Vouix, kralın sesini işitir işitmez hemen koştu. Hiç kimsenin malumatı olmaksızın, hiçbir şekilde emir almaksızın ve davet edilmeksizin, bildiğimiz Dünyadan Geçmiş de engellenmeden Lord Thomas'ın ardından usulcacık Richard'ın çadırına sokuldu. İngiltere Kralı, Dünyadan Geçmiş'in keçi derisine bürünmüş halde çadıra girdiğinin farkına varmamıştı. Yüksek sesle has kuluna dedi ki:

- Thomas! Şimdi bir borazancı al. Bir de münadi çağır. Hepiniz birlikte Avusturya Arşidükü denilen şu Alman'ın çadırına gidin. Ama bu herif bütün şövalyelerini, bütün prenslerini, bütün hizmetkârlarını tamamen başına toplamış olduğu bir zamanda çadırına gitmeye bilhassa dikkat edin. Zannederim ki arşidük şu anda bütün has bendeleriyle sofrada olsa gerektir. Çünkü Alman yabandomuzu[28] şarap âyinini dinlemeden öğle yemeği yemek itiyadındadır. Çadırına varılınca büyük bir vakar ve böbürlenmeyle içeri girersin. Bu gece bizzat kendisi veya-

---

[28] Yazar *"Le Saglier allemand"* demiş ki aynen nakil ve tercüme ettik. Kral Richard tarafından hakaret sözünün bu derece şiddetli şekilde kullanılmış olduğu ve olmadığı bize ait bir tasarruf değildir. Bizimki aynen nakletmekten ve çevirmekten ibarettir. (Mütercim)

hut görevlendirdiği adamlar tarafından İngiltere bayrağının Saint George tepesinden kaldırılmış ve bu suretle İngiltere'nin namusuna saldırıda bulunulmuş olduğunu, tarafımızdan ve namımıza olarak, kendisine söylersin. Daha sonra şurasını da kesinlikle istediğimizi ilave edersin...

- Ferman buyurun ekselansları!

- Sana şu emri verdiğimiz andan itibaren bir saat zarfında Alman prensi gerekli saygı ve ululamalarla bayrağımızı tekrar yerine diktirecek ve bu hususta yapılması lazım gelen tören esnasında gerek arşidük, gerek maiyeti erkânı başları açık ve resmî giysilerini giymiş bulundukları halde ayakta duracaklardır. Bundan başka, Alman bayrağı çalınmış ve hıyanete uğrayarak aşağılanmış olduğuna delalet etmek üzere, arşidükün flaması tersine dönük halde bayrağımızın bir tarafına dikileceği gibi, İngiliz bayrağının aşağılanması için kendisine kim ilk nasihati vermiş ve bu tavsiyesinin uygulanması maksadıyla yardımda bulunmuşsa, o alçağın kesik başı kanları üzerinde bulunduğu halde bir mızrağın ucuna geçirilerek bayrağımızın diğer tarafına dikilecektir. Alman prensi talep ettiğimiz bu şeylerin hepsini tamamıyla uygulayarak tarziye verecek olursa, biz de Haçlı erkânı arasına tefrika düşürmüş olmamak ve Haçlıların kutsal maksadını elbirliğiyle yerine getirmeye çalışmak için Leopold'un öteki kabahatlerini affederiz.

- Ekselanslarının emirlerini aynen ve tamamıyla tebliğ edeceğim açıktır. Ama Alman prensi bu hakarete iştirakini inkâr edecek olursa ne şekilde hareket etmem lazım geleceğini de ferman buyurun.

- Şayet inkâr ederse, vaki olan cüretini bedeni üzerinde ispat edeceğimi kendisine söylersin! İster teke tek olsun, isterse en güvendiği şövalyelerden ikisini beraberine alsın Alman prensini tarafımdan düelloya davet edersin.

Zerrece namusu varsa bundan kaçınmaz. Ben de kendisinin temizlemek istemediği bir lekeyi kanı ile temizlemiş olurum. Şurasını da arşidüke söyle ki, çatışma alanına ata binmiş olarak mı çıkmak ister yoksa yaya olarak mı düello eder; her nasıl arzu ederse kabule hazır bulunduğum gibi, düello edeceğimiz silahın, mekânın, zamanın seçimini de kendisine bırakıyorum.

- Ekselanslarının emirlerine karşı itiraz değil, ancak yetersiz fikrime düşen bir noktayı yüce katlarına arz etmek isterim.

- Söyle Thomas!

- Ekselanslarının malumu olduğu gibi, Haçlıların bu üçüncü seferine katılan bütün kral ve prensler kilise adına, kendi aralarında barış içinde ve elbirliğiyle hareket etmeye mecburdurlar. Bundan dolayı böyle bir düello...

Richard has kulunun sözünü kesti:

- Ne demek istediğini anlıyorum Thomas! Lakin bilmiş ol ki, Filistin'e gelen kral ve prenslerin kilise adına daima uyum içinde bulunmaları ve birbiriyle kaynaşmaları lazım gelir demek, Haçlıların Müslümanlara galip gelinceye kadar kilise adına daima savaşmaları anlamına gelir. Anlamına gelir değil, açıkça öyle demektir. Halbuki krallar, prensler benim malumatım olmaksızın, muvafakatim alınmaksızın Selahaddin ile çarpışmaların durdurulmasını münasip görmüşler, barışın mukaddimesini bile hazırlamışlardır. Haçlı erkânı arasında uyum, işbirliği böyle mi olur? Bundan başka bütün kral ve prenslerin özel birer maksada hizmet ettikleri bence muhakkaktır Thomas! Gerçekten benim de özel bir maksadım var. Lakin onlarınki gibi kişisel menfaat hesabına dayanmıyor. Benim maksadım Haçlıların namusunu korumaktan, şan ve şerefini gözetmekten ibarettir. Ben buraya Haçın şanını ilan ve şerefini savunmak için geldim. Müslümanlarla yapılan savaşlarda bu kutsal maksadı sağlamaya

muvaffak olamayacağımı bilmiş olsam dahi bir Alman prensinin İngiliz bayrağını aşağılamaya cüret etmesini asla havsalama sığdıramam. Ve diğer kral ve prenslerin hepsi onun tarafını tutmuş olsalar bile, yine İngiltere'nin namusunun, şan ve şerefinin kusursuzluğu için kanımın son damlasını dökünceye kadar uğraşmaktan bir an boş kalamam! Anlaşıldı mı Thomas!

- Ferman efendimizin!

- Öyleyse haydi git! Verdiğim emirleri harfiyen yerine getir!

Richard'ın emirlerini yerine getirmek üzere Lord Thomas kral çadırını terk etmek üzereyken, bizim Dünyadan Geçmiş sanki bütün yeryüzü hükümdarlarının verebilecekleri emirlerin üstünde bazı semavî emirleri tebliğ için gelmiş gibi bir tavırla kralın çadırına girdi.

Dünyadan Geçmiş'in bu şekilde çadıra girmesinden dolayı Richard'ın epeyce canı sıkıldı. Fakat acayip tavırlı ziyaretçi esasen bir kilise adamıydı, kendisi ise kilisenin hamisi durumundaydı. Bu yüzden Dünyadan Geçmiş'i saygıyla kabul etti. Bununla beraber vermiş olduğu emirlerin süratle uygulanmasını Lord Thomas'ya işaret ve ihtar ettiyse de Dünyadan Geçmiş hemen lordun önüne geçti. Gitmesine engel olduktan sonra sakalı bıyığına karışmış, göğsü bağrı açılmış, değnek gibi kolları meydana çıkmış, uzun saçları iskelet halindeki çehresinden aşağı dökülmüş olduğu halde çadırın içinde ve Richard'ın karşısında çılgınca feryatlarla kıyametleri koparmaya başladı:

- İki Hıristiyan hükümdarı arasında gaddarca, hunharca bir düşmanlığa yol açacak olan bu teşebbüsü kilise ve onun vekili olan Papalık makamı adına men ederim! Omuzları üzerinde haç işareti taşıyan, aralarında işbirliği ve kardeşliğin geçerli olacağına dair anlaşıp yemin etmiş olan Hıristiyan büyüklerine bu haller yakışır mı? Kral

Richard! Yeminine uymayıp, dine aykırı olarak bu adama verdiğin emri şimdi geri alacaksın! Yoksa senin için tehlike, ölüm hazırdır! Canını cehenneme gönderecek olan hançer boğazının üzerinde parlıyor! Ben sana haber vereyim!

Richard hiddetlendi. Dünyadan Geçmiş'in tehlikeden, ölümden bahsetmesinin ilahî kahır demek olacağını anladığı halde, gazabına yenilerek dedi ki:

- Sus divane herif! Senin tehlike, ölüm dediğin şeyler Richard için oyuncak mesabesindedir! Pek çok kılıç hamlesi görmüş olan Richard'ı sen hançerle korkutamazsın!

- Tehlike, ölüm yakındır! Diyorum sana!

Dünyadan Geçmiş biraz evvelki tehditkâr sözlerini böyle tekrar ettikten sonra, sesini yavaşlatarak şunları ekledi:

- Ölümden sonra mahşer gününde muhakeme olacaksın! Oradaki büyük mahkemenin vereceği hüküm pek müthiş olur Richard!

Kendisini dünyada hiç kimseden, hiçbir şeyden korkmaz zanneden ve biraz evvel böbürlenerek konuşan İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard, Dünyadan Geçmiş'in mahşer gününden, büyük mahkemeden, ilahî ukubetten bahsetmesi üzerine beşerin herhalde âciz ve yetersiz olduğunu ve uhrevî azaptan daima korktuğunu anlamış olmalıdır ki, derhal yumuşaklıkla vè adeta pişmanmışçasına bir tavırla:

- Ey saygıdeğer rahip ve ey kerem sahibi peder![29] Senin ruhanîliğini daima tebcil ederim!

Sözleriyle karşılık vermekten, teslimiyet göstermekten başka bir çare görememişti.

---

[29] Hıristiyanların ruhban sınıfı mensuplarına "Aziz Peder" "Kerem sahibi Peder" gibi sıfatlarla hitap ettikleri malumdur. (Mütercim)

Sözlerinin bu derece etkili olduğunu görünce Dünyadan Geçmiş biraz daha kabararak dedi ki:

- Benim ruhaniyetimi ululamaktansa dinî görevimiz hasebiyle sana emirlerini bildirdiğim Hz. İsa'yı tebcil etmelisin! Richard! Siz buraya nasıl mukaddes bir maksat için gelmiş olduğunuzu unutuyor musun? Bütün Avrupa kralları, prensleri buraya Kamame Kilisesi'nin yani İsa'nın kabrinin kurtarılması için gelmediler mi? Ve bu maksadın sağlanması için aralarında daima fikir birliği yapmaya ve kardeşçe hareket etmeye yemin etmediler mi? Şimdi niçin ahdini bozuyorsun? Niçin yemininde yalancı çıkıyorsun? Haçlı erkânı arasındaki muhabbet ve kardeşlik bağlarını niçin kesiyorsun?

İngiltere Kralı, Dünyadan Geçmiş'in bu azarlayıcı hitabını duydukça kızıyor, canı sıkılıyordu. Nihayet kendi kendine: "Bu herifin gerçek içyüzü nedir? Dünya alakalarını terk etmiş bir papaz! Öyle değil mi? Bense bütün kiliselerin en büyük hamisi sayılıyorum. Böyle bir papazın karşımda bu derece pervasızca sözler söylemesi şanımıza gölge düşürür!" gibi değerlendirmeler ve düşüncelerle, evvelce zihninde beliren uhrevî ukubet korkusunu bir dereceye kadar unuttu. Bununla beraber papazı aşağılamayarak ve huzurdan atmayarak dargın bir çehre ile dedi ki:

- Taşıdıkları ruhanîlik sıfatına güvenerek ruhban sınıfının bir hükümdara karşı bu derece yüksek perdeden konuşması için kilise kanununa göre de izin verilmemiş olsa gerektir rahip! Sen buralarını idrakten âciz isen, ben sana hatırlatıvereyim! Ruhanî liderlerin vicdan ve itikadımızla ilgili dinî hususlarda bize karşı bir dereceye kadar irşat edici maruzatta bulunabilecekleri kabul edilse bile, bir hükümdarın şan ve şevketine, bayrağının, ülkesinin namusuna ait olan işlerde müdahale edercesine ihtarlarda bulunmaya hiçbir hak ve yetkileri olamayacağı

açıktır. Hele ben böyle müdahalelere hiç tahammül edemem!

- Benim gibi dünya alakalarını terk etmiş biri ruhanîlik sıfatına mağruren söz söyleyemez. Gurur, azamet bizden pek uzaktır. Richard! Bilmiş ol ki, fakir bu konuda hâtiften gelen sesi tebliğe âlet olmaktan başka bir şey değilim... Farz et ki, manevî bir el çan çalıyor! İşte ben o manevî ele bağlı olan çan gibiyim. Sen bu çan sesine kulak vererek güzel karşılarsan felah bulursun, kulak asmadığın takdirde helak olursun! Bununla beraber ayaklarınıza kapanarak hem Hıristiyan âlemine, hem de nefsinize acımanızı istirham ediyorum!

İngiltere Kralı tekrar yelkenleri suya indirdi ve istirham için diz çökmüş olan acayip tavırlı pîri zorla kaldırmaya çalışarak dedi ki:

- Kalk, kalk! Çoğunlukla ibadet için diz çöken bir kilise adamının –isterse benim gibi bir kral olsun- hiç kimsenin önünde diz çökmesi münasip olamaz. Ey muhterem pîr! Bizim nasıl bir tehlikenin tehdidi altında bulunduğumuzu ve bu tehlikeyi ne şekilde sezmiş olduğunu veya sana nasıl hissettirildiğini söylemeye himmet eder misin?

Yaptığı tehditlere karşı Richard'ın gösterdiği bu inanmışçasına teslimiyet Dünyadan Geçmiş'in memnuniyetini mucip olmuş, koltuklarını kabartmıştı. Tafra satan bir tavırla dedi ki:

- Uzlete çekilmiş olduğum dağların zirvesindeki kule benim rasathanemdir. Bazen yıldızlara bakarım... Bunların vaziyet ve hareketlerinden bir takım hükümler çıkarırım...

Richard Dünyadan Geçmiş'in sözünü kesti. Kaşlarını çatarak sordu:

- Sen müneccim misin, münzevî misin?

- Orası size lazım değil! Siz yalnız dinleyin...

- Söyle bakalım.

- Her zamanki gibi yıldızları gözlemekle meşgul bulunduğum bir gece yıldızların seyir ve hareketleri esnasında her birinin diğerine aktarmış olduğu etkiyi inceliyordum. Yıldızların her birinde diğerine karşı bir tesir vardır ki, aralarındaki münasebetleri teşkil eder. Bu yıldızlarla ilgili münasebetler, sayısı pek sınırlı olan erbabı için pek çok keşifleri içinde bulunduran bir bilgi kaynağı demektir. Yani müneccimler bu vasıtayla hükümler çıkarmaya muvaffak olurlar.

Richard'ın canı sıkıldı. Rahibin tekrar sözünü keserek dedi ki:

- O kadar tafsilata lüzum yok! Kısa kes!

- Tehlikeyi ne şekilde keşfetmiş olduğumu söylememi arzu ettiniz de onun için bu tafsilatı vermeye mecbur oluyorum...

- Peki! Devam et!

- Yıldızların gece hareketlerindeki münasebetler ve etkilerini yani burçları incelediğim sırada İngiltere Kralı Richard'ın burcundan dehşetli bir hal çıkardım.

- Ne imiş bakalım?

- Senin burcunda öyle bir düşman görülüyor ki, hem şan ve şerefini, hem de mevcut saadetini mahvetmek istiyor. Yıldızların bu bildirimlerine bakılırsa, eğer sen üzerine düşen görevi büyüklük taslayıcı bencilce emellerine feda edecek olursan Zuhal burcunun hükümlerince yakın zamanda olacak kanlı, dehşetli bir tehlike seni tehdit etmektedir.

Dünyadan Geçmiş'in biraz evvel yapmış olduğu ihtarlarına bir dereceye kadar kulak vermiş olan İngiltere Kralı, yıldızların hükümlerine dair yukarıdaki detayları işittikçe yüzünü ekşitmeye başlamıştı. Sonunda müneccimlik taslayan ihtiyar papazın sözünü keserek gazaplı bir çehre ile dedi ki:

- Yeter, yeter! Ben müneccimlere inanacak kadar budala değilim. Sen adeta hezeyan ediyorsun ihtiyar!

- Hezeyan etmiyorum Richard! Aklım başımdadır. Kişisel durumum bakımından meslek icabı divane meşrep bir rahip isem de, Haçlıların menfaatlerinin korunması konusuna gelince bir mürşid-i kâmil sayılabilirim. Ben, elinde meşale tutan bir köre benzerim. Meşalenin ışığından kendim faydalanamadığım halde başkalarına kurtuluş yolunu gösteririm. Hıristiyanlık dünyasının, şu Haçlı seferinin faydasına ait ne kadar müşkülatın varsa bana sor, müşkülünü halledemez ve en isabetli cevaplar, en sağlam görüşlerle seni ikna etmeye muvaffak olamazsam o zaman söyle. Lakin şimdiki halde istirhamımı mutlaka yerine getir.

- Hangi istirhamını?

- Haçlı erkânını oluşturan kral ve prenslerin arasına nifak düşürülmemesi hakkındaki istirhamımı.

- Ben kral ve prenslerin ittihat bağlarını koparmak istemem. Ama İngiliz bayrağının haksız yere küçük düşürülmesinden ve aşağılanmasından dolayı bana ne şekilde özür beyan edileceğini ve bu ırzı kırıklığın nasıl tamir edileceğini de anlamak isterim. Ve bundan kendimi men edemem!

- İşte ben de buna dair sizinle müzakere etmek üzere geldim.

- Kimin tarafından geldin?

- Fransa Kralı Philippe'nin talebi üzerine âcilen toplanan Haçlı Genel Meclisi bu konuda gereken tedbirleri aldıktan sonra müzakereler için görevli olarak beni tarafınıza gönderdi.

Richard itiraz edercesine:

- İngiltere'nin namus ve haysiyetine yapılan bir tecavüzden dolayı başkalarının işe karışması kadar garip bir hal düşünülemez!

- Genel Meclis bu konudaki mutabakatınızın imkân dairesinde kabulünü arzu etmektedir.

- Ne gibi?

- Mesela İngiliz bayrağının tekrar Saint George tepesine dikilmesi için Genel Meclis üyeleri muvafakat gösterdikleri gibi, bayrağı aşağılamaya cüret eden caniler aforoz edilecek ve buna cesaret edenleri bildirene büyük bir mükâfat vaad edilecek; suçlular bu şekilde anlaşıldıktan sonra eti ve yağı kurtlara ve kargalara verilecektir.

- Pekâlâ! Ya bu tecavüz ve aşağılamanın faili olduğu kesin olarak malum olan Alman prensi ne diyor?

- Orduda nifak çıkmasına mahal vermemek üzere kendisinden hâsıl olan şüpheyi ortadan kaldırmak için istediğiniz şekilde kendisini temize çıkarmaya hazır bulunduğunu söylüyor.

- Namusla ilgili olan bu gibi önemli meselelerde iki şekilde temize çıkılır. Ya muhakeme yoluyla yahud vuruşma yoluyla... Alman prensi muhakeme yoluyla mı temize çıkacak? Yoksa düelloya mı razı olacak?

- Haçlı liderlerinden bulunması hasebiyle yapılmış olan ahd ve misakı yani Haçlı erkân ve efradından hiç birinin diğerini her ne sebep ve vesile ile olursa olsun öldürmeye cüret edemeyeceği hakkındaki yemini, tabiatıyla sizinle düello etmesine mani olmaktadır... Ondan başka Genel Meclis de...

- Bilirim, bilirim... Genel Meclis de düello etmesine mani olacaktır. Öyle değil mi?

- Evet.

- Müslümanlar aleyhinde açılan bir savaşın devamına cesaret edemeyen ve barış yapılmasını cana minnet bilen bir meclisten beklenen de bundan başka bir şey olamaz! Her ne hal ise, artık yeter azizim rahip! Bu meselede istediğim gibi hareketin adeta bir divanelik olacağını bana hissettirdiniz. Anladım. Hakikaten çirkef çukurun-

da meşale yakmak korkaklık damarlarında kanı donmuş olan bir korkaktan zerre miktarı yiğitlik kıvılcımı çıkarmaktan daha kolaydır. Bu Almanla uğraşarak şeref kazanmanın imkânı olmadığı anlaşıldı. Bunu bir yana koyalım. Buna rağmen, bu kansız, bu namussuz herifin kiliseye karşı yapılmış olan yeminini bozarak bir suç işlemiş olmasını görmek isterim. O zaman kilise kanununa göre cezasını vermek için ne kadar ısrar edeceğimi görürsün. Akkor haline getirilmiş demir kürenin üzerine parmaklarını koymaya ve papazın hazırlayacağı kızgın ekmeği bir lokmada yutmaya mecbur edildiği ve bu cezanın uygulandığı esnada Alman prensinin acı ve ızdıraptan feryada başladığı vakit, ben de karşısına geçip kahkaha ile güleceğim.

- Bu da münasip değil kral hazretleri! Haçlı erkânı arasında şahsî husumetin bu dereceye varmasını Hıristiyanlık menfaatleri açısından oldukça teessüf edilmeye şayan görürüm. Bu gibi nifak ve ayrılıklardan, krallar, prensler arasındaki kin ve düşmanlıklardan Selahaddin'in ne derece faydalanacağını düşünmüyor musunuz?

Dünyadan Geçmiş, Kral Richard'ın karşısında bu şekilde irşat ve ihtarlara devam etmekteyken mabeyincilerden biri kral çadırına girdi. Sur Piskoposu'nun geldiğini ve kralın yüce katına bazı arz edecekleri bulunduğunu haber verdi. Dünyadan Geçmiş ziyaretini daha fazla uzatmak istemediği gibi Richard da piskoposla kendisinin yalnız bırakılmasını işaretle emretmiş olduğundan, ihtiyar rahip hemen çadırı terk etti. Sur Piskoposu kral huzuruna girdi. Gereken selamlama ve ihtiramı gösterdikten sonra dedi ki:

- Genel Meclis tarafından ekselanslarına bazı maruzatta bulunmak üzere geldim.

- Söyle!

- Bütün Haçlı erkânı indinde pek kıymetli olan sıhhat ve âfiyet-i haşmetâneleri müsait olduğu takdirde, liderler meclisinde bulunmanızı bütün kral ve prensler hazretleri istirham etmektedirler.

- Şimdi mi hatırlarına geldi? Pekiyi, hangi liderler meclisinde?

- Genel Meclis üyeleri ile diğer bazı erkân ve liderler şu sırada mühim ve gizli müzakereler yapmak için olağanüstü bir meclis toplanmasına lüzum görmüşlerdir. Ekselanslarının bu meclise başkanlık edecekleri tabii olmakla beraber, Allah'a hamdolsun atlatılmış olan rahatsızlığınız esnasında cereyan edenler hakkında da gerekli ve yeterli bilgiler verilecektir.

- Pekiyi!

Sur Piskoposu, Haçlı Genel Meclisi tarafından tebliğiyle görevlendirildiği davet hizmetini bu şekilde yerine getirdikten sonra Richard'ın huzurundan çekilmek üzere izin istedi. İngiltere Kralı öteden beri diğer kral ve prenslere kırgın olduğundan, sağlık durumunu bahane ederek, yapılan davete icabet edemeyeceğini bildirdi. Ve meclis müzakerelerinin esasları ve askerî harekâtının sonuçları hakkındaki bilgilerin nelerden ibaret olduğunu piskopostan sordu.

Richard'ın kırgınlığını zaten bilen bu ruhanî reisi, istediği iznin verilmediğini görünce:

- Zaten kulunuzun görevi işin bu yönünü de içine almaktadır!

Diyerek Richard'ın istediği bilgileri vermeye mezun olduğunu bildirdi. Bunun üzerine İngiltere Kralı:

- Oturun!

Diyerek başpiskoposu detayları vermeye davet etti.

On Dokuzuncu Bölüm

Meclis

Haçlı orduları hakkında bir takım önemli haberlerin İngiltere Kralı'na bildirilmesi için Sur Piskoposu'ndan daha uygun bir aracı seçilemezdi. Richard bu haberleri başka birinden işitmiş olsaydı öfke ateşinin müthiş yükseleceği ve bunları bildirmekle görevlendirilen kimseyi dinlemek istemeyip huzurundan kovacağı şüphesizdi. Hatta bu akıllı, bu tedbirli ruhanî reis bile arz ettiği şeylerin Richard tarafından dinlenmesi için pek çok güçlüklere rastlamıştır. Çünkü bildirdikleri, Kamame Kilisesi'ni yani Kudüs'ü silah kuvvetiyle tekrar İslam elinden zapt etmek ve bütün Hıristiyan dünyasının ittifakıyla kendisine verecekleri "Haçın Büyük Hizmetkârı" ünvanını almak hususunda İngiltere Kralı'nın beslediği ümidi kökünden yok eder şekilde, gayet üzüntü vericiydi.

Başpiskoposun verdiği bilgilere göre, Selahaddin Eyubî bütün İslam mücahitlerini toplayarak büyük bir gazaya hazırlanıyordu. Anlaşılmıştı ki; zaten delice bir hareketten ibaret olan şu Haçlı seferinin şimdiye kadar yol açtığı ve her gün şiddetini artıran felaketler, bozgunlar üzerine, artık başarıdan ümit kesilmişti. Böyle tehlikeli bir sefere katıldıklarına pişman olan Avrupa kralları da, hem bu yüzden ve hem daha bazı sebeplere dayanarak savaşa devamdan vazgeçmişler, ordularının bakiyele-

rini alıp ülkelerine dönmeye karar vermişlerdi. Hele Fransa Kralı Philippe bu kararda ısrarlı davranıp dönüş hazırlıklarına başladığından, diğer prens ve krallar da ona ayak uydurmaktan başka çare göremiyorlardı. Almanya prensi Leopold'a gelince: Can düşmanı olan İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard'ın büyük kumandanı olduğu iddiasında bulunduğu Haçlı ordularının başarı kazanmalarındansa bozguna uğrayarak ve üzüntü içinde dönmelerini cana minnet biliyordu. Bu yüzden ve aynı zamanda azametli Richard'dan gördüğü aşağılayıcı muameleyi her an hatırladığı için, kralların dönme konusundaki kararlarını fırsat bilmiş, bu planı hepsinden evvel o alkışlamış ve Filistin'i terk etmek üzere maiyetine gereken emirleri vermişti.

Diğer prens ve şövalyeler de birer birer dönmeye hazırlanıyorlardı. Bundan dolayı, şu olanlara rağmen İngiltere Kralı Richard Filistin'de kalmak için ısrarlı olup da İslam mücahitleriyle çarpışmaları sürdürmeye cesaret ettiği takdirde, kendisine yardımcı olarak serseri güruhundan oluşmuş bir takım gönüllülerle Conrade De Montserrat'dan ve Templier Şövalyeleri reisinden başka kimseyi bulamayacağı aşikârdı. Halbuki gönüllü denilen serserilerin hiçbir önemi yoktu. Conrade De Montserrat ile Templier reisinin öteden beri nasıl hırslı ve çekişmeli bir yol izledikleri ise, okuyucuların malumudur. Bu sebeple, Arslan Yürekli Richard için İslam aleyhine çarpışmalara devam etmekte, pişmanlıktan ve bozgundan başka bir şey elde edilemeyeceği de açıktı.

İşin içyüzüne bir dereceye kadar vakıf olan Sur Piskoposu, İngiltere Kralı'nın içinde bulunduğu durum ve konumu anlatabilmek için bin türlü deliller öne sürmeye ihtiyaç duymuştu. Ruhanî reisin söylediklerini bağırarak, tepinerek, yırtınarak dinleyen kibirli Richard, gazaplı bir tavırla çadırda bir aşağı, bir yukarı gezinmekteyken pis-

kopos sözlerine son verdi. Richard ne diyeceğini, nasıl bir yol belirleyeceğini bilmiyordu. Nihayet ilk öfkesi geçti. Soğukkanlılığı geri geldi. Durumu muhakeme edebileceğini hissetmiş veya buna mecburiyet görmüş olmalıdır ki, bir aralık o Arslan Yürekli Richard kuzu gibi yumuşayarak yerine oturdu. Başını öne eğdi. Kollarını göğsü üzerinde çaprazvari kavuşturduktan sonra hindi gibi düşünmeye başladı. Öteki kral ve prensler ülkelerine döneceklerine göre, yalnız İngiliz ordusu için başarı sağlamanın imkân dairesinde olamayacağına dair kendisine –ve fakat zorla- kanaat gelmiş olmalıdır ki, bir müddet düşündükten sonra başını kaldırdı. Sur Piskoposu'na sordu:

- Demek ki krallar kesin olarak dönmeye karar verdiler. Öyle mi?

- Evet.

- Zorları ne imiş?

- Öncelikle Haçlı muharebelerine devam etmenin ikinci bir divanelik olacağına kesinlikle inanmış olmalarıdır. İkincisi...

Başpiskopos sözünün alt tarafına devam etmek istemiyormuş gibi tereddüt ettiğinden Richard:

- Eee ikincisi?

Diyerek devam etmesini ihtar etmişti. Her sözü ölçüp tartarak söylemek alışkanlığında olan rahip ezildi, büzüldüyse de Richard emrini tekrarladığından başpiskopos dedi ki:

- İkincisi, ekselansları tarafından gösterilen büyüklenmeden, üstünlük iddiasından ve bazılarına yapılan aşağılayıcı muamelelerden dolayı hepsinin kırgın ve kızgın bulunmasıdır.

Richard hüzünlü bir çehre ile dedi ki:

- Bazı durumlarda tarafımızdan hata yapıldığını itiraf ederim. Lakin bu kadarcık bir kusurun cezası böyle ağır mı olmalıdır? Yazık değil midir ki, din uğrunda ve Hıris-

tiyanlığın şanını yükseltmek maksadıyla girişmiş olduğumuz şu büyük seferin semeresini tam devşireceğimiz sırada, sırf öfke patlamasıyla –fakat haklı olarak- yapılmış olan bir iki kusurdan dolayı erişilecek gayet feyizli bir mahsul mahvolup gitsin? Bununla beraber, emin olun ki o feyizli, o bereketli mahsul hiçbir vakit mahv ve heba olmayacaktır! Fatihlik hakkı için, Haç'ı ya ben Kudüs surlarının üzerine dikeceğim yahut Richard'ın kabri üzerine dikecekler!

- Bunu yapabilirsiniz. Hem de bir damla Hıristiyan kanı heder olmaksızın yapabilirsiniz.

- Bir barış anlaşmasından mı bahsetmek istiyorsunuz rahip? Fakat o halde Müslüman kanı da dökülmeyecek! Bu oldu mu?

- Kamame Kilisesi'ni, Beyt-i Mukaddes'i, bütün Kudüs'ü hiç kan dökülmeksizin Selahaddin'den almak, bu suretle Hıristiyan ziyaretçilere Arz-ı Mukaddes'in yolunu açmak ve fazla olarak majestelerine "Kudüs Gözeticisi" ünvanı verilmek suretiyle bu kutsal şehrin korunması ve selametini güven altına almak da Haçlılar için büyük bir şan ve şeref teşkil etmez mi?

Richard'ın üzgün yüzünde sevinç belirtileri peyda oldu. Sönük gözleri birdenbire canlanarak parlamaya başladı. Kulaklarına inanamayacağı geliyormuş gibi bir acelecilikle başpiskoposa sordu:

- Nasıl nasıl? Ben, Kudüs-i Şerif'in gözeticisi! Öyle mi? Ne büyük muzafferiyet! Ne azim muzafferiyet! Bütün Haçlı orduları üstünlük sağlamış, hakikaten zafere nail olmuş olsa bundan büyük semere devşirilemez! –Kendi kendine dalarak- Lakin ben rüya mı görüyorum? Haçlı orduları dağılmış! Aralarına nifak tohumu düşmüş, hepsi üzüntü ve bezginlik içinde! Böyle ordudan zafer kazanması mı beklenir? –Tekrar kendini toplayarak- Siz ne diyordunuz rahip? Beyt-i Mukaddes'in Selahaddin'den

alınması... Richard'a da "Kudüs-i Şerif Gözeticisi" ünvanı verilmesi... Öyle mi?

- Evet kral hazretleri.

- Bu ne tatlı hayal?

- Hayal değil, hakikat!

- Bu nasıl hakikat? Selahaddin üstünlük sağlamaya henüz devam ediyor, bizim müttefikimiz olan krallar ise ülkelerine doğru firara kalkışmışken, deminden beri söylediğiniz sözlerin Haçlılar için hakikat şeklinde tecelli etmesine imkân düşünülebilir mi?

- Bu imkân dilinizden dökülecek bir söze bakıyor haşmetlim!

- Rahip! Senin bu muamma gibi sözlerinden ben bir şey anlayamıyorum. İzah et bakayım.

- Selahaddin'den Kudüs'ün alınmasıyla beraber...

Richard piskoposun sözünü keserek:

- Orasını anladık! Anlayamadığım bir taraf varsa o da seferin başından beri hep galip gelen kuvvetli bir düşmandan Kudüs'ü ne vasıta ile alacağımız meselesidir.

- Barışla ve barışçıl yollarla alacağız.

- Selahaddin budala mı? Henüz mağlup sayılan bir düşmanına niçin ve ne vesileyle bu kadar müsaadelerde bulunsun?

- Güzel bir vesile ile...

- Nasıl güzel bir vesile?

Sur Başpiskoposu maksadını hâlâ açıktan açığa söylemeye cesaret edemiyordu. Bununla beraber durumun belirsizlik içinde devamı da mümkün değildi. Başpiskopos kıpırdanıp yutkunmakta iken Richard'ın:

- Söylesene!

Hitabıyla kendisini, içindekini açıklamaya zorlaması üzerine rahip dedi ki:

- Akrabalık, sıhriyet gibi güzel bir vesile ile maksadımıza nail olacağız.

- Anlayamadım! Kim kiminle sıhriyet peyda edecek?

Başpiskopos buram buram terliyordu. Sonunda ezile büzüle bir cesaretle:

- Selahaddin, Prenses Edith hazretlerini izdivacı altına alacak ve bu suretle majestelerinin sıhriyetine nail olacak.

Sur Başpiskoposu, bu tebliğ üzerine Richard'ın kin ve gazap ateşinin patlayacağından, kendisi hakkında kim bilir nasıl gaddarca bir işlem reva göreceğinden korkuyordu. Ama beklentisine aykırı olarak İngiltere Kralı gazaba gelmedi. Bununla beraber bağırırcasına bir sesle dedi ki:

- Selahaddin, akrabamızdan olan Edith'i zevce olarak alacak, öyle mi? Dur bakalım! Bunu senden evvel başka biri de huzurumuza arz etmişti galiba! İyi hatırlayamıyorum ama.. Öyle olacak... Yoksa rüyada mı görmüştüm? Hayır hayır. Mutlaka biri söyledi. İyi bilemiyorum ama... Ya o İskoçyalı haini yahut Müslüman hekim veya Dünyadan Geçmiş söylemiş olacak...

- Dünyadan Geçmiş arz etmiş olsa gerektir haşmetlim! Çünkü o uzlete çekilmiş rahip bu işin gerçekleşmesi için olağanüstü gayret göstermektedir. Hatta başlangıçta majestelerinin müttefiki olan kral ve prenslerin sonradan hoşnutsuzluklarını göstermeleri ve maiyetlerindeki askerî kuvvetleri genel kuvvetlerden ayırmaya kalkmaları üzerine, İslam mücahitlerinin bu ayrılıktan faydalanmalarına mahal kalmamak için Selahaddin ile hemen barış yapılmak üzere Dünyadan Geçmiş gerek İslam liderleri, gerek Hıristiyan liderleriyle birkaç defa müzakerelerde bulunmuştur.

- Anlaşıldı. Görüşmeler sırasında bizim Edith'in desti izdivacı sunulmak suretiyle Selahaddin'e karşı bir de cemile gösterilmiş! Öyle değil mi?

Bu esnada Richard'ın gözlerinden tekrar öfke ateşi yayılmaya başlamıştı. Piskopos bunun önünü almaya davranarak dedi ki:

- Bu konuda her şeyden evvel Papa hazretlerinin muvafakatinin alınacağı açıktır. Dünyadan Geçmiş Roma'da büyük bir üne sahip bulunduğundan Papa makamıyla müzakereleri yürütmeye kendisi görevlendirilecektir.

- O ne demek; ilk olarak bizim muvafakatimizin alınması gerekmez mi?

Sur Piskoposu yaltaklanan ve yumuşak bir sesle:

- Ne demek haşmetlim! Elbette her şeyden evvel majestelerinin muvafakatleri istenecek ve alınacaktır!

- Kraliyet hanedanımıza mensup bir prensesin bir Müslümanla evlenmesine muvafakatimiz istenecek öyle mi? Vah sana Richard vah! Şu seferin başlangıcında, Avrupa'dan Galler gemisine çıkıp dalgaları yararak, rüzgârlara kumanda ederek, ülkeler fethetmek gayretiyle Suriye taraflarına ulaştığın, avının üzerine atılan bir arslanın gösterdiği şiddet ve hararetle geminin baş tarafından sahile atladığın zaman, sonraları sana böyle aşağılıkça bir teklif yapılacağı hiç hatır ve hayaline gelmiş miydi? –Başını elleri arasına alarak- Eyvah! –Piskoposa hitaben:- Devam edin rahip! Devam edin! Tam bir sabır ve sükûn ile sonuna kadar dinleyeceğim.

Sur Piskoposu yaptığı görevin zannettiği kadar zorlukla karşılaşmamasından dolayı fazlasıyla memnunluk duydu. Endülüs'te İslam büyükleri ile Hıristiyan kadınları arasında yapılan evlenmeleri ve bu akrabalık ilişkilerinden Hıristiyanlara sağlanan faydaları ve güzellikleri birer birer saydı.

Richard'ın alnındaki lekelerde yeis ve keder alametleri görünüyor, piskoposa endişeli gözlerle bakıyordu. Derin bir ah çektikten sonra dedi ki:

- Şu sırada bana bir haller oldu ama ne olduğunu ben de bilemiyorum. Zannedersin ki, kendilerine Hıristiyanlığın hizmetkârı olmak süsünü veren kral ve prenslerin alçakça, miskince nasihat ve ihtarları beni de uyuma hastalığına uğratmış, bütün heveslerimi yok etmiştir. Eğer başka bir zamanda böyle alçakça bir teklifi söylemek üzere huzurumuza ruhanîlik sıfatını taşımayan bir kimse gelmiş olsaydı, onu derhal yere sererdim! Eğer bu teklifi öne süren bir rahip ise, kendini mürted (dininden dönmüş) sayarak yüzüne tükürürdüm! Lakin şu anda arz ettiğin teklif, kulağımıza o kadar gönül kırıcı bir söz olarak gelmiyor; bizi gazaba getirmiyor! Hıristiyanlık hamisi geçinen kralların, prenslerin bizim gibi hamiyetli, fedakâr bir müttefiki terk ettikleri ve hatta firar utancı işledikleri bir sırada, Selahaddin Eyyubî gibi âdil, civanmert, alicenap olan ve düşmanı hakkında güya kırk senelik dostu imiş gibi muhabbet ve teveccüh eseri gösteren şanlı bir sultanın akrabalığı şerefini ben canıma minnet bilirim ve böyle bir teklifi duymakla iftihar ederim! Bununla beraber, Haçlı seferinin sırf tarafımızdan yapılmış olan hatalardan dolayı başarıyla sonuçlanamadığı zannına ve söylentilerine mahal kalmamak üzere, şu kutsal ittifak kadrosunun birliğini sağlayan ipin kesilmemesi dindarca maksadıyla, son defa olarak bir daha gayret edeceğim. Şayet başaramazsam Prenses Edith'in izdivacı hakkındaki teklifi yeniden müzakere ederiz. Şimdilik yapılan teklifi ne red, ne de kabul edebilirim.

- Şu halde Genel Meclis'in davetini kabul ederek orada hazır bulunmanız lazım gelir.

Richard bir müddet düşündükten sonra:

- Evet, öyle olacak. Gerçi birden bu daveti reddetmişsem de, şimdi ona icabet etmek, benim nazarımda duruma ve maslahata daha uygundur. Haydi gidelim rahip cenapları! Nazarınızda pek mütekebbir, pek mağrur gö-

rünen Richard'ın –Haçlı menfaatlerini sağlama almak maksadıyla- ne kadar mütevazı bir kral olduğunu Genel Meclis'te göstereceği hal ve hareketten anlayacaksınız!

Kral çadırında hizmete hazır vaziyette bekleyen mabeyincilerin, yaverlerin ve sair hizmetkârların yardımlarıyla Richard giyinmeye başladı. Koyu renkte bir kostüm seçti. Üzerine yine o renkte bir manto giydi. Krallara mahsus övünç işaretlerinden yalnız altın bir halkayı başına geçirdikten sonra Sur Piskoposu'nu maiyetine alarak, müzakerelere başlamak üzere gelmesini bekleyen Genel Meclis'e yöneldi.

Haçlı Genel Meclisi'nin toplanması için geniş bir çadır düzenlenmiş, kapısının önüne üzerinde Haç resmi bulunan büyük bir bayrakla, Kudüs Kilisesi'nin İslam ellerinde güya zulüm altındaki tasvirini temsil eden saçları darmadağınık, elbisesi palaspareden ibaret bir kadın resmini gösterir başka bir flama dikilmişti.

Meclisin müzakereleri bazen gürültülü, patırtılı olduğu ve yüksek sesle cereyan ettiği için, hariçten kimsenin işitememesi ve müzakereler hakkında bilgi sahibi olamaması için özellikle seçilmiş olan nöbetçiler çadıra hiçbir ferdi yaklaştırmıyordu.

Haçlı erkânı, Richard'ın gelmesini beklerken bu çadırda toplanmışlardı. Mecliste hazır bulunmak üzere İngiltere Kralı'nın gecikmesi, düşmanları tarafından bir takım kötü yorumlara uğratıldı. Bazısı arslan yürekli kralın büyüklük taslamasını ispat eden durum ve olayları sayıyor, bazısı da büyüklenmenin, insanın bilmeyerek küçüklüğünü itirafı demek olduğunu söyleyerek, Richard'ın kadrini düşürüyordu. Bundan dolayı meclisi oluşturan üyelerin çoğu arasında İngiltere Kralı'nın olağanüstü özel saygı gösterileriyle karşılanmaması ve protokol töreninin gereklerinden olan muameleden başka hiçbir şekilde ululanmaması karar altına alındı. Ama Haçlı kah-

ramanı meclise girdiği ve hazır bulunanlara muhteşem çehresini gösterdiği zaman durum değişmişti. Gerek İngiltere Kraliyet Sarayı erkânı, gerek Haçlı orduları kumandan ve subayları tarafından "Zaferin parlak yıldızı!" diye nitelenen mavi gözleri, daha çadır kapısından girer girmez vakarlı parıltısını gösterince meclis üyelerinin hepsi birden ayağa kalktılar. Richard'ın yiğitliğini, savaş alanında gösterdiği yararlığını hatırlayarak taparcasına saygı göstermeye mecburiyet duydular.

Bu Haçlı kahramanının en müthiş rakibi olan Fransa Kralı Philippe ile can düşmanı Almanya prensi Leopold, kerhen diğer kral ve prenslere ayak uydurarak, düşmanlarını saygıyla karşılamak zorunda kaldılar.

Richard böyle üstün bir saygı gösterisiyle karşılandığı sırada meclis üyelerinden bir takımları: "Yaşasın İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard! Yaşasın Haçlı Kahramanı Kral!" sloganlarını ayyuka çıkarmış olduklarından, bu azametli hükümdardan nefret eden rakipleri de bu duaya katıldılar.

Richard böyle alkışlar içinde meclise girdikten sonra hazır bulunanlara teşekkür etti. Ve hastalıktan kurtularak Haçlı erkânı arasında bu defa da hazır bulunabilmiş olduğundan dolayı şükranlarını dile getirdi. Sonra meclis üyelerine hitaben dedi ki:

- Kral, prens ve şövalyeler hazretleri! Gerçi şahsımın yüksek meclisinizi işgal edecek kadar ehemmiyeti yok ise de, müzakerelere başlamadan evvel kendime ait bazı sözlerin kulaklarınızla işitilmesini apaçık olan mürüvvetinizden rica eder ve beklerim.

Meclis üyeleri hep bir ağızdan:

- Buyurun! Buyurun!

Diyerek İngiltere Kralı'na memnuniyetle kulak vermeye hazır olduklarını bildirdiler ve yerlerine oturdular. Mecliste derin bir sessizlik hâsıl oldu. Herkes Richard'ın

ne söyleyeceğini beklemedeydi. İngiltere Kralı şu sözlerle nutkuna başladı:

- Bugün Haçlı erkân ve reislerinin şu mecliste toplanmış olmalarını Haçlıların menfaatleri nokta-i nazarından büyük bir bayram sayarım! Çünkü meclis üyelerinden birbirlerine kırgın olanlar bugün hata ve kusurlarını itiraf ederek anlaşma sağlayabilecekler, birbiriyle barışıp uyuşacaklardır. Ey kral ve prensler hazeratı! Siz ki din uğruna düzenlenmiş ve yapılmış olan bu mukaddes seferin hami ve erkânı bulunuyorsunuz. Rica ederim sözlerimi bütün önemiyle ölçüp tartarak inceleyiniz!

- Şüphesiz, şüphesiz!

- İlkönce özür sadedinde şunu itiraf ederim ki, her şeyden evvel ben bir askerim, bir neferim! Bundan dolayı elimin kılıç kullanmakta mahir olduğu kadar dilim kelimelerin idaresine kadir olamaz. Saygıdeğer yandaşlarımdan bazısını lisanımla yaraladığımı bilirim ve bundan dolayı yüce meclisinizde kusur itirafına hazırım. Kuvvetle ümit ederim ki, kırgın olan muhterem yandaş veya yandaşlara bu kadarcık tarziyeyi kâfi sayıyorum. Bunlar, hiddetin yönlendirmesiyle dilimden sadır olan kaba kelimeleri bana bağışlayarak, Filistin'in İslam elinden kurtarılması gibi mukaddes bir teşebbüsü yarı yolda bırakmayacaklar; her türlü garaz ve nefsanîlikleri unutup eskisi gibi bu muazzez maksadın başarıyla sonuçlanmasına gayret edeceklerdir. Duyduklarıma göre, birleşik kadrolarımızı oluşturan kral ve prensler hazeratından çoğu üzüntü içinde ve ordularını yanlarına alarak ülkelerine döneceklermiş. Zinhar böyle bir niyeti eyleme dönüştürmemenizi ve uygulamaya koymamanızı özellikle rica ederim. Bunca fedakârlığa katlanarak girişilmiş olan bu mukaddes sefer güzel bir sonuca ulaşmaksızın Avrupa'ya dönmek, dünyada insanlar için en büyük şan ve şerefi oluşturan muzafferiyeti ve ahirette kurtuluşu ve selameti

terk etmek demektir ki, bunu hiçbir akıllı kabul edemez. Ve Haçlı erkânından hiçbir fert böyle bir iki dünya saadetini şahsî garazlara, nefsanî ihtiraslara feda eyleyemez! Tekrar itiraf edeyim ki, saygıdeğer kardeşlerden birini ve belki de birkaçını lisanımla kırmışımdır. Lakin çocuk yaşından beri kılıç, ok, mızrak gibi sert madenden yapılmış şeylerle oynamaya alışmış olan benim gibi bir askerin çoğu durumlarda dilinin de sert ve kaba olacağını insaf ederek düşünürseniz, Richard'ın bu kusurunu affa ve bağışlanmaya layık görürsünüz. –Bu sırada Fransa Kralı'na hitap ederek:- Ey şanı yüce biraderim![30] Bilmem ki siz de benden nefret ve şikâyet ediyor musunuz? Acaba hiddet halinde kendimi bilmeyerek sizin de hatırınızı rencide etmiş miyim? Eğer benden öyle bir kusur vaki olmuşsa affınızı talep ederim ve tarziye vermeye hazırım!

Richard'ın yollamış olduğu kardeşlik elini sıkarak büyük bir vakarla Philippe şu cevabı verdi:

- Fransa Kralı Philippe'in İngiltere Kralı Richard'dan talep edeceği hiçbir tarziye yoktur! Haçlı muharebelerine devam edip etmemek bahsine gelince: Bu konuda şanı yüce biraderimiz aleyhinde kin ve haset gibi nefsanî öfkelere tabi olmayacağım aşikârdır. Şayet ordumun bakiyesini alarak ülkeme dönmeyi münasip ve uygun görüyorsam bu kararın sebeplerini Avrupa'ca Fransa Devleti'nin bugün içinde bulunduğu durum ve konumda aramak lazım gelir. Avrupa'ca Fransa menfaatlerini, Fransa topraklarını yüz üstü terk ederek sırf İslam aleyhinde savaşa devam etmek için bütün askerî kuvvetlerimi Suriye'de kullanmak ve adeta boş yere telef etmek bence akıl kârı değildir. İşte Fransa Kralı Philippe Filistin topraklarını terk edecek olursa, bu düşüncelerden dolayı terk

---

[30] Hükümdarlar birbirlerine "birader-i alişan" (yüce şanlı kardeş) diye hitap ederler. Bu resmî lakap bugün dahi geçerli ve yürürlüktedir.

edecektir. Yoksa İngiltere Kralı Richard'a hiçbir şekilde kırgın olmamıştır!

Genel Meclis'e girişinden beri ortaya koyduğu istihamkârca ifadelerinden de anlaşılmış olduğu gibi, böbürlenmenin zirvesinden birdenbire yaltaklanma ve dalkavukluğa inmiş olan Arslan Yürekli Richard, Fransa Kralı'nın cevabını dinledikten sonra, tavşan gibi korkakça bir sıçrayış ve yaltaklanmayla Alman prensi Leopold'a doğru yürüdü. Alman prensinin kişisel duygularına kalsa, şüphesiz, Richard kendisine doğru yaklaştıkça yüzünü öte tarafa dönecek, bu suretle nefretini açığa vurmak isteyecekti. Lakin durumu ve konumu müsait olmadığı için, Richard tamamen yaklaştığı zaman Leopold da güya makine ile hareket eden bir cisim gibi gayri ihtiyari yarı ayağa kalkmaya mecbur oldu. Alman prensinin bu ruh halini sezmiş olan o kibirli Richard, bu aşağılanmayı da tahammül havsalasına sığdırdıktan başka, samimiyetle uzanan elini Leopold'a uzatarak dedi ki:

- Azizim prens! Ekselanslarının bize kırgın olması için bazı sebepler vardır. Bizim de sizden şikâyete hakkımız olmak için bayrak hadisesi meydandadır. Bununla beraber aramızda karşılıklı olarak civanmertçe, alicenapça bir af ve bağışlama muamelesi yapar ve birbirimize "Pardon!" dersek, bu üzücü hadise güzel bir şekilde kapandıktan başka, Avrupa'nın barış ve selamette olması ve Haçlı müttefik kadrosunun birlik bağları da korunmuş olur! Haçlı erkânının üzerlerine düşen görev, şimdiye kadar yerküre üzerinde hiçbir kral ve prensin önünde açılmamış olan en mukaddes bir bayrağın şanını yükseltmeye hep beraber ve elbirliğiyle cansiperane çalışmaktan ibarettir. Haç işareti taşıyan birlik bayrağından söz etmek istiyorum! Hepimizin her türlü kızgınlıklarını, her türlü ihtiraslarını unutarak o selamete erme bayrağının altında toplanmamız lazım gelir! Bundan dolayı Saint

George tepesinden kaldırılmış olan İngiliz bayrağı şayet ekselanslarının gazaplı ellerindeyse, bunun tarafımıza geri verilmesini özel olarak rica eder ve o takdirde hiddet ve gazabın yönlendirmesiyle kendimizi kaybederek Almanya bayrağı hakkında vuku bulan aşağılayıcı ve küçük düşürücü davranışlardan pişmanlık duyduğumuzu ortaya koyup, tarziyeye hazır bulunduğuma güvenmenizi isterim. Şurasını de ilave olarak belirteyim ki, böyle bir tarziyeyi, böyle bir itirafı Richard'ın lisanından işitebilmek için dünyada Hıristiyanlığın menfaatlerini korumak gayretinden başka hiçbir sebep, hiçbir kuvvet düşünülemeyeceğini de nazar-ı dikkate almanız lazım gelir.

Diğer kral ve prenslere karşı ifadeleri pek aşağı perdeden olduğu halde Alman prensine gelince kibirli sertliğini bir türlü tam anlamıyla kıramayan; buna rağmen yalvarmaktan başka çare olmadığını da sezmiş olan Richard'ın bu sözlerine karşı Alman prensi gözlerini önüne dikerek hiç cevap vermemiş ve hoşnutsuzluğunu bu şekilde açık etmekten kendini engelleyememişti. Alman prensi tarafından minnettarca ve şükran ifade eden bir karşılık bekleyen Richard, prensin gösterdiği bu manidar sessizlik karşısında mahcup oldu. Kızardı. Leopold'un affına, adamlığına başvurmak gibi elem verici bir tavır göstermek mecburiyetinde bulunduğundan dolayı, hiç şüphe yok ki nadim oldu. Fakat bu duygularını meydana koymaya bir türlü cesaret edemiyor, heykel gibi hareketsiz, suskun duran Alman prensinin karşısında şaşkın şaşkın etrafına bakınıyordu.

Richard'ın sıkıldığını, nasıl hareket etmesi gerekeceğini belirlemekten aciz kaldığını gören ve mecliste hazır bulunan Kudüs Patriki, İngiltere Kralı'nı bulunduğu şu zor durumdan kurtarmak üzere aceleyle yanına koşarak dedi ki:

- Kral hazretleri! Sanırım ki fakirin sözüne, şahitliğine itimat buyurulur.

Ruhanî reisin konuşmaya katılması sayesinde şu zor durumdan kurtulmuş olan Richard geniş bir nefes aldı:

- Elbette, elbette!

Diye Kudüs Patriki'nin sözünü kesti ve ardını getirmesini bekledi. Bundan memnun olan rahip sözlerine devam ederek dedi ki:

- Alman prensi Leopold hazretleri ne doğrudan doğruya, ne de dolaylı olarak İngiliz bayrağına yapılmış olan tecavüzle ilgisi olmadığını meclis huzurunda söylemiş ve bu suretle resmen zimmetini temize çıkarmıştır. Bundan dolayı majestelerinin de buna inanması lazım gelir.

İngiltere Kralı:

- O halde haksız olarak arşidük hazretlerini gücendirmişiz. İşlediğim kusurdan dolayı işte ben af ve atıfet talep ediyorum...

Diyerek tarziye ve barış makamında dostluk elini Leopold'a uzattıysa da Alman prensi karşılık olarak Richard'ın elini tutmadı. Richard fena halde bozuldu. Canı sıkıldı:

- Bu ne demek? Alman prensi az evvel düello etmek üzere kendisine yollamış olduğum zırh eldivenli yiğitlik elimizi reddettiği gibi, şimdi de uzatmış olduğum çıplak dostluk elimizi kabul etmiyor! Bu hale ne anlam verilmesi gerekeceğini doğrusu belirlemekten âcizim! Yoksa ne barış alanında kendine layık bir arkadaş, ne de çarpışma anında onun dengi bir rakip sayılmak derekesinden de aşağıya mı düştük?

Diye bağırmaya başladı. Richard'ın bu öfkesini gören meclis üyeleri kin ve gazap ateşinin bilindiği üzere volkan gibi patlayacağını sanıyorlardı. Kudüs Patriki de şaşırdı. Halbuki İngiltere Kralı'nın bu defaki hiddeti yonga alevi gibi bir anda parlayıp bir anda sönmüştü. Richard

için kibirli sertliği kırmaktan başka çare yoktu. Hele bir müddet düşündükten sonra yumuşak bir tavır alarak:

- Ne yapalım? Layık olduğumuz cezayı çekeceğiz! Hiddet haliyle prens hazretlerini gücendirdik. Şimdi bize kırgın bir yüz gösteriyor... Biz de sabır ve sükût ile yaptığımız hareketten dolayı nadim olduğumuzu gösteririz... Haklaşmış oluruz!

Gibi aşağı perdeden sözler söyleyince, hazır bulunanlar büsbütün hayrette kaldılar. Kimi Richard'ın bu hareketini yüce gönüllülüğüne yorup takdirlerini söylüyor, kimi bu derece yaltaklanmaya mecbur olmasının sırf kendi harisçe düşüncesinin sağlanması maksadıyla yapıldığını sezerek, kralın bu haline bıyık altından gülüyordu.

İngiltere Kralı sözünü bitirince arşidükün yanından çekildi. Almanya prensi hâlâ suratını asarak ne ayağa kalkmak suretiyle, ne de başka bir şekilde saygı göstermedi. Richard daha sonra meclis üyelerinden Fransalı Kont De Champagne ile Marki De Montserrat'ya ve Templier Şövalyeleri'nin reisine başvurarak istirham edercesine konuşmasına devam etti:

- Âcizleri bu yüce meclise adeta bir tövbekâr sıfatıyla geldim! Her kusurumu, her kabahatimi itiraf edeceğim. Şayet sizden birini gazabın yönlendirmesiyle gücendirmişsem söyleyin... Her şekilde gönül almaya hazırım. Yapmış olduğum hareketten dolayı nadim olduğumu şu yüce mecliste açıkça itiraf edeceğim. Söyleyin!... Benden herhangi bir şikâyetiniz var mıdır?

Marki De Montserrat hemen cevap vererek dedi ki:

- Şimdi tövbekâr gibi ortaya çıkıyorsunuz ama son pişmanlık fayda vermez kral hazretleri. Testi kırılmış! Bir daha yerine getiremezsiniz.

- Demek oluyor ki, marki cenapları İngiltere Kralı'ndan hoşnut değil. Belki de onu suçlayacak sebepleri sayabilecektir?

- Şüphe mi var?

- Richard'ı ne ile suçluyorsunuz bakalım marki?

- İlkönce şu Haçlı seferine katılmış olan krallar, prensler, şövalyeler, markiler, kontlar mertebelerine göre şan ve şeref kazanmaya ümitvar iken, bunların onur paylarını İngiltere Kralı gasp etmiş ve bütün Haçlılar nazarında, hatta bütün Hıristiyanlık âleminde kendisini beklenen zaferlerin kaynağı, bu kutsal sefer nizamının sürdürülme sebebi ve bütün orduların büyük komutanı olarak gösterme gayretine düşmüştür. Bu ne büyüklenme! Bu ne hırs ve tamah! Biz ve maiyetimiz Richard için mi kan dökeceğiz? Yoksa şan ve şeref payımızı almaya mı çalışacağız?

Marki De Montserrat sözünü bitirir bitirmez, Templier Şövalyeleri'nin reisi meydana atıldı:

- Mademki Richard hazretleri hepimizin gösterdiği hassasiyetleri anlamak istiyor ve bizi meramımızı anlatmaya davet ediyor; ben de bu konudaki hislerimi ve maksadımı açıktan açığa söyleyeceğim...

Hastalıktan dolayı zaten yüzü solgun olan Richard'ın benzi limon gibi sarardı. Fransa Kralı'ndan ve hatta açıkça düşmanı olan Alman prensinden bile o kadar dostane karşılık görmediği halde, nispeten onların pek altında bulunan marki ile, Templier reisi gibi âdi bir papazdan böyle sözler işitince hiddetten titremeye başladı. Ama bu öfkesini meydana vurmaya bir türlü cesaret edemiyor, düşüncesine uygun bulmuyordu. Bundan dolayı "Ben de bu konudaki hislerimi ve maksadımı açıktan açığa söyleyeceğim." demekten çekinmeyen Templier reisine karşı:

- Buyurun, söyleyin! Richard da sizi ehemmiyetle dinleyecektir!

Yollu alçaltıcı bir cevaptan başka bir şey söyleyememişti.

Templier reisi sözüne devam etti:

- Bunca kral ve prensler susmayı tercih etmişken benim gibi asker bir rahibin şikâyet sedasını yükseltmesi ihtimal ki zarafet ve nezaket kurallarına uygun olamaz. Lakin bir adamın davranışlarını gıyaben kınamaktansa, ayıp ve noksanını yüzüne karşı söylemek, suçlama sebeplerini yüzüne karşı saymak, elbette bir askerin, hem de rahip-ruhanî sıfatını taşıyan bir askerin alışkın olduğu mertlik karakterine çok uyar.

Richard kekeleyerek:

- Öyledir, öyledir! Pek doğru söylüyorsunuz rahip cenapları. Devam buyurun!

- İngiltere Kralı'nın gayret ve cesaretini, savaş meydanında gösterdiği bahadırlığı överiz. Lakin ne yazık ki Kral Richard'ın her vesileyle bütün Haçlı önderleri üzerinde gaspen bir üstünlük iddiasında bulunduğunu ve onları köle gibi emri altında kullanmak istediğini de şikâyet makamında öne sürmeye mecburuz. Kral Richard bilmiş olmalıdır ki, ölümü göze alarak, pek büyük fedakârlıklar yaparak bu sefere katılmış, görüş ve hareketlerinde her şekilde bağımsız olan Haçlı önderleri İngiltere Kralı'nın boyunduruğu altına giremez ve onun harisane emellerine alet olamaz! Gerçi Richard hazretlerinin yiğitliğine, gayretine, servetine, kudretine karşı diğer Haçlı liderleri memnuniyetle bir takım müsaadeler tanımış olabilirler. Ama yine de, sanki açık bir hakkı imiş gibi, her şeyi gasp etmesine ve bizi müttefik derecesinden kendi taraftarı ve adeta tâbi'i ve hatta kölesi derekesine düşürmesine; haiz olduğumuz nüfuz ve iktidarın ileride askerlerle bize tâbi olanların tümü nazarında bu suretle yok edilip ortadan kaldırılmasına sebebiyet vermesine, doğrusu hiçbir vakit göz yumamayız! Bu bizim için maddî ve manevi hayatî bir mesele oluşturur ki, onun kendi aleyhimizde sonuçlandırılmasına elbette razı olmayız ve buna kalkışan bir mütecavizi herhalde can düşmanı saya-

rız. İşte Richard hazretleri! Siz gerçek durumu sordunuz. Ben de doğrusunu söyledim. Benim gibi hem rahip hem de asker olan bir adam riya, yağcılık perdesi altında ve bir takım tumturaklı laflar kullanarak söz söyleyemeyeceğinden, sizce pek acı olması lazım gelen bu hakikatin dilini olanca acılığıyla duymanız ve bundan dolayı öfkeye kapılmamanız icap eder. -Templier reisi daha şiddetli bir dille:- Kızmak değil; adeta nasihat dinlemeniz ve aklınızı başınıza devşirmeniz lazımdır. Sürüden ayrılıp yolunu kaybeden kuzu araştıran İngiliz arslanının bu zavallı av üzerine kurt gibi atılmasına, onu hırs ve tamah dişleriyle paralayarak yiyip karnını doyurmasına asla izin verilemeyeceğini bilmeniz gerekir! Şu mecliste bu sözlerimi işiten kişilerin hepsinin beni ve bu hakikati kalben tasdik ve teslim ettiklerine inancım tamdır. Bunların susmayı tercih etmeleri ise nezaket ve zarafet göstermekten başka bir şeye verilemez. Buna cemile diyemem! Çünkü hiç birinin İngiltere Kralı hakkında böyle bir cemile göstermesine ne vicdanı, ne de gönlünün razı olmayacağını bilirim!

Dilinden ateş saçan bir nutukçu olan Templier reisi bu sözleri söylerken Richard'ın çehresi renkten renge giriyor, bedeninin bütün organları zangır zangır titriyordu. Tam bu esnada dinleyenler arasında dolaşan bir fısıltı kulağa yansıdı:

- Doğru, doğru!

Bu sesler Templier reisinin bütün ithamlarının hazır bulunanların hepsi tarafından tasdik edildiğini anlattığı için, Kral Richard'ın gazap patlamasıyla müdafaa meydanına atılmasına ramak kalmıştı. Lakin şimdi böyle bir hal ve konumda hiddetine yenilerek bağırıp çağırmanın hiçbir faydası olamayacağını, tam aksine yapılan suçlamaların isabetini bir kat daha pekiştirip ispat edeceğini düşünecek kadar soğukkanlılığını muhafazaya -isteyerek ve

istemeyerek- mecburiyet gören o kibirli Richard, susmaktan başka bir çare bulamamıştı. Her ne zaman gazap ve öfke ateşi galeyana gelecek olursa hemen okuması tavsiyesiyle hususî rahibinin ezberletmiş olduğu beş on kelimelik bir duayı mırıldanmakla yetindi! Templier reisi sözünü bitirdikten sonra İngiltere Kralı hem nefsini savunmak, hem de maksadını beyan etmek için büyük bir sükûn ve itidal ile durumu anlatmaya ve içindekini açıklamaya girişti. Richard'ın nutku baştan aşağı hüzün verici bir acıdan hali değildi. Özellikle başlangıcında bu etkilerin daha çok olduğu dikkat çekiyordu. İngiltere Kralı gayet üzüntülü ve mahzun bir tavırla konuşmaya başladı:

- Kral ve prensler ve diğer Haçlı erkânı hazeratının, yaradılıştan gelen huy ve karakter zaafımızı ve meclis toplamaya vakit olmadığında doğrudan doğruya emir verilmesi gibi gayret ve eylemlerimizi bencilliğimize atfederek bize kırılmış olmaları üzücüdür. Tez canlılığın bizce bir yaradılış eksikliği olduğunu itiraf ederim. Ama bizden kaynaklanan hatalar gibi kasıtlı olmaksızın ve kazaen işlenmiş kabahatlerin, tecavüzlerin müttefiklerimiz olan Haçlı erkânının kalplerinin derinliklerinde bu derece kök salacağını; bizim yüzümüzden bu kutsal teşebbüsü yarı yolda bırakacaklarını; başarı zemini üzerinde sebat etmenin izleri görülmeye başlamışken yardım ellerini birdenbire çekivereceklerini ve kılıçlarını saracaklarını; böylece açmış oldukları Kudüs-i Şerif yolundan saparak memleketlerine dönmeye kalkacaklarını asla düşünmezdik! Bu Haçlı seferinin başarıyla sonuçlanması için şimdiye kadarki hizmetlerimizin hata ve tedbirsizliklerimizle denge sağlayacağını umuyorduk. Keza, hücum esnasında Richard'ın herkesten evvel ileriye atıldığı ve ricat halinde hepsinden sonraya kaldığı; muharebe meydanında herkesin ganimet malları paylaşmakla meşgul bulundukları sırada Richard'ın zafer bayrağını yükseltmekten başka bir

şey düşünmediği müttefiklerimizce hiçbir vakit unutulmaz sanıyorduk. Ve bundan dolayı hakkımızda ona göre teveccüh gösterileceğini bekliyorduk. Ama esef olunur ki, ahval umduğumuzun ve beklediğimizin tam tersi olarak ortaya çıkmış ve bizi her suretle üzüp yüreğimizi yaralamıştır... Haçın menfaatlerinin sağlanması, genel maksadın takibi için bazen şiddetli ihtarlarda bulunmuş olsam bile, yine o uğurda ne kendi kanımı, ne de askerlerimin hamiyetli kanını esirgemediğim insaf edilerek hatırlanmalı ve Richard'ın bazı hataları ve hatta kötülükleri bu hizmet ve hüsnüniyete bağışlanmalıdır!... Evet!... Aceleyle askerî bir hareket yapılmasına lüzum görüldüğü veyahut savaşın karışıklığı icap ettirdiği bir sırada doğrudan doğruya emrim altında bulunmayan askerlerin kumandasını geçici olarak üzerime aldığım olmuştur. Bunu büyük bir iftiharla söylerim... Ama bu askerler hakkında ordumuzu oluşturan kendi nefer ve subaylarımız gibi muamele etmiş olduğumu söylemekle beraber, iddiamın doğruluğu için onların kalp ve vicdanlarını şahit gösteririm! Hangisini rencide etmiş, hangisi hakkında kötü muamele reva görmüşsem söylesin! Haçlı ordularının zafere erişmesi gibi gayret isteyen bir maksat uğrunda bedenen şu şekilde hizmet etmiş olduğum gibi mal olarak da her türlü fedakârlığı yaptım. İngiliz ordusunun dışında kalan Haçlı askerlerinin bütün gereçlerini, ilaçlarını getirtmek ve hazırlamak için hazinelerimi döktüm! Eğer Richard bu suretle parasını harcamamış olsaydı, acaba bu askerlerin mensup oldukları ülkelerin hükümdarları bu gereçleri getirtip tedarik edebilecekler miydi? Zannetmem! Güçleri yetseydi getirtip hazır ederler ve böyle büyük bir şerefi yalnız Richard'ın iftihar payına bırakmazlardı! Bununla beraber bizden başka herkesin unutmuş olduğu gidişattan anlaşılan, bu hizmetleri, bu fedakârlıkları şurada büyük bir utançla sayıp zikretmeye

mecbur olduğumdan dolayı hazır bulunan kerem sahiplerinin affını ve geçmiş durumların zikrindense şu sırada alınması münasip olan tedbirlere tevessül olunmasını önemle talep ve rica ederim.

Nutkun burasına gelince İngiltere Kralı'nın alnında bir şevk ve gurur manası okunuyor, gözleri parlıyor; hazirun da derin bir sükût içinde dinliyordu. Richard nutkuna şöyle devam etti:

- Ey kerem sahibi kardeşler ve ey hamiyetli müttefikler! Yeminle söyler ve sizi her şekilde temin ederim ki, hâtiften gelen sesin davet ettiği din görevinde ve muzafferiyette Richard'ın kibir ve gururu, gazap ve hiddeti, hırs ve tamahı hiçbir vakit azminizin önünde bir set, bir engel teşkil etmeyecektir! Hayır hayır! Krallar ve prensler hazeratının oluşturdukları şu kutsal birlik kadrosunun ittifak bağları hiçbir vakit Richard'ın hataları ve karakterindeki zayıflık sebebiyle bozulmayacaktır! Buna tarafımızdan sebebiyet verilecek olursa bizim için yaşamak kabil olamaz! Kerem sahibi müttefiklerin birlik bağının kesilmesindense, hayat ipimizin kesilmiş olması bizce bir daha tercih edilir! Kalp temizliğimizin ispatı için gerekirse şu anda ve genellikle din kardeşlerinin karşısında şimdi sağ elimle sol bileğimi kesmeye ve kendi asker ve tebaamız da dâhil olduğu halde bütün Haçlı ordularına kumanda etmek hakkını da memnuniyetle terk etmeye hazırım. Bundan sonra Haçlı askerlerinin kumandası yüce meclisinizce hangi zevata verilmesi münasip buyurulursa hemen nasb ve tayinini istirham ederim. O zaman da göreceksiniz, kibirlenme ve üstünlük tasladığından şikâyet edilen Richard, şimdiye kadar eli altında bulundurduğu kumandanlık asasını bir serseri mızrağıyla değişecek, Templier Şövalyeleri ve hatta Alman prensi hazretlerinin maiyetlerini oluşturan askerler için bir kumandan olarak tayin ettikleri takdirde, Alman askerleri

arasında kanının son damlasını dökünceye kadar din uğrunda cenk eyleyecektir! Kısacası eğer siz bu savaştan bıkkınlık gösterirseniz ve zırh elbise size ağır gelmeye başlamışsa, arzunuzun yerine gelmesi için maiyetinizdeki askerlerden yalnız on beş bin kişiyi Richard'ın emri altına bırakın.

Bu sırada Richard, güya Haçlı bayrağını Kudüs kale ve istihkâmlarına dikmiş gibi kolunu havaya kaldırarak, bağırırcasına bir sesle nutkuna devam etti:

- Evet! Maiyetiniz efradından yalnız on beş bin kişiyi Richard'a bırakın ve işin sonucunu bekleyin! Kudüs'ü İslam elinden kurtardığımız zaman şehrin kapıları üzerine Richard'ın değil, beldenin fethine muvaffak olanlar olmak üzere icap eden araçları kendisine veren alicenap kral ve prenslerin adını yazacağımızı kesinlikle vaad ederim...

İngiltere Kralı'nın akıcı konuşması ve lisanının sıcaklığı Haçlı liderlerinden büyük kısmının şevk ve gayretini harekete getirdi. Bunların taassup damarları yeniden kabardı. Bu saflar, Richard gibi hamiyetli bir kralın, fedakâr bir kahramanın gerektiğinde göstermiş olduğu kabaca bir muameleden dolayı kendisinden şikâyetin güzel bir hareket olamayacağını şikâyetçi olan liderlere hatırlattılar ve İngiltere Kralına teveccüh ve muhabbetlerini açıkça belirttiler. Hatta, Birinci Haçlı seferini Avrupa'da düzenleyen ve halkı bu sefere davet eden Pierre Lermit'in mutaassıpça vaazlarına cevaben söylenmiş olan "Bize kumanda edin! Hepimizi Kudüs-i Şerif'e götürün! Cenab-ı Hak öyle istiyor! Tanrı isteğinin gerçekleşmesine hizmet ve yardım eden kimse dünya ve ahirette bolluğa kavuşur!" sözlerini, Richard'ın konuşmasına cevap olarak tekrar ettiler!

Bu esnada ansızın vuku bulan alkışlar hazır bulunanların bir kısmını etkilediği için mecliste öyle bir gürültü

koptu ki, çadır kapısı önünde karakol vazifesi yapan nöbetçiler bile işittiler ve alkışlara onlar da katıldılar. Gerek hastalıktan, gerek iklimin tesirlerinden dolayı bu ana kadar miskin ve atıl bir halde kalmış olan Haçlı askerleri ile kumandan ve subayları Richard'ın bir şiddet ve olağanüstü bir hararetle yeniden kavga alanına atılmış olduğunu işittiler. Hatta meclisteki gürültülerin bunu müjdelemek için koptuğunu haber alınca, bütün ordu galeyana geldi ve meclis üyelerinin alkışlarına binlerce askerin ayyuka çıkardıkları "Kudüs! Kudüs! Kudüs'e gidelim! Müslümanlarla savaşalım! Ya ölelim, ya kalalım!" sedaları da eklendi.

Dışarıdan gelen bu sesler çadır içindeki cengâverleri bir kat daha şevke getirdiğinden kıyametler kopmaya başladı ve evvelce Richard'a itiraz eden meclis üyeleri – isterse bir an için olsun- bu genel nümayişe karşı kayıtsız durmaktan çekindikleri için, onlar da Richard'ın tayin ettiği yol haritasını kerhen takdire mecbur oldular. Mecliste artık mütarekenin bitmesinin ardından Kudüs üzerine yürümekten ve Haçlı ordularının muhtaç oldukları erzak ve yardımı tedarik etmekten başka bir görüşme zemini görülmüyor, herkes bu konudaki fikir ve düşüncesini öne sürüyordu. Sonunda meclis dağıldı. Üyelerin her biri aynı taassupkârca duygularla hislenmiş bulundukları halde memnun vaziyette ikametgâhlarına döndüler.

Richard'ın etkili nutuk çekmekteki ustalığının saf insanlar üzerinde geçici bir tesir oluşturduğu araştırıcılarca bilinmektedir. İngiltere Kralı'nın konuşması meclis üyelerinden bir takımını tamamen büyülemiş, bir kısmını geçici olarak etkisi altına almış, başka bir kısmını da bıyık altından güldürmüştü. Marki De Montserrat ile Templier Şövalyeleri'nin reisi bu son gruba dâhil olanların önde gelenlerindendiler. Richard, zorlukları halledicisi ve fetihler rehberi imiş gibi tafra gösterircesine bir

vaziyetle konuştuğu sırada, Haçlı erkânından olan bu iki zat birbirlerine göz, kaş işareti ediyor, hatiple eğleniyorlardı. Meclis erkânı dağıldıktan sonra bunlar çadırlarında birleştiler. Kendi kendilerine enine boyuna sohbete koyuldular. Templier reisi dedi ki:

- Nasılmış azizim marki? Dediğim çıktı mı? Ben sana evvelce ne demiştim? Arslanın yırtıcı pençesine karşı örümcek ağı ne kadar direnebilirse senin kurmuş olduğun tuzağın da Richard'ın hareketine karşı ancak o kadar dayanabileceğini söylememiş miydim? İşte dediğim oldu. Bir kasırga saman çöplerini istediği gibi nasıl dağıtır, nasıl toplarsa, Richard'ın bir üfürüğünün de bir alay eblehi öylece topladığını gözünle gördün.

Conrade, Templier reisinin sözünü keserek:

- Öyle ama kasırga fırtınası geçince bu rüzgârın havaya kaldırmış olduğu saman çöpleri tekrar yere düşer ve eskisi gibi orada sabit kalır.

- Ne fayda! Halkı da korkutur! Böyle vehimli ve saklı görüşmeye ne hacet? Açıkça konuşalım. Fikrimizi açıkça söyleyelim.

- Hay hay! Ne engel var? Söyleyin.

- Dikkat ettin mi azizim marki? Çarpışmanın sürdürülmesi için genel meclis üyelerince alınan bu defaki kararın da hükmü yoktur. Fransa Kralı Philippe ile Alman prensi buna asla muvafakat etmezler... Ama bu dosyanın başka bir kapanışına göre, Richard yine Kudüs Krallığı'nı kapacaktır! Herif nasıl olsa ağını örüyor. Richard'ın bu derece düşük seviyeli bir anlaşma yapılmasına rıza göstermeyeceğini tahmin etmiştik. Ama o mağrur, o böbürlenen kral Prenses Edith'in izdivacına da razı oluyor... Buna ne diyeceksin, bu hale karşı nasıl hareket edeceksin?

- Doğru! Ben Prenses Edith'in Selahaddin'le evlenmesi maddesini barış anlaşmasına özel bir düşünceye daya-

narak koydurmuştum. Sanıyordum ki, Richard bu maddeyi görünce anlaşmanın bütününü reddedecek ve o anda Selahaddin ile tekrar çarpışmaya başlayacaktır. Bu düşünce fena bir politika değildi. Lakin umulanın aksine Richard'ın böyle bir akrabalığı kabul etmesi işi bozdu. Maksadın gerçekleşmesini olumsuz etkiledi. İngiltere Kralı'nın ister Selahaddin'e karşı zafer kazanması, ister böyle bir barış anlaşması yapılmasına muvafakat vermesi, bizim için pek fenadır. Çünkü her iki takdirde de Kudüs Krallığı'nı yakalayacağı şüphesizdir.

- Şu halde sen de itiraf edersin ki, Richard'ın böbürlenme duyguları üzerine kurulmuş bulunan bir politika layıkıyla ölçülüp biçilerek incelenmiş bir yol çizgisi değildir. Sur Piskoposu'nun dilinden işittiğim bir söz beni tamamıyla uyandırdı. Prenses Edith'in evlenmesi hakkındaki plan şu suretle etkili olmak hükmünden düştüğü gibi bayrak olayı da istenilen tesiri gösteremedi. İngiliz bayrağına yapılan aşağılayıcı saldırıyı Arslan Yürekli Richard sonunda tahammül havsalasına sığdırdı ve bu olay gergefte işlenmiş iki arşın canfes kadar önemsiz geçti. Azizim marki! Zannederim ki senin zekâ parlaklığın ve irfanın yavaş yavaş sönmeye başlıyor! Bundan sonra senin tayin edeceğin yolun bence verim sağlaması kabil değildir. Ben kendi yolumu ve hareketimi yine kendim belirleyeceğim...

- Pekâlâ! Ben de senin tayin edeceğin yolu takip edeceğim.

- Şu halde beni dinle: Müslüman esirleri arasında Richard'ın zulmünden, kötü muamelesinden şikâyet eden bir kimse tanımıyor musun?

- Hepsi de şikâyet ediyor. Richard'ın emriyle çektikleri işkenceden dolayı intikam almak sevdasında bulundukları anlaşılıyor...

- Hay Allah onlardan razı olsun! Hakları da var. Bunlar nerede mahpus?

- Hepsi lazım değil. Yalnız biri yeterlidir.

- Hangisi?

- Richard'ın en çok zulüm ve kahrına uğramış olan sorgulanması Genel Meclis'çe bana havale edilen bir esir işimizi görebilir. Ama zavallı esire ziyaretçi yasağı var! Richard'ın tayin etmiş olduğu adamlar muhafazasına görevli. Lakin bilirsin ki, hapishane kapıları bazen layıkıyla kapanmayabilir!

- Evet. Hapishane kapıları layıkıyla kapanmadığı gibi esirin elinde ve ayağında bulunan zincirlere de kilit vurulması unutulabilir. Firardan başka güvenli mahbes olamaz denir. Bu sözü tevekkeli söylememişler!

- Bazı şartlarla bu zavallı esirin sebilini boşaltırsak istenilen sağlanmış olur. Çünkü biçare adam harp esiri olduğu halde Richard'ın emriyle idama mahkûm...

- Sebebi ne imiş?

- Zavallı adam genel karargâha yakın bir yerde yakalanmış ve Haçlı ordusunun durumunu araştıran bir casus diye yakalandıktan sonra hakkında her türlü işkence reva görülmüş. Bunları yapan hep Richard'ın adamlarıdır. Bense niçin yapıyorsunuz, haksızsınız diyemiyorum. Ama bedbaht esiri sorguya çektiğim sırada kendisine bazı şeyler ima ediyorum ve sezdiriyorum.

- Pek iyi ediyorsun; maksadını anlıyorum! Pek müthiş! Ama durum bunu gerektiriyor. Hem de pek çabuk vuku bulması gerekiyor.

- Marki! Bu sırrı sana açıkladım. Fakat kimsenin yanında ağzından bir şey kaçırma! Bu işin şüyuu vukuundan (duyulması olmasından) beterdir! Richard'ın kahrını, gazabını bilirsin. Külümüzü göğe savurur! Başka bir tehlike daha var. Maiyetimde bulunan hizmetçi asker esirin firar için fırsat aradığını hissetmiş. Bu hizmetçi

inatçı, mutaassıp bir herif olduğundan zavallı esirin kaçmasına meydan vermemek üzere aklına gelen her hainliği ve habisliği yapıyor. Bununla beraber bu ve benzeri engellerin önünü almak pek kolaydır. Esirin hapsedildiği yere bir hançer bırakılabilir. Hapis belasından, ızdırabın baskısından kurtulmak üzere esirin bu silahı güzel kullanacağına tam manasıyla inanıyorum. Bunun en münasip vaktinin ise hizmetçinin hapishaneye bir lokma kuru ekmek götürdüğü zaman olacağını müslüman esir pekâlâ anlayabilir...

- İşin bu şekilde kapanması daha sonra büyütülmesine ve meseleye türlü türlü manalar verilmesine yol açabilir. Bununla beraber...

Templier reisi hiddetlenerek:

- Sus, sus Allah aşkına! Bununla beraber, lakin, ama, fakat gibi kelimeler kararsız, sebatsız adamların, daha doğrusu divanelerin diline yakışır sözlerdir. Azim sahibi olan bir kimse cesurca, mertçe hareket eder ve planını uygulamaya koymak için asla tereddüt göstermez!

YİRMİNCİ BÖLÜM

Nübeli Köle

YUKARIDA belirttiğimiz fesat planlarından haberdar olmayan Richard büyük bir şiddetle savaşa devam edilmesi hakkında Haçlı liderleri arasında bir karar alınmasını –isterse gelip geçici olsun- başardıktan sonra, kendi ailesinde barışın ve selametin sağlanması lüzumunu hissetti. Bir müddetten beri cereyan eden durumları soğukkanlılıkla değerlendirebilecek bir iktidarda bulunduğu şu sırada, Saint George tepesinden İngiliz bayrağının ne sebepten kaldırılmış olduğunun hakikatini ve Mağripli tabibe teslim etmek suretiyle uzaklaştırdığı İskoçyalı şövalye ile Prenses Edith arasındaki ilişkilerin içyüzünü anlamak sevdasına düştü. Bundan dolayı kraliçe ile nedimeleri, asla beklemedikleri bir zamanda Sör Thomas'nın ziyaretini hayret içinde kabul ettiler. Richard'ın has kulu, Berengaria'nın birinci meşşatası (kuaförü; nedimesi) Callist'in süratle ve acilen kral nezdine gitmesi gerektiğini haber vermek için gelmişti.

Nedime korkusundan titreyerek kraliçeye sordu:

- Kral hazretlerine ne diyeceğim madam?[31] Sanırım hepimizi öldürecektir... Pek korkuyorum...

---

[31] Avrupa yazışmalarında kraliçelerin resmî lakabı "Madam"dır. Onun için kendilerine hitap edildiği zaman bu tabir kullanılır. (Mütercim)

Kraliçenin cevap vermesine mahal bırakmadan Lord Thomas lafa karıştı:

- Hiç korkmayın Leydi Callist. Kral hazretleri başlıca kabahatli olan İskoçyalı şövalyeyi idam cezasından af buyurdular ve kendisini Mağripli tabibe teslim ettiler. Majesteleri erkek bir mücrim hakkında merhametli karakterlerini bu şekilde gösterdikten sonra –isterse nazarlarında kabahatlı da olsa- bir kadın hakkında şiddetli bir muameleyi reva görmeyecekleri açıktır.

Nedimenin sorusuna cevap olmak üzere kraliçe de söze karışarak dedi ki:

- Callist! Sen zeki bir kadınsın. Zevcim krala karşı bir şey, bir masal uyduruver! Doğru olup olmadığını araştıracak değil ya! Zaten vakti de yok! Bir kıtır atıverirsin olur biter!

Bu defa Prenses Edith de söze karıştı:

- Hayır, hayır! Yalan uydurmak olmaz. Macerayı hakiki şekliyle krala anlatmalıdır. Şayet yalan söyleyecek olursanız ben işin doğrusunu anlatırım.

Lord Thomas:

- Af buyurursunuz kraliçe hazretleri ama âcizane zannıma kalırsa Prenses Edith'in ihtarı pek yerindedir. Gerçi majestelerinin sunacakları ve anlatacakları her şeye kral hazretlerinin itimat buyuracakları şüphesiz ise de, Leydi Callist için bu itimat ve inancı göstermeyecekleri aşikârdır. Bundan dolayı bu işte...

Kralın nezdinde kılı kırk yararcasına sorgulanacağından endişe eden Leydi Callist, Thomas'nın sözünü keserek dedi ki:

- Lord cenaplarının hakkı var. Kral hazretlerine karşı yalan söylemek olamaz. Majestelerini inandırmak için farz edelim bir masal uydurmuş olsam bile huzurlarında yalan söylemeye hiçbir vakit cesaret edemem.

Lord Thomas:

- Doğrudur, doğru!

Dedi. Leydi Callist'i aldı. Richard'ın huzuruna götürdü.

Nedime azmetmiş olduğu üzere, İskoçyalı şövalyenin nasıl bir oyun ve şaka ile kandırılarak Saint George tepesindeki bayrağın muhafazası görevini geçici bir süre için terk etmiş olduğunu bütün hakikatiyle Richard'a anlattı. Bu işte Prens Edith'in hiçbir rolü ve kabahati olmadığını, bütün sorumluluğun kraliçeye ait olması gerekeceğini ekledi. Nedimenin bu şekilde kraliçeyi kocası nezdinde itham etmesi hiçbir kötü niyete dayanmıyordu. Berengaria'ın böyle bir şakasından dolayı kocası tarafından azarlanmayacağını yakinen bildiği için doğruyu söylemişti. Hakikaten Kral Richard karısını o derece sever, hatırına o mertebede riayet ederdi ki, çoğu hallerde Berengaria'ın kocası değil kölesi sanılırdı. Zaten Richard'ın ilk öfkesi de epeydir geçmiş ve çare olmayan bir şey için o derece hiddet göstermenin lüzumsuzluğuna artık kendi de kanaat getirmişti. Çocukluk çağından beri kraliyet sarayının entrikaları içinde büyümüş olan ve Richard'ın meram ve arzusunu en küçük bir davranışından yahut işaretinden sezmeye alışık bulunan Callist, kralın ziyarete geleceğini haber vermek üzere kuş gibi uçarak kraliçenin yanına koştu. Ve böyle bir şakadan dolayı teessüf için Richard'ın önceden kabaca bir muameleyi reva görmesine rağmen, daha sonra, gerek kraliçeyi, gerek nedime ve hizmetlilerini affedeceğine inanmaları için kendi değerlendirmelerine göre yaptığı bir takım yorum ve açıklamaları da ekleyerek arz etti.

Kraliçe Berengaria, nedimesinden yeterli açıklamaları aldıktan sonra güzellik ve endamına en ziyade yakıştığını bildiği giysilerini giydi ve tam bir özgüven içinde kahraman Richard'ın gelmesini bekledi.

Richard karısının yanına geldi. Bir kral, hükmettiği alandaki bir vilayet halkının bağlılık ve itaatin gereklerini unutarak, hoşnutsuzluğa yol açan bir halinden dolayı kendilerini azarlamakla yetinmek; bu merhamet ve iyiliğine karşılık eskisi gibi itaatkâr ve şükredici yüzlerini görmek ümidiyle o vilayete nasıl gelirse, Richard da Berengaria'ın çadırına öyle bir umutla girdi. Ama karısında umduğu şükran ve bağlılık yerine, tam aksine bir serkeşlik, bir hoşnutsuzluk görünce hayrette kaldı. Berengaria, güzelliğinin kocası üzerindeki etkilerini ve Richard'ın tutkunluk derecesini biliyordu. Şayet kocasının öfke ateşi yükselecek olursa, hiçbir üzücü sonucu görülmeksizin yatıştırmaya ve söndürmeye muvaffak olacağına tam anlamıyla güvendikten başka, her arzusunu yaptıracağından da emindi. Bundan dolayı Richard çadıra girip de sırf karısının hoppalığı ve akılsızlığı sebebiyle İngiliz bayrağının aşağılandığından tutturarak, bunun üzülmeyi ve azarlamayı gerektirdiğini söylemeye başlayınca, kraliçe, yapılmış olanın bir şakadan ibaret olduğunu, bunun da eğlenip gülmekten başka bir maksada dayanmadığını şuh bir tavır ve gönül alıcı bir eda ile arz etti. Ve gerçekten Sör Kenneth'i Saint George tepesinin eteklerine kadar indirebilmek için cüce Nektabanus'a emir vermişse de, İskoçyalı şövalyenin korumakla görevli olduğu yeri büsbütün terk ederek kendi çadırına girmek gibi bir cürette bulunması durumundan haberi olmadığına inandırarak, külliyen inkâr etti. Kraliçe Berengaria kendini savunmak için ne kadar akıcı bir dil kullanmışsa, sırf kendinin bir hatasından dolayı askerî kanunların şiddet ve dehşetine uğratılmış olan Sör Kenneth gibi bir âcizin, bir zavallının hayatını, yani çok önemsiz bir hediyeyi, kendisinden esirgemiş olmasından dolayı kocasını suçlayıp paylamaya giriştiği zaman, ondan daha akıcı ve belagatli bir dil kullanıyordu. Bir süre konuştu... Richard'ın haşin tabiatın-

dan şikâyet etti. Ve böyle kanlı bir felakete kendisinin sebebiyet vermiş olacağı düşüncesinin kıyamete kadar hayatını zehir edeceğinden bahsedip hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Richard karısının bu haline çok acıdı. Gözyaşlarını dindirmek, ah ve inlemelerini kestirmek için bin dereden su getirdiyse de Berengaria kocasının tutkunluğuna gururlanarak sözlerini dinlemiyor, durmadan ağlayıp sızlıyordu. Karısının üzüntüsünü gidermek için İngiltere Kralı öteden beri nefret ettiği İskoçyalı şövalyeden bile bahis açtı. Sör Kenneth'in hayatta olduğunu, onu Mağripli tabibe teslim ettiğini; bundan dolayı karısının üzülüp telaş etmemesi gerekeceğini uygun bir dille anlattı. Ama Richard'ın bu sözleri Berengaria'ın gözyaşlarını dindirmek, hüzün ve kederini yatıştırmak şöyle dursun, tam aksine kraliçenin kalp yarasına yeniden bir neşter vurulmuşçasına ızdırabını bir kat daha artırdı. Mahmur gözlerinden kesintisiz teessür gözyaşları dökülmüş olduğu halde Berengaria hıçkıra hıçkıra kocasına dedi ki:

- Ah Richard! En sonunda bana bu hakareti de mi reva gördün? Ben senin önünde başı açık olarak, iki dizim üzerine çökerek ve ayaklarına kapanarak İskoçyalı şövalyenin affını istirham etmişken reddettiğin halde, bir Müslüman tabibin ricasını kabul ettin de onun ihtarlarını karının istirhamına tercih eyledin, öyle mi? Ben bu hakarete nasıl tahammül edeyim? Muhabbetine nasıl inanayım?

Kraliçenin bu nazlı sitemi üzerine Richard'ın sabır ve sükûnu hiddete dönüşmeye başladı. Yüzünü ekşitti. Sertçe bir tavırla şu cevabı verdi:

- Berengaria! Müslüman hekim beni muhakkak bir ölümden kurtarmıştır. Hayatımın sence azıcık bir kıymeti, bir ehemmiyeti varsa Mağripli tabibe mükâfat olarak güçlükle kabul ettirebilmiş olduğum bir şeyi kendisinden

kıskanmaman gerekir. Müslüman hekime keseyle altın teklif ettim, reddetti. Lakin İskoçyalı şövalyenin affını, yaptığı hizmetin karşılığı olarak kabul etti. Bundan dolayı niçin haset ediyorsun? Niçin bana karşı haksız bir takım serzenişlerde bulunuyorsun?

Kraliçe nazlanmayı ve sitemi daha ileriye götürecek olursa Richard'ı gazaba getireceğini ve sonra pişmanlık duyacağını hissetmekle hemen gözyaşlarını sildi. Gülümseyen bir çehre, şuhça bir eda ile kocasına dedi ki:

- Sevgili Richard'ım! Senin hayatın için canım feda olsun! Mademki Sör Kenneth'i Mağripli tabibin mükâfatı olarak affetmişsin, bence de memnuniyet ifadesinden başka bir diyecek söz kalmaz. Keşke Müslüman hekimi benim nezdime de göndermiş olsaydınız. O zaman Berengaria cariyenizin sevgili zevcinin hayatını kurtaran hekime ne kadar şükran ifade edeceğini, olanca servetini tabibe sunmak suretiyle Richard'ın hayatının onun nazarında ne büyük kıymet taşıdığını ispata çalışacağını görürdünüz.

Richard yumuşak ve sempatik bir tavırla:

- Bilirim Berengaria bilirim! Teşekkür ederim sevgili zevcem!

Diyerek kraliçenin gönlünü almaya başladı.

Kısacası karı koca arasındaki çekişme yerini barış ve teslimiyete bıraktı. Lakin adalet hukuku tamamen kayba uğramış olmasın diye, kral ile kraliçe olayın bütün sorumluluğunu arada vasıta olan cüce Nektabanus'a yıktılar. Ve kraliçe artık bu cücenin soytarılığından, dalkavukluğundan bıkmış olduğu için zavallı cüceyi imparatoriçesiyle beraber saraydan atıp uzaklaştırdılar.

Kral ailesi arasında durumlar böyle sürüp giderken, mütarekenin sonunda tekrar çarpışmalara başlanmasının Genel Meclis'te karar altına alındığının tebliği yolunda Selahaddin'in nezdine bir temsilci gönderilmesi belir-

lenmişti. Hem bu sebepten, hem de Mağripli tabibin gönderilmesinden ve güzel hizmetlerinden dolayı İngiltere Kralı'nın bu iyiliğe teşekkür olmak üzere, Selahaddin'e kıymetli bazı hediyeler sunmak istemişti. Bu o arada cüce Nektabanus ile karısı Genovera'in de gönderilmesine karar verildi. Selahaddin'e sunulacak paha biçilmez hediyeler arasında bu iki cücenin hiç münasebet almayacağı hemen hatıra gelirse de, o çağın âdetleri gereğince böyle cücelere, tufeylî, soytarı, maskara, kıssahan, şair namlarıyla anılan daha bir takım eğlence adamlarına ve dalkavuklara hükümdar saraylarında çok fazla rağbet gösterilirdi. Nektabanus ile imparatoriçesi ise boy bosça, akıl ve zekâca bir; bedenlerinin tuhaflığı bakımından ise saray cücelerinin belki de hepsine üstünlük edecek hal ve meziyetteydiler. Bundan dolayı Richard bu canlı hediyelerin Selahaddin nazarında diğer kıymetli hediyelerden daha fazla rağbet göreceğini ve makbul karşılanacağını tahmin etmişti.

Richard, kraliçeden sonra başka bir kadınla çekişmeye mecburiyet gördü. Lakin bu seferki münakaşaya nispetle o kadar önem vermemek, kayıtsız bulunmak üzere hazırlandı. Gerçi Prenses Edith olağanüstü güzelliğe, zekâ ve irfana sahip ve Richard'ın hürmet ve riayetine mazhar bir kadın ise de, kralın ne zevcesi, ne de metresi idi. Bundan dolayı bu prensesin makul sebepler ortaya koyarak yapacağı serzenişlerden kraliçenin haksız şikâyetleri derecesinde korkmuyordu. Prenses Edith kralla yalnız olarak görüşmek ve arz edeceği şeyleri Richard'dan başkasının işitmemesi arzusunda bulunduğundan, İngiltere Kralı karısının odasına bitişik bulunan Prenses Edith'in odasına gitti. Bunları görüşmesi sırasında çingene taifesinden iki cariye dairenin bir köşesinde, o zamanın âdeti üzere diz çöküp oturmuşlardı. Kral ile Edith'in konuşmasını bunların işitemeyecekleri ve işitmiş olsalar bile anlama-

yacaklarını söylememize ihtiyaç yoktur. Bundan dolayı dairede bulunmaları hiçbir mahzur taşımıyordu.

Prenses Edith uzun boyunu siyah bir tül ile örtmüştü. Kadınlara mahsus süs namına ne inci takınmıştı, ne de mücevher. Prenses adeta matem siyahlarına bürünmüştü. Kral oda kapısında görününce prenses hemen ayağa kalktı. Gerekli saygıyı gösterdikten sonra Richard'ın müsaadesi üzerine tekrar yerine oturdu. Kral da Edith'in yanında yerini aldı. İlk önce emir ve iradesini beklemek üzere Prenses Edith hiçbir şey söylemiyor, söze kralın başlamasını bekliyordu.

Richard akrabasından olan prensesle yakınlığı derecesinde laubali bulunmak alışkanlığında olduğu için Edith'in sessizliği, soğuk durması kendisini hayrete düşürmüştü. Sıkılarak sessizliği bozdu:

- Galiba bizim güzel prensesi gücendirmişiz... Güzel yüzüne yakışmayacak şekilde yüzünü ekşitmiş... Gerçekten bir takım üzücü durumlar üzerine prensesten gönlümüz istemeyerek biraz şüpheye düşmüşsek de, bundan dolayı hatırını kırmaması ve bu kadar bir kusuru bize bağışlaması insaflı karakterine ve insanlığına daha çok uyar. Çünkü erkekler kadınlar hakkında daima kuşkucu olurlar, hayal ve vehimlerden ibaret olan şeyleri hakikatmiş gibi anlarlar. Şu halde akrabamızdan olan prenses cenapları bu itiraflarımızı tarziye makamında kabul ederek, Richard'ın öfkenin etkisiyle yaptığı bu hal ve hareketi acaba affetmezler mi?

- Cariyeniz gibi bir prensesin, majesteleri gibi bir kralı affetmek ne haddine! Edith cariyenizi bu derece haddini bilmez zannediyorsanız teessüf ederim haşmetlim!

- Edith! Şimdi bunları bırak da tavrında, yüzünde okunan hüzün ve kederin ne anlama geldiğinin sebeplerini bana söyle... Tepeden tırnağa kadar bürünmüş olduğun bu siyah matem peçesini taşımaya sebep nedir? Seni

bu halde görenler yazıcı (büyücü, muska yazan) veyahut sevdiği nişanlısı ölmüş bir kadın sanacaklardır! Niçin bu kadar mahzun duruyorsun? Niçin bu kadar gama bürünmüş görünüyorsun? Meydanda elem ve ızdırap çekmene yol açacak hakiki bir sebep olmadığını elbette haber almışsındır. Şu halde bu matem elbisesini taşımakta artık bir anlam ve hiçbir sebep yok!

- Hiçbir sebep yok mudur?

- Bence yoktur. Sence varsa söyle... Onun da bir çaresini buluruz.

- İlahî kral hazretleri! Yüce namlı hanedanımızın şan ve şerefi, namus ve haysiyeti gölgelendiği gün gibi ortada iken, bunun hanedan üyelerinin hepsi için büyük acı ve üzüntülere yol açacağı apaçık iken, Edith'in matem siyahlarına bürünmesinin hiçbir sebebi olmadığı iddia edilebilir mi?

Prenses Edith'in maksadını layıkıyla anlamayan ve fakat "Yüce namlı hanedanımızın şan ve şerefi, namus ve haysiyeti gölgelendiği" sözlerinden dolayı epeyce canı sıkılmış olan Richard hemen kaşlarını çattı. Öfkesinin ateşi bir anda galeyana geldi. Gazaplı bir çehre ile:

- Anlayamadım Edith! Yüce namlı hanedanımızın şan ve şerefi, namus ve haysiyeti neden dolayı gölgelenmiş; buna kim sebebiyet vermişse şimdi söyle... Bayrak hadisesinden bahsetmek istiyorsan onun ne şekilde kapatıldığını ve İskoçyalı şövalyenin buradan def edildiğini bilirsin. Başka bir olay, başka bir hadise olmuşsa şimdi söyle. Hemen icabını yapayım.

- Başka bir hadise yok. Mesele hep bayrak hadisesinden kaynaklanan fenalıklar...

Richard büsbütün hiddetlendi:

- Fenalık ne demek Edith? Söyle... Yoksa idamı gereken İskoçyalı şövalye gibi bir haini buradan def etmekle yetinecek kadar gösterdiğimiz insanlık, merhamet de

sizin nazarınızda bir fenalık mı oluşturuyor? Demek o hain herife hiçbir ceza vermemeli, işlemiş olduğu suçu affedivermeli idik; öyle mi?

Prenses Edith Richard'ın alevlenen gazabından asla endişe etmiyor, kral söyledikçe prensesin latif yüzü renkten renge giriyordu. Richard'ın son sözü üzerine büyük bir cesaretle cevap verdi:

- Evet haşmetlim. Yüce ünvanlı hanedanımızın şanına layık olan bu idi. Çünkü majesteleri gibi kudretli bir hükümdar bir suçluyu, bir caniyi ya cezaya çarptırır yahut büsbütün affeder... Ama hiçbir zaman hür, bahadır bir Hıristiyan şövalyesini her ne sebep ve vesile ile olursa olsun esir gibi bir Müslümanın kahredici eline, zincir ve kelepçelerine teslim etmez... Hadisenin böyle bertaraf edilmesi, Sör Kenneth'in hayatının hürriyeti pahasına bağışlanması şanınıza hiçbir vakit layık değildi. Eğer bu kötü bahtlı şövalye idam edilmiş olsaydı bu hareketiniz – isterse görünüşte olsun- adaletin gereğinin yapıldığı şeklinde yorumlanabilirdi. Ama biçareyi Müslümanlara teslim etmek, ilelebet esarete mahkûm eylemek hiçbir şekille bağdaştırılamaz ve onarılamaz zalimce bir hareket demektir. İşte cariyeniz Edith bu zulmü, bu alçalışı majestelerinin alicenaplığına, şanının büyüklüğüne yakıştıramadığı ve fenalığın önünü almak için etkileyici bir çare göremediği için bu şekilde matem siyahına bürünmüş ve ömrünün sonuna kadar matem elbisesini taşımaya karar vermiştir...

Bu görüşme yapılırken Richard bazen öfkeli sözler söylemekle beraber Prenses Edith'in kadınca özelliklerine, iffet ve namusuna riayette asla kusur etmemiş ve o yönleri imadan sakınmıştı. Ama Edith, İskoçyalı şövalyenin Müslüman hekime verilmesinden dolayı kendisini ömrünün sonuna kadar matem-zede sayacağını ve matem elbisesini taşıyacağını açıktan açığa söylemiş oldu-

ğundan, artık Richard da sakınarak konuşmaya lüzum görmemiş ve prensesin söylediklerine karşı şöyle mukabele etmiştir:

- Anlaşıldı prenses cenapları! Siz İskoçyalı haini alenen seviyorsunuz ve aşkınızın hasretinden ise ölüm gibi ebedî ayrılığa tahammül etmeyi tercih ediyorsunuz! Ama müsterih olun prenses! Eğer İskoçyalı şövalye müthiş bir sırra vakıf ise ve bundan dolayı yani bu müthiş sırrı ifşa edebileceği düşünce ve korkusundan dolayı sizce ölümü sürgün ve uzaklaştırılmasına tercih ediyorsa, şimdi yola otuz atlı çıkarılmasını ve şövalyenin tekrar buraya getirilmesini emrederim! Gerçekten böyle bir sır varsa rezalet büsbütün meydana çıkmadan söyleyin de hemen icabına bakalım... Birbirinizin dengi olup olmadığınız meselesini de bir yana bırakarak izdivacınızı...

Doğrudan doğruya iffet ve namusunu alakadar eden ve temiz eteğini lekeleyen bu acı sözlerin, bu hakaretamiz ifadelerin Prenses Edith'e ne kadar tesir etmiş olduğunu tasvir ve tasavvur etmek kabil değildir. Richard söyledikçe zavallı prensesin düşüp bayılacağı geliyor, latif yüzüne utancın kırmızılığı yayılıyor, güzel gözlerine teessür gözyaşları hücum ediyor ve fakat kalp metaneti yine bu üzüntülerine üstünlük ediyordu. Bundan dolayı ağlayıp sızlanarak Richard'ın attığı iftiraları cevapsız bırakmaktansa, olanca kuvvetini topladı ve kralın aşağılayıcı sözlerini kesip, tam bir vakarla ve bağırırcasına bir sesle dedi ki:

- Susun, susun! Şaka ise de yeterli, hakaret ise de; yetişir! Bilmiş olun, akrabanızdan ve yüce namlı bir hanedana mensup olmaktan dolayı siz ne kadar övünüyorsanız, kendisi de öyle bir hak ve övünme hissesine sahip olan bir prensesin temiz kulağı ve iffeti böyle namus lekeleyici sözleri sonuna kadar dinleyemez! İma ettiğiniz bir namussuzluğu da kabul edemez! Richard! Siz benim

gibi temiz etekli bir kızı haksız yere lekelemeye çalışacağınıza, Sör Kenneth gibi bir kahramanı, bir Haç hizmetkârını zorbalığınıza feda ederek Müslümanların intikamcı ellerine teslim etmek suretiyle Haçlıların ve şu dindarca teşebbüsün menfaatlerini ve onunla beraber mensup olduğumuz kraliyet hanedanın şan ve şerefini ne kadar zarara uğratmış olduğunuzu düşünün! Daha doğrusu, sizin gibi kuruntusuna tâbi, vesveseli birçok kimselerin "İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard savaş alanında kendisi kadar ve belki kendinden de fazla yiğitlik gösterebilecek olan ve ordusunun en kahraman askeri bulunan İskoçyalı şövalyeyi kıskandı da bir daha geri dönememek üzere Haçlılar arasından çıkarıp atarak düşmanlarımızın eline teslim etti!" diyeceklerini de bir düşünün!

Görülüyor ki birbirlerini suçlamak için tarafların söylediği sözler pek tatsız, pek aşağılayıcıydı. Prenses Edith'in şu son sözleri üzerine Richard oldukça hiddetlendi. Ayaklarını yerlere vurmaya başladı. Tepindi. Sonunda çılgınca bir tavır ve seda ile haykırarak dedi ki:

- Sen hezeyan ediyorsun Edith! Ben mi İskoçyalı şövalye gibi alçak bir herifi kıskanmaya tenezzül edecekmişim? Sen Richard'ın nasıl bir cengâver olduğunu henüz layıkıyla takdir edememişsin? Keşke o hain şimdi burada olsaydı da hangimizin daha yiğit, daha bahadır olduğunu sana karşı da ispat ediverseydim! Edith, bilmiş ol ki, Arslan Yürekli Richard Haçlı liderlerinden hiçbirinin, hiçbir şövalyenin yiğitliğinden, kahramanlığından dolayı çekememezliğe tenezzül etmez ve bunu ispat için taç ve tahtı bir yana bırakıp hamasette teke tek hangisi ile olursa olsun bir asker, bir nefer gibi vuruşmaktan asla çekinmez. Dedim ya. Zavallı prenses, sen kendini şaşırmış, saçma sapan konuşmaya başlamışsın! Gerçi âşıkının, gönül vermiş olduğun o namussuz şövalyenin kaybolusuna, ayrılığının ateşine dayanamadığın; elem ve ızdıra-

bın sürüklemesiyle üzgün ve gönülden yaralı olduğun anlaşılıyor. Fakat, bir kadının her ne sebep ve zorunlulukla olursa olsun erkek, özellikle bir kral karşısında her türlü zarafet ve nezaket adabını bir yana koyarak bu derece ağzına geleni söylememesi gerekeceğini de unutmamalısın!

- Âşıkımın kayboluşu, ayrılığının ateşi öyle mi? Pek güzel söylediniz Richard! Sör Kenneth'e Prenses Edith'in âşıkı denilebilir. Kahraman şövalye bu ünvanı hak ettiğini ispat etmiş ve bunu hayatı pahasına ödemiştir! Benim için bir tenezzül, adeta bir zül olmuş olsa dahi Sör Kenneth'i yiğitlik yolunda başarıya ulaştıran, kendisi için şevk ve gayret sebebi olan saik, ancak beni düşünmesi idi. Bunu övünerek söylerim. Ama, iffet ve ismetimin saklandığı yerin muhafazasını ihmal ettiğim; taşıdığım kral hanedanı övünç unvanının şan ve şerefini gölgelediğim yollu iftiraları –isterse bir kral tarafından söylenmiş olsun- kesinlikle reddederim ve bunun yalan olduğunu söylerim. Ben iffet yolundan zerre kadar sapmadığım gibi, Sör Kenneth de edep ve namus yolundan ayrılmaya hiçbir zaman cüret etmemiştir.

- Darılma Edith. Ben sana mutlaka iffet yolundan ayrılmışsın demedim. İskoçyalı şövalye gönlünü nasıl kazanmışsa, seni kandırarak bir iftira tuzağına da düşürebilir. Bu aşk ve alaka oyunlarından bir nebze benim de haberim vardır! Sevda denilen şey başlangıçta sessizce, sakince ihtiramlar, iltifatlarla başlar, sonra şiddet, alenîyet kazanır, âşık ile sevgilisi arasında laubalice buluşmalar olur ve fırsat düşünce... Lakin ben de budalalık ediyorum. Kendisini sarayın içindeki kadınların hepsinden akıllı, olgun, ileri görüşlü sayan bir prensese bu yolda sözler söylemenin ne lüzumu var? O aydınlatılmaya muhtaç mıdır?

- Haysiyet ve namusumu gölgeleyecek surette olmadığı takdirde akrabadan bir zatın verdiği nasihatleri büyük bir memnuniyetle dinlerim.

- Prenses! Krallar nasihat vermezler, emir verirler, irade ederler.

- Gerçekten İslam hükümdarları emir ve irade ederler. Çünkü onların tebaası esir demektir. Ama bir Hıristiyan kral tebaasına esir gibi emir ve kumanda etmemelidir.

- Yine hezeyana başladın Edith! Tâbi'in efendisine karşı borçlu olduğu bağlılığa hiçbir vakit esaret adı verilemez. Buna Müslümanlar arasında da, Hıristiyanlarda da itaat, sadakat denir ki, her tâbi için vazgeçilemez bir şeydir. Ve serkeş, âsi sayılır ve isyanının derecesine göre cezasını görür. Bu yönlere senin de aklın erer ya. Ağzından çıkanı bilmediğin için huzurumuzda bu derece pervasız konuşuyorsun! Daha doğrusu Sör Kenneth'in Müslüman hekime teslim edilmesinden dolayı İslamlara kırgın olduğundan garazkârlık ediyorsun. Ama pespaye bir İskoçyalıya bu derece hürmet gösteren, âdi bir serseriye olağanüstü önem veren bir prensesin İslam büyükleri hakkında aşağılayıcı söz söylemesi ve dolayısıyla sözü bize de intikal ettirmesi şaşılacak şeydir! Edith! Sizi temin ederim ve yeminle söylerim ki, can düşmanım, din düşmanım olan Selahaddin, İskoçya Kralı ünvanını taşıyan ve bize "Arslan Yürekli" vasfını çok gören malum William'dan daha fazla sözüne sadık, ahdinde ve yemininde duran bir zattır. William tarafımıza yardımcı askerler göndereceğini yeminle vaad ve garanti etmiş iken bir kişi göndermedi ve bu suretle yemininde yalancı çıktı ve Haç'a karşı hainliğini ispat etti. Edith! Bir an, bir zaman gelebilir ki sen özü sözü doğru bir Müslümanı hain bir İskoçyalıya tercih edersin!

- Hiçbir vakit tercih etmem! Hatta İslam aleyhinde şu Haçlı muharebelerini planlayıp hazırlamış olan Richard

bile daha sonra İslam dinini kabul etmiş olsa, onu da bir Hıristiyana tercih etmem!

- Anlaşıldı, anlaşıldı prenses! Sen dilimizden dökülecek son sözü bekliyorsun. Ben de sonunda onu söyleyeceğim. Ama iyice düşün, enine boyuna durum muhakemesi yap da ona göre bana kesin bir cevap ver. Richard'ın akrabadan, hayırhah bir kişi, bir kral olduğunu da sakın unutma Edith!

İngiltere Kralı bu sözleri söyledikten sonra tatlı dille ve sempatik bir tarzda Prenses Edith'e veda etti. Ama bu ziyaretinin sonucundan kalben pek de memnun olmadı.

*

İskoçyalı şövalyenin gitmesinden dört gün sonra İngiltere Kralı çadırında rahatça oturup dinleniyor, batı yönünden esen serin bir rüzgârdan istifade ediyordu. Vakit akşam... Hava gayet latif... Meltem de İngiltere yönünden esiyor... Bu saf havayı teneffüs ettikçe Richard'ın gözü, gönlü açılıyor; bu rüzgârlar, büyük tasavvur ve projelerinin gerçekleşmesi için bedenen muhtaç olduğu kuvveti sanki İngiltere sahilinden alıp Suriye sahiline ulaştırıyormuş gibi, nefes aldıkça bedenî kuvvetlerinin gittikçe arttığını hissediyor veyahut kendisine öyle geliyordu.

Richard'ın yanında kimse yoktu. Lord Thomas yardımcı askerler ve harp mühimmatı getirmek için gönderilmişti. Kralın maiyeti için görevlendirilen diğer subaylar ise çarpışmalara tekrar başlamak üzere gereken askerî tedbirlerin alınmasıyla uğraşıyorlardı. İngiltere Kralı övünç ve kibirle oturmuş, savaş hazırlıklarıyla uğraşan askerlerin arı kovanı gibi işleyişlerini, süvari beygirleri için nal hazırlayan demir ocaklarının körük seslerini, çekiç darbelerinin latif ahengini dinliyordu. Askerlerin kral çadırı önünden gelip geçtikçe yüksek sesle ve büyük

bir memnuniyetle söyledikleri gurur dolu sözler, Richard hakkındaki övgüler İngiltere Kralı'nın dimağının tatlanmasına hizmet ediyor, övünmesine ve sevinmesine yol açıyordu. Richard'ın kulakları bu övgüleri bir gurur neşvesi içinde işittiği ve kendisi Kudüs'ün İslam elinden tekrar zaptı gibi ham hayalle gönül avuttuğu esnada, mabeyincilerden biri kral huzuruna girip Selahaddin Eyyubî tarafından gelen bir murahhasın görüşme talebinde bulunduğunu arz etti.

Richard dedi ki:

- Hemen huzurumuza gelsin. Meramı ne ise söylesin. Gueselin! –Mabeyincinin ismi- Selahaddin'in göndermiş olduğu temsilciye saygı ve hürmette asla kusur etmeyeceksiniz ve kendisini layık olduğu protokol töreni ile kabul eyleyeceksiniz.

Bunun üzerine mabeyinci kral huzuruna bir adam aldı. Lakin bu adam Selahaddin Eyyubî tarafından gönderilmiş bir murahhasa benzemiyor, zenci bir esir olduğu sima ve kıyafetinden anlaşılıyordu. Bununla beraber taşıdığı bir gümüş kılade (gerdanlık) ile bilezikler kölenin kahır altında değil insaniyet sever bir şefkatle yetiştirilmiş olduğunu ispat ediyordu. Zencinin belinde bir kılıç, kuşağında bir hançer vardı. Kılıcının kabzası gümüşten ve fakat kılıfı gümüş üzerine geçirilmiş bir yılan gömleğinden yapılmıştı. Sağ elindeki harbenin çelikli ucu gümüş gibi parlıyor, sol eliyle sırmalı bir şeride bağlanmış gayet güzel ve cins bir tazı tutuyordu.

Nübeli köle kral huzuruna dâhil olur olmaz saygının gereğini yerine getirdi ve sırmalı ipek bir kese içinde mahfuz bulunan ve arapça yazılmış olan Selahaddin'in mektubunu Richard'a takdim etti. İçinde Gazi'nin özel mektubu bulunan sırmalı kese, mektubun "Anglo-Norman" diliyle yapılmış aşağıdaki tercümesini de içeriyordu.

"İngiltere Arslanı Kral Richard'a,

Biz ki Allah'ın yardımı, Hazreti Peygamberin ruhaniyeti ile Mısır'ın sultanı, Şam kıt'asının hükümdar-ı sahip-kıranı, namlı şehriyar, kara ve denizin güneşi âdil Selahaddin'iz. Tarafınıza teklif edilir ki:

Son olarak elimize ulaşan mektubundan anlaşıldığı veçhile sen barış yapılmasına ve barışıklığa, tekrar cenk ve cidali tercih ediyorsun ve bu suretle düşmanlığımızı tekrar davet ederek, kan dökülmesinin beyhudeliğinden kaynaklanmış olan insaniyet-perverce arzumuza muhalefet ediyorsun. Lakin bilmiş ol ki, bu azim ve kararında körü körüne ve tam bir büyüklük taslayarak hareket etmekte olduğunu çekilmiş olan kılıcımız sana gösterecek, kandırmış olduğun Haçlı Genel Meclisini aldığı bu karardan dolayı pişman edecektir!

Bununla beraber takdim etmiş olduğun hediyelerden ve bilhassa pek fazla rağbet ve memnuniyetimize sebep olan cücelerden dolayı teşekkürümüzü beyandan kendimizi men edemeyiz ve bu cömertlik gösterinize karşılık olmak üzere "Zuhank" adında Nübeli bir köle gönderiyoruz. Bu esirin rengine bakarak kendini insanların en adisi, en ahmağı gibi karşılamamanızı rica ederim. Güneşin harareti tesiriyle kabuğu kararmış olan meyve, diğerlerinden lezzetlidir. Size armağan ettiğimiz bu kölenin zekâ ve irfanı da takdire şayandır. Tarafınıza güzel hizmetler sunacak zamanın yaklaşmasından dolayı kendisini bilhassa hoşnut nazarınıza havale eder ve savaş alanında kozumuzu paylaşmak üzere tamamıyla sağlığınıza kavuşmanızı ve kuvvetlenmenizi O güzellikleri bağışlayan(Allah)dan temenni eyleriz!

İmza: Selahaddin"

Bu mektupta Selahaddin Eyyubî'nin imzasından başka bir de mührü bulunuyordu.

Richard, huzurunda ayakta saygıyla emre amade bekleyen zenci köleyi derin bir sükûtla inceliyor, seleflerinden VIII. Hanry gibi bu İngiltere Kralı da adaleleri güçlü,

göğsü geniş olan kahraman kıyafetli adamları sevdiğinin nişanesi olmak üzere kölenin kalıp ve kıyafetinden fazlasıyla memnun olduğunu hal diliyle ifade ediyordu. Bir müddet devam eden bu sessizce incelemeden sonra köleye hitaben sordu:

- Sen Müslüman mısın?

Zenci esir "Hayır!" anlamında başını sallamakla beraber istavroz çıkarmaya başladı. Sonra yine evvelki saygılı konumunu aldı.

Richard kölenin Hıristiyan dinine mensup olmasından dolayı bir kat daha memnuniyet hissederek dedi ki:

- Sen Nübeli bir Hıristiyansın öyle mi?

Zenci şifahen cevap vereceği yerde bu defa da baş işaretiyle "Evet!" dediğinden Richard, zencinin dilsiz olduğunu anlamakta gecikmedi. Bununla beraber merakını gidermek için sordu:

- Sen dilsiz misin? Niçin lakırdı etmiyorsun?

Zenci köle parmak işaretiyle dilsiz olduğunu bildirdi...

- Kulağın sağır mı?

Esir kulaklarının işittiğini şimdiye kadar yapılmış olan karşılıklı konuşmalarla ispat etmiş olduğu gibi, Richard'ın sorusuna cevaben vuku bulan ifadesiyle de teyit etti.

- Silah ve zırh elbise temizleyebilir misin?

Dilsiz köle işaretle tasdik cevabı verdi ve Richard'ın emrini beklemeden çadırın direğinde asılı bulunan zırhlı miğferle elbisenin yanına doğru ilerledi. Savaş elbisesinin temizlik ve kullanımında maharet sahibi olduğunu ispat eder şekilde Richard'ın zırhlı kıyafet ve miğferini eliyle evirip çevirmeye başladı.

Köle, adaleleri kuvvetli, iri vücutlu bir adam olduğundan dolayı zaten memnun olan İngiltere Kralı, zencinin

savaş araç ve gereçleri kullanmakta usta olduğunu anlayınca şaşkın bir çehre ile dedi ki:

- Senin becerikli, zeki bir adam olduğunu gördüm. Memnun oldum. Selahaddin'in bu hediyesinden dolayı ne derece müteşekkir bulunduğumu ispat için seni çadırımda alıkoyacağım ve özel hizmetimde kullanacağım. Dilsiz oluşun bence bin kat tercih sebebidir. Burada geçen konuşmaları başka yerde tekrar edemediğin gibi, münasebetsiz cevaplarla canımı da sıkmazsın!

Nübeli köle saygılı bir takım tavır ve hareketlerle teşekkür arz ettikten sonra, birkaç adım geri çekilerek yeni efendisinin başka emir ve iradelerini beklemeye başladı.

Richard dedi ki:

- Seni tayin ettiğim hizmetin ifasına şimdi başlayacaksın. Şu kalkanın üzerinde bir pas, bir leke görüyorum. İlk önce o pası çıkar. Lekeyi temizle. Kalkan gümüş gibi parlayacaktır. Selahaddin'in namusu, ünü ve şöhreti nasıl lekesiz ise onun karşısına ben de öyle lekesiz bir kalkan, parlak bir elbise ile çıkmak isterim...

İşte bu sıradaydı ki, dışarıda bir boru sesi işitildi. Sonra elinde bir paket mektup ve başka yazılar bulunduğu halde Sör Hanry Neuville kral çadırına girdi:

- İngiltere'den geliyor haşmetlim!

Diyerek mektup paketini Richard'a takdim etti.

Kral mahzunca bir tavır ve fakat özel bir önemle paketi aldı. Mırıldanmak türünden bir sesle söylenmeye başladı:

- İngiltere'den öyle mi? Bizim İngiltere'den!... O aziz vatandan... Sadık tebaamız, sevgili evlatlarımız kralların hastalıktan, elemlerden ve kederlerden neler çektiğini, etrafını dost suretinde bir takım düşmanların almış olduğunu bilmezler... Ah bilseler... Halime acırlar...

Richard mırıltıyı keserek gelmiş olan yazışmaları açmaya başladı. Lakin ilk açtığı yazışma evrakını okur okumaz benzi kül gibi oldu:

- Neuville! Beni yalnız bırak. Mektupları okuyacağım.

Emriyle mabeyinciyi uzaklaştırdıktan sonra:

- Eyvah!... Sükûn ve asayişin yürürlükte olduğu bir memleketten böyle üzücü haberler gelmez! Bu dilekçenin içeriğinden anlaşılıyor ki bizim İngiltere'ye de nifak tohumu saçılmış, tebaamız bölük bölük olmuş!.

Richard diğer yazıları da birer birer açtı. Tam bir önemle ve keder içinde okuyup incelemeye koyuldu. Yapılan başvuruları birer birer inceledikçe hükmettiği alanda baş göstermiş olan fitne ve fesadın derecesini anlıyor, fazlasıyla telaşlanıyordu. Hele Londra belediye başkanı ortaya çıkan kargaşalar hakkında gerekli detayları da vermişti. Bunda, Kral Richard'ın biraderleri John ile Geoffrey arasında müthiş bir nifak çıktığını, bu iki prensin Alby başpiskoposu ile çekişmeye başladıklarını, eşraf ve ileri gelenlerin bu nifak ve ayrılıktan faydalanarak köylülere dayanılmaz zulüm ve kötülükler yapmaya kalktıklarını, bu güç yetmez muamelelerden dolayı köylüler ayaklandıkları için birçok köy ve kasabalarda elem verici olaylar meydana geldiğini ve kan döküldüğünü, ölü ve yaralı miktarının çok olduğunu ifade ediyordu. Bundan dolayı Richard ne yapacağını şaşırmış, elleri titreyerek öteki yazışmaları açmaya koyulmuştu.

Mektupların ikisini, üçünü daha okudu. Hepsi de Richard'ın hükümranlık nüfuzunun geçersiz kalmak, krallık asasının elinden gitmek üzere olduğunu bildiriyor ve en akıllı, en sadık vekilleri ve danışmanları bir an vakit kaybetmeyip hemen İngiltere'ye dönmesini rica ve işaret ediyorlardı. Başvekil karışıklığın, ayaklanmanın yayılımını ve önemini detaylarıyla bildiriyor, Richard'ın süratle ve acilen İngiltere'ye dönmesini istirhamdan son-

ra, bu iç savaştan, bu fitne ve fesattan Fransa'nın ve İskoçya'nın faydalanmalarının tabii bulunduğunu, o durumda ise fenalığın önünü almanın zor ve belki imkânsız olacağını da ilave etmişti.

Richard endişe belirten dilekçelerle dolu olan bu yazıları tekrar tekrar okudu. Hepsinin içeriklerini birbiriyle irtibatlandırarak ülke durumunun pek vahim olduğuna tam anlamıyla kanaat getirdi. Biraz evvel İngiltere sahillerinden esip gelen serin rüzgârdan istifade etmek üzere çadırının girişinde perdelerini kaldırmış, pencerenin önünde yer almıştı. Orada, kendisi dışarıda nöbet bekleyen karakolları gördüğü gibi, onlar da kendisini pencere önünde görüyorlardı. Şu anda ise, Arslan Yürekli Richard, gelen mektupların içeriklerinden Dümyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olmak üzere bulunduğunu anlayınca ne yapacağını şaşırmış, etrafında cereyan eden şeyleri göremeyecek kadar üzgün ve düşünceli kalmıştı.

Nübeli köleye gelince: Bu zavallı da kral dairesinin ücra bir köşesinde, karanlıkta, yeni efendisinin vermiş olduğu hizmetle meşgul bulunuyordu. Zenci köle Richard'ın pullu zırh elbisesini güzelce silip parlattıktan sonra Arslan Yürekli Kral'ın dehşetli kalkanını temizlemeye çalışıyordu. Haçlı muharebelerinde Hıristiyan cengâverleri süvari oldukları zaman üçgen şekilli hafif ve dar bir kalkan kullanırlardı. İngiltere Kralı ise kendini savunmak için bu dar kalkandan daha geniş ve gayet büyük bir kalkan seçmiş, gerek keşif yaptığında, gerek kale ve müstahkem mevkie yapılan hücumlarda o dehşetli kalkanı kullanmakta idi. İşte, Richard öteden beri ümit ettiği zafer esintine bedel bu defa memleketi tarafından esmiş olan çöl rüzgârının tesiriyle baygın bir halde çadırın penceresi önünde oturup düşünmekteyken, zenci köle de İngiliz cengâverinin o dehşetli kalkanını temizlemeye dalmıştı. Düşmanın nazar-ı dikkatini çekmemek için

Arslan Yürekli Kral bu kalkanının üzerine armasını isteyerek nakşettirmemiş ve ona benzer süs ve işaretler yerine kalkanının yüzeyine iki kat çelik geçirtmişti!

Richard ile kölesi böyle meşgul bulundukları sırada sahnede yeni bir aktör boy gösterdi ve kral çadırı önünde toplanmış bulunan İngiliz askerleri arasına katıldı. Bu askerlerin bir kısmı krallarının pencere önünde üzgün ve kederli bir halde düşünce deryasına dalmış olduğunu görünce, alışkanlıklarının tersine sessiz sakin nöbet bekliyor, bir kısmı da hasretini çektikleri para yerine çakıl taşlarıyla kumar oynuyorlardı. Bir takımları ise yeşil kaputlarına bürünerek boylu boyunca yere uzanmışlar, İslam mücahitleriyle yeniden girişilecek muharebeye dair yavaş sesle aralarında konuşuyorlardı. Sahneye yeni çıktığını belirttiğimiz ve askerleri eğlendirmek için ordugâha gelmiş olan şahıs, kral çadırı önündeki nöbetçiler esneyerek, gerinerek ve adeta uyuklayarak miskincesine güya karakol görevi yaparlarken sırıtarak, göbek atarak bunların yanına sokuldu. Bu şahsın kıyafetine, tavır ve hareketine bakılırsa kendisinin Mısır Kıbtîlerinden erkek bir köçek olduğu kolaylıkla anlaşılırdı. İslam mücahitleriyle Haçlı askerleri arasında mütareke imza edildiğinden beri Kıbtî ve Yahudî taifesinden köçek, çalgıcı, falcı, hokkabaz bir takım sefil insanlar para kazanmak ümidiyle Haçlı ordugâhına gelir, askerleri eğlendirirlerdi. Nöbetçilerin yanına sokulmuş olan Kıbtî köçek dövülmek ve tutuklanmak korkusuyla daha karşıdan göbek atmaya başlamış, böylece maksadını göstermekle beraber serpuşunu da çıkarmıştı. Haçlı askerleri bu Kıbtî köçeğin geldiğini görür görmez:

- Oyna! Bizi eğlendir! Yoksa seni çocukların çevirdikleri topaç gibi döndürünceye kadar kırbaçlarız!

Diyerek tehdide başladılar...

Askerleri memnun etmekten başka bir maksadı yokmuş gibi Kıbtî köçek –tehditle de olsun- bu daveti canına minnet bilerek zilleri taktı, oynamaya başladı. Kıbtî sanatının icrasında o kadar usta, raks ve hareketlerinde o derece çabuk ve kıvraktı ki, askerlerin ortasında fırıl fırıl döndükçe hepsi köçeğin bu çevikliğine şaşıyorlar, göbek atarak soytarılık ettikçe ağızlarını bir karış açıp gülüyorlardı. Kasırga kuru ağaç yapraklarını kaldırıp fırıl fırıl nasıl döndürürse Kıbtî köçek de öylece dönüyor ve raks esnasında ayakları yere basmıyor zannedilirdi. Köçek böyle döne döne kral çadırının girişine yaklaşmış olduğu halde nöbetçiler bunun farkına bile varmamışlardı. Kıbtî köçek birkaç defa daha döndükten sonra epeyce yorulmuş olmalıdır ki, Kral Richard'a tamamıyla yaklaşmak için elli adamlık bir mesafede hemen yere düştü. Boylu boyunca serildi. Nöbetçi neferlerin biri:

- Su getirin! Su bulun!

Diye bağırarak arkadaşlarını köçeğin imdadına çağırdıysa da başka biri:

- Sen köçeğin yerinde olsan su ile yetinir miydin? Herife şarap verin de aklı başına gelsin!

Demesiyle üçüncü bir asker:

- Evet, evet... Şarap vermeli! Mısır Kıbtîleri Hristiyan'dır. Şarap içerler.

Diye mukabele etti. Bu sırada öteki askerler köçeğin başına üşüşmüş, etrafını almıştı. Bünyesi kuvvetli, cüssesi iri bir nefer köçeği koltuklarından tutarak kaldırmaya çalıştığı sırada başka bir asker de bir şişe şarap verdi.

Kıbtî şarabı bir yudumda içti. Lakin bu, köçeğin kuvvetini geri getireceği yerde tam aksine tehlikeli etkilerini göstermiş, yorgunlukla yere düşen rakkası fazla olarak sarhoş da etmişti. Köçek sarhoş olunca oturduğu yerde bir takım soytarılık yapmaya, İngiliz, Fransız, Felemenk, İtalyan dilleriyle karışık sözler söyleyerek askerleri gül-

dürmeye başladı. Askerlerin kahkahaları, gürültüleri İngiltere Kralı'nı dalmış olduğu tefekkür uykusundan uyandırdığından, Richard'ın canı sıkıldı. Çadırın penceresinden kolunu uzatarak nöbetçilere kızgın bir sesle:

- Ne halt ediyorsunuz be herifler?! Siz kralın ne demek olduğunu bilmiyor musunuz? Çadırımın önünde bu kadar gürültü etmek ne haddinize!

Diye hepsini korkutup azarlayınca, Haçlı askerleri arasında derhal bir sessizlik oldu. Herkes korkudan titremeye başladı. Çünkü Richard'ın huy ve karakterinin bazen güleç, bazen hiddetli olduğunu askerler bile öğrenmişler, ona göre hareket ediyorlardı. Richard'ın canı sıkıldığını, hiddetlendiğini gören nöbetçiler, hemen kral çadırından biraz uzağa gitmeye, şarabın etkisiyle sarhoş olan köçeği kaldırmaya girişmişlerse de Kıbtî ah, vah diyerek askerleri itip buna karşı koyuyor, Richard'ın çadırından uzaklaşmak istemiyordu.

Neferlerden biri yavaş sesle arkadaşlarına dedi ki:

- Ahmak herifler! Ne yaptığını, ne söylediğini bilmeyen bir sarhoş ile uğraşılmaz. Görüyorsunuz ki inat ediyor. Kalkmak istemiyor. Düştüğü yerde bırakın. Patlasın, gebersin! Kral hazretleri çadırdan bize bakıyor. Sarhoşluk halini, inadını görecek olursa hepimizi hançeriyle öldürür. Herifi yerinde bırakın. Sızsın... Richard hazretleri de görmesin.

Bu esnada İngiltere Kralı yarı beline kadar çadırın penceresinden dışarı uzanmış, askerlere kızgın nazarlarla bakmıştı. Richard'ın ateşli gözlerinden, dışa vuran öfkesinden korkan askerler kımıldanamayacak bir halde bulunan sarhoş köçeği düştüğü yerde bırakarak çadırdan uzaklaştılar. Bir müddet sonra kral çadırı önünde yine evvelki sükûn ve sessizlik sağlanmış oldu.

YİRMİ BİRİNCİ BÖLÜM

Katil

HİKÂYE ettiğimiz durumlardan bir çeyrek saat geçmişti ki, Kral Richard çadırı önündeki gürültü ve patırtının def edildiğini görünce İngiltere'den gelen evrakları tekrar okumaya başlamış, tefekkür deryasına dalmıştı. Kral dairesinin bir köşesinde de Nübeli köle durmadan dehşetli kalkanı temizlemekle, parlatmakla uğraşıyordu. Dışarıdaki nöbetçi askerlere gelince; bunlar çadırdan yüz adım mesafede tam bir sükûn ve sessizlik içinde oyuna dalmışlardı. Kıbtî köçek ise aklı başından uçmuş sarhoş bir halde, kral çadırının kapısına yakın bir yerde sızmış ve güya içkinin etkisi altında ağır bir uykuya dalmış, horul horul uyumaya koyulmuştu.

Nübeli kölenin temizlediği dehşetli kalkan o kadar parlamış, o derece parlaklık kazanmıştı ki, etrafında, civarında bulunan cisimler kalkanın yüzeyi üzerinde aynen beliriyordu.

Nübeli köle, köçeğin sarhoş haliyle bağdaşmayacak bir şekilde ve büyük bir ihtiyatla bazen başını kaldırıp gizlice etrafına bakmakta olduğunu parlak kalkana yansıyan gölgeden anladı, endişe ve meraka düştü. Kıbtî köçek, etrafında kimse olmadığını görünce başını tekrar yere koymuş, kendiliğinden hareket ediyormuşçasına

toprak üzerinde yılan gibi süzülerek, arada sırada durup etrafı dinleyerek, gittikçe Richard'ın çadırına yaklaşmıştı.

Köçeğin yaptığı hareket zenci kölenin dikkatini çektiği ve kuşkusunu uyandırdığı için durumun gerektirdiğine göre davranmak, Richard yardım isteyecek olursa hemen koşmak üzere hazır bekledi. Kıbtî sümüklü böcek gibi yavaş yavaş, derece derece ilerlemekte devam ediyordu. On adım kalıncaya kadar Richard'a yaklaşınca hemen ayağa kalktı. Saklamış olduğu hançeri çekerek avı üzerine atılan kaplan gibi İngiltere Kralı'nın arkasından doğru üzerine saldırdı. Bütün İngiltere ordusu hazır bulunmuş olsaydı bile Richard'ı muhakkak bir ölümden kurtarmaya imkân düşünülemezdi. Lakin Selahaddin'in gönderdiği ve her halükârda sadakatli olmasını emrettiği köle öyle kıvrak bir hareketle yerinden fırlamıştı ki, Kıbtî köçek öldürücü hançerini Richard'a eriştirmezden evvel katilin ellerini tutmaya ve Kral'a yapılan suikastı bu suretle önlemeye muvaffak oldu.

Bu sırada inatçı katil ile Richard'ın savunucusu boğaz boğaza gelmişlerdi. Katil köçek, planladığı müthiş cinayeti engellemek için asla beklemediği halde birinin meydana çıktığını ve kollarını tuttuğunu görünce, hançerini ona havale etmişse de kolunu birazcık sıyırtmaktan, hafifçe yaralamaktan başka bir şeye muvaffak olamamış, bünyece güçlü bir zenci olduğunu daha önce belirttiğimiz köle, katil köçeği yere yıkmıştı.

Bu esnada Richard da maceraya vakıf olmakla hemen yerinden fırladı. Taciz edici bir arıyı kovuyormuş gibi telaşsız bir hal ve hareketle kölenin yardımına koştu. Zenci köle ile kral, katili tuttular. Ellerini sıkı sıkı bağlayarak yere yatırdılar. Kral bu olaydan kesinlikle telaşa düşmeyerek gayet sade ve müsterih bir tavırla "Ah hain köpek!" diye bağırarak katilin kafasına şiddetli bir darbe indirdi. Bu darbeden kafatası yarılmış olan köçek iki defa

"Allahu Ekber" diyerek son nefesini aldı ve kralın ayakları dibine serildi.

Bu olay geçtiği sırada olaydan haberdar olan kralın maiyet efradı çadır önüne toplanmışlar, telaşlı telaşlı konuşmakta, öteye beriye koşuşmaktaydılar.

Richard askerine dönerek acı dolu öfkeli bir sesle dedi ki:

- Hakikaten size verilen muhafızlık görevini pek mükemmel bir şekilde yerine getiriyorsunuz! Burada geçen hadiselerden haberdar olamadığınız gibi, cellatlık görevini de bana terk ediyor, katili kendi elimle öldürmeye mecbur bırakıyorsunuz! Susunuz! Kendinizi mazur göstermek için söyleyeceğiniz anlamsız şeyleri dinlemek istemem. Ömrünüzde bir Türk naaşı görmemiş gibi gösterdiğiniz heyecana da son veriniz! Haydi, şu cesedi kaldırıp ordugâhtan dışarıya atın! Bu suikastı kimin telkinleri ile yapmaya girişmişse, başarısız olduğunun anlaşılması için başını gövdesinden ayırarak bir sırık üzerine dikin!

Kral bu emirleri verdikten sonra zenci köleye döndü. Kölenin yaralanmış olduğunu görünce:

- Vay, sen yaralanmışsın. Hem de zehirli bir silahla.

Dedi ve askerlerine dönerek şunları söyledi:

- İçinizden biri yaradaki zehiri emsin! Zehir kana karışmadıkça bir etkisi olamayacağından, emecek olanın üzerinde kötü bir etkisi olamaz.

Richard'ın bu emri üzerine askerler tereddütlü bir şekilde birbirlerinin yüzlerine bakmaya başladılar. Kral askerin bu tereddüdünden sinirlenerek:

- Ne duruyorsunuz? Yoksa ölümden bu kadar çok mu korkuyorsunuz?

Dedi. Kralın bu azarına hedef olan askerlerden biri hemen cevap verdi:

- Hayır, ölümden korkmayız! Lakin esir pazarında alınıp satılan bu zenci hayvanın muhabbeti için zehirlenmiş bir fare gibi ölmek de istemeyiz!

Başka bir asker şöyle mırıldandı:

- Sanki bir frenk üzümü yutulması emir buyuruluyormuş gibi, majesteleri zehir emilmesini irade ediveriyorsunuz!

Askerlerin öne sürdükleri bu kaçınma ve itiraz üzerine Richard:

- Kendimin yapamayacağı bir şeyi ben hiçbir vakit kimseye emretmemişimdir!

Diyerek ve etrafında bulunan bendelerinin istirhamlarına ve hatta bizzat Habeşistanlı kölenin muhalefet etmesine bakmayarak, dudaklarını teklifsiz tekellüfsüz zenci kölenin yarası üzerine koyup zehiri emmeye başladı; istirhamların ve yapılan muhalefetin oldukça abes bulunduğunu bu şekilde ispat etti. Nefeslenmek için İngiltere Kralı bu acayip uğraşısını bir müddetçik bırakmış olduğundan Nübeli köle derhal geri çekildi. Kolunu askıya koyarak İngiltere Kralı'nın bu alçaltıcı operasyonu tekrar etmesine razı olmayacağını dilsizlere has bir takım işaretler, hareketlerle anlattı.

Bu sırada Richard'ın askerlerinden biri de araya girmişti. Bu nefer kralın dudaklarını tekrar zencinin yarası üzerine koyduğunu görmek gibi bir duruma tahammül etmektense dudaklarını, dilini, dişlerini kölenin hizmetine tahsis etmenin canına minnet bulunduğunu ve Richard yarayı emmezden önce zenciyi bütünüyle yutacağını krala söyledi!

Diğer subaylarla birlikte kral çadırına girmiş olan Lord Neuville'in ricaları da başkalarının rica ve niyazlarına eklendi.

İngiltere Kralı bunların hepsine birden cevap olmak üzere dedi ki:

- Haydi, haydi! Avda köpekler tavşanı kaybetmişler gibi siz de geçmiş bir tehlike hakkında bu kadar gürültü etmeyin! Kölenin yarası ağır değil. Pek az kan çıkıyor. Kızgın bir kedi tırmalamış olsaydı bu yaradan daha derin olurdu. Bana gelince, gereksizliği apaçık ise de sırf bir ihtiyat tedbiri olmak üzere biraz tiryak kullanıveririm. Hepsi de olur biter.

Richard'ın Nübeli kölenin yarasını emmesi her ne kadar insaniyet severliğinden ve zenciye duyduğu minnettarlıktan kaynaklanmışsa da, kendisi bir kral, bir hükümdar olduğu için böyle bir operasyona girişmesi, hatta bunu uygun bulması yerinde bir hareket değildi. Bundan dolayı biraz mahcup olmuş ve yukarıki sözleri söylemişti. Lakin Lord Neuville:

- Bu hal ve hareketinizle haşmetli şahsınızı ne büyük bir tehlikeye koymuş olduğunuzu düşünmüyor musunuz?

Gibi sözlere devam edince, Richard lorda susmasını emretti. Sonra dedi ki:

- Bir daha bu tehlikeden, kölenin yarasından bahsetmeyeceksin. Lüzumu yoktur. Maksadım bizim korkaklara, cahillere bir örnek göstermek, şayet Haçlı askerlerinden böyle zehirli silahlarla yaralananlar olursa onların ilk tedavilerine ne şekilde ihtimam gösterilmesi gerekeceğini bildirmekti. İstenen sağlandı. Beyhude telaşa, daha fazla gürültüye mahal yoktur... Neuville! Köleyi al, senin karargâhına götür. Bu zenci hakkında fikrimi değiştirdim. Kendisine özel bir ihtimamla baksınlar. Yarasını tedavi etsinler. Buraya gel! Yaklaş! Kulağına bir şey söyleyeceğim... - Lord Neuville yaklaşır.- Köleyi sana teslim ediyorum... Kaçmasına meydan vermeyeceksin. Muhafazasından şiddetle sorumlusun. Ben bu heriften şüphe etmeye başladım. Zenci köle Habeşistanlı bir Hıristiyan olmakla beraber sanırım göründüğü gibi çıkmayacak!

Anlıyor musun Neuville? Zencinin muhafazasına seni görevlendiriyorum. Bununla beraber ordugâhtan çıkmaya kalkışmadıkça yahut başka bir şekilde kaçmak istemedikçe, şahsî hürriyetinden de faydalanacak ve kendisine hiçbir şey sezdirilmeyecektir. Ondan şüphelendiğimizi hissedecek olursa artık maksadını uygulama mevkiine koymaz. Buraya gelişinin gerçek sebebi de anlaşılamaz. Kısacası, önemine binaen işi ve köleyi senin bence bilinen dirayet ve sadakatine emanet ediyorum!

İngiltere Kralı'nın zenci köle hakkında böyle birdenbire fikir değiştirmesinin sebebini Lord Neuville anlayamamıştı. Bunun sorgulanması da kulluk töresine ve itaatin gereklerine aykırı olacağından Neuville için kralın verdiği emirleri dinlemek ve anlamaktan başka bir yol yoktu. Richard gerekenleri lorda yavaşça söyledikten sonra görevde kusurları görülmüş olan karakol birliği neferlerine dönerek yüksek sesle dedi ki:

- Ey buldog köpekleri! Ve ey biftek ve şarap düşmanları! Size gelince... Siz de hemen yerlerinize döner ve koruma görevine daha dikkatle devam ve itina edersiniz! Kendinizi hâlâ İngiltere'de sanmayın! Orada bir insanın, bir düşmanın hayatına kıyılmak lazım gelse bile mertçe kavga edilir... Birbirini boğazlamazdan evvel elele verilir. Bizim memlekette yalın kılıç meydana çıkılır. Hasıma, karşılaşacağı tehlike mertçesine gösterilir! Lakin burada durumlar böyle değil. Türlü türlü adamlar, düşmanlar vardır. Bunlar insanı kahramancasına vuruşmaya davet etmezler, zırh eldiven yerine ipek eldiven atarak[32] düelloya çağırırlar ve fakat vuruşma alanına varmaksızın rakibi zehirle telef ederler! Bilmiş olun, Filistin topraklarında kalmış olan Avrupalı serseriler, Haç'a hizmettense

---

[32] Avrupa usul ve adetlerince iki hasımdan hangisi rakibini düelloya davet ederse eldivenini çıkarır ve yere atar.

menfaat sağlamaya bakarlar. Bir güvercin tüyüyle insanın boğazını keserler, bir altın iğne ile zehirlerler... Yahut bir madamın korsesini sıktığı şerit veya kaytan ile insanı boğarlar!... Haydi, yerinize gidin! Gözlerinizi açın, ağızlarınızı kapayın! Daha az içki için. Etrafınıza daha fazla dikkatle bakın... Yoksa hakkınızda başka türlü muamele yapmayı emreder, hepinizi dehşetli bir perhize mahkûm ederim!

Karakol birliğini oluşturan askerler üzgün ve kederli halde kraliyet çadırından çıktılar. Yerlerine döndüler. Askerler gittikten sonra Lord Neuville bunların ihmalkârlıkları, görev bilmezlikleri böyle kolayca affedildiği takdirde ne gibi tehlikelere yol açabileceğini ve bütün Haçlı ordusunda ne kötü tesirler yaratacağını İngiltere Kralı'na arz etti. Şüpheli, silahlı bir adamın ölümcül hançerini eriştirebilecek bir mesafeye kadar kralın şahsına yaklaşmasına meydan vermiş olduklarından dolayı şiddetle ceza görmeleri gerektiğinden bahsetti. Fakat Richard, lordun sözünü keserek dedi ki:

- Bana ceza uygulamaktan bahsetme Neuville! İngiltere bayrağının kaybı üzerine bunun müsebbibi hakkında hiçbir ceza belirlememişken, kendimize ait saçma, önemsiz bir tehlikeden dolayı sorumluların cezaya çarptırılmalarına nasıl rıza gösterebilirim? Bayrağımız çalındı, bir haydut İngiltere bayrağını yerinden aşırdı da bir damla bile kan dökülmedi! Ülkemizin şan ve şerefini, hanedanımızın namus ve haysiyetini ilgilendiren aşağılayıcı bir muamele böylesine geçiştirilmişken, doğrusu ya kendi nefsim için başka türlü hareket etmeye, görevlerinde ihmal görülen karakol, nöbetçi askerlerin cezaya çarptırılması cihetine gidemem!

Richard'ın ahlak ve tutumu, karakterinin renkliliği malum... Kâh lüzumundan fazla gazap eder, kâh lüzumundan fazla zayıf kalplilik eserleri gösterir... Bundan

dolayı Lord Neuville isteklerini tekrarlamayı uygun bulmamış, biraz evvelki görüşme gibi kralın emir ve iradesine karşı boyun eğmekten başka çare bulamamıştı. İngiltere Kralı bu sefer dilsiz köleye seslendi:

- Siyahî dostumuz! Selahaddin'in bize göstermiş olduğu işarete göre sen gizli şeyleri keşfetmekte becerikli bir kimse imişsin. Remel ile mi, yıldızlarla mı, yoksa başka bir yolla mı, her nasıl yaparsan yap, bizce senden daha siyah karanlıklar içinde, bilinmezlik karanlıklarında kalmış olan bir sırrı keşfederek, işi kimin yaptığını haber ver! Eğer bu arzumuzu yerine getirmeye muvaffak olursan, biz de sana ağırlığınca altın veririz!

Dilsiz köle Richard'a cevap vermek istiyormuş gibi bir takım hareketlerde bulundu. Lakin çaresiz zenci kendi hal ve konumunda bulunan bedbahtların işittirebildikleri sesi tekrardan, yani dilsizlere mahsus olan anlamsız, boş heceleri kekelemekten başka bir şeye güç yetiremedi. Sonra zekâ pırıltıları saçan gözlerini krala dikmiş, kollarını göğsü üzerinde çaprazvari kavuşturmuş olduğu halde, Richard'ın sorusunu tasdiklediğini belirten bir işaretle cevap verdi.

Nübeli zencinin bu işareti İngiltere Kralı'nı memnun etmişti. Heyecanla sordu:

- Demek ki, sana vereceğimiz işi üzerine alabiliyorsun?

Dilsiz zenci yine tasdikledi.

- Lakin birbirimizin meramını nasıl anlayabileceğiz? Sen benim sözlerimi işitiyorsun ama ben bu işaretlerin ne demek olduğunu kolaylıkla anlayamıyorum. Yazı yazmasını bilir misin?

Köle tekrar baş işaretiyle cevap verdi. Richard bu sefer hizmetçilerine seslendi:

- Köleye bir kalem ve hokka getirin! Babamızın çadırında bu gibi yazı alet ve edevatı çok kolay bulunabilirdi.

Bizim çadırda ise kaleme karşılık kılıç, hokka yerine kalkan görülüyor. Bununla beraber eğer Suriye'nin sıcak iklimi şimdiye kadar kurutmamışsa, çadırın bir köşesinde bir mürekkep hokkasıyla bir de kalem olacaktır. Neuville! Şu zencinin yüzü tekrar bana sıcak görünmeye başladı. Zannederim ki bu, kıymetli bir mücevher, adeta siyah bir elmas gibi parlayacaktır. Bakalım!

- Haşmetlim! Kulunuza kalırsa ve yetersiz düşünceme tenezzül edilerek sorulursa, bu gibi adamlara ve pespaye kimselere birdenbire sempatik davranılması ve güvenilmesi tehlikeden hali olmasa gerektir. Bu kölenin yahut bu namla gönderilmiş olan şu zencinin bir sihirbaz ve tabii hassasiyetlerin hepsine sahip bir fesatçı olmadığı nerden belli? Zenci, her türlü ümit ve beklentiye aykırı olarak, sihirbaz ve kurnaz bir kimse olup gerek Haçlı ordularındaki düşmanlarımızla, gerek İslam askerleri gibi rakiplerimizle işbirliği etmişse, ne derece zarar görmemize sebep olabileceğini majestelerini bezdirecek derecede açıklamaya lüzum görmem! Düşmanlarımızın buğday tarlasına karamuk ekmek isteyecekleri ve Genel Meclis'in müzakerelerini sonuçsuz bırakmak üzere üyeler arasına tefrika ve nifak düşürecekleri ve kim bilir daha ne gibi zorluklar çıkarıp engellemelerde bulanabilecekleri...

- Sus Neuville! O kadar telaşa, bu derece detaylandırmaya lüzum yok! Sen İskoçya'dan gelen herifleri istediğin vakit çağırabilir ve memleketlerine iade etmek suretiyle memnuniyetlerini sağlarsın! Bu kuzey köpekleri o esnada bir karacayı, bir geyiği izlemekteyken bile geri çağrılmış olsalar derhal dönerler, avı kaçırırlar. Lakin İngiltere Arslanı öyle değildir. Kovaladığı avı kaçırmaz. Ülkesinin şan ve şerefine, hanedanının namus ve haysiyetine yapılan saldırıdan dolayı her halde intikam alır.

Richard, yukarıdaki sözlerinden de anlaşıldığı gibi, Haçlı lider ve erkânından olan krallar, prensler arasına

nifak düştüğü, özellikle Alman prensi tarafından İngiliz bayrağının yerinden kaldırıldığı günden beri, Selahaddin'den daha çok kendi müttefiklerine kırılmış ve bayrak hadisesinden kaynaklanan kin ve düşmanlığı bir türlü aklından çıkaramamıştı. Kendisi aleyhinde planlanan suikastın Selahaddin gibi alicenap bir cengâverin, insaniyet perver bir gazinin planlamasıyla olmadığına; bunun ya Alman prensinin yahut Templier Şövalyeleri reisiyle ona yoldaşlık eden lordun düzenledikleri bir alçaklık ve hıyanet olduğuna kalben inanıyordu. Hatta caninin devletlû Selahaddin'in armağan ettiği zenci köle tarafından etkisiz hale getirilmiş olmasının da Müslümanlarca böyle bir teşebbüse kalkışılmadığını ispatlayan hallerden olduğunu düşünmüştü. Aslında Mısır'ın Kıbtî cemaatine mensup köçeğin yere serildiği esnada arapça konuşması, bu cemaatin ve bütün Mısır ve Şam Hıristiyanlarının Arap lisanıyla konuşmaları sebebiyle idi. Yoksa kraliyet çadırına giren caninin Hıristiyan olduğu biliniyor ve fakat kimin tarafından gönderildiği anlaşılamıyordu. Öte yandan katili kendi eliyle öldürdüğü zaman Richard'ın karakol birliğine dönerek: "Burada geçen durumlardan haberdar olamadığınız gibi cellatlık görevini de bana terk ediyor, caniyi kendi elimle öldürmeye beni mecbur bırakıyorsunuz. Susun! Kendinizi mazur göstermek için anlamsız sözler söylemeye kalkışmayın! Dinlemek istemem! Ömrünüzde bir Türk naaşı görmemiş gibi gösterdiğiniz heyecana da son veriniz!" dediği sırada, katili Selçuklu Türklerindenmiş gibi anması, o çağın âdetleri ve ahvali gereğince Mısır ve Suriye Hıristiyanlarının elbisesi ile İslam giysileri arasında pek az bir fark olmasından ve Mısır Kıbtî'sini birden ve telaşla İslam zannetmesinden ileri gelmişti. Yoksa Richard, Müslümanlardan hiç böyle bir hal ve hareket ümit etmezdi; insaf hakkına, maceranın doğrusu da buydu.

Her ne hal ise, gelelim Habeşistanlı zencinin yazı yazması meselesine: Richard İngiltere bayrağına yapılan aşağılamadan dolayı her halde intikam alacağını Lord Neuville'e karşı hiddet sevkiyle söylediği sırada, zenci köle de yazı sanatında ustalığını ispatlar şekilde yazı yazmakla meşgul bulunuyordu. Bir aralık kalktı. Yazdığı kâğıdı özel bir saygıyla Richard'a sundu. İngiltere Kralı şimdiye kadar Efrenci lisanı ile konuşmuşsa da zencinin sunduğu kâğıt aşağıdaki gibi, Fransızca yazılmış bulunuyordu:

"İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard hazretlerine en hakir kölesi tarafından arz edilir ki:

Gaib, sır bir kutudur ki, onu Gaiplerden Haberdar Olan Allah kapatmıştır. Yalnız bazı ilimlerin yol göstermesiyle kavimlerinden bazısına bu gizli kutunun ne şekilde açılacağı gösterilmiş olabilir. Eğer bu aciz kul Haçlı erkânının, ordu şeflerinin geçiş yolu olan bir yerde konuşlandırılır ve bu erkân ve şeflerin hepsi birer birer o yerden geçerse, bayrağı yerinden kaldırıp çalmış olan kimseler bunlar arasında bulunduğu takdirde hemen onu keşfeder, şahsını kraliyet makamının eşiğine sunar ve belirleyebilirim."

Nübeli zencinin verdiği bu haber İngiltere Kralı'nın büyük memnuniyetine yol açtığından:

- Hay Allah senden razı olsun be adam! Tam vaktinde söyledin ki tarif edilemez!

Diye hoşnutluğunu köleye bildirdikten sonra, Baron Neuville'e dönerek dedi ki:

- Neuville! Kral ve prenslerle ordu erkân ve şeflerini birer birer önünden geçecek surette bir yere oturtulacak olursa, caniyi keşf edebileceğini bu dilsiz zenci yazdığı kâğıtta garanti ediyor. Bu ifadesi tam vaktinde vuku bulmuştur. Bilirsin ki, yarın askerlerimizi toplayacağız.

Krallar, prensler, şövalyeler, kontlar, baronlar kısacası bütün Haçlı erkânı dâhil olduğu halde Saint George tepesinde dikili bulunan yeni bayrağımızı ululayarak, bunlara bir geçit resmi yaptıracağız. İngiltere bayrağına reva görülen aşağılamayı ancak böyle bir tarziye verilmesiyle affedebileceğimizi söyledik, müttefiklerimiz de bunu kabul ettiler. Yeni bayrağımızın önünde bu geçit resmi yapılırken caninin, hainin de bunlar arasında yer alacağı muhakkaktır. Çünkü bundan kaçınacak olursa yokluğunun bir kat daha şüpheyi artıracağını elbette düşünür. Bizim zenci müşaviri münasip bir yere oturtursun. Erkân ve şefler bayrağın önünden birer birer geçtikçe inceler. Eğer cüret edeni anlayabilirse üst tarafını ne yapacağımı ben bilirim.

Richard bu sözlerinin tasdikini ve tasvibini beklerken Lord Neuville İngiliz baronlarına mahsus fikir serbestliği ve tavır halisliğiyle itiraz yollu bir cevap verdi:

- Devletlûm! Her emir ve iradelerinin uygulanması sadık bendenize düşen bir görev ise de...

Richard'ın canı sıkıldı. Baronun sözünü kesti:

- Uzatma, uzatma! Beyhude söz sarf edecek zaman değil! Maksadın ne ise kısa kes!

Lord Neuville kralın öfkesinden, azarlamasından korkmadı. Özü, sözü doğru bir adam tavrıyla ettiği itirazına devam etti:

- Haşmetlim! Kullarının eksik düşüncesine kalırsa tasavvur buyurulan teşebbüsün uygulanması uygun değildir.

- Niçin?

- Haçlı kutsal kadrosu ileri gelenleri arasında her nasılsa bu defa da anlaşma sağlanabildi. Kulunuz belki de başka birçok bendeleriniz, böyle umulanın tersine olarak, yeniden fikir birliği sağlanmasını imkânsız görüyorduk. Allah'ın özel bir lütfu olmak üzere ileri gelenler ve lider-

ler arasında evvelkisi derecesinde samimi bir ittifak oluştu. Bu durumda iken, ne olduğu, kimliğinin neden ibaret olduğu henüz layıkıyla bilinmeyen zenci bir kölenin ifadeleri ve garantileri doğrultusunda, eski nifak ve ayrılık yaralarının tekrar deşilmesinin münasip olup olmayacağını majestelerinin doğru görüşlülüğü elbette kulunuzdan daha iyi takdir eder. Ama yüce şan ve şerefleri pekiştirilip tarziye verilerek kardeşçe ilişkilerin sağlanması maksadıyla düzenlenen bu saygı töreninin, geçit resminin, müttefikler arasında birlik sağlanmasına hizmet edeceği yerde, tekrar nifak tohumlarının ekilmesine zemin edilmesi akıl ve hikmete uygun değildir. Böyle bir girişim eski çekememezlik ve cedelleşmelerin yeniden ortaya çıkmasıyla sonuçlanmaktan başka hiçbir şeye yaramaz. Hatta majestelerinin izinlerine sığınarak şurasını da arz edeyim ki, bu hal ve hareket Haçlı Genel Meclisinde kraliyet tarafından yapılmış olan beyan ve garantilerle de bağdaşmaz. Daha doğrusu kardeşlik temellerinin yeniden oluşturulması için kabul buyurulmuş olan ahid ve yemine aykırıdır.

İngiltere Kralı gazap ateşi fışkırmaya başlayan gözlerini Lord Neuville'in üzerine dikti. Kaşlarını çattı. Maruzatına devamını kesintiye uğratarak dedi ki:

- Neuville! Bu sözlerin cahilce bir gayretten ibarettir. Hatta pek büyüklük taslarcasınadır! Adeta kendini unutuyor, kimin huzurunda bulunduğunu bilmiyorsun! İngiltere'nin şan ve şerefine, hanedanımızın namus ve haysiyetine yapılmış olan bu saldırının suçlusunu bulmak için hiçbir türlü girişimde bulunmayacağımı ben Genel Meclis'te söylemedim ve kimseye karşı böyle bir şey vaad etmedim. Bu yolda bir söz vermekten, suçlunun araştırılmasını ihmalden ve ertelemektense tacı, tahtı ve hatta hayatı feda etmek bence tercih sebebidir. Meclis'teki beyanlarımız ancak bu şarta bağlı idi. Şu kadar ki, Alman

prensi mertçe, namusluca bir ikrarda bulunmak üzere meydana çıkmış ve yaptığı saldırının failî bulunduğunu itiraf etmiş olsaydı, Hıristiyanların menfaatlerinin korunması ve Haçlıların muvaffakiyetlerinin sürdürülmesi dindarca ve kardeşçe maksadıyla ben de kendisini affedecektim. Yoksa suçlunun araştırılmasından vazgeçeceğimi söylemedim...

Lord Neuville yine de ısrarla sözlerine devam etti:

- Pek güzel buyuruyorsunuz haşmetlim! Lakin pespaye bir zencinin ifadelerine niçin bu kadar önem veriyorsunuz? Bu kölenin görünen hali majestelerinin yanında niçin bu kadar güven ve itimada haiz görünüyor? Bu herif Selahaddin'in sadık bir adamı; bir fitne kışkırtıcısı olmadığı nerden belli?

- Sus Neuville, sus! Kendini akıllı, tedbirli bir adam sanıyorsun ama budalanın, çılgının birisin! Sen kısa aklının yetişemeyeceği, bunak zihninin alamayacağı zor işlere karışma! Bu zenci hakkında biraz evvel sana ne emir ve ihtar etmişsem, onun uygulanmasından başka bir şey düşünme!

Richard'ın bu son azarlaması ve ihtarı üzerine itirazlarına son vermeye mecbur olan Lord Neuville, saygı ve bağlılık gösteren bir baş işaretiyle yetindi. İngiltere Kralı da Habeşistanlı zenciye dönerek dedi ki:

- Dilsiz dostumuz! Üzerine aldığın görevin uygulanmasına hazırlan! Başarılı olursan hak edeceğin mükâfatı kendin belirleyeceğini vaad ediyor ve müjdeliyorum. Bir kralın sözünden dönmeyeceğini bilirsin! Bilhassa Richard! Sen o cüretkârı bul, ben de seni ihyâ edeyim! –Bu esnada zenci kölenin meşgul olduğunu görerek:- Lakin bizim dilsiz tekrar bir şey yazmaya başladı. Dur bakalım! Elbette ikinci kâğıdı da verecektir.

Gerçekten Nübeli zenci ikinci kâğıdı yazdı, İngiltere Kralı'na sundu. Bu kâğıtta şunlar yazılıydı:

"Majestelerinin arzu ve meramları bu köleleri için bir kanun hükmündedir. Majesteleri emreder, bu aciz köle de hemen iradelerinin uygulanmasına girişir. Bu kulluk hizmeti ve göreve sadakatinin uygulanmasından dolayı hiçbir mükâfata da kendini layık görmez."

Richard kâğıdı okumayı bir müddetçik bıraktı: "Çok tuhaf! Bu köle de görevden, mükâfattan bahsedebiliyor!" diye kendi kendine mırıldandıktan sonra İngilizce olarak Lord Neuville'e dedi ki:

- Neuville! Şu zenci kölenin, görevin yapılması hiçbir mükâfata hak kazandırmaz gibi sözler yazmış olduğunu söylersem şaşırmaz mısın? Anlaşılan bu Doğu ahalisi Haçlılarla olan ilişkilerde Avrupa şövalyelerinin huy ve karakterlerini de öğrenmişler. Bu gibi sözleri söylemek, görevi bu şekilde anlamak sanırım ki ancak Haçlı şövalyelerine hastır.

- Doğu ahalisinin bu kavmî hamiyetlerden mahrum oldukları iddia edilemez. Haşmetlim, görevin, hamiyetin ne olduğunu az çok elbette Doğulular da bilebilirler!

- Öyle Neuville! Fakat dikkat ediyor musunuz, zencinin hal ve hareketinde bir şaşkınlık görülmeye başladı? Eğer siyah rengi mani olmasa, yüzünün kızardığı görülecek! Sanırım bu adam İngilizce söylemiş olduğum sözleri anladı! İngilizceyi biliyor galiba! Bunun yanında hiçbir dille gizli bir şey söylememeli!

- Zannetmem haşmetlim! Hal ve hareketinde görülen şaşkınlık, kraliyet heybetinin yol açmış olduğu geçici bir halden ibaret olsa gerektir.

Richard:

- İhtimal ki öyledir.

Cevabıyla yetindikten sonra kâğıdın alt tarafını okumaya devam etti. Beş altı satır okuyunca şaşırmış bir tavır ve yüksek bir sesle tekrar mabeyincisine hitap etti:

- Neuville! Kölenin neden şaşırdığını, niçin kızarıp bozardığını şimdi anladım! Nübeli zenci Prenses Edith'e verilmek üzere Selahaddin'in özel bir mektubunu taşıdığını yazıyor. Ve bu mektubu prensese nasıl ulaştırabileceğini soruyor! İşin bu yola dökülmesine ne dersin Neuville?

- Kulunuza kalırsa bu cüretinden dolayı zencinin layık olduğu cezayı derhal uygulamalı!

- Yok! Bu doğru bir düşünce değil Neuville! Köle efendisinin emrini yerine getiriyor ve bunun başarıyla sonuca ulaşması için hayatımızı kurtarmış olduğu bir zamanı güzel bir vesile edinerek huzurumuza arz ediyor. Bundan dolayı zencinin cezalandırılması adalete uygun değildir... Zaten prensesin Selahaddin'le evlendirilmesi meselesi evvelce barış yapmak isteyen bizim korkak müttefikler tarafından düşünülmüş bir plandır... İşin içyüzünü az çok biliyorum... Şimdilik o yönü bir yana bırakalım. İşin hakikatinin ne olduğu, nasıl bir menfaat ve hıyanet ekseni üzerinde döndüğü tamamıyla anlaşıldığı ve Lord Thomas ordugâha döndüğü zaman meseleyi etrafıyla müzakere eder, ona göre bir karar alırız. Şimdi sana özel ve gizli olarak bir sır ifşa edeceğim. Biraz yaklaş... Zenci işitmesin... Hoş, işitmiş olsa da başka bir yerde söyleyemeyeceğini bilirsin. Hiç duymaması ve buna mahal kalmaması daha iyidir.

Lord Neuville krala doğru ilerledi. Yavaşça söyleyeceği sözleri işitebilecek bir mesafeye gelince durdu. Richard dedi ki:

- Neuville! On beş günden beri acayip bir baskının etkisi altında eziliyorum. Meramımı uygulayamıyorum! Sanki acz ve eksikliklerden ibaret bir ortamda yaşıyormuşum gibi maksadımı uygulamaya gelince elim dilim tutuluyor. İstediğimi yapmaya bir türlü muvaffak olamıyorum. Mesela hıyaneti ortaya çıkan bir alçağın cezasını

veremediğim gibi, sadakati görülmüş olan bir adama da arzu ettiğim gibi mükâfatta bulunamıyorum. İskoçyalı şövalye bayrağımızı aşağılatmaya sebep oldu. Cezasını keseceğim sırada kraliçe, Prenses Edith, Müslüman hekim şefaatçi çıktılar, hain herifi cezadan kurtarmaya sebep oldular. Şimdi zenci köleye mükâfat vermek istiyorum. Bin türlü bahanelerle beni önlemeye kalkıyorsun! Öne sürdüğün gerekçelerde ne kadar haklı olduğunu şimdi belirleyemem. Gördüğüm, anladığım bir şey varsa o da bağımsız bir hükümdar sıfatıyla taşıdığım hak ve yetkiyi icra edememek gibi teessüfe şayan bir halden başka bir şey değildir. Yani ne istediğim gibi mükâfat verebiliyorum, ne de arzu ettiğim şekilde ceza verip uygulayabiliyorum. Talihimin bu uğursuz biricik etkisi altından kurtuluncaya kadar, zenci köle hakkında hiçbir tedbir almayacağım ve Selahaddin'in Prenses Edith'e hitaben yazdığı özel mektubu getirmek gibi bir harekete cüret etmesinden dolayı şiddetle cezalandırılmasını tavsiye etmekte isen de, bayrak hadisesinin suçlusunu keşfedip göstermeye sonunda muvaffak olursa kendisini bu cezadan da affedeceğim. Bununla beraber evvelce de emretmiş olduğum gibi, kölenin korunması ve ona güzel davranılması işini sana bırakıyorum. Sorumlusu sensin. Ona göre hareket et! Bu irademiz uygulandıktan sonra En Gedi mabedinde inzivaya çekilmiş olan Dünyadan Geçmiş'i bul ve nezdimize getir! Gelişen durumlarda bu adamın büyük bir rol oynadığını görüyorum. Kendisi isterse Hıristiyan azizlerinden olsun, isterse bir vahşi yahut bir gafil veya bir çılgın bulunsun, her halde gizlice konuşmayı arzu ediyorum. Tahminime göre bilmecenin çözülmesi için bu adamın bana pek çok yardımı dokunacak veya hıyaneti olacaktır. Netice anlaşıldıktan sonra tutulması gereken yolu bizzat belirleyeceğim ve artık hiç kimsenin kulluk maruzatı, hayırhahça hatırlatmalar diye

olan ifadelerine kulak asmayacağım! Anlaşıldı mı Neuville? Haydi git, arzu ve iradelerimizi harfiyen yerine getir!

Lord Neuville kral çadırından çıktı ve kendisini takip etmesi için zenci köleye işaretle bir emir verdi.

İngiltere Kralı'nın karakterindeki hırçınlık, mizacının renkliliği şu sırada gösterdiği zikzakları hiçbir vakit bu derecede göstermemişti. Richard'ın tavır ve hareketinde, söz ve fiillerinde o kadar tezat, o derece esrarengiz haller görülüyordu ki, zenci köle hakkındaki duygularının ve dikkatlerinin memnuniyetsizliğini mi yahut hoşnutluk tarafını mı gösterdiğini anlamak mümkün değildi. Nübeli zencinin zehirli bir aletle aldığı yarayı emmek gibi Richard'ın gösterdiği etkileyici insaniyetlilik ve minnettarca hareket, kölenin İngiltere Kralı'nı müthiş bir katilin kıyıcı hançerinden kurtarmak gibi kulluğa yaraşır hizmetiyle dengeleniyordu. Bu duruma bakılırsa Richard'ın zenciden memnun olduğuna hükmedilebilirdi. Ama kendisinden şüphelendiğine ve Prenses Edith'e Selahaddin'in mektubunu ulaştırmaya aracılık etmesinden dolayı öfkelenmesine bakılınca, bu pespaye zenci ile İngiltere Kralı arasında eski bir hesabın mevcut olduğuna inanılması gerekirdi. Bununla beraber bu hesapta Richard kendisinin borçlu mu yoksa alacaklı mı olacağını layıkıyla belirleyemediği için, hesabın neticesi anlaşılıncaya kadar İngiltere Kralı Nübeli zenci hakkında her iki şıkla da bağdaştırılabilecek şekilde bir yol izliyordu. Yani eski hesap diye söz ettiğimiz hadisenin kapatılıp görülmesinde, Richard alacaklı çıkar ve bundan dolayı kazanırsa, köleyi mükâfatlandırmak; tam aksine borçlu çıkar yani yanılmış olursa, ceza uygulayabilmek üzere, ikircikli bir yol belirlemişti.

İngiliz Kralı'nın teorisi bu merkezde olduğu gibi, Lord Neuville de zenci hakkında kesinlikle sempati eseri göstermek istemiyor, her hal ve hareketinden şüphe ediyor-

du. Hele yaradılış bakımından konuşmaktan mahrum iken söylenilenleri nasıl işittiğine ve özellikle Avrupa lisanlarının hemen hepsini nasıl öğrenmiş olduğuna bir türlü akıl erdiremiyordu. Richard ile mabeyinci arasında tesadüfen hangi dille görüşme cereyan etmişse, zenci kölenin bu konuşmaları anladığı ve hepsine kulak kabarttığı görüldüğü halde, kendisi hakkında İngilizce geçen konuşmayı anlamıyormuş gibi kayıtsız görünmesi Lord Neuville'in bilhassa nazar-ı dikkatini çekmiş ve şüphelerini bir kat daha artıran hallerden olmuştu.

YİRMİ İKİNCİ BÖLÜM

Ordugâhtan Gidiş

ANLATTIĞIMIZ son olaylardan biraz evveline döneceğiz. Yani İskoçyalı şövalyenin Mağripli tabibe teslim edilerek Haçlı ordugâhından uzaklaştırıldığı zamanı hatırlayacağız. Kral Richard tarafından uzaklaştırılan İskoçyalı şövalye Müslüman hekimi takiben çadıra vardığı sırada gördüğü debdebe ve şaşaadan dolayı hayrette kalmıştı. Lakin zavallı şövalye, müthiş bir uçurumun tepesinden düştüğü halde hiç ummadığı şekilde mutlak bir ölümden kurtulan adamın uğrayacağı apaçık olan şaşkınlık ve sevincin etkisinde kalmıştı. Bundan dolayı Mağripli tabibin debdebesine, maiyetindeki hizmetkârlara, bunların gösterdiği üstün hürmetkârlığa ve ululamaya yeterince dikkat edememişti. Çadıra girince, dinlenmesi için gösterilen yatağa baygın bir halde düşmüş ve yüzünü elleri içine alarak üzüntüsünden dolayı ağlamaya başlamıştı. Müslüman hekim şövalyenin gönlünü almak için uygun sözler bulup misafirinin üzüntüsünü bir dereceye kadar yatıştırmaya muvaffak olduktan sonra, ertesi gün seherle yola çıkmak üzere gerekli hazırlıklara başlanmasını hizmetkârlarına emretti. Sonra tekrar Sör Kenneth'e dönerek dedi ki:

- Böyle durumlarda sabır ve tevekkül gerektir. Üzülmeyin! Kral Richard sizi öyle bir adama teslim etmiştir ki, size insanca ve kardeşçe muameleden başka bir hal ve harekette bulunmayacaktır.

Mağripli tabibin bu şekilde gönül almaya çalışmasından dolayı Sör Kenneth teşekkür etmek maksadıyla olanca kuvvetini toplamak istediyse de söz söylemeye güç yetiremedi ve ancak döktüğü gözyaşlarıyla bu şükran görevini yerine getirebildi. Mağripli tabip kendisi için yemek hazırlanmasını ve misafiri için en nefis yemeklerden mürekkep ayrıca bir sofra düzenlenmesini emrettiyse de Sör Kenneth bir lokma yemek yiyemedi ve fakat büyük memnuniyetle bir kadeh soğuk su içti.

Müslüman tabip namazını kıldıktan sonra istirahat edeceği köşeye çekildi. Lakin Sör Kenneth'in gözlerine bir türlü uyku girmiyordu. Vakit gece yarısını geçmiş olduğu halde henüz uyanık bulunan İskoçyalı şövalye çadırın dışında bir takım gelip gitmeler, gürültüler, sesler işitiyordu. Bu hareketlerin bir anda anlayamadı. Bir müddet kulak kabarttı. Sonra hizmetkârların develeri yüklediklerini ve yolculuğa hazırlandıklarını hissetti. Bir iki saat devam eden bu hazırlıklar tamamlandıktan sonra kervanbaşı çadıra girdi. Sör Kenneth'i uykudan uyandırmak istedi. Misafiri istirahat uykusuna dalmış sanıyordu. Gözleri açık olan İskoçyalı şövalye hemen yatağından fırladı. Kervanbaşına ne istediğini sordu. Kafilenin yola çıkacağı cevabını alınca tereddütsüz kervanbaşını takibe başladı. Hava latif, mehtap ise ona bir nazire teşkil ediyordu. Develerin bulunduğu yere geldiler. Hepsi yüklenmiş ve hareket hazırdı. Yalnız bir deve henüz yerde çökmüş durumda yükünü bekliyordu. Mağripli tabibin kişisel eşyaları en son bir meşgale olarak bu deveye yüklendi. Develerden biraz ileride eyerleri konulmuş, dizginleri takılmış olduğu halde birkaç arap atı görülüyordu.

Bu esnada Mağripli tabip çadırdan çıktı. Atların yanına geldi. Arap süvarilerine mahsus olan bir çabuklukla hemen eyer üzerine fırladı ve atın birinin Sör Kenneth'in altına çekilmesi için kervanbaşına emir verdi. Müslüman kafilesi Haçlı ordugâhını geçinceye kadar hazır bulunmak ve bunların can ve mal emniyetine nezaret etmek üzere bir İngiliz subayı tayin edilmişti. Mağripli tabip kafilenin hareketinden evvel bir dua etti ve sonra hareket emrini verdi, böylece kervan yola koyuldu.

Mağripli tabiple maiyeti Haçlı ordugâhından geçerken muhtelif yerlerde karakol görevi yapan Haçlı askerlerinin bazısı bu Müslüman kafilesine kindar ve düşmanca bakışlar atmakla yetinip susuyor, daha mutaassıp karakol neferleri yine böyle bakmakla beraber bir takım kötü laflar mırıldanıyordu. Nihayet Müslüman hekimin kervanı ordugâhın yüksek istihkâm kapısını arkada bıraktı. İslam mücahitleri gerekli askerî tedbirleri alarak hedefledikleri menzile doğru yürüyüşe başladı. İki üç süvari bu küçük müfrezenin öncüsü olmuş, bir o kadar atlı da artçı görevini yapmak üzere arkada kalmıştı. Kafile böylece muntazaman mesafe almaktayken İskoçyalı şövalye başını çevirerek mehtabın aydınlatmakta olduğu Haçlı ordusuna mahzun nazarlarla baktı. Gölgesinde büyük bir ün kazanmayı ümit ettiği parlak bayraklardan, Hıristiyanlık ve şövalyelik için birer sığınma yeri olan çadırlardan ve özellikle sevgilisi Prenses Edith'ten an be an uzaklaşmakta olduğunu gördükçe kirpiklerine hücum eden gözyaşlarının tesirini güçlükle zapt edebiliyordu.

Sör Kenneth ile at başı beraber gitmekte olan Mağripli tabip şövalyenin bu üzüntü ve sıkıntılarını anlamakta gecikmedi:

- Yol önümüzde iken arkaya bakmak akıllıca bir hareket değildir azizim şövalye!

Diyerek misafirinin üzüntülü bakışlarını ordugâhtan çevirmek istedi. Hekim bunu söylerken Sör Kenneth'in bindiği savaş atı öyle müthiş bir şekilde kapandı ki, hayvanın üzerinde dalgın duran İskoçyalı şövalyenin yere düşüp beyninin patlamasına ramak kalmıştı. Fakat hayvan kendi kendine toparlanmış olduğundan düşmedi. Fakat bundan sonra dizginlere daha fazla dikkat etmesi gerekeceğini anladı ve ona göre hareket etti. Bununla beraber:

- Namusu, hürriyeti kaybetmiş vaziyette Haçlı ordugâhından atıldığımı görmektense, atın kapanıp beynimin bin parça olmasını tercih ederdim!

Diyerek üzüntü ile konuşmaktan kendini alamadı. İnsaniyetli tabip şövalyenin gönlünü almak için hemen cevap verdi:

- Şövalye! Sen deli gibi laflar ediyorsun. Selahaddin hazretlerinin seni muhterem bir misafir gibi kabul edeceğini evvelce söylemiştim. Bundan dolayı kişisel hürriyetini asla kaybetmeyeceğine inanmanı isterim. Namusunu kaybederek uzaklaşmakta olduğun konusuna gelince, işin o tarafı bizimle alakalı değildir. Bununla beraber bayrak hadisesinin nasıl olduğunu bildiğim için namusunun lekelenmediği bence muhakkaktır. Bundan dolayı gereğinden fazla ve belki de asla üzgün olmaman lazım gelir.

Sör Kenneth hiç cevap vermedi. O durmadan ah edip inliyor, gözyaşlarını güçlükle zapt edebiliyordu.

Misafire izaz ve ikramda bulunmak Müslümanlarca en büyük bir insanlık özelliğidir. Mağripli tabip bu ağırlama görevini yol esnasında imkânlar ölçüsünde yerine getirmeye çalışırken Sör Kenneth'in elemlerini yatıştırmaya, üzüntülerini gidermeye muvaffak olamadığından dolayı cidden esef ediyor, bunun için zihninde bir çare arıyordu. Ne büyük insanlık!... Sonunda Müslüman hekimin hatırına bir çare gelmiş olmalıdır ki, maiyetindeki şahıslar-

dan birinin yaklaşmasını el işaretiyle emretti. Hemen bir süvari atını ileri sürdü. Mağripli tabip dedi ki:

- Hasan! Misafirimizin canı sıkılıyor. Yolda bizi eğlendirmek için güzel bir hikâye bul da anlat!

Hasan kafilenin kıssa-hanı idi. O çağlarda gerek İslam, gerek Hıristiyan ordularında böyle masalcılar vardı. Askeri coşturacak hikâyeler anlatırlar, kışlalarda, ordugâhlarda pek fazla rağbet ve itibar görürlerdi. Avrupa'da kavalyerlik (Chavaliere) romanları moda olduğu gibi Asya'da da gazalara ait hikâyeler büyük memnunlukla dinlenirdi. Kafilenin kıssahanı tabibin emrini alınca dedi ki:

- Yolda sizi eğlendirmek için gazavat-ı şerîfeden (Peygamberin gazâlarından) bahsetmek uygun olamaz. Zaten misafiriniz de Hıristiyan olduğu için böyle kıssaları dinlemekten lèzzet almaz. Bundan başka, bizim için de nezakete, misafirperverliğe yakışmaz. Emrederseniz size aşktan, izdivaçtan ve o sırada bazen komik, bazen feci olaylardan bahseden bir şövalye hikâyesini nakledeyim. Bu hikâyenin Haçlı olaylarıyla ilgili yönü de vardır. Bundan evvelki seferde Fransa'dan gelmiş bir serserinin olayıdır. Bana vaktiyle anlatmışlardı. Meslek icabı hatırda tuttum. Münasipse nakledeyim.

- Tamam tamam, onu anlat. Sen Haçlılar arasında konuşulan Frenkçeyi de pek güzel bilirsin. Hikâyeyi o dille anlat ki yol arkadaşımız Sör Kenneth anlasın...

Kıssahan hikâye anlatmaya başlayacağını, müfrezeyi oluşturan Müslüman askerlere haber verdi. Develerin hizmetleri, kafilenin gereçleri gibi şeylerle meşgul bulunanlar dışında cengâverlerin hepsi, saygının müsaadesi nispetinde tabiple Sör Kenneth'in etrafına yaklaştılar. Hasan herkesin işitebileceği bir sesle anlatmaya başladı. Kafile de aheste aheste yoluna devam etti. Kıssahan "Raviyân-ı ahbâr ve nâkilân-ı âsâr şöyle rivâyet, böyle

hikâyet ederler ki..."[33] girişini alıştığı şekilde yaptıktan sonra dedi ki:[34]

"Miladî tarihin 1147 senesi Ekim ayı oldukça latif bir hava ile girmişti. O gün Vermandois senyörü Kyle, Saint Quentin şehrine birkaç fersah mesafede bulunan şatosunun civarında sabahın seherinde yaya olarak gezmeye çıkmış, havanın güzelliğinden istifade etmek istemişti. Şatonun korusunu oluşturan gönül ferahlatıcı ağaçların civarına geldiği esnada üç genç kızın dağ çileği toplamakla meşgul bulunduklarını gördü. Birkaç adım ilerledikten sonra kızların birbirinden güzel olduğu nazar-ı dikkatine ilişti. Hele birini pek beğendi. Bu genç kız henüz on beş çağında kara kaşlı, kara gözlü, servi boylu ve oldukça sevimli bir esmer güzeliydi. Sör Kyle bu kızın yanına doğru birkaç adım daha ilerledi. Tam yanına gelince gönlünde esmer güzelinin yaratmış olduğu çekiciliği gizleyip görünüşte kabaca bir tavır alarak dedi ki:

- Bu koruda çilek toplamak hak ve yetkisini size kim verdi matmazel?!

Genç kız şato sahibinin bu kaba saba tavrından korkacağı yerde tam aksine şaşırmış bir nazarla Sör Kyle'ı tepeden tırnağa kadar süzdükten sonra şu cevabı verdi:

- Hak ve yetki ne demek, herkes korudan dağ çileği toplayamaz mı?

---

[33] "Bu bilgileri anlatanlar ve eserleri aktaranlar şöyle söylerler, böyle hikâye ederler ki..."

[34] Kıssahanın hikâyeyi "şöyle gelmiş, böyle gitmiş" tarzında masal gibi nakletmiş olacağı açık ise de eser sahibi bu kıssayı kitabına "Küçük Hikâye" tarzında almayı yani sözlü olarak nakledilip yazılı bir hikâye okunurmuş gibi yazmayı, eserinin planını ve düzenini korumak bakımından daha münasip saymış; tabiatıyla biz de o tarzda tercüme ettik ki, bu üslupla yazılan bir kıssanın daha bir lezzetle okunacağı şüphesizdir. (Mütercim)

- Hayır matmazel! Her nerede olursa olsun hiç kimse kendine ait olmayan bir şeyi alamaz ve sahiplenemez. Bu koru dostlarımdan Vermandois senyörü Sör Kyle'ın mülküdür. Bu yüzden burada yetişen meyveler kendisinin malı olmak gerekir.

- Amca kızlarım olan şu iki matmazel ile benim buraya gelip birkaç tane çilek topladığımızdan dolayı Sör Kyle'ın darılacağını mı sanıyorsunuz?

- Şüphesiz! Şato sahibi gayet titiz bir adamdır. Böyle şeylerden hazzetmez.

- Ne yapalım? Varsın darılsın! Halbuki ben çocukluğumdan beri sonbaharda her gün buraya geldiğim ve dağ çileği topladığım halde ne şato sahibini gördüm, ne de darıldığını duydum!

- Hiç şüphe yok ki haberi olmamıştır!

- İsterseniz şimdi siz haber verin, darılırsa darılsın! Biz çilek toplamaya devam edeceğiz!

- Ama Sör Kyle'ın evinize giderek ebeveyninize şikâyet edeceğini düşünmüyor musunuz?

- Mösyö! Gerçi ebeveynim Sör Kyle kadar ne zengin, ne de nüfuzlu biri değilse de yine ondan korkmazlar.

- Matmazel! Sizin pek cesur olduğunuzu görüyorum. Herhalde ebeveyniniz de öyle olmalı. Ebeveyninizin ismini lütfen bildirir misiniz?

- Memnuniyetle! Babamın ismi Mösyö De Vergier'dir. Bana da Gabriella derler.

- Eviniz nerede?

- Köyün kenarında görünen şu karşıki evde oturuyoruz.

- Verdiğiniz bu bilgilerden dolayı teşekkür ederim matmazel. Bundan faydalanacağımı ve sevgili dostum Senyör De Kyle'ın yakında evinize gidip babanızı ziyaret edeceğini şimdiden size haber vereyim.

- Ne vakit arzu ederse buyursun. Ziyaretini büyük bir memnuniyetle kabul ederiz.

- O! Pek de büyük bir memnuniyetle kabul edeceğinizi sanmam.

- Haksızsınız mösyö! İnsanın hiçbir kabahati olmayınca hiçbir şeyden de korkmaz. Senyör Kyle'ı neden dolayı memnuniyetle kabul etmeyelim ki?

- Artık orasını kendisiyle konuşursunuz. Adiyö matmazel!

- Adiyö mösyö...

*

Senyör De Kyle oynadığı şu küçük komediden dolayı bıyık altından gülerek genç kızın yanından ayrılmış, matmazelin ebeveynini ziyarete kesin olarak karar vermişti.

Eudeth ve Ediux adlarını taşıyan ve Gabriella'in amca çocukları olan öteki iki genç kız bu tabloya sessizce ve titreyerek şahit olmuşlar, hatta Sör Kyle'ın dostu olduğunu işittikleri yabancının gitmesinden sonra da çilek toplamaya bir daha cesaret edememişlerdi. Bizzat Gabriella bile sonradan düşününce, yaptıkları hareketin sonucundan dolayı endişelenmeden edemiyordu. Gerçi bu genç kız ebeveyninin şato senyöründen korkmayacaklarını hiddetle söylemişse de Gabriella'in babası namuslu, lakin nispeten fakir ve hamisi olmayan bir adamdı. Bundan dolayı Fransa Kralı Philippe Auguste'in en çok sevdiği ve önem verdiği müttefiklerinden başlıcası olan Senyör De Kyle gibi bir zorbaya karşı hiçbir şey yapmaya güç yetiremeyeceğini düşünen genç kızlar, o gün çilek toplamaktan vazgeçerek üzgün halde evlerine döndüler. Olayın neye varacağını beklemeye başladılar.

Gündüz geçti. Şato sahibi Senyör De Kyle'den hiçbir haber çıkmadı. Zavallı kızlar geniş nefes almaya başladılar. Müsterih oldular. Lakin güneş battıktan sonra ve tam aile bireyleri akşam yemeği için sofraya oturdukları esnada bir hizmetçi yemek odasının kapısını açtı, Senyör De Kyle'ın ziyaretini haber verdi.

Bu ismi işitince Gabriella, Ediux ve Eudeth'in benizleri kül gibi oldu. Senyörün ateşli bir konuşmayla volkan gibi patlayacağı korkusuyla titremeye başladılar. Kim bilir ne abus çehreli, titiz bir adamın şikâyet etmek için yemek odasında boy göstereceğini telaş içinde beklediler. Ama genç kızların bu endişesi

uzun sürmedi. Bir dakika geçmeden de yerini sevince bıraktı. Çünkü Senyör De Kyle namıyla gelen ziyaretçinin sabahleyin çilek toplarken konuştukları kişi olduğunu ve yemek odasına sert bir çehre ile girmek şöyle dursun, tam aksine aile bireylerine özel bir saygı olmak üzere şapkasını çıkarmış ve güler yüzlü bir tavırla girmiş olduğunu görmüşlerdi.

Senyörün maiyetinde dört hizmetkâr vardı ve bunların her biri nefis meyvelerle dolu birer sepet getiriyorlardı.

Şato sahibi selamlama merasimini yerine getirdikten sonra ailenin reisi olan Mösyö Guillaume De Vergier'ye hitap ederek dedi ki:

- Aziz komşum! Bu sabah kerimeniz Matmazel Gabriella ile amca kızları olan diğer iki matmazeli bizim korudan dağ çileği toplarlarken gördüm. Kendilerini bundan men etmek gibi bir gaddarlıkta bulundum. Şimdi layık olmayan bu hareketimin tamiri için geliyorum. Bahçelerimden özel surette matmazeller için en nefis meyvelerden toplattırdım. Bunların kabulünü rica ederim.

Senyör De Kyle gibi büyük bir adamın bu şekilde kendilerini ziyaretinden dolayı övünçlü ve Fransa Kralı Philippe'in müttefiki olan bu soylunun tenezzülen fakir hanesine gelişinden dolayı şaşkın olan Mösyö Guillaume De Vergier yerlere kadar eğilerek gereken teşekkürü ifa etti ve sofralarına katılmak suretiyle aile fertlerini bir kat daha minnettar bırakması istirhamında bulundu. Sör Kyle gülümseyerek yapılan davete icabet gösterdi ve birkaç kelimeyle çilek olayını hane sahibine anlattı.

*

Kısa keselim: Vermandois şatosu senyörü Sör Kyle 1147 tarihinde bekâr bir gençti. Kendisi güzel bir delikanlı nitelemesine layık olmamakla beraber çirkin bir adam da değildi. Muazzam bir servet ve büyük bir isim sahibi olan bu soylu, hane sahibinin kızı Matmazel Gabriella'i gördüğü anda genç kıza gönül vermiş, kendisine zevce etmek tasavvuruna düşmüştü. Şato

senyörü bu aşk ateşini sevdiği genç kıza tamamıyla bulaştıramamışsa da zengin ve büyük bir adama zevce olmak duygusunu ve bunun iftihara yol açacağı fikrini sevgilisinin kalbine ulaştırmaya muvaffak olmuştu. Yani Senyör De Kyle'ın gönül kuşu genç kızın zülfünün tuzağına tutulmuş olduğu halde, Gabriella onu birdenbire o derece sevmemiş, fakat böyle bir asilzadeye zevce olmak fikrini, kendisi için gurur dayanağı saymıştı.

Bu ziyaretten bir ay sonra Senyör De Kyle, nispeten fakir, hakir olan Mösyö De Vergier'den kızı Gabriella'i evlenmek üzere istedi.

Böyle bir akrabalığın Vergier ailesi için ne derece övünç ve sevince yol açtığı, yapılan teklifin ne kadar çabukluk ve memnuniyetle kabul edildiğini söylemeğe gerek yoktur.

Senyör De Kyle'ın evlenme teklifi Kasım ayının ortasına doğru olmuştu. Aralık aynın birinde nişanlılıkları, on beş gün sonra da evlenme törenleri yapıldı.

Genç karısının kalp ülkesini etkisi altına alabilmek için sevdalı senyör her gün bir şekilde sevgi eseri gösteriyor ve nakten pek büyük fedakârlıklarda bulunuyordu. Yalnız Gabriella için değil, ebeveyni ve hatta bütün akraba ve taallukatı için her gün mücevherler, kumaşlar, mefruşat namına bin türlü eşya satın alıyor ve bunlar Mösyö De Vergier'nin evine yağmur gibi yağıyordu. Bu kıymetli hediyelerden olağan üstü memnun olan ihtiyar Guillaume De Vergier bir akşam karısıyla konuşurken damadının şatosundan dehşetli bir mücevherat kafilesi geldiğinden, sevinçleri tasvir ve tasavvuru mümkün olmayacak bir dereceye yükselmişti. Sevincin tesiriyle koca ve karı latife tarzında sohbete başladılar. Guillaume dedi ki:

- Keşke bizim Gabriella daha küçük yaşta iken Sör De Kyle'ın korusundan dağ çileği toplamak alışkanlığında bulunsaydı da bu hediyeler bize daha birkaç sene evvelinden gönderilmeye başlasaydı! Dünyada tesadüfün yaptığını da hiçbir şey yapamıyor! Eğer Gabriella dağ çileğini sevmeseydi Senyör De Kyle gibi bir kocayı nerede bulacaktı?

Mösyö Vergier'nin karısı gayet dindar bir kadındı. Kızının mutluluğa erişmesini kocası Mösyö De Vergier tesadüfe bağlamışsa da Madam De Vergier bu teoriyi kabul etmedi:

- Hayır! Ben bunu tesadüfe değil, Cenab-ı Hakk'ın özel bir lütfuna bağlarım! Gabriella'in yolu üzerine Sör Kyle'ı çıkaran tesadüf değil, Cenab-ı Hak'tır! Bundan dolayı ancak Allah'a şükranlarımızı sunmamız gerekir.

- Orası doğru. Allah'a şükrümüzü sunarız. Lakin tesadüfün güzelliğini de inkâr edemem. Gabriella çilek toplarken tesadüf eseri..

- Dinlemem dinlemem! Kiraz toplamaya da gitmiş olsaydı yine Cenab-ı Hakk'ın lütfu bu şekilde tecelli etmiş olacaktı.

- Yani Gabriella yine Senyör De Kyle'a varacaktı, öyle mi?

- Şüphesiz!

- İşte buna inanamam! Eğer Gabriella kiraz toplamaya gitmiş olsaydı bu kiraz Senyör De Kyle'a ait olmadığı için ihtimal ki kızımız şato sahibinin nazar-ı dikkatine ilişmezdi. Bu yüzden de Gabriella eriştiği şu mutluluk halini dağ çileği ile tesadüfe borçludur!

- Hayır! Bu ancak Cenab-ı Hakk'ın lütfudur!

- Haydi senin dediğin olsun! Şu işte tesadüfün hiçbir rolü bulunmadığı kabul edilsin! Artık şu bahsi kapayalım karıcığım!

- Tam aksine! Daima dilimizden düşürmeyelim ve Cenab-ı Hakka şükretmekten bir an geri kalmayalım!

Mösyö De Vergier dini bütün zevcesine karşı daha fazla muhalefet göstermemek üzere ayağa kalktı. Karısı da onu taklit etti. Duvarda asılı bulunan haçın karşısına geçtiler, şükür duası okumaya başladılar. Mösyö De Vergier bu dinî âyini yaptıktan sonra dişleri arasından mırıldandı:

- Dağ çileğini de tebcil etmekten kendimi alamam!

Bereket versin ki bunu sofu karısı işitmedi.

*

Vermandois şatosu sahibi ile Gabriella'in evlenme törenleri yapılmazdan evvel dikkate şayan bir hadise olmuştu. Bu hadise, şato sahibiyle karısının istikballerine büyük çapta tesir edecek olaylardan olduğu için anlatılması zorunludur.

Gabriella'in amca kızlarından birinin bir erkek kardeşi vardı. Kont De Leon adlı bir soylunun mirahoruydu. Bu delikanlı Albert De Nozerro adını taşıyordu. Gabriella'in evlilik töreninde hazır bulunmak üzere bu delikanlı efendisinden izin alarak Mösyö De Vergier'nin evine gelmişti. Alber yakışıklı bir gençti. Gabriella'in amca-zadesi bulunması hasebiyle aralarında bu yakınlığın müsaade ettiği nispette büyük bir samimiyet vardı. Senyör De Kyle, Gabriella ile Alber arasındaki samimiyetten dolayı bir kıskançlık hissetmeye başlamıştı.

İzinli olarak amcasının evine gelen delikanlının geldiği ilk günlerde şato sahibi bu kıskançlığını bastırmış ve ne Gabriella'e, ne de amcazadesine hiçbir şey hissettirmemişse de, bir akşam bu hissine mağlup oldu, nefsini zorlayamadı: Gabriella ile amcazadesi arasında gizlice karşılıklı atılan tebessümler ve bunu takip eden fısıltılar Senyör De Kyle'ın sabır ve tahammülünü tükenmişti.

*

Kıssahan hikâyenin burasına gelince Sör Kenneth olayın Fransa'ca ve hatta bütün Avrupa'ca pek meşhur olduğunu, sonunda Gabriella'in amcazadesi Alber'in üzüntüye kapılarak Fransa'yı terk edip Haçlı muharebelerine katılmak üzere Filistin'e geldiğini ve yaralanarak vefat ettiğini, vasiyeti gereğince kalbi çıkarılıp bir aşk mektubu ile son yadigâr olarak Gabriella'e gönderildiğini; bundan haberdar olan şato sahibi Senyör Kyle'ın karısı Gabriella'den kanlı bir surette intikam almış olduğunu söyledi. Bu yüzden kafile masalcısı hikâyeye devamdan vazgeçmek gerektiğini anladı. Bu konudaki yardımlarından dolayı İskoçyalı şövalyeye ayrıca bir de teşekkür etti...

Kafilenin masalcısı hikâyeye devam ettiği esnada elem ve kedere boğulmuş olan Sör Kenneth'in nazar-ı dikkatini develerden birinin üzerinde bulunan bir demir kafes çekmişti. Bu demir kafes içinde cins bir köpek kapatılmış olup ara sıra kendisine bakarak kısık kısık havlama sesleri çıkarıyordu.

Sürgün, o üzgün ve ızdıraplı halinde, bu köpeğin kendi sadık tazısı olduğunu tanımakta güçlük çekmedi. Hayvan kendisini görünce derhal efendisini tanımış, demir kafesten çıkarılarak yine serbestçe dolaşabilmesi için hal ve tavırlarıyla efendisinin aracılığını istiyor, merhamet ve yardımını kazanmaya çalışıyordu. Biçare Kenneth, sadık hayvanının bu tavırlarından etkilendi ve kendi kendine mırıldanmaya başladı:

- Heyhat! Biçare Rozali'm. Ne yazık ki sana yardım etmeye gücüm yok. Çünkü ben senden daha şiddetli bir esaret altındayım. Mademki senin bu davetine icabet edemeyeceğim, o halde ikimizin de üzüntülerini artırmamak için hal dilinle bildirmek istediğin şeyleri anlamamış gibi duracağım ve sana cevap vermeyeceğim.

Bu hüzün ve yeis arasında saatler geçti. Gece tedricen son bulmuş ve Suriye havalisine mahsus latif bir sabahın hafif ışıkları ortalığı aydınlatmaya başlamıştı.

Güneş, ilk altın ışıkları ile ufukları yaldızlayarak yüzünü gösterince gecenin rutubetinden arta kalan şebnem taneleri tayf renkleri oluşturarak parıl parıl parlıyordu. Gecenin sonunda gün ışımaya durduğunda müezzin de sabah ezanını okumuş, müminleri ibadete ve duaya davet etmişti. Müezzinin "Allahu Ekber, Allahu Ekber" sedası işitilince herkes derhal namaza koşmuştu. Bir kısım Urban toprakla teyemmüm ederken, diğer bir kısmı da artık namaza durmuştu. Sabah namazı cemaatle eda edildi. Bütün Müslümanlar Cenab-ı Haktan kabahatlerinin affını, Peygamberin yardım ve şefaatini niyaz ettiler.

Sör Kenneth kafileyi oluşturan Müslümanların büyük bir alçakgönüllülük ve boyun eğişle yalvarıp yakarmalarından etkilenmişti. Kenneth İslamiyet'in aleyhinde bulunduğu ve mutaassıp bir Hıristiyan olduğu halde bedevilerin yakarışlarından niçin bu kadar etkilendiğini anlayamıyor, bu soruyu kendi kendine soruyordu.

Halbuki bunun sebebi gayet sade idi. Kont pek dindar olduğundan bu manzaranın ortaya koyduğu ulviyetin, kendisi üzerinde etkili olmaması mümkün değildi. Sör Kenneth bu etki ile çektiği acıları unuttu, Cenab-ı Hakka tevekkül ederek sabır ve metanetini elden bırakmadı. Bu tevekkül Sör Kenneth'in üzerinde hakikaten etkisini göstermiş ve bir kat daha kuvvet kazanarak mukadderatına boyun eğmeye karar vermiştir.

Bu sırada namaz tamamlandı. Bedeviler atlarına binerek yola koyuldular. Kafile hareket edince kıssahan da hikâyesine devama başladı. Bununla beraber artık aktardığı hikâyeler evvelki kadar dikkatle dinlenmiyordu.

Kafile henüz hareket etmişti ki, sağ taraftaki yüksek bir tepe üzerine çıkmış olan süvarilerden birinin atını dörtnala koşturarak gelmekte olduğunu gördüler. Süvari hekimin yanına kadar gelmiş, bazı bildirimlerde bulunmuştu. Süvarinin söyledikleri pek önemli olmalıydı ki, hekimin tavırlarında telaş alametleri görüldü. Hemen süvarileri ileri doğru saldırdı. Kafileye refakat eden 20, 30 neferden mürekkep küçük askerî birlik de süvarileri gözleriyle takip ederek, bunların hareketlerinden iyi veya kötü bir sonuca varmaya çalışıyorlardı.

Artık kıssahanın hikâyesine kimse önem vermiyordu. Kafile masalcısı bunun farkına vardı. Etrafta cereyan eden heyecanlı hadiseleri de görünce hikâyesini kesti. Şimdi kafile sessizlik içinde yoluna devam ediyordu. Yalnız devecilerden birinin ara sıra şevke getirmek için devesine hitaben söyledikleri veya hekimin yanında bu-

lunanlardan birine endişeli bir tavırla belirttiği şeyler bu sessizliği bozuyordu.

İleri hareket etmiş olan asker kum tepeleri arkasında kaybolmuştu. Fakat kafile ilerledikçe tedricen ilerleyen süvariler görünmeye başlamıştı. Sör Kenneth dikkat edince bir mil kadar uzakta ilerlemekte olan iri bir siyah kitle gördü. Dikkatini artırdı ve bu kitlenin çok miktarda süvarilerden oluşmuş bir kafile olduğunu gördü. Süvarilerin silahlarına vuran güneş yansıyarak etrafa şerareler saçıyor gibi idi. İskoçyalı şövalye gelmekte olanların mükemmel surette silahlanmış Avrupalılar olduğunu anladı.

Hekim metanet ve ciddiyetini koruyarak en iyi ata binen iki süvariyi çağırdı. Gelmekte olan kafileyi göstererek bunlara mümkün mertebe yaklaşmalarını, miktarlarını ve mümkün olabilirse ne maksatla ilerlemekte olduklarını tahkik etmelerini emretti.

Yaklaşan tehlike Sör Kenneth üzerinde garip bir etki yaratmıştı. Şövalye hekime dönerek dedi ki:

- Uzaktan görünen şu süvariler Hristiyan'a benziyor. Hıristiyan süvarilerden korkuyor musunuz?

Hekim kontun sözlerinden kızdı. Ciddi bir tavırla:

- Korkmak mı? Biz ancak Cenâb-ı Hak'tan korkarız...

Dedi.

- Evet bunlar Hıristiyan süvarileridir. Şimdi iki taraf mütarekede bulunduğu için saldırmalarına ihtimal verilemez. Şu halde niçin telaşlanıyor, bunların hücum edeceklerini sanıyorsunuz?

- Çünkü gelmekte olan süvariler asker kıyafetine girmiş rahiplerden ibarettir. Bu rahipler Müslümanlara karşı ne mütareke, ne de adalet kanunu tanırlar. Verdikleri sözlere itimat hiçbir şekilde caiz değildir. Filistin'deki diğer düşmanlarımız hiç olmazsa nezakete, adap ve törelere aşinadırlar. Arslan Yürekli Richard mağlup ettiklerine yumuşaklıkla davranır. Kral Philippe ele geçirdiği avı-

nı himaye eder. Hatta Avusturyalılar bile o kadar kan dökmeyi arzu etmezler. Fakat daima kudurmuş, kan dökmeye teşne olan bu kurtlar mütareke tanımazlar. İşte bakın... İçlerinden birkaç süvari ayırarak doğu tarafa doğru sevk ediyorlar. Niyetleri su kaynağını bizden evvel tutarak bizi bu çöllerde susuz bırakmaktır. Fakat bu düşüncelerinde yanılıyorlar. Ben burada doğmuş, büyümüş olduğum için sahra çarpışmalarına onlardan daha fazla vakıfım.

Hekim bu sözleri söyleyerek maiyetindeki fertlerden birine döndü ve tam bir ciddiyetle bazı emirler verdi. Sonra Sör Kenneth'e hitaben dedi ki:

- Artık benim yanımdan ayrılmayacaksın.

Sör Kenneth hekimin âmirane bir surette söylediği şu sözlerden etkilendi. Durumunu ve konumunu unutarak biraz öfkeli bir tavırla şunları söyledi:

- Ne yazık ki sizin yanınızda duramayacağım. Çünkü gelenler benim silah arkadaşlarımdır. Ellerindeki bayraklarda da haç işareti vardır. Ben bu haç'ın önünden kaçamam!

Hekim kontun diklenmesinden hiddetlendi. Ciddi bir tavırla dedi ki:

- Deli mi oluyorsun şövalye? Bunların ilk yapacakları iş mütarekeyi bozduklarının duyulmaması için seni öldürmek olacaktır!

- Ne olursa olsun; firar etmek ihtimali kendini gösterince artık esaret zinciri altında kalamam.

- O halde beni takip etmen için seni zorlamaya mecbur kalacağımı üzülerek arz edeyim.

Sör Kenneth bu sözden hiddetlendi:

- Beni zorlamak mı? Hakikaten bugün elimde silah yoksa da yine beni zorlamanın pek kolay olmadığını size göstereceğim.

- Haydi artık yetişir. Kıymetli zamanımızı münakaşa ile kaybediyoruz.

Hekim bunları söylerken ilerideki süvarilere bir işaret verdi. Süvariler imamesi kopmuş tespih tanelerinin yere düştükleri gibi süratle sahraya yayıldılar. Sör Kenneth ne olduğunu anlamaya vakit bulamadan hekim, bindiği hayvanın dizginlerini elinden aldı ve hayvanları dörtnala koşturmaya başladı. İki at o kadar süratle mesafeleri kat ediyordu ki, Sör Kenneth adeta nefes almaya bile muvaffak olamıyordu.

İskoçyalı şövalye küçükten beri hayvana binmeye alışmış olmakla beraber bu seyir sürati adeta kendisini bayıltmıştı. Gerçekten şövalyenin bindiği en süratli hayvanlar bu atların yanında kaplumbağa gibi kalırdı. Hayvanlar süratlerini bozmaksızın yıldırım gibi koşuyor, hızlarından kum üzerinde izleri bile kalmıyordu.

Bu hızla birkaç kilometre kat ettiler. Hayvanlarda hiçbir yorgunluk eseri görülmediği gibi nefes alışları, süratleri de henüz bindikleri zamanki gibiydi. Şövalye kendini hayvan üzerinde bulunmaktan ziyade havada uçuyor sanıyordu. Hakikaten hayvanlar bu sürate rağmen binicilerine kesinlikle yorgunluk hissettirmiyordu; yalnız ilk binenler kolayca teneffüs etmeye muvaffak olamıyorlardı.

Bu olağanüstü süratle bir saat yol aldılar. Artık kendilerine yetişmek ihtimali kalmayınca hekim hayvanın seyrini hafifletti ve ortalama bir süratle ilerlemeye başladı.

Hekim bu süratten hiç etkilenmemiş, ancak birkaç adım yürümüş gibi şövalyeye döndü, hayvanını övmeye başladı. Biçare sör pek güçlükle nefes almakta olup hekimin sözlerini ancak işitebiliyordu. Hekim diyordu ki:

- Bu hayvanlara "kanatlı" denir. Kendilerine böyle denmesine sebep olağanüstü bir seyir hızına malik olmaları, adeta kuş gibi uçabilmeleridir. Hız bakımından Hz.

Peygamberin bindiği Burak müstesna olmak üzere, bu cins hayvanların benzeri yoktur. Hayvanlar Mısır çavdarı ile karışık baharat ve bir parça kuru koyun eti ile beslenir. Bazı hükümdarlar bu cins hayvanlardan edinebilmek için vilayetler terk etmek ve vermek derecesinde fedakârlıklar göstermişlerdir. Gerçekten bu kadar da değerleri vardır. Çünkü ihtiyarlıklarında da gençlikleri kadar çeviktirler. Senin altındaki hayvan 25 yaşındadır. Bu hayvanlara Hıristiyanlardan ilk defa sen binmiş oluyorsun. Cenabı Hak zırhlara bürünmüş ağır düşmanların önünden çekilebilmek için bu hayvanları yaratmıştır. Şimdi sizin rahiplerin beygirleri nefes nefese yürüyebildikleri halde bizimkiler bir damla ter bile dökmediler.

Bu sırada bir parça kendine gelebilmiş olan Sör Kenneth gerçekten bu hayvanların hem taarruz hem de gerektiğinde kaçmak için ne kadar faydalı olacağını anladı. Fakat hekimin gururunu artırmamak için bir şey söylemedi.

Şövalye etrafına bakındığı zaman kendisine yabancı gelmeyen bir havalide bulunduklarını anladı. Uzakta görülen bir çeşmeye yaklaşarak hayvanlarını durdurdular. İskoçyalının üzerinde yorgunluğun etkileri el'an hükmünü sürdürüyordu. Hekim şövalyeye dönerek:

- Görüyorum ki istirahate muhtaçsın. Şurada ağaç gölgesine uzan, vereceğim şerbetten de biraz içerek istirahat et.

Dedi. Hekim bunu söyleyerek heybesinden küçük bir şişe çıkardı. Ve altın bir kadeh içine bundan birkaç damla koydu, kadehi Sör Kenneth'e uzatarak dedi ki:

- Bu şerbet, uykuyu davet etmek ve zayıf bir mideyi kuvvetlendirmek hususunda pek faydalıdır. Fazlası sinirleri harekete geçirir, insanı kuvvetten düşürürse de az miktarda kullanılması ihtiyaç duyulduğunda çok faydalıdır. Bundan dolayı korkmadan içebilirsin.

- Ey bilge hekim! Şimdiye kadar senin hazakatini, bunun faydalı meyvelerini bizzat görmüş olduğum için tavsiye ettiğin şeye uygun davranmakta tereddüt etmeyeceğim tabiidir.

Sör Kenneth bunu söyleyerek şerbeti içti ve beygirine bağlı bulunan bornozu çıkarıp hurma ağacının gölgesine uzandı.

Bir müddet uyku ile uyanıklık arasında kaldı. Macerası bir panorama gibi gözleri önünden geçiyordu. Gitgide bu düşünceler kayboldu ve gözleri önünden geçmekte olan parlak olaylara bedel bu defa bir güneşin batışı ile etrafı kaplayan karanlık gibi düşüncelerine bir siyahlık musallat oldu. Nihayet kendinden geçerek derin bir uykuya daldı.

YİRMİ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kıyafet Değişikliği

SÖR KENNETH gözlerini açtığı zaman etrafında o kadar büyük bir değişiklik gördü ki hakikaten uyanık mı yoksa rüyada mı olduğunu belirlemekte kararsız kaldı. Şövalyenin uykuya daldığı zaman etrafını çeviren manzara bütünüyle değişmişti. Kont nemli otlar üzerinde uyduğu halde şimdi mükellef bir yatak içinde bulunuyordu.

Bundan başka, meçhul bir şahıs şövalyenin üzerindeki ağır elbiseyi çıkarmış ve ipekten hafif bir gece gömleği giydirmişti. Sör Kenneth kırda hurma ağaçlarının altında uykuya daldığı halde şimdi mükellef bir sedir üzerinde bulunuyordu. Yatağın etrafını, sinek ve sair haşerattan korumak için, hafif bir gazze (bezi), mükellef bir cibinlik çevirmişti.

Sör Kenneth şaşkın bakışları ile etrafa bakarak hakikaten uyanık olup olmadığını belirlemeye çalışıyordu. Fakat gördüğü her şey kendisinin hayretini bir kat daha artırmaktaydı. Odanın döşenme şekli de üzerindeki elbise ile uyum sağlayabilecek kadar ağır olup her tarafta bir ihtişam eseri görünüyordu. Odanın ortasında bir banyo bulunmakta olup içindeki su latif kokularla kokulandırılmıştı. Yatağının yanında küçük bir abanoz masa vardı. Bu masa üzerine konulmuş bir kap içinde buz gibi soğuk bir şurup kontun iştahlı nazarlarını çekiyordu. Kont şu-

rubu kaldırıp içti. Hakikaten içindeki şerbet o kadar nefisti ki şövalye son damlasına kadar içmedikçe bırakmak istemiyordu.

Sör Kenneth bir parça kendini toplamıştı. Yatağından kalkarak banyoya girdi. Banyoyu bitirdikten sonra vücudunda o kadar serinlik hissetti ki, bütün yorgunluğunu unuttu. Vücudunu yün örtülerle kuruladıktan sonra giysilerini aradı. Fakat araştırmaları boşa çıktı. Kendi giysilerinin yerine ağır kumaştan yapılmış bir bedevi elbisesi buldu. Elbisenin her türlü teferruatı, hatta kılıç ve sair silahları bile mevcut olup bunların hepsi büyük bir emîre layık olacak derecede ağırdı. Şövalye bir müddet kararsızlıktan sonra bu elbiseleri giydi ve tekrar sedir üzerine uzanarak uykuya daldı.

Fakat kontun uykusu bu defa evvelki gibi uzun sürmedi. Hekim kendisini uyandırarak:

- Çadırınıza girebilir miyim?

Dedi.

- Efendi esirinin çadırına girmek için izin almaya muhtaç mıdır? Hekim, tedavi ettiği hastanın yatağı yanına her zaman gelebilir.

- Bu defa ne efendi, ne de doktor sıfatıyla gelmediğim için izin almaya mecburum.

- Bana daima dost sıfatıyla muamele ettiniz. Bundan dolayı içeri girebilirsiniz azizim.

- Üzülerek söylüyorum ki bu defa dost sıfatıyla da gelmiyorum.

- O halde ne sıfatla isterseniz girin. Pekâlâ bilirsiniz ki, sizi içeri girmekten men edemem.

- Öyleyse ben de eski alicenap bir düşmanınız sıfatıyla çadıra giriyorum.

Hekim bu sözleri söyleyerek içeri girdi ve Sör Kenneth'in yanına yaklaştı. Hakikaten bu defa hekimin kıyafeti büsbütün değişmişti. Sör Kenneth muhatabını böyle

bir asker kıyafetinde görünce hayret etti. Hekim, sıradan bir asker olarak, bir kimseyi tedavi etmesinin ve şifaya kavuşturmasının şaşılacak bir şey olmadığını söyledi:

- Sıradan bir askerin hayvana bilmeyi, silahlarını kullanmayı ne kadar bilmesi lazımsa, savaş esnasında alacağı yaraları tedaviye de o derece aşina olması gerekir.

Hekim bu sözleri söylerken Sör Kenneth gözlerini kapamış, muhatabının eski kıyafetini göz önüne getirmişti. O hale karşılık bir de şimdiki kıyafetini inceleyince hayrete düşmekten kendini alamadı. Emîr şövalyenin bu hayretini fark etti; dedi ki:

- El'an hayrette misin? Dünyada insanların daima göründükleri şekil ve halde bulunmadıklarını düşünemiyor musun? Hatta ihtimal ki bugün sen bile gördüğüm, tanıdığım gibi değilsin.

Sör Kenneth birkaç saniye düşündükten sonra üzüntülü bir tavırla:

- Evet, ne yazık ki öyle. Beni bütün Hıristiyan ordugâhında hain saydıkları halde ben vicdanıma karşı bu durumda değilim; çünkü bir hıyanet işlemediğimin farkındayım.

- Emin ol ki ben de seni böyle tanırım. Fakat güneş bu kadar yükseldiği halde sen hâlâ yatacak mısın? Yoksa buradaki giysileri beğenmiyor musun?

- Hayır, beğenmiyor değilim. Fakat kendime layık bulmuyorum. Bana bir esir elbisesi verseniz daha memnun olurum. Halbuki böyle serbest bir Doğulu cengâver elbisesi giyinmenin verdiği kararsızlığı bir türlü üzerimden atamıyorum.

Hekim, şövalyenin kararsızlığını giderecek bir şeyler söyledikten sonra:

- Haydi bakalım, artık düşünmeksizin senin için özel olarak hazırlanmış bu giysileri giy. Eğer kendi elbisenle Selahaddin'in ordugâhına gidecek olursan, kıyafetin her-

kesin dikkatini çekecek ve belki de hakarete uğramana sebebiyet verecektir.

- Selahaddin'in yanına gitmek mi? Acaba ben istediğim gibi hareket etmekte, istediğim yere gitmekte serbest miyim?

- Bütün hareketlerinde tam bir serbestliğe sahipsin dostum. Benimle kahramanca çarpışan alicenap düşmanım yerlerde sürünen esirler seviyesine inemez.

- Rica ederim, bana bu kadar insanlık göstermeyin ve üzerime düşen minnet dolu teşekkürlerimi sunmama izin verin.

Hekim bu sözlere karşı şövalyenin de kendine büyük bir lütuf ve yardımının dokunduğunu söyledi. Richard'ın maiyetindeki kadınları görmek için tebdil-i kıyafetle geldiği zaman kendisine o latif manzarayı Sör Kenneth'in gösterdiğini ilave etti. Sör Kenneth bu sözlerden kızararak:

- Ne söylemek istediğinizi anlayamıyorum. Konuşmalarımız kritik bir durum kazanmaya başladı.

Emîr bağırarak dedi ki:

- Söylediklerimi anlamıyor musun? Kral Richard'ın çadırında gördüğümüz manzarayı unuttun mu? O sırada ölüme mahkûm olduğunu hatırlamıyor musun? İngiltere Kraliçesi o olağanüstü güzelliği, masumane tavırları ile bütün kâinatın hâkimesi olmaya layıktır. O gözlerindeki letafet, altın gibi parlayan saçlarının şaşaası hiçbir zaman gözümün önünden gitmeyecek.

- İngiltere Kralı'nın karısından bu şekilde söz etme ey bedevi! Kraliçeyi ancak saygılı bir üslupla yâd edebilirsin.

- Beni affet şövalye! Sizin kraliçe hakkında ne düşündüğünüzü yokladım. Bununla beraber eminim ki kraliçe kendisine perestiş edilmesinden, ilahe gibi sayılmasından ziyade insanca muamele edecek bir âşık ortaya çıkmasını arzu eder.

Sör Kenneth bu sözlerden olağanüstü hiddetlenerek:

- Richard'ın ailesinden saygıyla bahsetmelisin!

Diyebildi. Hekim sadece cevap verdi:

- Kraliçeye hürmet göstermem gerekliliği, ancak Selahaddin'in zevcesi olmasına bağlıdır.

Şövalye hiddetinden yatağı üzerinde doğruldu. Dedi ki:

- Senin gibi bir bedevi, kraliçenin bastığı yerleri öpmeye bile layık değildir!

Emîr bu sözlerden oldukça öfkelendi. Hiddetinden ateşler saçarak ve elini hançeri üzerine getirerek:

- Ne dedin, ne dedin?

Diyebildi. Şövalye kollarını göğsü üzerinde bağladı. Bu sözleri tamire lüzum görmeksizin cevapladı:

- Söylediğimi herkesin önünde de tekrar edebilirim!

Hekim bir parça sakinleşmiş olmakla beraber hâlâ pek heyecanlıydı. Elini hançerinden çekti. Bir müddet sessiz kaldı. Emîr nefsinin kabarmasına yenik düşerek hiddetlenmekte acele ettiğini anladı. Şimdi oda içinde aşağı yukarı dolaşarak hiddetini yatıştırmaya çalışıyordu. Bir müddet böyle dolaştıktan sonra şövalyenin önünde durdu. Ciddi bir tavırla dedi ki:

- Hiddet ve öfkeyi bırakıp sükûnetle konuşalım. Benim hekim olduğumu bilirsin. Bir hekim tedavi ettiği hastayı şifaya kavuşturmak için gerekirse hastanın en derin yaralarını bile inceleyip muayene eder. Bundan dolayı ben de senin bazı ince yaralarını muayene edeceğim. Sen kralın yeğenini seviyorsun değil mi? Bunu inkâra çalışsan da beyhude. Çünkü ben bunu reddi mümkün olmayacak şekilde biliyorum.

Sör Kenneth bir dakika kadar sustu. Böyle bir soruya hedef olacağını kesinlikle aklından geçirmiyordu. Nihayet:

- Evet, bir vakitler o güzellik melikesini ben de sevmiştim. Fakat bu sevdam, bir insanın güzel bir manzaraya karşı hissettiği tutkunluğa benzer bir şeydi; başka planlarım yoktu.

- Hâlâ kralın yeğenini seviyor musun?

Sör Kenneth bu sorulardan, eski yaralarının depreştirilmesinden pek etkilenmişti. Emîre dedi ki:

- Şu durumda olan bir şahıs bu kadar büyük bir cürette bulunabilir mi? Fakat rica ederim konuşmanın mecraını değiştirelim. Çünkü sözlerinin her biri bir ok gibi sineme saplanıyor.

Hekim şövalyenin hâlâ prensesi sevmekte olduğunu hissetti. Onun bu teessüründen memnun olmuş gibi bir tavırla:

- Sözlerimin seni etkilediğini hissediyorum. Onun için seni daha fazla sıkıntıya sokmayacağım. Yalnız son bir soru sormama müsaade et: Sen kralın yeğenini güzel bir manzaraya olan tutkunluk gibi sevdiğini söylüyorsun. Demek bu eğilimini hissettiğin zaman hiçbir ümidin yoktu?

- Bir âşıkın büsbütün ümitsiz olması kabil değildir. Fakat benim aşk ve alakam büsbütün başka idi. Bazen ümide düşmekle beraber aslında hayallerimin hakikat olacağını zannetmiyordum. Benim sevdam karanlık ve fırtınalı bir gecede uzaktan sahildeki feneri gören kazazede bir gemiye benzer. Bu gemi nasıl ara sıra feneri gözden kaybeder, dalgalar arasında bocalanır, kurtulmaktan ümidini keser, bazen de fenerin ışığı kendisine kurtuluş sahiline ulaşacağı zannını verirse, ben de böyle bazen ümitlenmekle beraber aslında kurtuluştan ümidimi kesmiştim. Şimdi ise haliyle o küçük kurtuluş ümidi de temelli kayboldu!

Emîr şövalyenin üzüntüsünü gidermek, ümitsizliğini yok etmek için gönül alıcı bazı şeyler söyledi ve kendisini kraliçenin yeğenine göndermeyi düşündüğünü belirtti.

Hekimin bu sözü şövalyeyi düşünceye sürükledi. Hakikaten tekrar ordugâha gidip sevgilisine yakın bulunmak kendisine pek hoş geliyor, kralın yeğeni gözü önüne gelerek kendinden geçiyordu. Ama kendisinin ordugâhta tanınacağını emîre söyledi.

Hekim şövalyenin tavırlarından teklifini kabul edeceğini anlamıştı. Bir müddet düşündükten ve bazı düzenlemeler yaptıktan sonra Sör Kenneth'e döndü:

- İngiltere Kralı bu aralık bayrağa saldıran kimseyi bulmak için pek fazla gayret sarf ediyor. Senin köpeğin bayrağı muhafaza etmekte olduğundan onun vasıtasıyla saldırganı belirleyerek Richard'ı etkileyebilirsin.

Sör Kenneth bir dakika düşündü. Kıyafet değiştirerek ordugâha gönderilmek tasavvurunda bulunduğunu anladı ve emîre dönerek dedi ki:

- Evet, ne söylemek istediğini anlıyorum. Doğrusu bu benim hiç aklımdan geçmemişti. Fakat ordugâha kıyafet değiştirerek girmek epeyce zor bir iştir.

- Acaba ordugâhta hayvanı tanıyacak kimse var mıdır?

- Hayır, sanmıyorum. Çünkü idama mahkûm olup ölümü beklediğim zaman hizmetkârlarımı serbest bırakmış, dostlarıma hitaben birer mektup yazarak İskoçya'ya göndermiştim. Bundan dolayı köpeği tanıyabilecek kimse yoktur. Fakat benim şahsımı herkes bilir. Hatta beni tanımasalar bile yalnız sesim beni tanımalarına yeterli olabilir.

- Bundan endişe etme. Sen öyle bir kıyafete gireceksin ki, hareketlerinde benim söylediklerime uygun davranırsan hatta kendi kardeşin bile seni tanıyamaz. Benim epeyce zor işlerin üstesinden geldiğimi bilirsin. Onun için bunda da muvaffak olacağıma emin ol. Yalnız bu hizmete karşılık bir şart vardır ki, o da Selahaddin tarafından kralın yeğenine bir mektup götürmendir.

Sör Kenneth bu söze cevap vermeden evvel bir dakika kadar düşündü. Emîr şövalyenin bu tereddüdünü fark edince:

- Bu görevi yapmaktan korkuyor musun?

Dedi.

- Hayır, korkmuyorum. Hatta mektubu verdikten sonra beni idam edeceklerini bilsem bile yine tereddüt etmem. Yalnız benim gibi bir şövalyenin böyle bir mektubu götürmesinin kişiliğiyle bağdaşıp bağdaşmayacağını düşünüyorum.

- Endişe etme, sana en kutsal şeyler üzerine yemin ederim ki, bu mektup pek tazimkâr ve saygılı bir şekilde yazılmıştır. İçinde aşka, sevdaya dair bir şey yoktur.

- O halde mektubu götürmeyi kabul ediyorum.

- Haydi, vakit kaybetmeden çadırıma gel. Orada kıyafetini değiştireceksin. Emin ol ki yeni kıyafetinle seni kimse tanıyamayacaktır. Onun için ordugâha sükûnet ve güven içinde girebilirsin.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hain

OKUYUCULARIMIZ artık zenci kölenin kim olduğunu ve ne maksatla Richard'ın ordugâhına girmiş bulunduğunu elbette anlamışlardır. Bu anlaşıldıktan sonra Nübeli kölenin nasıl bir ümidin etkisinde olarak İngiltere Kralı'nın yanında bulunmakta olduğu da belli olur.

Bugün Richard, maiyetinde İngiliz soyluları, baronlar bulunduğu halde, yeni İngiltere bayrağının yakınında bulunuyordu. Bir gün evvel kralın Lord Neuville ile görüşmesi esnasında Nübeli köle, kendisinin kıyafet değiştirmiş bir şahıs olduğunun anlaşılacağından korkmuş, bilhassa bayrağı çalan kişinin köpek vasıtasıyla ortaya çıkacağını kralın anlamış bulunduğundan endişelenmişse de bu endişenin yersizliğini hissetmişti. Bugün yeni İngiliz bayrağı önünden bütün askerler geçerek sancağı selamlayacaklardı. Bu münasebetle krallar ve prenslerin kumandası altında olarak Haçlı askerleri ilerlemekte ve Richard'ın önünden geçmekteydiler. Her bir millete mensup ordu yaklaşınca kumandanı Richard'ın bulunduğu tepeye doğru yaklaşarak bir iki adım yukarı çıkmakta ve İngiltere Kralı ile bayrağına tazim resmini yerine getirmekteydi. Ordu ile birlikte bulunan ruhban ise bu tazim resmini yerine getirecek yerde kralın bayrağının selameti için dua ediyorlardı.

Askerler bu şekilde takım takım geçiyorlardı. Haçlıların Filistin'e gelişinden o zamana kadar askerî kuvvetler epeyce dağılmış, perişan olmuş bulunmasına rağmen yine mevcut askerler pek müthiş bir kuvvet teşkil ediyor, Filistin'i ele geçirmek kendilerine kolay gibi görünüyordu. Külliyetli miktarda askerin bir araya toplanmasından kaynaklanan bir gururla neferler ve kumandanlar zırhları içinde dimdik durmakta ve trampetlerin çıkardığı sesler başka bir etki oluşturmaktaydı.

Askerler duraklamaksızın geçmeğe devam ediyordu. Richard yüksekçe bir tepe üzerinde, hayvana binmiş duruyordu. Kralın başında taçlı bir miğfer vardı. Ciddi ve sakin bir tavırla önünden geçen askerleri incelemekte ve kumandanların verdiği selamlara karşılık vermekteydi. Kralın yanında köpeği ile birlikte Nübeli köle de bulunmaktaydı. Çoğu prensler ve kumandanlar maiyetlerine zencilerden birçok köle almış bulundukları için kralın yanında da böyle bir kölenin bulunması hiç dikkat çekmiyordu.

Kralın başı ucunda yeni İngiliz bayrağı dalgalanmaktaydı. Kral ara sıra bakışlarını bayrağa çevirerek bu törenin İngiltere'ye yapılmış olan aşağılamayı tahkir için olduğunu hatırına getiriyor; bir parça teselli buluyordu.

Richard'ın arkasında, daha yüksekçe meyilli bir düzlükte tahtadan bir kule yapılmıştı ki, kraliçe ve nedimeleri burada yer almış, töreni seyrediyorlardı. Kral bazen bu tarafa da bakışlarını çevirmekte, ara sıra zenci köle ile köpeğine bakarak düşünmekteydi. Bununla beraber yeni bir ordunun yaklaşmakta olduğunu görünce bayrağına hıyanet eden kimsenin burada bulunup bulunmadığını anlamak için tam bir dikkatle askeri inceliyordu.

Fransa Kralı Philippe Auguste dünyaca meşhur olan şövalyeleri ile yaklaştığı zaman kral bütün dikkatiyle bu askeri incelemeye başlamıştı. Fransa Kralı, Richard'ın

önüne gelince Richard biraz hayvanını sürerek aşağı doğru inmiş, Philippe Auguste de birkaç adım yukarı çıkarak yarı yolda birleşmişlerdi. İki kral pek samimi ve kardeşçe bir surette selamlaştılar. Bu hal oradaki askerlere, iki hükümdar arasında tam bir uyum bulunduğunu göstermek için yapılmıştı. Halbuki bu nezaket-severce sırt kaşıma töreninin altında büsbütün başka bir hakikat vardı: Richard Philippe'e karşı gizli bir güvensizlik ve hoşnutsuzluk beslemekte, Philippe de askeri ile birlikte Fransa'ya çekilerek Richard'ı yalnız bırakmayı düşünmekteydi.

Şimdi Templier süvarileri kralın önünden geçmeye başlamışlardı. Baştan ayağa silahlara bürünmüş, Filistin'in kızgın güneşinden yüzleri yanmış olan bu askerler şimdiye kadar geçenlerin hepsinden daha fazla bir heybet gösteriyorlardı. Kral Nübeli köleye seri bir bakış attı. Fakat zenci yerinden kımıldamamış, ayakları dibinde oturmuş olan köpek de zeki bakışları ile askerleri incelemeye devam ederek vaziyetini değiştirmemişti. Kral tekrar Templier Şövalyelerini denetlemeye başladı. Bu sırada başrahip de kralı kutsamakta, dualar etmekteydi.

Kral yanında bulunan kardeşi Kont De Salisbury'ye bakarak yavaşça dedi ki:

- Bu mağrur ve riyakâr şövalyeler şimdi de dindar rahipmiş gibi dualar ederek geçiyorlar. Bırak geçsinler... Bak işte bizim en büyük düşmanımız, Dük De Triesch geliyor. Durumuna ve tavırlarına iyi dikkat et.

Dük De Triesch Richard'a yaklaşınca krala önem vermediğini ima eder bir tavırla ve çekingen bir şekilde selam resmini yerine getirdi.

Richard, Nübeli köle ile köpeğine bir kere daha baktı. Fakat ikisinin de hareketlenmediklerini görünce başarıdan ümidini kesmeye başladığını zenciye söyledi. Köle saygılı bir duruşla eğilmekten başka bir hareket yapmadı.

Şimdi kralın önünden Marki Conrade De Montserrat'nın askerleri geçiyordu. Marki esasen kuvvetli ve pek azametli olan askerlerinin ürkütücülüğünü bir kat daha artırmak için bunları ikiye ayırmıştı. İlk kısmında en usta süvarilerle kendisi bulunuyordu. Askerin başlarında yüksek ve azametli kalpaklar, altlarında mükemmel atlar vardı.

Conrade'ın elbisesi askerininkinin aynı olmakla beraber kumaşı sırma şeritlerle, pırlanta düğmelerle süslenmişti ve güneşin yansımasıyla bunlar göz kamaştırıyordu. Marki bir elinde tuttuğu kırbaçla askere komutlar vermekte ve askerler de hemen emirleri yerine getirmekteydiler. Bununla beraber Conrade'ın şövalyeler üzerindeki etkisi göründüğü kadar büyük değildi.

Conrade Richard'ın önünde saygı resmini yerine getirdi ve kral tarafından da karşılık olarak iltifata mazhar oldu. Richard:

- Hakikaten askerin pek mükemmel. Zırhları ve silahlarıyla o kadar büyük bir ihtişam ve azamet arz ediyorlar ki, bu manzara karşısında heyecanlanmamak kabil değildir.

Derken, Nübeli zencinin yanında oturmakta olan köpek yerinden kalktı. Birkaç defa bağırdıktan sonra ileri doğru atıldı; Marki De Conrade'ın boğazına sarılarak hayvanından aşağı attı. Şimdi o nazik, kahraman şövalye tozlar içinde yuvarlanıyor, ürkmüş olan hayvanı ileriye doğru kaçıyordu.

Richard Nübeli köleye dönerek memnun bir tavırla dedi ki:

- Tazı avını yakaladı. Hakikaten pek zeki bir hayvan. Fakat köpeği markinin boğazından çek. Çünkü biraz daha bırakırsak köpek kendisini boğacak...

Hakikaten o zarif şövalyenin boğazından yakalamış olan köpek kendisini bir türlü bırakmıyor, yerlerde sü-

rüklüyordu. Nübeli köle köpeği zorlukla çekebildi. Hayvan hiddetini el'an geçirememiş, öfkeyle bağırmaya devam ediyordu.

Bu hali gören civardaki askerler ve kumandanlar, özellikle Conrade'ın taraftarları oraya koşuşmuşlar ve kumandanlarının topraklar içinde sürüklenmekte olduğunu görünce pür hiddet kesilmişler:

- Şu zenci köleyi de köpeğini de parça parça edin!

Diye bağrışmaya başlamışlardı.

Fakat Richard emredici ve ciddi bir tavırla:

- Bu hayvana kim dokunursa hemen idam olunacaktır. Biçare hayvan görevinden başka bir şey yapmadı. Haydi bakalım, ilerlemeye devam edin. Marki Conrade De Montserrat! Seni hıyanetle itham ediyorum!... Evet, sen bir hainsin!...

Diye bağırınca, kimse köleye yaklaşmaya cesaret edemedi.

Bu sırada civardaki askerlerin kumandanlarından birçoğu da oraya yaklaşmışlardı. Conrade bu kadar subay arasında uğradığı hakareti hazmedemeyerek hiddet ve kızgınlıkla:

- Bu sözlerinizle ne demek istediğinizi anlayamıyorum. Acaba neden dolayı hıyanetle suçlanıyorum? Bu kadar utanç verici ve soyluluğa aykırı bir davranışa hedef olmamın sebebi nedir? Yoksa yine Haçlılar arasındaki ihtilafları uyandırmak mı istiyorsunuz?

Diyebilmişti.

Öteden Templier Şövalyeleri'nin kumandanı atılarak Conrade'ı savunmaya başladı:

- Haçlı askerlerine iştirak eden prensler Richard'ın nazarında âdi bir tavşan gibi mi karşılanıyor ki köpekleri üzerine saldırılıyor?

Fransa Kralı Philippe de müdahale ederek:

- Bu işte kişisel öfkelerin etkisi olmalıdır. Fakat böyle bir günde bu gibi hususlarla uğraşmanın sırası değildir.

Dedi.

Başpiskopos ise bu hadiseyi düşmanların hile ve tuzaklarına yükledi.

Hanry De Champagne piskoposun bu fikrine katılarak:

- Köpeği hemen öldürmek ve esiri de işkenceye koymak en uygun harekettir.

Diye ilave etti.

Richard hemen emredici bir sesle hepsine birden hitaben:

- Zenci köle ile köpeğine elini süren idamını göze almalıdır. Conrade, biraz yaklaş! Bu hayvanın seni itham ettiği hıyaneti inkâr edebilir misin?

Conrade bir parça acele ederek:

- Evet... Ben İngiltere bayrağına asla dokunmadım.

Dedi.

- Fakat Conrade, senin kendi sözlerin, aleyhinde itham gerekçesi oluyor! Eğer gerçekten bayrağa hıyanet etmemiş olsaydın, bu meselenin söz konusu edileceğini nereden bilecektin?

Conrade Richard'ın acı sözleri altında ezildi. Fakat bunu belli etmemeye çalışarak kızgın bir sesle dedi ki:

- Ordugâhtaki bütün gürültüler ve müttefik bir prense karşı yapılan şu muameleler hep bunun için midir? Birkaç hırsızın veya serserinin yaptıkları bir hareketi bana yüklemek soylulukla bağdaşır mı? Bir köpeğin hareketiyle beni bu kadar büyük bir itham altına almanız doğru mudur?

Conrade'ın bu sözleri üzerine taraftarlarının heyecanı artmış, bir olay çıkmasına ramak kalmıştı. Bunun üzerine Fransa Kralı işe müdahale etmek gerektiğini hissetti ve Richard ile Conrade'a hitaben:

- Böyle bir toplantıda, askerler önünde münakaşalarda bulunmak asla yakışık almaz. Zaten birbirlerini çekemeyen askerler, eğer kumandanlarını da böyle düşman gibi görürlerse muhakkak çarpışmaya, birbirlerini boğazlamaya kalkışmakta tereddüt etmezler. Allah aşkına şimdilik her birimiz askerimizin başına, ordugâhlarımıza çekilelim. Sonra bu konuda müzakereler yapmak üzere toplanabiliriz.

Richard bu fikri tasvip etti:

- Ben bu sefil adamı üstü başı topraklar içindeyken sorguya çekmeyi daha çok arzu etmeme rağmen, bu fikre katılıyorum!

Bunun üzerine oradaki prensler ve kumandanlar askerleri başına dağıldılar, tekrar trampetler çalmaya, asker ilerlemeye başladı ve geçit resmini bitirenler ordugâhın yolunu tutmaya devam etti.

Buna rağmen bu hadise bütün kumandanları olumsuz etkilemekten hali kalmamıştı. Bir müddet önce askere kumanda etmek üzere en uygun görülen, en cesur bir şövalye sayılan Richard'ın, yine, azamet gösterisi ve büyüklük taslaması aleyhinde sözler söylenmeye başlamıştı.

*

Meşveret meclisi belirlenen saatte toplandı. Conrade toprağa bulanmış elbisesini çıkarmış ve uğradığı utancı unutmaya muvaffak olmuştu. Conrade bu defa üzerine müstakil prenslere mahsus süslü bir elbise giymiş, refakatinde Arşidük De Triesch, Templier Şövalyeleri kumandanı ve kendine taraftar görünen birçok kumandanlar bulunduğu halde çadıra girmişti. Conrade'ın maiyetindekiler muhtelif sebeplerden dolayı hep İngiltere Kralı'nın aleyhinde olanlardı. Bununla beraber Conrade'ın böyle bir toplulukla çadıra girmesi Richard üzerinde asla

etkili olamadı. Richard gayet tabii bir halde ve sabahtan beri üzerinde bulunan elbiseyle çadırda yerini almıştı.

Richard, Conrade'ın etrafında toplanan şövalyelere kayıtsızca, hatta biraz aşağılayıcı bir bakış fırlattıktan sonra, Conrade'ı İngiltere bayrağını çalmak ve bayrağı savunan hayvanı da yaralamakla itham etti. Conrade büyük bir cesaretle yerinden kalktı, bu ithamlara cevap vermeye başladı. Conrade masum olduğunu iddia ediyor, kendisine yüklenen suç hakkında bilgisi olmadığını söylüyordu.

Bunun üzerine iki tarafı anlaştırmaya çalışmak görevini üzerine alan Fransa Kralı ayağa kalktı ve Marki De Montserrat'ya karşı olan ithamların bir köpeğin işaretine dayandırılmasının uygun olamayacağını, her halde bir şövalyenin sözünün köpeğin hareketinden daha doğru olacağını söyledi.

Bunun üzerine sıra Richard'a gelmişti. İngiltere Kralı da ayağa kalktı. Philippe'e cevap verdi:

- Azizim Philippe, şu köpeğin ithamlarını boş zannetme. Bu hayvanın bir özelliği vardır ki o da gördüğü bir dost veya düşmanı hiçbir zaman unutmamasıdır. Mesela markiye başka bir elbise verin, yüzünün rengini değiştirin, kısacası anlaşılamayacak bir şekle koyun, yine göreceksiniz ki bugünkü gibi hareket edecek, düşmanını tanıyacaktır. Böyle bir köpeğin şahitliğine dayanarak hüküm verilmesi yeni bir olay değildir. Senin krallığın dâhilinde de köpeğin hareketleri ile bazı cinayetler hakkında hüküm verilmiştir.

Philippe, İngiltere Kralı'nı yatıştırmaya çalışıyordu. Lakin Richard bu hıyaneti bir türlü unutamıyor, intikam almak istiyordu. Nihayet eldivenlerini markinin yüzüne atarak kendisini düelloya davet etti ve:

- Bir marki, karşısında İngiltere Kralı gibi bir hasım görmekle övünmelidir.

Dedi.

Kral Philippe işin fenalaşmakta olduğunu hissetti ve:

- Bir kral markilerden o kadar yüksek konumdadır ki onlarla buna benzer ilişkiler kurması hiçbir şekilde caiz değildir. Kral Richard, bu düello olamayacaktır; çünkü sen buradaki askerî kuvvetlerin reisisin.

Şimdi meclistekilerin hepsi düello fikrine itiraz ediyor, her taraftan bir şikâyet sesi yükseliyordu. Richard'ın biraderi Kont Salisbury:

- Ben kendi hesabıma bu hareketi protesto ediyorum. Kral kendisine değil, bütün İngiltere'ye ait olan duygularını tehlike altına atamaz. Bu yüzden eldivenlerinizi geri alın. Sizin yerinize ben eldivenlerimi atacağım. Herhalde bir kral-zade ile düello etmek de âdi bir marki için övünç ve gururdur.

Dedi.

Şimdiye kadar bu münakaşalara karışmamış olan Conrade söze başladı, meclise dönerek dedi ki:

- Ey prensler ve diğer soylular! Bilmiş olun ki ben Kral Richard'ın planlarını kabul etmeyeceğim. Biz kralı bedevilere karşı yapılan sevkiyata reis olarak seçmiştik. Eğer kendisinin hissiyatı bir müttefikini böyle âdi bir iftiradan dolayı düelloya davet etmeye müsaitse, ne yazık ki yemini müsait değildir. Fakat biraderi yahut başka biri bu saçma ithamda ısrar edecek olursa ben de namus ve haysiyetimi korumaktan çekinmeyeceğim.

Sur Piskoposu markinin sözlerini pek güzel buldu:

- Hakikaten Marki De Montserrat centilmenlere yaraşır bir cevap verdi.

Dedi.

Fransa Kralı da bundan başka bir yolla meselenin halledilemeyeceğini anlayarak dedi ki:

- Evet, ben de meselenin ancak bu yolla halledilebileceğini zannediyorum. Mademki Richard ithamlarında

ısrar ediyor, başka türlü hareket etmek mümkün değildir.

Bir müddetten beri susan Richard tekrar söze karıştı:

- Philippe De France, sözlerimin asla yanlış olmadığına eminim. Conrade'ı bir gece, gecenin karanlığı içinde gelip İngiltere'nin şan ve haysiyetini temsil eden işareti çalmakla itham ettim! Bu ithamımda ısrar ediyorum. Fakat mademki Conrade benim arslanca hamlelerimden kurtulmak için böyle bahaneler çıkarmaya kadar varıyor, o halde benim yerime bir başkası geçebilir.

Dedi.

Fransa Kralı tekrar işe karıştı:

- Benim durumum ve konumum bu meselede hakem sıfatını almamı, iki taraf arasında uyum sağlamaya çalışmamı gerektiriyor. Bundan dolayı ben düellonun yapılmasını, bu meselenin hallini şövalye âdeti gereğince bundan beş gün sonraya erteliyorum. O gün gelince Richard müddei sıfatıyla vekâleten ve Conrade da asaleten hazır bulunacaktır. Bununla beraber bu düellonun askere yakın bir yerde yapılması birçok tartışmalara, asker arasında ihtilaflara sebebiyet vereceğinden, uzakta, tarafsız bir arazi bulmak lazımdır.

Arslan Yürekli Richard bu endişeyi de ortadan kaldırdı:

- Bunun için Selahaddin Eyyubî'nin yardımına başvururuz. Selahaddin dostumuzdur ve bu güne dek onun kadar asil bir şövalyeye rastlamadığımı itiraf ederim. Bundan dolayı kendisine her bakımdan güvenilmesi lazımdır.

Dedi.

- O halde bu mesele de halledildi demektir. Gerçekten düello meselesini aramızda saklamayarak renk vermemiz, meydana çıkan fikir ayrılıklarını Selahaddin'e sezdirecekse de her halde bundan başka çare yoktur.

Philippe Auguste bundan böyle bu gibi ihtilafların olmaması için temennilerde bulunarak toplantıya son verdi.

Şövalyeler ayrılacakları sırada Templier reisi Conrade'a hitaben yavaşça:

- Conrade, bu köpeğin öldürülmesini talep etmeyecek misin?

- Sus, bu şimdi düşünülecek bir mesele değildir. Richard'ın o çelik gibi kollarından kendimi kurtardığım yetişir. Bundan o kadar memnunum ki, memnuniyetimi itiraf etmekten bile çekinmiyorum. Richard'ın yerine başka kim isterse düelloya gelsin. Richard'ın maiyeti arasında benimle boy ölçüşebilecek kimse yoktur.

- Kendinden bu kadar emin olman iyidir. Fakat bu olayın, en sonunda Haçlıların dağılmasına kadar sebebiyet vermesi de muhtemeldir. Bu münasebetle seferin sıkıntılarından yorulmuş olan birçok kumandanlar olayı güzel karşılıyorlar. Fransa Kralı'nın görünüşte gösterdiği üzüntü ve hayıflanmaya rağmen oldukça memnun olduğunu hissediyorum. Hanry Dė Champagne'in ne kadar tebessümler ettiğini, memnuniyetini nasıl sergilediğini görmüyor musun? Hele Dük De Triesch'in sevincine bilmem dikkat ettin mi? Dük bu yolla intikamının alınacağından pek memnun görünüyor.

- Sana doğrusunu söyleyeyim mi, artık ben de bu seferden bıktım. Herkesin yerli yerine çekilmesini istiyorum. Fakat bunu kimseye açık etme.

Conrade'a taraftar olan bütün kumandanlar yorgunluklarından, dönme arzularından bahsettiler. Ve hep birlikte yemeğe gittiler.

YİRMİ BEŞİNCİ BÖLÜM

Bir Mülakat

KRAL RİCHARD çadırına dönünce Nübeli kölenin yanına getirilmesini emretti. Bir müddet sonra köle çadıra girerek ihtiram resmini yerine getirdi ve kralın emirlerini bekleyerek durdu. Köle gözlerinin Richard'ın nazarları ile karşılaşmaması için önüne bakmaktaydı.

Richard köleye hitaben sempatik bir tavırla dedi ki:

- Hakikaten avı iyi yakaladınız. Fakat bununla göreviniz sona ermiş olmuyor. Şimdi sen Selahaddin'in ordugâhına dönecek ve tarafımdan bir mektup götürerek düello için tarafsız bir mıntıka hazırlamayı ve o gün kendisinin de düelloya bizzat katılmasını rica edeceksin.

Nübeli köle gözlerini yerden kaldırarak krala bir şeyler arz etmek istiyormuş gibi baktı. Richard zencinin arz etmek istediği şeyi anladı ve köleye hitaben:

- Edith'i gördün mü?

Dedi.

Köle bir şeyler söylemeye çalıştı. Fakat muvaffak olamadı. Yalnız henüz Edith'i göremediğini tavırları ile anlattı.

- O halde şimdi gidip yeğenimizi görebilir, Selahaddin'in mektubunu verirsin.

Köle gözlerini sevinçle kaldırdı. Yeniden saygı duruşuna geçti. Richard bu defa ciddi bir tavırla köleye dönerek dedi ki:

- Mektubu vermek için Edith'in yanına girmeden evvel sana bazı tavsiyelerde bulunacağım. Eğer yeğenimizi gördüğün zaman dilini bağlayan bağların çözüldüğünü, konuşma yeteneğinin geri geldiğini hissedersen yine şimdiki durumunu koruyacak, hiçbir söz söylemeyeceksin. Eğer Edith'e bir kelime söyleyecek olursan bilmiş ol ki dilini koparacağım. Bunu iyi düşün ve ona göre akıllıca hareket et.

Nübeli köle başını önüne eğmiş, Richard'ı dinliyordu. Kral bu defa sesini biraz tatlılaştırarak:

- Sen bir esir olduğun için bu emirleri vermeye mecbur oluyorum. Eğer bir şövalye olsaydın, yalnız namusuna güvenecektim.

Dedi.

Nübeli köle başını kaldırdı. Heyecanlı bir tavırla Richard'ın yüzüne baktı. Zenci köle tanınmış olmasından tekrar endişeye başlamıştı. Richard dışarıdaki mabeyincisini çağırdı ve köleye bakmaksızın mabeyinciye hitaben dedi ki:

- Neuville, bu esiri zevcemin çadırına götür ve Edith'le görüşmesi için benden izin aldığını söyle. Sen de zenci dostum, söylediklerimi dinleyerek, yarım saate kadar buraya gel!

Nübeli köle ellerini göğsü üzerinde kavuşturmuş, gözlerini yere dikmiş olduğu halde Neuville'i takip ederken, kendi kendine düşünüyordu:

"Hiç şüphesiz Richard benim kim olduğumu anlamıştır. Bununla beraber kralın sözlerinden anladığıma göre eğer bu markinin kafasını kesecek, düelloyu ben yapacak olursam yine eski şan ve şerefimi elde edebileceğim. Markinin hıyanetini gözlerinden okudum. Hele Richard

kendisini itham ettiği zaman aldığı hal ve tavır bütün bütün bunu ispat etmekteydi. Fakat bir şeyi anlayamıyorum. Acaba Richard kendi ailesiyle Selahaddin namına görüşmeme neden izin veriyor? Ve Edith'in bir Müslüman âşıktan gelen mektubu almasına neden müsaade ediyor? Bunları bir türlü anlayamıyorum. Bununla beraber Richard nefsanî ihtiraslarına tâbi olmadığı zamanlar hakikaten pek insancıl ve asil bir kişidir. İhtimal ki yine böyle bir sırada bu müsaadeyi vermiştir. Ben de krala karşı asilce hareket edeceğim ve talimatına uygun davranacağım."

Köle bu derin düşüncelerle meşgul bulunduğu sırada kraliçenin çadırı önüne gelmişlerdi. Lord Neuville köleyi mabeyn odası vazifesi gören küçük bir odada bırakarak kraliçenin büyük kabul salonuna girdi.

Neuville kralın emirlerini hürmetkâr bir tavırla kraliçeye arz etti. Neuville görevini yerine getirince, kraliçe bundan bir şey anlamadığını sezdirir bir tavırla gülümseyerek dedi ki:

- Lord, acaba özel görevle gelen Nübeli köle neye benziyor? Herhalde zencidir değil mi? Simsiyah renkli, kıvırcık saçlı, geniş burunlu ve kalın dudaklı bir zenci olmalı...

Kraliçenin nedimelerinden biri söze karışarak:

- Devletlû zatları bedevilerin hançerlerine benzeyen eğri ve kavisli bıçaklarını da unutmasınlar...

Dedi. Kraliçe Neuville'e hitap etti:

- Azizim Neuville! Burada biz kadınların ne kadar sıkıldığımızı görüyorsun. Bu yüzden bu zenciyi bizim yanımıza getirsen bir parça kederlerimizi hafifletmemize sebebiyet vermiş olursun. Şimdiye kadar birçok Türk ve Arap gördüm. Fakat hiçbir zenciye henüz tesadüf edemedim.

- Emirlerinizi yerine getirmeye hazırım. Fakat önce devletlû zatlarına şunu arz ve temin ederim ki, gelecek olan köle hayal ettiklerinize kesinlikle benzemiyor.

- Daha iyi. Demek bizim düşünebildiğimizden daha çirkin olacak... Bununla beraber köleyi önce Edith'in yanına götürün. Orada görevini yapsın.

Lord Neuville bir müddet sonra zenci kölenin yanına yaklaştı ve kendisini izlemesini işaret etti. Köle bu emre itaat ederek Edith'in çadırına kadar geldi. Lord Neuville çadırın dışında kaldığı sırada köle Edith'in yanına girdi. Edith kölenin yanına yaklaşarak yüzünü ışığa doğru çevirdi, zenciyi dikkatle kontrol etti. Ve sonra gittikçe artan bir hayret ve heyecanla:

- Siz misiniz, söyleyin evet siz misiniz? Sör Kenneth, Şövalye De Leopard... Gerçekten bu kıyafet altında gördüğüm şahıs siz misiniz?

Dedi.

Zavallı köle bu sesin etkileri altında mest olmuştu. Söz söylemek, bu soruya cevap vermek için ağzını açacağı sırada Richard'ın ihtarları aklına geldi. Durumunu ve konumunu hatırlayarak bu soruya karşı yalnız âşıkane bir iç çekmeyle cevap verdi.

Prenses Edith devam ediyordu:

- Evet, iyi keşfettiğimi anlıyorum. Daha resmigeçit günü kraliçenin yanında bulunduğum sırada sizin Sör Kenneth olduğunuzu anlamış, köpeğinizi de tanımıştım. Benden korkmadan her şeyi söyle. Niçin susuyorsun?

Köle yine derin bir ah çekerek elini ağzına götürdü ve konuşmadan mahrum olduğunu işaretle anlattı.

- Ne diyorsun? Yoksa ben hakikaten dilsiz bir köle önünde mi bulunuyorum?

Edith Nübeli köleyi bir kere daha inceleyip Sör Kenneth olduğunu kesin olarak anladıktan sonra bu suskunluğa hiddetlendi. Pek kızdı:

- Mademki sen dilsiz rolü yapıyorsun, ben de ağzımı açıp bir şey söylemem.

Dedi.

Sör Kenneth durumuna acınması için yalvarırcasına bir vaziyet alarak Edith'i bir müddet seyretti ve Selahaddin'in mektubunu çıkarıp takdim etti.

Edith mektubu alıp kayıtsızlıkla gözden geçirdikten sonra yanına koydu ve tekrar şövalyeye dönerek dedi ki:

- Bu mektubu vermekle görevin sona eriyor mu?

Zavallı köle bu sırada büyük bir ızdırap içindeydi. Yalvarırcasına bir tavır alarak çektiği acıyı Edith'e sezdirmeye çalıştı. Fakat genç kız şövalyenin bu mektubu getirmesine kızmıştı ve kesinlikle merhamet göstermiyordu.

- Artık görüşmemiz bitmiştir. Bana tek kelime söylemeyen bir şahsa karşı çok gevezelik yaptım. Haydi çadırdan çık.

Dedi. Edith bu sözleri söylemekle beraber kendi de büyük bir acı ve üzüntü içinde bulunuyordu. Elleriyle yüzünü kapayarak gözlerinde birikmiş olan yaşları göstermemeye çalıştı.

Sör Kenneth bu manzaradan etkilenmişti. Edith'e yaklaşmak için hareket etti. Fakat genç kız eliyle uzaklaşmasını işaret etti:

- Haydi buradan uzaklaş... Kalbin de şimdiki şeklin ve görünüşün gibi âdileşmiş... Niçin duruyorsun, haydi dışarı çıksana!...

Biçare şövalye mektuba bakarak bunu Edith'e hatırlatmak istiyordu. Genç kız bunu anladı ve alaycı bir tavırla:

- Haa! Mektubu unutmuştum.

Dedi. Edith mektubu açarak hızlı bir şekilde inceledi ve kahkahalarla gülerek dedi ki:

- Hakikaten böyle bir şey aklıma gelmiyordu. Kim düşünebilirdi ki her tarafta saygı ve takdire mazhar olan bir

Hıristiyan şövalye esir kıyafetine girecek ve bir İslam sultanından garip teklifleri içeren bir mektup getirecektir. Eğer muvafık cevap götüremediğinden dolayı efendinin kırbaçları altında dilin açılırsa burada gördüğün şeyleri kendisine anlatırsın.

Edith bu sözleri söylerken mektubu yere attı ve odadan çıkmak için yerinden kalktı.

Sör Kenneth Edith'in çıkmasını engellemek için eteklerine sarıldı. Genç kız hiddet ve öfkeyle şövalyeye dönerek:

- Söylediklerimi işitmedin mi? Efendine söyle ki tekliflerini kabul etmeyi kendi haysiyetimle bağdaşmaz buluyorum.

Dedi.

Edith bu sözleri söylerken elbiselerini şövalyenin elinden çekti ve fırlayarak çadırdan çıktı. Kölenin elinde genç kızın elbisesinden bir parça kalmıştı.

Bu sırada Neuville kendisini dışarı çağırdı. Şövalye bu davet üzerine dalmış olduğu düşünceden kurtuldu ve dışarı çıktı; baronu takiben Richard'ın çadırına doğru ilerlemeye başladılar. Kralın çadırı önünde bir müfreze süvari askeri konuşlanmıştı. Çadırda ise bir takım faaliyet eserleri görülüyordu.

Neuville köle ile içeri girdiğinde, kralı İngiliz baronlarından bir kaçı ile meşgul buldular.

YİRMİ ALTINCI BÖLÜM

Çalgıcı

RİCHARD süvari askerleriyle gelenleri sevinçli bir tavırla karşılıyordu. Gelen şahıs kralın çalgıcısı olup şiir okuyan ve bunları terennüm eden ufak tefek yapılı bir gençti. Arslan Yürekli Richard savaşa ve vuruşmaya aşina olduğu kadar güzel sanatlarla da ilgilenirdi. Bundan dolayı bu can sıkıntıları arasında kendisini rahatlatacak olan çalgıcının gelişini hoşlukla karşıladı. Önünde diz çökmüş ve saygılı bir vaziyet almış olan genci yerden kaldırarak sevinçli bir tavırla hitap etti:

- Hoş geldin Blondel. Burada epeyce bir müddetten beri hasta, kapanık bir haldeydim. Bunun sebebi senin yokluğun, güzel terennümlerden mahrumiyetimdi sanırım. Şimdi Kıbrıs'tan geliyorsun değil mi?

- Evet efendim.

- Oralarda ne var ne yok bakalım? Yine yeni şiirler yazabildin mi?

- Evet efendim, yeni birkaç parçam var.

- O halde sırası gelince bunları dinleyeceğiz. Mamafih eğer yorgun değilsen...

- Majestelerini neşelendirmek için şarkı söylemeye daima hazırım. Fakat majesteleri pek meşgul görünüyor...

Blondel bu sözleri söylerken masa üzerinde duran bir yığın evraka bakmıştı.

- O kadar çok meşgul değilim azizim. Bir savaş planı yapmaktaydım. Bu ancak bir dakikalık iştir. Haydi bakalım sazlarınızı getirin.

Kral bu sözleri söylerken verilecek müzik ziyafetinden biraderi ve karısı ile Edith'in de pay alması için onları davet etmek üzere bir adam yolladı. Daha sonra Nübeli köle gözüne iliştiğinden ona hitaben:

- Vay, bizim zenci dostumuz gelmiş. Sen de burada dur. İşiteceğin güzel şarkılar, seni sağır olmadığın için şükretmeye götürecektir.

Bu sırada kraliçe ile maiyetinin yaklaştığı haberi geldi. Richard, kraliçeyi karşılayarak Blondel'i büyük bir müzisyen diye takdim etti. Kraliçe kocasının müziğe olan düşkünlüğünü bildiğinden genç müzisyeni nazikâne bir şekilde kabul etti.

Blondel kraliçenin iltifatlarından pek memnun olmakla beraber Edith'in ciddi bir tavırla sarf ettiği birkaç iltifatkâr kelime, üzerinde daha büyük bir etki bırakmıştı.

Bir müddet sohbetten sonra Blondel şarkılarına başladı. Blondel'in söylediği şey "Kanlı Giysiler" isminde İtalyancadan alınmış latif bir parça idi.

Müzik şöleni epeyce bir müddet devam etti ve daha sonra hep birlikte çadırdan çıkıldı. Kral bir fırsat bulup Edith'in yanına geldi ve ikisi kol kola yürürken Richard kimsenin işitemeyeceği bir sesle dedi ki:

- Acaba Selahaddin'in tekliflerine nasıl bir cevap vereyim? Krallar ve prensler benden ayrılıyorlar. Bu yeni ihtilaf aramızdaki soğukluğu bir kat daha artırdı. Artık başarılı olmam bir kadının heveslerine, hareket tarzına bağlı kalıyor. Acaba nasıl bir cevap versem?

Edith kralın bu sözleriyle kendisine neyi sezdirmek istediğini anladı:

- Plantagenet ailesine mensup bir kız bir Müslüman ile evlenmektense sefil kalmayı tercih eder diye cevap verin.

Richard Edith'i ikna etmek için epeyce uğraştı. Ve kendisinin bir imparatoriçe olacağından vesaireden bahsettiyse de kızı iknaya muvaffak olamadı. Nihayet:

- Yakında Conrade ile aramızda yapılacak düello için Selahaddin bir yer hazırlayacaktır. Kraliçe vesaire kendisini görmesi için orada hususi bir yer ayırtacaklar. Sen de gelir, bir kere Selahaddin'i görürsün.

Dedi.

Richard kadınları çadırlarında bırakıp kendi çadırına döndüğü zaman tekrar işe başlayarak Selahaddin'e hitaben birkaç mektup yazdı. Bu mektupları Nübeli köleye vererek kendisinin sabaha karşı Selahaddin'in ordugâhına gitmesini söyledi.

YİRMİ YEDİNCİ BÖLÜM

Düello

Ertesi sabah Richard kalktığı zaman Fransa Kralı'ndan bir davetname aldı. Bunda Fransa'nın iç işlerinden, Avrupa'ya dönmesi lazım geldiğinden pek kesin bir dille bahsediliyor ve bir konferans toplanması teklif ediliyordu. Philippe Auguste kuvvetlerinin azaldığından ve aralarındaki ihtilafların şiddetlenmiş olmasından dolayı başarıdan ümidi kalmadığını da beyan ediyordu.

Richard aynı gün içinde Dük De Triesch ve diğer birçok prenslerin imzasını taşıyan bir beyanname aldı. Bunda da Fransa Kralı'nın fikrine ortak oldukları bildirilmekteydi. Dük ve prensler Mukaddes Toprakları terk etmelerine sebep olarak Richard'ın tahakküm ve hodbinliğini gösteriyorlardı.

Bu haberler üzerine bütün ümitleri kaybolmuştu. Richard ümitlerinin kaybı, kazanacağı şan ve şerefin yok olması üzerine acı gözyaşları dökerek ağladı. Kralın elem ve kederi hakikaten olağanüstü idi.

Bu sırada Selahaddin Eyyubî tarafından özel bir elçi geldiği kendisine haber verildi. Bu elçinin gelişi Richard'ı üzücü düşüncelerden kurtarmış, başka şeyle meşgul olmaya yöneltmişti.

Selahaddin Eyyubî tarafından gelen kişi Abdullah el-Hacî isminde olup gayet soylu bir aileye mensuptu. Emîr,

başında büyük yeşil bir sarık taşıyordu. Abdullah hem gayet seçkin bir adam, hem de aynı zamanda oldukça zeki ve siyasi işlerde mahir biriydi. Bu sebeple birçok müzakereler için Selahaddin kendisini görevlendirirdi.

Richard teessürlerini, Haçlıların dağılmış olmasından kaynaklanan üzüntüsünü unutmuştu.

Abdullah vuruşma yeri olarak belirlenen yeri Richard'a bildirip tarif ediyordu. Bu yer iki ordugâhtan aynı uzaklıkta ve mesafedeydi. Düello günü Conrade, refakatinde maiyeti, Avusturya Arşidükü, Templier Şövalyeleri reisi ve yüz askerle burada bulunacak, Richard da refakatinde biraderi Kont Salisbury ve yüz askerle ispat-ı vücut edecekti.

Selahaddin Eyyubî ise beş yüz askerle burada yer alacaktı. Selahaddin orada bulunacakların rahat etmelerini sağlamak için de gerekli düzenlemeleri yapacak, icap eden şeyleri getirecekti.

Bütün bu hususlar kararlaştırılınca Abdullah el-Hacî daha samimi ve hususî bir surette Richard tarafından kabul edildi ve Blondel'in latif şarkılarını dinledi.

Ertesi gün Abdullah tekrar Selahaddin'in yanına giderek olanları anlattı.

Belirlenen gün daha sabah erkenden Conrade ve taraftarları ayrılan mahalde yerlerini almışlardı. Richard da erkenden yola çıkmış ve yolda Conrade'a tesadüf etmemek için başka bir güzergâhı takip ederek vuruşma yerine gelmişti.

Richard mükellef bir elbise giymişti ve pek neşeli görünüyordu. Kralla birlikte kraliçe de bulunmaktaydı ve Richard ara sıra etraftaki önemli noktaları kendisine göstererek bazı menkıbeler anlatıyor, bu suretle çölün yeknesak manzarasından doğan mağmumiyeti gidermeye çalışıyordu. Kraliçe bu geniş çölde kendilerinin refakatinde pek az muhafiz asker bulunmasından korkuyor gibiydi.

Hakikaten o dümdüz satıh üzerinde kral ancak bir siyah nokta gibi küçücük kalıyordu. Eğer Selahaddin verdiği sözü tutmaz bir şahıs ise, bu güzel fırsattan faydalanarak hemen üzerlerine hücum edebilirdi. Kraliçe bu endişelerini Richard'a söyledi. Richard:

- Korkma azizem... Burada yerleşmiş olanların alicenaplıklarından, verdikleri sözü tutmayacaklarından şüphe etmek doğru değildir. Hele Selahaddin hakkında böyle bir şey düşünmek hiç de uygun değildir.

Dedi.

Daha cesur olan Edith de Müslümanların sözlerine bu derece riayetkâr olmalarına ihtimal veremiyor, yol uzadıkça endişesi daha da artıyordu.

Bu sırada Arap süvari birliğinin "Allah Allah" diye bağırarak büyük bir süratle üzerlerine doğru gelmekte olduğunu görünce endişesi iyice arttı. Fakat asker kendilerine ilişmemiş, uzaktan geçmişti.

Richard:

- Belirlenen yere yaklaştık sanırım. Bu süvariler de Selahaddin'in beraberinde getireceği askerler olmalı. Uzaktan trampet sesleri işitiyorum gibi geliyor. Haydi bakalım, evlatlarım, nizamınızı alın!

Dedi.

Richard'ın bu sözleri üzerine süvariler saf saf dizildiler. Gerçekten asker arasında da endişe ile karışık bir merak eseri gözlemleniyordu. Uzaktan Arap süvarilerinin kayboldukları taraftan Araplara mahsus müzik sesleri geliyordu. Bununla beraber kafile ilerlemeye devam ediyordu. Bir müddet sonra bir kum tepesi göründü. Düello için belirlenmiş olan yer işte burasıydı.

Buranın arz ettiği manzara gerçekten pek müthişti. Bir çeşmeden latif bir su akıyor, hurma ağaçları etrafa gölge salıyordu. Birçok çadırlar kurulmuş ve askerler yerlerini almıştı. Uzaktan birçok süvariler görülmekteydi.

Bu süvariler Richard'ın gelmekte olduğunu görünce iki safa ayrılarak yol verdiler. Richard bizzat Selahaddin'in yaklaşmakta olduğunu anlayarak askerinin başına geçti. Biraz sonra Selahaddin'le Richard karşı karşıya geldiler.

Selahaddin'in başında beyaz bir sarık vardı ve geniş, Doğululara mahsus sade bir elbise giyinmişti. İlk bakışta pek sade giyinmiş görünmekle beraber yakından incelenirse elbisesinin pek kıymetli olduğu anlaşılırdı. Hakikaten yalnız üzerinde ismi kazınmış olan bir pırlanta taşlı yüzük (mühür) kıymet itibarıyla İngiltere Kralı'nın tacındaki bütün mücevherlere karşılık olabilirdi. Selahaddin süt gibi beyaz, cins bir ata binmişti.

Burada uzun uzadıya merasime, iki kahramanı birbirine takdim etmeye hacet yoktu. Aynı zamanda iki hükümdar hayvanlarından atlamış ve iki kardeş gibi birbirlerini kucaklamışlardı. Herkesin dikkat nazarları bu iki kahramana kilitlenmişti. Richard da hayretini saklamayarak Selahaddin'i inceliyordu.

İlkönce sükûtu Selahaddin bozdu; hoş geldin beyanı ile dedi ki:

- Refakatimdeki süvarilerin majesteleri üzerinde bir güvensizlik meydana getirmeyeceğini sanırım. Askerlerimden pek çoğu, majesteleri gibi her tarafta şan kazanmış olan bir kahramanı görmek arzusuna mukavemet edemedi.

Richard etrafındaki şeyhlere baktı. Çoğunun çehresi güneşten yanmış, siyah gözlerinden zekâ ışıltıları parlayan bu şeyhler büyük bir sadelik arz ediyordu.

Selahaddin devam ederek dedi ki:

- Bu konuda hakları da vardır. Bununla beraber sayıları kararlaştırılandan biraz fazla olmasına rağmen kılıçtan başka silahları yoktur.

Richard'ın maiyetinden biri İngilizce olarak korktuğunu söyledi. Kral kendisine susmasını emrederek Selahaddin'e döndü:

- Ben bir yerde bulundukça korkmak bahis mevzuu olamaz, asil ve alicenap Selahaddin bize endişe vermez. Ben de aramızdaki sözleşmeye aykırı olarak bazı kimseler getirdim ki, bunların hiçbir silahları yoktur.

Richard bu sözleri söylerken bir nevi hafif arabalar içinde bulunan zevcesini ve Edith'i göstermişti. Selahaddin o tarafa bakarak derin bir saygı duruşu gösterdi. Bu sırada Richard şunları söyledi:

- Biraz daha yaklaş azizim. Yoksa yaklaşmak istemiyor musun? Arabanın perdeleri sen yaklaşınca açılacaktır.

- Beni mazur gör Richard. Çünkü buradaki Araplar kadınları açık görünce pek sıkılırlar. Bu da kötü bir tesir yaratabilir.

- Fakat sen kadınları özel surette göreceksin.

Selahaddin üzgün bir tavırla:

- Bundan ne çıkar? Senin son mektubun mevcut olan pek zayıf ümitlerimi de yok etti. Şu halde niçin kendimi sıkıntıya sokacak bir manzarayı seyredeyim? Fakat azizim Richard, çadırlarınızda dinlenmeyi arzu buyurmuyor musunuz? Size mihmandarlık etmek için özel subaylar tayin edilmiştir.

Dedi ve Richard'ı gayet mükellef ve muntazam bir çadıra soktu.

Richard çadıra girince sırtındaki hafif mantoyu atmış, pek mükellef bir elbise ile meydana çıkmıştı. Buna rağmen Selahaddin'in nazar-ı dikkatini bu elbiseden ziyade iki kabzalı bir kılıç çekti. Bu kılıç geniş ve gayet uzun olup Richard'ın omuzlarından yere kadar gelmekteydi. Selahaddin kılıcı inceledikten sonra dedi ki:

- Eğer bu kılıcı bugün yanında görmemiş olsaydım bir insanın taşıdığına inanamayacaktım. Acaba bu kılıcın nasıl kullanıldığını gösterebilir misiniz?

- Memnuniyetle azizim.

Richard bu sözleri söylerken etrafında kılıcı deneyeceği bir şey aradı ve adamlarından birinin elinde çelikten kalın bir balta gördü. Bu balta yine çelik saplı olup sapın kutru bir buçuk inç kadardı. Richard kılıcı denemeye hazırlanmıştı ki mabeyincilerden biri:

- Majesteleri, henüz gücünüzü kazanamadınız, onun için bu denemeye girişmeseniz... Çünkü eğer başaramazsanız Müslümanlar bundan pek memnun olacaklardır.

Dedi.

- Sus, deli!

Dedi ve ağır kılıcı eline alarak bunu sol omuzu üzerinden yukarı, havaya doğru kaldırdı ve bütün kuvvetiyle balta üzerine vurdu. Baltanın çelik sapı taze bir ağaç gibi iki parça olmuştu.

Selahaddin yerdeki parçaları inceleyerek:

- Hakikaten şimdiye kadar böyle bir şey görmemiştim. İndirdiğiniz darbe pek hayret verici.

Dedi. Ve kralın elini alıp sinir ve kaslarını inceledi. Sonra kendi elinin yanına getirerek bir mukayese yaptı. Selahaddin'in eli Richard'a nispetle pek zayıf ve esmerdi.

- Ben de bazı denemeler yapmak isterdim. Fakat kuvvetliye karşı zayıflığımı, kuvvetsizliğimi göstermenin iyi bir şey olmadığını düşünüyorum. Bununla beraber her memleketin kendine mahsus bir marifeti vardır. Muhtemelen yapacağım denemeleri kral hazretleri görmüş değildir.

Selahaddin bu sözleri söylerken ipek bir kumaştan yapılmış ve içi kuş tüyü doldurulmuş bir yastık aldı ve Richard'a hitaben:

- Senin kılıcın bu yastığı ikiye biçebilir mi?

Dedi.

- Hayır, tabii ki kesemez. Sanırım bir parça dirençle karşılaşmadıkça hiçbir kılıç kesemez.

- O halde dikkat et.

Selahaddin böyle diyerek giysisinin yenini kaldırmıştı. Belinden hançerini çekti. Richard'ın kılıcına nispetle pek âdi görünen hançeri kaldırdı ve ileri doğru bir adım atarak yastığı o kadar muntazam iki parçaya biçti ki, kesilmiş olmaktan ziyade birbirine rapt edilmemiş iki parça kumaşa benziyordu.

Selahaddin daha fazla inandırıcı olmak için yerden bir parça kumaş aldı ve hançerin namlusu ucuna koyduktan sonra evvelki hareketi tekrar ederek bu kumaşı da iki parçaya biçti.

- Hakikaten azizim hançer kullanmakta pek usta imişsin. Sanırım bu hareketi yapabilecek başka kimse yoktur. Seninle böyle bir mücadeleye girmemeli. Yoksa iki parça olmak muhakkaktır. Ben daha bir iki deneme yapmak isterdim. Fakat anlıyorum ki siz yara açmakta, hekiminiz de yaraları tedavi etmekte pek mahirsiniz. Bundan dolayı şimdilik bundan vazgeçiyorum. Fakat faziletli hekimim ne oldu? Kendisini görmek istiyorum.

Richard bunları söylerken Selahaddin başından sarığını çıkarmış ve hafif bir takke geçirmişti. Richard bu manzarayı, Selahaddin'in yeni kıyafetini büyük bir hayretle inceliyor, yanındakiler, maiyeti ağızlarını açmış şaşkın duruyorlardı.

Selahaddin sesini de değiştirerek:

- Bir hasta hekimini ayak sesinden fark eder, fakat bir kere âfiyete kavuşunca doktorun yüzünü görse bile tanımaz.

Deyince bu şaşkınlık büsbütün arttı.

Richard bağırarak:

- Gördüğüm şey muhakkak bir mucize olmalı... Evet mucize!

Diyor, lordlardan biri de:

- Evet Hazreti Muhammed'in bir mucizesi olmalı!

Diye mırıldanıyordu.

Richard biraz hayreti geçince Selahaddin'in inceliyor ve:

- Hekimin Selahaddin olması kabil midir?

Diyordu.

- Dünyada bu gibi haller pek çok olmuştur. Her yırtık elbiseli şahıs derviş değildir.

- Şu halde Sör Kenneth'in ölümden kurtulması ve kıyafet değiştirerek ordugâha gönderilmesi senin tarafından mı yapılmıştır?

- Evet...

Richard'ın şimdi hayreti geçmişti. Selahaddin'i seyrederek anlatmaya başladı:

- Nübeli kölenin siyahlığının sun'î olduğunu tesadüfen anladım. Bundan sonra boyu ve çehresi kendisinin Sör Kenneth olduğunu sezmeme yetti. Yarın yapılacak düelloyu da zannederim ki o yapmak isteyecektir.

- Evet, bu konuda gereken hazırlıkları yapmış olup pek büyük ümitleri vardır. Kendisine lazım gelen silahları ve bir hayvan verdim.

Selahaddin Richard ile daha bir müddet görüştü ve sonra çadırdan çıkarak kraliçe ile nedimelerine ait yerleri gösterdi. Sonra Marki De Montserrat ve maiyetini karşılamaya koştu. Conrade ve beraberinde gelen diğer prensler için de pek mükellef daireler hazırlanılmış, harareti yatıştırmak için misafirlere soğuk meşrubat ikram edilmişti. Bunlar da kendilerine tahsis edilen ayrı ayrı çadırlarda yerleştiler.

Richard henüz yemeğini bitirmemişti ki Abdullah el-Hacî çadırına girdi. Ve ertesi gün yapılacak düello hak-

kında düzenlenen planı Richard'a tebliğ etti. Kral düellonun ne şekilde yapılacağına dair Abdullah ile uzun müzakerelerde bulundu. Nihayet anlaşma sağlanınca anlaşma metni Arapça ve Fransızca yazılarak Selahaddin, Richard ve Conrade tarafından imzalandı.

Bu iş bittikten sonra kralın mabeyincisi içeri girerek ertesi gün kral namına Conrade ile düello edecek olan şövalyenin Richard'ı görmek ve saygılarını sunmak için müsaade istediğini söyledi. Richard:

- Sör Kenneth'e söyle ki işlediği hatayı yarın tamir ettikten sonra kendisini kabul edeceğim.

Dedi.

Richard'ın bu sözleri üzerine mabeyinci gözlerini açmış, tam bir şaşkınlıkla krala bakıyordu. Sonunda kralın ne söylemek istediğini, Nübeli kölenin kim olduğunu anlayabildi. Ve:

- Majesteleri, bu memlekette o kadar tabii bir surette kıyafet değiştiriyorlar ki benim zayıf dimağım bunu idrak edemiyor, hakikaten şimdiye kadar Sör Kenneth'i tanıyamamıştım.

Dedi.

- Sör Kenneth'e gereken tebligatı yaptıktan sonra kraliçeyi ziyaret etmek istediğimi ve Blondel'in orada hazır bulunmasını haber ver.

Kralın bu emirleri üzerine mabeyinci çadırdan çıktı. Bir müddet sonra Richard da mantosuna sarınarak kraliçenin dairesine yöneldi. Kralın güzergâhında bulunan birçok Araplar kendisini görünce hemen kenara çekiliyor ve Doğululara has nezaketle saygılı bir tavır alıyorlardı. Kral Blondel'i çadır önünde buldu. Hep birlikte içeri girdiler. Kraliçe Blondel ile görüşmekteyken bir aralık kral güzel yeğeninin yanına yaklaştı. Ve:

- Hâlâ dargın mıyız?

Dedi.

- Hayır efendim. Majestelerine karşı hiç kimse kırgınlık besleyemez.

Edith bu sözleri söylerken elini krala uzatmış, kral da büyük bir saygı ile bu eli öpmüştü.

- İhtimal ki Sör Kenneth'e karşı yaptığım hareketin pek şiddetli ve lüzumsuz olduğunu sanıyorsunuz. Fakat emin ol güzel yeğenim ki, şövalye hakkında verdiğim hüküm pek âdilâne idi. Ancak yarın yapılacak düello ile üzerindeki lekeyi temizleyecektir. Şövalyenin düellodan zaferle çıkmasını şiddetle arzu edeceğim tabiidir. Fakat eğer mağlup olursa...

- Böyle bir şeyi kesinlikle ümit etmem. Conrade'ın hıyanetini gözlerinden okudum. Her iki dünyanın hâkimi olan Tanrı böyle bir mücadelede tabiatıyla doğru olan kişiye yardım eder. Bundan dolayı ben bile tereddüt etmeden bu düelloya dâhil olabilirim.

Dedi.

Richard bir müddet sustuktan sonra dedi ki:

- Sana açıkça bir şey soracağım. Eğer şövalye mücadeleden zaferle çıkarsa kendisine nasıl davranacaksın?

Edith bu sorudan kıpkırmızı kesilerek:

- Nasıl mı davranacağım? Asil bir şövalyeye karşı nasıl davranılırsa Sör Kenneth'e de öylece davranacağım...

Konuşma biraz daha sürdü. Nihayet herkes yerli yerine çekilerek ertesi gün yapılacak mücadeleyi beklemek üzere uykuya daldı.

O gece bahse değer bir olay çıkmamıştı.

YİRMİ SEKİZİNCİ VE SONUNCU BÖLÜM

Takdir-i İlahî

ÇÖLDE gündüzleri dehşetli bir hararet hüküm sürdüğünden düellonun sabah serinliğinde, henüz gün doğarken yapılması kararlaştırılmıştı.

Sör Kenneth'in nezareti altında, mücadelenin geçeceği yer için yapılan inşaat ve düzenlemeler tamamlanmıştı. Mücadele alanı yüz metre uzunluğunda ve kırk metre genişliğinde olup zemindeki kum özel olarak döşenmiş ve düzenlenmişti. Mücadele alanının ortasında ve sol tarafında Selahaddin'e mahsus bir taht inşa edilmişti. Bu tahtın karşısına denk gelen yerde de düelloyu seyredecek kadınlara mahsus bir mevki yapılmıştı. Kadınların mevkii öyle bir şekilde inşa edilmişti ki, içeride bulunanlar dışarısını, vuruşmayı görebildikleri halde dışarıdan içerisini görmek kabil değildi.

Arslan Yürekli Richard ile Dük De Triesch için de birer taht inşa edilmişti. Dük De Triesch kendine mahsus tahtın Richard'ınkinden biraz alçak olduğunu, o derece mükellef bulunmadığını görünce yüzünü ekşitti. Ve taht-ta oturmayıp hayvan üzerinde mücadeleyi seyretmeyi tercih etti.

Mücadele edilecek alanın bir ucunda Richard'ın maiyet erkânı, diğer ucunda Conrade'ın taraftarları için yerler hazırlanmıştı. Selahaddin'in tahtı yanında kendisine

mahsus askerler yer almış ve mücadele İslam ve Hıristiyan askerler tarafından koruma altına alınmıştı.

Sabah gün açılırken ordugâhta bir faaliyet başladı. Müezzinler latif sedalarıyla sabah ezanını okuyor, Müslümanlar saf saf dizilip namaz farizasını yerine getiriyorlardı. Namaz bitince birçok trampet sesleri işitildi. Güneş henüz ufuktan yükselmeye, ilk ışıklarını etrafa yansıtmaya başlamıştı ki, kraliçe, refakatinde Edith olduğu ve elli kadar askerin koruması altında bulundukları halde kendilerine ayrılan yere geldiler.

Ordugâhta bir taraftan bu faaliyetler gözlendiği halde diğer taraftan da büsbütün başka bir manzara görülüyordu. Dük De Triesch gece fazla miktarda içki kullanmış olduğundan sızmış, çadırında uyuyordu. Mücadeleye daha fazla önem veren Templier Şövalyeleri kumandanı ise erkenden Conrade'ın çadırına yönelmişti.

Şövalye çadıra geldiği zaman kendisinin içeri girmesine engel olunduğunu gördü ve bu hareket tarzından hayrete düşerek dedi ki:

- Beni tanımıyor musunuz?

Conrade'ın mabeyincisi cevap verdi:

- Rica ederim şövalye cenapları, beni mazur görün. Marki günah çıkarmakla meşgul olduğundan sizin de çadıra girmeniz mümkün değildir.

Şövalye bundan oldukça öfkelendi:

- Günah mı çıkartıyor?

Diye bağırarak mabeyinciyi bir tarafa attı ve çadıra girdi. Hakikaten Conrade bir rahibin ayakları ucunda diz çökmüş, günahlarını söylemeye başlamıştı. Şövalye öfkeli bir tavırla dedi ki:

- Ne yapıyorsun marki? Böyle oturup günah çıkartmaktan sıkılmıyor musunuz? Haydi ayağa kalk. İşte ben buradayım. Söyleyeceklerin varsa bana anlat!

Conrade'ın yüzü solmuş ve kül gibi olmuştu. Titrek bir sesle:

- Rica ederim şövalye beni yalnız bırak. Sana birçok defalar kusurlarımı itiraf etmiştim. Bugün bırak da bu mukaddes rahibin önünde günahlarımı anlatayım.

Dedi.

- Benden niçin şikâyet ediyorsun? Önündeki rahibe sor, ben ondan daha kutsal ve saygıdeğer bir adamım!

Bu sözlerden rahip hiddetlenerek:

- Sus, bu hususta söz söyleme. Aramızda kıyas kabul etmeyecek bir fark vardır!

Dedi.

- Bu gevezelikleri bırak da çadırdan çık! Marki bu sabah günah çıkarmayacaktır.

Rahip markiye dönerek:

- Ne buyuruyorsunuz marki cenapları? Eğer siz arzunuzda ısrar ederseniz bu burnu büyük şahsın sözlerine ehemmiyet vermeyeceğim tabiidir.

Dedi.

- Şimdilik bizi yalnız bırak. Daha sonra yine görüşürüz.

Rahip şövalyeye kızgın, aşağılayıcı bir bakış fırlatarak çadırdan çıktı.

Şövalye markiye cesaret vermeye, galip geleceğine inandırmaya çalışmaktaysa da Conrade bilakis pek kederli görünüyor, bir önsezi ile bu düellonun kendisi için felaketle sonuçlanacağını seziyordu.

Şövalye, Conrade'ın mabeyincilerini çağırarak kendisini giydirtti, silahlarını taktı ve birlikte çadırdan çıktılar.

Güneş henüz doğmuştu. Fakat bulutlar arasında kalmış olduğundan etrafta hafif bir karanlık hükmünü sürdürmekteydi.

Conrade:

- Her şey ters gidiyor. Hatta bak güneş bile gamlı bulutlar altında.

Diye mırıldandı. Şövalye cesaret vermeye çalışarak dedi ki:

- Bunu kötüye yormaya lüzum yok. Havanın bulutlu olması tam aksine hayra alamettir. Filistin'in bu kızgın çöllerinde, güneşin yakıcı harareti altında çarpışmak ne kadar zordur!

Şövalye markiye cesaret vermek için birçok laflar etti. Fakat bunlardan hiç biri kendisine tesir etmiyordu. Şövalye kendi kendine:

- Bu zavallı marki sırf zayıflığı ve vicdan azabı ile mağlup olacaktır. Bu mücadelede Conrade'ın yerine ben olmalıydım ki kralı mağlup etmek mümkün olabilsin.

Diye mırıldanıyordu.

Mücadele alanına girdiği vakit iki mübariz[35] karşı karşıya yer aldı ve hayvan üzerinde üç defa meydanı dolaştıktan sonra karşı karşıya geçtiler. Conrade'ın çehresindeki ümitsizliğe karşılık Sör Kenneth'in yüzünde bir güven ve sevinç belirtisi görülüyordu. İki vuruşmacı için rahipler dua ettiler, nihayet bu merasim de son bulunca İskoçyalı şövalye ile Conrade birbirine takdim edildi. Mücadele sebebi de belirtildi.

Conrade, hakkındaki ithamları inkâr ederek düelloya hazırlandı.

Mücadele alanında derin bir sükûnet hüküm sürüyor, sanki mübarizlerin teneffüslerinden, kalp atışlarından başka bir şey işitilmiyordu. Bu sükûnet bir iki dakika sürdü. Sonra verilen işaret üzerine iki mübariz birbirleri üzerine büyük bir şiddetle saldırdılar.

---

[35] Karşılıklı vuruşanlardan her biri, teke tek savaşçılardan her biri; vuruşmacı.

Conrade hakikaten büyük bir yiğitlik gösteriyordu. Yaptığı bir hamle ile Sör Kenneth'in hayvanını devirmeye muvaffak olmuşsa da şövalye derhal kalkabilmişti. Sör Kenneth bundan hiddetlenerek büyük bir cesaretle markinin üzerine saldırdı ve kılıcını çekip Conrade'ın göğsüne dayadı. Biçare marki aldığı derin yaranın tesiriyle yere yuvarlanmıştı.

Derhal etraftan yetişilerek yaralı kaldırıldı. Ve düello tatil edildi.

Marki etraftakilere gözlerini çevirdikten sonra solgun çehresi ile mırıldanarak şunları söyleyebildi:

- Ne telaş ediyorsunuz? Yoksa daha bir isteğiniz mi var? Cenab-ı Hak adaletini icra etti; masumu korudu. Hain de yaralandı. Evet, artık itiraf ediyorum, ben hain bir kişiyim, fakat emin olun ki, ordugâhta benden daha hain çok kişiler vardır. Artık yaşayamayacağımı hissediyorum. Rica ederim günah çıkarmam için bir rahip çağırın.

Bu manzara herkes üzerinde derin bir tesir bıraktı. Richard Selahaddin'e hitaben:

- Ey hekimlerin en bilgilisi, markiyi tedavi etmek mümkün değil midir?

Dedi.

Selahaddin bir müddet yaraya baktıktan sonra ümitsizce başını salladı:

- Herhalde günah çıkarabilecek bir vakit kazanması için ilk müdahaleyi uygulamanızı çok rica ediyorum. Biçarenin ruhunu da vücudu ile öldürmeyelim. Kendisi için daha yarım saat yaşayabilmek yeterli olur.

- Arzularınızı yerine getirmeye çalışırım. Şimdilik yaralıyı benim çadırıma getirsinler.

Bu zaman kadar sükûtunu muhafaza etmiş olan Templier Şövalyesi:

- Dük De Triesch hazretleriyle ben, bu zavallı yaralı Hıristiyan prensinin İslamlar eline terk edilmesine razı değiliz. Markiyi bizim özenli ellerimize bırakın; lazım gelen tedavide kusur etmeyiz.

Dedi.

Richard bu sözden hiddetlendi:

- Demek arkadaşınızı şifaya kavuşturmak için çalışmamıza mani olmak, onu bile bile ölümün kucağına terk etmek istiyorsunuz.

- Hayır, öyle değil... Eğer hakikaten kendisini tedaviye gayret edecekseniz bu ihtimamı benim çadırımda da gösterebilirsiniz.

Richard Selahaddin'e dönerek ricacı bir tavırla:

- Rica ederim azizim, böyle küçük şeylere ehemmiyet verme. Yaralıyı imkân nispetinde tedaviye gayret edelim.

Dedikten sonra askerine hitaben:

- Haydi kahraman evlatlarım! Trampetler çalınarak galip gelen kahraman İngiliz selamlansın!

Dedi.

Richard'ın emri yerine getirildi. Trampetler, borular çalınarak kadîm âdete uyuldu ve selam resmi yapıldı. Kral bundan sonra Sör Kenneth'e güler yüzlü bir tavırla dedi ki:

- Bravo kahraman şövalye! Şimdi seni kadınların yanına götüreceğim, sen de azizim Selahaddin gelip kadınları selamlamalısın. Aksi takdirde kraliçe ağırlama görevini tam anlamıyla yapmadığına inanacaktır.

Selahaddin bu davete büyük bir nezaketle teşekkür etmekle beraber icabet etmedi.

- Gidip hastayı görmeliyim. Bir doktor, ne kadar latif olursa olsun, görevini yerine getireceği esnada yapılan davetlere icabet edemez.

Richard bu sözleri makul gördü ve öğle üzeri birleşmek üzere ayrıldılar. Richard, maiyetinde Sör Kenneth

bulunduğu halde çadırına yöneldi. Kadınlar şövalyeyi oldukça güzel karşılamışlar ve Sör Kenneth'in silahlarını, zırhlarını çıkarmaya başlamışlardı. Edith bununla uğraşırken bazen kızarıyor, bazen de sararıyor, heyecanından kalbi şiddetle vuruyordu. Şövalye de Edith'ten aşağı değildi. Çehresi kıpkırmızı olmuş, hareketsiz duruyordu.

Şövalyenin silahları çıkarıldıktan sonra bir müddet sohbet edildi.

Öğle yaklaşmaktaydı. Selahaddin davet ettiği kral ve diğer misafirlerin gelmesini bekliyordu. Geniş çadırda mükellef bir sofra hazırlanmıştı.

Bir müddet sonra davetliler birer ikişer gelerek sofrada yerlerini aldılar. Yemek biraz sessizce geçti. Yemek bitince Richard Selahaddin'e dönerek dedi ki:

- Azizim Selahaddin! Şimdiye kadar aramızda anlaşmazlık sebebi olarak kalmış olan bir meseleyi bugün şu topluluk huzurunda halletsek fena olmayacaktır sanırım. Bu mesele de Filistin'in geleceğine, kime ait olacağına dairdir. İskoçyalı şövalye ile Conrade'ın mücadelesi için inşa edilen mahal hazır duruyor. İslam âleminde senin kadar yiğit ve mahir bir asker yoktur sanırım. Bundan dolayı seninle karşı karşıya geçerek bu işi halletsek, sen İslam âleminin, ben de Hıristiyanlığın savunucusu sıfatıyla çarpışsak, bu ihtilaf ve çekişme halledilmiş olur zannederim.

Bu söz üzerine çadıra derin bir sükûnet hâkim oldu. Sonra Selahaddin sükûneti bozdu:

- Ne yazık ki azizim teklifinizi kabule muktedir değilim. Bugün yapacağımız mücadelenin sonucu belli değildir. Bir sürünün başında bir de çoban bulunması lazım geldiğini elbet takdir edersiniz. Ve yine bilirsiniz ki, çoban kaybolunca sürü de dağılır. Benim bir oğlum, makamımda yerime geçecek bir halefim olmadığından böyle

bir düellonun sonunda memleketime bir felaket gelmesinden korkarım...

- Hakkın var...

Richard'ın bu teklifi herkesi derin bir düşünceye sokmuştu. Şimdi ortalıkta derin bir sükûnet hükmünü sürdürüyor, kimse bunu bozmaya cesaret edemiyordu. Sonunda Selahaddin bir iki adım ilerleyerek Richard'ın elini tuttu ve metin bir tavırla dedi ki:

- Ey asil ve kahraman İngiliz kralı! Bugün bir daha birbirimizi asla görmemek üzere ayrılıyoruz. İttifakınızın bir daha teşekkül edememek üzere bozulduğundan haberim var. Bu kadar arzu ettiğiniz Kudüs-i Şerîf'i size terk edemem. Bu şehir bizim için de sizin saydığınız gibi mukaddes bir yerdir. Fakat Richard bundan başka ne arzu ederse hemen yerine getirmeye hazırım.

*

Ertesi gün Richard tekrar ordugâha dönmüş ve Sör Kenneth ile güzel Edith'in izdivacı icra edilmişti. Bu münasebetle Selahaddin de özel hediyeler göndermiş ve tebriklerde bulunmuştu.

Evlenme töreninden bir müddet sonra, diğer Haçlılar'ın ardından Richard da Avrupa'ya doğru hareket etmiş, Kudüs-i Şerîf yine Selahaddin Eyyubî'nin koruyucu ellerinde kalmıştı.

SELAHADDİN EYYUBÎ VE ARSLAN YÜREKLİ RICHARD

(3.Haçlı Seferinin Filistin Safhasının Romanı)

Walter Scott

Bu eser tarihî bir romandır. Hikâyesi Filistin'de geçer, Üçüncü Haçlı seferiyle ilgilidir. Başlıca kahramanları, (Yıldırım) Selahaddin Eyyubî ile 3. Haçlı seferi organizatörlerinden İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard'dır. Bu savaşlarda Filistin cephesinde Selahaddin Eyyubî Taberiyye'de parlak bir zafer kazandı, Kudüs-i Şerîf'i Haçlılardan geri aldı, Kudüs Kralı Lui'yi esir etti, Haçlı mutaassıplarının adını da, nişanını da sildi. Devrinde batılıların İslâm ülkelerinde gördükleri ümran ve medeniyet, Avrupalıların medenîleşme yoluna girmelerinde etkili olmuştur.

İngiltere Kralı Richard'a gelince; "Arslan Yürekli" lakabıyla anılan bu adam kuvvet ve cesaretiyle şöhretliydi. Fransa Kralı ve Almanya İmparatoru ile ittifak yaparak üçüncü bir Haçlı Seferi düzenledi; deniz yoluyla Şam'a geldi, Akkâ'yı zaptetti. Fakat müttefik krallar daha ileri gitmeye cesaret edemediler. Hatta Fransa Kralı askerinin geri kalanını alıp ülkesine döndü. Üstelik bir aralık İngilizler Almanların bayraklarını yırttıkları için, bunlar da döndüler. Filistin'de Richard yalnız kaldı ve Selahaddin Eyyubî ile barış imzalamaya mecbur oldu. Kudüs'ten vazgeçip ülkesine döndü.

Bu gaddar ve kibirli hükümdar, sefer esnasında o kadar zulüm ve şiddet göstermiş, öyle böbürlenmiştir ki, müttefikleri bile kırılmışlar ve ondan nefret etmişlerdi. İşte Walter Scott, Selahaddin Eyyubî'nin kişiliği ve ahlâkî yüksekliğiyle Richard'ın zalimliklerini ve fıtratındaki kötülüğü karşılaştırmıştır.

Eser, Haçlı seferlerinin "Haçlı" yüzünü içeriden yansıtan ibretlik bir tarih bilgisidir.

9 789754 378870